جغرافیای عمومی

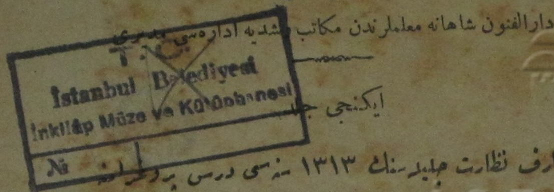
جغرافیای عمومی

احمد فوزی

اثر

محمد جلال

دارالفنون شاهانه معلملرندن مکاتب رشدیه اداره‌سی مدیری

ایکنجی جلد

معارف نظارت جلیله‌سنك ١٣١٣ سنه‌سی درس پروغرامنه داخلدر

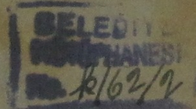
اوچنجی طبعی

نظارت مشار الیهانك ٢٧١ نومرولی فی ١٠ جمادی الاولی
سنه ٣١٩ وفی ١١ اغستوس سنه ٣١٧ تاریخلی رخصتنامه‌سی
اوزرینه طبع اولنمشدر

درسعادت

(قصبار) مطبعه‌سی باب عالی جاده‌سنده نومرو ٢٥

١٣١٣

جغرافیای عمومی

ایکنجی جلد

آسیا، آفریقا، آمریقا و اوقیانوسیه

برنجی طبعنده‌کی مقدمه

بعد ادای ماوجب علینا المنة لله بو کون جغرافیا علمنك لزوم و اهمیتنی تقدیر ایتدیره‌جك دلائل ایرادندن مستغنی بولنیورز . جغرافیا معارف عمومیه‌مزك بدایت تشکیلاتندنبری مکاتب رسمیه‌مزده پك محدود بر حالده مدون ایکن ، تأمین سعادت ملك و دولت و نشر و تعمیم معرفت امرنده‌کی مآثر ساطعهٔ همایونلری هر کون بر صورتله تنویر عیون شکران ومفخرت ایدن شهریار مفخم وخلیفهٔ اعظم شوکتمآب قدرت نصاب غازی بی همتای سلطان (عبدالحمید خان ثانی) افندمز حضرتلرینك دور دلارای تاجداریلرنده مکاتب عمومیه‌مزده اك مهم درسلر صره‌سنه ادخال اولنه‌رق تدریساتی کرکی کبی کسب وسعت و مکملیت ایتمشدر .

ولایت شاهانه‌ده اطفال مملکتی درجهٔ ثانیه تدریساتندن حصه‌یاب معرفت ایتمك مقصد عالیسیله تأسیس بیورلمش اولان مکاتب اعدادیه‌نك - که جمله‌سی مغروس ید یمین حضرت خلافتپناهیدر - پروغراملرینی احتیاج وقت و حاله کوره تنظیم

و تنسيق ایچون ، معارف ناظر کمالات مظاهری دولتلو زهدی پاشا حضرتلری جانب عالیسندن نظارت جلیله‌لری دائره‌سنده تشکیل بیولمش اولان قومیسیونجه مذکور پروغراملری علوم و فنونك ترقیات حاضره‌سنه و مملکتمزك احتیاجات محلیه‌سنه توفیقاً اصلاح و توسیع اولندیغی صره‌ده فرانسزلرك Livres classiques دیدکاری مکتب کتابلرینك فقدانی نظر دقته آلنه‌رق پروغرامك محتوی اولدیغی درسلردن هر بریسی ایچون تدریسی تنسیب اولنان مباحثی جامع کتابلرك ترتیب وتألیفی ارباب اختصاصه حواله ایدلمش اولدیغندن وعاجزلری ده اوته‌دنبرو خدمات مستوجب المفخرت معارفده بولنمقله مباهی و معلملك مسلکنده آز چوق صاحب تجربه بولندیغمدن مکاتب مذکوره‌ده تدریس ایدلمك اوزره بر جغرافیا کتابی تحریرینی درعهده ایتمش ایدم .

ایشته سنین وفیره‌دن بری مکاتب عالیه وتالیه‌ده‌کی مشغولیت تدریسیه‌مدن متحصل تجربه‌نك ثمره‌سی اولان شو کتابی شاکردانك تسهیل تحصیلی ایچون اك مناسب کوردیکم بر یولده ترتیبه چالشدیغم کبی مندرجاتنه هر مملکتك جغرافیای طبیعی و سیاسیسندن ماعدا احوال اقلیمیه‌سنه و انواع محصولاتنه عائد بعض معلوماتده اعلاوه ایلدم .

معلمین کرام شاکردانی جغرافیا تدریسنده اس الاساس اولان خریطه ترسیمنه تشویق ایتدکاری حالده بواثر ناچیزدن مأمول اولان استفاده‌یی تکثیر ایتمش اوله‌جقلرندن بو جهتله زیاده‌جه اهمیت ویرملرینی اخطار ایدرم .

زمانمزده ساحه آرای حصول اولان هر درلو ترقیات منحصراً پادشاهمز شهریار معالی آثار افندمز حضرتلرینك محصول عنایت وحمایتی اولمغله شو اثر ناچیزی دخی — هر درلو دکرسزلکی ایله برابر — او میانده عد ایتمك طبیعی اولدیغندن تحدیث نعمت مقامنده اوله‌رق هر آن ورد زبان مصادقت نشانم اولان توافر عمر و اجلال و تزاید شوکت و اقبال حضرت ظل اللهی دعای واجب الاداسنی بالخاصه بورا‌ده‌ده تکرار ایتمکی اخص و جانب ذمت عد ایلدم . ومن الله التوفیق .

ایکنجی طبعنك مقدمه‌سی

بالتجربه تحقق ایدن لزومه بناءً معارف نظارت جلیله‌سنجه مکاتب اعدادیه پروغراملری بو کره‌ده تعدیلاً تصحیح بیورلمش اولدیغندن اولکی پروغرامه تطبیقاً یازلمش اولان بو اثرك، هنوز نسخ مطبوعه‌سی بیتمدن، یکی پروغرامه توفیقاً تبدیلی اقتضا ایلمشدر.

بو دفعه ترتیب اولنان جغرافیا پروغرامی کافهٔ شعبات علومده باخصوص جغرافیا علمنده اك زیاده ترقی ایتمش اولان آلمانلرك مکاتب عالیه‌سی درس جداولنه تطبیق ایدلمش اولدیغی جهتله اثرك اساسلی صورتده تصحیحنه لزوم کورندیکندن بر چوق جهتلری باخصوص جغرافیای ریاضی وطبیعی‌یه عائد اقسامی یکیدن یازلمش واقسام سائره‌سی دخی دقتله مطالعه اولنه‌رق تعدیل و تصحیحی ایجاب ایدن مباحث اصلاح اولنمشدر.

متن کتابده جغرافیا اسامیسی هر مملکتك صورت تلفظی وجهله یازلمش ایسه‌ده فرانسه کتابلری شمدی‌یه قدر کتب فنیه‌مزه مأخذ اوله‌رق همان بالجمله جغرافیا کتابلرمزده اسامی فرانسزلرك تلفظلری وجهله یازلمقده اولمسنه بناءً اسامئ مندرجه ایله برابر فرانسزجه‌لری دخی درج اولنمشدر.

سایهٔ کمالاتوایهٔ حضرت پادشاهیده زمانمزده هر شی دائما ترقی و تکمیل ایتمکده اولوب بو اثر ناچیز دخی هر درلو دکرسزلکی ایله برابر عصر کزین حضرت خلافتپناهینك مآثر مترقیه‌سندن بر جزء اصغر عد ایدلك طبیعی و بو وجهله اشبو دور مقدسه مخصوص اولان فیض تکملدن حصه‌مند اوله‌جغی امر جلی اولمغله اشبو ایکنجی طبعنك کرك ترتیب مباحث وکرك مندرجاتجه برنجی طبعنه فائق اولدیغنه مع الافتخار بیان اطمئنان ایدر و بناءً علیه طبعهٔ اولاسندن زیاده و هیچ اولمزسه آنك قدر رغبته مظهر اوله‌جغنی امید ایلرم ومن الله التوفیق.

افادهٔ مخصوصه

شو اثر ناچیزك اوچنجی طبعنی دخی سایهٔ ترقیاتوایهٔ جناب تاجدار اعظمیده میدان انتشاره وضع ایده‌بیلمش اولمقله مفتخرم.

یالکز مکاتب اعدادیهٔ رسمیه‌ده تدریس ایدلمك اوزره تحریر وقبول ایدلمش اولان بو کتابك هردرلو نواقصیله برابر دارالمعلمین ایله سائر بعض مکاتبجه دخی قبوله شایان کوریله‌رك تدریسنه رغبت ایدلمسندن ومکاتب خارجنده‌ده مطالعه‌سنه تنزل ایدنلر بولنمسندن طولاییدرکه اوچنجی دفعه اوله‌رق طبعنه موفقیت حاصل اولیور. بوایسه مؤلف عاجز ایچون موجب مفخرت اوله‌جغی کبی دور دلارای حضرت پادشاهیده رغبت معارفپرورانه‌نك نه‌درجه‌یه قدر تزاید ایتمش اولدیغنی کوستره‌رك بر مفخرت دیکر تولیدینه دخی خدمت ایده‌بیلیر.

اثر عاجزانه‌م طبعهٔ اولی و ثانیه‌سنده یالکز مقدمات ایله قطعات اربعه‌یی حاوی ایکن بو دفعه اوروپا قطعه‌سی دخی علاوه ایدیله‌رك مقدمات ایله بالتوحید برجلد اعتبار ایدلمش وقطعات اربعه‌ده جلد ثانی‌یی تشکیل ایلمشدر.

بوندن بشقه کتابك محتویاتی تکرار کوزدن کچیریله‌رك

تصحيحات لازمه اجرا ايدلمش و ممالكك نفوسى وادخالات واخراجاتك مقاديرى كبى ارقامجه كل يوم تحولات جريان ايتمكده اولمسنه مبنى اك ايكى واك صحيح استاتستيقلره بالمراجعه بالخاصه بو كبى محللر تصحيح قلنمش اولديغندن بو طبعه‌نك ، معترف اولان نواقصيله ، برابر اولكيلره نسبتله من كل الوجوه مكمل اولديغنى ادعا ايده‌بيليرم .

مملكتمزده هردرلو ترقياتك مبدئى جلوس همايون حضرت پادشاهى وهر يولده تعالياتك مشوقى عواطف جليلهٔ جناب ظل اللهى اولمسنه نظراً آزچوق آثار ترقيدن عد ايديله‌بيله‌جك هر اثرك ، هر امرك ابتداسنده ادعيهٔ خيريهٔ خلافتپناهى ايله تزيين لسان عبوديت وجيبهٔ ذمت رقيت ومقتضاى تحديث نعمت اولمغله تاجدار معارف نثار وظل الله عدالتشعار ولى نعمت اعظم واقدس افندمز حضرتلرينك مامتعاقب السنين كمال شرف وشان ايله ديهيم سلطنت وخلافتده مكين اولملرينى باركاه الهيدن تضرع واسترحام ايله ختم كلام ايلرم .

جغرافياى عمومى

برنجى فصل

آسيا قطعه‌سى

§ ۱

موقع ، حدود وسواحل

آسيا قطعه‌سى ٤٤ مليون ١٦٠ بيك كيلومترو مربعى اراضى‌يى محتوى اولوب قطعات ارضك اك بيوكيدر . آسيا ، جبال ويا جزاير متسلسله ياخود دار بوغازلر واسطه‌سيله سائر درت قطعه‌يه كسب اتصال ايتمشدر . بحر محيط منجمد جنوبى مستثنا اولمق اوزره ديكر درت بحر محيط ، وياخود بونلردن حاصل اولان دكزلر آسيا ساحللرينى احاطه ايدر . بو جهتله آسيا قطعه‌سى روى ارضده‌كى قطعات و بحارك وسطنده اعتبار اولنه‌بيلور .

قطعهٔ مذکورەنك غرب طرفی قسماً اوروپایه متصل اولوب سائر طرفلری دکزله محاطدر .

اوروپا ، آسیانك بر شبه جزیرەسی اولمق ملابسەسیله ، حد ذاتنده آسیا قطعهٔ عظیمەسنك اجزاسندن بولندیغندن بو ایکی قطعه آرەسنده قطعی برحد فاصل تعیینی ممکن دکلدر .

روسیه دولتنجه قبول اولنان تقسیماته کوره آسیا ایله اوروپا بیننده‌کی حدود بحر محیط منجمد شمالی ساحلنده و (وایغاچ = Waïgatche) آطه‌سی قارشوسنده واقع (یوغور = Yougor) بوغازندن ابتدا ایدرك مذکور بوغازدن اعتباراً شرق جنوب استقامتنده امتداد ایدن (پەشوی = Péchoï) سلسله‌سی برمدت بو ایکی قطعه آرەسنده حد فاصل اولوب اندن صکره (پچورا) نهری منبعنه قدر اورال طاغلری آسیا ایله اوروپا بینی تفریق ایدر . بورادن اعتباراً حدود وسطی وجنوبی اورال طاغلرینی اوروپایه ترك ایتمك اوزره شرقه تمایل ایدرك اورال نهرینه ملاقی و نهر مذکور ایله (بحر خزره) واصل اولور .

ترکجه یازلمش اولان بالجمله جغرافیا کتابلرنده قافقاس طاغلری آسیا ایله حد فاصل اعتبار ایدلمش ایسه‌ده (قوما) نهری و (مانیچ) بطاقلغی حدفاصل اعتبار اولنەرق قافقاسیانك هیئت عمومیه‌سیله آسیایه ترکی دها موافق اولور .

آسیا واوروپا ساحللری استانبول بوغازنده یکدیکرینه تقرب

ایتدکدنصکره آچیله‌رق مرمره دکزینی وتکرار تقربله چناق قلعه بوغازینی تشکیل ایدرلر .

چناق قلعه بوغازندن اعتباراً آسیانك ساحل غربیسی آطه‌لر دکزی ایله محاط اولوب (مدللی) ، (ساقز) ، (ردوس) آطه‌لری بحر مذکورده کائندر . آطه‌لر دکزینك اناطولی ساحلنده امین قویلر ولیمانلر پك کثرتلیدر .

آسیانك قسم غربیسی آطه‌لر دکزندن سویش قناله قدر بحر سفیده ساحل اوله‌رق (اسکندرون) کورفزیله (قبرس) آطه‌سی بحر مذکورده در .

مقدما ١١٣ کیلومترو طولنده دار بر برزخدن عبارت اولدیغی حالده ١٨٧٠ سنهٔ میلادیه‌سندنبری بوغاز حالنی اکتساب ایتمش اولان (سویش قنالی) و (بحراحمر) یاخود (شاب دکزی) و (باب المندب) آسیایی افریقادن تفریق ایدر . قطعهٔ مذکورەنك جنوبی بحر محیط هندیه ساحل اولوب (عمان) و (بنکاله) کورفزلریله (لاقدیو = Laquedive) ، (مالدیو = Maldive) ، (اندامان = Andaman) و (نیقوبار = Nicobar) آطه‌لری واك بیوکی (سوماترا = Soumatra) واك مهمی (جاوا = Java) تسمیه اولنان (بیوك سوند = Gr. Sonde) جزایر مجتمعه‌سی و (کوچك سوند) آطه‌لری بحر مذکوردەدر .

قطعهٔ مذکورەنك جهت شرقیه‌سی (بحر محیط کبیر = Grand Océan ou Océan Pacifique) ایله محاط اوله‌رق

(بورنه‌ئو = Bornéo) و (سه‌لب = Célebes) اطه‌لریله
(مولوق = Moluque) و (فیلیپین = Philippines) جزایر
مجتمعه‌سی و (حاینان=Hainan) و (فورموزا = Formose)
آطه‌لری و (لیوکیو = Liou-Kiou) جزایر مجتمعه‌سیله اك
مهملری (کیوسیو = Kiou-siou)، (سیقوق = Sikok) ،
(نیپون=Nippon) و (یزو = Yézo) نامیله موسوم اولان
(ژاپونیا) جزایر مجتمعه‌سی و (ساخه‌لین=Sakhalien) آطه‌سی
اشبو دکزده واقعدرلر .

بحر محیط مذکوردن آسیا ساحلنده ایکنجی درجه‌ده بر
چوق دکزلر وکورفزلر حاصل اولمشدر .

جهت جنوبیه‌ده (بورنه‌ئو) آطه‌سی و(فیلیپین) جزایر مجتمعه‌سیله
اصل قطعه بیننده (جنوبی چین دکزی) بولنوب (سیام=Siam)
و (تونکین=Tonkin) کورفزلری بودکزدن حاصل اولمشدر.

دها شمالده (لیو-کیو) جزایر مجتمعه‌سیله چین ممالکی بیننده
شرقی چین دکزی بولنوب (بحر اصفر) ایله (لیائوتونغ =
Liau-toung) و (پیچیلی - یاخود چیلی = Tchili) کورفزلری
بو دکزدن حاصل اولمشدر .

ژاپونیا جزایر مجتمعه‌سیله (قوره = Corée) شبه‌جزیره‌سی
اره‌سنده (ژاپونیا دکزی) و (ساخالیه‌ن) آطه‌سیله (قامچاتقا=
Kamtchatka) شبه‌جزیره‌سی آره‌سنده (اوقوجقا=Okhotsh)
ودها شماله‌ده (به‌رینغ=Behring) دکزی بولنور.

آسیانك شمالی (به‌رینغ) بوغازندن (قارا=Kara) دکزینه
قدر بحر محیط منجمد شمالی‌یه ساحل اوله‌رق (اوب = Ob)
و (یه‌نی‌سه‌یی = Yenisséï) و (ته‌ی‌میر=Taimyr) کورفزلری
(لیاخوف=Liakhoff) جزایر مجتمعه‌سیله(ورانکل=Wrangel)
آطه‌لری بو دکزده در .

آسیا سواحلی غایت کیریشلی چیقشلی اولدیغندن قطعهٔ
مذکورده برچوق یارم آطه‌لر حاصل اولمشدر . یارم آطه‌لرك
وسعتی اصل قطعه‌نك مساحهٔ سطحیه‌سنك ربعنه یقیندر. جهت
غربیه‌ده بحر سیاه ایله آطه‌لر دکزی وبحر سفید آره‌سنده
(اناطولی) ویا (آسیای صغری) نیم جزیره‌سی حاصل اولمشدر.

جهت جنوبیه‌ده بحر احمر ایله بحر محیط هندی وبصره
کورفزی اره‌سنده دنیانك اك بیوك شبه جزیره‌سی اولان
عربستان یارم آطه‌سی و (بحر العرب)[١] دخی تسمیه اولنان
عمان کورفزی ایله بنکاله کورفزی آره‌سنده (هندستان) ویا (هند
غربی) وبنکاله کورفزی ایله بحر محیط کبیر آره‌سنده (مالقا)
شبه جزیرهٔ صغیره‌سنی دخی محتوی اولان (هند چینی) ویا
(هندشرقی) یارم آطه‌لری وجهت شرقیه‌ده(لیائوتونغ)، (قوره =
Corée) و (قامچاتقا) یارم آطه‌لری و بحر محیط منجمد شمالی
ساحلنده (چوقچن=Tchouktchen)، (ته‌ی‌میر) و (صموئید=
Samoyide) شبه جزیره‌لری موجود در .

[١] بو اسم شاب دکزینه دخی ویریلور .

§ ٢

منظرۀ عمومیه و مزاج آب وهوا

آسیانك منظرۀ عمومیه‌سنده عظمت وعلویت واختلاف وضدیت مشاهده اولنور . دنیانك اك یوكسك طاغلری ، اك واسع یایلالری ، اك بیوك چوللری ، اك صوغوق یرلری ، اك صیجاق سمتلری بوقطعه‌ده اجتماع ایتمشدر .

آسیا قطعه‌سنك قسم اعظمی اقالیم معتدله داخلنه تصادف ایدر . یالکز شمال طرفلرنده‌کی سبریا اراضیٔ منحطه‌سی اقالیم منجمده و منتهای جنوبیسنده‌کی شبه جزایر واطه‌لر اقالیم حاره تحتنده‌در .

آسیانك شمال ساحلی ، آوروپا قطعه‌سی کبی ، صیجاق جریانلرك تحت تأثیرنده بولنمدیغی وداخلی دخی سواحلدن بعید اولدیغی وهر جهتدن جبال رفیعه ایله محاط بولندیغی جهتله دکز هواسندن استفاده ممکن اوله‌مدیغندن آسیانك اقلیمی آوروپایه نسبتله دها صوغوقدر .

آسیا قطعه‌سی اقلیم نقطهٔ نظرندن اوچ قسمه تقسیم اولنو

اولا : سبریا یاخود آسیای شمالی اقلیمی : اقلیم مذکورك
ت وسطیه‌سی صفردن زیاده اولمیوب (توندوراس) تسمیه
ۀ وسیعه‌سی سنه‌نك قسم اعظمنده بوزلرله مستوردر.
ی اولان « ورخویانسق = Werchoyansk »
سطیهٔ سنویه‌سی (-١٦،٥) درجه اولوب

کانون اول و ثانیده مقیاس الحراره (٦٠) ه قدر تنزل واك صیجاق موسم اولان حزیرانده ایسه ٣٠ درجه‌یه قدر ترفع ایدر یعنی حرارت صیفیه ایله شتویه اره‌سنده ٩٠ درجه‌لك برفرق کوریلور.

(ایرقوچقه = Irkoutsck) جوارینك حرارت وسطیهٔ سنویه‌سی -١° اولوب کانون ثانیده -٢٠° یه قدر وحزیرانده +١٩ درجه‌یه قدر تخالف ایدر .

(اوقوچقه) سمتلرنده ایسه حرارت وسطیهٔ سنویه -٥° اولوب کانون ثانیده -٢٤ درجه و آغستوسده +١٣،٣° در .

ثانیاً : آسیای داخلی اقلیمی اولوب کرك قیشی وکرك یازی شدتلی اولور . بو منطقه‌ده یازین یاغمورسزلق وقوراقلق حکمفرمادر . (طاشکند) جوارنده حرارت وسطیهٔ سنویه +١٣،٥° دن عبارت اولدیغی حالده کانون ثانیده -٢ درجه‌یه وحزیرانده +٣٠ درجه‌یه قدر تخالف ایدر .

ثالثاً : آسیای شرقی وجنوبی اقلیمیدر . اقلیم مذکورده یاغمور وقوراقلق مواسمی صورت منتظمه‌ده یکدیکرینی تعقیب ایدر . قیشین قوراقلق حکمفرما اوله‌رق یازین و بالخصوص (مونسون) یاخود (موسون) روزکارلرینك وزان اولدیغی زمان یاغمورلر دوام ایدر . پنجاب جوارنده حرارت وسطیه +٢٤ درجه‌در. بتون سنه حرارت ١٥° ایله ٣٠° بیننده قالیر .

قالكوته‌ده حرارت وسطیه °۲٦,۳ اولوب مواسمه كوره °۲۰ ایله °۳۰ بیننده تبدل ایدر .

§ ۳

احوال واراضی وجبال

آسیا قطعه‌سنك اقسام داخلیه‌سی غایت واسع ومرتفع یایلالردن متشكلدر .

شرق بروننده (امدریا) نهری مجراسنه واورادن (فورموزا) جزیره‌سی قارشوسنه قدر تمدیدی تصور اولنان ایكی خط اره‌سنده عظیم برمثلث شكلنده اولان اراضی عمومیتله جبال رفیعه ودوز واسع اراضیٔ منحطه‌نك یكدیكرینی توالیسندن متشكل اولوب ٤۰۰۰ مترو ارتفاعنه قدر واصل اولان (پامیر) یایلاسی اشبو مثلثك رأسنی تشكیل ایدر .

غایت مرتفع بر چوق سلاسل جبال اشبو مثلثك اطرافنی احاطه ایتمشدر . جهت جنوبیه‌ده (هیمالایا) ، ویا (بیت الثلج) تسمیه اولنان طاغلر امتداد ایدر . (هیمالایا) طاغلری ۲۲۰۰ كیلو مترو طولنده و ۳۰۰ كیلو مترو عرضنده اوله‌رق (سند) و (براهماپوتر) نهرلری اره‌سنده واسع برمنطقه‌یی اشغال ایتمشدر. تپه‌لری صورت دائمه‌ده قار وبوز ایله مستور اولان سلسلهٔ عظیمهٔ مذكوره‌ده جودیه‌لر پك كثرتلیدر. بوجبالك ودنیانك اك یوكسك تپه‌سی ، ۸۸۳۸ مترو ارتفاعنده اولان ، (غاوریزانقار = Gavrisankar) یاخود (اوه‌رهست = Everest) طاغیدر .

هیمالا شعباتی چین داخلنده جنوب غربدن شمال شرقه طوغری ممتد اولور .

یرلی اهالی طرفندن (سقف القمر) نامی ویریلان (پامیر) یایلاسندن اعتباراً هیمالایه طاغلرینه موازی اوله‌رق (قره قروم) سلسله‌سی امتداد ایدركه بوسلسله اوزرنده (داپ سانغ = Dapsang) طاغی ۸٦۰۰ مترو ارتفاعنده اوله‌رق سطح ارضده هیمالایا نقاط مرتفعه‌سندن صكره اك یوكسك نقطه‌در .

قره قروم وهیمالایا جبالنك تلاقی ایتدكاری محلك براز شمالندن (قوئنلون = Kouënloun) ودها شمالده (تیه‌ن شان = Tien-chan) [جبال سماویه] سلسله‌لری ابتدا ایدرك شرقه طوغری امتداد ایدرلر .

اشبو جبالك ماینی مقدما دكز اولدیغی كثرتله تصادف اولنان حیوانات بحریه مستحاثه‌لریله ثابتدر . مقدما قعر بحر اولان یرلر الیوم چول حالنده اولوب یالكز ساحل اولان محللر زراعت وحراثته صالحدر .

(تیه‌ن شان) طاغلرندن صكره غرب شمال استقامتنجه (آلتای = Altaï) [جبال الذهب] (سای یان = Saï-yan) ، (بایقال = Baïcal) ، (یابلانووی = Yablanovi) (استانووی = Stanovi) سلاسل جبالی یكدیكرینی متعاقباً امتداد ایدرك اراضیٔ مرتفعهٔ مذكوره‌یی سبریا اراضیٔ منحطه‌سندن تفریق ایدرلر .

(قوئنلون) و(تیه‌ن شان) جبال متسلسله‌سی اره‌سنده كی

عمودی وادی‌یه (چونغاریه) کچیدی تسمیه اولنور . آسیای غربی یایلاسی ایله آسیای علیا اره‌سنده اك مشهور ممر مذکور کچیددر . بو جبالك شرقنده ترکستان شرقی الکاسی دها شرقده (غوبی) چولی بولنور . (شینغان = Chin-gan) سلسله‌سی اشبو بیابان درونده جنوبدن شماله طوغری امتداد ایدرك (استانوی) طاغلرینه ملاقی اولور .

(قوئن‌لون) و (هملایا) طاغلری اره‌سنده سطح بحردن ٤٠٠٠-٤٥٠٠ مترو ارتفاعنده بولنان تبت یایلاسی بولنور .

پامیر یایلاسنك جهت غربیه‌سنده یعنی (سیحون) و (جیحون) نهرلری حوضه‌سنده (توران ویاخود ترکستان غربی) اراضی منحطه‌سی و جهت شمالیه‌سنده یعنی (اوب) ، (یه‌نی‌سه‌ئی) ، (لنا) نهرلری ماثله‌سنده دخی سیبریا اووه‌سی وجهت شرقیه‌سنده یعنی (هوانغ‌هو) نهری حوضه‌سنده (چین اراضی منحطه‌سی) وجهت جنوبیه‌سنده یعنی (سند) نهری ماثله‌سنده دخی (هندستان اراضی منحطه‌سی) بولنور .

(قوئن‌لون) سلسله جبالی غربه طوغری امتداد ایدرك (هندوکوه) یاخود (هندوکش) جبالنه ملاقی اولورکه یکدیگرینه قارشمش اوچ سلسله متوازیه‌دن مرکب اولان اشبو سلسله جبال واسطه‌سیله آسیای غربی یایلاسی آسیای علیا ایله کسب اتصال ایدر .

(هندوکش) طاغلرندن صکره ینه شرقدن غربه امتداد

ایدن (البرز) سلسله جبالی اناطولی حدودنده (آرارات) عقده برکانیه‌سنی تشکیل ایتدکدن صکره آسیای عثمانی‌یه داخل اوله‌رق (طوروس) و (آنتی طوروس) اسمیله ایکی سلسله تشکیل ایدر .

(آرارات) طاغندن جنوبه طوغری (الوند) سلسله‌سی منشعب اوله‌رق اشبو سلسله ایله (هندوکش) سلسله جبالی ایران یایلاسنی تحدید ایدرلر .

(طوروس) طاغلرندن (نصیری) و (لبنان) سلسله‌لری تشعب ایدر . (سراة) و (عارض) طاغلری جزیرة العربده امتداد ایلر .

(قافقاس) جبال رفیعه‌سی متعدد شعباتیله بحرخزر ایله بحرسیاه اره‌سنی احاطه ایدرك مرتفع وعارضه‌لی بریایلا تشکیل ایتمشدر .

§ ٤

نهرلر وکوللر

آسیای علیا مرتفع بریایلا تشکیل ایدوب یاغموری پك نادر اولدیغی ایچون اورالرده جریان ایدن انهار ، دکزه قدر واصل اوله‌میه‌رق صولرینك قسم اعظمی کذرکاهلرینه تصادف ایدن قوملی اراضی طرفندن مص اولنور . ویا تأثیر حرارتله تبخر ایلر . امتصاص وتبخر ایله بالکلیه غائب اولمیان میاه جاریه دخی ینه دکزه قدر واصل اوله‌میه‌رق آسیانك داخلی ورساننده‌کی کوللره انصباب ویاخود تصادف ایتدکاری چقور محللرده بطاقلق تشکیل ایدرلر .

خارجی ورسانلره عائد اولان انهار ایسه جبال مرتفعه‌ده قارلرك اریمسی و شرق جنوب طرفلرنده وزان اولان موسون روزکارلرینك تأثیریله بارانك کثرتلی اولمسی حسبیله غایت بیوك جریانلر تشکیل ایدرلر. وعلی الاکثر سیر سفائنه مساعد بولنورلر.

آسیانك خارجی ورسانلرینه منسوب اولان انهار اك مهملری (همالایا) طاغلری ایله (تبت) و (اناطولی) یایلالرندن ظهور ایدن نهرلردر.

انهار مذکوره اوچ سطح مائله عائددر :

١) بحرمحیط منجمد شمالی سطح مائلی : بحرمحیط منجمد شمالی سطح مائلنه (اوب)، (یه‌نی‌سه‌یی)، (لنا) و(یه‌نا = Yena) نهرلری جریان ایدر. انهارمذکوره چین ایله سبریا اره‌سنده‌کی جبالدن ظهور وسبریا اووه‌سنی شمالدن جنوبه طوغری اروا ایدرك غایت کنیش اغزلرله بحره منصب اولورلر. سرعت جریانلری آز ومجرالری درینددر. انجق سنه‌نك اکثر زماننده بوزلرله محاط بردکزه انصباب ایتدکلرندن ومجرای سفلالری‌ده منجمد حالده بولندیغندن تجارتجه ایدیلان استفاده پك اهمیتسزدر.

٢) بحر محیط اطلاسی سطح مائلی : (آمور) نهری (٤٤٠٠ کیلومترو طول) (تراقای) یاخود (تاتارستان) بوغازنده بحره انصباب ایدر.

(هوانغ - هو = Houang-Hou) یاخود [نهر اصفر]، (٤٢٠٠ کیلومترو طول) تبت یایلاسندن چیقار. مجرای سفلا-

سنده یتاغی متحول اولوب بعضاً (شانتونغ = Chantoung) شبه جزیره‌سنك شمالنده بحره قارشدیغی حالده برمدت صکره تبدیل مجرا ایله مذکور شبه جزیره‌نك جنوب جهتنده بحره آقار.

(یانغ - چه - کیانغ = Yang-Tché Kiang): یعنی (ماوی نهر) یاخود (کیانغ) ویاخود (تا کیانغ) یعنی (بیوك نهر) اسمیله معروف اولان نهر (هوانغ - هو) نهرینك منبعی جوارندن ظهور ایله مجرای وسطیسنده نهر مذکوردن تباعد ومجرای سفلاسنده تکرار تقرب ایدوب (هوانغ - هو) نك براز جنوبنده بحراصفره دوکیلور. (سی - کیانغ = Si-Kiang) چینك حوالیٔ جنوبیه‌سنی (سونغ - قوی = Song-Koï) یعنی نهر احمر تونکین الکاسنی اروا ایدر.

(مه قونغ = Mekong) یاخود [قامبوج] نهری دخی تبت یایلاسندن چیقه‌رق بحرمحیط کبیره آقار.

٣) بحرمحیط هندی سطح مائلی : هند شرقی شبه جزیره‌سندن (سالوئن = Salouen) و (ایراوادی = Iraouady) (براهماپوتر = Brahmapoutre) و (غانج = Gange) نهرلری هند غربی شبه جزیره‌سندن بنکاله کورفزینه انصباب ایدر.

هندلیلر عندنده مقدس اولان سالف الذکر (براهماپوتر) و (غانج) یاخود (کنك) (٣١٠٠ کیلومترو طول) نهرلرینك هرایکیسی‌ده همالایا جبالندن ظهور ایدرلر. بری شرقدن غربه

و دیکری غربدن شرقه طوغری جریان ایله بنکاله کورفزی منتهاسنده بربرینه تلاقی ایدوب متعدد اغزلرله بحره انصباب ایدرلر .

(سند) نهری (۳۲۰۰ کیلومترو طول) قومسال اراضیدن مرور ایتدیکی ایچون صولری چکیله‌رك مجرای سفلاسنده صویی غایت آز مقدارده‌در. بوجهتله سیرسفائنه مساعد دکلدر.

آسیای صغری یایلاسندن حاصل اولان (فرات) و (دجله) توأم نهرلری عراق حوالیسنده برلشوب (شط العرب) نهرینی تشکیل ایدرك بصره کورفزینه آقارلر. بونهرلرك آره‌سنده‌کی اراضی (مسوپوتامی)، (الجزیره) و (عراق) اسملریله معروف اولوب دنیانك اك منبت اك محصولدار یرلرندن بریدر.

بحر سفیده اناطولی یایلاسندن ظهور ایدن (سیحان) و (جیحان) نهرلری جریان ایلر. (کدوس) نهری اطه‌لر دکزینه (قزل ایرمق) و (یشیل ایرمق) بحرسیاهه انصباب ایدر.

دکزه انصباب ایتمیوب حوضهٔ داخلیه ده قالان انهارك اك مهملری ارال کولنه انصباب ایدن (آمو دریا = سیحون) و (سیر دریا = جیحون) نهرلری ایله بحرلوطه اقان (اردن)، (لوب نور) تسمیه اولنان کوله انصباب ایدن (تاریم) و (بلخش) کولنه اقان (ایلی = Ili) نهرلریدر .

آسیا قطعه‌سنك کوللری غایت چوق ووسعتلی اولوب بحر حزر ایله آرال کولی باشلی باشنه بر دکز اعتبار اولنه‌بیلیر .

اناطولیده (طوزکولی)، سوریه‌ده (بحرلوط) ایرانده (ارمیه)، سبیریاده (بایقال) و (بلخش) وچینده (لوب نور) و (قوقونور) کوللری مشهوردر .

بونلردن بشقه باخصوص تبت یایلاسنده وتورانده پك چوق کوللر موجود ایسه‌ده اهمیتلری ایکنجی و اوچنجی درجه‌ده اولدیغندن بوراده تعدادندن صرف نظر قلندی .

§ ۵

محصولات

آسیانك محصولات نباتیه‌سی فوق العاده متنوع اولدیغی کبی ثروت معدنیه‌سی دخی پك کثرتلیدر .

قطعهٔ مذکوره خط استوا تحتندن مدار قطب شمالی فوقنه قدر امتداد ایتدیکندن اقلیمی مختلف اولوب انجق اقسام داخلیه‌سی موسون روزکارلرینك کذرکاهندن بعید وغایت مرتفع اولمسی حسبیله هواسی سرت اولدیغندن مزروعات مختلفه‌نك مناطق زراعیه‌سی اوروپاده اولدیغی قدر شماله تقرب ایده‌مز . مثلا اوروپاده ۷۰ نجی عرض درجه‌سنه قدر اولان ممالکده حبوبات زراعتی ممکن اولدیغی حالده آسیاده حبوبات منطقه‌سی ۶۲ نجی عرض درجه‌سنی کچه‌مز . اوروپاده ۵۰ درجه عرضنده اولان محللرده اوزوم حاصل اولدیغی حالده آسیاده ۴۲ نجی عرض درجه‌سنك شمالنده اولان محللرده بومیوه کماله ایره‌مز .

آسیای شمالی‌یی احاطه ایدن سبریا اووه‌سی وقت صیفده

یاغموری غایت آز براقلیم اولوب اکثر جهتلری زراعت وفلاحته مساعد اولمامقله برابر ٧٠ نجی عرض درجه‌سنه قدر اولان محللرده واسع اورمانلر موجود اوله‌رق بو اورمانلرده آیو وتلکی کبی وخوش ایله (رن) تعبیر اولنان شمال کیکلری پك کثرتلیدر .

(تیبت) ، (پامیر) ، (ترکستان) و (ایران) یایلالرنده یازین یبوست وزیاده حرارت وقیشین برودت حکمفرمادر ، بورالرده حرارت صیفیه و شتائیه بیننده تفاوت زیاده‌در . اکثر محللری ستپلردن ، ایصسز ونهایتسز چوللردن متشکل اولان آسیای داخلیده ، قویون وکچی سوریلری پك کثرتلی اولمغله برابر ایلك بهارده حاصل اولان چایرلر جسامت طبیعه‌لرینی بولمدن تأثیر یبوستله قوردیدیغی ایچون حیواناتی اغدیه بولنه‌بیله‌جك محللره سوق ایتمك مجبوری اولوب اشبو مجبوریت اقالیم مذکوره سکاننك قسم اعظمنی حال بدویتده براقشدر . (آسیای صغری) ایله (سوریه) و (عراق) حوالیسنك اقلیمی بو درجه شدید دکلدر . هر نوع حبوبات و اینديغو و پاموق کبی اقالیم حاره‌یه مخصوص اولان مزروعات بو مملکتلرك جهات مناسبه‌سنده برکت و امنیتله حصول بولور . باخصوص بحر سفید و آطه‌لر دکزی ساحلنه تصادف ایدن محللرده هر نوع میوه ومحصولات سائره برکت وکثرتله حصوله کلیر .

آسیای شرق جنوبی موسون روزکارلرینك تحت تأثیرنده

بولندیغندن زراعت نقطهٔ نظرندن اك زنکین ممالك بورالریدر . قطعهٔ مذکوره‌نك اك غلبه‌لك محللری دخی موسون روزکارلرینك تحت تأثیرنده بولنان جنوب وشرق جهتلری اولوب آسیا اهالیسنك اونده طقوزی اصل قطعه‌نك انجق ثلثی درجه‌سنده وسعتی حائز اولان حوالئ مذکوره‌ده اقامت وتعیش ایتمکده‌درلر .

ممالك مذکوره‌ده (ژونغل = Jungle) تسمیه اولنان واسع اووه‌لر غایت مبذول چایرلری محتوی اوله‌رق اورمانلرنده فیل ، زرکردان وقپلان کبی وخوش کثرتلیدر . بو اقالیمك یوکسك یایلالرنده بیله برکتله حبوبات حاصل اولور . چای وطوت ، وانواع بهارات ، پاموق ، آفیون ، اینديغو هوالئ مذکوره‌نك اك باشلی محصولاتندن اوله‌رق اراضینك اوصافنه کوره آز وچوق مقدارده هرطرفده نشو ونما بولور . مع مافیه بو اقلیمك قوهٔ انباتیه‌سی منحصراً یاغمورلره تابع اولدیغندن بعضاً یاغمورك برقاچ کون تأخری بالجمله محصولاتی محوه بادی اوله بیلیر .

آسیانك ثروت معدنیه‌سی دخی حاصلات انباتیه‌سی کبی متنوع وکثرتلیدر . آلتون ، کموش وپلاتین مثللو معادن قیمتدار ، باقیر ، دمیر ، قورشون ، قالای کبی صنایعه فائده‌لی معادن وهوی وپترول کبی مواد احتراقیه و اشتعالیه پك کثرتلیدر . آسیانك معادنده اك زنکین اولان محللری سبریا و قافقاسیا حوالیسی ایله اناطولی قطعه‌سی وچین و ژاپون مملکتلریدر . آسیانك خزائن معدنیه‌سی هنوز تماميله میدان استفاده‌یه چیقاریله‌مامشدر .

§ ٦

سکنه، ادیان وحکومات

آسیا قطعه‌سی ٨٥٠ ملیون نفوسی محتوی اولدیغندن بر کیلومترو مربعی اراضی‌یه یکرمی نفوس اصابت ایدر. قطعهٔ مذکوره‌نك غرب جنوب طرفلرنده یعنی هندستان، افغانستان، ایران، عربستان، آسیای صغری وقافقاسیه ممالکنده اقامت ایدن اهالی عرق ابیضه منسوب اولوب عرق ملز شرق جنوب طرفلرنده یعنی مالزیا جزایری ایله هند چینك بعض جهتلرنده ساکندر. جهات سائره‌سی عرق اصفره ویا موغول عرقنه منسوب اهالی ایله مسکوندر. اتنوغرافیا علماسندن بعضیلرینك فکرلرینه کوره منهای شمالیسنده اقامت ایدن صموئید وقامچادال قوملریله هندستانده ساکن اولان دراویدیلر اشبو عرقه منسوب دکلدرلر.

آسیا قطعه‌سی کهوارهٔ انسانیتدر: بنی بشر ابتدا قطعهٔ مذکوره‌ده تکثر ایدرك کسب قوت ومکنت ایتدکدن صکره قطعات سائره‌یه یایلمشدر.

دنیانك بالجمله قطعاتیله روابط ومناسباتی اولان آسیا قطعه‌سی مهد مدنیتدر: تاریخ عالمده اشتهار ایتمش اولان بالجمله اقوام قدیمه آسیا قطعه‌سنده ظهور ایتمش علی العموم بنی بشر آسیا قطعه‌سنده تمدن وترقی ایتدکدنصکره سائر قطعاته منتشر اولمشدر. اقوام سائره هر درلو ترقیات اساسلرینی آسیالیلردن اوکرنمشلر یعنی علوم وصنایع قطعهٔ مذکوره‌دن اقطار جهانه یایلمشدر.

آسیا قطعه‌سی ادیان مختلفه‌نك دخی محل ظهوریدر: دین مبین محمدی ایله نصرانیت واسرائیلیت قطعهٔ مذکوره‌ده ظهور ایتدیکی کبی بودی، براهما، سینتو وشامان ادیان باطله‌سنك محل ظهوری دخی قطعهٔ مذکوره‌در.

دین مبین محمدی بو قطعه‌ده خیلی توسع ایتمش اولوب عربستان ایله سوریه، اناطولی، قافقاسیا، توران وترکستان حوالیسنه وهندستان ایله هند شرقی جزایرینه وچینك بعض جهتلرینه انتشار ایتمشدر. نفوس عمومیه‌نك ١٠٠ ده ١٥ نه یقین مقداری اهل اسلامدر.

خرستیانلق اوروپالیلرك تشکیل ایتدکلری مستعمره‌لر ایله اناطولی وقافقاسیا قطعه‌لرنده اقامت ایدن روم وارمنی قوملرینه انحصار ایتمش اولوب مجموعی ١٥-١٦ ملیون راده‌سنده‌در.

بودی وبراهمانی وسینتو مذاهب باطله‌سی سالکینی پك کثرتلیدر. بونلر هندستان ایله هند چینی وچین وژاپونیایه انتشار ایتمشلردر.

بلوجستانده متفرق حالده مجوسیلر بولنور.

سبریاده شامانیلر کثرتلیدر.

آسیاده عثمانلی، عربی، فارسی وتاتار وهندی وچین وژاپون ومغول لسانلری تکلم اولنور.

هندستان وقافقاسیا مسلمانلری بیننده لسان تحریر عربی وفارسیدر.

آسیای عثمانی

ممالك دولت علیهٔ عثمانیه‌نك اجزای اصلیه و مهمه‌سندن اولان آسیای عثمانی، (اناطولی شبه) جزیره‌سی ایله (جزیرهٔ علیا) حوالیسندن یعنی ارضروم یایلاسی و جوارندن و (الجزیره) یاخود (عراق) و (سوریه) جهتلرندن و (عربستان) شبه‌جزیره‌سنك قسم مهمندن مرکبدر. ممالك وسیعهٔ مذکوره مستملکه صورتنده اداره ایدلیوب اجزای اصلیهٔ ممالکدن معدود و طبیعةً و سیاسةً یکدیگرندن غیر منفکدر.

احوال طبیعیه‌سی

§ ۷

موقع، حدود و سواحل

موقع: آسیای عثمانی، اوروپا و افریقا قطعه‌لرندن غایت دار ایکیشر بوغاز ایله مفرز اوله‌رق بو ایکی قطعه ایله آسیا بیننده مشترك اولان بحاره ساحل اولمق حسبیله قطعات مذکوره اره‌سنده برممر طبیعیدر.

قره دکز، مرمره دکزی، آطه‌لر دکزی و بحرسفید ایله محاط اولان آسیای صغری شبه جزیره‌سی، بحرسفیده طوغری ایلرولیه‌رك برطرفدن بوغازلر و دیگر طرفدن سواحلدن اعتباراً بحر مذکورك وسطلرینه قدر یکدیگرندن مسافات قریبه ایله

صاچلمش اولان آطه‌لر واسطه‌سیله اوروپا ممالکنه مربوط اولدیغی کبی آفریقادن دار بر بوغاز ودها دار برقنال ایله مفرز اولان عربستان شبه‌جزیره‌سی دخی برطرفدن بحرمحیط هندی وبصره کورفزی واسطه‌سیله هندستان وجزایرهند ودیگر طرفدن بحر سفید ایله مناسبت دائمه‌ده بولنمقده واناطولی والجزیره‌نك اقسام داخلیه‌سندن بصره کورفزینه جریان ایدن ایکی بیوك نهر جزیرهٔ علیا واناطولی یارم آطه‌سنك بحر محیط هندی ایله مناسباتی تأمین ایتمکده‌در.

بحرمحیط اطلاسینك برشعبه‌سی ومن‌القدیم تجارت بین‌المللك حوضهٔ جولانی اولان بحرسفید ایله بحرمحیط هندی اره‌سنده و اوروپا - هندستان طریقی اوزرنده بولنان آسیای عثمانی بو موقع مستثناسی سیله تجارته وهر درلو ترقیاته فوق العاده مساعد برقطعهٔ مبارکه‌در.

حدود: آسیای عثمانی شرقاً خوبه‌نك شمالندن آرارات طاغنه قدر روسیه و آرارات طاغندن بصره کورفزینه قدر ایران ممالکیله محدود اولوب اقسام سائره‌سی دکزله محاطدر.

روسیه حدودی (خوبه) نك شمالنده (قوبعش) برونندن باشلایه‌رق و (لیوانه) ناحیه‌سی روسیه‌ده قالمق و (چوروخ) و (خوبه) ایرماقلری اره‌سندن مرور ایله (آراس) ایرماغی قطع ایتمك اوزره غربه طوغری برقوس رسم ایدرك (کوسه) طاغنه و مذکور طاغدن اعتباراً (آراس) و (مورات)

حوضه‌لری بربرندن تفریق ایدرك (آرارات) طاغنه واصل اولور .

ایران حدودی (ارارات) طاغندن بدأ ایله (چالدیران) و (قوطور) حوالیسنی ایرانه ترك و (زاب اصغر) نهرینی قطع و (دیاله) ایرماغی مجراسنی تعقیب و بعده براز شرقه تمایل ایله (محمره) قصبه‌سی جوارنده (شط العرب) ه واصل اولور وبصره کورفزینه قدر شط مجراسنی تعقیب ایدر .

سواحل : آسیای عثمانی قره دکز، مرمره دکزی، اطه‌لر دکزی، بحرسفید، شاب دکزی، وبصره کورفزی ساحللرینه مالکدر .

قره دکز ساحلی : قره‌دکز ساحلی عمومیت اوزره طاغلق اوله‌رق (خوپه) نك شرقندن قره‌دکز بوغازینه‌قدر امتداد ایدر. قره‌دکز ساحلنده شرقدن اعتباراً اول امرده شایان ذکر اسکله لازستان سنجاغنك مرکزی اولان (ریزه) قصبه‌سیدر . غربه طوغری کلندکده (سورمنه) لیمانی مرور ایدیله‌رك (طربزون) اچیق لیمانه و اون میل قدر غربنده (پلاتانا) لیمانه مواصلت اولنور. (یوروس) برونی اشبو لیمانك غربنده‌در. غربه طوغری (فول) (تیره بولی) (کرسون) (اردو) اسکله‌لریله (وونه) آچیق لیمانی و اونیه قصبه‌سی و (چالتی) برونی و (یشیل ایرمق) منصبی طولاشیله‌رق اناطولینك طربزوندن صکره اك ایشلك اسکله‌سی (صامسون) ساحلنه

مواصلت اولنور . صامسون ساحلی صیغ اولدیغندن واپورلر آنجق ایکی اوچ میل آچیقده طورورلر .

صامسوندن صکره سینوبه قدر مهم اسکله یوق ایسه‌ده (قزل‌ایرمق) نهری بوجوارده بحره انصباب ایدر . (سینوب) ١٠٠ مترولق برزخ ایله قره‌یه اتصال ایتمش بر شبه جزیره‌نك طرفنده بولنوب غرب‌شمال وشرق شمال روزکارلرندن محفوظ ایکی لیمانی محتوی اولدیغندن بو ساحلك اك امین مرساسیدر .

سینوبدن‌صکره اناطولینك اك‌شمالی نقطه‌سی اولان (اینجه) برون دولاشیله‌رق اینه بولی اسکله‌سنه و فورطنه‌لریله مشهور اولان (کرمبه) برونی کچیله‌رك اماصره قصبه‌سنه و بارطین و فیلیاس صولری محل انصبابلرینه دها صکره ارکلی لیمانه و(سقاریه) نهری محل انصبابیله (کربه) برونه وقارشوسنده بو ساحلك یکانه جزیره‌سی اولان (کفکن) اطه‌سنه و (شیله) و (ریوه) موقعلرینه تصادف اولنه‌رق قره دکز فنارینه مواصلت اولنور .

اناطولینك قره دکز ساحلی تقریباً ١٠٠٠ کیلومترو طولنده اولوب عمومیتله طاغلق و صامسون اوکی ایله نهر منصبلری مستثنا اولمق اوزره درینده‌ر. برچوق یرلرده اك بیوك مراکب بحریه ساحله ١٥ - ٢٠ مترو قدر تقرب ایده‌بیلیر.

قویلری کثیر ایسه‌ده روزکارلردن باخصوص قره دکزده اکثریتله وزان اولان غرب شمالی روزکارلرندن محفوظ دکلدر.

استانبول بوغازی — ٢٣ کیلومترو طولنده اولوب اعوجاجلی و اکثر جهتلری روزکارلردن محفوظ اولدیغندن بویدن بویه بر لیمان عد اولنه بیلیر . اشبو بوغازك قره دکزه اولان مخرجی متین استحکامات ایله ترصین ایدلمشدر . دیکر طرفلری غایت لطیف و دلنشین صیفیه‌لری محتویدر .

مرمره دکزی ساحلی : آسیای عثمانینك مرمره دکزی ساحلی اناطولی دمیر یولی خطنك مبدأ اولان حیدر پاشادن باشلایه‌رق (لاپسکی) قصبه‌سنه قدر دوام ایدر .

ازمید وکملیك کورفزلری وبو کورفزلر داخلنده (یالووه) (ازمید) (قره مرسل) (مدانیه) و (کملیك) قصبه‌لری و (باندرمه) شهریله (اردك) ویاخود (قپوطاغی) شبه جزیره‌سی و (مرمره) اطه‌لری و (قوجه‌چای) آغزی بو ساحلده‌در . قلعهٔ سلطانیه بوغازی (چارداق) موقعندن (سدالبحر) قدر ٥٩ کیلومتره طولنده اولوب پك زیاده مستحکمدر .

اطه‌لر دکزی ساحلی : اطه‌لر دکزی ساحلی چناق قلعه بوغازندن مکری کورفزینه قدر امتداد ایدوب عارضه‌لری ولیمان ومرسالری کثرتلیدر . بوساحلده اولا (بوزجه‌اطه) (Tendos) ومذکور اطه ایله ساحل آره‌سنده (بشیکه) لیمانی و دها جنوبده و(مدللی)اطه‌سی قارشوسنده (ادرمید) و(باقرچایی)محل انصبابنده (چاندارلی) و ١٠٠٠ کیلومترو مربعندن زیاده وسعتی حائز

اولان (ازمیر) لیمانی واردر . کدوس نهری مذکور لیمانه جریان ایدر . چشمه شبه جزیره‌سی بو لیمانك جنوب طرفنی احاطه ایتمشدر . اشبو شبه جزیره‌نك جنوبنده (صیغه جق) آچیق لیمانه (کوچك مندرس) نهری دوکیلور . دها جنوبده (سیسام) جزیره‌سنه و (بیوك مندرس) نهری محل انصبابنه و (مندالیه) لیمانه و(بودرم) یارم اطه‌سیله قارشوسنده (استانکوی) اطه‌سنه وجنوبنده (استانکوی) (Kos) کورفزینه و(قرییو) برونیله نهایت بولان (دورید) شبه جزیره‌سی دولاشیله‌رق (سیمی) یاخود (سومبکی) لیمانه ودها جنوبده (ردوس) اطه‌سی کچیله‌رك (مرمریس) و (قره اغاج) لیمانلرینه و براز دها شرقده (مکری) لیمانه تصادف اولنور .

بحر سفید ساحلی : اناطولینك بحرسفید ساحلی (مکری) لیماندن ابتدا ایله (العریش) موقعنه قدر دوام ایدر. ساحل اولا ایچرو طوغری بر مقعرلك پیدا ایدرك (انطالیه) کورفزینی تشکیل ایدر. بوکورفزدن صکره اناطولینك الك جنوبی نقطه‌سی اولان (انامور) برونی دور اولنه‌رق (سلفکه) قوینه و بعده مرسین کورفزینه کیریلور. (مرسین) قصبه‌سی و (سیحان نهری) محل انصبابی بوراده‌در . (قبریس) اطه‌سی مقابلنده ساحل شرق شماله طوغری کیره‌رك اسکندرون کورفزینی تشکیل ایدر. (جیحان) اغزی و (یمورطه‌لق) لیمانی و (اسکندرون) شهری بوساحلده‌در .

(اسکندرون) کورفزندن صکره ساحل جنوبه متوجه اولوب (عاص) نهری منصبی (طرابلس شام)، (بیروت)، (عکه)، (یافه) بلده‌لری کچیله‌رك (العریش) یاخود (قلعة العریش) موقعنده آفریقا ساحلی ابتدا ایدر .

بحر احمر و بحر عمانه ساحللری . — سواحل مذکوره عربستانك احوال جغرافیاسی تعریف اولندیغی صره‌ده بیان ایدیله‌جکدر .

§ ۸

احوال اراضی و جبال

احوال اراضی اعتباریله (آسیای عثمانی) و بالخصوص (آسیای صغری) شبه جزیره‌سی آسیا قطعهٔ عظیمه‌سنك عادتا کوچك بر مودلی عد اولنه بیلیر . اناطولی شبه جزیره‌سی‌ده، اجزاسندن بولندیغی، آسیا قطعه‌سی کبی مستطیل شکلنده‌در . انك کبی وسطده مرتفع بر یایلا و اطرافنده جبال رفیعه تشکل ایتمشدر . آسیا قطعهٔ عظیمه‌سنك اراضیٔ منحطه‌سنه مقابل اناطولی شبه‌جزیره‌سنده طوز کولی و جیحان و سیحان نهرلری حوضه‌لری ارائه اولنه‌بیلور . آسیا قطعه‌سنك اك مرتفع جبالی جنوبه دها یقین اولدیغی کبی آسیای صغری یارم اطه‌سنك اك مهم سلاسلی‌ده جهت جنوبیه‌ده بحر سفید ساحلنه متوازیاً امتداد ایدر . بناءً علیه شبه جزیرهٔ مذکوره‌ده آسیا قطعه‌سی کبی ، جنوبدن شماله طوغری میللیدر .

اناطولی جبال اساسیه‌سی طوروس (Taurus) اسمیله

بنام اولوب محدب طرفلری بحره متوجه اولمق اوزره قوس دائره طرزنده بحر سفید ساحلنه متوازیاً امتداد ایدر ، بعده شرق شمال استقامتنده دوام ایله اناطولی سلسلهٔ شمالیه‌سنه ملاقی اولور .

طوروس طاغلری (انطالیه) کورفزینك جهت غربیه‌سنده (آق طاغ) دن ابتدا ایدوب کورفز ساحلنده (تخته‌لی طاغ) تسمیه اولنان جبلی تشکیل ایتدکدن صکره بحر سفید ساحلنه متوازیاً دوام ایدرك اسکی انطالیه‌نك شمالنده (کیك) طاغنی و طرسوسك شمالنده (بلغار) طاغنی (۳۵۰۰ مترو ارتفاع) و (آلا) طاغنی تشکیل ایدر .

جبال مذکوره قبریس جزیره‌سی مقابلنده غایت صرب ودیك بر ساحل تشکیل ایتمشدر . بو جبال آره‌سنده اك مهم کچید اناطولی یایلاسیله سوریه اراضیٔ منحطه‌سی میاننده یکانه طریق مواصله اولان (کولك) بوغازیدرکه طرسوسك شمالنه تصادف ایدر .

(سیحان) نهری ایاقلرندن (این) یاخود (صماتی) ایرماغی (آلا) طاغنك شرقندن مرور ایدرك (طوروس) سلسله‌سنی (آنتی طوروس) طاغلرندن تفریق ایدر . (آنتی طوروس) طاغلری سیحان نهری مجرای علیاسنده (بیك بوغا) و دها شمالده (فرات) و (قزیل ایرماق) وادیلرینی تفریق ایدن (قره بل) و جنوبه طوغری (قانلی طاغ) و (جبل برکت)

یاخود (کاوورطاغی) و (کرد طاغی) و(قزل‌طاغ) و (جبل موسی) شعبه‌لرینی تشکیل ایدرك (رأس‌الخنزیر) بروننده نهایت بولور. اناطولینك اك یوكسك نقطه‌سنی تشکیل ایدن (ارجیاس) کتلهٔ عظیمهٔ جبلیه‌سی قیصریه‌نك جنوبنه مصادف اولوب بو ایکی سلسله‌دن آیری عظیم بر کتلهٔ برکانیه‌در .

جزیرهٔ علیا یایلاسندن اعتباراً غربه طوغری بحر سیاه ساحلنه یقین اوله‌رق بر سلسلهٔ طویله دها امتداد ایدر. قدیماً (پونتوس) و (پافلاغونیا) جبالی و الیوم (اناطولی سلسلهٔ شمالیه‌سی) نامیله معروف اولان بو سلسله‌نك اك مهم شعبه‌لری طربزونك جنوبنده (قولات) [٣٥٠٠ مترو ارتفاع] و کیره‌سون جوارنده (کنبد) وتوقادك جنوبنده (یولدوز) (٣٥٠٠ مترو ارتفاع) و (چاملی بل) و اماسیه جوارنده (کمر)، (الآن) و (آیبر) و کنغرینك شرقنده (المالی) و غربنده (ایشق) و قسطمونی جوارنده (ایلغاز) طاغلریدر .

طوروس طاغلری ایله اناطولی سلسلهٔ شمالیه‌سی اره‌سنده منقطع بعض سلاسل جبال موجود اولوب بونلرك اك مشهورلری اق شهر کولنك جنوبندن ابتدا ایدن (سلطان) طاغی، افیون قره حصارینك شمال شرقنده (امیر) طاغی و عشاقك شرق شمالنده (مورات) طاغیدر .

آسیای عثمانینك اك طاغلق محلی (جزیرهٔ علیا) حوالیسی

یعنی ارضروم ووان طرفلریدر. ایران یایلاسنی آسیای غربی اراضیٔ مرتفعه‌سیله اتصال ایتدیرن جزیرهٔ علیا، بر چوق سلاسل جبالك و تراجه طرزنده ارتفاعلری تدریجاً متزاید یایلالرك توالیسندن متشکلدر .

(آرارات) عقدهٔ جبلیه‌سی (بیوك آرارات) و (کوچك آرارات) اسمنده ایکی طاغدن متشکل برکانی بر جبل عظیم اولوب حد الثلجی مرور ایدر . آرارات طاغندن اعتباراً بر قوس دائره طرزنده (اکری)، (کوسه) و (چنکل) تسمیه اولنان سلاسل امتداد ایدر. وان یایلاسی بو جبالك غربنه مصادفدر. ینه بو جوارده (سبحان)، (نمرود) و (بینك کول) طاغلری ٣٥٠٠ مترودن زیاده ارتفاعه مالکدرلر . اشبو جبال جنوبه طوغری امتداد ایله فرات و دجله مجاریٔ علیاسنی یکدیکرندن تفریق ایدرك ملاطیه‌نك جنوبنده واقع (بك)طاغنده اناطولی جبال اساسیه‌سنه ملاقی اولور .

(جبل احمر) و (جبل موسی) ایله اسکندرون کورفزینك شرق طرفنه واصل اولان سلاسل، جنوبه طوغری توجه ایدرك فرات حوضهٔ وسطاسی ایله بحر سفید اره‌سنده ٧٠٠-٨٠٠ مترو ارتفاعنده عارضه‌لی بر یایلا تشکیل ایدر . بو یایلا شرق طرفنده سوریه و جنوب جهتنده سینا شبه جزیره‌سی ایله التصاق ایتمك اوزره شرقه وجنوبه طوغری تدریجاً آلچالیر. سوریه وفلسطین تسمیه اولنان بو خطه‌ده شمالدن جنوبه طوغری بحر سفید

ساحله موازی اولمق اوزره ایکی سلسلهٔ جبال امتداد ایدر. ساحله یقین اوله‌رق اولا (اکراد) و (نصیری) ویا (انصاری) دها جنوبده (لبنان) سلسله‌سی وبونك شرقنده (آنتی لبنان) طاغلری ممتد اولوب لبنان طاغلرینك اك یوكسك تپه‌لری (دارالحدیب) و (جبل محمل) درکه هر ایکیسیده (۳۰۰۰) مترودن زیاده ارتفاعه مالکدر. (آنتی لبنان) سلسله‌سنك اك یوكسك نقطه‌سی اولوب شام شریفك جنوبنه مصادف اولان (جبل الشیخ) تپه‌سی ۲۸۵۰ متره ارتفاعه مالکدر. بو سلسله‌نك شرقنه مصادف اولان شام اراضیٔ مستویه‌سی سطح بحردن (۷۰۰) مترو مرتفع اولوب (جبل حوران) ایسه (۹۰۰) مترو ارتفاعنده لطیف بر یایلادر.

(لبنان) و (آنتی لبنان) سلسله‌لری اره‌سنده ۸۰۰–۱۰۰۰ مترو ارتفاعنده و ۱۳۰ کیلومترو طولنده ۱۰ – ۱۵ کیلومترو عرضنده (البقاع) وادیسی نامیله بر وادی واردر؛ (نهرالعاص) (Orontes) بو وادی درونده جنوبدن شماله طوغری جریان ایدر. بقاع وادیسی جنوبه طوغری ارتفاعنی ضایع ایده‌رك سطح بحردن دها منحط اولور.

(اردن) نهرینك محل جریانی بولنسان اشبو دار و درین وادی (الغور) یاخود (وادی العرب) اسمیله معروف اولوب بعض یرلری سطح بحردن ۴۰۰ متره قدر منحطدر.

اقلیم: آسیای عثمانینك تشکلات اراضیه‌سنجه اولان تخالف اقلیمنك دخی متخالف اولمسنی انتاج ایتمشدر. عمومیت اعتباریله جزیرهٔ علیا ایله آسیای صغریده یایلا هواسی حکمفرما اولوب یازین حرارت وسطیه ۲۴ درجه اولدیغی حالده مقیاس الحراره قیشین بعض محللرده –۱۰ الی ۱۵ درجه‌یه قدر تنزل ایدر. یازین کوندزلری زیاده صیجاق وکیجه‌لری دها سرینددر. یاغمورلری باخصوص اثنای صیفده آزدر. اراضی منبت ومحصولدار اولمقله برابر بعض سنه‌لر مزروعات قوراقلقدن متأثر اولور.

سوریه‌نك بحر سفیده ساحل اولان طرفلرینك هواسی معتدل ولطیف اولوب اقسام داخلیه‌سنده وباخصوص بادیه‌یه جوار اولان سمتلرنده حرارت پك زیاده‌در.

عراق حوالیسی قیشین شمال روزکارلری اسدیکی اثناده صوغوق اولوب یازین حرارت تحملفرسا بر درجه‌یه واصل اولور. هواسی صاغلم و یابسدر. فرات و دجله نهرلری بو حوالینك واسطهٔ حیاتیه‌سی مقامنده‌در. بو سایه‌ده حوالیٔ مذکوره دنیانك اك منبت ممالکی صره‌سنه کچمشدر.

§ ۹

احوال میاه

آسیای عثمانی اراضیسی عمومیتله طاغلق اولمق ملابسه‌سیله انهاری یوکسك یرلردن وادیلره طوغری آقیله‌رق مجرالرنده متعدد شلاله‌لر تشکیل ایتدکاری و سرعت جریانلری زیاده ومجرالری

قیویرنتیلی و دار ویالچین قیالرله محاط اولدیغی ایچون اکثریسی سیر سفائنه مساعد دکلدر.

آسیای عثمانی، بحر سیاه و مرمره دکزی، اطه‌لر دکزی، بحر سفید وبصره کورفزی مائله‌لرینه تقسیم اولنه‌بیلور.

بحر سیاهه (چوروخ صویی)، (یشیل ایرمق)، (قزیل ایرماق)، (فیلیاس) و (سقاریا) نهرلری و مرمره دکزینه (میخالیچ) یاخود (صوصورلی) ایرماغی جریان ایدر.

(چوروخ) یاخود (چوروك) صو، تسمیه اولنان ایرماغك یالکز منبعی ممالك عثمانیه‌ده اولوب مجرای سفلاسی روسیه‌ده‌در.

یشیل ایرمق : (٤٠٠ کیلومترو طول) (چیقرق) و (توزانلی) یاخود (توقاد) ایرماقلرینك اجتماعندن حاصل اولوب اماسیه شهرندن مرور و (کلکیت) ایرماغی ایله کسب جسامت ایتدکدن صکره (چهارشنبه) جوارنده بحره انصباب ایدر. منبعی جواری کتیردیکی قوملرله طولدیغندن صیغدر.

قزیل ایرمق: اناطولیدن بحر سیاهه جریان ایدن انهارك اك بیوکی اولوب ٨٥٠ کیلومترو طوله مالکدر. متقدمین (هالیس) [Halys] تسمیه ایتمشلر ایدی. مذکور نهر قره حصارك غرب جنوبنده (قره‌بل) شعبه‌سنك (کوسه) طاغندن ظهور و سیواس شهرندن مرور وغربه طوغری عظیم برقوس رسم ایتدکدن صکره بافره جوارنده بحره انصباب ایدر. نهر

مذکور بر چوق کوچك چایلر انصباب ایتمکده اولوب بونلرك اك مشهورلری صولدن انصباب ایدن (یاپراقلی) ویا (شاب دره) و (کوك ایرمق) وصاغ جهتدن قاریشان (دلیجه) ایرماقلریدر. مارالذکر (یاپراقلی) چایی قوۀ انباتیه‌سیله مشهور اولان کنغری اووه‌سنی اروا و اسقا و (کوك ایرمق) قسطمونی قصبه‌سنك ایکی ساعت قدر شمالندن مرور ایدر.

فیلیاس ایرماغی: بولی قصبه‌سنك غرب جنوبنده واقع (آباد) طاغندن ظهور و مذکور قصبه‌نك جوارندن مرور ایدن (بولی) ایرماغیله (آلا) طاغدن چیقان و زغفرانبولینك جنوبندن کچن (اولو چای) ك اجتماعندن حاصل اوله‌رق (زونغولداق) موقعنك ٢٠ کیلومترو شرقنده بحره منصب اولور.

سقاریا : (Sagarius) اسم قدیمیله معروف اولوب بری (امیر) طاغندن ودیکری دها شمالدن نبعان ایدن ایکی ایرماغك اجتماعندن حاصل اولمشدر. صول طرفدن (مورات) طاغندن ظهور و (کوتاهیه) یقیندن و (اسکی شهر) قصبه‌سندن مرور ایدن (بورسوق) نهریله وصاغ جهتدن (انکوری) و (کیرمیر) ایرماقلری و سائر برقاچ اهمیتسز چای ایله کسب جسامت ایدرك (اقچه شهر) جوارنده قره دکزه انصباب ایدر. ٦٠٠ کیلومترو طولنده اولان (سقاریه) نهرینك بحر سیاهه جریان

ایدن سائر انهار میاننده الک سهولتله سیر سفائنه مساعد برحاله افراغی ممکندر .

مرمره دکزینه (صوصورلی) نهری جریان ایدر . (صوصورلی) یاخود (صوصغیرلی) ایرماغی بدایتده (سماو) اسمیله ظهور ایدوب ینه بو اسمده‌کی کولی تشکیل ایتدکدن وصاغدن (اولو آباد) وصولدن (مانیاس) کوللرینک صوللرینی الدقدن صکره وبروسه اووه‌سنی اسقا ایدن (نیلوفر) چاییله کسب جسامت ایتدکدن صکره کملیک کورفزینک خارجنده و (ایمرالی) اطه‌سی قارشوسنده بحره انصباب ایدر .

اطه‌لر دکزینه (باقر)چایی‌ایله (سرآباد) دخی تسمیه اولنان (کدیس) یاخود (کدوس) وکوچک وبیوک‌مندرس نهرلری جریان ایدر. (باقرچایی) کوچک برایرمق اولوب (صومه) و(برغمه) قصبه‌لری‌اره‌سندن مرور ایدرک چاندارلی‌کورفزینه منصب‌اولور. (کدیس)نهری: (سرآباد) اسمیله مسمی اولوب متقدمینک (هرموس = Hermus) تسمیه ایتدکاری نهر بودر .

مذکور نهر(سماو) صویی منبعی جوارندن ظهور صولدن (قوزی) ، وصاغدن (قوم) ایرماقلرینی اخذوقدیم (ساردس) شهری خرابه‌سیله مغنیسا قصبه‌سنک شمالندن (منمن) یقیننده‌ن مرور ایدرک ازمیر کورفزینه واصل‌اولور. نهر مذکور منصبنه قوم ییغمقده اولدیغندن کورفز تدریجاً طولمقده‌در .

کوچک مندرس : اهمیتسز بر نهر اولوب اوده‌مش ایله

تیره قصبه‌لری اره‌سندن کچه‌رک (افس) یاخود (ایاثلوغ) خرابه‌لری جوارنده (قوش اطه‌سی) لیماننه منصب اولور.

بیوک مندرس : ۳۰۰ کیلومترودن زیاده طوله مالکدر . (صندقلی) و (چوروک) صو اسمنده ایکی ایرمقله برلشه‌رک وآیدین قصبه‌سنک جنوبندن مرور ومنصبی یقیننده (بالاتیه) اسمنده برکوچک کولک صوینی آله‌رق قدیم (میلت) خرابه‌سی یقیننده بحره قاریشیر .

بحرسفیده (طرسوس) ، (سیحان) ، (جیحان) و (عاصی) نهرلری جریان ایدر .

طرسوس چایی : اهمیتسز بر ایرمق اولوب (طرسوس) قصبه‌سنک شرقندن مرور ایدرک سیحان نهری منصبک غربنده مرسین کورفزینه انصباب ایدر .

سیحان نهری : (بیک بوغا) طاغنک شمال اتکلرندن ظهور ایدن (ساروس) صویی ایله ارجیاس طاغندن چیقان برکوچک چای ایله‌ده کسب جسامت ایدن (صماتی) نهرینک اجتماعندن حاصل اولوب اطنه‌دن کچه‌رک مرسین کورفزینه واصل اولور.

جیحان نهری: البستاندن مرور ایدن (سکودلی) ایرماغیله (خرما) صوینک اجتماعندن حاصل اولوب مرعش جوارندن مرور ایدن (آق صو) اسمنده دیکر برچای‌ایله کسب جسامت و (یمورطه‌لق) لیماننک جنوبنده اوزنجه بردیل تشکیل ایدرک

بحره منصب اولور . (سیحان) و (جیحان) نهرلرینك اروا ایتدكاری اراضی فوق العاده منبتدر . آسیای صغرینك اك محصولدار محلی بو ایكی نهر حوضه‌سی عد اولنور .

عاصی نهری: نهر مذكور لبنان طاغلرندن ظهور ایدوب جبال مذكوره اره‌سنده‌كی (بقاع) وادیسنده شمالدن جنوبه طوغری جریان و (حمص) قصبه‌سنك جنوبنده بو اسمده‌كی كولی تشكیل وقصبه‌نك غربندن و (حما) بلده‌سندن مرور و (نصیری) جبالنك شمالنده برقوس رسم وانطاكیه شمالنده كندی اسمیله بر كول تشكیل ایدن (عفرین) ایرماغنی اخذ ایدرك مجراسنی جنوبه بالتحویل (سویدیه) نك جنوبنده بحره منصب اولور .

بصره كورفزینه (شط العرب) نهری جریان ایدر . بو نهر (فرات) و (دجله) نهرلرینك اجتماعندن حاصل اولشدر . (فرات) و (دجله) آسیای غربینك اك بیوك میاه جاریه‌سی اولوب حوضه‌لری ٦٠٠ بیك كیلومترو مربعندن زیاده وسعته مالكدر .

فرات نهری : (٢٣٠٠ مترو طول) باشلیجه ایكی ایاقدن تشكل ایدركه بری (قره‌صو) یاخود (غربی فرات) دیكری (مورات) یاخود (شرقی فرات) در .

(قره صو) ارضروم یایلاسندن اخذ منبع ایدر . (مورات) صویی (قره صو) منبعنك ایكیوز كیلومترو قدر شمالنده اكری

طاغی اتكلرندن نبعان ایله عارضه‌لی ، قیالق وصرب بر مجرا درونده بر چوق شلاله‌لر تشكیل ایدرك (خربوط) قصبه‌سنك شمالنده (غربی فرات) نهرینه ملاقی اولور . (غربی فرات) نهری (مورات) چاییله برلشدكدن صكره (فرات) اسمیله جنوبه تحویل استقامتله (طوروس) جبالی اره‌سنده‌كی دار وادیلردن آتیله‌رق پك چوق شلاله‌لر تشكیل ایدر . ١٥٠ كیلومترولق بر محلده ٣٠٠ دن زیاده شلاله موجوددر . بو نهرك عرضی جبال اره‌سنده‌كی وادیلره تابع اولوب بعضاً پك زیاده دارلشیر . نهر مذكورك عرضی (تلك) بوغازنده اون مترویه قدر تنزل ایتمشدر .

(فرات) نهری (طوروس) طاغلرندن قورتلدقدنصكره غربه طوغری تحویل مجرا ایدرك (عینتاب) یقیننده بحر سفیده ١٧٠ كیلومترو قدر تقرب ایدر . نهر مزبور (بیره‌جك) قربنده صوك شلاله‌سنی تشكیل ایله مجرای سفلاسنه داخل اولور ویتاغی كنیشلیه‌رك سرعت سیری ازالیر . فرات صاغ طرفندن بادیة الشامه متصل اولدیغی ایچون بوجهتدن مهم ایاغی یوقدر . صول طرفندن (خابور) چایی الیر . خابور چاینك انصبابندن صكره فرات نهری اووه‌یه داخل اوله‌رق آهسته بر روش ایله (فلوجه) موقعنه بعده (مسیب) قصبه‌سنه ، (بابل) شهر قدیمی خرابه‌سنه و (حله) قصبه‌سنه واصل اولور . حله‌نك غرب شمالنده بولنان (كربلا) قصبه‌سی (حسینیه) قنالی

اوزرنده واقع اولوب هندیه بطاقلغی حله‌نك غربنه و (نجف) یاخود (مشهد علی) قصبه‌سیله (کوفه) خرابه‌لری غرب جنوبنه مصادفدر . فرات نهری (دجله) نك (شط الحی) اسمنده‌کی قولی اخذ و سنجاق مرکزی اولان (دیوانیه) قصبه‌سندن و (ناصریه) و (سوق الشیوخ) موقعلرندن مرور ایدرك (ابو کلام) بطاقلغی تشکیل ایتدکدنصکره (قورنه) جوارنده دجله ایله برلشیر .

دجله نهری : (۲۰۰۰ مترو طول) بو نهر (شط) اسمیله دخی بنام اولوب ملاطیه‌نك شرقنده و (تلك) موقعنك ایکی ساعت قدر شمالنده صاری میشه طاغی اتکلرنده واقع (کولجك) اسمنده‌کی برکوچك کولدن نبعان و(دیبانه) یاخود (زیبانه) اسمنده بر ایرماق ایله برلشه‌رك (دیاربکر) شهرینه واصل اولور. مارالذکر (زیبانه) ایرماغی شط ایله برلشمزدن مقدم درون ارضه داخل اوله‌رق اوچ کیلومترو قدر محلی تحت الارض قطع ایدر . نهر مذکورك تحت الارض تشکیل ایلدیکی مجرا (قورقار مغاره) اسمیله بنام اولوب درونده بك چوق آثار عتیقه بولنمشدر.

دجله نهری مجرای علیاسنده دنیانك اك سریع الجریان نهرلرندندر . آدیم باشنده برشلاله تشکیل ایدرك طاغلر اره‌سندن وادیلره طوغری استعجال ایدر . وان کولنك جنوبنده‌کی جبالدن طوپلانان (شاناق) یاخود (بهتان) چایی (سعرد) قصبه‌سنك شرقندن مرور ایدرك دجله نهرینه منصب اولور .

ایران یایلاسنك جهت غربیه‌سنده جریان ایدن چایلردن بر چوغی دجله نهرینه انصباب ایدر . دجله‌نك ایاقلرندن اك مهمی (زاب کبیر) یاخود (زاب اعلی) تسمیه اولنان نهر اولوب ٤٠٠ کیلومترودن زیاده طوله مالکدر . ایراندن ظهور ایدرك قدیم (نمرود) خرابه‌لری جنوبنده دجله‌یه قاریشور . (زاب اسفل) یاخود (کوچك زاب) نهری (قلعة الموصول) جوارنده و(دیاله) ایرماغی بغدادك جنوبنده دجله‌یه ملاقی اولور.

توأم نهرلرك عمومنده اولدیغی کبی دجله و فرات نهرلری برقاچ یرده یکدیکرینه تقرب وبعده ینه تباعد ایدرلر . بغداد جوارنده بو نهرلر اراسنده‌کی مسافه اوتوز کیلومترودن عبارتدر بو صورتله فرات ودجله حوالیسی ایکی قسمه آیریلور . شمال قسمی محنوی وعارضه‌لی اراضی‌یی حاوی اولدیغی حالده جنوبی دوز ومستویدر . شمالنه الجزیره یاخود (مسوپوتامی) ، جنوبنه عراق تسمیه اولنور .

(فرات) و(دجله) نهرلری قورنه قصبه‌سنده برلشدکدنصکره (شط العرب) اسمنی اله‌رق ٥٠٠ کیلومترو طولنده برمسافه قطع ایدرلر وایراندن کلان (کرخا) و(قارون) نهرلرینی اخذ وطرفینده بعض بطاقلقلر تشکیل ایدرك برچوق اغزلرله بصره کورفزینه دوکیلور . عرضی ٥٠٠ وعمقی ١٠ مترودر . بصره شهری ساحلدن طقسان کیلومترو بعیددر . اغزلرندن یالکز بری بیوك کمیلرك سیر وسفرینه مساعددر .

فرات ودجله کرك سیر وسفائن وکرك زراعت وفلاحت ایچون آسیای عثمانینك الك مهم نهرلری اولوب اوحوالیجه مصرك نیل مبارکی مقامنه قائمدر .

کوللر : آسیای عثمانیده پك چوق کول واردر . بونلرك صویی همان عمومیت اوزره طوزلیدر. الك بیوك ومشهوری (وان) کولیدرکه ۳۷۰۰ کیلومترو مربعی وسعتنده بر بحیرهٔ عظیمه اولوب سطح بحردن ۱۶۲۵ مترو مرتفعدر . عمقی ۲۰ – ۲۵ مترو قدر اولدیغندن سیر سفائنه مساعددر . بر چوق کوچك ایرماقلر وان کولنه انصباب ایدر .

سوریه ده سطح بحردن ۳۹٤ مترو منحط اولان (بحرلوط) بولنوب (اردن) یاخود (شریعه) نهری بحر مذکورك شمال طرفنده کی (طبریه) کولنك صولرینی مذکور کوله اجرا ایدر .

(طوز کولی) سطح بحردن طقوز یوز مترو قدر مرتفع اولوب ۱۱۰۰ کیلومترو محیطنده در. یازین صولری چکلدیکندن سواحلنده طوز طبقه لری حاصل اولور .

(اکردیر) (بکشهر) (اقشهر) کوللری ده بو جوارده در.

(ازنیق کولی) بر ایاق ایله (کملیك) کورفزینه اقار. (آبولونیا) کولنك اکثر جهتلری بطاقلق اولوب بالق حاصلاتی زیاده در .

(مانیاس کولی) ۲۵۰ کیلومترو محیطنده اولوب جواری بطاقلقدر .

§ ۱۰
محصولات

(جزیرهٔ علیا) ایله (آسیای صغری) مرتفع و وقت صیفده یاغمورلری قلیل و هواسی یابس و سرت و روزکارلری شدتلی براقلیم اولدیغی ایچون باخصوص اقسام داخلیه سنده مزروعات قوراقلقدن متأثر اولور . بحر سیاه واطه لر دکزینه متوجه اولان صرتلر و خصوصیله سیحان و جیحان نهرلری حوضه سی قوهٔ انباتیه وبرکت ترابیه سیله مشهوردر . بحر سیاه ساحلنك ریزه و طربزون حوالیسنده پورتقال و لیمون کبی اقالیم معتدله نك اقسام حاره سنه مخصوص اولان میوه لر کمال امنیتله نما بولور . الما ، آرمود و سائره کبی بر چوق میوه لرك محل اصلیسی اناطولی اولوب اورادن اوروپایه و سائر ممالکه نقل ایدلمشدر . مثلا کیرازك روما قوماندانلرندن (لوقوللوس) طرفندن کیره سون حوالیسندن اوروپایه ادخال اولندیغی محققات تاریخیه دندر .

اطه لر دکزی و بحر سفید حوضه سی دها معتدل اوله رق اوزوم ، انجیر ، لیمون پورتقال و هر درلو حبوبات و پاموق برکتله حاصل اولور . سوریه حوالیسی و حوران جهتلری و مسوپوتامیا قطعه سی دنیانك زراعت و فلاحته الك مساعد محللرندن معدود اولوب یالکز عراق حوالیسنك یتشدیرمکه مساعد اولدیغی محصولات بالعموم ممالك شاهانه اهالیسنی اعاشه یه

کافیدر . اورمانلری غایت واسعدر . قسطمونی ، اطنه وقونیه ولایتلریله قره‌سی سنجاغنده وسوریه و بیروت ولایتلرنده میشه، چام، کولکن، قاین، شمشیر وامثالی کبی قیمتلی وفائده‌لی اشجاری حاوی غایت واسع اورمانلر موجوددر .

اراضیسنك وسعتی جهتله آسیای عثمانینك حیوان یتشدیرمکه استعداد فوق‌العاده‌سی واردر . چوقور اووه وکرد آتلری وجزیرهٔ علیاده یتیشن قره‌مان قویونلری و بروسه و قسطمونی حوالیسنك مانده وصغیرلری مشهوردر .

آسیای عثمانینك ثروت معدنیه‌سی محصولات نباتیه‌سندن دها کثرتلیدر . بحر سیاه ساحلنه متوازیاً امتداد ایدن (پونتوس) طاغلری یعنی (اناطولی سلسلهٔ شمالیه‌سی) برکتلی باقر، قالای، کموش، قروم ، مانغانز ، وبالخصوص کمور معدنلرینی و معادن سائره‌یی محتویدر . طوروس سلسله‌سنده دخی انواع معادن مبذولدر . کوللردن غایت کثرتلی طوز اخراج اولندیغی کبی کنغری حوالیسنده و سائر محللرده تحت التراب بك واسع طوز طبقه‌لری بولنور . (چیحاچف) نام سیاح طوز کولنده ایکی مترو ثخننده طوز طبقه‌سی بولمشدر .

اطنه جوارنده و موصل و بغداد ولایتلرنده پترول منابعی و بر چوق محللرده انشاآت و صنایعده مستعمل انواع احجار موجود اولوب (دکز کوپوکی) اخراجاتی کوندن کونه تزاید ایتمکده‌در .

§ ١١

مساحه ، نفوس ، وسکنه

احوال جغرافیسی آتیده آیروجه تفصیل ایدیله‌جك اولان عربستان خارج اولمق اوزره آسیای عثمانی ١٤١٥٦٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ١٩٠١ سنه‌سی غوته سالنامه‌سنه نظراً ١٦ بچق ملیون قدر نفوسی شامل اوله‌رق بونك ١٢ ملیونی اناطولی شبه‌جزیره‌سیله جزیرهٔ علیاده و ٤ بچق ملیونی سوریه و مسوپوتامیا حوالیسنده‌در .

نفوس موجوده‌سنك نصفندن زیاده‌سی ترك اولوب متباقیسی (عرب) ، (کرد) ، (لاز) ، (چرکس) ، (روم) ، (ارمنی) ، (یهودی) اقوامندن مرکبدر . اشبو اقوام مختلفه‌نك عمومی (عثمانلی) نام معالی اسامی ایله مسمی وقانون نظرنده جمله‌سی مساویدر .

آسیای عثمانی اهالیسنك اوچ ربعندن زیاده‌سی دین مبین محمدیه‌یه سالکدر . خرستیانلر میاننده اك زیاده تعمم ایدن مذهب اورتودوقسلقدر . یهودیلر شهرلرده متفرق حالده بولنورلر .

احوال سیاسیه

تعریفات ملکیه

دولت علیهٔ عثمانیه‌نك آسیا قطعه‌سنده کی ممالك وسیعه‌سی ، عربستان خارج اولدیغی حالده ، شهر امانتنه تابع بش قضا ایله یکرمی ولایتدن و بش مستقل متصرفلقله قبریس اطه‌سندن واداره‌جه بعض مرتبه امتیازاته مالك اولان (سیسام) بکلکندن مرکبدر . ولایات مذکوره‌دن (خداوندکار) ، (آیدین) ، (قونیه) ، (اطنه) ، (انقره) ، (سیواس) ، (قسطمونی) و (طربزون) ولایتلریله ازمید وبیغا متصرفلقلری آسیای صغری یارم اطه‌سنده و (جزایر بحرسفید) ولایتی ایله (سیسام) بکلکی مذکور یارم اطه‌نك سواحلنه قریب اولان اطه‌لر اوزرنده بولنوب (ارضروم) ، (وان) و (معمورة العزیز) ولایتلری جزیرهٔ علیاده (حلب) ، (بیروت) و (سوریه) ولایتلریله (قدس شریف) ، (جبل لبنان) و (زور) متصرفلقلری سوریه حوالیسنده و (بتلیس) ، (دیار بکر) ، (موصل) ، (بغداد) و (بصره) ولایتلری فرات ودجله حوضه‌سنده یعنی مسوپوتامیا وعراق جهتنده‌درلر .

§ ١٢ و § ١٣

آسیای صغری شبه جزیره‌سنده بولنان ولایات

١) **شهر امانتنه ملحق قضالر** — آسیای عثمانیه‌ده بولنوب‌ده

شهر امانتنه ملحق اولان قضالر (آطه‌لر) ، (قرتال) ، (ککبوزه) ، (بکقوز) و (شیله) قضالرندن عبارتدر .

آطه‌لر قضاسی مرمره دکزینك اناطولی ساحلنه قریب بیوك‌اطه [Prinkipo] هکبه‌لی [Halki] بورغاز [Antigoni] قنالی [Proti] اسمنده دردی مسکون و بشی غیر مسکون طقوز عدد کوچك جزیره‌دن مرکبدر. اشبو اطه‌لرك هواسی پك لطیف اولدیغندن استانبولك اك مقبول صیفیه‌لرندن عد اولنورلر.

(قرتال) و (ککبوزه) قضالری مرمره دکزی ساحلنده‌در. بکقوز قضاسی قره دکز بوغازی ابتداسندن اناطولی حصارینه قدر امتداد ایدوب مرکزی بوغاز ایچنده لطیف بر قوی اوزرنده واقع بکقوز قریه‌سیدر . شیله قضاسی بحر سیاه ساحلنده‌در .

٢) **خداوندکار ولایتی** — خداوندکار ولایتی شمالاً مرمره دکزی وازمید سنجاغی ، غرباً بیغا متصرفلغی واطه‌لر دکزی ، جنوباً قونیه و آیدین وشرقاً انقره وقسطمونی ولایتلری ایله محدوددر.

ولایت مذکوره ٧٣ ٨٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ١ ٦٢٧ ٠٠٠ نفوسی شامل اولدیغندن بر کیلومترو مربعی اراضی‌یه ٢٢ نفوس اصابت ایدر .

بوولایت مرمره‌یه واطه‌لر دکزینه ساحل اولوب مرمره

دكزنده (كمليك) واطه‌لر دكزنده (ادرمید) كورفزلرینه مالكدر. كمليك كورفزی مدخلنده (امیرعلی) یاخود (ایمرالی) اطه‌سی واردر .

(قاطرلی) و(كشیش) طاغلری و(یشیل) طاغ و(سقاریا) نهرینك مجرای وسطیسی و(كدوس) و(بیوك مندرس) نهرلرینك مجرای عالیلری بوولایت داخلنده‌در . (مانیاس) و (آبولونیا) كوللری بركوچك مجرا ایله (میخالیجق) اسمیله دخی معروف اولان (صوصورلی) نهرینه آقار . (ازنیق) كولی (كمليك) كورفزینه قاریشیر. (ابر) كولی بعضاً كسیلان برمجرا ایله قونیه ولایتنده‌كی (آق شهر) كولنه جریان ایدر . (اولو آباد) تسمیه اولنان (آبولونیا) كولی صیغ و اكثر جهتلری بطاقلق اوله‌رق بالق حاصلاتی زیاده‌در .

ولایت مذكوره آسیای عثمانینك اك منبت یرلرندن بری اولوب باخصوص بروسه جوارنده زراعت اصول وقواعد مخصوصه‌سنه توفیق اولندیغندن حاصلات نباتیه‌سی كوندن كونه تزاید ایتمكده‌در . (صوصورلی) نهری ایاقلرندن (نیلوفر) ایرماغیله ریان اولان (بروسه) اووه‌سی فوق العاده منبت و محصولدار اولدیغندن هردرلو حبوبات و برنج و توتون امنیت وبركتله نشو و نما بولور . ولایت مذكوره‌نك میوه‌لری دخی غایت مشهور اولوب (هولو) تسمیه اولنان شفتالیسی وكستانه‌سی واوزوم وكراز كبی میوه‌لری غایت مبذول اوله‌رق كلیتله اخراج ایدلمكده‌در.

خداوندكار ولایتنك حیوانات اهلیه‌سی دخی چوق اولوب جاموسلری ایله قره‌سی سنجاغنك اینكلری ممالك عثمانیه‌ده‌كی احناسك اك ایسی عد اولنور . ولایت مذكوره‌نك اك باشلی محصولاتی ایپك اولوب بروسه جواری كاملاً طوت باغچه‌لریله مزیندر .

ثروت معدنیه‌سی دخی پك زیاده‌در . بروسه جوارنده‌كی دمیر وكوكورت مركباتی حاوی قابلیجه‌لری اینه‌كول جوارنده جیتلی صویی و اسكیشهر جوارنده چیقان دكز كوپوكی معدنی واردر .

ولایت مذكوره (بروسه) ، (ارطغرل) ، (كوتاهیه) ، (قره حصار صاحب) و (قره‌سی) [۱] سنجاقلرینی حاویدر. مركز اداره‌سی كشیش طاغی اتكنده (٨٠٠٠٠) نفوسی حاوی (بروسه) شهریدر. شهر مذكور دولت علیهٔ عثمانیه‌نك

[۱] بروسه سنجاغنه ملحق قضالر : مدانیه ، كمليك ، میخالیج ، كرماستی ، اطرانوس ، پازار كوی .
كوتاهیه سنجاغنه ملحق قضالر : اسكیشهر ، سیماو ، كدوس ، عشاق.
قره حصار صاحب سنجاغنه ملحق قضالر : صندقلی ، عزیزیه ، بولوادین .
ارطغرل سنجاغنه ملحق قضالر : سكود ، اینه كول ، یكیشهر .
قره‌سی سنجاغنه ملحق قضالر: ایوالق ، اردك (یاخود قپوطاغی) ، ادرمید ، بیغادیج ، كمر ادرمید (یاخود برهانیه) ، باندرمه ، كونان ، صندرغی .

پایتخت قدیمی اولوب سلاطین عظام عثمانیه‌دن پك چوقلرینك جوامع شریفه و مراقد مبارکه‌لرینی محتویدر .

بروسه‌نك یارم ساعت مسافه‌سنده (چکرکه) نام موقعده صیجاق صو منبعلری بولندیغندن غایت کوزل حماملر انشا ایدلمشدر . بروسه ٤١ کیلومترو طولنده بر شمندوفر ایله (مدانیه) یه مربوطدر .

(کوتاهیه) یاخود (کرمیان) سنجاغنك مرکزی اولان (کوتاهیه) شهری (٢٧ ٥٠٠ نفوس) (سقاریا) مضافاتندن (پورسوق) صویی اوزرنده مبنیدر. ارطغرل سنجاغنك مرکزی اولان و ایپك وپاموق منسوجاتیله مشهور اولان (بیله‌جك) شهری و (سکود) ، (اسکیشهر) و (یکیشهر) و (صندقلی) قصبه‌لری وخالی معمولاتیله مشهور اولان (عشاق) ، (کدوس) قصبه‌لری و سنجاق مرکزی اولان (قره حصار صاحب) و (بالیکسر) شهرلری و مرمره دکزی ساحلنده (مدانیه) ، (کملیك) و (باندرمه) بلده‌لریله اطه‌لر دکزینه ساحل اولان (ادرمید) و (ایوالق) اسکله‌لری شایان ذکردر .

ولایت مذکوره دولت علیهٔ عثمانیه‌نك مهد ظهوری اولوب سلطنت سنیهٔ عثمانیه ابتدا سکود و اسکیشهر قصبه‌لرنده تأسس ایتمش وسلطان عثمان خان غازی حضرتلرینك اواخر سلطنتلرنده بروسه شهری فتح وتسخیر اولنه‌رق مقر حکومت اتخاذ ایدلمشدر.

٣) ازمید سنجاغی — ازمید مستقل متصرفلغی [١] استانبول ملحقاتیله ، مرمره دکزی وقسطمونی وخداوندکار ولایتلری آره‌سنده بولنه‌رق ١١ ٢٠٠ کیلومترو اراضی‌یی و ٢٢٢ ٨٠٠ نفوسی شامل اولدیغندن بر کیلومترو اراضی‌یه ٢٠ نفوس اصابت ایدر. اراضیسی منبت ومحصولدار اولوب میوه وکرسته وپنیر وقایماق اخراجاتی زیاده‌در.

(صبانجه) کولی و (سقاریا) نهری بو سنجاق داخلنده‌درلر. مرکز اداره‌سی کندی اسمیله مسمی بر کورفزك نهایتنده واناطولی شمندوفری اوزرنده (٢٥ ٠٠٠) نفوسی حاوی (ازمید) شهر تجارتکاهی اولوب شهر مذکورده بحریه نظارتنه عائد مراکب بحریه دستکاهلری موجوددر . (اطه پازاری) (٢٥ ٠٠٠ نفوس) سقاریا نهری کنارنده بیوك بر قصبه‌در . (قره مرسل) ازمید کورفزینك جنوب ساحلنده مبنیدر . (صبانجه) و (کیوه) قصبه‌لری شمندوفر کذرکاهنده بولنه‌رق تجارتلری زیاده‌در .

٤) بیغا متصرفلغی — بو متصرفلق [٢] خداوندکار ولایتنك غربنده و مرمره دکزی ایله چناق قلعه بوغازی و اطه‌لر دکزی آره‌سنده بولنوب مستقل اوله‌رق اداره ایدلمکده‌در.

[١] ازمید سنجاغنه ملحق قضالر : اطه پازاری ، قره مرسل ، قندره ، کیوه .

[٢] بیغا سنجاغنه ملحق قضالر : بیغا ، لاپسکی ، ایواجق ، اذینه .

لوای مذکور ٦٨٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ١٣٠٠٠٠ نفوسی شامل اولدیغندن بر کیلومترو مربعی محله ١٩ نفوس اصابت ایدر .

اراضیسی عموماً منبت و محصولداردر . قلعهٔ سلطانیه بوغازی بو سنجاقده بولنمسی حسبیله درسعادته کیدوب کلن بالجمله سفائننك کذرکاهنده بولندیغندن موقعی سیاسةً وتجارةً غایت مهمدر .

مرکز اداره‌سی بوغاز اوزرنده (قلعهٔ سلطانیه) شهر مستحکمیدر. (بیغا) بواسمده‌کی قضانك مرکزیدر. (لاپسکی) مرمره دکزی‌ساحلنده قاوون و قارپوز اخراجاتیله مشهوددر. (ایواجق) بابا برونی جوارنده ساحله یقین بر قصبه‌در .

٥) آیدین ولایتی — آیدین ولایتی شمالاً وشرقاً خداوندکار ولایتی غرباً اطه‌لر دکزی جنوباً قونیه ولایتی وبحر سفید ایله محدوددر .

ولایت مذکوره ٥٤٠٠٠ کیلو مترو مربعی اراضی‌یی ١٤٠٠٠٠٠ نفوسی شامل اولدیغندن ٢٦ نفوسه برکیلومترو مربعی اراضی محل اصابت ایدر .

باقر چاییله کدوس نهری وبیوك وکوچك مندرس نهرلری بو ولایتده جریان ایدرلر .

آیدین ولایتی آناطولی شبه جزیره‌سنك بحر سفیده طوغری ایلرولمش اولان منتهاسنده کائن اولوب سواحلی کیرشلی

چیقشلی ، لیمانلری کثرتلی ، هواسی کوزل و طوپراغی منبت اولدیغندن آناطولینك اك معمور قسمیدر .

اطه‌لر دکزی ساحلنده (چاندارلی) ، (ازمیر) ، (قوش اطه‌سی) ، (ماندالیه) ، (استانکوی) و (سیمی) لیمانلری و بحر سفیدده ، (مرمریس) و (مکری) قویلری حاصل اولمشدر. اشبو لیمانلر اکثر روزکارلره قارشو محفوظدر .

آیدین ولایتنك اك مهم حاصلاتی اوزوم، انجیر و پلاموطدر. هرسنه کلیتلی مقدارده قورو اوزوم و انجیر و بونلردن بشقه پلاموط و آفیون وجهری و زیتون وسائره اخراج اولنور .

ولایت مذکوره ، (ازمیر) ، (آیدین) ، (صاروخان) ، (منتشا) و (دکزلی) [*] اسمنده بش سنجاغی شاملدر .

آیدین ولایتنك مرکز اداره‌سی کندی اسمیله مسمی

[*] ازمیر سنجاغنه ملحق قضالر : تیره ، چشمه ، قوش اطه‌سی ، برغمه ، بایندر ، اوده‌مش ، فوچتین ، اورله ، منمن ، سقیزحصار .

آیدین سنجاغنه ملحق قضالر: نازللی، سوکه، بوزطغان ، قره‌جه‌صو، چینه .

صاروخان (نام دیکر مغنیسا) سنجاغنه ملحق قضالر : قصبه (یاخود طورغودلی) ، الاشهر ، قوله ، اقحصار ، تیمورجی ، اشمه ، صومه ، صالحلو ، کوردوس ، قرق اغاج .

منتشا (نام دیکر مغله) سنجاغنه ملحق قضالر : بودروم ، مکری ، مرمریس ، میلاس ، کوبجکز .

دکزلی سنجاغنه ملحق قضالر : طواس ، چال، بولدان، سرای، غربی قره آغاج .

اولان کورفزك نهایتنده (٢٣٠ ٠٠٠) نفوسی حاوی (ازمیر) شهری اولوب استانبولدن صکره ممالك عثمانیه‌نك اك بیوك واك تجارتگاه بلده‌سیدر. ازمیر شهری، غایت امین و محفوظ بر لیمانك نهایتنده و داخله طوغری امتداد ایدن ایکی مهم دمیر یولنك مبدأنده بولندیغی ایچون تجارةً پك زیاده شرف و اهمیتی حائزدر. ازمیرده غایت کوزل بر ریختیم یاپیلمش اولدیغندن بو سایه‌ده معاملات تجاریه‌جه پك زیاده سهولت حاصل اولمشدر. (آیدین)، (٤٠ ٠٠٠ نفوس)، بو اسمده‌کی سنجاغك مرکزی اولوب شمندوفر کذرکاهنده بولندیغی جهتله تجارتی زیاده‌در. کلیتلی مقدارده اوزوم و انجیر اخراج ایدر. (مغنیسا)، (٤٥ ٠٠٠ نفوس) کدوس نهری یقیننده و شمندوفر کذرکاهنده بر طاغ اتکنه بنا ایدلمش مهم بر شهردر. پاموق اخذ و اعطاسی پك رواجلیدر. مغنیسانك قاوونلری مشهوردر.

(مغله) (١٥ ٠٠٠ نفوس) منتشا سنجاغنك مرکزیدر. (دکزلی)، کندی اسمیله تسمیه اولنان لوانك مرکزی اولوب غایت منبت بر اوه‌یه ناظر اولان بر طاغ اتکنه بنا ایدلمشدر. بیوك مندرس نهریله ریان اولان اراضیسی غایت منبت و محصولداردر. (قوش اطه‌سی)، ازمیرك جنوبنده و هر درلو روزکارلردن محفوظ بر لیمان ساحلنده بولنوب صابون اعمالاتخانه‌لری وقوری انجیر و اوزوم اخراجاتی مشهوردر.

(افس) ویا (ایاثلوغ)، شهری خرابه‌لری قوش اطه‌سی قضاسی داخلنده‌در.

٠ ١٠ ٢٠ ٣٠ ٤٠ کیلومترو

(ازمیر لیمانی وحوالیسی)

(اورله)، ساحل بحردن اوچ چاریك قدر ایچروده بولنوب ساحلده قرانتنه‌خانه تأسیس ایدلمشدر.

(چشمه)، چشمه یارم اطه‌سنك غرب ساحلنده بولنه‌رق تجارتی رواجلیدر.

(برغمه)، قضا مرکزی اولوب ازمیرك شمال غربنده وساحل بحردن ایکی ساعت قدر ایچروده‌در.

(تیره)، قصبه سی بو اسمده‌کی قضانك مرکزی اولوب

آیدین شمندوفر خطندن آیریلان برشعبه بوشهره قدر کلیر .
(منمن) ، کدوس نهری اوزرنده وشمندوفر کذرکاهنده‌در .
(نازللی)، آیدین سنجاغنه ملحق قضا مرکزیدر. (قصبه)
ویا (طورغودلی)، مغنیسا سنجاغنك معروف شهرلرندن اولوب
توتون ، اوزوم وپموق حاصلاتی زیاده‌در .

(کوردوس)، کذلك مغنیسا سنجاغنه مربوط قضا مرکزی
اولوب خالی منسوجاتی مقبول وافیون وپاموق حاصلاتی زیاده‌در.

(قرق اغاج)، (٢٠ ٠٠٠ نفوس) آیدین ولایتنك بیوك
شهرندن اولوب پاموق زراعتی پك زیاده ترقی ایتمشدر.

(مرمریس) و (مکری)، مغله لواسنه تابع اوله‌رق
ساحل بحرده وامین بر لیمان اوزرنده تجارتکاه بلده‌لردر .

٦) قونیه ولایتی — قونیه ولایتی غرباً آیدین، شمالاً خداوندکار
وآنقره ، شرقاً اطنه ولایتلریله محدود و جنوباً بحر سفیده
ساحلدر. ولایت مذکوره ١٠٢ ٨٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی
و ١ ٠٨٨ ٠٠٠ قدر نفوسی حاوی اولدیغندن بهر کیلومترو مربعی
اراضی‌یه ١٠ نفوس قدر اصابت ایدر . بو ولایتك جنوب
جهتلری یعنی بحر سفید ساحللری طاغلق اولوب هواسی اکثر
محللرده معتدل و اراضیسی منبتدر . وسط و شمال طرفلرنده
بیوك بر کولدن بقیه اولدقلری ملحوظ اولان طوزلی کوللر
و شرق طرفلرنده منبت وادیلر و لطیف مرعالر موجوددر .
طوزلی کوللر حوالیسی پك محصولدار اولمامغله برابر ولایتك قابل

زراعت اولان اراضیسی سکنهٔ موجوده‌سنك برقاچ مثلنه کفایت
ایده‌جك درجه‌ده محصول حاصل ایدر . اناطولی شمندوفری
بو ولایته‌دقدر داخل اولدیغی ایچون حاصلات زراعیه‌ومعاملات
تجاریه‌سی کوندن کونه تزاید ایتمکده‌در . کندر ، پموق، آفیون،
کوك بویا ، حاصلاتیله یوك وتفتیك اخراجاتی زیاده‌در . قونیه
ولایتنك ثروت معدنیه‌سی دخی کثرتلیدر . آلتون ، کموش
و قورشون معدنلری و کهرجله و قیا و کول طوزی پك
منبولدر. (طوز کولی) (اکردیر) (اقشهر) و (بك‌شهری)
(صوغله) کوللری بو ولایت داخلنده‌در .

بو کوللردن طوز کولنه (بیاض صو) نامیله بر ایرمق جریان ایدر.
صوغله کولنه (چارشنبه) یاخود (ایسمن) صویی آقار . (بك
شهر) و (صوغله) کوللری ارەسنده قوت بر مجرا واردر .

ولایت مذکوره (قونیه) . (نیکده) ، (اسپارطه) یاخود
(حمید آباد) . (تکه) یاخود (انطالیه) سنجاقلرینه تقسیم ایدلمشدر[١].

[١] قونیه سنجاغنه ملحق قضالر : بکشهری، آقشهر ، سیدی‌شهری،
ایلغین ، بوزقیر ، قره‌مان ، خادم ، ارکلی ، قوچحصار ، قره‌پیکار .
نیکده سنجاغنه ملحق قضالر: حمیدیه ، ارکوب، نوشهر ، عربسون ،
بور ، اقسرای .
اسپارطه سنجاغنه ملحق قضالر : اولوبورلی ، اکردیر ، قره اغاج ،
یلواج .
انطالیه سنجاغنه ملحق قضالر : الالو ، علائیه ، اقسکی ، قاش .
بوردور سنجاغنه ملحق قضا : تفنی .

مرکز ولایت ٤٤ ٠٠٠ نفوسی حاوی (قونیه) شهریدر . مرقد حضرت مولانا ایله درگاه کبیر مولوی شهر مذکوری تزیین ایلمکده‌در. (اسپارطه) (٢٠ ٠٠٠ نفوس)، (بوردور) و(نیکده) بلده‌لری متصرفلق مرکزلریدر. کذلك تکه سنجاغنك مرکزی اولان (انطالیه) قصبه‌سی (١٠ ٠٠٠)دن زیاده نفوسی حاوی اولوب کندی اسمیله مسما بر کورفز اوزرنده تجارتکاه بر بلده‌در .

(بك شهری) کندی اسمیله مسمی کول ساحلنده‌در. (نوشهر)، (ارکوب)، (قرمان)، (سیدی شهری)، (اولوبورلی)، (قره اغاج) قصبه‌لریله ساحل بحرده واقع (علائیه) شهری بو ولایتك معروف بلده‌لرندندر .

٧) جزایر بحر سفید ولایتی : جزایر بحر سفید ولایتی اطه‌لر دکزنده اسپوراد جزائری تسمیه اولنان اطه‌لردن متشکل اولوب اشبو اطه‌لرك اك مهملری (مدللی)، (ساقز)، (لمنی) و (ردوس [١]) جزیره‌لریدرکه هر بری بر سنجاق اعتبار ایدلمشدر .

جزائر بحر سفید ولایتی ٧١٠٠٠ کیلومترو مربعی

[١] ردوس سنجاغنه ملحق قضالر : قاشوط ، میس، سومبکی، کریه، استانکوی .
مدللی سنجاغنه ملحق قضالر : پیلمار، صیغری، مولوه، یونده.
ساقز سنجاغنه ملحق قضالر: قالیمنوس، لریوس، قاریوط، ایپساره .
لمنی سنجاغنه ملحق قضالر : امروز، بوزجه اطه .

اراضیسنی و ٣٢٦ ٠٠٠ نفوسی حاوی اولدیغندن بر کیلومترو مربعی اراضی‌یه ٤٦ نفوس اصابت ایدر. جبل لبنان متصرفلغندن صکره ممالك عثمانیه‌نك اك غلبه‌لك محلی بو ولایتدر .

مدللی (Lespos) اطه‌سی: جزیرهٔ مذکوره ادرمید کورفزی مدخلنده بولنوب جیادت آب وهواسیله مشهوردر ١ ٧٥٠ کیلومترو مربعی اراضیسنی وغایت امین مرسالری وهمان هر طرفنده میاه حاره منابعنی محتوی اولوب اراضی عموماً زیتون اغاجلریله قاپلانمشدر. زیتون، زیتون یاغی وصابون اخراجاتیله مشهوردر . (قالونی) و (یه‌را) کورفزلری بواطه‌ده‌در. نفوسی ٧٠ ٠٠٠ قدر تخمین اولنور. اك معروف بلده‌سی متصرفلق مرکزی اولان وکوچك برقوی اوزرنده وغایت کوزل ومفرح برموقعده بولنان (مدللی) شهری اولوب ١٢ ٠٠٠ دن زیاده نفوسی حاویدر . (مولوه) و (پیلمار) قصبه‌لری قضا مرکزلریدر .

ساقز (Chios) اطه‌سی — ازمیر کورفزی خارجنده وچشمه یارم اطه‌سنك بش التی کیلومترو غربنده بولنوب ١٢٥ کیلومترو مربعی اراضیسنی شاملدر. اراضی طاغلق اولوب (الیاس Elias) طاغی ١ ٢٧٠ مترو ارتفاعنه قدر واصل اولور. اراضیسی لیمون، پورتقال و وطورنج اشجاریله قاپلانمشدر . زیتون وزیتون یاغی حاصلاتی مدللی جزیره‌سنه نسبتله دوندر . انجیر وبادم حاصلاتی زیاده‌در . نفوس ٤٠ ٠٠٠ قدر تخمین اولنور . اك معروف

شهری (خیو = Chio) یاخود (قاسترو = Castro) دخی تسمیه اولنان (ساقز) بلده‌سیدر .

رودوس (Rhodes) اطه‌سی — مکری کورفزینك جنوبنه مصادف و شمال شرقدن جنوب غربه طوغری ممتد اوله‌رق ١ ٤٥٠ کیلو مترو مربع اراضی‌یی شاملدر . میوه حاصلاتی و سونکر اخراجاتی ایله وغایت متین اولان استحکاماتیله مشهوردر . هواسی یازین زیاده صیجاق اولور . مرکزی اولان (رودوس) شهری جزائر بحر سفید ولایتك دخی مرکز اداره‌سیدر .

رودوس لیمانی مدخلنده بولنوب زمان قدیمده عجائب سبعهٔ عالمدن عد اولنان ٣٢ مترو ارتفاعنده مشهور دکز فناری میلاددن ٢٢١ سنه مقدم منهدم اولمشدر .

لیمنی (Limnos) اطه‌سی : قلعهٔ سلطانیه بوغازی قارشوسنده و مذکور بوغازدن ٧٠ میل مسافه‌ده بیوك بر اطه اولوب مرکزی ینه بو اسمده بر شهردر .

اشبو اطه‌لردن بشقه (استانکوی) کورفزی مدخلنده (استانکوی = Ko) یاخود (Kôs) اطه‌سی ، رودوسك غرب جنوبنده (قارپانوس) دینلان (کربه) اطه‌سی و شمالنده (سیمی) یاخود (سومبکی) جزیره‌سی ولیمنی اطه‌سی قارشوسنده وآناطولی ساحلی یقیننده بولنوب بشیکه لیمانی محتوی اولان

بوزجه اطه (Tenedos) و بونك شمالنده (ایمروز) و دها شمالنده آینوروز کورفزی قارشوسنده (سمندرك) اطه‌سی ولایت مذکوره اجزاسندندر .

٨) سیسام اطه‌سی — سیسام (Samos) اطه‌سی قوش اطه‌سی لیماننك جنوبنده واقع اوله‌رق ٤٧٠ کیلو مترو مربع اراضی‌یی و ٥٢ ٨٠٠ نفوسی حاویدر . بو اطه بعض مرتبه امتیازاته مالك اولوب اداره‌سی (سیسام بکی) عنوانیله طرف حکومت سنیه‌دن منصوب و روم ملتنه منسوب بر ذاته احاله بیورلمشدر .

اك مشهور محصولی زیتوندر . اهالیسی باغجیلق و سونکر اخراجی ایله متوغلدرلر . مرکزی جزیره‌نك شرق جنوب طرفنده واقع (حورا) ، بلده‌سی و معروف لیمانی (واتی) قصبه‌سیدر .

٩) قبرس جزیره‌سی — اسکندرون کورفزی قارشوسنده بولنه‌رق ٩ ٦٠٠ کیلومترو مربع اراضی‌یی و ٢٢١ ٠٠٠ نفوسی حاویدر .

جزیرهٔ مذکوره‌ده شرقدن غربه طوغری ایکی سلسلهٔ جبال امتداد ایدر . (اولیمپوس) اسمیله معروف اولان طاغ ٢ ٠٠٠ مترودن زیاده ارتفاعه مالکدر . جزیرهٔ مذکوره ثروت معدنیه‌سی و برکت انباتیه‌سیله مشهوردر .

اوزوم وزیتون یاغی وتوتون حاصلاتی زیاده‌در . مانده‌لریله مرکبلری مشهوردر .

نفوس موجوده‌سنك نصفندن زیاده‌سی مسلم و متباقیسی رومدر. قبریس اطه‌سنك مرکز اداره‌سی دوز بر اووه اوزرینه مبنی و ١٣ بیك نفوسی شامل (لفقوشه) بلده‌سیدر . (لارناقه) و (ماغوسا) اسکله‌لری بلاد معروفه‌سندندر .

١٠) اطنه ولایتی ــ اطنه ولایتی ٣٧ ٢٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ٤١٠ ٠٠٠ بیك نفوسی شامل اولدیغندن بر کیلومترو مربعی اراضی‌یه ١١ نفوس اصابت ایدر . ولایت مذکوره‌نك غرب و شمال جهتلری قونیه ، شمال شرقیسی انقره و سیواس و شرقی حلب ولایتلری ایله محدود و جهت جنوبیه‌سی بحر سفیده ساحلدر .

اسکندرون کورفزی بو ولایت ساحلنده اولوب طوروس طاغلری شعبات ولایتك اکثر طرفلرینی احاطه ایلمشدر. (سیحان) و (جیحان) نهرینك مجرای اسفللری اطنه ولایتی داخلنده‌در .

ولایت مذکوره آسیای صغرانك اك منبت و محصولدار اراضیسنی محتوی اولوب غایت کوزل پاموق و هر نوع حبوبات حاصل اولور . زیتون و زیتون یاغی اخراجاتی وعبا و کلیم

منسوجاتی کثرتلیدر . بارکیرلری براز کوچك اولمغله برابر قوی و مشاق و مزاحمه متحمل اولدقلری ایچون پك مقبولدر .

ولایت مذکوره (اطنه) ، (جبل برکت) ، (ایچ ایل) ، (قوزان) و (مرسین) [١] سنجاقلرینی شامل اولوب مرکز اداره‌سی سیحان نهری ساحلنده (٤٥ ٠٠٠) نفوسی حاوی (اطنه) شهریدر . شهر مذکور ایله (مرسین) اسکله‌سی بیننده ٦٧ کیلومترولق بر شمندوفر موجوددر .

(مرسین) ، ولایتك معروف اسکله‌سی اولوب تجارتی زیاده‌در . قونیه ولایتك ادخالات واخراجاتی دخی قسماً بو شهرده اجرا اولنور .

(قره‌طاش) اطنه‌دن ٦٠ کیلومترو مسافه‌ده و اسکندرون کورفزی خارجنده کوچك بر قصبه‌در. اطنه شهری وجوارینك معمولات ومحصولاتندن بر قسمی بوشهردن اخراج اولنور.

(یمورطه‌لق) جیحان نهری محل انصبابنك شرقنده وامین بر مرسا داخلنده کوچك بر قصبه‌در . یمورطه‌لغك شرقنده (ایاس) موقعی مرکز قضادر .

[١] اطنه سنجاغنه ملحق قضالر : حمیدیه ، قره‌عیسالو .
جبل برکت سنجاغنه ملحق قضالر : اصلاحیه ، پیاس ، عثمانیه ، بولانیق ، خاصه .
ایچ ایل سنجاغنه ملحق قضالر : ارمناك ، انامور ، کلنار ، موط .
قوزان سنجاغنه ملحق قضالر : حاجین ، قارص ذوالقدریه ، بیلان (یاخود فکه) .
مرسین سنجاغنه ملحق قضالر : طرسوس ، یمورطه‌لق .

(طرسوس) (٢٠٠٠٠ نفوس) شمندوفر کذرکاهنده وکندی اسمیله مسمی ایرماق ساحلنده‌در. آسیانك اك قدیم بلادندندر.

(سیس) اطنه‌نك شمال شرقنده اطرافی بطاقلق و یازین هواسی داعی امراض بر قصبه اوله‌رق قوزان سنجاغنك مرکزیدر. داخل قضاده واسع اورمانلر ولیمون و پورتقال باغچه‌لری واردر.

(سلفکه)، (ایچ ایل) سنجاغنك مرکزیدر. قدیم بر شهر اولوب (کوکصو) اسمنده بر نهر اوزرنده وساحلدن درت بش ساعت ایچروده‌در. آثار عتیقه‌سی پك چوق اولوب (تکفور انباری) نامنده جسیم بر صو مخزنی موجوددر. اسکله‌سی (اغالیمانی) ساحلنده (طاش اوجی) قصبه‌سیدرکه مقدما بوراده جسیم بر شهر بولندیغی آثار متبافیه‌سندن اکلا-شلمقده‌در.

(پربوز) حلب حدودی یقیننده ویوکسك بر طاغ اوزرنده بوله‌رق جبل برکت سنجاغنك مرکزیدر.

(ارمناك) باغچه آره‌سنده کائن اولوب ایچ ایل سنجاغنك مرکزیدر.

(پیاس) و (انامور) بحر سفید ساحلنده بوله‌رق جبل برکت سنجاغنه مربوط قضا مرکزیدر.

(خاچین)، (فکه) قوزان سنجاغنه مربوط قضا مرکزلریدر.

١٠) **انقره ولایتی** — انقره ولایتی شمالاً قسطمونی، شرقاً سیواس، جنوباً قونیه، غرباً خداوندکار ولایتلریله محدوددر.

ولایت مذکوره ٦٧٥٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ٨٩٣٠٠٠ نفوسی شامل اولدیغی ایچون بر کیلومترو مربعی محله ١٢ نفوس اصابت ایدر.

ولایت مذکوره طاغلق اولوب شمالده یعنی قسطمونی حدودنده (ایشیق) و (الاطاغ)، جهت شرقیه‌ده (آق‌طاغ)، جنوب شرقیده (ارجیاس) طاغی و جنوبده (قره‌جه طاغ) تسمیه اولنان جبال موجوددر. (سقاریا) و (قزل ایرمق) نهرلرینك مجاری وسطالری ایله توابعی ولایت مذکوره‌یی اروا و اسقا ایدر.

انقره ولایتی اراضیسی طاغلق اولمقله برابر اورمانلری قلیلدر. هواسی سرت و شدید ایسه‌ده غایت صاغلمدر. یاغمور-لری آز اولدیغندن محصولات بعضاً قوراقلقدن متأثر اولور. داخل ولایتده حبوبات، افیون وجهری ومیوه حاصل اولور. انقره کچیسی نامیله معروف اولان تفتیك کچیلری مشهوردر.

اناطولی شمندوفر خطی ولایت مذکوره‌دن مرور ایتدیکی ایچون حاصلات زراعیه ومعاملات تجاریه‌سی کوندن کونه ترقی ایتمکده‌در.

تفتیكدن معمول (صوف) تعبیر اولنان قماشلریله چوراب والدیون وخالی وسجاده وشیاق منسوجاتی غایت مشهوردر .

بوولایت (انقره) ، (قیرشهر) ، (یوزغاد) ، (قیصری) و (چورم) [١] سنجاقلرینی حاوی اولوب مركز اداره‌سی شمندوفر كذركاهنده كائن انقره (٣٥ ٠٠٠ نفوس) شهریدر . شهر مذكور قدیماً [Ancyre] تسمیه اولنور ایدی . شمدیكی نامی بوندن غلطدر . طپراغی كیللی اولدیغندن زیاده مقدارده كیل اخراج اولنور .

(ارجیاس) طاغی اتكنده كائن (قیصریه) (٧٢ ٠٠٠ نفوس) شهری بواسمده‌كی سنجاغك مركزی اولوب ولایتك اك بیوك و غلبه‌لك بلده‌سیدر . (قیصریه) تجارتی وكلیم و خالی منسوجاتی وپاسدرمه وصوجوق اخراجاتیله مشهوردر .

(یوزغاد) بواسمده‌كی سنجاغك مركزیدر .

(چوروم) سنجاق مركزی اولوب دوز بر اووه‌ده ویشیل ایرمق توابعندن بركوچك چای اوزرنده مبنیدر .

[١] انقره سنجاغنه ملحق قضالر : بكبازاری ، سیوریحصار ، ایاش ، میخالیجق ، چبق آباد ، نعللو خان ، بالا ، زیر ، حیمنه ، بیان آباد ، قلعه‌جك .

یوزغاد سنجاغنه ملحق قضالر : معدن ، بوغازلیان .

قیصری سنجاغنه ملحق قضالر : دوه‌لو ، انجه صو .

قیرشهر سنجاغنه ملحق قضالر : اوانوس ، كسكین ، مجیدیه .

چوروم سنجاغنه ملحق قضالر : سنغورلی ، اسكلیب ، عثمانجق .

(قیرشهر) بواسمده‌كی سنجاغك مركزیدر .

(ایاش) انقره‌نك شمالنده برقضا مركزی اولوب قابلیجه‌سیله مشهوردر .

(بك بازاری) (ایاش) ك غرب شمالنه مصادف اولوب معدن صولری ومنسوجات قطنیه‌سی مقبولدر .

(نعللو خان) كندی اسمیله مسمی بر چای ساحلنده بولنه‌رق اطرافی باغچه وبستانلر ایله محاطدر .

(اسكلیب) قسطمونی حدودینه یقین (١٠٠٠) نفوسلی بر قصبه‌در .

١٢) قسطمونی ولایتی — قسطمونی ولایتی شرقاً طربزون سیواس و انقره ، جنوباً ینه انقره ولایتلری و غرباً اذمید متصرفلغی وشمالاً بحر سیاه ایله محاط اوله‌رق ٤٩ ٧٠٠ كیلومترو مربعی اراضی‌یی و برملیون ٢٠ بیك نفوسی شامل اولدیغندن هر كیلومترو مربعی اراضی‌یه ٢٠ نفوس اصابت ایدر .

ولایت مذكوره طاغلق اولوب اناطولی سلسلهٔ شمالیه‌سی شعبات كثیره‌سیله اكثر جهتلرینی قاپلامشدر . (ایشیق) و (آلا طاغ) تسمیه اولنان جبال انقره ولایتی حدودنده بولنوب (ایلغاز) مركز ولایتك جنوبنده‌در . (قزل ایرمق) ، (بارطین) و (فیلیاس) صولری بوولایتده جریان ایدر

اورمانلری غایت كثرتلی اولوب بعض جغرافیون بوولایتك بالعموم فرانسه‌دن زیاده اورمانه مالك اولدیغنی ادعا ایتمكده‌درلر .

اینه بولیدن باشلایان اورمان بش التی ساعت قدر امتداد ایدر ، (ایلغاز) طاغی و سینوب حوالیسی میشه ، چام وکورکن وسائر اشجاری حاوی اورمانلرله مستوردر .

اراضیسی و بالخصوص (کنغری) اووه‌سی غایت منبت ومحصولدار اوله‌رق حبوبات وکندیر و انواع میوه فوق العاده برکتله حاصل اولور . معادنی دخی مبذولدر . ارکلی جوارنده سرایا معدن کموری مدخردر . نفس قسطمونی یقیننده دخی معدن کموری بولندیغی رأی‌العین مشاهده ایدلمشدر . اینه بولی ایله قسطمونی اره‌سنده واقع (کوره) قصبه‌سی جوارنده غایت مبذول باقر معادنی موجوددر . ولایتك سائر طرفلرنده قروم ، مانغانز و سیملی قورشون معدنلری واردر . تفتیك کچیلری و ماندالری مشهور وکندیر و اورغان وکرسته و آلما ، عریانی اریکی وپاموق بزی اخراجاتی کثیردر .

ولایت مذکوره (قسطمونی) ، (بولی) ، (کنغری) و (سینوب) [١] نامیله درت سنجاغه منقسمدر . مقر ولایت (قسطمونی) (٢٥٠٠٠ نفوس) شهریدر .

[١] قسطمونی سنجاغنه ملحق قضالر : اینه بولی ، جیده ، طاش کوپری ، طاطای ، طوسیه ، زغفرانبولی ، آراج .

بولی سنجاغنه ملحق قضالر : حمیدیه ، ارکلی ، بارطین ، کرده ، گوینك ، مدرنی ، دوزجه .

کنغری سنجاغنه ملحق قضا : چرکش .

سینوب سنجاغنه ملحق قضالر : بوی آباد . استفان .

شهر مذکور اسکله‌سی اولان اینه بولیدن ١٨ ساعت ایجروده وایکی طاغ اره‌سنده مبنی اولوب هواسی براز راطب ایسه‌ده صحیح وسالمدر . قسطمونیده بز ، شیاق وچوخه نسجنه مخصوص براعمالخانه وجوده کتیرلدیکندن یوك وپاموق منسوجاتی خیلی ترقی ایتمشدر . باقر معمولاتی مشهور ومیوه واورغان اخراجاتی زیاده‌در . (عریانی) نامیله مشهور اولان اریك بوراده چیقار .

سنجاق مرکزی اولان (کنغری) دوز بر اووه‌ده وقزل ایرمق توابعندن بر نهر اوزرنده مبنیدر . (بولی) ولایتك غرب جهتنده بولنوب فیلیاس نهرینك (بولی) صویی تسمیه اولنان تابعی اوزرنده معمور بر قصبه‌در .

(سینوب) ، بحرسیاه ساحلنده وشبه‌جزیره طرزنده دکزه طوغری ایلرولمش بر برونك قره‌یه اتصال ایتدیکی محل یقیننده مبنی اولوب مذکور شبه‌جزیره‌نك طرفینده حاصل اولان لیمانلری قره دکزك اك امنیتلی مرسالری عد اولنور .

قسطمونینك اسکله‌سی اولان (اینه بولی) قصبه‌سی وبولینك اسکله‌سی اولوب کمور اخراجاتیله مشهور (ارکلی) وینه بولینك اسکله‌سی اولان (اقچه شهر) بلده‌لری ایله (کرزه)، (استفان)، (جیده) ، (اماصره) قصبه‌لری ساحلده (طاش کوپری) و (زغفرانبولی)، (طوسیه)، (کرده)، (بوی آباد) شهرلری داخلده معروف قصبه‌لردندر . کندی اسمیله مسمی نهر اوزرنده واقع (بارطین) شهری کرسته اخراجاتیله مشهوردر .

١٣) سیواس ولایتی — سیواس ولایتی شمالاً طربزون ، شرقاً ینه طربزون ، ارضروم ومعمورة‌العزیز ، جنوباً حلب وادنه ، غرباً انقره ولایتلریله محدود اوله‌رق غرب شمالی قسطمونی ولایتنه متصلدر.

ولایت مذکوره ٦٢ ٨٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی وبر ملیون ١٠٠ بیك نفوسی شامل اولدیغندن هر کیلومترو مربعی اراضی‌یه ١٧ نفوس اصابت ایدر.

اراضیسی مرتفع اولوب بالاده ذکری کچن جبالدن (کوسه) (قره بل) و (بیك بوغا) طاغلری بو ولایتده‌در. (قزل‌ایرمق) و(یشیل‌ایرمق) بوولایتی بویدن بویه اروا ایدر. هواسی سرت ویاغمورلری قلیلدر. طوپراغی محصولدار ایسه‌ده مزروعات بعضاً قوراقلقدن متأثر اولور. معادنی غایت کثیرتلیدر. اکثر محللرنده خالی وکلیم نسج واوانی‌ٔ سیم اعمال اولنور.

اشبو ولایت (سیواس) ، (آماسیه) ، (قره حصار شرقی) و (توقاد) [١] سنجاقلرینی حاوی اوله‌رق مقر اداره‌سی قزل

[١] سیواس سنجاغنه ملحق قضالر : بنیان حمیدی ، یلدیز ایلی ، قوچکیری ، دیوریکی ، دارنده ، عزیزیه ، کرون ، حافیك ، تنوس .

آماسیه سنجاغنه ملحق قضالر : مرزیفون ، مجید اوزی ، کموش حاجی کویی ، کوپری ، عثمانجق ، لادیق ، حوضه .

قره حصار شرقی سنجاغنه ملحق قضالر : حمیدیه ، صو شهری ، قویلحصار ، الوجره .

توقاد سنجاغنه ملحق قضالر : نیکسار ، زیله ، اربعه ،

ایرمق ساحلنه یکرمی دقیقه مسافه‌ده ومنبت بر اووه‌یه ناظر وبر طاغ اتکنده مبنی (سیواس) (٤٣ ٠٠٠ نفوس) شهریدر . شهر مذکور جوارنده زنکین باقر معادنی موجوددر .

(آماسیه) (٣٠ ٠٠٠ نفوس) سیواس ایله صامسون اره‌سنده مفرح بر موقعده مبنی اولوب بو اسمده‌کی لوانك مرکز اداره‌سیدر .

(قره حصار شرقی) (شبین قره حصاری) اسمیله دخی معروف اولوب لوا مرکزیدر .

(توقاد) ٣٠ ٠٠٠ نفوسی حاوی بر شهر اولوب تجارت وصنایعی مترقیدر .

(مرزیفون) ، (عزیزیه) ، (دیوریك) ، (دارنده) ، (صوشهری) ولایتك معروف شهرلرندندر .

١٤) طربزون ولایتی — طربزون ولایتی شمالاً قره دکز ، شرقاً روسیه مملکتی ، جنوباً ارضروم وسیواس وغرباً قسطمونی ولایتلریله محدود اولوب ٣٠ ٧٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ١ ٠٥٠ ٧٠٠ نفوسی شامل اولدیغندن هر کیلومترو مربعی اراضی‌یه ٣٤ نفوس اصابت ایدر . ولایت بویدن بویه (اناطولی سلسلهٔ شمالیه‌سی) ایله احاطه ایدلمشدر . (کنبد) ، (قطران) ، (قولات) و(زیغانه) جبالی ولایت مذکوره داخلنده‌در. (یشیل‌ایرمق) و (قزل‌ایرمق) نهرلری بو ولایتده بحره منصب اولور .

ولایت مذکوره اراضیسی ساحل بحره قریب اولمق جهتیله راطب اولدیغندن منبت ومحصولداردر . الك باشلی محصولی توتون وفندق ومصر اولوب بونلردن بشقه انواع میوه وسبزه حبوبات و پرنج برکتله حاصل اولور . هواسی لطیف ومعتدلدر. لازستان سواحلنده لیمون ، پورتقال و طورونج کبی بحر سفید اقلیمنه مخصوص اشجار نشو ونما بولور .

سورمنه وماچقه طرفلرینك باغلری مشهوردر .

معادنی غایت مبذولدر. کمشخانه جوارنده سیملی قورشون و ولایتك سائر طرفلرنده بوریت ، مانغانز ، باقر و انتیمون معدنلری بولنور . ولایت مذکوره (طربزون) ، (کمشخانه)، (لازستان) و (جانیك) [١] سنجاقلری حاویدر .

مقر ولایت بحرسیاه ساحلنده کائن (طربزون) (٤٧٠٠٠ نفوس) شهر لطیفی اولوب رطوبتی براز زیادەجه ایسەده هواسی بالخاصه صوك بهار موسمنده غایت کوزلدر . شهره یارم ساعت مسافەده بولنان وطربزونك صیفیەسی اولان (صوغوق صو) استانبول چاملیجەسنه معادل بر موقع لطیف اولوب سرایا

[١] طربزون سنجاغنه ملحق قضالر : آقچه آباد ، وقف کبیر ، کورەله تیرەبولی ، کرەسون ، اردو ، سورمنه ، اوف .
جانیك سنجاغنه ملحق قضالر : چهارشنبه ، ترمه ، فاتسه ، اونیه ، بافره .
لازستان سنجاغنه ملحق قضالر : آتنه ، خوپه .
کمشخانه سنجاغنه ملحق قضالر : طرول ، کلکیت ، شیران .

اشجار صد ساله ایله محاطدر . ایران ترانسیت تجارتی طربزون واسطەسیله اجرا ایدیلیر . طربزونك غربنده واقع (پلاتانه) قصبەسی آچیق بر لیمان اوزرنده مبنی اولوب فورطنەلی هوالرده طربزونه یناشەمیان کمیلر اوراده بارینیر . ساحل بحرسیاهده ، جانیك سنجاغنك مرکز ادارەسی اولان (صامسون) (٢٠٠٠٠ نفوس) شهر تجارتکاهی ولایتك ایکنجی شهری اولوب سیواس وسائر ولایات داخلیەنك ادخالات واخراجاتی بو شهر واسطەسیله اجرا اولنور .

لازستانك مقری اولان (ریزه) قصبەسی قره دکز ساحلنده مبنی اولوب لیمانی یوقدر . قصبەنك هواسی غایت معتدل اولدیغندن لیمون وپورتقال اشجاری آچیقده نشو ونما بولور . ریزەنك خارجاً منظرەسی پك کوزلدر .

(کمشخانه) بو اسمدەکی سنجاغك مرکزیدر . میوەسی وسیملی قورشون معدنی مشهوردر .

(تیره بولی) ، (کرەسون) ، (اردو) ، (اونیه) قصبەلری ساحل بحرده تجارتکاه بلدەلردر .

(چهارشنبه) (قزل ایرمق) یقیننده (بافره) یشیل ایرمق ساحلندەدر . (خوپه) روسیه حدودینه یقین قضا مرکزیدر.

§ ١٤

جزیرهٔ علیاده بولنان ولایتلر

١٥) ارضروم ولایتی — ارضروم ولایتی (فرات) نهری

حوضه‌سنده بولنوب شمالاً روسیه‌نك قافقاسیا الکاسی وطربزون ولایتی، شرقاً ینه روسیه مملکتی ایله محاط اولوب شرق جنوبی ایرانه متصل اوله‌رق جنوباً وان وبتلیس وغرباً معمورة العزیز وسیواس ولایتلریله محدوددر. ولایت مذکوره ٥١ ٠٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ٦٠٠ ٠٠٠ بیك نفوسی محتوی اولدیغندن بر کیلومترو مربعی محله ١٢ نفوس اصابت ایدر. اراضیسی مرتفع وطاغلق اولوب غرب جنوبی طرفده آرارات عقدهٔ جبلیه‌سندن آیریلان (چنکل)، (کوسه) طاغلری (شیران) و (بیك کول) جبالی داخل ولایتده شمال شرقیدن جنوب غربه طوغری امتداد ایدر.

ولایتك جهت جنوبیه‌سنده (آلاطاغ) وطرف شمالیه‌سنده اناطولی سلسلهٔ شمالیه‌سی اجزاسندن (بالاحور) طاغی بولنور. اشبو (بالاحور) سلسله‌سی غرب طرفده (قوب) جباله ملاقی اولور.

قافقاسیاده جریان ایدن (آراس) چایی ایله (فرات) و(قولات) نهرلرینك مجاری علیاسی بوولایتده‌در. برقاچ کوچك کول موجود اولوب اك مهمی (سینکلی کول) در.

ولایت مذکوره‌نك هواسی غایت صوغوقدر. اورمانلری قلیل اولوب اك باشلی محصولی حبوباتدر. مرعالرنده کثرتله اغنام بسلنور. کتن تخمی اخراجاتی دخی خیلی زیاده‌در. ایران

ترانسیت تجارتی طریقی اوزرنده بولندیغی ایچون اهمیت تجاریه‌سی آز دکلدر.

ولایت مذکوره (ارضروم)، (بایزید) و (ارزنجان) [١] سنجاقلرینی مشتملدر. مرکز اداره‌سی (٦٠٠٠٠) نفوسی حاوی (ارضروم) شهریدر. شهر مذکور ٢٠٣٢ مترو ارتفاعنده بولنوب جنوبنده واقع (پالان دوکن) طاغی ٣٣٠٠ مترویه قدر واصل اولور. طربزوندن ایرانه کیدن شوسه اوزرنده بولندیغی جهتله تجارتی اهمیتلی اولوب استحکاماتی‌ده مشهوردر.

دردنجی اردوی همایونك مرکزی اولان (ارزنجان) بلده‌سی (قره صو) ایله اروا ایدیلان دوز براووه‌ده مبنی اوله‌رق کندی اسمنده‌کی لوانك مرکزیدر. شهر مذکور (٣٥٠٠٠) نفوسی محتویدر.

ایران وروسیه حدودی جوارنده و آرارات طاغی غربنده واقع (بایزید) شهری لوا مرکزی اولوب مستحکم بر بلده‌در. (بایبورد) طربزون – ارضروم طریق تجارتی اوزرنده‌در. (پاسینلر) قضاسنك مرکزی اولان (حسن قلعه) ایله (کماخ) و (الشکرد) ولایتك معروف قصبه‌لرندندر.

١٦) وان ولایتی — وان ولایتی ارضروم ولایتنك جنوبنده

[١] ارضروم سنجاغنه ملحق قضالر: ترجان، کیغی، پاسینلر، خنس، طورطوم، بایبورد، کسکیم، اسپیر، نارمان.
ارزنجان سنجاغنه ملحق قضالر: کماخ، قوری چای، رفاهیه، قوزیجان.
بایزید سنجاغنه ملحق قضالر: دیادین، آلشکرد، قره کلیسا، طوتاق.

اولوب شرقاً ایران مملکتی، غرباً بتلیس و جنوباً موصل ولایتلریله محدوددر.

اراضیسی وبالخصوص شرق طرفلری طاغلقدر. سبحان طاغی ٤٣٠٠ مترو ارتفاعنه قدر واصل اولور. سطح بحردن ١٦٦٠ مترو مرتفع اولوب ٣٧٠٠ کیلومترو مربعی سطحنده اولان وان کولی بوولایت داخلنده‌در. صویی غایت طوزلی وهرطرفی سیر سفائنه مساعد اولان مذکور کوله (بند ماهی) و (مارمید) ایرماقلری جریان ایدر. وان کولنده کوچك یلکن کمیلری سیر وسفر ایتمکده‌در. اخیراً خزینهٔ خاصهٔ شاهانه‌جه مذکور کولده کوچك واپورلر ایشلتدیرلمسی تقرر ایتمشدر.

ولایتك هواسی سرت اولمغله برابر قوهٔ انباتیه‌سی نقصان دکلدر. انواع حبوبات ومیوه حاصل اولور. سیم ونحاس اوانی اعمالاتی ایله آبا وکلیم وخالی منسوجاتی خیلی ترقی ایتمشدر.

وان ولایتی ٤٠٢٠٠ کیلومترو مربعی اراضیی و نصفندن زیاده‌سی مسلم اولمق اوزره ٤٣٠٠٠٠ نفوسی شامل اولدیغندن برکیلومترو مربعی اراضی‌یه ١١ نفوس اصابت ایدر. ولایت مذکوره (وان) و (حکاری) [١] سنجاقلرینه منقسمدر. مرکز

[١] وان سنجاغنه ملحق قضالر: قارجکان، کواش، شتاق، عادلجواز، ارجیس، بارکیری، مکس.

حکاری سنجاغنه ملحق قضالر: معمورة الحمید، بیت الشباب چوله‌مرك، کوار، محمودی یاخود حوشاب.

اداره‌سی وان کولی اوزرنده (٣٠٠٠٠) نفوسلی (وان) شهریدر.

حکاری سنجاغنك مرکزی (باش قلعه) قصبه‌سیدر. (چوله‌مرك) و (شتاق) قصبه‌لری قضا مرکزیدر.

١٧) بتلیس ولایتی — بتلیس ولایتی شمالاً ارضروم، شرقاً وان، وجنوباً موصل ودیاربکر غرباً معمورة العزیز ولایتلریله محدود اولوب ٢٦٨٠٠ کیلومترو مربعی اراضیی و ٤٠٠٠٠٠ نفوسی شامل اولدیغندن برکیلومترو مربعی اراضی‌یه ١٥ نفوس اصابت ایدر.

ولایتك اراضیسی طاغلق اولوب وان کولنك غربنده واقع (نمرود) و (وان) ولایتی حدودنده (سبحان) طاغلری ٣٥٠٠ مترو ارتفاعنه قدر واصل اولورلر. ولایتك جنوبنده جودی طاغی واردر. اکثر یرلری حبوبات زراعتنه مساعددر. معادنی کثیر ایسه‌ده هنوز غیر مکشوفدر. مارالذکر (نمرود) طاغنده صویی صیجاق وسیاه بر کوچك کول موجوددر.

ولایت مذکوره (بتلیس)، (موش)، (سعرد)، (کنج) [١] سنجاقلرینه منقسمدر. مرکز اداره‌سی کندی اسمیله مسما بر

[١] بتلیس سنجاغنه ملحق قضالر: اخلاط، خیزان، موطکی.
موش سنجاغنه ملحق قضالر: بولانیق، ملازکرد، وارطو، ساسون.
سعرد سنجاغنه ملحق قضالر: پرواری، شیروان، آروه، غرزان.
کنج سنجاغنه ملحق قضالر: قولپ، جباقجور.

ایرمق کنارنده واقع (بتلیس) قصبه‌سی اولوب وان کولنك آلتی ساعت غربنده‌در. وان کولی ساحلنده (طاطوان) موقعی (بتلیس)ك اسکله‌سیدر. سنجاق مرکزی اولان (موش) و(سعرد) و(چاتلی کلیسا) قصبه‌لریله (اخلاط) و (ملازکرد) موقعلری ولایتك معروف شهرلرندندر .

١٨) دیاربکر ولایتی : دیاربکر ولایتی شمالاً بتلیس وارضروم، غرباً معمورة العزیز، جنوباً حلب ولایتلری و زور متصرفلغی ایله محاط وشرق جنوبیسی موصل ولایتنه متصل اوله‌رق ٣٥ ٥٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ٤٧٢ ٠٠٠ نفوسی شامل اولدیغندن ١٤ نفوسه بر کیلومترو مربعی اراضی اصابت ایدر.

ولایت مذکوره اراضیسی دخی اناطولی یایلاسنك قسم اعظمی کبی عارضه‌لی وطاغلق اوله‌رق (قره‌جه) و (محراب) تسمیه اولنان جبال اك یوکسك طاغلریدر .

(دجله) نهری ولایتك شمال غربندن دخول ایله حوالی شمالیه‌سنی وفرات نهری دخی غرب طرفنی ارواء واسقا ایدر. دیاربکر ولایتی اناطولی یایلاسنك اك منبت ومحصولدار اراضیسنی محتوی اولوب حبوبات ، پاموق ، اوزوم ، قاوون و قاربوز حاصلاتی زیاده‌در . معادنی و بالخصوص باقر قالای و دمیر معدنلری زنکیندر .

ولایت مذکوره (دیاربکر)، (ماردین) و (ارغنی) [١] سنجاقلرینی حاوی اوله‌رق مرکز اداره‌سی ٤٠ بیك نفوسی حاوی (دیاربکر) شهریدر. شهر مذکور دجله نهری اوزرنده بولنه‌رق اطرافی باغچه‌لك ومنظره‌سی لطیفدر . سیم ونحاس اوانی ایله اقمشهٔ حریریه اعمالاتی خیلی مترقیدر . (ماردین) کندی اسمیله مسما سنجاغك مرکزی اولوب مهم بر موقعده بنا ایدلمشدر . (ارغنی) محراب طاغنك شرقنده وکوچك بر ایرماق کنارنده بولنه‌رق جوارنده باقر و کموش معدنلری کثرتلیدر . هواسی براز وخیمدر . (نصیبین) و (جزره) و(جرمیك) قصبه‌لری آثار عتیقه‌لری ایله مشهور بلاد قدیمه‌در. جزره جوارنده واقع (جودی) طاغی بعدالطوفان حضرت نوح علیه السلامك کمیسنك اوطوردیغی محل اولمغله معروف اولوب مشار الیه حضرتلرینك رأس جبلده بولنان مقام مبارکلری زیارتکاهدر .

١٩) معمورة العزیز ولایتی : معمورة العزیز ولایتی شمالاً سیواس، ارضروم ، بتلیس ودیاربکر، جنوباً حلب وغرباً ینه حلب وسیواس ولایتلریله محدود اوله‌رق (٣٤ ٠٠٠) کیلومترو مربعی اراضی‌یی و (٥٧٥ ٠٠٠) نفوسی شامل

[١] دیاربکر سنجاغنه ملحق قضالر : سیوه‌رك، سیلوان، لیجه، دیرك ، بشیری .
ماردین سنجاغنه ملحق قضالر : نصیبین، جزره، مدیات، عوینه.
ارغنی سنجاغنه ملحق قضالر: پالو، چرمیك .

اولدیغندن بر کیلومترو مربعی اراضی‌یه اون‌یدی نفوس اصابت ایدر . (صای میشه) و (آق طاغ) و (بك طاغی) تسمیه اولنان جبال بو ولایتده‌در .

ثروت معدنیه‌سی زیاده اولوب کبان معدنی بو ولایت داخلنده‌در .

اراضیسی فرات نهریله ریان اولدیغندن منبت و محصولداردر . فرات نهری بو ولایتده درونده یوجك قاییقلر ایشلیه‌جك درجه‌ده کسب جسامت ایتمش اولدیغندن مناقلاته خیلی فائده‌سی اولمقده‌در . بو ولایتده غایت نفیس بال حاصل اولور . میوه وحبوبات وافیون حاصلاتی‌ده آز دکلدر .

ولایت مذکوره (خربوط) . (مالاطیه) و (درسم) سنجاقلرینه منقسمدر [۱] . مرکز اداره‌سی (۲۰۰۰۰) نفوسی حاوی (خربوط) شهری اولوب ۱۲۰۰ متروارتفاعنده برتپه اوزرنده مبنیدر .

ملاطیه فرات نهری ساحلنده قدیم بر شهردر . (اکین) (حصن منصور) و (عربکیر) قصبه‌لری ولایتك معروف بلده‌لرندندر .

---

[۱] خربوط سنجاغنه ملحق قضالر : عربکیر ، کبان معدنی ، اکین ، پتورکه .

ملاطیه سنجاغنه ملحق قضالر : حصن منصور ، بهسنی ، اقچه طاغ ، کاخته .

درسم سنجاغنه ملحق قضالر : اووه‌جق ، چمشکزك ، چارسنجاق ، مازکرد ، قزل کلیسا .

§ ۱۵

سوریه قطعه‌سنده‌کی ولایات

۲۰) حلب ولایتی — حلب ولایتی شمالاً دیار بکر ، معمورة العزیز و سیواس ولایتلری شرقاً (زور) مستقل متصرفلغی ، وجنوباً سوریه و بیروت ولایتلری ، و غرباً بحرسفید و اطنه ولایتی ایله محدوددر . (۷۸۶۰۰) کیلو مترو مربعی اراضی‌یی و بر ملیوندن زیاده نفوسی شاملدر . ولایتك جنوب و شرق طرفلری دوز قوملی اراضیدن متشکل اولوب وسط طرفلرنده غایت منبت و لطیف وادیلر و شمال و غرب جهتلرنده واسع اورمانلری محتوی یوکسك طاغلر واردر . طوروس طاغلری شعباتی بحرسفید ساحلنی قطع ایله اسکندرون کورفزی اطرافنده برقوس دائره رسم ایدرك رأس الخنزیر برونده نهایت بولور . معمورة العزیز ولایتنده واقع (اق طاغ) شعباتی بو ولایتده (الدستان) و (قوزان) و (جبل برکت) تسمیه اولنان شعبات جبالی تشکیل ایدرك جبل احمره ملاقی اولور . (بیك بوغا) طاغی‌ده سیواس ولایتندن داخل اوله‌رق اطنه وحلب ولایتلری آره‌سنده‌کی حدودك بر قسمنی تشکیل ایدر .

فرات نهرینك مجرای وسطیسندن بر قسمی ایله (جیحان) مجرای علیاسی و عاصی نهری مجرای سفلاسی و (انطاکیه) کولنه قاریشان عفرین صویی بو ولایتی اروا و اسقا ایدر . حلب ولایتی اراضیسنك قسم اعظمی پك کوزل قوهٔ انباتیه‌یه

مالك اولوب هر نوع حبوبات ایله طوت ، زیتون و اشجار سائره نشو و نما بولور . ایپك حاصلاتی و اقمشهٔ حریریه معمولاتی و صابون و یاغ اخراجاتی ولایتك اك باشلی منابع ثروتندن عد اولنور .

حلب ولایتی (حلب) ، (مرعش) ، (اورفه) سنجاقلرندن متشكلدر . [١]

مقر ولایت (١٢٧ ٠٠٠) نفوسی حاوی (حلب) شهر جسیمیدر . شهر مذكور فرات مضافاتندن (قویق) اسمنده بر چایك ساحلنده مبنی اولوب اسكندریه ایله فرات حوالیسی ارهسندهكی معاملات تجاریهنك ایستاسیونی و آسیای غربی طرق تجاریهسیله سوق اولنهجق اشیا و امتعهنك دپوسی حكمندهدر . حلبه قدیماً (Bérée) تسمیه اولنور ایدی .

(مرعش) ، (٢٤ ٠٠٠ نفوس) جبل بركت و قانلی طاغ ارهسندهكی منبت وادیده مبنی اولوب موقعی جیحون نهرینه پك یقیندر . جوارنده یوق زراعتی پك رواجلیدر ؛ شهرده ایپك اقمشه نسج ایدیلیر .

(اورفه) ، (٥٥ ٠٠٠ نفوس) قدیم (Edesse) شهرینك

---

[١] حلب سنجاغنه ملحق قضالر : ادلب ، انطاكیه ، حارم ، منبج ، جسر شغور ، رقه ، بیلان ، عینتاب ، كلیس ، اسكندرون ، جبل سمعان ، معمورة النعمان ، باب جبول .

مرعش سنجاغنه ملحق قضالر : پازارجق ، اندرین ، زیتون ، البستان .

اورفه سنجاغنه ملحق قضالر : بیرهجك ، رومقلعه ، سروج ، حران .

بولندیغی موقعده و (نمرود) طاغی شمالنده و مذكور جبلدن چیقان (قرهچای) اسمندهكی بر كوچك ایرمق كنارنده مبنی و موصل طریقی اوزرینه مصادف اولدیغی ایچون تجارتی زیاده مستحكم بر بلدهدر .

(اسكندرون) ، كندو اسمیله مسما بر كورفزك ساحلنده بولنوب اسكندر رومی طرفندن بنا ایدلمشدر ؛ حلبك اسكلهسیدر .

(عینتاب) (٤٣ ٠٠٠) نفوس بیرهجك ـ بحر سفید طریقی اوزرنده بولندیغندن تجارتی رواجلیدر . بویاجیلق و دباغلق صنعتلری خیلی ایلرولمشدر .

(كلیس) (٩ ٠٠٠ نفوس) عفرین صویی توابعندن بر كوچك ایرمق اوزرندهدر .

انطاكیه (اسم قدیمی : Antioche) عاص نهری اوزرنده و بحر سفیده یقین بر موقعده مبنی اولوب بر زمانلر بر قاچ یوز بیك اهالیی جامع اولدیغی حالده الیوم نفوسی ٢٤ ٠٠٠ نفوسی جامعدر .

اسكلهسی اولان (سویدیه) قصبهسی اسكندرون كورفزی جنوبنده كاین بر لیمان اوزرندهدر . (ادلب) منبت بر وادیده مبنی اولوب زراعتی و منسوجات حریریهسی مشهوردر .

بیرهجك (١٥ ٠٠٠ نفوسی) فرات اوزرنده و تجارةً غایت كوزل بر موقعده كائندر .

(حران) اورفهنك جنوبنده قضا مركزیدر .

٢١) بیروت ولایتی — بیروت ولایتی شرقاً (سوریه) شمالاً (حلب) ولایتلری غرباً بحر سفید جنوباً « قدس شریف » متصرفلغی ایله محاطدر .

ولایت مذکوره ٣٠ ٥٠٠ کیلو مترو مربعی اراضی‌یی ٥٣٤ ٠٠٠ بیك نفوسی حاوی اولدیغندن بر کیلو مترو مربعی اراضی‌یه ١٧ نفوس اصابت ایدر .

حلب ولایتنده (جبل اکراد) نامیله امتداد ایدن طاغلر ولایت مذکوره‌یه داخل اوله‌رق جبال نصیری و لبنان طاغلری اسملریله شمالدن جنوبه طوغری امتداد ایدر . بو جبال اوزرنده (دارالحدیب) و(جبل محمل) تسمیه اولنان طاغلر ٣٥٠٠ مترودن زیاده ارتفاعه مالکدر . لبنان طاغلری بر طاقم عمودی وادیلرله قطع اولنه‌رق بو وادیلردن بحر سفیده برچوق کوچك نهرلر جریان ایدرکه بونلرك اك مهمی (لاذقیه) نك جنوبنده بحره قاریشان (نهرالکبیر)در . ولایت مذکوره‌نك جنوب جهتی (اردن) نهریله ریاندر . سوریه سواحلنده ایی لیمانلر موجود ایسه‌ده نیل نهرینك کتیردیکی قوملر اقنتی ایله بو طرفه سوق اولندیغندن لیمانلرك اکثری دولمشدر . وادیلری فوق‌العاده منبت و محصولداردر . طوت و قاوون و قاربوز و انواع میوه برکتله حصوله کلیر .

ولایت مذکوره : (بیروت) ، (طرابلس شام) ، (لاذقیه) ،

(عکا) و (نابلس) سنجاقلرینه آیریلیر . [*] مقر ولایت (١٢٠ ٠٠٠) نفوسی حاوی (بیروت) شهر دلاراسی اولوب لطافت موقعیه‌

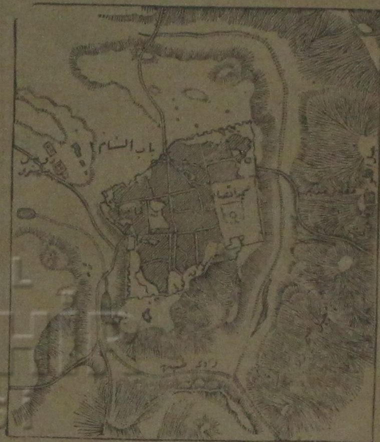
بحر لوط وحوالیسی

سی، جبادت آب وهواسی وانتظام ومعموریتی ایله مشهوردر.

[*] بیروت سنجاغنه ملحق قضالر : صور ، صیدا ، مرج عیون .
طرابلس شام سنجاغنه ملحق قضالر : صافیتا ، حصن الاکراد ، عکا .
لاذقیه سنجاغنه ملحق قضالر : جبله ، مرقب ، صهیون .
عکا سنجاغنه ملحق قضالر : حیفا ، ناصره ، طبریه ، صفد .
نابلس سنجاغنه ملحق قضالر : جماعین ، بنی صعب ، جنین .

شهر مذكور سوريه حواليسنك اك بيوك تجارت مركزی اولوب حوالئ مذكورهنك همان بالجمله ادخالات و اخراجاتنك ممریدر .

(سیدون) نام عتیقیله مشهور (صیدا) و (تیر) تسمیه اولنان

(صور) ، و (عكا) و متصرفلق مركزی اولان (طرابلس شام) ، (لاذقیه) و (نابلس) شهرلری و (جبله) ، (مرقب) ، (صفد) ، (ناصره) ، (طبریه) ، (صهیون) ، (حصن الاكراد) شهرلری ولایتك بلاد معروفهسندندر .

٢١) قدس شریف متصرفلغی — بو متصرفلق سوریه ولایتی

وبحر سفید وعربستان ومصر خدیویتیله محاط اولهرق ٢١ بیك كیلومترو مربعی اراضیی و ٣٣٣ بیك نفوسی شامل اولدیغندن بر كیلومترو مربعی اراضیه ١٦ نفوس اصابت ایدر .

مركز ادارهسی (قدس شریف) شهریدر .

حضرت داود علیه السلام طرفندن بنا وحضرت سلیمان علیه السلام طرفندن توسیع ایدلمش اولان بیت مقدس یعنی مسجد اقصا زینت وظرافت خصوصنده ضرب مثل اولمشدی. (قدس شریف) ك نفوسی ٣٥٠٠٠ رادهسندهدر . اسكلهسی بحر سفید ساحلنده (یافه) بلدهسیدر . یافهنك پورتقال وقارپوزی مشهوردر .

(بیت اللحم) ، حضرت عیسا علیه السلامك محل تولدلریدر.

(خلیل الرحمن) ، حضرت ابراهیم علیه السلامك واولادینك مملكتیدر .

٢٢) جبل لبنان متصرفلغی — مذكور متصرفلق سوریه و بیروت ولایتلری ارهسنده بولنوب ٦٥٠٠ كیلومترو مربعی اراضیی ٣٩٩ بیك نفوسی شامل اولدیغندن بر كیلو مترو مربعی علی ٦١ نفوس اصابت ایدر . ادارهجه بعض مرتبه مختاریته مالكدر. مركزی ٢٥٠٠٠ نفوسی حاوی (دیر القمر) بلدهسیدر.

٢٣) سوریه ولایتی — ولایت مذكوره شمالاً (حلب ولایتی) شرقاً زور متصرفلغی وبادیة الشام وجنوباً قدس شریف متصرفلغی و غرباً بیروت ولایتی ایله محدود اولهرق ٦٥٧٠٠

کیلومترو مربعی اراضیی و ۰۰۰ ۹۵۵ قدر نفوسی جامع اولدیغندن بر کیلومترو مربعی اراضی‌یه تقریباً ۱۵ نفوس اصابت ایدر .

آنتی لبنان طاغلری بو ولایتده شمالدن جنوبه طوغری امتداد ایدر. جبال مذکوره شمال طرفلرنده یک مرتفع اولمدیغی حالده جنوبه طوغری ارتفاعلری تزاید ایده‌رك (دمشق الشام) شهرینك جنوبنده و (بیوك هرمون) کتله‌سنده واقع (جبل الشیخ) ۸٦۰ ۲ مترو ارتفاعنه قدر واصل اولور. آنتی لبنان سلسله‌سنك شرقنده بولنان شام اراضیٔ مستویه‌سی سطح بحردن ۷۰۰ مترو مرتفعدر . دها شرقده بولنان حوران یایلاسی ۸۰۰ مترو ارتفاع وسطیده باشلی باشنه بر کتله اولوب اك یوکسك نقطه‌سی ۸۰۰ ۱ مترویه قدر واصل اولور.

ولایت مذکوره‌نك شرقی و جنوبی شوره وبادیه اولوب دیکر طرفلری منبت و محصولداردر. انواع میوه حاصل اولور. باخصوص قایصیسی مشهور وصوصام ، حبوبات، شکر قامشی، زعفران و جهری حاصلاتی مبذولدر .

ولایت مذکوره (شام شریف) ، (حما) ، (حوران) و (معان) سنجاقلرینه انقسام ایدر . [۱] مرکز ولایت

[۱] شام شریف سنجاغنه ملحق قضالر : بقاع العزیز ، بعلبك ، حاصبیا ، وادیٔ العجم ، راشیا ، دوما ، نبك .
حما سنجاغنه ملحق قضالر : حمیدیه ، سلیمیه ، حمص .
حوران سنجاغنه ملحق قضالر : عجلون ، قنیطره ، درعا ، جبل دروز ، بصر الحریر .
معان سنجاغنه ملحق قضالر : طفیله ، کرك ، سلط .

(۲۰۰) بیك نفوسی حاوی و بشنجی اردوی همایونك مرکزی اولان (شام شریف) نام دیکرله (دمشق الشام) بلدهٔ لطیفه‌سیدر . بلدهٔ مذکوره (برده) اسمنده بر ایرماق کنارنده اولوب دنیانك اك کوزل شهرلرندن بریدر. جامع اموی شهرك اك بیوك زینتیدر . نهر العاصی اوزرنده (حما) (۰۰۰ ۴۵ نفوس) و (حمص) (۰۰۰ ٦۰ نفوس) بلده‌لری ولایتك اك بیوك شهرلرندندر . (بعلبك) ، (راشیا) ، (حصبیا) ، (سویدیه) ، (مزیرب) قصبه‌لری بلاد معروفه‌سندندر.

۲۴) **زور سنجاغی** — زور سنجاغی ۱۰۰ ۸۵ کیلومترو مربعی اراضیی حاوی اولدیغی حالده نفوسی انجق ۱۰۰ بیك راده‌سنده اوله‌رق بغداد ، موصل ، دیار بکر ، حلب و سوریه ولایتلری ایله بادیة الشام اره‌سنده‌در . مذکور لوا مستقلاً اداره ایدلمکده‌در . مرکزی (دیر) قصبه‌سیدر . [۱]

§ ١٦

الجزیره و عراقده بولنان ولایتلر

۲۵) **موصل ولایتی** — موصل ولایتی شمالاً دیار بکر ، بتلیس و وان ولایتلری ، شرقاً ایران مملکتی ، جنوباً بغداد ولایتی وغرباً زور سنجاغیله محاطدر .

ولایت مذکوره ۰۰۰ ۷٦ کیلومترو مربعی اراضیی

[۱] زور سنجاغنه ملحق قضالر : رأس العین ، عشاره ، ابوکمال ، عربا .

شامل اولوب داخل تحریر اولان نفوسی ۳۰۰۰۰۰ زاده‌سنده اولمغله بر کیلومترو مربعی محله انجق درت نفوس اصابت ایتمکده‌در.

موصل ولایتی الجزیره اسمیله معروف اولان قطعهٔ اراضینك شمالنده متشکل اولوب شمال وشرق طرفلری طاغلق ووسطه طوغری دوز و منبت اراضی‌یی شاملدر . (سنجار) تپه‌لری ولایتك غرب طرفنده وجنوب شرقیسنده (حجرین) اسمنده بر سلسلهٔ جبال امتداد ایدر .

ولایت مذکوره اراضیسی دجله نهری وتوابعی ایله ریاندر، دجله نهری ، (خابور) چایی محل انصبابنده موصل ولایتنه داخل اولور . ایاقلرندن مارالذکر (خابور) چایی ایله (بیوك زاب) ، (کوچك زاب) و (نهر الادهم) و (دیاله) تسمیه اولنان نهرلر موصل ولایتی اراضیسنی اروا واسقا ایلدیکندن موصل ولایتی اراضیسی فوق العاده منبت ومحصولداردر . ولایت مذکوره‌نك ثروت معدنیه‌سی دخی پك زیاده‌در . اکثر طرفلرنده معدن کموری بولنوب حتی بر زمانلر اخراج اولنان کوزلر بغداده قدر سوق ایدلمشدر . دمیر وسائر معادن دخی موجود ایسه‌ده اکثریسی غیر مکشوفدر . هله نفت منابعی مملکتجه پك بیوك استفاده تأمین ایده‌جك درجه‌ده مبذولدر . دجله نهری کنارنده (شرقات) موقعی ایله موصل سنجاغنه تابع قضا مرکزی اولان (زاخو) و (کرکوك) سنجاغنده نفس کرکوك جواری ایله (طوزخورماتو) موقعی نفت منابعنك اك مهملرینی محتویدر.

ولایت مذکوره‌نك صنایعی مهم اولمیوب ایلکدن الاجه وبزکبی شیلر وخالی وکلیم نسج ایدلمکده‌در.

ولایت مذکوره (موصل) ، (کرکوك) و (سلیمانیه) سنجاقلرینی حاویدر . [۱] مقر اداره‌سی دجله نهرینك صاغ ساحلنده ٦۰ بیك نفوسی حاوی (موصل) شهریدر . موصل جوارنده بر چوق صیجاق صو منابعی موجود اولوب بونلرك اك مشهورلری (عین الدیر) و (حمام علیل) قاپلیجه‌لریدر . (نینوا) شهری خرابه‌سی موصلك قارشوسنده‌در . کندی اسمیله مسما سنجاغنك مرکزی اولان (سلیمانیه) شهری ایران حدودینه قریب و۲۳ بیکدن زیاده نفوسی محتوی اولوب ۷۰۰ مترو ارتفاعنده بر تپه اوزرینه مبنیدر . ایران وبغداد طریقی اوزرنده بولنان وکندی اسمنده‌کی سنجاغك مرکزی اولان (کرکوك) بلده‌سی و (سنجار) ، (دهوك) ، (زاخو) ، (عقره) وسلیمانیه وسنجاغنه تابع اولان (کلعنبر) و(شهربازار) وکرکوك سنجاغنه مربوط (رواندز) ، (اربیل) ، (کوی سنجاق) ، (صلاحیه) قصبه‌لری ولایتك بلاد معروفه‌سندندر .

[۱] موصل سنجاغنه ملحق قضالر : عمادیه ، سنجار ، دهوك ، زاخو ، زیبار ، عقره .

سلیمانیه سنجاغنه ملحق قضالر : معمورة الحمید ، کلعنبر ، بازیان ، شهربازار .

کرکوك سنجاغنه ملحق قضالر : رواندز ، اربیل ، صلاحیه ، رانیه ، کوی سنجاق .

۲۶) بغداد ولایتی — بغداد ولایتی ایران مملکتی ایله بادیة الشام آره‌سنده بولنه‌رق شمالاً موصل، جنوباً دخی بصره ولایتلریله محدوددر . ولایت مذکوره ۲۰۰ ۱۴۱ کیلومترو مربعی اراضی‌یی شامل اولوب داخل تحریر اولان نفوسی ۸۵۰ بیك راده‌سنده اولمغله برکیلومترو مربعی اراضی‌یه ٦ نفوس اصابت ایدر . ایران حدودینه مصادف اولان سمتلری براز طاغلق ایسه‌ده سائر طرفلری دوز و هموواردر .

فرات ودجله نهرلری ایله توابعی وبوایکی نهر آره‌سنده آچیلان جدوللر اراضی‌یی اروا واسقا ایدر . بوولایتك مشهور اولان قوهٔ انباتیه‌سی اشبو نهرلر سایه‌سنده‌در . بو حوالینك هواسی صیجاق ایسه‌ده صاغلم ویابسدر . حبوبات ، خورما ، لیمون و پورتقال وسائره نشو ونما بولور .

ولایت مذکوره (بغداد) ، (دیوانیه) ، (کربلا) سنجاقلرینی شاملدر . [۱] مرکز اداره‌سی (دجله) نهری اوزرنده ۱۴۵ بیك نفوسی حاوی (بغداد) شهریدر .

شهر مذکور (دارالسلام) اسمیله دخی معروف اولوب خلفای عباسیه‌دن خلیفه المنصور طرفندن دجله نهرینك فرات نهرینه

---

[۱] بغداد سنجاغنه ملحق قضالر : خراسان ، عزیزیه ، کاظمیه ، جزیرد ، دلیم ، کوة الاماره ، خانقین ، مندلی ، سامره ، عنه .
دیوانیه سنجاغنه ملحق قضالر : حله ، سماوه ، شامیه .
کربلا سنجاغنه ملحق قضالر : هندیه ، نجف الاشرف ، زراره ، بدره .

الك زیاده تقرب ایتدیکی محلده انشا ایدلمشدر . دجله نهری شهرك اورته‌سندن مرور ایدر . نهرك صول طرفنه (رصافه) وصاغ جهتنه (قارشویقه) تسمیه اولنور . اطرافی بستان وباغچه‌لر ایله محاطدر . بغدادك منسوجات قطنیه وحریریه‌سی غایت مشهور اولوب بیکدن زیاده دستگاهی واردر . بغداد ، دیاله وادیسی طریقیله ایران ایله مناسباتده بولنور . بغداده مربوط (اعظمیه) موقعنده (امام اعظم ابو حنیفه) و (احمد بن حنبل) (رضی الله عنهما) حضراتنك مراقد مبارکه‌سی موجوددر . بغدادك جنوبنده و دجله نهرینك ایکی طرفنده اسکی سلفکه [Séleucie] و (قته‌سیفون) [Ctésiphone] شهرلری خرابه‌لری بولنور .

(کربلا) ، (مشهد حسین) نامیله دخی بنام اولوب فرات نهرینك حسینیه قنالی اوزرنده و (هندیه) سدینك شمالنده‌در . حضرت حسین رضی الله تعالی عنه افندمز حضرتلرینك محل شهادتلری اولق جهتیله زیارتگاهدر . ۱۰۰۰۰ قدر تخمین اولنان اهالیسی عموماً شیعی المذهبدر .

(دیوانیه) فرات نهری اوزرنده بولنه‌رق بواسمده‌کی سنجاغك مرکزیدر .

فرات نهری اوزرنده و بابل خرابه‌سی جوارنده مبنی اولوب ۳۰۰۰۰ نفوسی حاوی اولان (حله) شهریله دیاله نهری اوزرنده واقع (یعقوبه) قصبه‌سی بغدادك شمالنده (کاظمیه)

وجنوبنده ودجله نهری اوزرنده (قلعة الشمر) تسمیه اولنان (عزیزیه) وینه دجله نهری اوزرنده (کوت الاماره) وایران حدودی یقیننده (مندلی) و (نهر الادهم) ك دجله یه قاریشدیغی محلده (سامره) بلده لری بغداد سنجاغنه مربوط قضا مرکزلریدر. بوقصبه لردن (حله) قصبه سی مشهور بابل خرابه لری اوزرینه بنا ایدلمشدر. نجف بطاقلغی جوارنده (نجف علی) ویا (نجف اشرف) قصبه سی و بونك جنوبنده قدیم کوفه شهری واردر.

٢٧) بصره ولایتی — بصره ولایتی خطهٔ عراقیه نك قسم جنوبیسندن عبارت اولوب شمالاً بغداد ولایتی، شرقاً ایران مملکتی وجنوباً بصره کورفزی وغرباً بادیة الشام ایله محاطدر. ولایت مذکوره ٤٢ ٧٠٠ کیلومترو مربعی اراضییی وتخمیناً ٢٠٠ بیك قدر نفوسی شامل اولدیغندن بر کیلومترو مربعی خله بش نفوس اصابت ایدر. (فرات) و (دجله) نهرلریله شط العرب بوولایتی اروا واحیا ایدر. اراضیسی دوز واروا ایدلك شرطیله فوق العاده منبت و محصولدار اولوب هردرلو میوه وحبوبات وخرما شایان حیرت درجه ده برکتله حاصل اولور. فرات ودجله نك محل تلاقیسنده (ابوکلام) اسمنده بر بطاقلق حاصل اولمشدر.

ولایت مذکوره (بصره) ، (منتفك) ویا (ناصریه) ، (عماره) و (نجد) یاخود (الحسا) ویا (احسا) سنجاقلرینی

حاویدر. [١] مرکز اداره سی شط نهری اوزرنده و بصره کورفزندن ٩٠ کیلومترو قدر ایچروده (بصره) شهر تجارتگاهیدر. اك بیوك مراکب بحریه دجله دن بصره یه قدر کله بیلیر. نفوسی ٢٠ ٠٠٠ قدر تخمین اولنان بصره شهرینك هواسی سالم اولمامقله برابر هندستان، عربستان و ایران ایله بغداد وموصل حوالیسی آره سنده مرکز تجارت اولمق جهتیله موقعی مهمدر. شط العربك محل انصبابنده واقع (فاو) قصبه سی واپور و تلغراف آجنته لریله کمرك معامله لرینك مرکزیدر. بصره نك قارشوسنده واقع (کردلان) قریه سی شهرك صیفیه سی حکمنده در. (قورنه) ، (دجله) و (فرات) ك محل تلاقیسنده مبنیدر.

(ناصریه) فراتله دجله آره سنده کی شط الحی قنالنك فراته قاریشدیغی محلده مبنی اولوب منتفك سنجاغنه مرکز اتخاذ اولنمشدر. مقدما مرکز ناصریه نك جنوبنده و فراتك صاغ ساحلنده واقع (سوق الشیوخ) قصبه سی ایدی.

(عماره) دجله نهری اوزرنده ١٠ ٠٠٠ نفوسی حاوی بر بلده اولوب بو اسمده کی لوانك مرکزیدر. عمان عثمانی

---

[١] بصره سنجاغنه ملحق قضا : قورنه .
منتفك سنجاغنه ملحق قضالر : سوق الشیوع ، شطره ، الحی .
عماره سنجاغنه ملحق قضالر : شطره ، زبیر ، دوبریج .
نجد سنجاغنه ملحق قضالر : قطیف ، قطره .

قومپانیه‌سی واپورلرینك استاسیونی بوراده‌در. عشیرت خلقی بو بلده‌ده اخذ واعطا ایدرلر.

(الحفوف) جزیرة العربك شرق طرفنده و بصره كورفزینك شرق ساحلندن ٧٥ كیلومترو ایچروده بولنه‌رق (احسا) سنجاغنه مركز اتخاذ ایدلمشدر. (القطیف) احسا سنجاغنه مربوط اوله‌رق ساحل بحرده‌در.

(شطرة المنتفك) و (الحی) قصبه‌لری منتفك سنجاغنه و (شطره) ، (دوبریج) ، (طفره) یاخود (زبیر) موقعلری عماره سنجاغنه ملحقدر.

نجد متصرفلغی اراضیسی عربستان اجزاسندن اولدیغی حالده بصره ولایتنه ربط اولنمشدر.

١٧ §

اسیای عثمانینك جغرافیای اقتصادیسی

١) اناطولی وجزیرهٔ علیا : آسیای جنوبی شبه جزیره‌سی عمومیتی اعتباریله بر زراعت مملكتی عد اولنه‌بیلیر. باخصوص آیدین ولایتنده ، اراضی منبت ، اقلیم مساعد اولدیغی جهتله زراعت یوزندن خیلی استفاده ایدلمكده‌در. سیحان و جیحان حوضه‌لری خداوندكار ، قونیه ، انقره ، سیواس ، قسطمونی حوالیسی وعلی العموم جبال ارەسنده‌كی وادیلر ایله نهر اوغراغی اولان محللر پك زیاده منبت ومحصولداردر.

حاصلات نباتیه‌نك باشلیجه‌لری هر نوع حبوبات ومیوه ، سیسام ، كنویر ، كتان ، زیتون ، لیمون وپورتقال ، پرنج ، اوزوم ، انجیر ، خشخاش وتوتوندر.

انجیرك هرنوعی یتیشه‌رك دنیانك هر طرفنه باخصوص فرانسه انكلتره آمریقایه وروسیه‌یه اخراج اولنور. خداوندكار و آیدین باغلری پك مشهور اولوب بر ملیون كیلوغرام قره‌اوزوم واون بر ملیون كیلوغرام بیاض اوزوم اخراج اولنور. باغلق محللرده مسكرات اعمالاتی دخی خیلیجه ترقی ایتمكده‌در. پاموق زراعتی باشلیجه اطنه حوالیسیله كدیس و مندرس وادیلرینه انحصار ایتمش اولوب حاصلاتك مقدار سنویسی ١٥ - ٢٠ بیك بالیه راده‌سنده‌در.

آیدین و بروسه حوالیسنده افیون و طربزون خداوندكار ولایتلرنده توتون زرع اولنور. سیسام وكنویر حاصلاتی زیاده اولدیغی كبی اطه‌لر دكزی ومرمره دكزی وبحرسفید سواحلنه قریب اولان صرتلرده زیتون حاصل اولور. باخصوص جزایر بحرسفید ولایتنك زیتون وزیتون یاغی حاصلاتی پك زیاده‌در. اناطولینك كوك بویا ، مازی ، میان كوكی وصمغ كبی اورمان حاصلاتی دخی آز دكلدر.

بونلردن بشقه ، قاربوز ، قاوون ، نار ، جوز ، آرمود ، الما ، كستانه ، كراز ، اریك ، قایصی ، شفتالی كبی میوه‌لر اناطولی و جزیرهٔ علیانك همان هرطرفنده نشو ونما بولور.

اناطولی یایلاسنده باخصوص بو یایلانك اطرافنده بولنان جبال همان عمومیتله اورمانله مستور اولوب انشا آتنده مستعمل هر نوع اشجار حاصل اولور.

معادن . — آسیای صغری و جزیرهٔ علیاده اکثر معادن مبذولاً موجوددر. دمیر ، قورشون ، باقر ، کوکرد و نیکل معادنی زنکیندر . سیملی قورشون معدنلرندن کمشخانه و کبان معدنلری مشهوردر. توقات جوارنده‌کی باقر معدنی خیلی حاصلات براقمقده‌در. قسطمونی ایله اینه‌بولی بیننده (کورهٔ نحاس) معدنی دخی پك زنکیندر. بالیکسر و بیغا حوالیسنده پك چوق معادن مدخردر. اناطولی سلسلهٔ شمالیه‌نك اکثر شعبه‌لری نهایتسز بر کمور ده‌پوسی مقامنده‌در . طوروس سلسله‌سنك هر طرفنده کموش وقورشون طمارلری بولنور.

مملکتك هر طرفنده صیجاق صو منابعی واردر. قونیه وکنغری حوالیسنده قیا طوزی حاصلاتی زیاده‌در.

حیوانات . — اناطولینك منبت وادیلرنده‌کی چمنلی مرعالرده دوه، آت، مرکب، استر، جاموس، قره‌صغر، قویون وکچی بسلنیر. اطنه ولایتنك وبتلیس وارضروم ووان حوالیسنك آتلری سیواس ولایتنك مرکبلری خداوندکار حوالیسنك جاموس وصغرلری انقره وقسطمونی طرفلرینك تفتیك کچیلری مشهوردر. طیوردن صید حیواناتی پك چوق اولدیغی کبی صید بحری‌ده حاصلات مهمه تأمین ایتمکده‌در . بو حوالینك همان هر طرفنده

بال آریلری یتیشدیریله‌رك بال وبال مومی حاصلاتندن استفاده اولنور. ایپك بوجكلرندن خداوندکار ولایتنجه پك زیاده استفاده ایدلمکده‌در . حیوانات وحشیه‌دن چقال ، صرتلان ، قورت ، تلکی، طاوشان وآیی کبی حیوانلر کثرتلیدر .

صنایع . — صنایع اعمالیه آسیای عثمانیده هنوز لایقیله ترقی ایده‌مامش ایسه‌ده اوته‌ده بریده فابریقه کشادی ایچون وقوعبولمقده اولان تشبثات بو صنایعك اویانمسنه بر مقدمه عد اولنه‌بیلور. صنایع نسجیه‌دن الك زیاده تکمل ایدن خالیجیلقدر. اناطولینك هر طرفنده خالی وکلیم نسج اولنور ایسه‌ده الك مشهورلری کوردوس، عشاق، قولا، سیواس، قونیه وقیصریه خالیلریدر. یالکز عشاقده ۲۰۰۰ دن زیاده خالی دستکاهی موجود اولوب ۴۰۰۰ قادین نسج ایله و ۱۰۰۰ ارکك بویاجیلق ایله اشتغال ایتمکده‌درلر. ممالك عثمانیه‌ده اعمال اولنان خالیلرك نصفنه یقین مقداری انکلتره‌یه اخراج ایدلمکده اولوب فرانسه وآمریقایه وقوعبولان اخراجات‌ده خیلی مهمدر.

ایپکجیلك باشلیجه بروسه وبیله‌جك حوالیسنده پك زیاده ترقی ایتمشدر. بورالردن سنوی ۱۰۰۰ بالیه‌قدر خام ایپك اخراج اولنور. قوزه‌لر بروسه وبیله‌جك فابریقه‌لرنده چکیلیور . کچن سنه بروسه فابریقه‌لرنده ۴۳۳ بیك وبیله‌جکده ۳۵ بیك کیلوغرام قوزه ایشلنمشدر. محللرنده ایپکدن دوشه‌مه‌لك وانوابلق طوقنور.

اناطولینك هر طرفنده عبا ، شیاق ، پاموق وکتن بزی کبی

شیلر نسج اولنور. قره‌مرسلده جسیم برچوخه فابریقه‌سی کشاد اولندیغی کبی قسطمونی‌ده غایت مکمل دستکاهلر وجوده کتیرلمشدر.

الجزیره وعراق حوالیسی اناطولی وجزیرهٔ علیادن دها منبت دها زنکین و محصولدار اولدیغی حالده دها آز زراعت ایدلمکده‌در. هواسی قیشین معتدل یازین قوری و صیجاق اولوب زراعت هرحالده اراضینك اروا واسقاسیله مشروطدر.

بوحوالینك مرعالری زیاده اولدیغندن قویون سوریلری پك چوقدر. الك باشلی محصولاتی حبوبات، پرنج وهر درلو سبزه‌در. شفتالی، بادم، قایصی، نار، انجیر و اصمه، زیتون ودوت حاصل اولور. عراق حوالیسی پك آز مزروع اولوب زراعتی حبوبات ایله پرنجه منحصر کیدر. بو حوالیده خرما اشجاری پك کثرتلیدر.

سوریه وفلسطین حوالیسی اساساً زراعت مملکتی اولیوب طوپراغی طاشلق واقلیمی یابس اولدیغی جهتله کوچك بعض ایرماقلرك اروا واسقا ایتدیکی اراضیده زراعت وفلاحت ممکندر. بونکله برابر میوه وسبزه ایله، بیسکوی وپرنج اونی اعمالی ایچون، فرانسه وایتالیا فابریقه‌لرنجه، الك مقبول عد اولنان برنوع بغدای مصر، سوسام، بقله ومرجمك حاصلاتی خیلی استفاده تأمین ایتمکده‌در. باغجیلق بوحوالیده سنه‌دن سنه‌یه توسع ایتمکده اولوب حاصلات کتدکجه تزاید ایتمکده‌در. اردن وادیسندن

وبحرلوطدن طوز و(بیتوم) (Bitume) تسمیه اولنان قره‌ساقز اخراج اولنور. سوریه سواحلنده سونکر صیدی سنوی ٦٠٠ ٠٠٠ فرانق قدر حاصلات ویرمکده‌در.

حیواناتدن قره صغر وقویون وکچی ایله غزه حوالیسنك آتلری مشهوردر.

حلب منسوجات حریره‌نك مرکزی اولوب (قطنی) نامیله مشهور اولان قوماشلرینك نسجی ایچون ١٠٠٠ دن زیاده اعمالخانه‌یی محتویدر. (دمشق الشام) شهرنده سختیان اعمالاتیله سراجلق و بالعموم سوریه حوالیسنده اویمه‌جیلق غایت ترقی ایتمشدر. زیتون (اوری) اوزرینه صدفله ایشلنمش اولان قوطو وساره کبی شیلر اوروپاده پك مقبول عد اولنور. صدفلی صندالیه وقنبه وماصه وساره اعمالتدن سنوی ٧٠٠ ٠٠٠ فرانق راده‌سنده استفاده تأمین اولنیور. بوحوالیده ٤٠ قدر صابون فابریقه‌سی واردر. صابون اعمال اولنان محللرك الك مشهورلری نابلس ویافه قصبه‌لریدر. درت باب شیشه فابریقه‌سی موجود اولدیغی کبی سیسام یاغی استحصالنه مخصوص کارخانه‌لری‌ده چوقدر.

تجارت: آسیای عثمانینك الك مهم تجارت اسکله‌سی (ازمیر) شهری اولوب تجارت عمومیهٔ سنویه‌سی ٢٥٠ ملیون فرانقه رسیده اولمقده‌در. بو مقدارك ٨٣ ملیونی انکلتره ٤٥ ملیونی فرانسه ٢٢ ملیونی آوستریا و مجارستان واون ملیونی ایتالیا ممالکیله ومتباقیسی ممالك سائره ایله اولان مبادلاتدن حاصل اولور.

سوریه و فلسطین حوالیسنك تجارت عمومیه‌سی ٥ ملیونی ادخالات اولمق اوزره ١٨ ملیون فرانقدن عبارتدر .

طرق نقلیه : ١) دمیر یوللری . — اسیای عثمانی ایکی بیك کیلومترودن زیاده دمیر یولنه مالك اولوب بونلرك بر طرفدن دها زیاده تکثیریله بحر سفید و اطه‌لر دکزندن بصره کورفزینه مواصلته غیرت ایدلمکده‌در .

اناطولی شمندوفر خطوطنك استانبول بوغازنده مبدأ نقطه‌سی (حیدرپاشا) عد اولنور . حیدرپاشادن بدأ ایله (ازمید) (اسکی شهر)دن کچه‌رك (انقره)یه منتهی اولان خط ٥٧٧ کیلومترو طولنده‌در . بوخطك اسکی شهر موقعندن اعتباراً (آفیون قره حصار)ندن کچه‌رك (قونیه)یه واصل اولمق اوزره ٤٤٠ کیلومترو طولنده دیکر برخط تمدید ایدلمشدر . بوایکنجی خطك (الایونده) موقعندن دخی (کوتاهیه)یه ١٠ کیلومترو طولنده برشعبه آیریلور . (اسکی شهر) - (قونیه) خطی (افیون قره حصار)نده (ازمیر) - (قصبه) خطیله تلاقی ایدر .

حدود حدیدیه‌نك اطه‌لر دکزی ساحلنده مبدأ نقطه‌سی (ازمیر) شهریدر .

شهر مذکوردن ١٦٩ کیلومترو طولنده (ازمیر) - (الا شهر) - (عشاق) خطی ابتدا ایدر . خط مذکور کدیس نهری صول ساحلنی تعقیباً (منمن) و (مغنیسا) قصبه‌لرندن و دها صکره (صالحلی) موقعندن کچه‌رك (الا شهر)ه و اورادن

(عشاق) طریقیله افیون (قره حصارینه) واصل اوله‌رق (اسکی شهر) - قونیه خطیله برلشور . بو خطك (مغنیسا)دن بدأ ایله (صومه)یه قدر ١٢ کیلومترولق بر شعبه‌سی دها اولوب شعبهٔ مذکوره‌نك (بالیکسر) اوزرندن کچیره‌رك باندرمه‌یه قدر تمدیدی متصوردر .

ینه (ازمیر)دن (دینار)ه قدر ٣٧٧ کیلومترو طولنده برخط موجود اولوب (پرادیسو)، (غازی عمر)، (طوربالی)، (قوز بیکار)، (عزیزیه)، (بالاجق)، (آیدین)، (سلطان حصار)، (نازللی)، (سرای کوی)، (غنجه‌لی)، (چارداق) و (سودلاج) موقفلرندن مرور ایدرك دیناره داخل اولور .

بوخطك (پرادیسو) موقفندن (بوجه)یه ٢,٥ کیلومترولق، (غازی عمر) موقفندن (سیدی کوینه) ١,٥ (طوربالی)دن (تیره)یه ٤٨، (بالاجق)دن (سوکه)یه ٢٢، (غنجه‌لی)دن (دکزلی)یه ٩,٥، (سودلاج)دن (جوربل)ه ٣,٥ کیلومترولق برر شعبه تمدید ایدلمشدر . ینه (ازمیر) ایله (بیرون آباد) اره‌سنده ٥ کیلومترولق برخط دها موجوددر .

(مدانیه) ایله (بروسه) آره‌سنده ٤١ کیلومترولق برخط واردر .

بحر سفید ساحلنده (مرسین)دن بدأ ایله (طرسوس)دن کچه‌رك اطنه‌یه منتهی اولان دمیریولی ٦٧ کیلومترو طولنده‌در .

(بیروت) - (شام) - (حوران) خطی ٢٤٧ کیلومترو طولنده اولوب (مزیرب) موقعنده ختام بولور .

(یافه) - (قدس) خطی ایسه ۸۷ کیلومترو طولنده‌در.

اشبو خطوط حدیدیه‌نك همان جمله‌سی عهد بیعدیل حضرت خلافتپناهیده انشا و اکمال ایدلمش اولدیغی کبی اخیراً شرف افزای سنوح و صدور بیوریلان ارادهٔ سنیهٔ حضرت ملوکانه اوزرینه حمیدیه حجاز دمیر یولی خطی انشاسنه ابتدار اولنه‌رق کمال کرمی ایله انشا آتنه دوام ایدلمکده‌در.

ممالك محروسهٔ ملوکانه‌لرینك عمران و ترقیسنه خادم اوله بیله‌جك اسباب و وسائلك هیچ برینی نظر حکمت اثر همایونلرندن دور بیورمیان پادشاه منور الافکار افندمز حضرتلرینك عالم مدنیت و اسلامیت ایچون اهمیت و فائده‌سی هیچ بر شیئه مقیس اولمیان اشبو اثر جلیل همایونلرینك برنجی قسمی اتمام ایدلمش اولوب اقسام سائره‌سنك دخی قریباً حسن اکماله موفقیت همایونلری الطاف سبحانیه‌دن مأمول و متضرع بولنمشدر.

حمیدیه حجاز دمیر یولی خطی ۲۰۰۰ کیلومترو طولنده اوله جقدر.

۲) شوسه‌لر : استانبولدن بغداده باشلیجه اوچ طریق تجارت واردر. اولا (صامسون) طریقی - صامسونه قدر بحراً و اورادن (اماسیه)، (توقاد)، (سیواس)، (خربوط)، (دیاربکر)، (نصیبین) و (موصل) طریقیله (بغداد) ه واصل اولور.

ثانیاً بیروت طریقی: واپورله (بیروت) ه اورادن (حمص)، (حلب)، (بیره جك)، (اورفه) طریقیله (دیاربکر) ه واصل اوله‌رق دیکر طریق ایله برلشیر.

ثالثاً بروسه طریقی : مدانیه طریقیله (بروسه‌یه) و اورادن (یکی شهر) اوزرندن کچه‌رك (توقاد) ده دیکر طریقه ملاقی اولور.

بغداد - بصره طریقی : بغداددن بصره‌یه (عزیزیه)، (کوت الاماره)، (عماره)، (قورنه) دن کچمك اوزره دجله نهری اوزرندن و بغداددن حله‌یه قدر چول طریقیله و آندن صکره (دیوانیه) (سماوه) طریقیله فرات نهری مجراسنی تعقیب و قسماً نهر مذکوردن استفاده ایتمك صورتیله مواصلت ایدیلیر.

دجله و بالخصوص فرات نهرلری بر چوق محللرنده سیر سفائنه مساعد اولمامغله برابر بو نهرلرده قایق، صال و کلك ایله نقلیات اجرا اولنه‌رق استفاده اولنور. عراق و الجزیره حوالیسنك طرق طبیعه‌سی اشبو نهرلردر.

(طربزون) دن (بایبورد) طریقیله (ارضروم) ه و اورادن (قره کلیسا) (دیادین) طریقیله (بایزید) ه واصل اولان خط ایرانده (تبریز) - (طهران) یولی ایله برلشیر. ایران ترانسیت تجارتی بو طریقله اجرا اولنور.

(ارضروم) ایله (وان) آره‌سنده (خنس) دن و (وان) ایله (بتلیس) بیننده (واسطان) و (المالی) دن مرور ایتمك و (وان) ایله (بایزید) بیننده (بارکیری) قصبه‌سنه اوغرامق اوزره بر شوسه اولدیغی کبی قسماً (زاب اعلا) نهری مجراسنی تعقیب ایدن طریق (وان) ی (موصل) و (بغداد) ده ربط ایدر.

بحر سفید ایله بصره کورفزی آره‌سنده‌کی الک قیصه طریق (اسکندرون) - (حلب) - (بغداد) یولیدر. بوطریق اسکندروندن (بیلان) ه و اورادن عفرین صویی قطع ایدرك (حلب) ه واورادن (مسکنه) یه واصل اوله‌رق فرات نهرینه ملاقی اولور، بورادن اعتباراً نهر مذکور صاغ ساحلی تعقیبا (دیر الزور) (صالحیه) و(عنه) موقفلرندن کچه‌رك (هیت) قصبه و بعده صول ساحلنه کچه‌رك (قلعة الفلوجه) موقفنه و اورادن نهر طریقیله (بغداد) ه واصل اولور.

(قسطمونی)، (بولی) - (ازمید) طریقیله (استانبول) ه، (کوره) - (اینه بولی) یولیله (قره دکز) ه، (طوسیه) - (اماسیه) - (توقاد) طریقیله (سیواسه) مربوط اولدیغی کبی (اماسیه) - (مرزیفون) طریقیله (سامسون) ه، (طوسیه) - (کنغری) - (قلعه‌جك) طریقیله (انقره) یه مربوطدر.

خلاصه، آسیای عثمانینك هر شهر و قصبه‌سی آره‌سنده عربه نقلیاتنه مساعد شوسه‌لر موجود اولوب بونلرك بر طرفدن تعمیرینه ودیکر طرفدن تکثیرینه چالیشلمقده‌در.

معارف : ممالك عثمانیه‌ده تحصیل ابتدائی مجبوری اولدیغندن هر کویده بر ابتدائی مکتبی واردر. بشیوز خانه‌دن زیاده مسکنی محتوی اولان محللرده بر رشدیه مکتبی وولایات واکثر الویه مراکزنده اعدادی مکاتبی و برچوق یرلرده ابتدائی دار المعلمینلری، صنایع مکتبلری تأسیس وکشاد بیورلمشدر.

الیوم آسیای عثمانیده قرق اوچ بیك قدر ابتدائی وصبیان مکتبی موجود اولوب بونلره دوام ایدن اطفال ٧٠٠ ٠٠٠ راده‌سنده‌در. ٣٠٦ رشدیه مکتبنه ٢٠ بیکدن متجاوز طلبه دوام ایدییور. بعضیلری لیلی اولمق اوزره ٤٢ عدد اعدادی مکتبی بولنه‌رق ٦ بیکه قریب اطفال بو مکتبلرده درجهٔ ثانیه تحصیلاتیله توغل ایتمکده‌درلر. غیر مسلم تبعه‌یه مخصوص اولان مکاتب ٣٠٠٠ وطلبه‌سی ٢٢٢ ٠٠٠ راده‌سنده‌در.

درجات مختلفهٔ مکاتبنك اعدادی ایله مقدار طلبه‌سی آتیده یازلمشدر :

اسامئ مکاتب	عدد مکاتب	موجود طلبه وطالبات
لیلی ونهاری مکاتب اعدادیه	٤٢	٥ ٧٢٧
ذکور واناث مکاتب رشدیه	٣٠٦	٢٠ ٣٢٤
ذکور واناث مکاتب ابتدائیه	٤٢ ٨٨٩	٦٩٣ ٦٧٣
ذکور واناث مکاتب غیر مسلمه	٢ ٨٦٧	٢٢٢ ٦٦٠
ذکور واناث مکاتب اجنبیه	٣٦١	٣٣ ٢٦٤
اعدادی ورشدی مکاتب عسکریه	١٦	٤ ١١٦
صنایع مکتبلری واصلاحخانه‌لر	٧	٨١٢
	٤٦٤٩٨	٩٧٩٤٨٩

بودجه - ادخالات واخراجات - قوهٔ عسکریه. — برنجی جلدده اوروپای عثمانی بحثنده ذکر ایدلمشدر.

———

١٨ §

جزیرة العرب

موقع وحدود : جزیرة العرب یاخود عربستان شبه جزیره‌سی مستطیل شکلنده اولوب اوچ طرفی دکزله و برجهتی صعب المرور چوللرله محاطدر . جهت غربیه‌سی بحر احمر ویا شاب دکزینه ، جنوبی بحر محیط هندی‌یه و شرقی بصره کورفزینه ساحل اولان شبه جزیرۀ مذکوره‌نك شمال طرفلری بادیة الشام ایله سوریه‌دن تفریق اولنور . عربستان دنیانك اڭ بیوك یارم آطه‌سیدر . مسافۀ طولی ۳۵۰۰ و مسافه عرضی ۱۰۰۰ کیلومترو اولدیغندن مساحۀ سطحیه‌سی ۳ ۳۱۶ ۰۰۰ کیلومترو مربعنی تجاوز ایدر که دکن و هند چینی شبه جزیره‌لرینك مجموعندن بیوکدر . عربستان بحر سفیددن بعید اولیوب خطۀ مصریه‌نك قارشوسنده و آسیا آفریقا قطعه‌لرینك محل تلاقیسنده و اوروپا ـ آسیا طریق کبیری اوزرنده بولندیغی ایچون موقعاً حائز اهمیتدر .

عربستان سواحلنده بیوك کورفزلر و یارم آطه‌لر موجود دکلدر . یالکز شمال طرفنده (رأس محمد) تسمیه اولنان برون ایله نهایت بولان (سینا) شبه جزیره‌سی و بونك طرفینده (سویش) و (عقبه) کورفزلری واردر . بو شبه جزیره اوزرنده واقع (جبل موسی) ۳۵۰۰ مترو ارتفاعه قدر واصل اولمشدر .

جزیرة العرب سواحلی دوز و هموار اولمیوب برچوق آطه‌لر ، برونلر کوچك قویلر حاصل اولمشدر . بحر احمرده شاب قیالری کثرتلی اولدیغندن سیر سفائن تهلکه‌لیدر . ساحله یقین اوله‌رق برچوق کوچك جزایر موجوددر .

احوال اراضی وجبال : عربستان احوال اراضیسی اعتباریله آسیادن زیاده آفریقایه مشابهدر . آفریقا کبی عربستان چوللری دخی سنه‌ده انجق ایکی اوچ آی حیات نباتیه ارائه ایدر . باشلیجه طاغلری آفریقاده اولدیغی کبی ساحله موازیدر . محصولاتی آفریقایه مشابهدر .

جزیرة العرب ۵۰۰ ـ ۱۰۰۰ مترو ارتفاعنده بر یایلا تشکیل ایدر . بو یایلانك اطرافنده جبال متسلسله ویا غیر قابل مرور چوللرله محاطدر . سوریه‌ده امتداد ایدن سلاسل ، سینا جبالنی تشکیل ایتدکدن صکره جزیرة العربه عربه واصل اوله‌رق (سراة) نامیله بحر احمره متوازیاً شمالدن جنوبه طوغری باب المندب بوغازینه قدر امتداد ایدر .

بو جبال شمال طرفلرنده چپلاق و سیاه قیالردن متشکل اولوب جنوبه طوغری ارتفاعی تزیید ایدرك عسیر طرفلرنده ۲۵۰۰ مترو ارتفاعنه قدر واصل اولور و شعبات کثیره‌سیله یمن ولایتنی احاطه ایدر . جبال مذکوره ایله دکز آره‌سنده قالان اراضی دار ، راطب و غایت صیجاق و داعیٔ امراض اوله‌رق (تهامه) تسمیه اولنور .

عربستانك وسط طرفلرنده جنوب غربیدن شمال شرقه طوغری (تویك) سلسله‌سی امتداد ایدر . جنوبده (حضر موت) ه طوغری (اقطار) و (جوهره) سلسله‌لری واردر .

جزیرة العربده دائمی الجریان بر نهر یوقدر. عربلرك وادی تسمیه ایتدكلری میاه یغمور موسملرنده اقان موقت صولردن عبارتدر . یمندن اعتباراً غرب شماله طوغری (نهر الكبیر) تسمیه اولنان بر وادی امتداد ایدركه سنه‌نك قسم اعظمنده تماميله قورودیغی حالده یاغمور زماننده حاصل اولان صولری نادراً بصره كورفزینه قدر واصل اوله‌مقده‌در .

ایكی بیك متره ارتفاعنه قدر واصل اولان (اقطار) جبالی جهت جنوبیه‌ده شرقدن غربه طوغری امتداد ایدر . بو جبال عمومیت اوزره چپلاق قیالردن متشكل اولوب قوهٔ انباتیه‌دن محرومدر .

عربستانك قسم وسطیسی مرتفعجه بر یایلادركه شمال طرفی (نفود) و جنوب جهتی (احقاف) و (ربع الخالی) تسمیه اولنان چوللرله محاطدر .

محصولات : عربستانك قابل زراعت اولان اراضیسی (سراة) طاغلریله بحر احمر آره‌سنده‌كی قسم ایله وسط یایلاسنده‌كی بعض وادیلردن وجهت شرقیه‌سنده‌كی اراضی ایله متفرق بعض واحه‌لردن عبارت اولوب بو قطعهٔ عظیمه‌نك

اوچده ایكی قسمی هیچ بر صورتله زراعت وفلاحته مساعد دكلدر .

جزیرة العربده ، قاوچوق حاصل ایدن وبین العرب (صاپ) اسمیله مسمی اولان بر نوع نبات ایله هم مكیف هم مبرد اولان (قاط) یاخود (قط) اسمنده‌كی نبات و (دورا) تسمیه اولنان عرب داریسی وانواع بهارات ایله قهوه وخرما وشكر قامشی نشو ونما بولور . آتلری مشهور اولوب دوه قناعتی ایله بو دیارك اك فائده‌لی حیوانیدر . چوللرده ارسلان و قپلان و زهرلی ییلانلر بولنور . بصره كورفزنده وبالخصوص هرمز بوغازیله بحرین آطه‌لرنده اینجی صید اولنور .

جزیرة العرب تخميناً ١٢ مليون قدر نفوسی شامل اولوب جمله‌سی مسلم وسام نسلنه منسوبدر . جنوب طرفلریله حجاز حوالیسنده هند و جاوا اقوامی و آفریقا زنجیلری ومتفرق اوله‌رق تجارتله مشغول یهودیلر بولنمقده ایسه‌ده بونلر عربستانك سكنهٔ اصلیه‌سندن دكلدر .

عربستان سكنه‌سی طرز معیشتلرینه كوره (حضری) و (بدوی) نامیله ایكی‌یه آیریلور . حضریلر اهل بلده اولوب شهور وقصباتده ساكندرلر . بدویلر بر یرده قرار قیلمیه‌رق واحه‌دن واحه‌یه رحلت ایدرلر .

تعریفات ملكیه : عربستان حجاز و یمن (غربده) ، حضر- موت (جنوبده) ، عمان (شرق جنوبیده) ، الحسا (شرقده) ونجد (وسطده) اسمیله آلتی قسمه آیریلور .

١) حجاز : ارض حجاز شاب دکزی ساحلنك شمال قسمندن عبارت اولوب بر ولایت صورتنده اداره اولنور. (مکهٔ مکرمه) (مدینهٔ منوره) و (جده) سنجاقلرینی حاویدر.

ارض حجازك اك بیوك بلده‌سی و ولایتك مرکزی (مکهٔ مکرمه) در . بلدهٔ مقدسهٔ مذکوره غیر منبت بر وادیده کائن اولوب فخر عالم صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلرینك مسقط رأسلری ودین مبین اسلامك محل ظهوری اولمق ملابسه‌سیله بین الاسلام مقدسدر .

کعبهٔ معظمه وحجر اسود وبئر زمزم بوشهر مقدسه‌ده‌در . جبل عرفات مکهٔ مکرمه‌دن ٢٠ کیلومترو قدر بعیددر . ایفای فریضهٔ حج ایچون دنیانك هر طرفندن کلان اهل اسلام حج وقتی مکهٔ مکرمه‌ده طوپلاندقلرندن اوزمانلر برقاچ یوز بیك نفوسی جامع اولدیغی حالده اوقات سائره‌ده نفوسی ٨٠ بیکدن زیاده دکلدر .

مفخر کائنات افندمز حضرتلرینك مرقد شریف ومبارکلرینی حاوی بولنمق واسلامیتك محل تأسسی اولمق جهتیله غبطه بخش بالجمله بلاد اولان (مدینهٔ منوره) مکهٔ مکرمه‌نك ٢٢٥ کیلومترو قدر شمالنده بولنه‌رق دوز واطرافی خرما باغچه‌لریله محاط بر وادیده بولنوب قدیماً (یثرب) تسمیه اولنور ایدی . (احد) طاغی بلدهٔ مذکوره‌نك شمالنه و (ثیر) طاغی جنوبنه

مصادفدر . (مکهٔ مکرمه) ایله (مدینهٔ منوره) یه (بلدتین طیبتین) تسمیه ایدرلر .

مکهٔ مکرمه‌نك اسکله‌سی (جده) شهری اولوب شابلرك وضعیت طبیعیه‌سندن متحصل و جنوباً (رأس الاسد) ایله محفوظ بر لیمان نهایتنده بولنه‌رق ٢٥ ٠٠٠ نفوسی شاملدر. جده بوحوالینك اك تجارتکاه بلده‌سی اولوب مکهٔ مکرمه‌نك وحوالیسنك بالجمله ادخالات واخراجاتنه توسط ایدر .

(مدینهٔ منوره) نك اسکله‌سی ساحل بحرده واقع (ینبع البحر) شهریدر .

(طائف) شهری مکهٔ مکرمه‌نك ١٦٠ کیلومترو شرقنده و ١٥٠٠ مترو ارتفاعنده بر طاغ اتکنده مبنی اولوب هواسی لطیف ومعتدل اولدیغندن اغنیای اهالینك صیفیه‌لری بوراده‌در. ساحل بحرده و حجاز ایله یمن حدودی جوارنده و کندی اسمیله مسمی بر لیمان اوزرنده واقع (لیث) قصبه‌سی ایله حجاز ولایتنك شمال طرفنه مصادف اولان (الحورا) و (الوجه) ساحل شهرلری (مدینهٔ منوره) ایله (مکهٔ مکرمه) اره‌سنده (سوارقیه) بلده‌سی بودیارك معروف شهرلرندندر .

٢) یمن ولایتی — یمن ولایتی شمالاً حجاز ولایتی ، شرقاً بادیه ، جنوباً (لحج) ویا (ایین) اراضیسی ایله محاط اولوب غربی شاب دکزینه ساحلدر . متقدمینك عربیهٔ سعیده تسمیه ایتدکلری محل بوراسیدر. تهامه اراضیسی حجاز ساحلنك نصفندن

ابتدا ایله یمن ولایتنك جنوبنه قدر امتداد ایدر. جزیرة العربده میاه جاریه‌سی اك چوق اولان محل بوراسیدر. (وادیٔ الكنونه)، (وادیٔ العشر) و (وادیٔ السهم) تسمیه اولنان نهرلر سنه‌نك قسم اعظمنده دكزه قدر واصل اوله‌میه‌رق قوملر ایچنده غائب اولور. (بركه) تعبیر اولنان صو صهرنجلری بو ولایتده پك كثرتلیدر. اشبو بركه‌لردن صولرك ایستنیلان محله اجراسی ایچون تحت الارض یاپلمش اولان یوللر آثار عظیمهٔ صناعیه‌دن عد اولنه‌جق درجه‌ده مكملدر. جزیرة العربك اك غابه‌لك جهتی یمن حوالیسی اولوب نفوسی ٢ ٥٠٠ ٠٠٠ قدر تخمین ایدلمكده‌در. مصر وبقله وباخصوص قهوه بركتله حاصل اولور. آتلری و قویونلری مشهوردر. یمن ولایتی (یمن)، (حدیده)، (عسیر)، (تعز) [١] سنجاقلرینی شاملدر.

مركزی ١٦٠٠ مترو ارتفاعنده بر نقطه‌ده مبنی یدنجی اردوی همایونك مركزی اولان (صنعا) شهریدر. شهر مذكور ٤٠ ٠٠٠ نفوسی محتوی اولوب اطرافی قهوه اغاجی

[١] یمن یاخود صنعا سنجاغنه ملحق قضالر : كوكبان ، انس ، زمار ، یریم ، عمران ، رداع ، جبل حراز ، حجه .

عسیر سنجاغنه ملحق قضالر : محائل ، رجال المع ، قنفده ، بنی شهر ، غامد ، صبیا .

حدیده سنجاغنه ملحق قضالر : زبید ، لحیه ، زیدیه ، جبل ریمه ، حجور ، بیت الفقیه ، باجل ، ابوعریش .

تعز سنجاغنه ملحق قضالر : آب ، عدین ، قعطبه ، حجریه ، مخا .

باغچه‌لریله محاطدر. (غیل الاسود) اسمنده‌كی صو شهرك اورته‌سندن جریان ایدر.

ساحل بحرده وصنعایه ٥٠ ساعت مسافه‌ده واقع (حدیده) شهری متصرفلق مركزی اولوب جنوباً محفوظ بر لیمان اوزرنده مبنی اوله‌رق تجارتی رواجلیدر.

(ابها) عسیر سنجاغنك مركزی اولوب سراة جبالی اوزرنده‌در.

(تعز) ابهادن یكرمی درت ساعت ایچروده ویوكسك بر موقعده مبنیدر.

ساحل بحرده (مخا) و (لحیه) ولایتك معروف شهرلرندندر. بوشهرلردن (لحیه) قارشوسنده قرانتنه موقعی اولان (قاماران) اطه‌سی كائندر. بیوك وكوچك (فرسان) اطه‌لری ساحله یقیندر.

٣) **حضرموت** — عربستانك قسم جنوبیسی قسماً ٢٥٠٠ مترو ارتفاعنه قدر واصل اولان جبال رفیعه ایله، قسماً حجاز وتهامه اراضیسنه مشابه یاغموردن محروم قوم چوللریله محاطدر. اقسام داخلیه‌سی طاغلق اولوب اهالی قیالری اویه‌رق بیوك صو دپولری انشا ایتمشلردر. مساعد سنه‌لرده اراضی اروا و اسقا اوله‌رق اوچ درت دفعه محصول آلنه‌بیلیر. محصولاتی حجاز ویمنه مشابه اولوب (دورا) تسمیه اولنان بر نوع داری ایله قاط، قهوه، چوید وحبوباتدن عبارتدر. اهالیسی بر بجق

ميليون قدر تخمين ايدلمكده‌در. حضرموت اسميله تسميه اولنان بو مملكت متفرق صورتده بر طاقم شيخلر طرفندن اداره ايدلمكده‌در . داخلده (شبام) و (تريم) اسمنده ايكى بيوك شهر موجوددر. ساحلده اك بيوك اسكله‌سى اولان (ماغللا) شهرى (١٨ ٠٠٠) نفوسى حاويدر. (شحر) و (مربط) موقعلرى دخى ساحلده‌در .

٤) عمانه : جزيرة العربك ساحل شرقيسى ، (عمان) ويا (مسقط) حكومتى نامنده اورالرجه ذى نفوذ و صاحب اقتدار بر حكومتك تحت اداره‌سنده‌در . عمان خطه‌سى شمالاً بصره كورفزى ، جنوباً بحر عمان ايله محاط اولوب نجد سنجاغندن حضرموته قدر دوام ايدر. داخلاً (دهنا) صحراى وسيعنه ملاق اولان حدودى معين دكلدر .

بو مملكتك نفوسى ٠٠٠ ٦٠٠ ١ قدر تخمين ايدلمكده‌در. جزيرة العربك اك زياده قابل زراعت اولان اراضيسى بورالريدر. اهاليسى اعمال ايتدكلرى صو دوبولرى و (فلج) تسميه اولنان سدلر و جدوللر اعانه‌سيله اراضى‌يى اروا و اسقا ايدرك سنه‌ده ايكى اوچ دفعه محصول آليرلر. بحر فارسده (بحر البنات) اسمنده كنيش بر كورفز حاصل اولمشدر. (خوريان ـ موريان) [Curia-Muria] قويى قارشوسنده واقع بو اسمده‌كى جزاير صغيره انكليزلرك تحت اشغالنده‌در .

عمانده هرمز بوغازندن رأس الحاده قدر بر سلسلهٔ جبال

امتداد ايدر . بو سلسله‌نك بعض تپه‌لرى ٢٠٠٠ مترو قدر ارتفاعه مالكدرلر. بو سلسله ايله ساحل اره‌سنده بولنان ميلاى اراضى‌يه (باطنه) تسميه اولنور . باطنه اراضيسى طاغلردن چيقان بر چوق نهرلرله ريان اولديغى ايچون منبت ايسه‌ده هواسى پك صيجاقدر . مسقطده حرارت ٤٥ درجه‌يه قدر چيقار.

عمانك اك باشلى محصولى خرما اولوب بغداى ، مصر ، آربه ، دارى ، چويد وهر درلو ميوه و سبزه حاصل اولور . بعض محللرنده اوزوم‌ده يتيشير . اورمانلرى چوقدر . معادنى باخصوص دمير و قورشون معادنى زنكين اولوب وقتيله ايشلنديكنه دائر بعض آثار كورلمكده‌در . اليوم يالكز بر يرده باقر اخراج اولنور. بعض يرده كوكرده بولنمقده‌در.

مملكت مذكوره‌نك اك مشهور بلده‌سى عمان كورفزى ساحلنده كائن ٤٠٠٠٠ نفوسى حاوى (مسقط) شهريدر . مسقط جده‌دن صكره عربستانك اك تجارتكاه بلده‌سى اولوب ايران ، هندستان وجزاير هند ايله خيلى تجارت ايدر .

(غوللا) و (منزوق) بلده‌لريله باطنه اراضيسنده واقع (سحار) (٢٥ ٠٠٠ نفوس) شهرى ومسقطك شمال غربنده (نزوه) قصبه‌سى و نزوه‌نك شمالنده (البيضا) و بحر البنات ساحلنده (عجير) شهرلرى مسقطك بلاد معروفه‌سندندر .

٥) الحسا : الحسا وياخود احسا بصره كورفزينك غرب

ساحلی اولوب بصره ولایتنه الحاق اولنه‌رق نجد متصرفلغی تشکیل اولنمشدر .

اینجو صید و اخراجیله مشهور اولان بحرین اطه‌لری وبحرین کورفزی بوساحلده‌در . درت بش بیك قایق دروننده ٤٠ ، ٥٠ بیك نفوس بوساحله یاییله‌رق اینجو صید ایدرلر . هر سنه ٤٠٠ بیك لیرا قیمتنده اینجو اخراج اولنمقده‌در . الحسا خطه‌سنك اك مشهور شهرلری ساحلده (القطیف) و داخلده (مبارز) (١٥٠٠٠ نفوس) و (الحفوف) (٣٠٠٠٠ نفوس) بلده‌لریدر . (کویت) کورفزی ساحلنده واقع (کویت) شهری ٣٠٠٠٠ نفوسی شامل اولوب قارشوسنده (فلج) اطه‌سی واردر . شط العرب محل انصبابنده دخی (بوبیان) اسمنده بر اطه موجوددر . الحسا اراضیسی غایت محصولداردر . هر درلو حبوبات ، میوه وسبزه حاصل اولور .

٦) نجد : جزیرة العربك قسم داخلیسی (نجد) اسمیله معروف اولوب غرباً حجاز اراضیسی ، شمالاً نفود وجنوباً و شرقاً (دهنا) و (احقاف) چوللر محاطدر . نجدك شمال طرفنه (نجد حجاز) و جنوب جهتنه (نجد یمن) تسمیه اولنور . مملکت مذکوره ١٠٠٠ ـ ١٢٠٠ مترو ارتفاعنده بر بر یایلا اولوب شمال طرفنده (شمر) و (سلمی) و جنوب جهتلرنده (تویك) و (حطان) جبالی امتداد ایدر . بو ایکی سلسله ارهسنده (وادی رمه) اسمنده منحط بر وادی واردر .

نجد ، غرب جنوبدن شرق شماله طوغری میللی بر یایلا اولوب یاغمور زمانلرنده وادیلرنده حاصل اولان سیل صولری قوملی اراضی طرفندن مص اولنه‌رق دکزه قدر واصل اوله‌مز . طاغ اتکلری وباخصوص جبالك یکدیکرینه متوجه اولان یماجلری رطوبتی محافظه ایتدیکندن اورالرده کوزل مرعالر حاصل اولور ودنیانك اك کوزل واك مقبول آتلری بسلنیر .

نجدده ١,٥ ملیون قدر نفوس تخمین ایدلمکده‌در . نجدك جنوب طرفنده وهابی عشیرتی بولنه‌رق مرکزی (الریاض) بلده‌سیدر . شمالده (شمر) عشیرتی بولنوب مرکزی (حائل) یاخود (هیل) بلده‌سیدر . (عنیزه) و (بریده) قصبه‌لری معروف بلده‌لرندندر .

١٩ §

آسیای شمالی ویا آسیای روسی

روسلر ، (سیبیر) شهرینی مرکز اتخاذ ایتمش اولان تاتار خانلرینك وقت وقت اورال طاغلرینك غرب طرفنه وقوع بولان تجاوزلرینی منع ایتمك اوزره اون التنجی قرن میلادی اوائلنده اورال طاغلرینی کچەرك سیبریایه پای انداز تجاوز اولمشلردر . اوزماندن اعتباراً روسیه حکومتی آسیاده متوالیاً توسیع حدود ایدرك بوکونه قدر قطعهٔ وسیعهٔ مزبورەنك ربعندن زیادەسنی ربقهٔ ادارەسی آلتنه آلمغه موفق اولمشدر . ١٦١٨ تاریخنده (ینی سەيي) نهری ساحلنه واصل اولان روسلر شرقه طوغری توسیع حدود ایدرك ١٦٢٩ دە (لنا) نهری حوضەسنه و ١٦٣٢ دە (یاقوچقه) جوارینه واصل اولەرق ١٦٤٨ تاریخنده (اوقوچقه) دکزینه قدر بتون سیبریای شرقیی تسخیر ایتمشلردر . روسیه حکومتی (آمور) نهری حوضەسنی دخی ضبط و (قوریل) اطه‌لرینه مقابل ژاپونیادن (ساخالین) اطەسنی اخذ ایدەرك بحر محیط کبیر ساحلنده تأمین موقع ایلمش و (تالیان وان) و (پور آرتور) لیمانلرینی دخی الدە ایدرك چین حقندەکی آمال سیاسیەسنك استحصالنه ایکی قوتلی استنادگاه دها الدە ایتدیکی کبی اخیراً مانچوریایه دخی پای انداز اولمش و اکمالی قوهٔ قریبه‌یه

کتیردیکی سیبریا و مانچوریا شمندوفرلری واسطەسیله بوقطعهٔ عظیمەنك مناقلاتنی تأمینه موفق اولمشدر .

روسلر شرقه طوغری بو درجه سرعتله توسیع حدود ایتدکلری صرەدە جنوب شرقه طوغری دخی ایلرولیەرك ١٨٦٥ سنەسندە (طاشکند) و١٨٦٨ دە (سمرقند) و١٨٧٣ دە (خیوه) و نهایت (مرو) حوالیسنی ضبط ایدوب افغانستان حدودینه واصل اولمشلردر .

روسیەنك آسیا قطعەسندەکی ممالکی (سیبریا) ، (آسیای وسطی) یعنی (ترکستان غربی) و (قافقاسیا) قسملرینه انقسام ایدر [*] .

٢٠ §

سیبریا

حدود : آسیا قطعهٔ وسیعەسنك ربعندن زیادەسنی احاطه ایتمش اولان سیبریا الکای عظیمی ، اورال طاغلرندن بحر محیط کبیر ساحلنه و بحر منجمد شمالیدن آسیای علیا یایلاسنك حدود شمالیەسنی تحدید جبال متسلسله‌یه قدر امتداد ایدر .

[*] اسامی ممالك	مقدار نفوس	مساحهٔ سطحیه	بهر کیلومترو مربعه اصابت ایدن نفوس
سبریا	٥,٧٣٠,٠٠٠	١٢,٥١٨,٠٠٠	٠,٥
آسیای وسطی	٧,٧٢٠,٠٠٠	٣,٥٠٤,٠٠٠	٠,٢
قافقاسیا	٩,٢٥٨,٠٠٠	٤٧٢,٠٠٠	٢١
	٢٢,٧٠٠,٠٠٠	١٦,٤٩٤,٠٠٠	

سواحل: سیبریانك بحر محیط منجمد شمالی ساحلی (نووه‌یا سملیا) اطه‌سندن (بەرینغ) بوغازینه قدر دوام ایدر. بوساحل کیریشلی چیقشلی اولوب (قاره) دکزی وکورفزی ایله (اوبی) و(ینیسه‌ئی) کورفزلری و(سیه‌وه‌رو ووستوچنی = Syeworo Wostotchni) یاخود (چلزوسکین = Tcheljuskin) برونیله منتهی اولان (ته‌یمیر=Taimpr) یارم اطه‌سی وبر طرفدن اشبو شبه جزیره ودیکر طرفدن (یکی سیبریا) جزایر مجتمعه‌سیله محاط اولان (نوردنسکیولد)دکزی و آنژو (ورانژل)[ورانفل] اطه‌لری و (ووستوچنی‌نوس) تسمیه اولنان شرق برونی بوساحلده‌در.

بحر محیط غربی ساحلنده ، (انادیر=Enadipre) کورفزی ایله (ناوارین) برونی و(لوپاتقا) برونیله منتهی اولان (قامچاتقا) شبه‌جزیره‌سی وجهت شمالیه‌ده (پشینا) و (کیشینغا) کورفزیله منتهی اولان (اوقوجقه) دکزی و(ساخالین) اطه‌سیله (تاراقای) یاخود (تاتارستان کبیر) بوغازی واردر .

احوال اراضی وجبال : سیبریا قطعه‌سی شرق جنوبدن غرب شماله طوغری آز میللی وعارضه‌سز بر ساحهٔ وسیعه تشکیل ایدر. جهت شمالیه‌سنده بحر محیط منجمد شمالی ساحلنه قدر امتداد ایدرك آنجق ٥٠٠ مترو ارتفاعنه واصل اوله‌بیلن (بیرانغا=Byrranga) جبالندن بشقه طاغ یوقدر .

جنوب وشرق طرفلرنده غربدن شرقه‌طوغری (آلتای) [جبال ذهب]، (سای‌یان=Sai-Ian)، (بایقال)، (یابلانووی) یعنی

[جبال تفاح] و(استانووی) سلاسل جبالی امتداد ایدرك (بەرینغ) بوغازینه واصل اولور. بحر محیط کبیر ساحلنجه (سیقوتا آلین = Sikota-Alin) و (قامچاتقا) جبالی ممتد اولور. اشبو جبال اوزرنده قرق قدر وولقان موجود اولوب بونلردن اونی الیوم حال فورانده‌در . جبال مذکوره‌نك اك یوكسك نقطه‌سی ٤٨٠٠ مترو ارتفاعنه واصل اولان (قیلیوچه‌و=Klioutchev) جبل آتشفشانیدر .

اقلیم: سیبریا ٤٨ الی ٧٧ عرض درجه‌لری بیننده بوانه‌رق ٢٩ عرض درجه‌سنی محتوی اولدیغی ایچون بالطبع اقلیمی مختلفدر. شماله چیقلدقجه صیفك مدت وشدتی تناقص ایدر.

سیبریا مملکتی بویدن بویه بحر منجمد ایله محاط اوله‌رق شمال روزکارلرینك تأثیراتنی تحدید ایده‌جك جباله مالك اولمامسی وجنوب طرفلری ساحلدن بعید وجبال رفیعه ایله محاط اوله‌رق جنوب روزکارلرندن تمامیله محفوظ بولنمسی ملابسه‌سیله غایت سرت وشدتلی بر اقلیمك تحت تأثیرنده‌در . عمومیت اوزره مقیاس الحراره ـ٣٠ درجه‌یه قدر تناقص ایدوب صغوق سنه‌لرده ـ٥٠ درجه‌یه قدر ایندیکی واقعدر. اك صغوق جهتی اولان یاقوجقه حوالیسنده نادراً ـ٦٢ درجه‌یه قدر تنزل ایتدیکی کورلمشدر .

انهار : سبریانك نهرلری آهسته روان ودرین وکنیش اولدیغیچون سیر سفائنه پك مساعددر . مع مافیه انصباب

ایتدکلری دکزلك و مجرای اسفللرینك سنه‌نك قسم اعظمنده منجمد وجریان ایتدکلری اراضینك قسماً غیر مسکون بولنمسی انهار مذکوره‌نك اشبو اهمیتنی اسقاط ایتمکده‌در . سبریادن بحر محیط اطلاسی‌یه (اوب) یاخود (اوبی =Obi) و (ینیسه‌ئی = Yenisseï) و (لنا=Lena) و (یه‌نا = Yena) نهرلری آقار .

(اوب = Ob) نهری آلتای طاغلرندن ظهور ایدرك صاغدن (توم=Tom) و (کت = Ket) صولدم (ایچیم) و (توبول) و (اوم) ایرماقلریله کسب جسامت ایدن (ایرتیش = Irtich) نهرینی اخذ ایدرك صموئید شبه جزیره‌سنك شرقنده دکزه انصباب ایدر . (ینیسه‌ئی) نهری (سایان) طاغلرندن ظهور و (بایقال) کولندن چیقان (آنغارا) یاخود (جنوبی طونغوسقا=Tounguska) نهریله (شمالی طونغوسقا) نهرینی اخذ ایدرك (تەيمير) شبه جزیره‌سنك غرب طرفنده درین بر قوی ایله بحر منجمد شمالی‌یه داخل اولور . (لنا) نهری (بایقال) طاغلرندن ظهور و (ویتم=Vitim) و (آلدان = Aldan) ایرماقلرینی اخذ ایدرك متعدد آغزلرله کندی اسمیله مسما اولان کورفزه منصب اولور .

سبریادن بحر محیط اطلاسی‌یه (آمور) نهری جریان ایدر . نهر مذکور (شیلقا = Chilka) و (آرغون=Argoun) نهرلرینك تلاقیسندن حاصل اولوب (بایقال) طاغلرینك

جنوبندن ظهور و (استانووی) سلسله‌سنی قطع ایدرك برمدت (چین) ایله (سیبریا) بیننده حد فاصل اولدقدن صکره شماله تبدیل مجرا ایله (تراقای) یاخود (تاتارستان) بوغازنده بحره انصباب ایدر .

حاصلات نباتیه ومعدنیه : سبریانك حاصلات نباتیه‌سی شمدیلك غیر مهمدر . جهت جنوبیه‌سنده غایت واسع اورمانلر موجود اولوب ١٥ عرض درجه‌سنی احتوا ایدن اراضی همان کاملاً اورمانله مستوردر . (آمور) نهری حوضه‌سی زراعت فلاحته الك مساعد جهتیدر . آوروپانك اراضی مرتفعه‌سنده حاصل اولان انواع مزروعات اورالرده ده برکتله حصوله کلور .

سیبریانك ثروت معدنیه‌سی پك برکتلیدر . (اورال) طاغلرنده آلتون ، پلاتین ، باقر معادنی و (آلتای) طاغلرنده آلتون ، تیمور ، کمور وبالخصوص کمشلی قورشون معادنی بولنور .

صیفك الك شدتلی زمانلرنده بیله سطح ترابدن بر مترو اشاغیسی تماميله منجمد اولدیغی ایچون معدن اخراجاتی عملیاتی فوق العاده مشکل اولمغله برابر ینه اخراج اولنان جوهرك مقداری سنه‌دن سنه‌یه تزاید ایتمکده‌در .

تعریفات ملکیه : سیبریا الکامی سکز ایالت ویا ولایت ایله ساخالیه‌ن اطه‌سی اداره‌سندن مرکب اولوب (سبریای غربی) و (آمور) یاخود (سبریای شرقی) اسمیله ایکی قسمه انقسام

ایدر . سیبریای غربینك اك مشهور شهرلری (ایرتیش) نهری اوزرنده واقع و (٣٧ ٥٠٠) نفوسی حاوی (اومسق = Omsk) شهری ایله (طوبولسق) (٢٠ ٠٠٠ نفوس) (تیومن = Tioumén) وسیبریانك موسقواسی اسمیله معروف اولان (طومسق = Tomsk) (٥٢ ٤٠٠ نفوس) بلده‌لریدر . سیبریا شرقینك شمال طرفلری همان غیر مسکوندر . قصبه اطلاقه شایان یالکز لنا نهری اوزرنده (یاقوتسق = Yakoutsk) بلده‌سی بولنوب بو قصبه‌نك نفوسی‌ده (٥ ٠٠٠) دن زیاده دکلدر . جنوب طرفلری بالنسبه براز معموردر . سیبریای شرقینك مرکز اداره‌سی (ایرقوتسقه) بلده‌سیدر . شهر مذکور ٥٠ بیك نفوسی حاوی اولوب (آنقارا) نهری اوزرنده (بایقال) کولی جوارنده کائن اوله‌رق معدنجیلرك اقامتکاه شتائیسیدر . بونلردن بشقه (یه‌نی‌سه‌ئی) نهری اوزرنده (قراسنویارسق = Krasnoiarsk) و چین حدودینه یقین (کیاختا) و (شیلقا) نهری یقیننده واقع (نرجنسقا = Nerdjinska) بلده‌لری معروف شهرلردر .

بحر محیط کبیر ساحلی سرعتله کسب عمران ایتمکده‌در . (آمور) نهری محل انصبابنده (نیقولایوسق = Nikolaïevsk) بلده‌سی سنه‌نك آلتی آینده بوزلرله محاط بر دکز ساحلنده اولمغله برابر خیلی مترقی اولوب چیندن ضبط اولنان (اوسوری) ولایتنده و (بیوك پترو) لیمانی نهایتنده انشا اولنان (ولادی ووستوق) بلده‌سی سیبریا شمندوفر خطنك منتهاسیدر .

سیبریا طریق ترقی‌یه هنوز قدم‌زن شروع اولمشدر . حاصلات زراعیه‌سی سکنه‌سنك آمیشلرینه بیله کوجلکله کفایت ایتمکده‌در . حالبوکه سیبریانك یالکز قابل زراعت اولان اراضیسی میلیونلرجه نفوسه کافی حاصلات اعطا ایده‌بیلور . برکتلی کمور وتیمور معدنلرینی و معادن سائره‌یی حاوی اولدیغی حالده صنایع هنوز حال ابتدائیده‌در .

سیبریاده الیوم نقصان اولان شی اهالی ایله طرق تجاریه‌دن عبارتدر . سیبریانك (تراقت) تعبیر ایدیلان پوسته یوللری غیر منتظم اولوب مثلا (طومسق) دن (ایرقوتسق) شهرینه کیتمك ایچون قرق اللی کون زمان غائب ایدلمکده‌در . روسیه حکومتی بر طرفدن محکومینی سیبریایه سوق واهالیسنی مهاجرته تشویق ایتدیکی کبی دیکر طرفدن (ولادی ووستوق) شهرندن اعتبارا سیبریایی بویدن بویه قطع ایتمك اوزره بر شمندوفر انشا ایتمکده اولدیغندن واخیرا چیندن استحصال ایتدیکی مساعدات اوزرینه بو خطك (مانچوریا) شمندوفر خطوطیله التصاقی و (پور آرتور) و (تالیان وان) لیمانلرینه قدر تمدیدینی تأمین ایلدیکندن سیبریا قطعه‌سنك پك آز زمانده کسب معموریت ایده‌جکی امید اولنور . ٧ بیك کیلومترودن زیاده طوله مالك اولان سیبریا شمندوفر خطنك قسم اعظمی اکمال ایدلمش اولوب ودیکر قسمنك اکمالنه کمال کرمی ایله چالیشلمقده‌در .

§ ٢١

آسیای وسطی (ترکستان غربی و توران)

ترکستان غربی وتوران حوالیسی، غرباً بحر خزر، اورال طاغلری واورال نهری ایله، جنوباً (ایران) و (پامیر) یایلالریله، شرقاً (تیه‌ن‌شان) جبالیله محدود اولوب شمالی سیبریایه متصلدر. مملکت مذکوره دوز و واسع براووه‌دن عبارتدر. یالکز جهت غربیه‌سنده بحر خزره طوغری بیوك وکوچك (بالقان) طاغلری امتداد ایدرك ٢٠٠٠ مترو ارتفاعنه قدر واصل اولورلر.

جهت غربیه‌سنده (تیان شان) طاغلرندن تشعب ایدن (زرافشان) سلسله‌سی امتداد ایدر.

ترکستان غربی اووه‌سنده اسکی دکز بقایاسی اوله‌رق بر چوق کوللر موجوددر. تدریجاً قورویه‌رق وسعتلری وعمقلری تناقص ایتمکده اولان اشبو کوللرك اك مشهورلری (بلخش) م (ایسی قول [*]) و (الاقول) تسمیه اولنان کوللر ایله ٦٠٠٠٠ کیلومترو تربیعنده اولدیغی حالده عمق اعظمیسی ٦٨ مترودن زیاده اولمیان (آرال) کولیدر.

(آرال) کولنك مقدما بر دکز اولدیغی یعنی بحر سیاه بحر خزرله مربوط اوله‌رق ترکستان حوالیسنه قدر امتداد

[*] « قول » کلمه‌سی « کول » لفظندن محرفدر.

ایتمك اوزره عظیم بر دکز حالنده بولندیغنی وبودکزك سیبریادن مرور ایدن اوزون بر بوغاز واسطه‌سیله بحر منجمد شمالی‌یه مربوط اولدیغنی علم طبقات الارض اربابی ادعا ایتمکده‌درلر.

هرحالده ترکستان خطهٔ وسیعه‌سنك بر وقتلر همان کاملاً صو ایله مستور اولدیغی شبهه‌سزدر.

ترکستان ٣٧-٥٠ عرض درجه‌لری اره‌سنده بولندیغی حالده دکزدن غایت اوزاق اولدیغی ایچون رطوبتدن محروم وهواسی غایت سرتدر. قیشین اسپرتویی طوندیره‌جق درجه‌ده برودت حاصل اولور. صیف ایسه تحمل ایدیله‌میه‌جك درجه‌ده صیجاقدر.

بواقلیمده یبوست صوك درجه‌یه واصل اولمشدر. تبخرات پك زیاده اولدیغندن ترکستانده بولنان کوللر تدریجاً کوچیله‌رك غائب اولمقده‌در. ١٨٦٠ سنه‌سندنبری ٣٠٠ دن زیاده کول اورته‌دن غائب اولمشدر. اورال کولی دخی هرسنه حس اولنه‌جق درجه‌ده کوچلمکده‌در.

ترکستان غربینك اطرافی جبال رفیعه ایله محاط اولدیغی ایچون نهرلرك هیچ بری بحره واصل اوله‌ماز.

(بالخش) کولنه (ایلی) نهری واورال کولنه (سیردریا) یاخود (سیحون) و (ام‌دریا) یاخود (جیحون) نهرلری جریان ایدر. (سیر دریا) نهری (تیه‌ن‌شان) طاغلرندن چیقه‌رق (فرغانه) اووه‌سنی اروا ایدر. (ام دریا) نهری ایسه (پامیر) یایلاسندن

ظهور ایدوب ترکستان داخلنده ٢٥٠٠ کیلومترو مسافه قطع ایتدکدنصکره کنیش بر (دلتا) ایله ارال کولنه انصباب ایلر .

اشبو انهارك صولری مجرای علیالرنده چوق اولدیغی حالده تبخرات سببیله تدریجاً ضایع اوله‌رق ارال کولنه ویردکاری صو آزدر. (مرو) حوالیسنی اروا ایدن (مرغ آب) نهریله (سمر قند) و (بخارا)دن کچن (زرافشان) نهری وافغانستانده جریان ایدن دیکر (مرغ آب) نهری ایله (هری‌رود) اسمیله دخی مرسوم اولوب ایران ایله افغانستان بیننده بر مدت حد فاصل اولان (تجند) صولری مقدما (ام دریا) توابعندن اولدقلری حالده الیوم بو نهره واصل اوله‌میه‌رق قوم صحرالرنده غائب اولمقده‌درلر .

ترکستان اراضیسی احوال حکمیه‌سی اعتباریله منبت اولمغله برابر رطوبتدن محروم اولدیغندن اکثر یرلری زراعت وفلاحته مساعد دکلدر .

تعریفات ملکیه: ترکستان روسی (آقمولنسق=Akmolinsk) (فرغانه) ، (اورال) یاخود (اورالسق)، (سمرقند) (سمیپالاتنسق=Sémipalatinsk)(سمیره چنسق=Semiretschensk) (تورغای = Torgaï) (سیردریا) و (ماورای حزر) ولایتلرندن متشکل اوله‌رق ٣٥٠٠٠٠٠ کیلومترو و ٧٧٢١٠٠٠ نفوسی جامعدر .

بونفوس داجیق، ترکمن ، قیرکیز، قالموق واوزبك قبائلندن متشکل اوله‌رق جمله‌سی دین مبین احمدیه سالکدر .

ترکستانك شمال طرفلری رطوبتك فقدانی سببیله چول حالنده‌در . بر زمانلر بورالرینك اورال طاغلرندن (بلخش) کولنه قدر امتداد ایدن عظیم بر اورمان ایله مستور اولدیغنی بعض جغرافیون ادعا ایتمکده‌درلر . بوکون ایسه نهایتسز بر قوم چولك منظرهٔ مدهشه‌سندن بشقه بر شی کورلمز .

مشهور شهرلر : اشبو بیابان وسیعی ، حاوی اولدیغی قوملرك رنکنه کوره (قره قوم) ، (قزل قوم) ، (اق قوم) اسملریله بر طاقم اقسامه تفریق ایدرلر .

یالکز نهراوغراغی اولان محللر منبت ومحصولدار اولدیغندن زراعته‌واقامته مساعددر. بالجمله شهور وقصبات نهرسواحلنه بنا ایدلمش اولوب الك مشهورلری بروجه آتی تعداد اولنور .

(پتروالکساندرووسقویه = Petro-Alexandrovshoïé) (امدریا) اوزرنده‌در . (مرغ آب) نهری اوزرنده (مرو) بلده‌سی موقع عسکری و ایران و افغانستان حدودی جوارنده مهم و مستحکم بر بلده‌در .

ترکستانك شرق جنوب حوالیسی وباخصوص سیردریا نهریله ویان اولان فرغانه صحراسی منبت ومحصولداردر . (ایلی) نهری وادیسنده و (ماوراءقافقاس) شهراهی اوزرنده (ورنی‌یی= Vernyi) و (یکی قولجه) شهرلری بولنور .

فرغانه وادیسنده (آندیجان) (٤٠٠٠ نفوس) (نامنغان= Namengan) (٦٧ بیك نفوسی) (مارجه‌لان) (٣٦٠٠٠ نفوس) و (خوقند) یاخود (خجند) (٨٢٠٠٠ نفوس) شهرلری بولنور . بو وادینك شمالنده و (تیه‌ن‌شان) طاغلری اتکنده واقع (طاشکند) شهری بو مستملکاتك مرکزی اوله‌رق (١٥٦٠٠٠) دن زیاده نفوسی محتویدر . سمیپالاتنسق ولایتنك مرکزی اولان (سمیپالاتنسق) شهری سبریا حدودنده ایرتیش نهری اوزرنده بولنه‌رق ١٢٠٠٠ نفوسی محتویدر . اورال ولایتنك مرکزی اورال نهری اوزرنده (اورالسق) شهریدر .

(زرافشان) وادیسنده (سمرقند) (٥٤٠٠٠ نفوس) شهری موجوددر .

ترکستانك بالجمله اقسامی روسیه حکومتنك طوغریدن طوغری‌یه تحت استملاکنده اولمیوب ٦ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ٨٠٠ بیك نفوسی حاوی (خیوه) خانلغی ایله ٢٠٥ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ١ میلیون ٢٥٠ بیك نفوسی حاوی اولان بخارا خانلغی روسیه حکومتنك مراقبه‌سی تحتنده بولنمق شرطیله بر درجه‌یه قدر استقلاللرینی محافظه ایده‌بیلمشلردر . خیوه‌نك مرکزی امودریانك نهرینك غربنده و بر واحه اورته‌سنده واقع (خیوه) (٣٠٠٠٠ بیك نفوس) و بخارانك مرکزی مذکور نهرك صاغ ساحلنده واقع ٧٠٠٠٠ نفوسی محتوی (بخارا) شهریدر .

روسیه حکومتی بحر خزر ساحلنده واقع (اوزون آطه) یاخود (قراسنووورسق = Kasnovorsk) موقعندن اعتباراً (طاشکند) (خوقند) و (مارجلانه) قدر عظیم بر شمندوفر انشا ایدرك بو الکانك مورداتنی تأمین ایتمشدر .

بو خط (اوزون آطه) دن اعتباراً (قزل‌عورت) (بامی) بلده‌لرندن و ایرانك شمال حدودی یقیننده منبت و محصولدار بر وادیدن کچه‌رك (عشق آباد) (قره قلعه) و (مرو) قصبه‌لرینه واصل و بعده شمال شرقه توجیه استقامتله (بخارا) و (سمرقند) شهرلرندن مرور ایدرك طاشکندده نهایت بولور . بو خطك شمالاً (سبریا) خطیله برلشدیرلمسی و جنوباً (افغانستان) حدودینه قدر تمدید ایدلمسی متصوردر .

§ ٢٢ قافقاسیا

موقع و حدود : قافقاسیا قطعه‌سی بحر سیاه ایله بحر سفید اره‌سنده‌کی عریض برزخدن عبارتدر .

قافقاس جبال عظیمه‌سی مملکت مذکوره‌یی بویدن بویه قطع ایلمشدر . شمالی (مانیچ) اراضی منحطه‌سیله اوروپای روسیدن مفرز، جهت جنوبیه‌سی ایرانه و غرب طرفی آسیای عثمانی‌یه متصل اوله‌رق ٤٧٢ بیك کیلو مترو مربعی اراضی‌یی شاملدر .

احوال اراضی وجبال : قافقاسیا مرتفع و عارضه‌لی یایلالردن و منحط و قوملی اووه‌لردن متشکلدر . جهات شمالیه‌سی یعنی قافقاس طاغلرینک شمال مائله‌سی دوز وقومسال براووه اولوب مقدملری بوراسنک بحر ایله مستور اوله‌رق بحرسیاه وبحرخزرک یکدیکرینه مربوط بولندیغی تدقیقات اخیرهٔ فنیه ایله ثابت اولمشدر .

اشبو اووه‌نك جنوب طرفی ۱۲۰۰ کیلو مترو طولنده بر سدآهنین شکلنده قافقاس جبالی احاطه وتحدید ایدر .

قافقاس جبالی (قودور) ایرماغی مجراسنه یعنی (صحوم قلعه) جوارینه قدر غرب شمال ـ شرق جنوب استقامتنده اوله‌رق بحر سیاه ساحلنی تعقیب و اورادن اعتباراً شرقه توجه ایله بحر خزر ساحلنده (آپشرون) شبه جزیره‌سنه قدر دوام ایدر .

بوجبال یکدیکرینه قاریشمش اوچ سلسله‌دن متشکل اولوب غایت صرب وکچیدلری نادردر . سلسلهٔ مذکوره‌نك اك یوکسك تپه‌سی (البرز) طاغیدر . جبل مذکور تراخیت و بازالت قیالرندن متشکل وایکی چتال برعقدهٔ برکانیه اوله‌رق ۵۶۵۰ مترو ارتفاعه مالکدر . (قازبك) طاغی ۵۰۴۲ مترو ارتفاعنده اولوب (ولادی قوقاس) کچیدینه حاکمدر . بو کچیددن بشقه قافقاس طاغلرنده برکچید دها واردرکه صحوم قلعه‌دن اعتباراً (قودور) و (قوبان) وادیلرینی تعقیب ایدر . جبال مذکوره‌ده

بشقه ممر اولمدیغندن بو ایکی کچیدك تجارت وسوق‌الجیش نقطهٔ نظرندن اهمیتلری زیاده‌در .

(قاشتان ـ تااو) (Kachtan Tau) و(دیخ تااو) (Dich tau) تسمیه اولنان تپه‌لر (۵۰۰۰) مترودن زیاده ارتفاعه مالکدرلر.

قافقاسیانك شمال طرفلری دوز وبطاقلق اولوب (قره‌نوغای) قوم چوللری بوراده‌در . بحرخزر ساحلی وبالخصوص جنوب طرفلری منحطدر. جهت جنوبیه‌سی (قور) و(ریون) (Rion) نهرلریله ریان اوله‌رق منبت ومحصولدار وخفیف عارضه‌لی اراضیدن متشکلدر .

انهار : قافقاسیاده جریان ایدن انهارك اك مهملرندن بری (قوبان) نهری اولوب (البرز) طاغندن ظهور ایدرك (تامان) یارم اطه‌سنده برقاچ اغزه آیریلور . اشبو اغزلرك بعضیسی (آزاق) دکزینه وبعضیسی بحرسیاهه انصباب ایدر .

مجرای علیاسی ممالك عثمانیه‌ده اولان (چوروك صو) یاخود (چوروح) صویی ایله (ریون، (Rion) نهری دخی بحرسیاهه اقار. خزردکزینه (ترك) [Terek] و(قور) نهرلری جریان ایدر.

(قور) یاخود (قورا) [Koura] نهری ۱۳۰۰ کیلومترو طولنده اولوب قافقاسیانك اك بیوك ماء جاریسیدر . روسیه وایران حدودینی تحدید ایدن (اراس) [Araxe] چایی قورا نهرینه انصباب ایدر .

قافقاسیانك حدود شمالیه‌سنده باران زماننده برآنده هم

بحر حزره ، هم ده دون نهرینه وبوواسطه ایله ازاق دکزینه انصباب ایدن (مانیچ) صوینی بولنور . درت بش کیلومترو قدر عرضه مالك اولان (مانیچ) ماء جاریسی نهردن زیاده بر کول اطلاقه شایاندر . مقدما بحر سیاهی بحر حزره ربط ایدن دکز قولنك بوکولك اشغال ایتدیکی موقعدن مرور ایلدیکی شبهه‌سزدر .

اشبو منحط اراضی‌یی حفر ایدرك ایکی دکزك یکدیکرینه الصاقی تصور اولنمش ایسه‌ده هنوز عملیاته ابتدار اولنمامشدر .

اقلیم : قافقاسیانك اقلیمی مواقعه کوره مختلف وعمومیت اعتباریله پك شدید و سرتدر . موسم صیف غایت حار اولوب حرارت وسطیه ٢٤ درجه‌یی تجاوز ایدر . شتا دخی شدتلی و سورکلی اوله‌رق سطح تراب بر مترو درینلکنه قدر تمامیله منجمد حالده بولنور . یالکز بحر سیاهه ساحل اولان طرفلری شمال روزکارلرینه قارشو محفوظ اولدیغندن بو جهتدن اقلیمی معتدلدر .

حاصلات زراعیه ومعدنیه : قافقاسیه‌نك درتده اوچ قسمی قوراق وشوره یرلردن ویوکسك طاغلردن عبارت اولدیغندن زراعت وفلاحته مساعد دکلدر . اك منبت طرفلری (ریون) نهری وادیسی ایله بحر سیاه ساحلی اولوب پاموق ، پرنج ،

کافور ، اینديغو مصر و توتون نشو ونما بولور . معتدل سمتلرنده دوت و نار اغاجلری یتیشیر .

قافقاسیه جبالنده قورشون وسیملی قورشون ، دمیر ، مانغانز باقر وکوکرد مبذولدر . (کوتایس) [Koutaïs] جوارنده و (ریون) نهری مجرای علیاسنده برکتلی کومور معدنلری موجوددر .

بو مملکتك ثروت معدنیه‌سی میاننده اك مشهوری نفت وپترول منابعی اولوب قافقاس طاغلرینك ایکی مائله‌سنده‌ده بولنورسه‌ده اك مبذول اولدیغی محل (باقو) جواری یعنی (آبشرون) شبه جزیره‌سیدر .

سکنه : ٩ ٢٤٨ ٠٠٠ نفوسه بالغ اولان قافقاسیه سکنه‌سی اکثریت اوزره چرکس وکورجی اقوامندن مرکب اولوب روسلرك عددی ١٦٠٠ ٠٠٠ راده‌سنده‌در . بونلردن بشقه لزکی وتاتار وارمنی اقوامی متفرق صورتده بولنورلر .

تعریفات ملکیه : قافقاس طاغلرینك شمال طرفی قوم چوللرندن وباتاقلق محللردن عبارت اولدیغی ایچون اهالیسی کثرتلی اولمیوب شهر وقصباتی نادردر .

قافقاس سلسلهٔ جبالی اره‌سنده‌کی وادیلر جنس ابیضك اك کوزل نمونه‌سنی تشکیل ایدن وتناسب اندام وحسن وآنلریله مشهور اولان چرکس قبائل شجیعه‌سیله مسکون اولوب بورالرده بیوك ومعروف شهرلر یوقدر .

قافقاسیه‌نك اك غابه‌لك جهتلری ریون نهری ایله ریان اولان جنوب قسمی اولوب اك مشهور بلده‌لرده بو قسمده‌در .

قفقاسیه مملکتی (تفلیس)، (ترەك)، (قره‌دکز ساحلی) (قوبان)، (کوتایس) ، (قارص)، (اریوان) (الیزابت پول) ، (ستاوروپول) ، (داغستان) و (باقو) اسملریله اون بر ولایته منقسم اولوب جمله‌سنك مرکزی و قافقاسیا والئ عمومیسنك مقری (تفلیس) شهریدر . شهر مذکور قورا نهری اوزرنده بولنه‌رق ١٦٠ بیك نفوسی محتویدر .

(ولادی قافقاس=Wladikavkas) قازبك طاغنك شمالنده بولنوب ٤٤ ٠٠٠ نفوسی جامع وترك ولایتك مرکزیدر . قره دکز ولایتك اك معروف بلده‌لری قره‌دکز ساحلنده (آناپا) و (نووو روسییسق=Novrossijsk) و (صحوم قلعه) شهرلریدر .

قوبان ولایتك مرکزی اولان (یه‌قاترینودار) (٦٥ ٠٠٠ نفوس) کمور معدنلریله مشهور اولان (نیقولا ووسقایا [Nicolavevskaia] بلده‌سی و (کوتایس = Kutaïs) (٣٢ ٠٠٠ نفوس) شهری واریوان ولایتنده اریوان (١٥٠٠٠ نفوس) بلده‌سیله (یکی بایزید) و (نخجوان) شهری (آچمیازین) قصبه‌سی وقارص ولایتنده وداخلده قارص بحرسیاه ساحلنده ولایتك مرکزی اولان باطوم (٢٢ ٠٠٠ نفوس) شهری وداخلده (ایلیزابت پول = Ylizavetpol) (٢٠ ٠٠٠ نفوس) و (نوخا) [Noukha] (٢١٠٠٠ نفوس) و (شوشا = Choucha) (٢٥٠٠٠ نفوس) بلده‌لری و داغستان ولایتك مقری اولوب بحر خزر ساحلنده بولنان دربند (١٥ ٠٠٠ نفوس) و (پتروو سق = Petrovsk) قصبه‌لری موجوددر .

باقو ولایتك مرکزی قافقاسیانك تفلیسدن صکره اك بیوك بلده‌سی اولان (باقو = Bakou) شهریدر . شهر مذکور بحرخزر ساحلنده و آپشرون یارم اطه‌سنك جنوبنده امین بر لیمان نهایتنده مبنی اولوب ١١٢ ٠٠٠ نفوس جامعدر .

جوارنده پك زنکین پترول منابعی بولندیغندن پترول اخراجاتی وسوقیاتی زیاده‌در .

(آسترا) بلده‌سی ایران حدودنده مستحکم بر قصبه‌در .

روسلر بحرسیاه ساحلنده واقع (پوتی) و (باطوم) شهرلرندن بدأ ایله باقو شهرینه قدر عظیم بر شمندوفر خطی انشا ایدرك بو ایکی دکز بیننده امین ومنتظم بر طریق مواردە تأسیس ایتمشلردر .

٢٣ § و ٢٤ §

ایران یایلاسی

موقع : (ایران) کلمه‌سی سیاسةً دولت علیهٔ ایرانیه‌نك تحت تصرفنده اولان ممالکه ویرلمش بر اسم ایسه‌ده بو کلمه جغرافیا نقطهٔ نظرندن شمالاً (ترکستان) و (بحر خزر) ، غرباً (عراق) ، (مسوپوتامیا) و (جزیرهٔ علیا) ، جنوباً (بصره کورفزی) و (عمان دکزی) و شرقاً (هندستان) اراضیٔ منحطه‌سی ایله محدود اولان عظیم یایلانك هیئت عمومیه‌سنه تشمیل اولنور .

وسعت : بو صورتده تحدید ایدلمش اولان ایران یایلاسی ٢ ٦٠٠ ٠٠٠ کیلومترو مربعی سطحنده بر اقلیم وسیعدر .

احوال اراضی وجبال : ایران عظیم بر یایلا اولوب (هندوکش) سلسله‌سی ٣٠٠ کیلومترو عرضنده بیوك بر بوزخ جبلی ایله اشبو یایلانی (پامیر) یایلاسنه اتصال ایتدیرمشدر . جبال مذکوره ایران یایلاسنك شرقنده ممتد اولوب (توران) و (سند) اراضیٔ منحطه‌سنی یکدیکرندن تفریق و آسیای غربی و آسیای علیا یایلالرینی بربرینه توصیل ایدر .

بعض نقاطی ٧٥٠٠ مترو ارتفاعه قدر واصل اولان سلسلهٔ مذکوره پك چوق شعباته منقسم اوله‌رق ایران یایلاسنك جهت شرقیه‌سنی یعنی افغانستان طرفلرینی تمامیله احاطه ایتمشدر .

الك مهم شعبه‌لری (کوه‌بابا) سلسله‌سی اولوب (بندبامیان) ، (سفیدکو) و (شیاه کو) اسملریله شرقدن غربه طوغری امتداد ایدرك عجمستان حدودینه قدر واصل اولور . (هندوکش) سلسله‌سی سند اراضیٔ منحطه‌سی ایچون طبیعی بر استحکام حکمنده بوله‌رق سند حوضه‌سنه اولان کچیدلری صعب المروردر . بو کچیدلرك الك مشهورلری کابل ایرماغی وادیسنده (خیبر) ودها جنوبده (قورام) وادیسنده (پایوار =Païvar) کچیدلریدر .

(سلیمان کو) سلسله‌سی ایران شرقیده شمالدن جنوبه طوغری امتداد ایله (هندوکش) شعباتنه ملاقی اولور . ایران یایلاسنك جهت شمالیه‌سنده آراس نهری حوضه‌سندن اعتباراً (قره‌طاغ) سلسله‌سی امتداد ایله جهت شرقیه‌ده کیلان جبالنه ملاقی اولور . (آزربایجان) یایلاسنك وسطنده واقع (زه‌هند) (٣٥٠٠ مترو ارتفاع) و ارمیه کولی ایله بحر خزر ارهسنده واقع (ساوالان) (٤١٠٠ مترو ارتفاع) طاغلری (قره‌طاغ) اجزاسندندر . کیلان ومازندارن جبالی نامیله بحر خزر ساحلنه موازی اوله‌رق امتداد ایدن (البرز) سلسله‌سی طهرانك شمال شرقنده (دماوند) عقدهٔ برکانیه‌سنی (٦٦٠٠ مترو ارتفاع) تشکیل ایدر . ایران یایلاسی جهت غربیه‌ده (الوند) طاغلریله دجله حوضه‌سندن تفریق ایدلمشدر . سلسلهٔ مذکوره شعبات کثیره‌سیله (اردلان) ، (لورستان) ، (خوزستان) و (فارسستان) جهتلرینی احاطه ایده‌رك (مکران) سلسله‌سنه ملاقی اولور .

(مکران) سلسله‌سی دخی بلوجستانده عمان دکزینه متوازیاً امتداد ایلر .

ایران یایلاسنده اسکان و اقامت قابل اولیه‌جق درجه‌ده مخوف چوللر موجود اولوب (دشت کبیر) و (دشت لوت) تسمیه اولنان چوللر عجمستانده و (رجستان) بادیه‌سی افغا- نستانده کائندر .

سواحل : ایران یایلاسی بحر خزر و بصره کورفزی و بحر عمان ساحللرینه مالکدر .

بحر خزر ساحلی بطاقلق وداعی امراضدر.

بو ساحلده (مرد آب) یاخود (انزه‌لی) کورفزیله (سفید رود) منصبی و (لنژه‌رود) و (مشهدحصار) اسکله‌لری و (میان قالی) قیالقلری ایله محفوظ اولان (استرآباد) کور- فزی موجوددر .

بصره کورفزی ساحلی عارضه‌لی اولوب لیمانلری نادردر. (بندر بوشهر) و (لنکه) یاخود (بندر لنکه) قصبه‌لری و (طویله) دخی تسمیه اولنان (کیشم) اطه‌سی بو ساحلده‌در. عمان دکزی ساحلی سفائنجه بادی تهلکه اوله‌جق درجه‌ده رصیفلر ایله مملو اوله‌رق (جاسق) و (چابهار) لیمانلری موجود ایسه‌ده قابل استفاده دکلدر .

اقلیم : ایرانک اقلیمی ، آسیاده اکثریتله حکمفرما اولان ، یایلا اقلیمیدر . یازین یبوست و زیاده حرارت ، قیشین

شدتلی برودت اجرای حکم ایدر . وقت شتاده بر قاچ دفعه خفیف یاغمور یاغه‌رق سنه‌نک متباقی سکز طقوز آینده سما دائما سحابدن آزاده قالیر .

ایران یایلاسنک اکثر اقسامی سنه‌ده ٢٥ سانتیمترودن زیاده یاغمور یوزی کورمز . بعض طرفلرنده مقیاس مطرک ارتفاع سنویسی ١٥ سانتیمترویه بیله واصل اوله‌مز . هوانک فوق العاده یابس و سحابدن عاری اولمسی سببیله حزام حارهٔ شمسیه‌نک شدتی و انشعاع حرارتی تعدیل ایده‌جک هیچ بر واسطه اولمدیغندن کیجه ایله کوندوز اره‌سنده درجهٔ حرارت پک زیاده متحولدر . بعض سمتلرنده مقیاس الحراره طلوع شمسدن مقدم التی یدی درجه‌یه قدر ایندیکی حالده زوالدن صکره +٦٠ درجه‌یه قدر چیقار . یازین تأثیر حرارتله قاوریلان یرلر قیشین تحمل ایله‌میه‌جک درجه‌ده صوئوق اولور .

انهار : ایران یایلاسنده جاری اولان انهار غیر مهمدر ، بونلر وقت صیفده غایت کوچک و اهمیتسز ایرماقلردن عبارت اولوب بالکز ، پک آز دوام ایدن . یاغمور موسملرنده نهر منظره‌سنی ارائه ایده‌بیلیرلر . اکثریسی دکزه واصل اوله‌میه‌رق حوضهٔ داخلیه‌ده قالیر ، بر طاقم چایلر منسوب اولدقلری نهره ویا کوله انصباب ایتمدن اورته‌دن غائب اولور . (ام دریا) نهری ایران یایلاسنک شرق شمال طرفنی بخارا اراضیسندن تفریق ایدر . (کوه بابا) و (کوه سفید) دن نشأت ایدن بر چوق ایرمقلر افغانستانک شمال

اراضیسنی اروا ایدەرك مذكور نهرە انصباب ایدرلركه اك مشهورلری (كوكچه) و (قوندوز) ایرمقلریدر .

افغانستانك غرب شمالی اروا ایدن (مرغ آب) ایله افغانستانده (هری رود) اسمیله معروف اولدیغی و ینه بو اسمله افغانستان وعجمستان آرەسنی تحدید ایلدیكی حالده تركستانه داخل اولدیغنده (تجن) یاخود (تجند) اسمی آلان نهر، ام دریایه واصل اولەمیەرق تركستان چوللرنده غائب اولور .

(سند) نهرینه افغانستاندن (كابل) و (قورام) [Kouram] نهرلری جریان ایدر .

عجمستاندن بحر خزره (سفید رو) یاخود (قزل اوزون) نهری آقار .

(دجله) نهری توابعندن (زاب) و (دیاله) ایرماقلرینك مجرای علیالری ایراندەدر . (قارون) نهری برچوق ایاقلریله ایرانك غرب جنوبی اروا ایدرك شط العربه التحاق ایدر.

ایرانله روسیه بیننده خط فاصل اولان (اراس) چایی صاغ جهتندن (قزل چای) و (قره چای) اسمنده ایكی ایرماغك صولریله بسلنیر .

ایران یایلاسنده بولنان كوللر طاغلر آرەسندەكی چوقور وادیلرە صولرك تراكمندن حاصل اولمش اولوب دكزه مجرالری اولمدیغندن صولری طوزلیدر . بونلرك (ارمیه) و (نیرس) [Niris] كوللری و (هامون) بطاقلغیدر .

ارمیه كولی ٤٦٠٠ كیلومترو سطحنده اولدیغی حالده عمق انجق ٥ متروەدر . بو عمق دە سنەدن سنەیه آزالمقدەدر . مذكور كوله (آجی چای) اسمنده بر صو آقار .

(نیریس) كولی اودرجه طوزلیدركه محتوی اولدیغی صو طوزلری اریتمكه كافی اولمدیغندن قطب دكزلرندەكی بوز طاغلری كبی كولك كنارنده طوز یغینلری كوریلور . (هامون) كولی یازین بطاقلق حالنده اولوب یالكز یاغمور موسمی برچوق چایلرك انضمامیله صولری تزاید ایلر . هامون كولنه آقان صولرك اك مشهوری (هیلمند) نهریدر .

حاصلات زراعیه ومعدنیه : ایران یایلاسنك قسم اعظمی لزومی درجەسنده راطب اولمدیغی ایچون منبت ومحصولدار دكلدر . وسط و شرق طرفلری صحرای كبیر وتركستان بادیەلرینه مشابه اولەرق قوۀ انباتیەدن تمامیله محرومدر .

یالكز طاغ اتكلریله نهر مجرالرنده زراعت وحراثت قابل اولوب پاموق ، توتون ، انواع میوه ، كنویر وكتان بركتله نشو ونما بولور . كیلان ومازندران طاغلریله بحر خزر آرەسندەكی اراضی فوق العاده منبت ومحصولداردر .

ایران یایلاسنك ثروت معدنیەسی حاصلات نباتیەسندن زیادەدر . (هندوكش) طاغلرنده كموش ، چینقو ، قورشون ، باقر ، (خراسان) طاغلرنده آلتون ، باقر ، قلای ، قورشون و دمیر معادنی موجوددر . (البرز) سلسلەسی دخی معادنده

خیلی زنکیندر . اخیراً ایرانك فارستان حوالیسنده غایت صاف پترول منابعی کشف اولنمشدر .

سکنه : ایران یایلاسنك مجموع نفوسی ١٤ بچق ملیون قدر اولوب بونك ٩ ملیونی عجمستانده ، ٥ ملیونی افغانستانده وتخمیناً ٥٠٠ بیك قدری بلوجستانده ساکندر .

اهالیٔ مذکوره عمومیت اوزره شرف اسلامله مشرف اولوب ایرانیلرك قسم اعظمی شیعی اولدیغی حالده افغانلیلر عموماً وبلوجیلر اکثریت اوزره سنی المذهبدر . سکنهٔ مرقومه عجم ، کرد ، داجیق ، افغان ، بلوج ، ترکمن اقوامندن مرکبدر .

تعریفات : ایران یایلاسی سیاسةً اوچ قسمه تقسیم اولنور : غربده : نفس ایران یاخود عجمستان ، شرقده : افغانستان ، شرق جنوبده : بلوجستان [*] .

١) عجمستانده : ایران نام دیکرله عجمستان شمالاً ترکستان بحر حزر وقافقاسیه غرباً ممالك عثمانیه وبصره کورفزی جنوباً بحر عمان وغرباً بلوجستان وافغانستان ایله محاطدر .

عجمستان مملکتی اون ایکی ولایت ویلایته منقسم اولوب

[*] اسامیٔ ممالك	مقدار نفوس	مساحهٔ سطحیه
عجمستان	٩ ٠٠٠ ٠٠٠	١ ٦٤٥ ٠٠٠
افغانستان	٥ ٠٠٠ ٠٠٠	٥٥٨ ٠٠٠
بلوجستان	٥٠٠ ٠٠٠	٣٨٠ ٠٠٠
	١٤ ٥٠٠ ٠٠٠	٢ ٥٨٣ ٠٠٠

بری وسطده اوچی غربده دردی جنوبده بری شرقده واوچی شمالده کائندر .

وسطده بولنان ولایت (عراق عجم) اسمیله موسوم اولوب اك معروف بلده‌سی ، بتون عجمستانك مرکز اداره‌سی وایران شاهلرینك اقامتکاهی اولان (طهران) (٢٣٠ ٠٠٠ نفوسی) شهریدر . شهر مذکور (البرز) طاغلرینك جنوبنده مبنی اوله‌رق بحرحزره کیدن طریق اوزرنده بولندیغی ایچون اهمیت تجاریه‌سی زیاده‌در . طهرانك شمالنده (قزوین) ویا (قزبین) (٤٠ ٠٠٠ نفوس) شهری بولنور . شهر مذکور امام فخرالدین راضی حضرتلرینك مسقط رأسلریدر . طهرانك جنوبنده موغوللر طرفندن تخریب اولان (ری) شهری خرابه‌لری موجوددر . طهراندن کرمانشاهه کیدن طریق اوزرنده (همدان) (٣٥ ٠٠٠ نفوس) شهری ، وجهت جنوبیده (یزد) بلده‌سی (٤٠ ٠٠٠ نفوس) وبوشهرك جنوب غربنده مجوسیلرك اقامتکاهی اولان (تافت = Taft) قصبه‌سی و ١ ٥٠٠ مترو ارتفاعنده غایت لطیف بر موقعده مبنی اولوب ٨٠ بیك نفوسی محتوی بولنان (اصفهان) وآنك دها شمالده (کشان) (٣٠ ٠٠٠ نفوس) وچول طریقنه داخل اوله‌جق کاربانلرك صوك استاسیونی اولان (قوم) (٢٠ ٠٠٠ نفوس) و طهران - تبریز طریقی اوزرنده (زنجان) بلده‌لری بو ولایتك معروف شهرلرندندر . اصفهان شهری تیمورلنك زمانه قدر ایرانك پایتختی ایدی .

غربده بولنان اوچ ایالتدن اولکیسی (آذربایجان) ایالتی اولوب مرکزی (تبریز) شهر تجارتگاه ومستحکمیدر . (تبریز) (۱۸۰۰۰۰) نفوسی شامل اولەرق ایرانك ایکنجی شهریدر . ارمیه گولنك غرب طرفنده مبنی اولەرق ممالك عثمانیەدن طهرانه کیدن طریق اوزرنده بولندیغی ایچون اهمیت تجاریەسی زیادەدر .

تبریزك جنوبنده واقع (مراغه) وکندی اسمندەکی گولك غرب طرفنده (ارمیه) هم دولت علیه وهم روسیه حدودینه یقین اولدیغی جهتله موقعاً حائز اهمیت اولان (خوی) (۲۵۰۰۰ نفوس) شهرلریله ولایتك شرق طرفنده (اردبیل) شهر قدیمی بو ولایتك معروف بلدەلرندندر .

ایکنجیسی (کردستان) ویاخود (اردلان) ایالتی اولوب مرکزی (۳۲۰۰۰) نفوسی حاوی (کرمانشاه) قصبەسیدر . (بوروجیرد) و (خرم آباد) قصبەلرینی محتوی اولان (لورستان) ناحیەسی دخی (اردلان) ایالتنه ملحقدر .

اوچنجیسی (خوزستان) ایالتیدر . اك بیوك شهری ۳۰۰۰۰ نفوسی حاوی (دزفول) بلدەسیدر . (سوس) اسم قدیمیله مشهور اولان (ششتر) بلدەسی دخی بو ولایت داخلندەدر .

جنوبده بولنان درت ایالتدن برنجیسی (فارستان) ایالتیدرکه مرکزی لطافت موقعیه وجیادت آب وهواسیله مشهور (شیراز) (۳۲۰۰۰ نفوس) شهریدر . شهر مذکورك موقعی ایرانك اك

لطیف مواقعندن اولوب اطرافی بساتین وگل باغچەلریله محاطدر . شیرازك گل صویی وتحته وفیل دیشندن اویمه ایشلری مشهوردر . (شیراز) بلدەسی (بوشیر) ایله طهران بیننده‌کی طریق اوزرنده بولندیغی ایچون تجارتاً اهمیتی زیادەدر . (اصطخر فارس) یاخود (پرسەپولیس = Persépolis) پایتخت قدیمی خرابەلری شیرازك ۵۰ کیلومترو شمالندەدر . بصره کورفزی ساحلنده بولنان (بوشیر) یاخود (بندربوشیر) شهر تجارتگاهی دخی بو ولایت داخلندەدر .

ایکنجیسی (لارستان) ایالتی اولوب مرکزی (لار) قصبەسیدر .

بصره کورفزی ساحلنده (لنکه) یاخود (بندرلنکه) (۷۰۰۰ نفوس) وبونه او ساحلده و (طویله) تسمیه اولنان (کیشم) اطەسنك منتهای شرقیسی قارشوسنده واقع (بندرعباس) (۸۰۰۰ نفوس) شهرلری بو ولایت داخلندەدر .

اوچنجیسی (کرمان) ولایتی اولوب مرکزی ۴۵۰۰۰ نفوسی حاوی (کرمان) شهر مستحکمیدر . شهر مذکور ۱۸۰۰ مترو ارتفاعنده بولندیغندن هواسی غایت سرتدر . کرمانك خالیلری وتفتیکدن معمول شاللری وایپك منسوجاتی مشهوردر . دشت لوت یقیننده (بام) قصبەسیله (میناب) (۱۰۰۰۰ نفوس) شهر تجارتگاهی بو ولایت داخلندەدر .

دردنجیسی (مکران) یاخود (بامپور) ولایتی اولوب ایرانك شرق جنوب طرفلرینی احاطه ایتمشدر . مرکزی (بامپور) موقعیدر . عمان کورفزی ساحلنده وبر لیمان اوزرنده واقع (جاسق) و (چاوبار) معروف قصبه‌لرندندر .

شرقده واقع ولایت . (خراسان) ولایتیدرکه مرکز اداره‌سی امام علی الرضی رضی الله عنه حضرتلرینك مقام مبارکلرینی محتوی اولان (مشهد مقدس) (٧٠٠٠٠ نفوس) شهریدر . شهر مذکور (تجن) نهری توابعندن (کشاف رود) اسمنده بر ایرماق اوزرنده بولنه‌رق اطرافده منبت و محصولدار باغچه‌لری شاملدر . هرسنه یوز بیکدن متجاوز زوار شیعه برای زیارت شهر مذکوره کلیرلر .

(قاسم آباد) ، (کشاف رود)ك منبعی جوارنده بولنوب ایرانك اك ایی دوه‌لری بو حوالیده یتیشیر . (محمد آباد) و(لطف اباد) شهرلری و(هری رود) نهری اوزرنده وروسیه حدودنده واقع (سراخ) وینه روسیه حدودی یقیننده (قلعة النادر) موقع مستحکمه‌لری و (نیشابور) (٩٠٠٠ نفوس) و (بیرجان) (١٥٠٠٠ نفوس) و (ناصر آباد) بلده‌لری بو ولایتك معروف قصبه‌لرندندر .

شمالده واقع اوچ ایالتدن بری (استر آباد) ولایتی اولوب مرکزی استراباد (١٥٠٠٠ نفوس) شهریدر .

الیوم ایرانده حکومت ایدن (قاچار) سلاله‌سی بو شهردن ظهور ایتمشدر . استر آباد ایران ایله توران آره‌سنده‌کی طرق تجاریه‌نك مرکزی بولنمق جهتیله تجارةً حائز اهمیتدر . (جرجان) نهری محل انصبابنده واقع (کموش تپه) بالق صید واخراجندن طولایی مشهوردر .

ایکنجیسی (مازندران) ایالتیدرکه مرکزی (٨٠٠٠ نفوسی حاوی (ساری) بلده‌سیدر . شهر مذکورك اسکله‌سی بحر خزر ساحلنده (فرح آباد) موقعیدر .

بالفروش (٣٠٠٠٠ نفوس) ایرانك اك بیوك بازار تجارتلرندن اولوب طهران طریق تجارتی اوزرنده‌در . اسکله‌سی (مشهد حصار) شهریدر .

اوچنجیسی (کیلان) ایالتی اولوب مرکزی ساحل بحر خزره قریب برموقعده وسفید رو نهرینك انزه‌لی کورفزینه اقان اغزی اوزرنده واقع و(٤١٠٠٠) نفوسی محتوی رشت شهریدر (انزه‌لی) و (بری بازار) یاخود (پیله بازار) قصبه‌لری رشت شهرینك اسکله موقعلریدر .

بو اوچ ولایت عجمستانك اك منبت ومحصولدار اراضیسنی احتوا ایتمشدر .

عجمستان موقعی اقتضاسندن فتح بلاد ارزوسنده بولنان

باجمله ملل قديمه‌نك استيلالرينه دوچار اوله‌كلمشدر . الك اول بابلبلر قطعهٔ مذكوره‌يى بر آوردهٔ تسخير ايتمشلر ايسه‌ده بر مدت صكره ايرانيلر استحصال استقلال ايدرك مديا وفارس اسميله ايكى حكومت تشكل ايتمشلردر .

ايران ، قبل الهجره اوچنجى عصرده اسكندر كبير طرفندن استيلا ايدلمش وهجرتك برنجى عصرنده عربلر طرفندن فتح اولنمش و آلتنجى عصر هجريده موغوللرك پامالى استيلاسى اوله‌رق بر مدت ده افغانيلرك تحت اداره‌سنده بولندقدن صكره آنجق اون ايكنجى قرنده مستقل بر حكومت حالنه كله‌بيلمشدر .

جغرافياى عمرانى : يوللر : ايرانده يوللر پك آز وموجودلرىده غيرمنتظمدر . امتيازى روسلره اعطا اولنان شمندوفرخطوطى انشاآتنه هنوز باشلانه‌مامشدر . روسلر طرفندن ياپيله‌رق ينه انلر طرفندن ايشله‌دلمكده اولان (طهران - رشت) طريقيله امتيازى انكلتره‌يه ويرلمش اولان (طهران - قوم) جاده‌سندن بشقه عربه مروريته مساعد يول يوقدر .

پوسته و تلغراف : ايرانده ١٠٠ قدر پوسته و تلغراف مركزى موجود اولوب سنوى ٢ مليون ٥٠٠ بيك مكتوب تعاطى ايدلمكده‌در . تلغراف خطوطنك طولى ٦٦٥٠ كيلومترودر .

تجارت : ايرانك تجارت عموميه‌سى ٢٥٠ مليون فرانقدن عبارت اوله‌رق بونك ١٣١,٥ مليون فرانغى ادخالات و ١١٨,٥ مليون فرانغى

اخراجاتدر . باشليجه ادخالات امتعه‌سى منسوجات باخصوص منسوجات قطنيه ايله اشياى زجاجيه ، كاغد ، دمير ، باقر ، شكر و چايدن عبارتدر .

اخراجات امتعه‌سى ايسه خام يوك ، ايپك ، تنباكو ، درى ، خالى ، افيون ، ضمغ ، خرما وحبوباتدر .

قوهٔ عسكريه : ايرانك ٦٠٠٠٠ نفر عساكر منتظمه‌سى اولوب ٤٠٠٠٠ قدرده غير منتظم عسكرى واردر . اردو قوماندانلرينه (سردار) فرقه قوماندانلرينه (اميرتومان) وكوچك ضابطانه (سرتيب) تسميه اولنور .

بودجه : ١٨٩٨ - ١٨٩٩ سنه‌سنده واردات عموميه ١,٥ مليون انكليز ليراسدن عبارت ايدى .

ديون عموميه : ٢,٥ مليون روبله‌دن عبارتدر .

٢) افغانستان : افغانستان ايران يايلاسنك قسم شرقيسى اولوب شمالاً تركستان ، غرباً ممالك ايران ، جنوباً بلوجستان وشرقاً هندستان ايله محاطدر .

افغانستان ، هندستان ايله ايران وتوران آره‌سنده بر كچيد دها طوغريسى بو كشورلرى بر برندن تفريق ايدن بر سد آهنين حكمنده اولوب هرات ، قندهار ، غزنه وكابل كبى مواقع مخصوصه‌سى هر عصرده هندستانك كليدى عد اوله‌رق هندستانه عطف نظر ايدن اقوام اول امرده بورالرى الده ايتمكه تشبث ايتمشلردر . بناءً عليه افغانستان اولدنبرى پك چوق محاربانك محل ظهورى اولمشدر . مملكت عموميت اعتباريله طاغلق وكچيدلرى

نادر وموجود اولان کچیدلرکده بك آز قوتله مدافعه‌سی ممکن اولدیغندن هندستان ایچون طبیعی بر استحکام مقامنده‌در .

مملکت مذکور تخمیناً بش ملیون قدر نفوسی محتویدر . نفوس مذکوره‌نك نصفندن زیاده‌سی افغان قومی تشکیل ایدر . داجیکلر (١) ملیون وقزل باشلر (٢٥٠) بیك راده‌سنده اولوب عرق اصفره منسوب اولان (هزاره) قوم شجیعی (٦٠٠) بیك وسیه پوشلر (١٥٠) بیك راده‌سنده‌در .

مملکت مذکوره ، (کابلستان) ، (قافرستان) ، (هزاره) ، (قندهار) ، (هرات) ، (سیستان) ، (ترکستان افغانی) ، اسمیله یدی قسمدن مرکب اولوب مرکز اداره‌سی بابر شاهك پایتخت قدیمی اولوب ٢ ٠٠٠ مترو ارتفاعنده وغایت مستحکم بر موقعده مبنی و ٦٠ ٠٠٠ نفوسی حاوی (کابل) شهریدر .

کابل نهری اوزرنده واقع (جلال آباد) بلده‌سیله (کابل) ایله (قندهار) اره‌سنده ملوك غزنویه‌نك مرکز قدیملری اولان (غزنه) (٨ ٠٠٠ نفوس) شهری بو ولایتده‌در .

(قافرستان) افغانستانك هندستانله همحدود اولان قسمی اولوب هندستانك اك مهم کچیدلری بوراده‌در .

(ماستوج) هندوکش طاغلری اره‌سنه صیقشمش ٢ ٥٠٠ مترو ارتفاعنده برموقع مستحکمدر .

(قونار) نهری وادیٔ منبتی (چترال) اسمیله بنام اولوب اك مشهور قصبه‌سی (چترال) موقعیدر .

کابل وادیسنده واقع (خیبر) هندستانك اك مهم کچیدیدر . مذکور کچید انکلتره حکومتی طرفندن بیطرف حاله وضع اولنه‌رق آفریدیلرك محافظه‌سنه تودیع اولنمشدر .

(هزاره) مملکتی (قندهار) ایله (هرات) اره‌سنده بولنه‌رق هیلمند نهری توابعی ایله ریاندر. اهالیسی مغول نسلنه منسوب و شیعی المذهب اولوب متفرق صورتده شیوخ اداره‌سنده یشامقده‌درلر .

(قندهار) ولایتی ١ ٠٠٠ ٠٠٠ قدر نفوسی جامع اوله‌رق مرکزی احمد شاه طرفندن (کابل) و (هرات) طریقی اوزرینه بنا ایدلمش ٦٠ ٠٠٠ بیك قدر نفوسی جامع (قندهار) شهریدر .

هرات قسمی ایران حدودینه جوار اولان اراضی اولوب اك بیوك بلده‌سی هری رود نهرینك صاغ ساحلنده (هرات) (٥٠ ٠٠٠ نفوس) شهر مستحکمیدر . (سبزوار) (١٠ ٠٠٠ نفوس) و (غوریان) (١٢ ٠٠٠ نفوس) بلده‌لری ایران حدودی جوارنده مستحکم موقعلردر .

(سیستان) یاخود (سجستان) هامون بطاقلغی جوارنده‌کی اراضی‌یی جامع اولوب مرکزی (لاخ) موقعی و اك مهم قصبه‌سی (شاه رود) اسمنده بر ایرمق اوزرنده (خاقان سور) بلده‌سیدر .

ترکستان افغانی ام دریا نهرینك غرب طرفنده بولنان

ونهر مذکورك توابع کثیره‌سیله ریان اولان اراضی اولوب بدخشان خانلغی ایله قدیم قوندوز حولم و میمنه خانلقلری اراضیسنی محتویدر. بدخشان خانلغی افغانستان امارتنك تحت تابعیتنده بولنه‌رق ٢٠ ٠٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ١٥٠ ٠٠٠ نفوسی حاوی بر امارت مختاره‌در. مرکزی (فیض آباد) شهریدر.

٢٨٠ بیك کیلومترو مربعی وسعتی و ٤٠٠ ٠٠٠ قدر نفوسی حاوی اولان (قوندوز) خانلغی اراضیسی قسماً داعی امراض بطاقلقلردن متشکل اوله‌رق مرکزی (قوندوز) ویا (اقسرای) ایرماغی اوزرنده (قوندوز) شهریدر.

حولم خانلغنك مرکزی حولم (١٠ ٠٠٠) شهریدر اسم قدیمی بختریا (Bachteri) اولان (بلخ) بلده‌سی بوراده‌در.

میمنه خانلغنك مرکزی ینه بو اسمده بر شهردر.

جغرافیای عمرانی — محصولات : معادن : افغانستانك ثروت معدنیه‌سی زیاده ایسه‌ده هنوز لایقیله استفاده ایدیله‌مامکده‌در. کابل وقونار ایرماقلرنده قومله قاریشیق التون بولنور. (هندوکش) جبالنده کوموش، باقر، زنجفره، قورشون و انتیمون منابعی واردر.

نباتات : افغانستان احوال اقلیمیه‌سنك اختلافاتی و بعض محلرده صویك کثرت و مبذولیتنه مقابل بعض جهتلرده ندرت و مفقودیتی محصولاتجه‌ده اختلافات وقوعنه بادی اولمشدر. خیبر ایله کابل اره‌سنده بولنان اراضی زراعته قطعیاً مساعد دکلدر. بالعکس (کابل) و (قورام) و(هلمند) وادیلری باخصوص هرات طرفلری پك زیاده منبت ومحصولداردر.

محصولات زراعیه‌سی متنوع اولوب بغدای، آربه، داری، مصر بغدایی ومازی حاصل اولور. میوه‌لردن قایصی، شفتالی، اینجیر وشام فستیقی ایله اوزوم یتیشیر. توتون، پاموق و شکر قامشی حاصلاتی‌ده زیاده‌در.

حیوانات : حیوانات اهلیه میاننده عادی و هجین دوه‌لری پك کثرتلی اولوب هرات حوالیسنك بارکیرلری مشهوردر. (هزاره) مملکتنده پك چوق قویون بسلنیر.

صنایع : افغانستانده صنایع ترقی ایتمامشدر. بیاغیدن وتفتکدن شال، حالی وصوف نسج اولنور. تفك وبچاق اعمالاتی و سراجلق صنعتی خیلی مترقیدر.

طرق نقلیه : افغانستان آسیانك اسوجره‌سی مقامنده اولوب هر طرفدن جبال رفیعه ایله محاط اولدیغی ایچون یوللری هم آز هم صربدر. انکلیزلر جنوب جهتندن برشمندوفرخطی انشاسنه باشلایه‌رق قندهاری کچوب هراته تقرب ایتمشلردر. عربه مرورینه مساعد یوللر بولنمدیغندن نقلیات کاروان طریقلریله اجرا اولنور.

قوهٔ عسکریه : افغانستان قوهٔ عسکریه‌سی ١٧٨٩ تاریخنده امیر(شیر علی خان) طرفندن اوروپا اصولنده تنظیم وتنسیق ایدلمش اولوب خدمت عسکریه مجبوریدر. قوهٔ عسکریه‌سی ٣٧ ٠٠٠ پیاده ایله ٧ ٠٠٠ سواریدن عبارتدر.

٣) بلوجستانه : بلوجستان شمالاً افغانستان وانکلتره طرفندن ضبط اولنوب (انکلیز بلوجستانی) تسمیه اولنان اراضی، شرقاً هندستان، جنوباً بحر عمان و غرباً ایران ایله محدود اولوب ٥٠٠ ٠٠٠ نفوسی و ٣٨٠ ٠٠٠ کیلومترو اراضی‌یی شاملدر.

بلوجستان سواحلی طاغلق اولوب برچوق برونلر واطرافنده رصیفلر موجوددر. ایکی برون اره‌سنده بر درجه‌یه قدر

روزکاردن سالم قویلر حاصل اولمش ایسه‌ده ساحل صیغ اولدیغندن سفائنك التجاسنه مساعد دکلدر .

بلوجستان ایران یایلاسنك شرق جنوبیسنی تشکیل ایدر . مکران سلسله‌سی جنوب طرفنی و کوهستان جبالی ساراوان وکلات جهتلرینی قاپلامشدر . کلات جوارنده (کوه ماران) تسمیه اولنان طاغ ٣ ٠٠٠ مترودن زیاده ارتفاعه مالکدر .

بلوجستانك همان بالجمله میاه جاریه‌سی (کلات) جبالندن ظهور ایله مختلف جهتلره جریان ایدر . سند نهرینه (تجاغا) [Tejaga] و (بولان) ایرماقلری آقار . عمان کورفزینه بر چوق کوچك کوچك صولر آقمقده اولوب اك مهمی هندستان ایله بلوجستان حدودینی تحدید ایدن (هاب) ایرماغیدر .

بلوجستان اقلیمی مختلفدر . سند نهری حوضه‌سنده‌کی اراضی ایله داخلی یایلانك احوال اقلیمیه‌سی یکدیکرینه مشابه دکلدر . الچق یرلر شدت حرارتدن قاوورولیر . یوکسك یرلر یازین اوروپا اراضیسی کبی معتدل اولدیغی حالده قیشین آیلرجه بوزلر آلتنده قالیر .

غرب جنوبی روزکارلرینك تأثیریله حزیراندن ایلوله قدر وقت وقت یاغمور یاغار .

تعریفات ملکیه : بلوجستان مقدما مستقل بر حکومت اولدیغی حالده ١٨٧٦ سنه‌سندن بری انکلتره‌نك تحت حمایه‌سنه داخل اولمشدر . انکلتره حکومتی اعانةً بلوجستانه سنوی

٢٠ ٠٠٠ لیرا تسویه ایدر . کلات و غانداوا شهرلرنده انکلیز عسکری مقیمدر . انکلیزلر بلوجستانك شرق شمالی استیلا ایده‌رك (بلوجستان انکلیزی) نامیله هند مستملکاتنه الحاق ایتمشلردر .

ممالکت مذکوره (کلات) ، (قاچی - غانداوا = Katchi-Gandva) ، (ساراوان = Sarwan) ، (جالاوان = Djalavan) ، (لاس = Las) و (مکران) قسملرینی شاملدر .

مرکز اداره‌سی کلات شهری اولوب هندستاندن ، ایران وافغانستانه کیدن یوللرك تقاطع نقطه‌سنده و ٢ ٠٠٠ مترو ارتفاعنده مهم برموقعده بولنه‌رق ١٤ ٠٠٠ نفوسی جامعدر .

(غانداوا) بلده‌سی (مولا) کچیدی مدخلنده بولنه‌رق ٥ ٠٠٠ نفوسی جامعدر . قصبهٔ مذکوره بلوجستان خانلرینك مقر صیفیه‌سیدر . بوقصبه دخی انکلتره عساکر محافظه‌سنك تحت اشغالنده‌در .

(خوزدار) کذلك انکلتره موقع عسکریسی اولوب کلات طریقنه حاکمدر .

(باغ) و (ناصر آباد) و (ساراوان) و (ماستانغ = Mastang) بلده‌لری و بلوجستانك شرق جنوبیسنه مصادف اولان (لاس) وياخود (لوس) قسمنك مرکزی اولان (بلا) قصبه‌سی بلوجستانك شایان ذکر بلادندندر .

(مکران) قسمنده (غوادار) اسمنده بر شبه جزیره ایله بو نامده‌کی شهر مسقط حکومتنه تابعدر .

جغرافیای عمرانی : محصولات — معادن : (باغ) جوارنده کوکرد ، (خوزدار) یقیننده قورشون و (جلاوان) قسمنده آلتون وکموش معادنی ومختلف یرلرده دمیر وباقر طمارلری کشف ایدلمشدر .

نباتات : بلوجستانك شرقی و جنوبی چول اولوب زراعته مساعد دکلدر. مرکز یایلاسنده وشرق وشمال طرفلرنده ومکران جهتنده‌کی واحه‌لرده هرنوع حبوبات ومیوه وپاموق وپرنج حصوله کلیر.

حیوانات : بلوجستانده وحوشدن ارسلان و قپلان بولنمیوب انجق پارس ، آیی ، چقال ، تلکی ، صرتلان ، یبان مرکبی ، غزال و یبان کدیسی کبی حیوانات کثرتلیدر. حیوانات اهلیه‌سی دوه ، قویون وبار. کیردن عبارتدر. سواحلده پك چوق بالق چیقار. بوندن طولایی اسکندر کبیر مکران سکانته (آکل السمك) (Jchtyophages) تسمیه ایتمش ایدی .

صنایع : بلوجستانده صنایع همان مفقوددر .

تجارت : ساحل بحرده اك بیوك تجارت موقعی صایلان (غوادار) لیمانی ۱۷۹۷ تاریخندن بری مسقط امیرینك اداره‌سنده بولنمقده‌در . بلوجستانك همان بالجمله اخراجاتی بوطریقله اجرا اولنور. باشلیجه اخراجاتی یوك ، ساده یاغ ، حصیر وزنبیلدن عبارتدر .

یوللر : کاروان طریقلرندن عبارت اولوب بونلرده پك آزدر .

انکلیزلر شیقارپور موقعندن (پیشین = Pichine) وادیسنه و (بولان) کچیدی قدر بردمیریولی انشا ایتمشلردر.

آسیای جنوبی

§ ۲۵ و § ۲٦

هندستان شبه جزیره‌سی

موقع وحدود : هندستان شبه جزیره‌سی ، آسیا قطعهٔ وسیعه‌سنك جنوب طرفنده عظیم بر ذو اربعة الاضلاع تشکیل ایدوب شمال طرفی همالایا سلسلهٔ جبالیله (تیبت) یاخود (تبت) الکاسندن تفریق اولنور . غرب شمالی افغانستانه و بلوجستانه متصل غربی عمان دکزینه ، شرقی بنکاله کورفزینه ساحل اوله‌رق شرق شمالی هند چینی الکاسیله محدوددر . جنوبنده (قومورین) (Comorin) برونی ایله نهایت اولان (مثلث الشکل) دکن شبه جزیره‌سی واردر .

هندستانك مساحهٔ طولی ۳ ۵۲۰ کیلومترو ومسافهٔ عرضی ۲ ۸۱۲ کیلومترو اولوب سیلان اطه‌سی دخی داخل اولدیغی حالده مساحهٔ سطحیه‌سی ۳,۵ ملیون کیلومترو مربعنی تجاوز ایدر .

هندستان ممالك سائره‌دن یوکسك طاغلر وفورتنه‌لی دکزلر ایله منفرزدر . اوروپالیلر انجق امید برونی طریقنك کشفندن صکره هندستانله مناسباتده بولنمغه باشلایوب سویش قنالنك حفری اوروپا ایله هندستان بیننده‌کی مناسبتی پك زیاده تسهیله بادی اولمشدر .

احوال اراضی وجبال : هندستان شبه جزیره‌سی ، شمالاً حمالایا طاغلرندن عظیم بر اووه ایله تفریق ایدلمش واسع بر یایلادن عبارتدر . اشبو اووه‌نك ارتفاعی غایت آز اولوب هندستان اراضیسی ٣٠٠ مترو قدر آلچالدیغی حالده تماماً دکز آلتنده قاله‌رق یایلا قسمنك عظیم بر جزیره حالی کسب ایتمسی لازم کلیر ، اشبو یایلا (دکن = Dekkan) اسمیله معروف اولوب ارتفاعی ٤٠٠ ایله ١٠٠٠ مترو آره‌سنده‌در . مذکور یایلا غربدن شرقه طوغری میللی اولدیغندن بوراده جریان ایدن انهار عمومیتله شرق طرفنه یعنی بنکاله کورفزینه انصباب ایدر .

(دکن) یایلاسی اوچ جهتدن جبال ایله محاطدر : غرب طرفنده ساحله یقین اوله‌رق (غربی غات) سلسله‌سی امتداد ایدر . (غربی غات) طاغلرندن دها الچق اولوب جهت شرقیه‌ده امتداد ایدن (شرقی غات) سلسله‌سی (٥٠٠ - ١٠٠٠) مترو ارتفاعنده‌در . دکن یایلاسنك شمال طرفلری (ساتپورا = Satpoura) و (مایقال = Maïkal) و (ویندیا = Vindiya) جبالیله محاط اولوب بو طاغلرك ارتفاعی ١٢٠٠ متروی تجاوز ایتمز . شرقی وغربی غات طاغلرینك مائلهٔ خارجیه‌لری منحط ولحق وقسماً بطاقلق اراضیدن متشکل اوله‌رق عرضی غرب طرفنده ٦٠ و شرق طرفنده ١٠٠ کیلومترو قدردر .

جهت شمالیه‌ده‌کی واسع اووه دوز ومنحط وعارضه‌سزدر .

(غانج وسند) ویا (هند شمالی) اراضیٔ منحطه‌سی اسمیله معروف اولان بو خطهٔ عظیمه‌نك (غانج) و (سند) نهرلری حوضه‌لرینی تفریق ایدن اك یوکسك قسمنك ارتفاعی انجق ٣٠٠ مترویه واصل اوله‌بیلیر .

(پالق = Palk) یاخود (بالق) بوغازیله هندستان اراضیسندن تفریق ایدلمش اولان (سیلان) یاخود (سرندیب) جزیرهٔ کبیره‌سی هندستانك شرق جنوبنه مصادفدر . جزیرهٔ مذکوره‌نك جنوب طرفلری طاغلق اولوب (جبل آدم) ایله ٢٥٠٠ مترو ارتفاعنی تجاوز ایدن (پدروتالاغالا = Pedrotallagalla) تپه‌سی اك یوکسك نقطه‌لریدر . اشبو جزیره‌نك شمال طرفلری دوز وبطاقلق اراضیدن متشکلدر .

هندستانك جهت غرب جنوبیه‌سنده و ساحلدن بعید بر موقعده واقع (لقدیو = Lackedives) و (مالدیو = Maldives) جزائری دخی هندستانه مربوطدر .

اقلیم : هندستان اقالیم حاره‌نك خواصندن اولان حرارت ورطوبتی جامعدر . بالخصوص شمال جهتنده‌کی اراضیٔ منحطه ، دنیانك اك حار بلادندن معدوددر . (سند) و (غانج) نهرلری حوضه‌لرنده هوای نسیمی دائما بخار ماء ایله مشبوع اولوب حرارت تحملفرسا بر درجه‌ده‌در . جهت جنوبیه‌سی دها مرتفع وایکی جهتدن دکزله محاط اولدیغی ایچون براز دها معتدلدر .

هندستان موسون روزکارلرینك تحت تأثیرنده بولندیغی

جهتله رطوبتی زیاده‌در. حزیراندن ایلوله قدر بحر محیط هندیدن وزان اولان روزکارلرك بخار ماءایله مشبوع اوله‌رق سوق ایتدیکی سحاب همالایا جبالنی آشه‌مدیغی ایچون داخل ممالکده تکاثف ایدرك هرکون بعدالزوال دهشتلی رعد و برق ایله برکتلی یاغمور دوشر. هندغربی شبه جزیره‌سنك غرب طرفنده یاغمورك ارتفاع وسطیسی ۱،۵ مترودن زیاده‌در. شرق طرفنك رطوبتی‌ده بو درجه‌ده اولوب (بنکاله) کورفزینك شمالنده (چراپونجی = Tsherra-Pondji) حوالیسنه بر سنه ظرفنده دوشن یاغمورك ارتفاعی ۱۵ مترویه واصل اولور.

یالکز جهت غرب شمالیده راجیوتان حوالیسنده واقع (تار — Thar) چولنده و بنکاله کورفزینك غرب شمالنده واقع (اوریسا) حوالیسنده باران نادردر.

سواحل : هندستان سواحلی الچق وهموار‌در. عمان دکزی ساحلی (مالابار) نامیله معروف اولوب شمال طرفنده (کجرات) شبه‌جزیره‌سیله طرفینده (قاچ) و (کمبای) کورفزلری بولنور. بنکاله کورفزی ساحلنه (قورومانندل = Coromandel) تسمیه ایدیلوب صیغ و بطاقلق و داعی امراضدر. بو ساحلده لیمان اطلاقنه شایان برکیرینتی یوقدر.

انهار : هندستانده جاری اولان انهار ایکی قسمه تفریق اولنه‌بیلور : برنجی قسم شمال اووه‌سنده جریان ایدن (سند)، (براهماپوترا) و (غانج) نهرلری، ایکنجی قسم (دکن) یایلا-

سنده جاری اولان (ناربادا) ، (تاپتی) ، (مه‌هه‌ندی) ، (غوداوه‌ری) ، (کریشنا) و (قاوه‌ری) نهرلریدر.

سند نهری : (اندوس = Indus) اسمیله دخی معروف اولان (سند) نهری ، (تیبت) [تبت] یایلاسندن ظهور ایدوب (کابل) ایرماغی و (هندستان) حدودینه وصولندن صکره (قورام) و (پنج آب) نهرلرینی اخذ ایده‌رك کجرات شبه جزیره‌سنك غربنده عمان دکزینه قاریشیر. سند نهرینك سرعتی غایت بطیدر. ۱۲۰۰ کیلومترو مسافه‌ده میلی انجق یوز اللی مترودن عبارتدر. مجرای سفلاسنده مرور ایتدیکی اراضی قوملق و حار اولدیغی ایچون، صولری امتصاص وتبخر سببیله ضایع اولدیغندن سنه‌نك اکثر زماننده سیرسفائنه مساعد دکلدر.

غانج نهری : (همالایا) طاغلرندن ظهور ایدن (غانج = Gange) نهری (کنك) و (کنغا) اسملریله دخی معروف اولوب (جمنا = Djamna) و (غاغرا = Gagra) و (غومتی = Gamty) نهرلریله وده‌ها برچوق بیوك نهرلرله کسب جسامت ایدرك هندستانی بویدن بویه اروا ایتدکدن صکره یوزدن زیاده اغزله (بنکاله) کورفزینه منصب اولور. اغزلرینك اره‌سنده حاصل اولان دلتا (سوندربان = Sounderban) نامیله معروف اولوب بطاقلق و فوق العاده داعی امراضدر. نهر مذکورك اك مشهور اغزی اولان (هوغلی) هندیلر عندنده مقدسدر.

براهماپوترا نهرى : تبتدن (چانپو = Tsan-po) اسميله ظهور ايدەرك (هيمالايا) طاغلرينى شرق طرفندن طولاشـوب جبال مذكوره ايله (قاسى) جبالى آرەسندەكى منبت وراطب واديدن بالمرور غانج نهرينك حاصل ايتديكى دلتايه داخل ونهر مذكور ايله برابر (بنگاله) كورفزينه واصل اولور . بو ايكى نهر هندليلر عندنده مقدس عد اولنور .

(دكن) ياپلاسـنده جريان ايدن انهارك مجرالرى درين و سرعتلرى زيادەدر . (ناربدا = Narbadah) و (تاپتى = Tapti) نهرلرى دكن ياپلاسـنك منتهاى شماليسندن (عمان) دكزينـه و (مههندى = Mahanedi) و (غوداورى = Gudaveri) و (كريشنا = Krichna) و (قاوەرى = Caveri) نهرلرى بنگاله كورفزينه انصباب ايدرلر .

حاصلات نباتيه ومعدنيه — هندستان بالجمله نباتاتك واسطهٔ نشو و نماسى اولان حرارت و رطوبتى جامع اولديغى ايچـون حاصلات نباتيه‌سى فوق العاده كثرتلى و بركتليدر . (غيلان) و (آسام) حواليسـنك بطاقلق واديلرى نهايتسز اورمانلرله مستور اولەرق دكن ياپلاسنده هرطرلو اشجار ونباتات نشو ونما بولور . يالكز (راجپوتان) جوارى وبالخصوص (تار) چولى و (اوريسـا) حواليسى يابس اولديغى ايچون قوهٔ انباتيەدن محرومدر .

خرمانك انواع مختلفه‌سى ، مانوليا ، آبانوس ، صـندال ،

قاوچوق ، باؤباب و بامبو وجوز بوّا اغاجلرى هندستان اورمانلرينى احاطه ايتمشدر . اورمانلرى فيل ، رينوسروس ، قپلان ، پانتر ، ضرتلان ، چقال و قورت كبى حيوانات وحشيه ايله مملودر . (قوبرا) تسميه اولنان زهرلى ييلانلرله تمساحلر بو حوالينك اك دهشتلى حيوانلرندندر [١] .

هندستانده پاموق ، توتون ، قهوه ، چاى ، شكر قامشى ، خشخـاش ، پرنج ، دارچين و انواع بهارات شـايان حيرت درجەده بركتله حاصل اولور .

هندستانك حاصلات معدنيه‌سى ثروت انباتيه‌سى درجه‌سنده اولمامقله برابر ينه مهمدر . (مههندى) و (غوداورى) حوضه‌لرنده بركتلى كمور معدنلرى ، (هيمالايا) جبالنده باقر معادنى ، (دكن) قطعه‌سنده دمير معدنلرى ايله احجار ذيقيمت بولنور .

سكنه : هندستانده ٣٠٠ مليون قدر نفوس اولديغندن على الوسط بر كيلومترو مربعى اراضى‌يه ٨٢ نفوس اصابت ايدر . بو نفوس هرطرفده مساوات اوزره اولميوب مثلا (تار) چولنده بهر كيلومترو اراضى‌ده انجق بش نفوس اولديغى حالده بنگاله‌ده

[١] رسمى ايستاتستيقلرك ويرديكى معلوماته كوره هندستانده سنوى ١٥-٢٠ بيك كشى قپلان ، تمساح وييلان كبى حيوانات وحشيه طرفندن اتلاف ايدلمكده‌در .
(Neue Erdkunde, von prof. Egli).

بر کیلومترو مربعی اراضی‌یه ١٥٠ و سیلانك غرب جنوبنده ٤٠٠ نفوس اصابت ایدر .

بو نفوسك ٦٠ ملیونی اهل اسلام اولوب خرستیانلرك مقداری ٢ ملیون ٢٠٠ بیك راده‌سنده‌در .

هندستانده اك زیاده انتشار ایدن مذهب (براهما) مذهبیدرکه: ایکی یوز ملیونی متجاوز اهالی بومذهب باطله سالکدر. بودیلر سکز بچق ملیوندن عبارتدر .

براهما مذهبی سالکینی اوچ بیوك آلهۀ باطله‌یه معتقد اوله‌رق برنی (براهما = Brahma) خالق (حاشا) ، ایکنجیسنی (ویشنو = Vichnou) محافظ واوچنجیسنی (سیوا = Civa) مخرّب عد ایدرلر. براهما ایله ویشنونك مرحمتنی جلب ایتمك وسیوانك شرندن امین اولمق زعمیله عبادت ایدرلر. هندیلرك اعتقادنجه یالکز ارواح صافیه ، جهنمدن عبارت اولان بو دنیای فانیده تماميله تصفیه اولندقدن صکره ، جنته داخل اوله بیلور . غیر صاف اولان روح صاحبنك وفاتندن صکره حیوانات ونباتاته انتقال ایدر .

انسان قربان ایتمك ، زوج وفات ایتدکدن صکره زوجه‌سنی مزارینك اوزرنده احراق ایلمك عقل و شرعك قبول ایده‌میه‌جکی درجه‌ده نفسنی تعذیب و تضییق و تعطیل عضو کبی عادات وحشیه کوندن کونه آزالمقده ایسه‌ده هنوز بالکلیه قالدیریله‌مامشدر. هندیلرك کتاب دینیلرینه (ودا = Vedas) پیشوای دینلرینه (برهمن) و معبدلرینه (پاغود) تسمیه اولنور. کتابلری سانسقریت لسانیله یازلمش اولدیغندن برهمنلردن بشقه‌سی اکلایه‌مز . هندیلر ، براهمه ، عسکر ، اصناف ، عمله وپاریا نامیله برطاقم صنفلره آیرلمشلردر . بو صنفلر بیننده اختلاط جائز اولمدیغی کبی برندن دیکرینه کچمك‌ده غیرقابلدر.

(سیلان) اطه‌سنده (بودی) مذهب باطلی منتشردر .

هندستانده پروتستان و قتولیك میسیونرلرینك سعی و ورزشلرینه رغماً هندیلر اره‌سنده خرستیانلغك نشری ممکن اوله‌مدیغی حالده دین مبین اسلام کتدکجه توسع ایتمکده وهر سنه بیکلرجه هندی کندیلکلرندن اسلامیتی قبول ایدرك واصل هدایت ربانیه اولمقده‌درلر . دین مبین اسلامك شارقۀ علویتی از زمان ظرفنده بوخطۀ عظیمه‌یی تماميله تنویر ایلمسی الطاف سبحانیه‌دن امید وتضرع اولنور.

هندستانده یوز یکرمی قدر مختلف لسان تکلم اولنور . اشبو السنه‌نك اکثریسی اسکی سانسقریت لساندن محرفدر . هندی ، بالی ، کجراتی ، محراتی ، مالابار ، تامول وسائره السنه ایله تکلم ایدن خلق قسماً بر اصلدن منشعب اولدقلری حالده یکدیکرینه افهام واستفهام مرامدن عاجزدرلر. هندمسلمانلری اره‌سنده فارسی لسانی تعمم ایتمشدر .

تعریفات ملکیه : اون بشنجی عصر میلادی اواخرینه قدر هندستانه هیچ براوروپالی اایاق آتمامش اولدیغی حالده (واسقو

دوغاما) نك امیدبرونی طریقنی کشف ایتمسی اوزرینه اوروپالیلر هندستانه مستولی اولمغه باشلامشلردر. پورتکیزلر بو خصوصده اقوام سائره‌یه تفوق ایدرك مالابار ساحلنده مهم مهجرلر تأسیس ایتمشلردی. فرانسزلرله انکلیزلر هندستانه دها صكره واصل اولمشلردر. بوكونكی كونده هندستانك قسم اعظمی طوغریدن طوغری‌یه انكلتره حكومتنك تحت اداره‌سنده وبر قسمی دخی دولت مشارالیهانك حمایه‌سنده‌در.

پورتکیزلر هندستانده مقدما صاحب اولدقلری اراضئ جسیمه‌دن (مالابار) ساحلنده (دیو = Diu) و (دامان) و (غوآ = Goa) مستعمره‌لرینی محافظه ایده‌بیلمشلردر. مستعمرات مذكوره‌نك وسعتی ٣٦٦٠ كیلومترو مربعی ونفوسی ٥١٤٠٠٠ راده‌سنده‌در.

فرانسزلر دخی (قالكوتا) نك شمالنده (شاندرناغور = Chandernagor) شهریله (قورومان‌دل) ساحلنده (یاناون = Yanaon) ، (پوندیشری = Pondichéry) و (قاریقال = Karikal) و (مالابار) ساحلنده (ماهه = Mahé) موقعلرینه مالك اوله‌رق بو موقعلرك مجموعی ٥٠٠ كیلومترودن و نفوسی ٢٨٦٠٠٠ دن عبارتدر.

طوغریدن طوغری‌یه انكلتره‌نك اداره‌سنده بولنان ممالك حكمدار وكیلی عنوانینی حائز بر والئ عمومینك تحت اداره‌سنه مودوع اوله‌رق بنكاله، مادراس وبومبای اسمنده اوچ ریاسته

و والی وكیلی وباش قومیسر وقومیسر عنوانلرینی حائز اولان مأمورین ملكیه طرفندن اداره ایدلمك اوزره متعدد ولایات ونواحی‌یه تقسیم ایدلمشدر.

١) بنكاله ریاستی : بنكاله ریاستی هندستان اووه‌سنك بنكاله وآسام حوالیسنی وولایات مركزیه‌یی شامل اولوب طوغریدن طوغری‌یه هندستان والئ عمومیسنك تحت اداره‌سنده‌در.

هندستانك اك منبت اراضیسی اك بیوك ومعمور شهرلری ریاست مذكوره داخلنده‌در.

بنكاله ریاستنك حاوی اولدیغی مشهور شهرلر بروجه آتی تعداد اولنور :

(قالكوته) یاخود (قالقاتا) ویا (كلكته) غانج نهرینك هوغلی اغزی اوزرنده و داعئ امراض برموقعده مبنی اولوب ٨١٠ بیك نفوسی شامل اوله‌رق هندستانك مركزیدر.

شهر مذكور بیاض شهر و سیاه شهر نامیله ایكی قسمه منقسم اولوب جنوب طرفنده بولنان و اوروپالیلرك اقامتكاهی اولان بیاض شهر واسع جاده‌لری عالی مبانیی محتوی اولدیغی حالده یرلیلرك اقامتكاهی اولان سیاه شهر چاموردن و بامبو اغاجلرندن یاپیلمش كوچك كلبه‌لردن متشكلدر. قالكوته‌نك قارشوسنده واقع (هاورا) بلده‌سیله شمالنده (باراقپور) شهری قالكوته ایله برلشمشدر.

(بطنه = Patna) ، (١٦٥ بيك نفوس) غانج نهرى اوزرنده كائن اولوب مقدما بهار حكومتنك مركزى ايدى .

(قالكوتا شهرى)

(بنارس) ، كذلك غانج نهرى اوزرنده بولنه‌رق ٢١٩ بيك نفوسى حاويدر . هنديلر عندنده مقدس بر شهردر .

هند راجه‌لرينك جمله‌سى بنارسده برر معبد و برر قصر بنا ايتدرمش اولدقلرندن شهر مذكور مبانئ عاليه اعتباريله هندستانك سائر بالجمله بلادينه تقدم ايدر . ايام مخصوصه‌ده هندستانك هر طرفندن يوز بيكلرجه خلق براى زيارت بورايه طوپلانير .

(الله آباد) (١٧٥ ٠٠٠ نفوس) جمنا و غانج صولرينك محل تلاقيسنده تجارتگاه بر بلده‌در .

(لقنو) ، ياخود (لوقنوو = Luknove) هندستان باغچه‌سى تسميه اولنان غايت منبت بر صحرانك وسطنده كائن اولوب ٢٧٣ بيك نفوسى حاويدر . بو شهر (عود) حكومت قديمه‌سنك مركزى ايدى .

(قاون پور = Cavnpour) ، (١٨٨ ٠٠٠ نفوس) غانج نهرى اوزرنده بر بيوك شهردر .

(آغرا) ، (١٦٨ ٠٠٠ نفوس) جمنا نهرى اوزرنده مبنى اولوب مغول حكومت قديمه‌سنك مركزى ايدى . حكومت مذكوره‌نك زماننده انشا ايدلمش برچوق مبانئ عاليه‌يى محتويدر .

(دلهى) ، (٢٩٢ ٠٠٠ نفوس) بو دخى جمنا نهرى اوزرنده بولنوب ملوك تيموريه زماننده باقى قالان مبانئ عاليه‌سى بوكونكى كونده بيله هندستانك اك بيوك مدار زينتى عد اولنور . بالخصوص شاه جهان طرفندن زوجه‌سى (بانو بكم) ياخود (نور جهان) نامنه انشا ايديلان و (تاج محل) تسميه اولنان تربهٔ مصنعه هندستانك اك عالى بناسى عد اولنور .

(سند) نهرى حوضه‌سى شوره اولديغى ايچون جنوب طرفلرنده معمور بلاد جسيمه بولنميوب يالكز همالايا طاغلرى اتكلرنده‌كى واديلر معمور و آباداندر .

پنجاب قطعه‌سنده (آمرتچار = Amritsar) (١٣٦ ٠٠٠

نفوس) و معبدلریله مشهور اولان (لاهور) (۱۷۶ ۰۰۰ نفوس) و (مولتان = Multon) شهرلری موجوددر .

مهه‌ندی نهری دلتاسی اوزرنده ۵۰ بیك نفوسی حاوی (قوتاق = Koutak) یاخود (کتك) بلده‌سیله ساحلده هندولر عندنده زیارتگاه اولان (پوری) یاخود (چاغراناث = Tsagranate) شهرلری و جوارنده‌کی اراضی دخی بنگاله ریاستنه تابعدر .

۲) مادراس ریاستی : مادراس ریاستی هندستان شبه جزیره‌سنك (قورومانداو) تسمیه اولنان بنگاله کورفزینه ساحل اولوب (مالابار) ساحلنده بعض محللر دخی بو ریاسته تابعدر .

مرکز اداره‌سی ۴۵۲ نفوسی حاوی (مدارس = Madras) شهریدر . شهر مذکورك ساحلی صیغ اولدیغندن گمیلر تقربده دوچار مشکلات اولمقده‌در . ساحلده (ویزاغاپاتام = Vizagapatam) ، (مازولیپاتام = Masulipatam) ، (نللور = Nellor) ، (ترانکه‌بار = Tranquêbar) و پالق بوغازی اوزرنده اینجو اخراجاتیله مشهور (توتیقورین = Tutikorin) شهرلری بو ریاستك اك معروف بلده‌لریدر .

داخلده واقع (بللاری) (۵۹ ۰۰۰ نفوس) شهری مادراسدن بومبایه گیدن طریق اوزرنده بولندیغی جهتله اهمیتی زیاده‌در .

مالابار ساحلنده (مانغالور) و (قانانور = Cannanor) ،

(تللی شهری = Tellicherri) و ۱۴۹۸ سنه‌سنده واسقو دوغامانك ایلك دفعه اوله‌رق یناشدیغی (قالیکوت = Calicut) (۶۶ بیك نفوس) بلده‌لری وحوالیسی دخی بو ریاسته تابعدر .

۳) بومبای ریاستی : بومبای ریاستی شبه جزیره‌نك غرب ساحلنی احاطه ایتمشدر . مرکز اداره‌سی ساحله یقین برکوچك اطه اوزرنده بومبای [بومبه] شهریدر . شهر مذکور امین برلیمانك خارجنده امتداد ایدن صره اطه‌لردن اك جنوبنده‌کی جزیره اوزرینه مبنی و ۸۲۱ بیك نفوسی حاوی اولوب هندستانك اك تجارتگاه و اك غلبه‌لك بلده‌سیدر . بومبانك جنوب شرقنده واقع (ئه‌له‌فانتا) اطه‌سی اوزرنده هندیلرك اك بیوك معبدلرندن بری موجوددر .

کمبای کورفزی مدخلنده (سورات) (۱۱۰ بیك نفوس) وغربی غات طاغلری اره‌سنده ۱۶۵ بیك نفوسی محتوی اولان (پونا = Poona) شهرلری بو ریاستك اك مشهور بلادندندر .

انکلتره‌نك تحت حمایه‌سنده اولان ممالكك باشلیجه‌لری (کشمیر) ، (راجپوتان) ، (نظام) ویا (حیدرآباد) ، (میصور) حکومتلریله (قوشین) و (تروانقور) راجه‌لقلرندن و (مالدیو) اطه‌لرندن عبارتدر .

(کشمیر) هندستانك غرب شمالیسنده و هیمالایا طاغلری اره‌سنده بولنه‌رق ۲۰۹ ۵۰۰ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ایکی بچق ملیون نفوسی محتویدر . کچیلری وشاللری مشهور اولوب

هواسی دخی صاغلامدر . مركز اداره‌سی ١٢٠ ٠٠٠ نفوسی محتوی (سرينغار) شهريدر .

دنيانك اك طاغلق محلی اولان (لاداق) حواليسی دخی كشمير داخلنده اولوب مركزی سند نهری اوزرنده ٣٤٠٠ مترو ارتفاعنده بر نقطه‌ده مبنی (له = Leh) قصبه‌سيدر . كشميرك شرق جنوبنده واقع (غاروال) راجه‌لغی دخی انكلتره حمايه‌سنده‌در .

(راجپوتانا = Radjipotana) تسميه اولنان مملكت ٣٣٧ بيك كيلومترو مربعی اراضيی و ١٢ مليون نفوسی شامل اولوب جنا صويندن قوچ كورفزينه قدر امتداد ايدر .

بوراده جمله‌سی انكلتره‌نك حمايه‌سنده بولنمق اوزره بر چوق راجه‌لقلر موجوددر . بونلرك اك مشهورلرندن (جايپور) راجه‌لغيدركه مركزی ١٥٩ بيك نفوسی حاوی (جايپور = Jaïpour) شهريدر .

جايپورك شرقنده (جودپور) راجه‌لغی بولنه‌رق مركزی ينه بو اسمده برشهردر . جايپور وجودپور حكومتلری اره‌سنده‌كی (آيمير = Aïmer) ويا (آجمير) اراضيسی طوغريدن طوغريه انكلتره‌نك اداره‌سنده بولنه‌رق مركزی ينه بو اسمده بر شهردر .

دكن يايلاسنك شمالنده (باندلقند = Bandelkhand) و (باغلقند = Bagalkhand) حواليسنده انكلتره‌نك حمايه‌سنده بولنمق اوزره ٤٠ قدر كوچك راجه‌لق واردر .

كرك بو راجه‌لقلر وكرك راجپوتانانك شرق جنوبيسنده واقع (غواليور) ، (اندور) ، (بارودا) حكومتلريله سائر كوچك وغير مهم بر قاچ راجه‌لقلر عموماً مهردار قبيله‌سنك اداره‌سنده‌در . (مهراد) لر هندستانك اك قوتلی اقوامندن اولوب بر زمانلر بتون هندستان شمالی‌يه حاكم اولمشلر ايدی .

(غواليور) حكومتی هندستان وسطينك شمالنده بولنه‌رق مركزی ١٠٤ بيك نفوسی حاوی (غواليور = Gwalior) شهريدر . شهر مذكور ايكی قسمدن مركب اولوب (لاشقار) تعبير اولنان شرق قسمی هندستانك اك بيوك سلاح فابريقه‌سنی محتويدر .

(ايندور) راجه‌لغی ويندیا طاغلرينك شمال مائله‌سنده بولنه‌رق مركزی ٩٢ بيك نفوسی محتوی (ايندور) شهريدر . (بارودا) اراضيسی (قايقوار = Kaikwar) اسميله دخی معروف اولوب گجرات شبه جزيره‌سنه قدر امتداد ايدر . مركزی ١١٦ بيك نفوسی حاوی (بارووده) شهريدر .

گجرات شبه جزيره‌سنك شرق جنوبنده بولنان اراضی طوغريدن طوغری‌يه انكلتره‌نك اداره‌سنده‌در . اك مشهور بلده‌سی ١٥٠ بيك نفوسی محتوی (احمد آباد) شهريدر .

هندستانك وسطنده يعنی دكن يايلاسنده (نظام) ياخود (حيدر آباد) حكومتی موجود اولوب ٣١٤ بيك كيلومترو مربعی اراضيی واون بر بچق مليون نفوسی جامعدر .

مقری ٤١٥٠٠٠ نفوسی حاوی (حیدر آباد) شهریدر . (غولقوند) ، (اورنك آباد) بلده‌لری معروف شهرلرندندر.

(میصور) حکومتی هند غربی شبه جزیره‌سنك جنوبنده بولنوب ۷۲ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ٥ ملیونه قریب نفوسی شاملدر.

اك بیوك شهری ۱۸۰ بیك نفوسی حاوی (بانغالور= Bangalor) شهریدر .

میصورك غرب جنوبنده (قورغ) یاخود (کورك) تسمیه اولنان کوچك راجه‌لق دخی انکلتره‌نك حمایه‌سنده‌در .

دکنك جنوب غربنده (قوشین) و (تراوانقور) اسمنده ایکی حکومت مختاره دها بولنوب بوینك مرکزی (قوشین) ودیکرینك مرکزی (تریواندروم=Trivandrum) بلده‌لریدر .

هندستانك شمال شرقنده ونپال ایله بوتان آره‌سنده (سیخیم = Sikkim) اراضیسی مقدما بر پرنسك اداره‌سنده ایکن برقاچ سنه اول طوغریدن طوغری‌یه انکلتره اداره‌سنه ادخال ایدلمشدر .

جزایر : سیلان اطه‌سی، هندستانك جنوبنده واقع هندیلر طرفندن (سینغالا = Singhala) یعنی (جزیرة الاسد) تسمیه اولنان (سیلان) یاخود (سرندیب) جزیرۀ کبیره‌سی ٦٤٠٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و اوچ ملیوندن زیاده نفوسی حاوی اولوب هندستانك اك معمور اقسامندندر. جزیرۀ مذکوره‌نك

قوۀ انباتیه‌سی خارق العاده بردرجه‌ده‌در . مرکز اداره‌سی غرب ساحلنده ۱۲۷ بیك نفوسی حاوی (قولومبو=Colombo) ومشهور شهری جنوب طرفنده (پوان دوغال=Point de Galle) بلده‌لریدر. جهت شرقیه‌ده (ترینقومالی=Trincomali) شهری کوزل بر لیمان اوزرنده‌در. سرندیب اطه‌سیله هندستان بیننده‌کی دکز (منار) کورفزی نامیله معروف اولوب اینجو اخراجاتیله مشهوردر .

لقدیو ومالدیو اطه‌لری: هندستانك غربنده ساحله موازی اوله‌رق ایکی صره اوزره امتداد ایدن (لاقدیو=Lacadive) و (مالدیو = Maledive) قورای اطه‌لری ١٤ بیك قدر کوچك اطه‌دن مرکبدر . اون طقوز بیوك آتول اطه‌سندن وبرچوق جزایر صغیرۀ غیرمسکونه‌دن متشکل اولان (مالدیو) جزایر مجتمعه‌سی اهالیسنك عمومی مسلم اولوب انکلتره‌نك حمایه‌سنده بر امیر طرفندن اداره اولنور. مرکزی (مالی) قصبه‌سیدر .

(لقدیو) اطه‌لرینك شمال طرفی طوغریدن طوغری‌یه انکلتره اداره‌سنده اولوب وجنوب جهتی دولت مشار الیهانك حمایه‌سنده بولنان (قانانور) راجه‌لغنه تابعدر .

تعداد اولنان اشبو حکومتلر ادارۀ داخلیه‌جه مستقل اولملغله برابر انکلتره حکومتنك تفتیشات ملکیه و عسکریه‌سی تحتنده

بولنورلر. اخیراً (بلوجستان) دخی بو صورتله انکلتره حمایه‌سنه ادخال ایدلمشدر .

مع مافیه امتیازاتی کتدکجه قصر وتحدید ایدلمکده اولدیغندن انکلتره‌نك سائر هند مستملکاتندن فرقلری پك آزدر. یالکز نظام حکومتی بر درجه‌یه قدر مختاریته مالکدر .

مستقل حکومتلر : هندستانك شمالنده و (هیمالایا) طاغلری اره‌سنده واقع (نپال) و(بوتان) حکومتلری موقعلرینك طاغلق اولمسی سببیله شمدی‌یه قدر استقلاللرینی محافظه‌یه قدرتیاب اولمشلر ایسه‌ده انکلیزلر بو حوالیده دخی تدریجاً توسیع نفوذ وتأسیس حمایه‌یه چالشمقده‌درلر .

(نه‌پال = Nepal) مملکتی ١٥٤ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ٣ ملیون نفوسی شامل اوله‌رق مرکزی متین وجسیم معابدی ایله مشهور (قاتماندو = Khatmando) (٢٠ بیك نفوسی) و اك بیوك بلده‌سی ٥٠ بیك نفوسی جامع (باتغونغ=Bhatgong) شهریدر .

(بوتان = Bhautan) مملکتی نه‌پالك شرقنده اولوب ٣٤ ٠٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی ٢٠٠ ٠٠٠ نفوسی حاوی مرکزی (تاسیسیدون = Tassissidon) و بلدهٔ معروفه‌سی (پاناخا = Pahnakha) قصبه‌سیدر .

هندستان ثروت طبیعیه‌سیله اولدن بری عمومك مطمع نظری اولدیغندن شمالاً مروری غیرقابل جبال رفیعه وجهات

سائره‌دن فورتنه‌لی وپیناشمسی مشکل دکزلر ایله محاط اولدیغی حالده دخی پك اسکی زمانلردن بری متوالیاً هجوم و استیلای اجانبه دوچار اولمشدر .

اسکندر کبیر هندستانك شمال غرب طرفلرینه قدر واصل اوله‌بیلوب مؤخراً سلفکیان حکومتی غانج شهرینه قدر توسیع حدود ایتمش ایدی. خلفای امویه زماننده قوم نجیب عرب دها زیاده ایلرولیه‌رك نهایت هجرت نبویه‌نك بشنجی عصرنده ملوك غزنویه ممالك هندده تماميله استیلا ایتمشلردر .

اوننجی عصر هجریده مغوللر هندستانده تأسیس حکومت ایتمشلر وینه او عصرده پورتکیزلی واسقوده‌غامانك امید برونی طریقنی کشف ایتمسی اوزرینه پورتکیزلر مالابار ساحلنه پای انداز تعرض اولمغه باشلامشلر وبونلری متعاقب هولانده‌لیلر و فرانسزلر دخی بعض مستعمره‌لر تشکیل ایتمشلردر .

انکلیزلر اون برنجی قرن هجرینك نهایتنده هندستانك مالابار ساحلنده متفرق بعض تجارتخانه‌لر تأسیس ایتدکلری حالده او عصرلرده مغول دولتنك اندراسی اوزرینه هندستانده ظهور ایدن قاریشقلقلره مداخله ایدرك کتدکجه توسیع حدود و نفوذه موفق وکچن قرن هجری نهایتلرنده فرانسز نفوذینی کسر ایدرك هندستانه تماميله صاحب اولمشلردر .

هندستانی استیلا ایدن بر تجارت قومپانیاسی اولوب ١٢٧٣ سنه‌سنه قدر بو قومپانیا طرفندن اداره اولندیغی حالده سنهٔ

مذكوره ده انكلتره علیهنده ظهور ایدن حركات خصمانه‌یی متعاقب انكلتره حكومتی هندستانی طوغریدن طوغری‌یه كندی اداره‌سی آلتنه آلمشدر . هندستان هندچینی مستملكاتیله برابر عظیم بر ایمپراطورلق اولوب انكلتره قرالی هندستان ایمپراطوریدر .

جغرافیای عمرانی . — هندستان زراعت مملكتیدر. اهالینك یوزده طقسانی زراعتله تعیش ایدر. اك باشلی محصولاتی حبوبات، پرنج، مصر، نبات دهنیه وجزوریه، خشخاش، توتون، قهوه چای ژوت تسمیه اولنان بر نوع كنویر وبالخصوص پاموقدر .

حیوانات اهلیه‌سی زراعتی درجه‌سنده مهم دكلدر. معادنی دخی كثرتلی اولمیوب (آسام) و (دكن) حوالیسنده احجار ذیقیم بولنور . وبعض یرلردن (هوی) وغرافیت اخراج اولنور .

صنایع : هندستانك صنایع داخلیه‌سی اوروپا فابریقه‌لرینك رقابتی اوزرینه تدنی ایتمش ایسه‌ده الیوم بومبایده پاموق و بنكاله حوالیسنده ژوت فابریقه‌لری خیلی استفاده تأمین ایتمكده‌در . هندستانك صنایع داخلیه‌سندن اقمشهٔ حریریه‌سی وشاللری و التوندن معمول مزینات، اسلحه، زره واوعیه ایشلری ایله چین وژاپونیا معمولاتنه مشابه طوپراقدن چای و قهوه فنجانلری مشهوردر .

تجارت: ١٨٩٨-٩٩ سنه‌سنده ٢٠ ملیار ٢١٤ ملیون روپیه[١]یه بالغ اولوب بونك ١ ملیار ٢٥٤ ملیون روپیه‌سی اخراجات ومتباقیسی ادخالاتدر . باشلیجه اخراجاتی، پرنج، حبوبات، چای، افیون، ژوت وپاموق منسوجاتی، ایندیغو، قهوه، یوك وادخالاتی منسوجات قطنیه،

[١] بر روپیه ٣,٣٧ فرانقدر .

كموش، شكر، دمیروچلیك معمولاتی پترول، ماكنه، شمندوفر مالزمه‌سی، البسه، معدن كموری وسائره‌دن عبارتدر .

قوۀ عسكریه : انكلیزلرك هندستانده‌كی قوۀ عسكریه‌لری ثلثانی یرلی اولمق اوزره ٢٣٨ ٠٠٠ نفری جامع درت اوردودن عبارتدر.

شمندوفر : انكلیزلر هندستانده پك چوق شمندوفر خطی انشا ایتمشلردر ١٨٩٩ سنه‌سنده هندستان دمیر یوللرینك مجموع طولی ٣٨ ٢٥٠ كیلومترویه قریب ایدی. قالكوتادن بدأ ایله هندستان شمالی اووه‌سی بویدن بویه قطع ایدرك بومبایه وشرق شمالیده واقع پیشاور بلده‌سنه وقندهاره وعمان دكزی ساحلنده واقع كوراجی قصبه‌سنه واصل اولان طریق كبیر سیاسةً وتجارةً پك مهمدر .

بودجه : ١٩٠٠-١٩٠١ سنهٔ مالیه‌سنده هندستان بودجه‌سنك واردات قسمی ٧٠ ومصارف قسمی ٦٩ ملیون وكسور انكلیز لیراسنه بالغ اولمش ایدی .

پوسته و تلغراف: ١٨٩٩ ١٠ ٠٠٠ پوسته مركزی بولنه‌رق ٤٢٠ ملیون مكتوب و ٣٢ ملیون غزته تعاطی ایدلمشدر . ١٧٢٠ تلغراف مركزی موجود اولوب ٢٥٨ بیك كیلومترو طولنده تلغراف كلنه مالكدر .

§ ۲۷ § ۲۸

هند چینی

موقع : هند چینی تسمیه اولنان شبه جزیرهٔ عظیمه آسیا قطعه‌سنك جنوب شرقیسنه مصادفدر .

بو مملکت هند ایله چین بیننده بولنوب کرك اقلیم واراضیسی وکرك سکنه واهالیسی بو ایکی مملکته مشابه اولدیغی ایچون جغرافیوندن (مالت برون) طرفندن هند چینی اسمیله تسمیه ایدلمشدر .

هند چینی غرباً بنکاله کورفزیله محاط اولوب شرق طرفی، جنوبی چین دکزینه ساحل، وشمالی چین ممالکنه شمال غربیسی هندستانه متصلدر جهت جنوبیه‌سنده (قرا=Kra) برزخیله نفس قطعه‌یه اتصال ایدن (مالاقا) شبه جزیره‌سی بولنور.

وسعت : هند چینی جوارنده‌کی بعض جزایر ایله برابر ۲ ۳۷۸ ۰۰۰ کیلومترو مربعی اراضی‌یی شاملدر .

احوال واراضی وجبال : مملکت مذکوره شمالدن جنوبه طوغری یکدیکرینه متوازیاً امتداد ایله سلاسل جبال ایله بر قاچ قسمه آیرلمشدر . بو جبالك کچیدلری نادر اولدیغندن بر وادیدن دیکرینه مروری مشکلدر . هند چینی اراضیسنك شو حالی سببیله سکانی یکدیکریله مناسباتده بولنه‌مدیغندن بوراده

بیوك وقوتلی بر حکومت تشکل ایده‌میه‌رك اولدنبری حکومات متعددهٔ صغیره اداره‌سنده قالمشدر .

جهت غربیه‌ده شمالدن جنوبه طوغری (آراقان - یاما = Arrakan-yama) طاغلری امتداد ایدرك (نغره=Negrais) بروننده نهایت بولور. بحر محیط هندیده واقع (بره‌پاری) و (آندامان) و (نیقوبار) اطه‌لری اشبو جبالك استقامتنه مصادفدر. (په‌غو - یاما=Pégou-yama) جبالی (ایراوادی) نهرینك صاغ طرفنی تحدید ایدر . جبال مذکوره‌یه متوازیاً امتداد ایدن (شان یاما = Chan-Yama) طاغلری مالاقا یارم اطه‌سنه داخل اوله‌رق (سنغاپور) بوغازنده (عفیر = Ophir) طاغی ایله (۱ ۱۷۰ مترو ارتفاع) نهایت بولور . دها شرق طرفنده (انتام) طاغلری امتداد ایدر .

اقلیم : هند چینی ۱ درجه‌دن ۲۷ درجه‌یه قدر امتداد ایتدیکی ایچون درجهٔ حرارت شماله تقرب ایدلدکجه بر درجه‌یه قدر کسب اعتدال ایدر. مع مافیه جبال مرتفعه استثنا ایدلدیکی صورتده مملکت مذکوره‌نك اقلیمی علی العموم حاردر .

هندچینیده مارتدن ایلوله قدر یاغمورلر وایلولدن مارته قدر قوراقلق دوام ایدر . بو ایکی موسم اره‌سنده دهشتلی فورطنه‌لر، کردبادلر، طایفونلر ظهور ایدوب اکثریا خسارات کلیه‌یه بادی اولور. حرارت عمومیتله پك زیاده اولمغله برابر ایکی موسم بیننده درجهٔ حرارتجه پك چوق فرق یوقدر. مثلا

(سايغون) ده درجهٔ حرارت بتون سنه ٢٥ ايله ٢٨ بيننده قالير .

سواحل : هندچينی سواحلی يكديكرينه مخالف ايكی منظره ارائه ايدر . (تونكين) كورفزی و (قوشينشين) ساحلنك (قامبوج) برونك شرق وغربنده اولان اقسامی و(ايراوادی) دلتاسی و (مارتبان) كورفزی ايله بيرمان انكليزی سواحلنك برقسمی الچق ولحقی اراضيدن متشكل اولوب بوسواحل يقيننده تشكل ايدن (كه-باو=Ké-Bao) و(پولوقوندر=Poulo-Conder) جزايری و(قاماو) شبه جزيره‌سی دخی منحط ورطب اراضيدن متشكلدر .

(تونكين) كورفزندن مه‌قونغ نهری حوضه‌سنه قدر اولان سواحل شرقيه‌سی طاغلق اولوب برچوق درين قويلر حاصل اولمشدر بو ساحله يقين اولان اطه‌لر طاغلق ومرتفعدر .

(توران = Tourane) و (هون-قوی=Hon-Khoï) ليمانلرينی حاوی اولان (انام) ، (سنغاپور) و (پولو-پينانغ =Poulo-Pinang) جزايرينی محتوی اولان مالاقا و (صركی) جزايريله احاطه ايداش اولان (تنسا سريم) دخی كذلك مرتفع وعارضه‌ليدر .

هندچينينك شرق شمالنده (تونكين) جنوبنده (سيام) غرب شمالنده (مارتابان) كورفزلری حاصل اولمشدر . (پولو- قوندور = Poulo-Condor) جزاير مجتمعه‌سيله (سنغاپور)

و(پلوپينانغ =Poulo-Pinang) جزيره‌سی و(اندامان) و(نيقوبار) صره اطه‌لری هندچينی اجزاسيدر .

انهار : هند چينده جريان ايدن انهار ايكی طرفی جبال متسلسله ايله محاط اولان دار واوزون واديلرده جاريدر .

(سونغ - قوی = Song-Koï) ، (مه‌قونغ=Mekong) ، (مه‌نام = Ménam) نهرلری بحر محيط كبيره و (سالوئن = Salouén) ، (ايراوادی = Iraouaddi) نهرلری بحر محيط هندی‌يه انصباب ايدرلر .

سونغ - قوی نهری : (نهر احمر) اسميله معروف اولوب چيندن ظهور و بيوك بر دلتا ايله تونكين كورفزينه انصباب ايدر . (سونغ - قوی) فيضان اثناسنده يعنی مايسدن تشرينلره قدر قسماً سير سفائنه مساعددر .

اشبو انهارك الك مهمی مه‌قونغ ويا قامبوج نهری اولوب (لان-چان-كيانغ) اسميله تبتدن ظهور وهندچينی‌يی بويدن بويه قطع ايدرك (قاماو=Camao) يارم اطه‌سنك شمالنده غايت واسع بردلتا حاصل ايدرك بحر محيط كبيره منصب اولور.

مه‌نام نهری : (مه‌نام) و (مه‌پينغ = Meping) نهرلرينك اجتماعندن حاصل اوله‌رق شبه جزيره‌نك اورته‌سندن جريان ايله سيام كورفزی نهايتنده بردلتا تشكيل ايدرك بحره قاريشير.

سالوئن نهری : بونهر تبتده (قره اوصو) [قره‌صو] اسميله

بنسام اولوب بیرمانیا اراضیسنی اروا ایدرك كذلك بر دلتا ایله مارتبان كورفزنده نهایت بولور .

ایراوادی : بوده تبتدن ظهور ایدر . مجرای علیاسنده سرعت سیری غایت زیاده اولوب ساعتده ٢٥ كیلومترو قدر سرعتله مالكدر. بو نهرده محل انصبابنده واسع بر دلتا تشكیل ایتمشدر .

حاصلات نباتیه ومعدنیه : هند چینی دخی هند وچین كبی ثروت ترابیه‌سیله مشهوردر. اك یوكسك نقاطی آنجق ٢٠٠٠ مترو ارتفاعنده اولان طاغلری سراپا اورمانلر ایله مستور اولوب (آقاسیا) ، و (تیق) تسمیه اولنوب وانشاآت بحریه‌ده استعمال اولنان بر نوع میشه وبامبو وسائر اشجار فوق العاده كثرتلیدر . اشبو اورمانلر درونلرنده غیر قابل تعداد وحوش موجود اولوب باشلیجه‌لری یرلی اهالی عندنده مقدس عد اولنان بیاض فیل، كیك، یبانی مانده، كركردان، قپلان وسائره‌دن عبارتدر . وادیلرده انواع حبوبات، چای، قهوه، شكر قامشی، توتون، پاموق وپرنج حصول بولور .

هند چینك ثروت معدنیه‌سی دخی حاصلات زراعیه‌سی قدر مهمدر. بالجمله جبال معادن مختلفه ایله مملو اولوب دمیر، باقیر، قورشون، كموش، آلتون، وكمور معادنی وپترول منابعی پك بركتلیدر . تونكین قطعه‌سی بو دیارك معادنجه اك زنكین حوالیسیدر .

سكنه : تخمیناً ٤٥ ملیون نفوسه بالغ اولان هند چینی سكنه‌سی انام وسیاملیلر ایله قامبوچلیلردن و (مویس=Moïs) و (موانغ=Mouang) تسمیه ایدیلوب هنوز نیم وحشت حالنده اورمانلرده ساكن اولان خلقدن ومالقا شبه جزیره‌سنك ایچرو طرفلرنده (اورانغ) تسمیه اولنان اهالیء وحشیه‌دن ومالز اقوامندن مركب اولوب هند چینی‌یی تشكیل ایدن وادیلرك واسطهٔ ارتباطیه‌سی مفقود اولدیغی ایچون اقوام مذكوره بیننده اختلاط وقوعبولمدیغندن آره‌لرنده جهت مشابهت یوقدر. یالكز شرق طرف اهالیسی چینلیلره وغرب طرف اهالیسی هندلیلره مشابهدر. هند چینیده منتشر اولان مذهب بودی مذهبیدر. دین مبین اسلام مالقا شبه جزیره‌سنك جنوب طرفلرینه انتشار ایتمشدر .

تشكیلات ملكیه: هند چینیده مقدما انام ایمپراطورلغی، سیام وقامبوج قراللقلری وبیرمان ایمپراطورلغی نامیله درت حكومت موجود ایدی . اون آلتنجی عصر میلادیدن بری انكلیزلرله فرانسزلر بو مملكته واحانه مسلط اوله‌رق ابتدالری برقاچ مستملكه تشكیل ایتدكلری حالده كیتدكجه توسیع نفوذ وحدودله انكلیزلر بیرمانیا حكومتی اراضیسنی ضبط وفرانسزلر انام ایمپراطورلغی بلادینی قبضهٔ تصرفلرینه و قامبوج قراللغی حمایه‌لری آلتنه ادخال و سیام حكومتی اراضیسندن بر قسمنی

تسخیر ایتمشلردر. بناءً علیه بو کون هند چینی قطعه‌سی [*] :
اولا : هندچینیٔ بریتانی نامیله معروف اولان انکلیز مستملکاتندن
ثانیاً : هندچینیٔ فرانسوی تسمیه ایدیلان فرانسز مستملکاتندن
ثالثاً : سیام قراللغندن مرکبدر.

هند چینیٔ بریتانی: انکلیزلر شبه جزیره‌سنك قسم شرقیسنه یعنی قدیم بیرمانیا ایمپراطورلغی اراضیسی ایله مالقا یارم اطه‌سنك اکثر جهتلرینه صاحب اوله‌رق اشبو مستملکاتك مساحهٔ سطحیه‌سی ٨٥٠ بیك کیلومترو مربعه ومقدار نفوسی ١٠ بچق ملیونه بالغ اولور.

---

[*] ممالك	کیلومترو مربعی	نفوس
هند چینی بریتانی :		
برمانیای سفلا	٢٢٨ ٠٠٠	٤ ٦٦٠ ٠٠٠
برمانیای علیا	٢١٦ ٠٠٠	٢ ٩٥٠ ٠٠٠
انکلتره‌نك حمایه‌سنده بولنان برلی حکومتلر	٣٢٠ ٠٠٠	٢ ٠٠٠ ٠٠٠
بوغاز اداره‌سی وملحقاتی	٩٠ ٠٠٠	١ ٢٥٠ ٠٠٠
	٨٥٤ ٠٠٠	١٠ ٨٦٠ ٠٠٠
هند چینی فرانسوی :		
قوشنشین	١٠٥ ٠٠٠	٨١٥ ٠٠٠
آننام	٥٦ ٠٠٠	٢ ٢٢٥ ٠٠٠
قامبوج	٤٢١ ٠٠٠	٧ ٥٠٠ ٠٠٠
تونکین	٣١٤ ٠٠٠	١٤ ٠٠٠ ٠٠٠
	١ ٧٤٥ ٠٠٠	٣٥ ٤٠٠ ٠٠٠
سیام قرالیتی	٦٣٣ ٠٠٠ (تقریباً)	١٠ ٠٠٠ ٠٠٠
	٢ ٣٧٨ ٠٠٠	٤٥ ٤٠٠ ٠٠٠

آسام ایالتی ایله (بیرمانیا) طوغریدن طوغری‌یه هندستان مستملکاتنه مربوط اولوب (بنکاله) ریاستی واسطه‌سیله اداره اولنور.

آسام ایالتی (براهماپوترا) نهرینك مجرای وسطیسنه مصادف اولوب غایت منبت ومحصولداردر. برنج حاصلاتی واورمانلری ایله مشهوردر. بیرمانیا قسمی (ایراوادی) و (سالوئن) نهرلریله اروا واسقا اولندیغی ایچون کذلك فوق العاده منبت ومحصولداردر. بیرمانیانك اك بیوك شهرلری (ایراوادی) نهری ساحلده بولنور.

(براهماپوتر) وادیسنده (غوآلپارا=Gaualpara) و(تزبور=Tezbour) و(دیبروغار=Dibrougar) بلده‌لری (ایراوادی) مجرای علیاسندن و (قاتا=Katah) قصبه‌سی وچین حدودینه قریب بر موقعده (بامو=Bamo) دها جنوبده و کذلك ایراوا(دی) نهری اوزرنده برمانیانك اسکی پایتختی اولان و ١٩٠ بیك نفوسی جامع بولنان (ماندالای=Manday) و(آمراپورا=Amrapoura) شهرلری وانکلتره‌نك هند چینی مستملکاتنك مرکزی اولان (رانغون=Rangoon) (١٨٠ بیك نفوس) شهری و (په‌غو=Pegou) و (میوهونغ) اسمیله دخی مسما اولان (آراغان) وبنکاله کورفزی ساحلنده (اسلام آباد یاخود (چیتاغونغ=Chittagong) و (آقیاب=Akiab) شهرلری وسالوئن نهری محل انصبابنه یقین بر موقعده ونهر

مذکور اوزرنده (مولماین=Moulmeïn) (٦٠ ٠٠٠ نفوس) شهریله مالاقا یارم اطه‌سی اوزرنده تناسریم بلده‌سی بو دیارك اك معروف شهرلرندندر .

بیرمانیا اراضیسی احجار ذی قیم ومعدن کموری حاصلاتیله مشهوردر .

بوغاز اداره‌سی : انکلتره‌نك بوغاز اداره‌سی نامیله معروف اولان مستملکاتی (آندامان) و (نیقوبار) جزایر مجتمعه‌لریله (پولوپینانغ=Pouloupinang) اطه‌سندن و (وللسله‌ی=Wel-lesley) و (تولوساغار=Toulosaggar) اراضیسندن و مالقا یارم اطه‌سنك جنوبنده‌کی اراضی ایله (سینغاپور) اطه‌سندن مرکبدر .

اراضی مذکوره ٩٠ بیك کیلومترو مربعی وسعتی شامل اولوب نفوسی ١ ملیون ٢٥٠ بیك راده‌سنده‌در .

(پولوپینانغ) اطه‌سی اوزرنده (ژورژ طوون) [جورج طاون] (٦٠ ٠٠٠ بیك نفوسی) و (مالقا) بوغازی اوزرنده (مالقا) (٢٠ بیك نفوسی) و (سینغاپور) (٢٠٠ بیك نفوس) بلده‌لری بوغاز اداره‌سنك معروف شهرلرندندر . برکوچك اطه اوزرنده مبنی اولان (سینغاپور) شهری بوغازك مدخل شرقیسنه حاکم وبالجمله سفائنك کذرکاهنه مصادف اولدیغی جهتله سیاسةً وتجارةً پك زیاده اهمیتی حائزدر . مالقا یارم اطه‌سنك اك دار محلی اولوب درت کیلومترو عرضنده و ٢٥ مترو ارتفا

عنده بولنان (قرا=Kra) قنالی حفر اولنور ایسه (سینغاپور)ك بو کون حائز اولدیغی اهمیت تناقص ایدر .

٢) **هند چینی فرانسوی :** فرانسزلرك هند چینیده مالك اولدقلری اراضی تونکین، انام، قوشنشین وقامبوج قسملرینه منقسم اولوب بومستعمرات انکلتره مستملکاتندن چوق واسع دکل ایسه‌ده (٨٩٦ بیك کیلومترو مربعی مساحه و ٢٤ ملیون ٥٤٢ بیك نفوس) نفوسی دها کثرتلیدر .

تونکین [تونغ - کینغ] : بو اسمده‌کی کورفزك ساحلنده و (سونغ قوی) [نهر احمر] حوضه‌سنده اولوب معادنی غایت زنکیندر . ٣١٤ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی ١٤ ملیون قدر نفوسی شامل اولان مملکت مذکوره‌نك مرکز اداره‌سی نهر احمر اوزرنده ١٥٠ بیك نفوسی محتوی (هانوی =Hanoï) شهریدر .

ساحل بحرده (های فونغ=Haï-Phung) شهری تجارتکاه بر اسکله‌در .

آننام : آننام مقدما مستقل بر ایمپراطورلق اولدیغی حالده مؤخراً فرانسه اداره‌سنه انتقال ایتمشدر .

٥٦ بیك کیلومترو مربعنه رسیده اولان اراضیسی منبت و محصولدار ایسه‌ده زراعت هنوز ترقی ایده‌مامشدر . آننامك نفوسی ٢ ملیون ٢٠٠ بیك قدر تخمین اولنور .

مرکز اداره‌سی ٣٠ بیك نفوسی حاوی (هوئه) شهریدر.

قوشینشین: مه‌قونغ نهری دلتاسنی شامل اولوب مرکزی ٦٥ بیك نفوسی حاوی (سایغون) شهریدر .

قامبوج : قامبوج مملکتی مه‌قونغ نهری حوضه‌سنی شامل اولوب ١٠٥ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ٨١٥ بیك نفوسی محتویدر .

مرکز اداره‌سی مه‌قونغ نهری اوزرنده ٣٥ بیك نفوسی جامع (پنوم پن=Pnon-penj) شهریدر .

قامبوج ١٨٨١ سنه‌سندن بری فرانسه‌نك تحت حمایه‌سنده بر قراللق اولوب اداره‌ٔ امور باش قومیسر عنوانی حائز اولان فرانسه مأمورینك رأیله رؤیت اولنور . التی ولایتی مشتمل اولان قامبوج خطه‌سنده ولایت والیلکاری دخی فرانسزلره تفویض ایدلمشدر .

سیام قرالیقی : هند چینیده شمدی‌یه قدر استقلالنی محافظه ایده‌بیلمش اولان سیام قرالیقی ٦٣٣ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی وتقریباً ١٠ ملیون قدر نفوسی حاوی اولوب فرانسز وانکلتره مستملکاتی اره‌سنده وشبه جزیره‌نك وسطنده‌در . مقر اداره‌سی (منام) نهری اوزرنده (بانقوق=Bankok) شهریدر . شهر مذکور ٤٠٠ بیك نفوسی حاوی اوله‌رق شبه جزیره‌نك اك غلبه‌لك بلده‌سیدر . اك بیوك کمیلر بانقوقه قدر منام نهرنده سیر وسفر ایده‌بیلیرلر .

هند چینیده مستقل بعض کوچك حکومتلر دها موجود

اولدیغی حالده اخیراً انکلتره حکومتنك حمایه‌سی تحتنه ادخال ایدلمشلردر . حکومات مذکوره اراضیسنك وسعتی ٣٢٠ بیك کیلومترو مربعنه ونفوسی ٢ ملیونه بالغ اولور .

مالقا شبه جزیره‌سنك جنوبنده واقع (جوهور) حکومتی ایله شرقنده واقع (پراق = Perak) حکومتی اخیراً انکلتره حکومتنك تحت حمایه‌سنه کیرمشدر .

هند چینی اقلیمی اوروپا اهالیسنك اسکان واقامتنه پك مساعد دکلدر . اوروپالیلر یالکز تونکین الکاسنك هواسیله بر درجه‌یه قدر امتزاج ایده بیلیرلر . بو جهتله مملکت مذکوره انجق بر مستعمرهٔ تجاریه اوله بیلیر . (سونغ - قوی) نهری چین ممالکنك جنوبنه طوغری طبیعی بر طریق مواصله اولدیغندن فرانسزلرك بو نهری تعمیق وشلاله‌لرینی محو ایتمك صورتیله چین ممالکی ایله تأمین تجارته تشبث ایتمشلردر . انکلتره اداره‌سنده بولنان ممالك ایچون بویله بر سهولت طبیعیه اولمدیغندن انکلیزلر (رانغون) و (مولماین) دن بدأ ایله چین حدودینه قدر بر دمیر یولی انشاسنه ابتدار ایتمشلردر .

---

§ ٢٩

جزایر ماورای هند

آسیانك جنوب شرقیسنده بولنان وبعض جغرافیا کتابلرنده (اوستراليا) قطعه‌سی اجزاسندن عد اولنان (جزایر ماورای هند) آسیا قطعه‌سی اجزاسندن اولدیغی وحتی بر زمانلر نفس قطعه‌یه مربوط بولندیغی جهتله احوال جغرافیه‌سنك بو فصلده بیانی دها مناسب کورلمشدر .

جزایر ماورای هند باشلیجه (صوند) [سوندا] جزایر مجتمعه‌سیله ینه بو جزایر اجزاسندن اولان (بورنئو) و (سلب) اسمنده ایکی بیوك اطه‌لردن و (مولوك) ، (فیلیپین) جزایر مجتمعه‌سندن مرکبدر .

بو جزایر خط استوانك ٢٠ درجه شمالندن ١٢ درجه جنوبه قدر امتداد ایدر . هواسی صیجاق ایسه‌ده متحول دکلدر . حرارت وسطیه ٢٦ درجه اولوب اك صیجاق واك صوغوق مواسمده بو مقداردن ایکی درجه زیاده تخالف واقع اولمز. یاغموری غایت بولدر . بارانك ارتفاع سنویسی ٢ اکثر محللرده ٤ مترویی تجاوز ایدر. اراضیسی غایت منبت ومحصولدار اولوب باخصوص پرنج حاصلاتی پك زیاده‌در. جزایر مذکوره‌نك مجموع مساحهٔ سطحیه‌سی ١ ملیون ٥٩٩ کیلومترو مربعنه ومقدار نفوسی ٣٥ ملیونه بالغ اولمشدر .

بیوك سونده اطه‌لری : اشبو جزائر مجتمعه (مالاقا) شبه جزیره‌سنك جنوبندن اعتباراً شرق جنوبه طوغری امتداد ایدر .

جزائر مذکوره‌نك مهملری (سوماطرا=Soumatra) و (بانقا=Banka) و (بلیتون=Beliton) و (جاوا=Djava) و (مدورا=Medoura) اطه‌لریدر .

سوماطره اطه‌سی : سوماطرا (سوند) جزائرینك اك بیوکی اولوب (٤٤٣ ٢٠٠) کیلومترو مربعی اراضیی وتخمیناً ٤ ملیون قدر نفوسی محتوی اوله‌رق مالاقا شبه جزیره‌سنك جنوبنده غرب شمالدن شرق جنوبه طوغری امتداد ایدر . جزیرهٔ مذکوره طولی استقامتنجه شماله دها یقین اولمق اوزره وولقانلی بر سلسلهٔ جبال ایله قطع ایدلمشدر. بوجبال اوزرنده بعض نقاط (٣ ٧٠٠) مترویه قدر ترفع ایدر. سواحل غربیه‌سی الچق وبطاقلقدر . سنغاپور قارشوسنده (ریوو=Riouw) جزائر مجتمعه‌سی وغرب طرفنده (مانتاوای=Manta-waï) صیره اطه‌لری واقعدر .

دائرهٔ استوا تحتنده مصادف اولمغله برابر هواسی اولدقجه معتدل اولوب سنه‌نك آلتی آینده دوام ایدن یاغمورلر حرارت هوائیه‌یی تعدیل ایدر .

بو جزیره هولاندالیلرك تحت اداره‌سنده‌در. اشبو جزیره‌نك مشهور شهرلری اطه‌نك غرب ساحلنده واقع (پادانغ) (١٠ بیك

نفوس) شهریله (بنقولن) (٦ بیك نفوس) و ٤٥ بیك نفوسی حاوی اولان (پالمبانق = Palembang) بلده‌سیدر .

جزیرهٔ مذکوره‌ده برچوق یرلی حکومتلری موجود اولدیغی حالده جمله‌سی هولاندالیلرك حمایه ویا تابعیتنه داخل اولمشلردر. حکومات مذکوره‌نك اك مشهوری (آچه) یاخود (آچین) حکومتی اولوب جزیره‌نك منتهای غرب شمالیسنده ٣٥ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی محتوی اولدیغی حالده هولاندالیلر ایله اجراسنه مجبور اولدیغی محاربه نتیجه مملکت مذکوره دخی هولانده‌لیلره انتقال ایتمشدر . الیوم هولانده شهرلرندن معدود اولان (آچین) یاخود (قوتاراجا = Kota-Radja) بلده‌سی مقدما بو حکومتك مرکزی ایدی.

سوماترانك شرق جنوبنده کندی اسمیله بر بوغاز ایله مذکور جزیره‌دن مفرز اولان (بانقا) اطه‌سی بر کتلی قالای معادنی محتوی اوله‌رق مرکزی (مونتوق = Montok) قصبه‌سیدر. بانقانك شرقنده بولنه‌رق پك مبذول قالای جوهرینی محتوی اولان (بیلیتون) اطه‌سی دخی ١٨٢٢ سنه‌سندنبری هولانده‌لیلر طرفندن ضبط اوله‌رق یرلی حکومتلری حمایه‌لری آلتنه آلمشدر .

سوندا بوغازینك غرب جنوبنده و ١٠-١١ عرض جنوبی درجه‌سی اوزرنده واقع اولوب ١٣ اطه‌دن مرکب اولان وکاشفنك اسمنه نسبتله (کهلینغ) اطه‌لری (١٤٤ کیلومترو مربعی وسعت

٤٠٠ نفوس) تسمیه اولنان قورای جزائری انکلتره طرفندن ضبط اولنه‌رق امید برونیله اوسترالیا ارەسنده استاسیون اتخاذ ایدلمشدر .

جاوا اطه‌سی : بو اطه شمالاً جاوا دکزی وجنوباً بحر محیط هندی ایله محاط اولوب (سوند) بوغازی واسطه‌سیله سوماطرا اطه‌سندن تفریق اولنور . (١٣٢ ٠٠٠) کیلومترو مربعی اراضی‌یی و (٢٤) ملیون نفوسی شامل اولدیغندن بر کیلومترو مربعی اراضی‌یه (١٨١) نفوس اصابت ایدر. ١٠٠٠ کیلومترو طولنده واعظمی اوله‌رق ١٨٥ کیلومترو عرضنده اولان بو جزیره دخی (سوماترا) کبی بویدن بویه بر سلسلهٔ جبال ایله قطع ایدلمشدر. هواسی صیجاق وسواحل شمالیه‌سنده بعض یرلر مستثنا اولمق اوزره صحیح وسالمدر .

جاوا اطه‌سنك وبالعموم هولانده مستملکاتنك اك مشهور شهری (باتاویا = Batavya) بلده‌سی اولوب جزیره‌نك غرب شمال طرفنده مبنی اوله‌رق (١١٥ ٠٠٠) قدر نفوسی حاویدر. جزیره‌نك شمال ساحلنده واقع (سامارانغ = Samarang) (١٠٠ ٠٠٠ نفوس) شهری بلاد معروفه‌سندندر .

مادورا اطه‌سی قارشوسنده و (سورابایا = Sourabaya) (١٢٤ بیك نفوس) شهری جاوانك اك اي لیمانی حاوی اولوب تجارت و معموریتی زیاده‌در .

جاوا اطه‌سی وبانقا وبیلیتون جزائریله او جوارده‌کی سائر اطه‌لر دخی تماماً هولانده‌لیلرك تحت استیلاسنه کچمشدر .

جاوا اطه‌سنك منتهای غربیه‌سندن ٤٠٠ کیلومترو جنوبده واقع (قریستماس = Cristmas) جزایر مجتمعهٔ صغیره‌سی انکلیزلرك تحت استملا کنده‌در .

کوچك سوندا جزایری : جاوا اطه‌سنك جهت شرقیه‌سنده امتداد ایدن (مادورا= Madorea) ، (بالی= Bali) (لومبوق= Lombok) ، (سومباوا = Sombava) ، (سومبا= Somba) ، (فلورس = Flores) ، (تیمور = Timor) اطه‌لری کوچك سوندا جزایری نامیله معروفدر . جزایر مذکوره مقدما یکدیکرینه مربوط اولدیغی حالده تأثیرات برکانیه ایله اراضی قسماً چوکه‌رك اطه حالنه کلدیکی وحتی بالی جزیره‌سنك آلتی عصر مقدم جاوا اطه‌سنه مربوط بولندیغی معلومدر . اشبو جزایردن غرب طرفنده بولنانلر جاوا کبی منبت ومحصولدار اولدیغی حالده شرقه طوغری ایلرولندکجه یاغمور وبناءً علیه قوهٔ انباتیه تناقص ایدر .

کوچك (سوندا) اطه‌لری و جوارنده اولان جزایر صغیره‌ده ینه بونلرك تحت اداره‌سنده بولنه‌رق یالکز (تیمور) اطه‌سنك جهت شرقیه‌سی پورتکیزلرك زیر حکمنده اولوب ١٦٣٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ٣٠٠ بیك نفوسی حاوی

اوله‌رق مرکزی (دلی = Delhi) یاخود (دیللی = Dilli) شهریدر .

جزایر مذکوره‌نك غرب طرفلرنده ملز اقوامی ساکن اولوب شرق طرفنده تصادف ایدن اطه‌لرده (پالو) تسمیه اولنان قوم اقامت ایدر .

سوندا اطه‌لرنده‌کی اراضیٔ وولقانیه

سوندا اطه‌لری عموماً طاغلق وبرکانیدر . بنار طاغلرك برقسمی الیوم حال فوران‌ده‌در . بو حوالیده وقت وقت دهشتلی زلزلات ارضیه وقوعبوله‌رق برچوق تلفات وخساراته بادی اولمقده‌در . ازجمله ١٨٧٨ سنه‌سنده وقوعبولان بیوك زلزله نتیجه‌سنده صوند بوغازنده بولنان قاراتو جزایرینك بر قسمی چوکه‌رك خراب اولمشدر .

بورنه‌ئو اطه‌سی : بورنه‌ئو اطه‌سی یکی کینه‌دن صکره ،

دنيانڭ اڭ بيوك جزيره‌سی اولوب (٧٣٣ ٣٥٠) كيلومترو مربعی اراضی‌یی شاملدر.

جزيرۀ مذكوره‌نڭ جهت غربيه‌سی چين دڭزينه ساحل اوله‌رق شمالاً (فيليپين) جزاير مجتمعه‌سندن تفريق ايدن (بالاباق = Balabac) وشمال شرقی (زولو) جزاير مجتمعه‌سندن تفريق ايدن (سولو) بوغازلری و شرقاً (سله‌ب) دڭزی و (ماقاسار = Macassar) بوغازی وجنوباً دخی (جاوا) دڭزی ايله محاطدر.

شمالدن جنوبه طوغری ١٢٦٠ كيلومترو مربعی مسافه‌يی واڭ كنيش محلنده ١٠٠٠ كيلومترو اراضی‌یی احتوا ايدن جزيرۀ مذكوره‌نڭ سواحلی دوز والچق وبعض يرلری بطاقلق اولوب داخلده متفرق صورتده بعض سلاسل جبال امتداد ايدر. اڭ يوكسك نقطه‌سی شرق شماليده (كينی بولا = Kinibula) طاغی اولوب ٤٠٠٠ مترودن زياده ارتفاعه مالكدر. بورنئو جزيره‌سنڭ وولقانلری و زلازل ارضيه‌سی كثيرتليدر.

جزيرۀ مذكوره‌ده بر چوق نهرلر جريان ايدر. اڭ مشهورلری غرب جهتنه جريان ايدن (قاپواس = Kapoas) وجاوا دڭزينه انصباب ايدن (باريتو = Barito) وماقاسار قنالنه اقان (ماهاقام = Mahackam) نهرلريدر.

بو اطه‌نڭ هواسی معتدل اولوب قوۀ انباتيه‌سی دخی زياده‌در. التون، پلاتين، دمير، باقر و الماس وباخصوص معدن كومورى

يك چوقدر. برمليون ٨٤٥ قدر تخمين اولنان بورنئو اهاليسی مالز جنسنه منسوب اولوب (داياق) تعبير اولنان سكان اصليه ايله مؤخراً سوماطره وسائر جزائردن هجرت ايدن وينه مالز عرقنه منسوب اولان اهاليدن وعربلرله چينليلردن مركب اولوب اوروپاليلرڭ مقداری ١٠٠٠ قدردر.

دين مبين اسلام بو جزيره‌ده خيلی توسع ايتمشدر.

هولانده‌لیلر ايله انكليزلر مملكت مذكوره‌يه پای انداز تجاوز اوله‌رق هولانده‌لیلر جزيره‌نڭ قسم اعظم جنوبيسنی و انكليزلر شمال طرفلرينی الده ايتمشلردر. هولانده‌نڭ زير تملكنده بولنان اراضی (٥٢٢ ٠٠٠) كيلومترو مربعی وسعتنده اولوب ١ ٢٠٠ ٠٠٠ قدر نفوسی جامعدر. غرب ساحلنده (پونتيا-ناق = Pontianak) و جنوب ساحلنده (باريتو = Barito) نهری اغزنده (بانجرماسين = Bandjermassin) شهرلری مركز تجارتلريدر.

مع مافيه هولانده‌لیلرڭ حكم و نفوذلری داخل جزيره‌ده برچوق يرلرده هنوز تماميله تقرر ايده‌مامشدر.

انكليزلر جزيره‌نڭ شمالی طرفلرينی استيلا ايدرك (برونای = Brunaï) و(ساراواق) حكومتلرينی تحت حمايه‌لرينه ادخال ايتمشلردر. مركز تجارتلری جهت غربيه‌ده (ساراواق) شهريله شرق طرفنده وغايت كوزل برليمان نهايتنده (سانداقان = Sandakan) ياخود (الوپورا = Elopoura) بلده‌سيدر. (برونای) و (ساراواق) حكومتلرينڭ مركزلری ساحل بحرده عين اسمده قصبه‌لردر.

جزیره‌نك شمالنده و (برونای) كورفزی یقیننده واقع (لابوآنا = Labouana) اطه‌سی دخی انكلیزلرك تحت استملاكنده‌در.

سلب اطه‌سی: (سلەب) آطه‌سی(ماقاسار) بوغازیله بورنئودن تفریق ایدیلور. جزیرهٔ مذكوره‌نك شكلی غیر منتظم اوله‌رق اراضیسی طاغلق وبركانیدر. قوهٔ انباتیه‌سی زیاده‌در. جنوب طرفلرنده بركتلی آلتون معادنی بولنور.

١٨٨ بیك كیلومترو مربعی اراضی‌یی محتوی اولان سلب اطه‌سی (بونی = Boni) ، (تولو = Tolo) و (تومی‌نی = Tomini) اسمنده اوچ بیوك كورفز ایله درت شبه جزیره‌یه انقسام ایتمشدر. شكلی عادتا بر اوربجگه مشابهدر. بوجزیره ایله مولوك اطه‌لرندن (جیلولو) اطه‌سی بیننده‌كی اولان مشابهت جالب حیرت اوله‌جق درجه‌ده‌در. شبه جزائرك جمله‌سنده برر سلسلهٔ جبال امتداد ایدر.

(سلەب) آطه‌سنك اك مشهور بلده‌سی غرب ساحلنده (ماقاسار) یاخود (ولاردینغن = Vlardingen) شهریدر. ایكی ملیون قدر نفوسی حاوی اولان اشبو آطه‌دخی جوارنده‌كی جزائر صغیره ایله برابر هولانده‌لیلرك زیر اداره‌سنده بولنمقده‌در.

مولوك آطه‌لری: مولوك جزائر مجتمعه‌سی دخی هولانده‌لیلرك زیر تملكنده اوله‌رق مساحهٔ سطحیه‌سی (٧٢) بیك كیلومترو مربعی ومقدار نفوسی (٦٠٠) بیك راده‌سنده‌در. مولوك اطه‌لرك اك مشهورلری: (جیلولو = Gilolo) یاخود

[هالما هایرا] ، (سرام = Ceram)، (باورو = Baurou) آطه‌لریدر. مستملكات مذكوره‌نك مقر اداره‌سی كندی اسمنده بركوچك آطه اوزرنده مبنی (آمبوآنا = Amboina) شهریدر.

(صوندا) آطه‌لریله (بورنه‌او) و (سەلەب) جزیره‌لرینك و (مولوك) جزائر مجتمعه‌سنك اك باشلی محصولاتی پرنج، پاموق، خرما، قهوه، چوید، رجینه، مصر، شكرقامشی، داری، قنه‌قنه، صندال اغاجی، قره‌بیردر. هولانده‌لیلر اشبو مستملكاتدن پك زیاده استفاده ایتمكده‌درلر. بورالرده چین وهندچینی ممالكنجه اك لذیذ و نفیس طعام اوله‌رق ارانمقده اولان قیرلانغیج و سائر طیور یووالری دخی چوقدر.

فیلیپین آطه‌لری: بو آطه‌لر مالزیانك قسم شمالیسنی تشكیل ایدوب غرب طرفی چین دكزینه جنوبی (سولو = Jolo) و(سلب) دكزلرینه ساحل اوله‌رق شرق طرفی بحر محیط كبیر ایله محاطدر. اقلیمی معتدل اولوب اراضیسی مالزیانك اقسام سائره‌سی كبی وولقانیكدر.

جزائر مذكوره ١٠٠٠ دن زیاده اطه‌دن مركب اولوب ٢٩٦ بیك كیلومترو مربعی اراضی‌یی و (٧) ملیون قدر نفوسی حاوی اوله‌رق متحدهٔ آمریقانك زیر تملكنده‌در. (لوسون = Luçon) و (میندانااو = Mindanao) اسمنده ایكی بیوك آطه ایله اك مشهورلری (نغروس = Negros)، (سامار = Samâr) ، (پانای

=Panay)، (پالو آنا=Palouan) تسمیه اولنان بر چوق کوچك جزایردن مرکب اولوب مرکز اداره‌سی لوسون اطه‌سنك ساحل غربیسنده (١٥٤) بیك نفوسی حاوی (مانیلا) شهریدر .

میندانائو وياخود (ماژیندانائو) تسمیه ایدیلان جزیره‌ده غایت برکتلی معدنلر موجوددر . میدانائو جزیره‌سنك غرب جنوبنده واقع (یولو) یاخود (سولو) جزایر مجتمعه‌سی دخی متحدهٔ آمریقانك زیر اداره‌سنده‌در .

---

§ ٣٠

ژاپونیا

موقع : آسیانك جهت شرقیه‌سنده قامچاتقا شبه جزیره‌سنك جنوبندن قوره شبه جزیره‌سنك جنوبنه قدر امتدادایدن سلسلهٔ جزایر ژاپونیا اطه‌لری نامیله معروفدر. ژاپونیالیلر کندی مملکتلرینه (نیپون=Nippon) تسمیه ایدرلر . ژاپونیا اسمی چین لساننده (منبع نهار) معناسنی مفید اولان (یاپون) کلمه‌سندن مأخوذ اولوب چین ممالکنه نظراً شمس دائما ژاپونیا طرفندن طلوع ایتدیکی ایچون چینلیلر مملکت مذکوره‌یی بو اسمله تسمیه ایتمشلردر .

٤٠٠ قدر اطه‌دن مرکب اولان اشبو جزایر باشلیجه اوچ مجموعه آیریلیر :

١) شمالده (قوریل) اطه‌لری .

٢) وسطده (یا - سیما) یعنی (سکز اطه) تسمیه اولنان جزایرکه اك مشهورلری (یزو=Yeso) ، [Yésso] (٨٣ بیك ٨٠٠ کیلومترو مربعی) (نیپون=Nippon) [Hondo] (٢٢٣ بیك کیلومترو مربعی) (سیقوق = Sikok) (١٧ بیك ٧٠٠ کیلومترو مربعی) و (کیوسیو=Kiou-siou) (٣٥ بیك ٥٠٠ کیلومترو مربعی) اطه‌لری اولوب ژاپونیانك اك مهم قسمیدر .

۳) جنوبده (لیوکیو=Liou-kiou) اطه‌لریله ۱۸۹۵ سنه‌سنده چیندن ژاپونیایه انتقال ایدن (فورموزا=Formoza) (۲۸ بیك ۸۰۰ کیلومترو مربعی) جزیرهٔ کبیره‌سی موجوددر.

ژاپونیا جزایری عرض شمالینك ۲۲ - ۵۲ درجه‌لری آره‌سنده بولنه‌رق ۳۰ درجه امتدادنده‌در. جزایر مذکوره جمعاً ۴۱۷٫۰۰۰ کیلومترو مربعی اراضی‌یی محتویدر.

احوال اراضی وجبال: ژاپونیا جزایری غایت عارضه‌لی اوله‌رق اراضینك اوچده ایکیسی جبال ایله محاطدر. برسلسلهٔ جبال قامچاتقا شبه جزیره‌سنك جنوبندن قوره یارم اطه‌سنك جنوبنه واورادن فورموزا اطه‌سنه قدر متقطع صورتده امتداد ایدر. جبال مذکوره اوزرنده بعض نقاط ۳۰۰۰ مترودن زیاده ارتفاعه مالکدر. اراضی برکانلی اولوب حال فعالیتده ۲۰ قدر برکاندن بشقه یوزلرجه برکان منطقی‌یی محتویدر. یزو اطه‌سنده (ایتازیبه = Itasibé) هوندو اطه‌سنده (فوزی - یاما = Fouzi-yama) وولقانلری مشهوردر.

ژاپونیا جزایری بحر محیط کبیرك اك درین جهتنده‌در. شرق طرفنده عمق بحر ۸۰۰۰ مترویه قدر واصل اولور. ژاپونیا و چین دکزی غایت شدتلی روزکارلره، کردباد وطایفون تسمیه اولنان دهشتلی فورتنه‌لره جولانکاه اولوب ژاپونیا سواحلی اکثریا فورتنه‌لرك تأثیریله خراب اولور. یالکز (هوندو)، (سیقوق) و (کیوسیو) اطه‌لرینی یکدیکرندن

تفریق ایدن و (بحر داخلی = Méditerranée japonaise) تسمیه اولنان بوغاز طرزندکی دار دکز بردرجه‌یه قدر روزکارلردن محفوظدر.

مملکتك طاغلق ودار اولمسی جهتله ژاپونیاده جریان ایدن انهار غیر مهم اولوب یالکز هوندو تسمیه اولنان نیپون اطه‌سنده جریان ایدن (سینانو-غاوا=Sinano-gava) و (طونه-غاوا=Tonégava) نهرلری شایان ذکردر.

حاصلات نباتیه ومعدنیه: ژاپونیا اراضیسی منبت ومحصولدار، اقلیمی راطب، اهالیسی غیور و زراعته منهمك اولدیغندن ژاپونیاده زراعت پك زیاده ترقی ایتمشدر. قارله مستور اولوب قابل زراعت اولمیان طاغ تپه‌لرندن بشقه بالجمله اراضی مزروعدر. ۲۰۰۰ مترودن زیاده ارتفاعده بولنان طاغ صرتلرنده بیله اورمان یتشدیریله‌رك استفاده ایدلمکده‌در. ژاپونیاده اقالیم معتدله‌یه مخصوص اولان نباتات نشو ونما بولدیغی کبی هند چینی ومالزیاده یتیشن واقالیم حاره‌یه مخصوص اولان انواع اشجار ونباتات دخی برکتله حاصل اولور. ژاپونیانك بستانلری و میوه باغچه‌لری وپاموق و پرنج تارلالری مشهوردر.

مملکت مذکوره‌نك ثروت معدنیه‌سی دخی زیاده‌در. باقیر دمیر معدنلری غایت برکتلیدر. اخیراً پترول منابعی‌ده کشف ایدلمشدر. ژاپونیانك ثروت معدنیه‌سی میاننده اك مهملری

کوکرت ایله کموردر . کوکرت همان هرطرفده بولنور . معدن کموری طمارلرینك اك زنکینلری یزو وکیوسیو اطه‌لرنده‌در .

سکنه : ۱۹۰۲ سنه‌سی غوتا سالنامه‌سنده ژاپونیا حکومتی ٤٦ ملیون ٤٥٠ بیك نفوسه مالك اولدیغی محرر بولندیغندن بو حسابجه بر کیلومترو مربعی اراضی‌یه ۱۱۱ نفوس اصابت ایدر. بو نفوسك درتده اوچی (هوندو) اطه‌سنده‌در. (کیوسیو) و (سیقوق) اطه‌لری دخی (هوندو) جزیرۀ کبیره‌سی کبی معمور غلبه‌لك ایسه‌ده (یزو) اطه‌سی و (قوریل) جزایر مجتمعه‌سی هنوز تمامیله معمور ومسکون دکلدر. اخیراً چیندن ضبط اولنان (فورموزا) جزیرۀ کبیره‌سنده ۲ ملیون ٦٩٠ بیك نفوس ساکندر.

ژاپونیالیلر مغول عرقنه منسوب اولوب بویلری قیصه کوزلری کوچك ومائل، صاچلری وصقاللری سیرکدر.

(یزو) و (قوریل) اطه‌لرنده (آینو = Aïnos) قومی ساکندر. بو قوم ژاپونیا اطه‌لرینك صاحب اصلیسی اولدیغی حالده، چیندن کلمش اولملری قویاً ملحوظ اولان، ژاپونیالیلرك استیلالری اوزرینه شمال جهتنده‌کی غیر مسکون اطه‌لره چکلمشلردر. الیوم نیم وحشی حالنده اولوب صید بری وماهی ایله معیشتدرلر.

ژاپونیاده (سینتو = Sinto) و (بودی) مذهبلری منتشردرلر. (سینتو) مذهبی پك اسکی بر مذهب اولوب بو

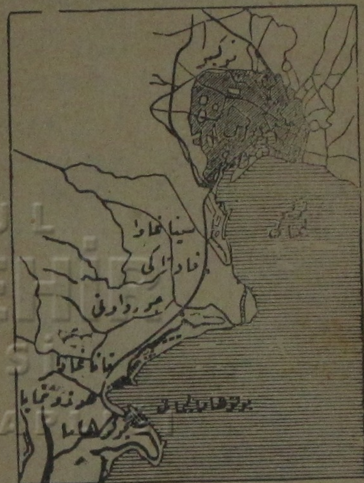
مذهب اربابی (حاشا) تعدد آلهه قائل اوله‌رق قوای طبیعیه‌یی تقدیس ایدرلر.

تعریفات ملکیه : قوریل اطه‌لری ۱۲۰۰ کیلومترو طولنده التی بیوك وبرچوق کوچك اطه‌دن مرکب بر سلسلۀ جزایردر. مجموعنك مساحۀ سطحیه‌سی ۱۱ بیك کیلومترو مربعندن زیاده دکلدر. اکثر طرفلری غیر مسکوندر. اهالیسی صید بری وماهی حاصلاتیله تعیش ایدرلر.

(یزو) [هوقایدو = Hokkaido] اطه‌سی شمالده بولندیغی ایچون زیاده صوغوقدر. ۱۱ بیك کیلومترو مربعی سطحنده اولان قوریل اطه‌لریله برابر ۹٤ کیلومترو مربعی اراضی‌یی حاوی اولدیغی حالده نفوسی انجق ٦۰۰ بیك راده‌سنده اولدیغندن بر کیلومترو مربعی اراضی‌یه ٦ نفوس اصابت ایدر. بو جزیره‌نك زراعت تمکن اولمیان یرلری واسع اورمانلرله محاطدر. اك معروف بلده‌سی (هوقایدو) و (هوندو) جزیره‌لرینی تفریق ایدن (چوغار = Tsougar) بوغازی اوزرنده واقع و ۷۸ بیك نفوسی حاوی (هاقوداته = Hakodaté) شهریدر.

(هوندو) جزیره‌سی ژاپونیا جزایرینك اك بیوك، اك منبت، اك غلبه‌لك واك معمور قسمیدر. جنوب جهتلرینك هواسی دها معتدل اولدیغی ایچون دها معمور وغلبه‌لك اولوب ژاپونیانك اك بیوك شهرلرینی محتویدر. بو قسمده بر کیلومترو مربعی اراضی‌یه ۱۸۰ بیك نفوس قدر اصابت ایدر.

مرکز اداره‌سی مقدما (یدو) اسمیله دخی تسمیه اولنان (توکیو = ToKio) شهریدر . شهر مذکور ١٨٦٨ سنهٔ میلادیه‌سندنبری ژاپونیانك پایتختی اولوب کندی اسمیله مسما برلیمان اوزرنده بولنه‌رق ١ ملیون ٤٤٠ بیك نفوسی حاویدر . (اوزاقا = Osaka) شهری ٨٢١ بیك نفوسی حاوی اولوب ژاپونیانك اك تجارتکاه بلده‌سیدر .

(توکیو ویوقوهاما حوالیسی)

توکیو لیمانك جنوبنده وکندی اسمیله مسما بر قوی اوزرنده واقع (یوقوهاما = Yokohama) شهری ١٩٣ بیك

نفوسی حاوی اولوب ژاپونیانك اك تجارتکاه بلده‌لرندن بریدر .

(کیو-تو = Kio-to) (٣٥٣ بیك نفوس) ژاپونیانك پایتخت قدیمی ایدی .

بونلردن بشقه چینی فابریقه‌لری وایپك منسوجاتیله مشهور اولان (ناغویا = Nagoïa) (٢٤٤ بیك نفوس) واجنبی تجارتینك اجتماعگاهی اولان (اوزاقا = OusaKa) (٨٢١ بیك نفوس) شهرلریله (قوبه) یاخود (هیغو-قوبه = Higo-Kobé) (٢١٥ بیك نفوس) (قانازاوا = Kanazava) (٨٣ بیك نفوس) و(تویاما = Toyama) (٥٩ بیك نفوس) و (هیروشیما = Hirochima) (١٢٢ بیك نفوس) و (واقایاما = Vakayama) (٦٣ بیك نفوس) و (سنده‌ی = Sendai) (٨٣ بیك نفوس) هوندو اطه‌سنك معروف بلده‌لری ومشهور شهرلرندندر .

سیقوق [شیقوقو] وکیوسیو [کیوشیو] اطه‌لری دخی معمور وغابه‌لك اولوب اك مشهور شهرلری سیقوق اطه‌سنك شرق ساحلنده (توقوشیما = Tokochima) (٦١ بیك نفوس) کیوسیو اطه‌سنده (ناغوزیما = Nagosima) (توقو-اوقا = Toukouoka) (٦٦ بیك نفوس) و (ناغازاکی = Nagazaki) (١٠٧ بیك نفوس) بلده‌لریدر .

(ریوکیو) یاخود (لیوکیو) ویا (لوچو) جزایری ٤٤ بیوك وبرچوق کوچك اطه‌دن مرکب اولوب ١١٠٠ کیلومترو طولنده طاغلق بر سلسلهٔ جزایر تشکیل ایتمشدر . اقلیمی

صیجاق وراطب اولدیغی ایچون قوۀ انباتیه‌سی زیاده‌در . بو اطه‌لرك مجموع مساحه‌سی ٤٨٠٠ کیلومترو مربعنه بالغ اولور .

اك مشهور بلده‌سی (اوکیناوا = Okinava) اطه‌سی اوزرنده (سیو - اوری = Siou-Ori) (٤٥ ٠٠٠ نفوس) شهریدر .

اخیراً چیندن انتقال ایدن (فورموزا) یاخود (تایوان = Taivan) جزیرۀ کبیره‌سی دخی طاغلق وبرکانی براطه اولوب (موریزون = Morrison) طاغی ٤٦٠٠ مترو ارتفاعنده‌در . جزیرۀ مذکوره موسون منطقه‌سنده بولندیغی ایچون یاغموری چوق و قوۀ انباتیه‌سی غایت زیاده‌در . اك مشهور شهرلری (تاقااو = Takaou) (٢٥٠ بیك نفوس) و (تای - وان = Tai-van) و (تام - سوی = Tam-Sui) (١٠٠ بیك نفوس) شهرلریدر .

عصر اخیره قدر ژاپونیا حکومتی اجنبیلر ایله اصلا مناسباته بولنمامش اولدیغی حالده انکلتره وفرانسه حکومتلرینك زوریله ١٨٦٢ سنه‌سنده بعض لیمانلرینی اجنبی تجارتنه آچمغه مجبور اولمشدر .

١٨٦٨ سنۀ میلادیه‌سندن بری ژاپونیا طریق ترقیده بر سرعت خارقه ایله قطع مراحل ایتمکه باشلامشدر . اوتوز سنه مقدملرینه کلنجه‌یه‌قدر قوانین اداره‌دن بیله محروم اولان ژاپونیا ممالکی بو کونکی کونده شعبات اداره ایچون معین

ومنتظم قوانینه مالك اولوب مملکتك دره بکلك اوزرینه مؤسس اولان اسکی تقسیمات اداره‌سی قالدیریله‌رق (کت = Ket) اسمیله بر طاقم ولایاته تفریق اولنمش ، قوۀ بریه و بحریه‌سی تنظیم واصلاح ، هرطرفده منتظم مکتبلر فابریقه‌لر آچیله‌رق معرفت و صنعتك ترقیسی اسبابی استحصال ایدلمش ، مملکت طرق حدیدیه وعادیه ایله احاطه قلنمشدر .

جغرافیای اقتصادی — یوللر : ژاپونیاده کویدن کویه منتظم شوسه‌لر موجود اولدیغی کبی سیر سفائنه قابل اولان نهرلردن استفاده ایدلمکده‌در . مملکت مذکوره‌ده ٧ ٦٤٨ کیلومترو طولنده شمندوفر خطی موجوددر .

پوسته : ١٨٩٩-١٩٠٠ سنه‌سنده ژاپونیاده ٤ ١٢٩ پوسته مرکزی موجود اولوب ٦١٠ ٠٠٠ ٠٠٠ داخلی و ٥ ٦٩٠ ٠٠٠ خارجی مکتوب تعاطی اولنمشدر .

تلغراف : ینه مذکور سنه‌ده ١ ٤٤٤ تلغراف مرکزی ٩٩ ٠٠٠ کیلومترو تلغراف خطی بولنه‌رق ١٤ ٥٠٠ ٠٠٠ تلغرافنامه تعاطی اولنمشدر .

تلفون : تلفون مراکزی ١٢ ٠٧٧ عدده بالغ اولوب سنوی ٣٩ ٠٠٠ ٠٠٠ دن زیاده مخابرات واقع اولمقده‌در .

تجارت : ١٨٩٩ سنه‌سنده ٢٢٠ ٤٠٢ ٠٠٠ واخراجاتی ٢١١ ٥٩٥ ٠٠٠ (ین) ه بالغ اولمش ایدی . (آلتون ین = ٥،٣٥ فرانقدر). باشلیجه ادخالاتی پاموق ، شکر ، منسوجات قطنیه معمولات

حدیدیه، سبزه، پترول، برنج، توتون، ماکنه، خام دمیر، ایپك کتان، مواد ملونه، اجزای کیمویه‌دن و اخراجاتی ایپك ، هوی، باقر ، چای، حصیر ایشلری وبورسلن معمولاتندن عبارتدر .

بودجه : ۱۸۹۱ سنه‌سنده ژاپونیانك وارداتی ۲۹۷ ملیون ومصارف ۲۹۶ ملیون (ین)دن عبارت ایدی .

قوهٔ عسکریه : ژاپونیانك قوهٔ بریه‌سی ۶۰۰ بیك نفوسه وقوه بحریه‌سی ۱۸۷ بیك تونیلاتو استیعابنده و ۸۹۵ طوپی حاوی ۱۰۹ سفینه‌یه بالغ اولمقده‌در .

چین ممالکی

آسیای شرقینك اك مهم قسمنی تشکیل ایدن چین ممالکی (آسیای علیا) یایلاسندن یعنی (ترکستان شرقی)، (موغولستان)، (تبّت) ایله و (مانچوریا) حوالیسندن و (قوره) یارم اطه‌سیله (نفس چین)دن مرکب اولوب بونلردن (قوره) مستقل بر حکومت و مانچوریانك بر قسمی روسیه‌نك تحت استیلاکنده اوله‌رق دیکرلری چین ممالکنك اجزای متممه‌سندن معدوددر .

§ ۳۱

آسیای علیا یایلاسی

موقع وحدود : آسیای وسطی یایلاسی شمالاً سیبریانك حدود جنوبیه‌سی تحدید ایدن جبال ، غرباً (تیه‌نشان) و (آلتای) سلسله‌لریله (پامیر) یایلاسی ، جنوباً (قره قروم = Krakouroum) و (هیمالایا) وشرقاً (آلا-شان = Ala-Chan) و (این-شان = In-Chan) سلسله‌لری ایله محاط اولوب ۷ ملیون کیلومترو مربعندن زیاده وسعته حائزدر .

احوال اراضی وجبال : آسیای علیا یایلاسی کرهٔ ارضك اك واسع یایلاسیدر . دنیانك هیچ بر طرفنده بو وسعتده بر جبال کومه‌سی موجود دکلدر .

آسیای علیا یایلاسنك جنوب طرفنی تحدید ایدن (هیمالایه) طاغلری یکدیگرینه موازی ایکی سلسله تشکیل ایدوب اشبو سلسله‌لر آره‌سنده‌کی دار ودرین وادیدن (چان-پو) یعنی (براهما پوترا) و (سند) نهرلری جریان ایدر . هیمالایا سلسله‌سی اوزرنده (قانچین جینغا = Kantchindjinga) (غا-اوریزانقار = Ga-ourisenkar) یاخود (اوه‌رەست) و (داوالازیری) طاغلری ٨٠٠٠ مترودن زیاده ارتفاعه مالك اولوب دنیانك اك یوکسك نقطه‌لریدر .

(قره‌قوروم = Karakouroum) جبالی ارتفاعجه (هیمالایه) یه یقین اولوب (داپسانغ = Dapsag) یاخود (غودوین اوستن = Godvin Ousten) طاغی ٨٦٠٠ مترو ارتفاعنه قدر واصل اولور .

(پامیر) یایلاسنك ارتفاع وسطیسی ٤ بیك متره‌دن زیاده‌در . بو یایلاده (تیریچمر = Tiritchmir) طاغی ٧ بیك و (قاوفان) تپه‌سی ٦ بیك متره‌دن زیاده ارتفاعه مالکدر .

(تیه‌نشان) طاغلری ایسه (خان-تانقری = Khan-Tangri) طاغنده ٧ بیك ٣٨٠ متره ارتفاعنه واصل اولور .

اشبو طاغلرله محاط اولان آسیای علیا یایلاسی دنیانك ایکنجی درجه‌ده الك واسع بیابانیدر . مذکور یایلاده غربدن شرقه طوغری و (نان-شان = Nan-Chan) سلسله‌لری امتداد ایدرکه ارتفاعی

٥-٦ بیك مترو راده‌سنده‌در . (قوئن‌لون = Kouen-Loun) طاغلری ایسه بعض نقطه‌لرده ٧ بیك ٢٠٠ مترویه قدر یوکسلیر .

اقلیم : موقعك ارتفاعی ، بحره بعدی ، اطرافنك جبال رفیعه ایله محاط اولمسی سببیله آسیای علیانك اقلیمی نهایت درجه‌ده سرت وشدیددر . قیشین برودت جیوه‌یی انجماد ایتدیره‌جك قدر شدت کوستریر . یازین قوم صحرالرنده حرارت ٥٠-٦٠ درجه‌یه قدر واصل اولور . بو مملکت سنه‌نك هر موسمنده شدتلی روزکارلرك ودهشتلی فورطنه‌لرك تأثیرات مخربانه‌سنه معروضدر . یایلایی احاطه ایدن جبال یاغمور بلوطلرینك دخولنه مانع اولدیغندن رطوبت همان تماميله مفقود حکمنده‌در .

انهار : اشبو یایلا آسیا قطعه‌سنك مخزن میاهی حکمنده اولوب قطعهٔ مذکوره‌یی محیط اولان بالجمله بحار بورادن چیقان نهرلری الیر . بحر منجمد شمالی‌یه جریان ایدن (اوب) (ینیسه‌ئی) و بحر محیط کبیره انصباب ایدن (آمور) ، (هوانغ-هو) ، (یانغ-چه-کیانغ) و (مه‌قونغ) و بحر محیط هندی‌یه آقان (غانج) ، (سند) و (براهماپوترا) نهرلری بورادن اخذ منبع ایدر .

یایلانك اقسام داخلیه‌سنده مهم نهر یوقدر . جمودیه‌لردن حاصل اولان جریانلر تأثیر حرارتله تبخر ایدرك ازوقت ایچنده قورور . یالکز (لوب نور = Lob Nor) تسمیه اولنان کوله-

منصب اولان (تاریم) نهری شایان ذکردر . لوب نور الیوم بر بطاقلق حالنده اولوب کیتدکجه ساحه‌سی و عمقی کوچلمکده‌در . مذکور کولك وقتیله غوبی صحراسنی تماميله احاطه ایدن بر بحر عظیمدن بقیه اولدیغی شبهه‌سزدر . چینلیلر غوبی چولنه (هان‌ـهای = Han-Hay) یعنی (بحر یابس) تسمیه ایدرلرکه بو اسمده مذکور چولك وقتیله دکز اولدیغنه دلالت ایدر .

بو حوالیده پك چوق کوللر موجود ایسه‌ده تبخرات ترسبات جویه‌دن زیاده اولدیغندن بعضلری بالکلیه قوریمشدر . دیکرینك عمق وساحه‌لری تدریجاً کوچلمکده‌در .

محصولات نباتیه ومعدنیه : بو درجه یابس و مرتفع و شدتلی روزکارلره معروض اولوب اراضیسی دخی قوم دانه‌لرندن عبارت اولان اقلیم مذکورك قوهٔ انباتیه‌سی بالطبع هیچ حکمنده‌در . یالکز نهر کنارلرنده بر درجه‌یه قدر حبوبات و سائره حصوله کلور . جبال مرتفعه‌ده زنکین معدن طمارلری بولندیغی ملحوظ ایسه‌ده مملکت تماميله معلوم اولمدیغندن هنوز کشف ایدیله مامشدر . یالکز قره‌قوروم طاغلرنده آلتون، تیمور معدنلری بولندیغی معلومدر .

تعریفات ملکیه: آسیای علیا یایلاسی (مغولستان) یاخود (غوبی) (ترکستان شرقی) و (تبیت) یاخود (تبت) قسملرینه انقسام ایدر .

۱) **مغولستان :** بو مملکتی چینلیلر (شامو = Cha-mo) یعنی (بحر رمل) ویاخود (هان ـ های) یعنی (بحر یابس)

اسمیله توسیم ایدرلر . آسیای علیا یایلاسنك قسم شمالیسندن عبارت اولوب اقسام سائره‌سنه نسبتله منحط اوله‌رق سطح بحردن انجق بیك مترو ارتفاعنده‌در .

اراضیسی اینجه قوم دانه‌لرندن متشکل اولدیغندن سوق روزکارلریله برجهتدن دیکر جهته سوق اولنور. درونده کثرتلی مقدار طوز موجوددر . هواسی غایت سرت و شدیددر . رطوبت همان کاملاً مفقود اولوب اورالرده کشت وگذران ایدن بر سیاح بیك آلتی یوز کیلومترو مسافه‌ده بر قطره آبه تصادف ایده‌مدیکنی بیان ایلمشدر .

زراعت وحراثت تماميله مفقود اولوب یالکز چالی جنسندن بعض بودور اشجار نشو ونما بولور . کچی ، قورد ، قویون ، بازکیر کبی حیوانلر موجود ایسه‌ده مقداری پك قلیلدر . کرتنکله بو مملکتده غایت کثرتلی و بیوکدر . اهالینك بونلری اکل ایتدکلرینی روایت ایدرلر . مغولستانده یالکز متفرق بعض واحه‌لر مسکوندر . (تیانشان) طاغلری اتکنده (خامی = Khami) ویا (شامی) و (بالقول = Balkoul) ، آلتای طاغلرینك اتکنده (قوبدوت =Kobdot) و (سیبریا) حدودنده (اورغا) و چینکز خانك مملکت اصلیسی اولان (قره قوروم) واحه‌لری کبی .

۲) **جونغاریه :** جونغاریه الکاسی غوبی چولنك غربنده اولوب شمالاً آلتای، جنوباً (تیه‌ن‌شان) طاغلریله محاط اوله‌رق

٣٨٣ بیك كیلومترو مربعی اراضی‌یی و ٦٠٠ بیك نفوسی محتویدر . ارتفاع وسطیسی ٦٠٠ مترو قدر اولان مملکت مذکوره‌نك اکثر جهتلری چول اولوب شمال طرفلرنده (قره ایرتیش) نهری جریان ایدر. جنوب طرفنده واقع قولجه حوالیسی ایللی نهری ایله ریاندر. مرکزی مذکور نهر اوزرنده ١٢ بیك قدر نفوسی حاوی قولجه شهریدر .

٣) ترکستان شرقی : کذلك مغولستانك غربنده اولوب شمالاً تیه نشان ، غرباً پامیر ، جنوباً قوئن‌لون طاغلریله محاط اوله‌رق ١ میلیون ١١٨ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ٥٨٠ بیك نفوسی شاملدر . ارتفاع وسطیسی ١٣٠٠ مترو قدردر . ترکستانك اراضیسنك اکثر جهتلرینك دخی مقدما دکزله مستور بولندیغی شبهه‌سزدر. (تاریم) نهری و (لوب نور) نامی ویریلان کول بوراده‌در. ترکستان شرقینك بشده دردی قوم چوللرندن عبارت اولوب یالکز اطرافنده بولنان جبالدن ظهور ایدن نهرلرك وادیلری ایله بعض طاغ اتکلری زراعت و فلاحته مساعددر.

جهت غربیه‌ده پامیر یایلاسی اتکلری ترکستانك اك منبت و معمور قسمی اولان (خوتان) واحه‌سنی مشتمل اولوب ٣٠٠ ٠٠٠ قدر نفوسی شاملدر. اك معروف بلده‌لری ٨٠ ٠٠٠ نفوسی حاوی (کاشغر) شهریله (یارکند) (٧٥ بیك نفوس) بلده‌سیدر . بو شهرلرك ایکیسیده کندی اسملریله مسما بر ایرماق اوزرنده مبنیدر . خوتان واحه‌سنده واقع (خوتان) یاخود (خوتن) بلده‌سی ٤٠ بیك نفوسی حاویدر .

٣) تبت : تبت آسیای علیا یایلاسنك جهت جنوبیه‌سنی احاطه ایتمشدر . بو مملکت آسیای علیا یایلاسنك اك مرتفع نقاطنی جامعدر . بوراده‌کی جبال ٧-٨ بیك متره ارتفاعنه قدر واصل اولور . اشبو طاغلر آره‌سنده‌کی وادیلرده و سطح بحردن ٣-٤ بیك متره ارتفاعنده لایعد و لایحصا طوزلی کوللر موجود اولوب بر طرفدن قوریمقده‌در . بو کوللرك اك مشهورلری جهت شرقیه‌ده (قو-قو-نور = Kou-Kou-Nor) و وسطده (تنغری-نور = Tengri-Nor) تسمیه اولنان کوللردر . اکثریت اوزره طاشلق و قیالق اولان طوپراغك قوه انباتیه‌دن محرومیتی اقلیمك برودتی ، هوانك یبوستی و روزکار و فورتنه‌لرینك کثرت و شدتی سببیله تبت قطعه وسیعه‌سنك اکثر طرفلری زراعت و حراثته و اسکان تمدنه غیر مساعددر . یالکز جبال رفیعه ایله محاط و روزکاردن محفوظ اولان آلچق وادیلرده حبوبات و بعض اشجار حاصل اوله‌بیلور. مرعالری چوق اولدیغندن بو مملکتده بك چوق صغر و قیون بسلنور . تبتك اك مشهور قصباتی جهت جنوبیه‌سنه مصادف اولان طاغ اتکلرینه مبنیدر . (لاسا = Lhassa) یاخود (لحسا) ویا (لحاسا) قصبه‌سی قوقونور کولی ایله (براهماپوترا) نهری آره‌سنده و سطح بحردن ١٥٠٠ مترو ارتفاعنده بولنوب درونده بودی مذهبنك رئیس روحانیسی اولان (دالای-لاما = Dalaï-Lama) ایله اوچ بیك قدر (لاما) (یعنی بودی مذهبی تارك دنیالری) ساکندر.

٤) مانچوریا : قطعه‌سی غوبی چولنك شرق طرفنه

مصادفدر . (آمور) نهری و سیبریانك اوسوری ایالتی ایله محاط اولوب بر میلیون کیلومترو مربعی اراضی‌یی مشتملدر . (کینغان = Khingan) و (سیقوتا الین = Sikota Alin) جبالی بو مملکتده امتداد ایدر . مانچوریا اون ایکی میلیون قدر نفوسی حاوی اولوب اهالیسی (مانچو) ، (چین) و (طونغوز) اقوامندن مرکبدر . چینلیلر جنوبی مانچوریاده ساکن اوله‌رق زراعت وحراثتله اشتغال ایدرلر . دیکرلری حال بدویتده‌در . مرکز اداره‌سی اولان (موقدن = Moukden) شهری اوله‌رق ١٨٠ بیك نفوسی حاویدر . (ژیرین) یاخود (کیرین) قصبه‌سی بلاد معروفه‌سندندر . روسیه دولتی مانچوریانك (آمور) و (اوسوری) شهرلرینك صاغ طرفنده‌کی ساحل قسمنی ضبط ایدرك سیبریا مستملکاتنه الحاق ایلمشدر .

قوره : شبه جزیرهٔ مذکوره مرتفع و طاغلق اولوب سواحلده برچوق اطه‌لر حاصل اولمشدر . دکزه یقین ومرضی ناپولی وسجلیانك عرضنه مساوی اولمغله برابر قوره‌نك هواسی سرت وشدیددر . معادنی باخصوص کمور ، دمیر ، کموش ، باقر ، قورشون و آلتون معدنلری کثیرتلیدر .

قوره ١٢ ملیون قدر نفوسی حاویدر . قوره‌لیلر چینلیلرله طونغوزلر بیننده برقسم اولوب لسانلری چین وژاپون لسانلرینه مشابهدر . همان عمومیت بودی مذهبنه سالکدرلر .

مرکز اداره‌سی (سئول) [سوئول] یاخود (کیونغ =

Kiong) شهری اولوب ٢٠٠ بیك نفوسی حاویدر . (شه‌مولپو = Chémulpo) یاخود (چیمولپو) لیمانی سئولك اسکله‌سیدر . (پیونغ - یانغ = Piong-yang) شهری (یالو) نهرینك محل انصبابنده وچین حدودنده (وی‌چو = Wi-Tchou) بلده‌لری قوره‌نك بلاد معروفه‌سندندر . قوره‌نك تجارت اجنبیه‌یه آچیق اولان بلده‌لری شرق ساحلنده (چینامپو = Tchinam-po) و (موقپو = Mokpo) ز. جهت شرقیه‌ده (وون - سان = Weun-San) یاخود (ئن زن) و (فوزان = Fousan) شهرلریدر . قوره چین ایمپراطورلغنك تحت تابعیتنده بر حکومت اولدیغی حالده چین وژاپون محاربه‌سی نتیجه‌سنده چیندن آیرلمشدر .

جغرافیای اقتصادی: قوره‌نك معادنی مبذول ایسه‌ده هنوز استفاده اولنمیور. حاصلات زراعیه‌سی خیلی مهم اولوب باخصوص پرنج زراعتی تعمم ایتمشدر. حیواناتی پك کثیرتلیدر. باخصوص بارکیر وقیونلری مشهوردر.

بودجه : قوره‌نك وارداتی ٩ ملیون دولاره بالغ اولمشدر. مصارفی ده اوقدردر .

تجارت: ادخالاتی ١٠ ملیون اخراجاتی ٩ ملیون دولاره بالغ اولمقده‌در. (١ دولار ٢,٥ فرانقه معادلدر). الك باشلی اخراجات امتعه‌سی آلتون پرنج حبوبات دری بالق (ژه‌ن سنغ) تسمیه اولنان نبات وسائره‌در.

قوره ١١٦٨ تونیلاتو استیعابنده اوچ تجارت واپورینه مالکدر.

سئول ایله شمولپو اره‌سنده ٢٤ کیلومترولق بردمیر یولی واردر.

قوهٔ دائمه عسکریه‌سی ١٧ بیك کشیدن عبارتدر.

بیوجك شهرلر اره‌سنده تلغراف خطوطی موجود اولوب و١٨٩٦ سنه‌سندنبری منتظم صورتده پوسته ایشلتلمکده‌در .

§ ۳۲

نفس چین

موقع: نفس چین بر طرفدن قورتنه‌لی دکزلر و دیکر طرفدن یوکسک جبال و صعب المرور چوللرله آسیانک اقسام سائره‌سندن تفریق ایدلمشدر. محیطنک ثانی درجه‌سی ساحل اولوب (قوره) و (لیائو - طونغ = Liao-Toung) کورفزلرندن تونکین کورفزینه قدر امتداد ایدن اشبو ساحلک شمال طرفلری آلچق وهموار وجنوب جهتلری یوکسک وعارضه‌لیدر . (لیائوتونغ) کورفزندن و مانچوری حوالیسندن (یانغ - چه) نهری محل انصبابنه قدر سواحل آلچق اولوب بعض طرفلرنده داعی امراض بطاقلقلر موجوددر . شمالدن (لیااوتونغ) وجنوبدن (شانتونغ=Chantung) شبه جزیره‌لری دکزه طوغری ایلرولیوب بحر اصفری، داخلی وخارجی اوله‌رق، ایکی قسمه آیرر. داخلی بحر اصفرده (لیائوتونغ) و (چیلی) یاخود (پچیلی) کورفزلری وخارجی بحر اصفرده قوره کورفزی حاصل اولمشدر .

(یانغ - چه - کیانغ) نهرینک جنوب طرفنده بولنان اراضی عموماً طاغلقدر. و سواحلده بر چوق کوزل لیمانلر و اطه‌لر حاصل اولمشدر . مذکور نهرک اغزنده (چونغ مینغ = Tsoung-Ming) اطه‌سی موجوددر. (هانغ - چه - ئو = Hang-Tché-Ou) کورفزی و بو کورفزک خارجنده (چوزان= Tchou-san) اطه‌لری ودها جنوبده و (فورموزا) اطه‌سنک شمال

رأسی قارشوسنده (هایتان = Hai-Tan) اطه‌سی و (آموی) و (قانتون) لیمانلری و (هونغ - قونغ = Hong-kong) و (ماقائو = Macao) اطه‌لری بوساحلده‌در .

احوال اراضی و جبال : سواحلک تشکلاتی حقنده ویریلان تفصیلاتدن دخی منفهم اوله‌جغی اوزره چینک شمال طرفلری دوز وهموار اولوب جنوب جهتلری طاغلق وعارضه‌لیدر. شمالده یالکز (شانسی = Chan-si) و (شانتونغ=Chan-Toung) حوالیسی طاغلق اولوب سائر طرفلری صاری رنکلی وغایت منبت ومحصولدار بر طوپراقله مستوردر .

عارضه‌لی اولان چین جنوبیده وهندچینی حدودی یقیننده (چینغ - لینغ=Tsing-ling) یعنی ماوی طاغلر امتداد ایدر. جنوب غربیسنده یعنی تبت حدودی یقیننده مصادف اولان (سه‌چوئن = Setchouen) ولایتی غایت مرتفع اولوب بوراده بولنان بعض جبال ۵۰۰۰ متره ارتفاعنه قدر واصل اولور. بحر محیط کبیر جوارنده امتداد ایدن (تاجینغ = Tatching) طاغلرینک اک یوکسک نقاطی ۲۰۰۰ متره‌یی تجاوز ایده‌مز .

اقلیم: چین ۲۳ عرض درجه‌سنی احتوا ایتدیکی ایچون شمال و جنوب طرفلری بیننده اقلیم نقطهٔ نظرندن کلی فرق واردر . جهت شمالیه‌سی دکزه یقین اولمغله برابر ینه اقلیمی سرت وشدید اولوب قیشین برودتی ویازین حرارتی زیاده‌در . بورالرده یغمورک ارتفاع وسطیسی ۶۰ سانتیمترویی تجاوز

ایتمز . جنوب طرفلرینك اقلیمی ایسه بالعكس اقالیم حاره‌یه مشابه اولوب یازی صیجاق ، قیشی معتدلدر . (موسون) روزكارلری بودیارده منتظماً وزان اولور . یغمورلری باخصوص ایلك بهارده كثرتلیدر . مقیاس مطرك ارتفاعی ١,٢٠-١,٥٠ آره‌سنده تحول ایدر .

انهار : چینده جریان ایدن انهارك اك مهملری (په‌ی-هو = Peï-Ho)و(هوآنغ-هو = Hoanh-Ho) (یانغ-چه-كیانغ = Yang-Tse-Kiang) و(سی-كیانغ = Si-kiang) نهرلریدر .

(په‌ی-هو) مغولستاندن ظهور ایده‌رك پكیندن كچوب پچیلی كورفزینه انصباب ایدر .

(هوانغ-هو) ٤٠٠٠ كیلومترودن زیاده طوله مالك اولوب مرور ایتدیكی اراضی صاری اولدیغی ایچون صولری دخی بورنككده اولدیغندن نهر اصفر معناسنی مفید اولان (هوآنغ-هو) اسمیله یاد اولنمشدر . بو نهر بعضاً دهشتلی صورتده فیضان ایدر . ١٨٨٧ سنه‌سنده نهر مذكور فیضان ایده‌رك جوارنده بولنان اراضی‌یی استیلا و برچوق قرا وقصباتی خراب ایتمش وبرملیونه یقین نفوسك تلفنه بادی اولمشدر . هوآنغ هونك اك مشهور آیاغی (ویهو = Vei-Ho) نهریدر .

(یانغ-چین-كیانغ = ماوی نهر) ویاخود (تا-كیانغ = بیوك نهر) ٥٠٠٠ كیلومترودن زیاده طوله مالك اولوب چین ممالكنی بویدن بویه اروا ایتدكدنصكره بحر محیط كبیره انصباب

ایدر . منصبندن اعتباراً بیك كیلومترو محلی سیر سفائنه مساعددر . صاغدن صولدن انصباب ایدن برچوق آیاقلر چینی داخلیه بحر محیط كبیر آره‌سنده طبیعی بر طریق مراسله عد اولنه‌بیلیر .

(سی-كیانغ) نهری چین جنوبی‌یی اروا ایدرك قانتون كورفزی جوارنده بحره انصباب ایدر .

حاصلات نباتیه ومعدنیه : چین ممالكی ، ارتفاعی آز ، طوپراغی منبت ، حرارتی زیاده ، رطوبتی درجهٔ كفایه‌ده اولدیغی ایچون ، هر نوع نباتاتك كثرت وامنیتله نشو ونماسنه مساعددر . شمال طرفلری اقالیم حاره‌یه مخصوص محصولاتك نشوونماسی ایچون كافی درجه‌ده رطوبت وحرارتی حاوی اولمامسیله برابر ینه اكثر محللرنده پرنج ، توت وچای كبی نباتات و اشجار نشو ونما بولور .

چین جنوبی اراضیسی همان عموماً پرنج تارلالریله احاطه ایدلمشدر . اراضیٔ مذكوره اكثریتله صوباصار یرلردن متشكل و مواد مركبه‌سی اعتباریله غایت زنكین بولندیغندن سنه‌ده ایكی دفعه محصول آلنه‌بیلیر . چای آغاجلری بو حوالینك مرتفع نقاطنی تماميله احاطه ایتمشدر . بونلردن بشقه انواع سبزه ایله اشجار میوه‌دار و كندیر وكتان وپاموق و شكر قامشی و توت بركتله حاصل اولور .

چینك ثروت معدنیه‌سی فوق العاده مهمدر . آلتون ، كموش ، باقر ، قورشون ، تیمور ، قلای ، جیوه معادنی هر طرفده مبذول

اولدیغی کبی پترول و معدن کموری دخی کثرتلیدر . چینده ملیارلرجه طونیلاتو مقدارنده معدن کموری موجود اولوب آمریقا و اوروپا معدنلرینك استهلاکندن صکره عصرلرجه احتیاجه کفایت ایده‌بیله‌جکی اکلاشلمشدر .

(شان‌تونغ) یارم اطه‌سیله (شانسی) جبالی وجهت غرب جنوبه مصادف اولان (سه‌چوئن) و(یوننان) ایالتلری چینك معادنده اك زنکین جهتلریدر .

سکنه : نفس چینك مقدار نفوسی ٣٥٠ ملیون قدر تخمین ایدلمکده اولوب بو تخمینه کوره سکنهٔ ارضك ربعنه قریب مقداری بوقطعه‌ده ساکن دیمکدر . اهالیٔ مذکوره عموماً عرق اصفره منسوبدر . چینلیلر بویلری قیصه، آلنلری دوز، بورونلری باصیق ، الماجیق کمکلری چیقق . کوزلری کوچك وماثلدر . چینلیلر هردرلو صنایعی . ایجاده دکلسه‌ده تقلیده قابلیتلی، قناعتکار، مشاق ومزاحمه متحمل، احتیاطلی برقومدر .

چینده‌باشلیجه ایکی مذهب‌منتشر اولوب‌بونك بری (بودی = Boudhisme) دیکری (قونفوچیوس = Confucianisme) مذهبیدر . بودی‌مذهبنجه کائنات هیچدن حاصل‌اولمش اولوب ملیونلرجه سنه‌لردن بری باقیدر . وملیونلرجه سنه‌دن صکره ینه هیچه انقلاب ایده‌جکدر . بومذهبك باشلیجه اساسلری نفسه حکم وانسان و حیوانلر حقنده ابراز حلم وشفقتدن عبارتدر . اعتقادلرنجه بودا دائما انسان شکلنده عبده‌سنه

کورینور . الیوم (دالای‌لاماده) تشخص وتناسخ ایلمشدر . (قونفوچیوس) نام حکیمك تأسیس ایلدیکی (شانسی) مذهبی حد ذاتنده وحدانیت الهیه‌یی تصدیق ایتمکده اولدیغی حالده مؤخراً وضع اصلیسندن چیقمشدر. بو مذهب صوك سنه‌لرده خیلی سرعتله انتشار ایتمکده‌در .

چینده اوتوز ملیوندن زیاده اهل اسلام موجود اولوب بوطرفدن‌دخی‌تکثر‌ایتمکده‌در . قتولك‌وپروتستان مسیونرلرینك اغوا آتیله برقاچ سنه‌دنبری چینلیلر بیننده خرستیانلق دخی انتشار ایتمکده ایسه‌ده صرف ایدیلان بونجه غیرته رغماً الیوم مقداری انجق برملیونه بالغ اوله‌بیلمشدر .

چینلیلر قدر کثرتله مهاجرت ایدن برقوم دها یوقدر . ژاپونیا ، هندچینی مملکتلریله فیلیپین وسونداجزائر مجتمعه‌لرنده اوستراليا ، متحدهٔ آمریقا وشیلی مملکتلرنده و آنتیل اطه‌لرنده یوز بیکلرله چینلی متعیش اولوب هجرت ایدنلرك عددی سنه‌ده ٢٠٠٠٠٠ کشی‌یه بالغ اولمقده‌در . چینلیلر آزشی ایله قناعت وهردرلو مسلك وصنعته سلوك‌ایتدکلرندن ممالك‌اجنبیه‌ده کندیلری ایچون سهولتله‌ایش بولمقده‌درلر. مع‌مافیه برچینلی‌نره‌ده بولنورسه بولنسون ینه چینلی قالیر . یعنی‌هجرت ایتدیکی‌مملکتك اهالیسیله قطعیاً اختلاط ایتمز . عادات وطرز معیشتنی ومذهبنی وطرز تلبسنی محافظه ایدر . اوککلر صاچلرینی اوزاتمق وقادینلر

کوچك قالپون دبه اللرینی و آیاقلرینی دمیر جندره‌لر ایچنده تضییق ایتمك کبی عادات غریبه چینده الآن جاریدر .

تعریفات ملکیه : چین زراعت مملکتی اولدیغی ایچون اهالیسندن قسم اعظمی کویلرده ساکن اولمغله برابر ینه بشیوز بیکدن زیاده نفوسی حاوی بر چوق شهرلری محتویدر . مقر اداره‌سی پکین [پکینغ] شهری اولوب پیهو نهری اوزرنده واقعدر . جغرافیون شهر مذکورك نفوسنی مختلف صورتده تخمین ایدیورلر . بعضیلری بر بچق ملیوندن زیاده نفوسی جامع اولدیغنی ادعا ایتدکلری حالده بر طاقلری مقدار سکنه‌یی انجق ۵۰۰۰۰۰ راده‌سنده تخمین ایتمکده‌درلر . پکین مغولستاندن کلان کاربانلرك کذرکاهنه مصادف اولمق جهتیله اهمیت تجاریه‌سی زیاده‌در . پکینك اسکله‌سی اولان (تین - چین = Tien-Tsin) شهری (جدول فغفوری) تسمیه اولنان ایمپراطور قنالنك [*] پیهو نهریله برلشدیکی محلده مبنی اولوب ۷۰۰ بیك نفوسی حاوی و اوروپا تجارتنه کشاده‌در .

نهر اصفر اوزرنده (لان‌چه - ئو = Lan-Tché-Ou) و (وایهو) نهری اوزرنده (سینغان = Sin-Gan) شهرلری منبع و محصولدار بر وادیده مبنی اولوب تجارتلری خیلی مترقیدر .

[*] چینلیلر بو قناله (یوهو = Iuho) تسمیه ایدرلر . ۱۱۰۰ کیلومترو طولنده‌در. پکین ایله (هانغ چو) بیننده بولنه‌رق شمال چینی (یانغ - چه) حوضه‌سنه ربط ایدر . الیوم اکثر محللری خراب اولمشدر .

(چونغ - تو = Tchoung-Tou) ۸۰۰ بیك نفوسی سه‌چوئن ولایتنك مرکزی اولوب تبت و (یونان = Yun-Nan) ولایتلریله تجارتی زیاده‌در .

(چونغ - کینغ - فو = Tchoung-King-Fou) یانغ‌چه نهری اوزرنده سه‌چوئن ولایتنك اك مشهور مرکز تجارتیدر . (هانقو = Han-Koou) (۸۵۰ بیك نفوس) (یانغ - چه) ایله آیاقلرندن (هانغ - کیانغ) نهرینك ملتقاسنده بولنه‌رق چای تجارتی مرکزلرینك اك مهمیدر .

(هان - یانغ = Han-yang) . (ووشانغ = Wouchang) نهر اصفر اوزرنده (هانقو) یقیننده‌در . (نانکین) چینك اسکی پایتختی اولوب (یانغ - چه - کیانغ) نهرینك محل انصبابی یقیننده‌در . (چین - کیانغ = Tchin-Kiang) (۱۴۰ بیك نفوس) (نانکین) ك شمالنده‌در . (یانغ - چه - کیانغ) نهرینك محل انصبابنده بولنوب اجنبی تجارتنه آچیقدر . (هانغ - چو) بواسمه‌کی کورفزك منتهاسنده‌در .

(شانغ - های = Chang-Haï) (۶۱۵ بیك نفوس) ینه مذکور نهرك محل انصبابی یقیننده اولوب اجنبی تجارتنه آچیقدر . شهر مذکور چینك اك تجارتکاه بلده‌سی و بتون پوسته واپورلرینك اوغراغیدر .

(شانغ - های) ك جنوب شرقنده (نینغ - پو = Ning-Pou

(۲۵۵ بیك نفوس) و درین بر قوی نهایتنده (هانغ - چو = Hang-Tchou) بلده‌لری دخی تجارت اجنبیه‌یه آچیقدر .

(فو-چه-ئو = Fau-Tché-Ou) (٦۵۰ بیك نفوس) (مین-کیانغ) تسمیه اولنان بر کوچك ایرماق اوزرنده وساحلدن ۵۰-٦۰ کیلومترومسافه‌ده‌مبنی در . (لیه‌ن-کیانغ=Lien-Kiang) (فو-چه-او)نك شمالنده (فونینغ = Fou-Ning) دها شمالده وساحل بحرده‌در .

(قانتون ۸۰۰ بیك نفوس) (سی-کیانغ) نهری اوزرنده وساحله یقین بر محلده مبنی اولوب تجارت خارجیه‌یه الك اول بوشهر آچلمشدر. بونلردن بشقه (یانغ-چه-کیانغ) اوزرنده (چونغ - کینغ = Tchong-King) (۳۰۰ بیك نفوس)، (ایچانغ=Itchang) (۳۵بیك نفوس) ، (شا-سی=Cha-si) (۷۳ بیك نفوس)، (کیو-کیانغ = Kiou-Kiang) (٦۰ بیك نفوس) شهرلریله (هانقو) یاخود (هان که او = Hankéou) (۸۵۰ بیك نفوس) وساحلده (آموی = Amoy) (۹٦ بیك نفوس) ، (لونغ - چه - ئو = Long-Tsé-Ou)، (شا - او - زینغ = Cha-Ou-Sing) ، (منغ - چو = Meng-Tsou) ، (ونچو = Ven-Tsou) (۸۰ بیك نفوس) ، (لونغ-چو = Loung-Tsou) وهاینان اطه‌سنده (کیونغ - جو = Kioung-Tsou) شهرلری دخی اجنبی تجارتنه آچیقدر.

تعداد اولنان اشبو شهرلردن بشقه چینده ۱۰۰ ۰۰۰ دن

زیاده نفوسی حاوی پك چوق شهرلر موجود ایسه‌ده شمدیکی حالده تجارةً حائز اهمیت اولمدقلرندن تعدادندن صرف نظر قلنمشدر .

چینده اجنبی اداره‌سنده اولان محللر : اون دردنجی عصر میلادیدنبری پورتکزلر قانتون کورفزی جنوبنده (ماقائو) شهرینه صاحب اولوب انکلیزلر ۱۸٤۱ تاریخنده مذکور کورفز مدخلنده‌کی (هونغ-قونغ) اطه‌سنی ضبط ایتمشلردر. اخیراً آلمانلر (شانغ-تونغ) شبه جزیره‌سنك جنوبنده (کیا-ئو-چه-ئو) لیمانیله حوالیسنی ، روسلر (لیا-ئو-تونغ) شبه جزیره‌سنده (تالیان-وان)و(پور-آرتور) لیمانلرینی وانکلیزلر (شانغ-تونغ) شبه جزیره‌سنك رأسنده (وه‌ی-هه‌ی-وه‌ی) لیمانیله جوارینی وفرانسزلردخی چین جنوبنده (قوآن-چه-او) لیمانی الده ایتمشلردر.

چین رهبانی موجودیت سیاسیه‌لرینی اون ، اون ایکی بیك سنه‌یه چیقارمقده‌درلر. هرحالده بوقومك درت بیك سنه‌دنبری بر هیئت متمدنه حالنده یشادیغی شبهه‌سزدر . مع مافیه هرطرف جبال رفیعه ، ایله محاط اوله‌رق اقسام سائرهٔ عالمدن مفرز اولان بو اقلیم جسیم اوزرنده ساکن اولان اهالی کندی مدنیتلرینی محافظه ایتمکله برابر اقوام اجنبیه‌نك هیچ بر اصولنی قبول ایتمامشلردر . چینایلر ٤۰-۵۰ عصردنبرو دوام ایدن حیات سیاسیه‌لرنده اجنبیلرله مناسبانده بیله بولنمامشلردر .

یالکز عصر اخیرده معمولات صناعیه‌لری ایچون دنیانک هرطرفنده بازار رواج تحری ایدن انکلیزلرله فرانسزلر ساحلده واقع بر قاچ شهرلرده تجارت ایتمک حقنی استحصال ایلمشلر ایدی .

جغرافیا اقتصادی — ١٩٠٠ سنه‌سی نهایتنده چینده یالکز ٤٧٠ کیلومترو طولنده دمیر یولی موجود ایدی . ٦٥٠٠ کیلومترو طولنده شمندوفر انشاسی ایچون امتیاز ویرلمشدر .

پوسته : چینده پوسته معاملاتی هنوز لایقیله تأسس ایده‌مامشدر . مکاتیب تاتارلرله سوق اولنور . اوده بر قاچ ولایته منحصردر .

تلغراف : ٢٥٠ تلغراف مرکزی ایله ٢٣٠٠٠ کیلومترو تلغراف خطی واردر .

چینک عساکر منتظمه‌سی ٢٠٠٠٠ راده‌سنده اولوب غیر منتظم ولایت عسکری ٥٠٠٠٠٠ قدر در .

آفریقا قطعه‌سی

§ ٣٣

موقع ، حدود وسواحل

آفریقا قطعه‌سی ٢٩ ملیون ٨١٨ بیـك کیلومترو مربعی اراضی‌یی حاوی اولوب آسیانک تقریباً درتده اوچی واوروپانک اوچ ، اوستر الیانک درت مثلی قدردر . بر عتیقك غرب جنوبنده بولنوب سبته بوغازی ایله اوروپادن ، باب المندب و ١٢٨٥ سنه‌سنده فرانسه مهندسلرندن (دولسپس = de Lesseps) طرفندن حفر وکشاد ایدلمش اولان سویش قنالی واسطه‌سیله آسیادن تفریق اولنور . شمالی بحر سفیده ، غربی بحر محیط اطلاسی‌یه ساحل ، شرقی سویش قنالی ، بحر احمر ، باب المندب ، عدن کورفزی و بحر محیط هندی ایله محاطدر .

آفریقانك اك شمالی نقطه‌سی ٣٧° ٢٠′ دقیقه عرض شمالیده و ٩° ٤٣′ طول شرقیده بولنان (رأس الابیض) و جنوبی نقطه‌سی ٣٤° ٥١′ عرض جنوبنده ٢٠° ٢′ طول شرقیده بولنان (ایکنه برونی) ومنتهای شرقیسی ١٠° ٢٦′ عرض شمالیده ٥١° ٢٨′ دقیقه طول شرقیده بولنان (رأس حافون) [١] ومنتهای

---

[١] اکثر جغرافیا کتابلرنده (غاردافوبی) یاخود (رأس العسیر) برونی آفریقانك منتهای شرقیسی اوله‌رق کوسترلمکده ایسه‌ده مذکور برون ١٠° ٢٤′ جنوبنده واقع (رأس ٥١° ٢١′ طول شرقیده بولنوب بونك حافون) ایسه ٧ دقیقه دها شرقده اولمغله آفریقانك اصل منتهای شرقیسی اولدیغی درکاردر .

غربیسی ۱۴°۴۵َ عرض شمالیده و ۱۴°۳۵َ طول غربیده بولنان (بشیل برون) اولدیغندن قطعهٔ مذکوره‌نك (اطه‌لر خارج اولمق اوزره) عرض شمالینك ۳۷°۲۰َ سیله عرض جنوبینك ۳۴°۵۱َ سی بیننده و طول شرقینك ۵۱°۲۸َ سیله طول غربینك ۱۴°۳۵َ سی اره‌سنده بولندیغی آکلاشیلور .

آفریقا شمالدن جنوبه طوغری ۸۰۰۰ بیك و اك کنیش محلنده، شرقدن غربه طوغری ۷۵۰۰ کیلومترو امتدادنده‌در.

آفریقانك سواحلی کیرینتیلی چیقینتیلی اولمیوب اکثریت اوزره دوز وهموارددر . آوروپاده و آسیاده اولدیغی کبی بیوك کورفزلر و جسیم یارم اطه‌لر آفریقاده کورلمز . یالکز شرق شمالده (صومالی) اراضیسی بحر محیط هندی‌یه طوغری براز ایلرولیه‌رك بر شبه جزیره حصوله کتیرمش وشمالده بیوك وکوچك (سدره)، غربده (کینه) [کینهٔ آ] وشرقده (عدن) کورفزلری حاصل اولمشدر . وسعتنه نظراً سواحلنك طولی اك آز اولان قطعه آفریقا قطعه‌سیدر. سواحلنك مجموع طولی ۲۷ بیك ۶۴۰ کیلومترو اولدیغندن بر کیلومترو طولنده‌کی ساحله ۱۰۶۷ کیلومترو مربعی اراضی اصابت ایدر . حالبوکه اوروپا قطعه‌سنده بونسبت ۱ : ۲۲۸ در .

آفریقا سواحلنه یقین اوله‌رق بیوك کوچك برخیلی جزائر موجود اولوب بو قطعه‌یه عائد اولان جزائرك مجموع مساحهٔ

سطحیه‌سی (۶۲۶۰۰۰) کیلومترو مربعنه یعنی بتون قطعه‌نك بیکده ۲۱ مقدارینه مساویدر .

§ ۳۴

احوال اراضی وجبال، نهرلر وکوللر

آفریقاده، بیوك مجامع جبلیه و واسع اراضیٔ منحطه بولنمدیغی کبی قطعهٔ مذکوره‌ده اوروپا، آسیا و آمریقاده اولدیغی کبی اراضیٔ منحطه ومرتفعه‌ده یکدیکرینی ولی ایتمز . آفریقا هیئت عمومیه‌سیله عظیم بریایلا اولوب اشبو یایلا بعضاً منحط ودار حوضه‌لر، بعضاً سلاسل جبال واسطه‌سیله متعدد کوچك یایلالره انقسام ایتمشدر .

آفریقا قطعه‌سنك ارتفاع وسطیسی ۶۵۰ مترو قدر تخمین ایدلمکده‌در . حالبوکه اوروپانك ارتفاع وسطیسی انجق ۳۰۰ مترودن عبارتدر . بو واسع اراضیٔ مرتفعه‌ده دیکر اقسامه نظراً براز منحط اوچ حوضه تفریق اوله‌بیلیرکه بری ۲۰۰ مترو ارتفاعنده (چاد = چاده) کولی حوضه‌سی دیکری ۲۴۰ مترو ارتفاعنده بولنان (قونغو) نهری حوضهٔ وسطیسی واوچنجیسی (نغامی) کولی حوضه‌سیدر .

آفریقا ایکی قدمه‌یه ایریله‌بیلیر : بری دها مرتفع اولان جنوب قسمی، دیکری ارتفاعی دها آز اولان شمال قسمیدر .

قسم جنوبیسی هیئت عمومیه‌سیله عارضه‌لی اراضی مرتفعه‌دن متشکل اولوب بو اراضی داخلده درین وادیلر، وجبال متسلسله ایله یکدیگرندن مفروز وساحل طرفلرنده دار و منحط اراضی ایله محاط اوله‌رق شرقدن غربه طوغری تدریجاً ارتفاعی تنقیص ایدر .

مثلث شکلنده اولان جنوب قسمنك شرق شمال و غرب شمالنده بر اراضی جبلیه حاصل اولمشدرکه بونلردن بری حبش مجمع جبلیه‌سی وایکنجیسی سودان غربی اراضی مرتفعه‌سیدر .
بو ایکی مجموعهٔ جبلیه اراسنده (سودان) مرتفع اووه‌سی، (نیژ = نیجر) و (چاد) اراضی محنوبه‌سی و (دارفور) و (واددای) یایلالری بولنور .

سودانك شمالنده، بحرمحیط اطلاسیدن نیل نهری وادیسنه قدر ۴۰۰ - ۵۰۰ مترو ارتفاعنده عارضه‌لی و برچوق محللرنده جبال متسلسله ایله قطع ایدلمش عظیم بر بیابان امتداد ایدر. (صحرای کبیر) تسمیه اولنان بو بادیه‌ده بعضاً صولاق وسایه‌دار (واح) لره تصادف اولنور .

بو قطعه‌نك طاغلری عموماً سواحله یقیندر. شمالده (اطلاس) طاغلری امتداد ایدر . اشبو جبال بربرستانك قسم غربیسنده غرب جنوبیدن شرق شماله طوغری یکدیگرینه موازی بر طاقم سلسله‌لر تشکیل ایدر. قاپ مملکتنده (چوارت برغ = Zwart berg)

و (نیوولد = Nieuveld) و (قارره = Karré) اسمنده اوچ سلسلهٔ جبال یکدیگرینه موازی اوله‌رق امتداد ایله اره‌لرنده بر یایلا تشکیل ایتدکدنصکره (ستروم برغ = Strum berg)، (قاتالامبا = Kathalamba) یاخود (دراقنبرغ = Drakens berg) اسملریله شرقه طوغری امتداد ایله ترانسوالده (راند برغ = Rand berg) اسمنی اخذ ایدر. وکاه سلسله وکاه یایلا تشکیل ایدرك شمال شرق استقامتنده امتداد ایله بیوك کوللر حوضه‌سنده‌کی اراضی جبلیه و محنوبه‌یی حصوله کتیریر . ینه قاپ جبالندن آیریله‌رق (روغه ولد = Roggeveld) اسمیله شمال غربه توجه ایدن جبال آلمانیانك افریقای جنوبی مستملکه‌سنده بعض شعبه‌لر حصوله کتیریر .

پورتکیزك آفریقای غربی مستعمره‌سنده (سیه‌را شللا = Sra chella) و (سیه‌را نه‌وا = Sra Neva) اسمنده بعض سلاسل امتداد ایدر.

بیوك کوللر مجمع جبلیه‌سنده واقع (کنیا = Kenia) (۵٦۰۰ مترو ارتفاع) خط استوا تحتنده و (کیلیمانجارو = Kilima Ndjaro) (٦۰۰۰ مترو ارتفاع) طاغی خط استوا یقیننده بولندقلری حالده حد الثلجی مرور ایتمشلردر. جهت غربیه‌ده (فوتاجالون = Fouta-Djallon) جبالی واسع بر یایلا تشکیل ایتمشدر. (قامرون = Kameroun) جبل منفردی ٤۰۰۰ مترو ارتفاعنه قدر واصل اولور .

آفریقاده انهار عظیمه‌نك (نیژر) نهرندن ماعداسی عموماً بیوك كوللر یایلاسندن یعنی منطقۀ مطریه داخلندن اخذ منبع ایدرلر. انهار مذكوره‌نك اك مهملری بحر سفیده جریان ایدن (نیل مبارك) ایله بحر محیط اطلاسی‌یه انصباب ایدن (نیژر) و (قونغو) نهرلری و بحر محیط هندی‌یه آقان «زامبزی» نهریدر.

نیل مبارك (٥٩٤٠) كیلومترو طولنده اولوب آمریقاده واقع «میسیسیپی» دن صكره دنیاده كی انهارك اك اوزون نهریدر[١]. نهر مذكور (بحر الازرق) و (بحر الابیض) نامنده ایكی آیاقدن حاصل اولوب بحر الابیض منبعی خط استوا تحتنده

[١] دنیانك اك بیوك نهرلری

طوللرینه نظراً	كیلومترو
(١) میسیسیپی-میسوری	٦٥٣٠
(٢) نیل	٥٩٤٠
(٣) آمازون	٥٥٠٠
(٤) اوبی	٥٢٠٠
(٥) ینی‌سه‌ئی-سه‌لانقا	٥٢٠٠
(٦) یانغ-جه-كیانغ	٥٢٠٠
(٧) لنا	٤٦٠٠
(٨) آمور	٤٤٨٠
(٩) قونغو	٤٢٠٠
(١٠) نیژر	٤١٦٠
(١١) هوآنغ هو	٤١٠٠
(١٢) یوقون.	٤٠٠٠

ورسانلرینه نظراً	كیلومترو مربعی
(١) آمازون	٧٠٠٠٠٠٠
(٢) میسیسیپی-میسوری	٣٢٤٠٠٠٠
(٣) قونغو	٣٢٠٦٠٠٠
(٤) ریو دولاپلاتا	٣٠٠٠٠٠٠
(٥) نیل	٢٨١٠٠٠٠
(٦) اوب	٢٦٨٠٠٠٠
(٧) لنا	٢٣٥٤٠٠٠
(٨) ینی‌سه‌ئی-سه‌لانقا	٢١٩٠٠٠٠
(٩) نیژر	٢٠٥٠٠٠٠

بولنان (ویقتوریا نیانزا) كولندن اخذ ایدر. بحر الازرق ایسه حبشستانده كائن (دمبه) كولندن ظهور ایدر. بو ایكی قول خرطوم جوارنده برلشه‌رك خطۀ مصریه‌یی بویدن بویه اروا ایتدكدن صكره (دمیاط) و (رشید) آغزلریله بحر سفیده انصباب ایدر. هرسنه یاغمور موسمنده نیلك صولری تزاید ایدوب مصر وادیسنی بویدن بویه اروا واسقا ایدر.

(زامبزی) نهری: نهر مزبور (٢٦٠٠) كیلومترو طولنده اولوب آفریقانك خط استوا یایلاسندن ظهور ایدرك مجراسنك نصفنده انكلیزلرك (ویقتوریا) تسمیه ایتدكاری (موزیوتونیا=Moziotounia) شلاله‌سنی تشكیل ودها شرقده (نیاسا=Nyassa) كولندن ظهور ایدن (شیره = Chiré) نهرنی اخذ ایدرك بحر محیط هندی‌یه منصب اولور.

نیژر نهری: (جولیبا=Djoliba) و (قوآرا=Kouara) اسملریله دخی معروف اولان (نیژر) یاخود (نیجر) نهری آفریقانك جهت غربیه‌سنده و (سیرا لئونا) حدودی یقیننده اخذ منبع ایدوب صحرای كبیره قدر آفریقا داخلنده ٤ بیك كیلومترو طولنده بیوك بر نصف دائره رسم ایتدكدن صكره كینه كورفزینه منصب اولور. نیژر و ایاقلرندن (به‌نوئه = Bènoué) نهرلری بعض یرلرده سیر سفائنه مساعددر. جغرافیون عرب (نیژر) نهرینه (نیل الغربی) تسمیه ایتمشلردی.

قونغو نهری : (زایر=Zaïre) اسمیله دخی معروف اولان قونغو نهری (تانغانیقا=Tanganiyka) کولنك غرب جنوبنده واقع (بامبا=Bemba) یاخود (بانغوئه‌لو = Banguélou) کولندن ظهور ایدر بدایت ظهورنده (لوآپولا=Louapoula) اسمیله شماله طوغری جریان ایله مجراسنده (موئه‌رو) کولنی تشکیل ایدر . قونغو نهری دخی نیژر کبی آفریقا داخلنده عظیم بر منحنی رسم ایدر . بو منحنینك داخلنه تصادف ایدن قونغو حکومت مستقله‌سی اراضیسی بر چوق ایرماقلرله ریان اولوب اشبو ایرماقلر (قاسای = Kassaï) نهرنده برلشه‌رك قونغویه انصباب ایدر .

بودرت بیوك نهردن بشقه آفریقاده ایکنجی درجه‌ده مهم بر چوق نهرلر موجوددر : سنه‌غال نهری صحرای کبیرك جهت جنوبیه‌سنده (وولتا=Volta) نهری کینه اراضیسندن (اوغوئه = Ogooé) [Ogové] نهری دخی کینه کورفزنده (لاپز) بورنی حذاسندن (قونن=Konen) نهری المانیا و پورتکیز مستملکاتی اره‌سنده بحر محیط اطلاسی‌یه انصباب ایدر .

اورانژ نهری (قاپ) طاغلرینك صولرینی اله‌رق واورانژ مملکتی ایله انکلتره‌نك قاپ مستملکاتی اره‌سنی تفریق ایدرك بحره انصباب ایدر .

بحر محیط هندی‌یه (لیمپوپو = Limpopo) نهریله المانیانك

آفریقای شرقی مستعمره‌سنك حدود جنوبیه‌سنی تحدید ایدن (رووما = Rovouma) نهری انصباب ایدر .

بونلردن بشقه (شاری) اسمنده بر نهر داخلی آفریقاده بولنان (چاد) کولنه انصباب ایدر . (قوبانغو = Koubango) نهری شمال غربدن جنوب شرقه طوغری جریان ایدرك (قالاهاری) چولنده بطاقلقلر اره‌سنده غائب اولور .

نیل ابیضك منبعی اولان (ویقتوریانیانزا) یاخود (اوکه‌روه) یاخود بیوك (اوغاندو) کولی آفریقانك اك بیوك بحیره‌سی اولوب (٧٥ ٠٠٠) کیلومترو مربعی وسعتنده‌در . وسطح بحردن (١ ٢٠٠) مترو مرتفعدر . (چاد) (٢٧ ٠٠٠ کیلومترو مربعی وسعت) و (تانغانیقا) (٤٠ ٠٠٠ کیلومترو مربعی وسعت) نیلك دیکر منبعی اولان (آلبرت) کولی وبونك جنوبنده واقع (البرت ادوارد) بحیره‌سی و (دمبه) کولی و(نیاسا) (٢٦ ٠٠٠ کیلومترو مربعی وسعت) و (آلبرنیانزا) (٥ ٦٠٠ کیلومترو مربعی وسعت) کوللری دخی معروفدر .

آفریقاده موجود کوللرك مجموع مساحه‌سی (٢٠٠ ٠٠٠) کیلومترو مربعی تجاوز ایدر .

§ ٣٥

مزاج آب وهوا ومحصولات

خط استوایه جوار اولان محللر مبذول یاغمورلره

معروضدر. اووه‌لرده حرارت ورطوبت زیاده اولوب یایلالره چیقلدقجه هوانک حرارتی تناقص ایدر . خط استوا اقلیمنده یاغمورلرک الک کثرتلی آنی شمسک ، موقعک سمت الرأسندن مروری زمانی اولوب شمس دائرهٔ استوادن اعتباراً شمال و جنوبه میل ایتدکجه موسم مطر دخی شمسک حرکتنه تابع اوله‌رق مناوبةً شمال وجنوبه کچر .

آفریقا اراضیسنک بشده دردی اقلیم حاره مصادفدر سواحلنک عارضه‌سز اولمسی اراضینک مرتفع وهیئت مجموعه‌سیله متوسع ، عظیم بر قطعه تشکیل ایتمش بولنمسی ، دکزلردن کلان راطب روزکارلرک داخل ممالکه واصل اوله‌مامسی ، ترسبات جویه‌نک صورت غیر متساویه‌ده توزیع ایدلمسی ونباتاتدن محروم بیابانلرک حزام حارهٔ شمسیه‌یی دها زیاده عکس ایتدرمسی کبی اسباب آفریقانک موقع جغرافیسنک تأثیرندن نشأت ایدن حرارتی تزیید ایدر. افریقاده الک زیاده حکمفرما اولان اقلیم بریدر. حرارتک، برودتک شدائدینی تعدیل ایدن دکز روزکارلرینک دائرهٔ تأثیرندن خارج اولان یرلرده کوندوزلری مقیاس الحراره (+ ٥٠) درجه‌یه قدر صعود ایتدیکی حالده کیجه‌لری همان انجماد درجه‌سنده سرین اولور. سنه‌نک بر موسمنده شدت حرارتدن قاورولان یرلر بر دیکر موسمده آیلرجه تمادی ایدن بارانک تحت تأثیرنده بولنور . هوا بعضاً تماميله راکد و ساکن اولدیغی حالده بعض دفعه بشقه قطعاتده پک

نادر کوریله‌جک صورتده دهشتلی فورتنه‌لر اجرای حکم ایدر .

آفریقانک الک صیجاق محللری اراضیسی الک زیاده متوسع وارتفاعی آز وجبالی بالنسبه نادر اولان شمال قسمنده‌در. دنیانک الک صیجاق نقطه‌لری بورالرده‌در . مثلا فزانده حرارت ٥٦ درجه‌یه قدر واصل اولور. سنه‌غامبیاده ، مصر علیاده قوملرک حرارتیله یومورطه پیشیرمک ممکندر. دکز سواحلنک هواسی براز معتدل ایسه‌ده بر چوق یرلری بطاقلق وداعی امراضدر. جبالده اقلیم معتدل وهوا صحیح وسالمدر .

آفریقانک منتهای شمالیسی یعنی بحر سفید ایله صحرای کبیر آراسنده‌کی بلاد بربریه‌نک اقلیمی پک زیاده معتدل وصحیح وسالم اولوب مقیاس حرارت الک صیجاق زمانده ٣٠ والک صوغوق موسمده ١٠ درجه‌یی ارائه ایدر . جهت جنوبیه‌ده تشکیل ایدن مثلث باخصوص اشبو مثلثک جنوب طرفلری سائر جهتلردن مرتفع ودکزه دها یقین اولدیغندن هواسی بالنسبه سریندر. بو حوالینک یایلالرنده انجماد نادر دکلدر.

قاهره‌ده حرارت وسطیه ١٨ درجه اولوب الک صیجاق موسم اولان اغستوسده ٢٩ درجه‌یه قدر چیقار الک صوغوق زمان اولان کانون ثانیده ١٢ درجه‌دن اشاغی اینمز .

خرطومده حرارت وسطیه‌ده ٢٩ درجه اولوب الک

صیجاق موسم اولان تموزده ۳۵ واك صوغوق زمان اولان كانون ثانیده ۲۳ درجه‌در . (قاپ) شهرنده حرارت وسطیهٔ سنویه ۱۷ درجه اولدیغی حالده اك صیجاق موسم اولان ۲۱ واك صوغوق موسم اولان حزیرانده ۱۳ درجه‌در .

همان هر طرفده مدارین یاغمورلری جاری اولدیغی ایچون افریقانك قسم اعظمنده مواسم اربعه اولمیوب یالكز یاغمور وقوراقلق موسمی اوله‌رق ایكی موسم واردر . یاغمور موسمی منطقهٔ مداریهٔ شمالیه‌ده نیساندن تشرین‌اوله قدر ومنطقهٔ مداریهٔ جنوبیه‌ده تشرین اولدن نیسانه قدر امتداد ایدر . یبوست موسمی ایسه سنه‌نك دیكر زمانلرنده حكمفرما اولوب بو زمانلرده ترسبات جویه كیجه‌لری حاصل اولان چیكدن عبارتدر. یاغمور وقوراقلق موسملرینك آره‌سنده شدید فورتنه‌لر واقع اولور .

مقیاس مطرك ارتفاع سنویسی قاهره‌ده ۳ ، جزائرده ۶۸ ، یشیل برونده ۵۳ ، قاپ شهرنده ۶۲ ، میلمترو اولدیغی حالده فرناندوپو اطه‌سنده ۲۶۶ ، زنكبارده ۱۶۲ ، قامرونده ۴۰۰ وسیرا لئوناده ۴۳۰ میلمترودر . اشبو ارقام افریقانك مختلف جهتلرنده رطوبتك نه درجه متفاوت اولدیغنی ارائه ایدر .

خط استوانك شمال ویا جنوبنه طوغری ایلرولندكه یاغمور موسملرینك قیصالدیغی كوریلور . تقریباً مدارین حذاسنده ایكی منطقه یاغموردن كلیاً محروم اولدیغندن اراضی

قوهٔ انباتیه‌دن تماميله عاریدر . مدار سرطان حذاسنده (صحرای كبیر) مدار جدی تحتنده دخی (قالاهاری = Kalahari) چوللری سنه‌لرجه بر قطره صو یوزی كورمز . اشبو چوللرك خارجنك یعنی آفریقانك شمال و جنوب طرفلرینك اقلیمی معتدل واراضیسی زراعته وفلاحته مساعددر .

آفریقانك برچوق محللری زراعت و فلاحت قابل اولمیان بیابانلردن عبارت اولوب اورمانی حاوی وزراعته بردرجه‌یه قدر مساعد اولان محللری (۶ ۴۰۰ ۰۰۰) كیلومترو مربعی اراضیدن یعنی قطعه‌نك یوز قسمده یكرمی ایكیسندن عبارتدر . بعضاً چوللر میاننده لطیف مشجره وچمنزارلری حاوی منبت یرلره تصادف اولنور. بویرلره (واح) ویا (واحه = Oasis) تعبیر اولنور .

منطقهٔ مداریه‌ده قوهٔ انباتیه موسمه تابعدر : یبوستك تأثیریله باجمله نباتات قورویه‌رق بر قاچ آی اول رنك زمردینه بورنمش اولان اراضی عادتا چول منظره‌سی ارائه ایلر. یالكز آفریقایه مخصوص اولان بصلیه نوعندن بعض نباتات حرارت شمسیه‌نك شدتنه تحمل ایده‌بیلیر . یاغمورلری متعاقب هر طرفده قوهٔ نامیه رونمون اولور . آفریقانك مجموعهٔ نباتاتی متنوع وغایت كثرتلیدر. بااوباب تسمیه اولنان اشجارك ساق یكرمی مترو محیطنده واغصانك تشكیل ایتدیكی دائره قرق مترو قطرنده‌در .

چام وساقز اغاجلرینك انواع مختلفه‌سی و راطب اراضیده هر دالی تكرار طوپراغه كیره‌رك باشلی باشنه براورمان تشكیل ایدن (مانغلیه = Manglier) تسمیه اولنان اغاج آفریقایه مخصوص اشجار عظیمه‌دندر .

نباتات مزروعه میاننده حبوبات، خرما، زیتون، پرنج، انواع سبزه، مانیوقا، قهوه، شکر، توتون، پاموق، رچینه، هندستان جوزی، صمغ، بوبر وسائر بهارات وبالاوی آفریقاده کثرتله حاصل اوله‌رق چار اقطار عالمه سوق اولنور .

آفریقانك حیواناتی غایت متنوعدر . قطعهٔ مذکوره‌ده ثدایا پك کثرتلی اولوب قطعات سائره‌نك هیچ برنده حیوانات ثدیه آفریقادرجه‌سنده مختلف الانواع وکثیر الافراد دکلدر. ثدآیای عظیمه‌دن فیل وکرکدان و صو ایغرلری غایت کثرتلیدر . آرسلان ولئوپار کبی ییرتیجی حیوانلرده آز دکلدر . انجق اصل قاپلان آسیایه مخصوص اولوب آفریقاده بولنمز . آفریقانك صیق اورمانلری زهرلی ییلانلر، غیرقابل تعداد درجه‌ده میمونلر، ضخیمة الجلد صنفنه منسوب حیوانات عظیمه وغزال انواعیله مسکوندر . زرافه وبیان مرکبی مسك کچیسی آهو کبی حیوانات بورایه مخصوصدر. اك عظیم الجثه طیور دخی آفریقاده بولنور. دوه قوشلری غایت کثرتلیدر. آفریقا اورمانلری پاپاغان ، طوطی، وقناریه کبی طیوره مقبوله ایله مملودر .

آفریقانك همان بالجمله انهارنده تمساح بولنور. حشرات وهوامك اك مضرلری‌ده قطعهٔ مذکوره‌ده‌در . قرنجه‌لر بعض محلارده مساکنی هدم ایده‌جك درجه‌ده اجرای تخریبات ایدرلر. کرك قرنجه‌لر وکرك سیوری سینکلر بعضاً موجب موت اولور . عقربلری بیوك وزیاده زهرلیدر. چکرکه دنیانك هیچ بر یرنده آفریقا درجه‌سنده اجرای تخریبات ایتمز.

حیوانات اهلیه‌دن. صغر، قویون، کچی، خنزیر ، دوه ، بارکیر ، طاووق ، کوپك ، وکدی موجود ایسه‌ده بونلرك اکثری اصلا آفریقا حیواناتندن اولیوب صکره ادخال ایدلمشدر . آفریقایه مخصوص حیوانات مرکب ایله بر نوع صغردن وقره‌مان قیونی ایله بال اریسندن عبارتدر .

§ ٣٦

سکنه وادیان والسنه

آفریقانك نفوسی (١٧٠ ملیون) راده‌سنده‌در . بو نفوس صورت متساویه‌ده داغلمش اولمیوب مصر سفلا ایله سودانك داخل طرفلری پك غلبه‌لك اولدیغی حالده برچوق محللری همان بالکلیه خالی عد اولنه‌جق درجه‌ده تنهادر . شمالی آفریقاده بر کیلومترو مربعی اراضی‌یه ١,٦ ، شمال شرق طرفلرنده ٧ ، سودان وسطی‌ده ١٨,٥ ، سودان غربیده ٢٢ وآفریقای جنوبیده ٤ نفوس اصابت ایدرکه وسطی اوله‌رق قطعهٔ مذکوره‌ده بر کیلومترو مربعی محلده ٦ نفوس ساکن اولدیغی اکلاشیلیر .

جهت شمالیه‌ده ساکن اولان اهالی وزنجبار اهالیسنك بر قسمی یعنی (مصر) ، (طرابلس غرب) ، (تونس) ، (جزایر) و (فاس) سکانی ایله (صحرای کبیر) ده ساکن اولان (توارق) قبیله‌سی وحبشلیلر وصوماللیلر عرق ابیضه منسوبدرلر. علی العموم آفریقای داخلیده زنجی یاخود سیاه جنسی ساکن اولوب (نغریتیلر) ویا سودان زنجیلری (بانتو) یاخود جنوبی آفریقا زنجیلری اسمیله ایکی بیوك قسمه تقسیم اولنور . (نغریتیلر) پك چوق قبائله منقسم اولوب درجهٔ تمدنلری هنوز حالت ابتدائیه‌ده اولمقله برابر همان جمله‌سی حضری واکثریسی زراعتله

و حیوان یتشدیرمکله اشتغال ایدرلر . اکثریسی دین مبین احمدی‌یه سالکدر . قونغونك ایچرو طرفلرنده بتپرست بعض قبائل‌ده واردر .

(بانتو) لرك اك مشهور قبائلی (بەچوانلر) (قافرلر) (اوواسپو) لردن عبارتدر . (کیوقوان = Kiokoin) تسمیه اولنان (هوتانتو) لر ایله (سان = San) نامی ویریلان (بوشیسمان = Bouchisman) لر زنجی عرقنه منسوب اولمیوب انتوغرافیا اربابی بونلری باشلی باشنه بر عرق عد ایتمکده‌درلر .

(بوئر) لر هولانده مهاجرلری اولوب (قاپ) مملکتنده (آفریقاندر) تسمیه اولنان خلق دخی بو جنسدندر .

(ماداغسقار) سکانندن (ملخش) لر سام نسلنه و (هوواس) لر مالز عرقنه منسوب اولوب بو اطه جوارنده‌کی اطه‌لر اهالیسی دخی اکثریت اوزره مالزدر .

دین مبین محمدی آفریقانك همان هر طرفنه منتشر اوله‌رق ۵۰ ملیونه یقین خلق بو دین مبارکه سالکدر .

اسلامیت آفریقاده شایان حیرت بر صورتله توسع ایتمکده‌در . شارقهٔ اسلامیت کندیلکندن قطعهٔ مذکوره‌نك هر طرفنه انتشار ایدیور . یرلی حکومتلردن یالکز حبش اهالیسی خرستیانلق مذهبنه سالکدرلر . بونلرده ختان وتعدد زوجات کبی عادات جاریدر . سائر یرلرده‌کی خرستیانلرك مقداری

اوروپادن کلنلرده داخل اولدیغی حالده انجق ۳٫۵ ملیونه بالغ اوله‌بیلیر . (صحرای کبیر) و (سودان) قبائلندن بر قسمی ادیان و اعتقادات باطله‌یه سالك اوله‌رق انسان اتی یمك عادت مکروهه‌سی بعض یرلرده حالا جاریدر . یهودیلر تجارتگاه اولان بلده‌لرده اخذ واعطا ایله مشغولدرلر .

آفریقاده اك زیاده انتشار ایتمش اولان لسان عربجه‌در . بتون آفریقای شمالی ایله آفریقای شرقینك قسم اعظمنده بو لسان تکلم ایدلمکده‌در . قبائل وحشیه‌نك جمله‌سی کندیلرینه مخصوص آیروجه لسانلرله متکلمدرلر . مستملکاتده آوروپا السنه‌سنك همان عمومی تکلم اولنور .

§ ۳۷

احوال سیاسیه

آفریقا موقع جغرافی و وضعیت ممالکه نظراً بروجه آتی بش قسمه تقسیم اولنه‌بیلیر .

اولا : آفریقای شرقی اولوب بیوك کوللر یایلاسیله صومال وحبش ممالکنی ونوبه وسودان شرقی و مصر الکالرینی احتوا ایدر .

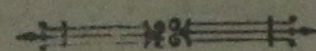
ثانیاً : آفریقای شمالی اولوب بربرستان و یا مغرب نامی

ویریلان طرابلس غرب وتونس وجزایر و فاس ممالکندن مرکبدر .

ثالثاً: آفریقای داخلی اولوب صحرای کبیر، سودان الکالرینی وآفریقای استوائیی جامعدر .

رابعاً: آفریقای جنوبی اولوب (قاپ) مملکتی ایله شمالنده بولنان اراضیدن متشکلدر .

خامساً: آفریقا قطعه‌سنه منسوب جزایر اولوب قطعه‌نك شرق وغرب طرفلرینه سرپلمشدر .

آفریقای شرقی

§ ٣٨

بیوك كوللر حوالیسی

احوال اراضی و جبال: بیوك كوللر حوالیسی مرتفع بر یایلا اولوب بحر محیط هندی ایله قونغو حوضه‌سی اره‌سنده، شمالدن جنوبه طوغری امتداد ایدر .

تأثیرات بركانیه ایله حال اصلیسنه خلل كلمش اولان اشبو یایلانك اك یوكسك نقاطی (كنیا = Kenia) (٥٦٠٠ مترو ارتفاع) و آفریقانك اك مرتفع طاغی اولوب ٦٠٠٠ مترودن زیاده ارتفاعه مالك اولان و(كیبو=Kibo) و (ماونزی=Mawensi) (كیما او انزی=Kimaouenzi) ایكی بیوك كتله‌دن متشكل اولان (كیلیمانجارو) طاغلری و (روتوئن زوری=Rotuenzori) و (مفونبیرو) جبالی اولوب بونلرك عمومنده آثار بركانیه مشاهده ایدلمكده‌در .

اشبو یایلا طولانی ایكی منحط وادی ایله اشبو وادیلری یكدیكرندن تفریق ایدن كذلك طولانی و عارضه‌لی اراضیٔ مرتفعه‌دن متشكلدر . اشبو وادیلردن بری جهت شرقیه‌ده شیره ایرماغنك شرق طرفنده واقع (شیروا=Chiroua) كولیله ابتدا ایدوب شماله طوغری نصف النهار استقامتنده دوام ایدن و (نیاسا=Niassa) ، (مانیارا = Maniara) ، (ناترون =

(Natron) ، (نایواشا=Naïvacha) ، (بارینغو=Baring) ، (رودولف=Rudolf) ، (ستفانی = Stephani) و (قرالیجه مارغریت) کوللرینی حاوی بولنان وادی و ایکنجیسی (تانغانیقا = Tanganika) ، (کیوو = Kivu) ، (البرت ادوارد = Albert Edouard) و (البرت) کوللرینك بولندیغی حوضهٔ منحطه‌در. بو ایکی اراضیٔ منحطه ارەسنده (ویقتوریا نیانزا) یاخود (اوکره‌وه) بحیرهٔ عظیمه‌سی حوضه‌سی موجوددر .

اقلیم : بو مملکتك اقلیمی حار اولوب مرتفع اولمیان محللرده حرارت پك زیاده‌در . بخاراً ایله مشبوع اوله‌رق بحر محیط هندیدن وزان اولان شرق شمال وشرق جنوب روزکارلرینه معروض اولدیغی ایچون باران هر طرفده زیاده‌در.

سواحلنده قوم بانقلری و قواری پیغینلری بولندیغی ایچون ملجأ اوله‌جق لیمانلری نادردر. ساحله موازی اوله‌رق برطاقم قیالق اطه‌لر موجود اوله‌رق اك مشهورلری (مافیا=Mafia) ، (زنجبار=Zanzibar) و(پەمبا = Pemba) اطه‌لریدر .

انهار : بیوك کوللر حوضه‌سی آفریقانك صو دپوسی حکمنده‌در. برچوق انهار جسیمه بو یایلادن اخذ منبع ایدرك مختلف جهتلره جریان ایدرلر. یایلانك جهت شرقیه‌سندن نبعان ایدن (شیره) ایرماغی، بحر محیط هندی‌یه جریان‌ایدن (زامبزی)

نهرینك بر ایاغیدر (روووما=Rovouma) نهری دخی المانیا وانکلتره مستملکاتی بینی تفریق ایدرك بحر محیط مذکوره انصباب ایدر .

یایلانك جهت غربیه‌سندن قونغو نهریله‌ایاقلرندن بعضیلری وطرف شمالیه‌سندن نیل مبارك اخذ منبع ایدرك بری بحرسفیده دیکری بحر محیط اطلاسی‌یه جریان ایدر .

نیل ابیضك بر ایاغی (سومرست = Somerset) اسمیله نیانزه یاخود (اوکره‌وه) کولندن ظهور ایدوب (ریپون = Ripon) شلاله‌سنی وبعده (قوجا) یاخود (کیوغا = Kioga) کولنی تشکیل ودها صکره مرتفع وعارضه‌لی براراضیدن مرورایله (مورشیزون) شلاله‌سنی تشکیل ایدرك (آلبرت نیانزا) کولنك منتهای شمالیه‌سنده مذکور کوله قاریشیر .

دیکر ایاغی (سملیکی = Semliki) اسمیله (آلبر ادوارد) کولندن ظهور ایدرك طاغلق بر وادیدن مرور ایلدکدنصکره البرت نیانزا اسمنده‌کی کوله ملاقی اولور . نیل نهری مذکور کولدن خروجندن صکره (بحر الجبل) اسمیله شماله طوغری جریان وصول طرفدن (بحرالغزال) تسمیه اولنان نهری اخذ ایدرك شرقه توجیه استقامت و (سبات) ایرماغنك التحاقندن صکره تکرار شماله توجه ایدر و (خرطوم) بلده‌سنده (نیل ازرق) ه و (بربره) نك جنوبنده (آتباره) نهرینه ملاقی اولور.

و بر چوق شلاله‌لر تشکیل ایدرك شماله طوغری جریاننده دوام ایدر .

محصولات نباتیه ومعدنیه: بو حوالینك سواحلی وباخصوص نهر مجرالری غایت منبت و محصولدار ایسه‌ده مرتفع سمتلرنده قوۀ انباتیه تناقص ایدر. هر نوع حبوبات ایله موز تسمیه اولنان میوه حاصل اولور . ثروت معدنیه‌سی پك زیاده اولوب صوك زمانلرده اخراج ایدلمکه باشلانمشدر . بعض طرفلرنده کمور و تانغانیقا حوضه‌سنده آلتون و برکتلی باقر معادنی کشف ایدلمشدر .

سکنه: بیوك کوللر حوضه‌سنك نه قدر نفوسی جامع اولدیغی تماميله معلوم دکلدر . یالکز هواسی صاغلم واراضیسی منبت اولان طرفلری غلبه‌لك اولدیغی شبهه‌سزدر . مثلا (اوغانده = Ouganda) حوالیسنده بر کیلومترو مربعی محلده ٦٥ نفوسك ساکن اولدیغی تخمین ایدلمکده‌در. اهالی اکثریت اوزره (بانتو = Bantoue) جنسنه منسوب زنجیلردن مرکب اولوب زراعتله تعیش ایتمکده‌درلر . داخلده (ماسای) اسمنده بر قوم ساکن اولوب سواحلده عربلر کثرتلیدر .

تعریفات ملکیه: بیوك کوللر یایلاسنك جنوبی آلمانیا وشمالی انکلتره حکومتلری اداره‌سنده‌در .

١) **آلمانیا مستعمره‌سی:** آلمانلر بیوك کوللر یایلاسنك قسم جنوبیسنه صاحب اولوب (تانغانیقا) و (نیاسا) کوللرینك

ساحل شرقیسندن بحر محیط هندی‌یه و (رووووما) نهرندن (ویقتوریا) کولنه و (کیلیمانجارو) حوالیسنه قدر امتداد ایدن مستملکۀ مذکوره ٩٤١ بيك کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ١٨٩٢ سنه‌سی غوتا سالنامه‌سنه نظراً ٦ مليون ١٠٠ بيك نفوسی محتویدر.

مرکز اداره‌سی (دار السلام) بلده‌سی اولوب ١٠ بيك نفوسی محتوی اوله‌رق کوزل بر لیمان نهایتنده مبنیدر. دها شمالده وساحلده ٢٠ بيك نفوسی حاوی (باغامویو = Bagamoya) و (سعدانی) شهرلری (پهمبا) اطه‌سی مقابلنده بو حوالینك اك کوزل لیمانلرك برینی محتوی اولان (تانغا = Tanga) موقعی وداخلده (مپو - آپو آ = Mpouapoua) و (تابورا = Tabora) استاسیونلریله ویقتوریا کولنك غرب ساحلنده (بوقوبا) موقعی وساحل بحرده (کیل وا کیونجه = kilvakiwindjé) بلده‌سی مواقع معروفه‌سندندر .

مستعمرۀ مذکوره سرعتله ترقی ایتمکده اولوب ١٨٩٩ سنه‌سنده ادخالاتی ١٠ مليون ٨٢٢ بيك و اخراجاتی ٣ مليون ٩٣٧ مارقه بالغ اولمشدر. اك مهم اخراجاتی قاوچوق ، فیل دیشی ، رچینه ، حبوبات ، حیوانات ، قهوه ، سوسام ، حصیر ایشلری ، دری ، زیوت ، توتون ، کرسته ، (هیپوپوتام = Hippopotam) دیشی وسائره‌در .

آلمانلر یرلیلردن ١٥٠٠ قدر عسکر انتخاب ایدرك آلمان ضابطلری اداره‌سنده تعلیم وتربیه ایتمکده‌درلر .

٢) **انکلتره مستعمره‌سی:** آلمانیا مستملکاتنك شمالندن

(صومال) و (غاللا) اراضیسنه یعنی (جوبا) نهری مجرای سفلاسنه و بحر محیط هندی ساحلندن ویقتوریا کولنك غرب طرفنه قدر امتداد ایدن اراضی انکلتره دولتك تحت حمایه‌سنه ادخال ایدلمشدر .

آفریقای شرقی بریتانی تسمیه اولنان بواراضی ٧٠٠ بیك کیلومترو مربعی وسعتنه و ٣,٥ ملیون نفوسه مالك اولوب واك معروف تجارت موقعلری ساحل یرده (مونبازا = Monbaza) و (ویتو = Vitou) قصبه‌لریدر .

بو حوالینك تجارت عمومیه‌سی نصفی ادخالاتی اولمق اوزره ٣ ملیون انکلیزلیراسی راده‌سنده‌در . انکلیزلر بومملکتده ٨٣٨ کیلومترو طولنده شمندوفر انشا ایتمشلردر .

(زنجبار اطه‌سی و حوالیسی)

زنجبار امارتی : زنجبار امیرینك تصرفنده‌کی اراضی یالکز

زنجبار و (پمبا) اطه‌لریله جوارنده برایکی کوچك اطه‌دن عبارت اولوب بو اراضینك مساحهٔ سطحیه‌سی انجق ٢٦٥٠ کیلومترو مربعنه ومقدار نفوسی ٢٠٠ بیکه بالغ اولمقده‌در .

زنجبار اطه‌سی ١٦٠٠ کیلومترو مربعی اراضیی و ١٠٠ بیك نفوسی جامع اولوب بونفوسك ٨٠ بیکی بودیارك اك بیوك شهری اولان و غایت واسع بر لیمان اوزرنده بولنان زنجبار بلده‌سنده‌در .

(پمبا) اطه‌سی ٦٠٠ کیلومترو مربعی اراضیی و ١٠ بیك نفوسی محتوی اوله‌رق مرکزی (چاقا) قصبه‌سیدر .

§ ۳۹

صومالی و حبش

بیوك كوللر حوضه‌سنك جهت شمالیه‌سی بحر محیط هندی‌یه طوغری ایلرولمش بر مثلثله نهایت بولورکه اشبو مثلثك نهایتنده (رأس الحافون) و (رأس العسیر) برونلری حاصل اولمشدر. مثلث مذکورك جهت شرقیه‌سی بحر محیط هندی ایله و شمالی عدن کورفزی ایله محاطدر.

حبش مجمع جبلیسی بو حوالینك جهت غرب شمالیه‌سنده ۲۵۰۰ مترو ارتفاع وسطیده عظیم بر کتلهٔ مرتفعه تشکیل ایتمشدر. حوالئ مذکوره، احوال طبیعیه‌جه مختلف ایکی مملکتی شاملدرکه بونلرك برینه (صومال) و (غاللا) ودیکرینه (حبش) تسمیه اولنور.

۱) صومال وغاللا: بو مملکتك جنوب طرفی صومال وشمال طرفی غاللا اسمیله معروف اولوب هیئت عمومیه‌سیله سطح بحردن واسع بر یایلا تشکیل ایتمشدر. یالکز شمال طرفنده طوزلی منحط وبر چوق کوچك کوللر حاوی بر اراضی موجود اولوب بعض نقطه‌لرده ارتفاعی سطح بحره نظراً ۶۰ مترو قدر تنزل ایدر.

مملکت مذکوره‌ده دائمی الجریان هیچ بر نهر یوقدر. وادیلرده حاصل اولان بعض کوچك جریانلر تأثیر حرارتله آز مدت ایچنده

قورور. (وه‌بی = Vebi) (اومو = Omo) و (جوب) یاخود (جوبا) اسمنده بیوجك بعض نهرلری موجود ایسه‌ده بونلردن یالکز (جوبا = Djouba) نهری ساحل بحره قدر واصل اوله‌بیلمکده‌در.

یغمورلرك انقطاعی حالنده قوهٔ انباتیه‌دن تمامیله محروم اولوب یغمورلی سنه‌لرده محصولاتی خیلی کثرتلیدر. شمال غرب طرفنه مصادف اولان (غاللا) اراضیسی دها منبت ومحصولدار اولوب اهالیسی ینه بو اسمده بر قومدر. غاللالیلر زراعت وحراثتله اشتغال ایدرلر. مملکت مذکوره برچوق کوچك حکومانه آیرلمشدر. بو حکومتلرك اك مشهوری (شوعا) اراضیسیله عدن کورفزی اره‌سنده واقع (حرار) حکومتی اولوب مرکزی ۳۵ بیك نفوسی محتوی (حرار) بلده‌سیدر. بلدهٔ مذکوره آفریقانك اك تجارتکاه بلده‌لرندن بریدر. ساحل بحرده واقع (زیلع) ایله اره‌سنده‌کی مسافه اونبش کونده قطع اولنور. غاللالر متناسب الاندام چالیشقان وقوتلی انسانلر اولوب اصلاً آسیا اقوامندن اولدقلری شبهه‌سزدر. مقدارلری ۷ ـ ۸ ملیون قدر تخمین ایدلمکده‌در.

صومال اراضیسی (غاللا) نك شرق طرفنده بولنوب شمالاً عدن کورفزی شرقاً بحر محیط هندی ایله محاطدر. احوال جغرافیه‌سی هنوز لایقیله معروف دکلدر. صومالیلر عموماً مسلم

اولوب زراعتله توغل ایدرلر و غاللالیلر ایله اکثریا محارب بولنورلر .

٢) مبسه : حبش تأثیرات برکانیه ایله تشکل ایتمش بیضی الشکل و عارضه‌لی بریایلادر. حبش یایلاسی شرقدن غربه طوغری میللی اولدیغندن اك یوکسك تپه‌لری جهت شرقیه‌ده‌در. (بو آهید) و(رأس دجان) تسمیه اولنان طاغلر ٤٥٠٠ مترودن زیاده ارتفاعه مالکدرلر.

یایلانك مرکزی عظیم بر حوضهٔ مائیه تشکیل ایدر. بوراده برچوق کوللر موجوددر. (تانا) یاخود (دمبه) تسمیه اولنان کول سطح بحردن (١٧٠٠) مترو ارتفاعنده‌در. اشبو حوضه‌نك اطرافنده بولنان طاغلر حبشك اك یوکسك جبالیدر.

مملکت مذکوره‌نك اقلیمی حار اولوب یالکز یوکسك مواقعده معتدلدر. نیساندن ایلوله قدر یغمورلری کثرتلی اولوب همان هر کون وقت ظهردن صکره یغمور یاغار .

انهار : حبشستانده بر چوق انهار جریان ایتمکده ایسه‌ده اکثریسی قوملی اراضیده نابدید اولور . موقع اقتضاسنجه یالکز غربه‌طوغری جریان‌ایدن انهار مهم اولوب نیله انصباب ایدرلر .

حبشده نیل نهرینه قاریشان ایرماقلر (اباتی) نامیله

(دمبه) اسمیله جریان و بعده مذکور کولدن ینه او اسمله چیقان (بحر ازرق) ایله شمالی حبشك بالجمله میاه جاریه‌سنی جمع ایدرك (نیل) نهرینه منصب اولان (آتبارا) نهرلریدر .

حبش مملکتی زراعت وفلاحت ایچون اك موافق شرائطی حائزدر. اراضی وولقان بقایاسندن متشکل اولدیغی ایچون مواد مغذیهٔ نباتیه‌یی جامع اولوب هوانك حرارتی زیاده واقلیمی راطبدر . منحط اولان (شوعا) حوالیسی خط استوا اقلیمنه مخصوص اولان برکت انباتیه‌یی حائز اوله‌رق غایت جسیم اورمانلری محتویدر. بورالرده مصر ، داری ، باموق وشکر قامشی حاصل اولور. یوکسك مواقعده زیتون اغاجلریله آصمه‌لر کثرتلیدر . حبشده دمیر ، کوکرت و کمور منابعی موجود اولدیغی کبی قومله قاریشیق توز حالنده آلتونده بولنور .

٥٤٠ بیك کیلومترو مربع اراضیی شامل مملکت مذکوره‌نك سکنه‌سی ٤ ملیون قدر تخمین ایدلمکده اولوب اکثریسی خرستیاندر .

حبشك شمال طرفنه (تیغره) وسطنه (آمهارا) وجنوبنه (شوعا) تسمیه ایدرلر .

حبش (نجاشی) ویا امپراطور عنوانی ویریلان برحکمداره تابعدر .

اك مشهور شهرلری (تیغره) قطعه‌سنده‌ایتالیالیلرك هزیمتیله مشهور اولان (عدوه) و (آمهارا) مملکتنده (غوندار) شهرلریدر . غوندار شهری (تانا) کولی یقیننده مبنی اولوب حبشستانك پایتخت قدیمی ایدی (شوعا) حوالیسنده (ماغدالا) موقع مستحکمی و (لیچه) شهری و (آنقوبر) بلده‌سی حبشك اك بیوك شهری اولوب نفوسی ٥٠ بیك ایله ٨٠ بیك اره‌سنده تخمین ایدیلان (آدیس آبا) شهری اولمشدر .

جغرافیای اقتصادی : ١٨٨٩ - ١٨٩٠ سنه‌سنده حبشك ادخالاتی ٦ ملیون ٨٠٠ بیك و اخراجاتی ٤ ملیون ٩٥٠ بیك ماری ترز ریالنه [*] بالغ اولمشدر. ادخالاتك باشلیجه‌سی منسوجات قطنیه اولوب اسلحه ، تزییناته متعلق سائر اشیا ایله یوك ، ایپلك اقمشه ادخالاتی دخی زیاده‌در .

اك مشهور اخراجاتی قهوه ، التون، فیل دیشی ودریدن عبارتدر.

تلغراف : (آدیس آبا) ایله حرار اره‌سنده بر تلغراف خطی تأسیس اولنمشدر . خدمت عسکری مجبوری اولدیغندن حبشك قوهٔ عسکریه‌سی زیاده‌در . مختلف اسلحه ایله مجهز اوله‌رق ١٥٠ بیك قدر عساکر منتظمه طوپلایه‌بیلور .

[*] بر ماری ترز ریالی ٢,٥ فرانقدر .

§ ٤٠ § ٤١

خدیویت مصریه

موقع وحدود : خدیویت مصریه‌یی تشکیل ایدن اراضی آفریقانك شرق شمالنه مصادف اولوب شمالاً بحر سفید، غرباً (لیبیا) چولی و (واددای) اراضیسی، شرقاً (سویش قنالی) ، و (بحراحمر) ایله محدود و جنوباً، مصره مربوط اولان نوبه مملکتی ایله بیوك کوللر یایلاسنه و (غربی) ، قوردوفان ، و (دارفور) اراضیسی ایله سودان وسطی‌یه قدر امتداد ایدر.

احوال اراضی وجبال : خطهٔ مصریه طولانی بر یایلادر . شرق طرفی ، یعنی بحر احمر سواحلی ، مرتفع اوله‌رق اراضی غربه طوغری میللیدر . غربنده لیبیا چولی بولنور . سطح بحردن ٢٥ مترو قدر منحط اولان (سیوعه) و ٦٥ مترو منحط اولان (عراج) واحه‌لری بو چول درونده‌در . شرق طرفنده بحر احمر ساحلنه متوازیاً امتداد ایدن سلسله جهت جنوبیه‌ده حبش طاغلرینه التصاق ایدر. چپلاق قیالقلردن عبارت اولوب بعض جغرافیون طرفندن (جبال عرب) تسمیه ایدلمش اولان اشبو سلسله اوزرنده واقع (سوریا) طاغی ٢٢٠٠ مترو ارتفاعنده‌در. جهت غربیه‌سنده لیبیه چولی درونده متفرق بعض جبال واردر .

اقلیم : اقلیم مصر نهایت درجه‌ده یابسدر. هر سنه حزیرانده

بحر سفیددن وزان اولان شمال روزکارلری بخار ماء ایله مشبوع اولمقله برابر افقدن مرور ایدن اشبو سحابك حاوی اولدیغی رطوبتدن مملکتك حصه‌سی همان یوق کبیدر. نوبه طرفلرنده بر چوق یرلرك سنه‌لرجه بر قطره یاغمور یوزی کورمدیکی واقعدر. قاهره‌ده مقیاس مطرك ارتفاع سنویسی اوچ سانتیمترویی وخطهٔ مصریه‌نك اك رطوبتلی محلی اولان اسکندریه حوالیسنده یکرمی سانتیمترویی تجاوز ایده‌مز. رطوبتدن محروم اولان بالجمله اقالیم کبی مصر اقلیمنك دخی حرارتی پك متحولدر. بر کون طرفنده مقیاس حراره ٤٠ درجه‌لك تحولات ارائه ایدر.

نیل مبارك: خطهٔ مصریه‌ده متعدد انهار یوقدر. یالکز (نیل مبارك) بو مملکتی بویدن بویه اروا و کچدیکی محللری احیا ایدر. (نیل)، حبش مملکتنك شمال طرفنده‌کی جبالدن چیقان (آتبارا = Atbara) ایرماغنی اخذ ایتدیکی محلده نوبه قطعه‌سنه واصل اولوب مختلف ارتفاعده بش عدد شلاله ایله نوبه یایلاسندن خطهٔ مصریه‌یه سقوط ایدرك (وادی حالفا) ده نفس مصره داخل اولور. ودائما شمال استقامتنی تعقیب ایله قاهره‌نك شمالنده مصنع بر سدّی ایله معروف اولان (عین البقر) موقعنده بر قاچ قوله آیریله‌رق یلپازه شکلنده بر دلتا تشکیل ایتدکدن صکره بحر سفیده انصباب ایدر. اشبو قوللرك اك مهملری (رشید) و (دمیاط) آغزلریدر.

(نوبه) قطعه‌سنه دخولنده صولری غایت بول اولان (نیل مبارك) ، نوبه و مصردن مرور ایتدیکی مدتجه، باشلیجه هیچ بر ایرماق انصباب ایتمامسی و مرور ایتدیکی محلك غایت صیجاق وقوملق اولمسی سببیله صولری، امتصاص و تبخر ایله ، تدریجاً تناقص ایتدیکندن بحر سفیده ویردیکی صو بالنسبه آزدر.

خط استوا اقلیمنده یاغان یاغمورلرك تأثیریله (نیل) نهری هر سنه فیضان ایدرك بتون (نوبه) و (مصر) وادیسنی اروا واسقا ایدر. نیلك مجرای علیاسنده فیضانی مارت ابتدالرنده باشلار. صولری تزاید ایتمش اولان (نیل مبارك) (نوبه) قطعه‌سنه وصولنده کذلك فیضان حالنده بولنان (بحر ازرق) ایله (اتبارا) نهرینه ملاقی اولور. آلتی هفته صکره فیضان (قاهره) جوارینه قدر واصل اوله‌رق بتون وادی‌یی اورتر. (نیل) اولجه درونده بولنان مواد نباتیه‌نك تأثیریله یشیل برنکده اولدیغی حالده (بحر ازرق) ك (حبش) وادیلرندن طوپلایوب کتیردیکی چامور سببیله مجرای سفلاسنده صاری برنك اخذ ایدر. (نیل) نهرینك صولری ایلوله قدر تزاید ایدوب بر مدت او حالده قالدقدن صکره سرعتله تناقصه باشلایه‌رق تشرین ثانی اواسطنده صولر سویهٔ اصغریه‌سنه اینمش بولنور. خطهٔ مصریه‌نك مشهور اولان قوهٔ انباتیه‌سی (نیل) نهرینك وادیده براقدیغی (ميل) یعنی چامور سایه‌سنده‌در.

(نیل) صولرینك (مصر القاهره) حذاسنده ١٥ قدیم مصر

ارشونی و ١٦ قیراط [١] یاخود ٨,٣٣ متروارتفاعه واصل اولمسی یعنی سویهٔ اصغریه سنه نظراً ٤,٣٢ مترو قدر یوکسلمسی دلتاده زراعت ایچون اك موافق اولوب بوندن زیاده اولورسه صولر وقتیله چکلمدیکندن برچوق یرلر بطاقلق حالنده قالیر. بوندن آز اولورسه مرتفعجه یرلر اسقا اولنه مدیغندن زراعت ایدیله من. (نیل)، کتیردیکی چاموری دلتاسنه ییغه رق هرسنه بحرسفیددن برمقدار یری قپامقده در. فیضان موسمنده نیل بحر سفیده ١٢٠ ملیار صو اجرا ایدرکه بونك ٣٠ ملیاری چاموردر.

مصرك ثروت ومعموریتی، حیاتی، (نیل)دن عبارتدر. (نیل) نهری اولمسه خطهٔ مصریه نك صحرای کبیردن قطعیاً فرقی قالمز.

نیلك دلتاسی راطب اولوب ساحله یقین وعمقلری غایت آز برچوق کوللر موجوددر. بو کوللرك اك مشهورلری (سویش) قنالی ایله (دمیاط) اغزی آره سنده کی (منزله) و (رشید) ك شرقنده (بورلو) یاخود (برلس) و (اسکندریه) نك جنوبنده (ماریوت) یاخود (بحیرة المریوط) وبو کوللرك شرقنده (ابوقیر) و (اوقو) کوللریدر. اشبو کوللرك جمله سی طوزلی وصیغ اولوب فیضان زماننده عمقلری و اتساعلری زیاده لشیر. فیوم وادیسنده (موریس) اسم قدیمیله معروف اولان (قارون) یاخود (برکة القرون) تسمیه ایدیلن کول موجوددر.

حاصلات نباتیه ومعدنیه: (خطهٔ مصریه) نك قسم اعظمی

[١] بر قدیم مصر زراعی ٠,٥٤ مترویه مساوی اولوب ٢٠ قیراطه تقسیم ایدلشدر.

رطوبتدن تمامیله محروم اولدیغی ایچون (صحرای کبیر) و(عربستان) چوللرینه مشابهدر. اشجار، جسامت طبیعیه سنی بوله میه رق بودور قالیر. اکثر یرلرده آقاسیا جنسندن بعض کوچك اشجار ایله فونده لردن وسائر چالی انواعنده بشقه آغاج یوقدر. مصرده حیات نباتیه (١٦٠٠) کیلو مترو طولنده اولان (نیل) نهری مجراسنه انحصار ایتمشدر.

(نیل) ك براقدیغی (میل) نباتاتك نشو ونماسی ایچون لازم اولان مواد مرکبه یی جامع اولوب فیضانی متعاقب اراضیده زیاده رطوبت بولندیغندن واقلیم ایسه غایت حار اولدیغندن محصولات محیرالعقول برسرعتله نشو ونما بولور. (نیل) چکلمکله باشلار باشلاماز اراضی کتان، حشحاش، یونجه تارلالریله احاطه اولنور. تشرین اولده بغدای، باقله، صوغان زرع اولنور.

نباتاتك نشو ونماسی غایت سریع اولوب نیل نهرینك صولری تمامیله چکلدیکنده اراضی عموماً برمنظرهٔ زمردین عرض ایدر. دلتاده حبوبات یوز ومصر التمش کون ظرفنده ادراك اولنور. پاموق نیسانده اکیلوب کانون اولده حصاد اولنور. شکر قامشی دنیانك هیچ برطرفنه قیاس ایدیله میه جك درجه ده سرعتله نما بولور.

مصرده معادن موجود اولمیوب یالکز انشا آتده مستعمل غرانیت، شیست کبی احجار مبذولدر.

تعریفات ملکیه: خدیویت مصریه اجزای ممالك عثمانیه دن اولوب (خدیو) عنوانیله معنون بر والی طرفندن اداره اولنه رق نفس مصر الکاسی ایله نوبه اراضیسندن و سودانك

جهت شرقیه‌سنده‌کی (دارفور) و (قوردوفان) ممالکندن مرکبدر. خدیویت بافرمان عالی توجیه بیوریلیر.

نفس مصر قطعه‌سی ٣٠٠ ٩٩٤ کیلومترو مربع اراضی‌یی و ١٨٩٧ سنه‌سنده اجرا اولنان تحریر نفوسه نظراً ٩ ملیون ٨٢١ بیک نفوسی حاوی اولوب عموم خطه‌نك جسامتنه نظراً بهر کیلومترو مربعنه ١٠ نفوس اصابت ایتمکده ایسه‌ده خطهٔ مصریه‌نك قسم اعظمی غیر مسکون اوله‌رق اهالی عموماً نیله وادیسیله دلتاسنه طوپلانمش اولدقلرندن یالکز مسکون اولان جهتلری اعتباریله بهر کیلومترو مربعی اراضی‌یه ٢٤٠-٢٥٠ نفوس اصابت ایدر. اهالیٔ مذکوره‌نك ٨ ملیون ٩٧٧ بیکی مسلم اولوب مذاهب سائره اربابی ٧٣٠ بیك قدردر. اجنبیلرك مقداری ١١٢ بیك ٥٠٠ دن فضله دکلدر. متباقی ٩ ملیون ٦٩٨ بیك نفوسك قسم اعظمی فلاحلردن مرکبدر. ترك وعرب قوملری دخی کثرتلیدر.

خطهٔ مصریه، (مصر سفلا) یاخود (مصر بحری) ویاخود (وجه بحری) و (مصر علیا) یاخود (وجه قبلی) اسمیله ایکی قسمه منقسم اولوب مصر علیا دخی ایکی‌یه آیریله‌رق شمالده بولنان قسمنه (وسطانیه) وجنوبده‌کی قسمنه (صعید) نامی ویریلیر.

مصر الکاسی بیوجك شهرلره مخصوص اولمق اوزره سکز محافظلق ایله اون التی مدیریتدن متشکل اولوب التی محافظلق ایله التی مدیریت مصر سفلاده ومتباقیسی مصر علیاده‌در. جدول

آتیده محافظلقلرك ومدیریتلرك اسامیسیله مقدار نفوسلری ومرکزلری ارائه ایدلمشدر.

اسامی مصر سفلا	مسکون وقابل زراعت اولان اراضینك وسعتی (کیلومترو مربعی)	مقدار نفوسی	مرکزلری
قاهره محافظلغی	١٦	٥٧٠ ٠٠٠	قاهره
اسکندریه «	١٨٠	٣١٩ ٧٠٠	اسکندریه
دمیاط «	١٢	٤٣ ٨٠٠	دمیاط
پورت‌سعید «	٢٨	٥٠ ٢٠٠	پورت سعید
سویش «		٢٥ ٠٠٠	سویش
العریش «	٠,٥	١٧ ٠٠٠	عریش
سینا اراضیسی	—	٩ ٣٠٠	—
بحریه مدیریتی	٢ ٤٧٧	٦٣١ ٢٠٠	دمنهور
شرقیه «	٢ ٣٤٤	٧٥٠ ٠٠٠	زقازیق
دقهلیه «	٢ ٤١١	٧٣٦ ٠٠٠	منصوره
غربیه «	٦ ٠٦٢	١ ٣٠٠ ٠٠٠	طنطه
قلیوبیه «	٩١٢	٣٧١ ٥٠٠	بنها
مصر علیا			
منوفیه «	١ ٦٥٥	٨٦٤ ٠٠٠	شبین الکوم
سیوط مدیریتی [١]	٣ ٥٢٥	٧٨٢ ٧٠٠	سیوط
بنی‌سویف «	١ ٢٢١	٣١٤ ٥٠٠	بنی سویف
فیوم « [٢]	١ ٣١٧	٣٧١ ٠٠٠	مدینة الفیوم
جیزه «	٩٥٦	٤٠١ ٥٠٠	جیزه
منیا «	٢ ٠٠٠	٥٤٨ ٦٠٠	منیا
جرجه «	١ ٦٨٩	٦٨٨ ٠٠٠	جرجه
قنا «	١ ٤١٠	٧١١ ٠٠٠	قنا
اسنا «	٨٦٢	٢٤٠ ٠٠٠	اسنا
دونغولا محافظلغی	٣٢٠	٥٩ ٥٠٠	—
سواکن «	٤٠	١٥ ٧٠٠	
سیوا واحه‌سی	—	٥ ٢٠٠	
	٢٩ ٤٢٢	٩ ٨٢٥ ٤٠٠	

[١] (الخارج) و (الداخل) واحه‌لری‌ده برابردر. [٢] (قرافره) و (بحریه) واحه‌لریده برابردر.

مصرك بالعموم و آفریقا قطعه‌سنك اك بیوك بلده‌سی (مصر القاهره) ویا (القاهره) شهری اولوب (٥٧٠ ٠٠٠) نفوسی محتویدر . شهر مذكور نیلك تشكیل ایتدیكی دلتانك جنوبنده و رأسنه یقین بر محلده مبنی اوله‌رق مصرك مركز اداره‌سی وبتون آفریقانك اك بیوك بلده‌سیدر. قاهره‌نك شمالنده وكذلك نیل اوزرنده مبنی (بولاق) بلده‌سی ایله نیل كنارنده (طنطه) (٥٧ بیك نفوس) وبحر سفید یقیننده ونهرك صول طرفنده‌كی اغزی اوزرنده (رشید = Rosette) وصاغ جهتنده‌كی اغزی اوزرنده (دمیاط = Damiette) (٣١ بیك نفوس) ومنزله كولی ساحلنده (٣٧ ٥٠٠) نفوسی حاوی اولان (زقازیق) بلده‌لری ایله قنالك ایكی اوجلرنده واقع (سویش) و(پورت‌سعید) (٤٢ بیك نفوس) شهرلری و (منصوره) (٣٥ بیك نفوس)

(اسكندر حوالیسی)

بلده‌سی (محلة الكبیره) (٣٥ بیك نفوس) شهریله قنال اوزرنده

واقع (اسماعیلیه) بلده‌سی و(شبین‌الكوم) (٢٠ بیك نفوس) شهری مصر سفلاده معموریتلریله تمیز ایتمشلردر . مصر سفلانك وعلی العموم آفریقا قطعه‌سنك اك معمور واك تجارتكاه بلادندن بری ساحل بحر سفیدده مبنی اولوب (٣١٩ ٠٠٠) دن زیاده نفوسی محتوی اولان (اسكندریه) شهریدر.

مصر علیانك اك معروف شهری قاهره‌نك جنوبنده ونیلك صول ساحلنده واقع (جیزه = Ghiseh) بلده‌سیدر. بوشهر قدیم منفیس خرابه‌لرینك شمال طرفنه مبنی اوله‌رق جوارنده مصرك محیر العقول اولان آثار عتیقه‌سندن اهراملر و (سفینقس = Sphinx) تعبیر اولنان (ابو الهول) هیكلی موجوددر .

نیل نهری اوزرنده (بنی سویف) بلده‌سی ودها جنوبنده (منیا) (٢٠ بیك نفوس) ولیبیا چولی حدودنده و (فیوم) وادیسنده واقع (مدینة الفیوم) (٣١ بیك نفوس) نام شهر دخی مصر وسطی‌نك بلاد معروفه‌سندندر .

امام سیوطی حضرتلرینك مسقط رأس اولان ومصر علیانك اك بیوك بلده‌سی اولان (سیوط) (٤٢ بیك نفوس) ودها جنوبده و نیلك ساحل یميننده (قنا) وبحر احمر ساحلنده (القصیر) شهرلری و نوبه حدودنده ونیل اوزرنده (وادی حالفا) بلده‌سی بودیارك بلاد معروفه‌سندندر. مارالذكر سویش

قنالی هجرتك ١٢٨٥ و میلادك ١٨٦٦ سنه‌سنده فرانسه مهندسلرندن متوفی دولسپس طرفندن حفر وانشا ایدیله‌رك بحر سفید بحر احمره ربط و الصاق واوزمانه قدر برشبه جزیره حكمنده بولنان آفریقا قطعه‌سی بر جزیره حالنه افراغ ایدلمشدر. قنالك طولی ١٤٠ كیلومترو اولوب عمقی ٨ الی ٩ مترودر. سویش قنالی عصر اخیرك آثار عظیمهٔ صناعیه‌سندن اوله‌رق انشاآتی ایچون ٢،٥ میلیار غروش صرف ایدلمشدر.

خطهٔ مصریه مدنیتك اك قدیم مراكزندن بریدر. بولندیغمز عصردن برقاچ بیك سنه مقدم مصرده بر حكومت تأسس ایده‌رك عصرلرجه پایه‌دار اولمش ایدی. حكمدارلری عموماً (فرعون) اسمیله یاد ایدیلان حكومت مذكوره قبل الهجره ١٢ نجی عصرده ایرانیلرك هجومیله دوچار اندراس اوله‌رق مصر قطعه‌سی ٢ عصر قدر ایرانیلرك النده قالمش ایسه‌ده بعده اسكندر كبیر طرفندن ضبط ایدیلوب وفاتنده ملوك بطالسه‌یه انتقال ایتمش وبعده رومالیلرك دوچار استیلاسی اولمشدر. مصر قطعه‌سی هجرت نبویه‌نك قرن اولی ابتدالرنده قوم نجیب عرب طرفندن فتح وتسخیر اولنمش واوننجی عصر هجریده جنتمكان سلطان سلیم خان اول حضرتلری طرفندن تسخیر اولنه‌رق ممالك محروسهٔ شاهانه‌یه الحاق ایدلمشدر.

جغرافیای اقتصادی

مصرك ثروت ومعموریتی محصولات زراعیه‌سی سایه‌سنده‌در. مملكت مذكوره دنیاده اك زیاده پاموق حاصل ایدن محللردن بریدر. ١٩٠٠ سنهٔ میلادیه‌سنده تجارت عمومیه‌سی ٣٠ ملیون ٨٠٠ بیك مصر لیراسنه بالغ اوله‌رق بونك ١٤ ملیون ١١٢ بیكی ادخالات و ١٦ ملیون ٧٦٦ بیكی اخراجاتدر اك مشهور محصولی پاموق اولوب پاموق اخراجاتی قیمتی ١٣ ملیون ٣٩ بیك مصر لیراسنه رسیده اولمشدر. ٢ ملیون مصر لیراسی قیمتنده اولان پاموق چكردكی اخراجاتی بو حسابدن خارجدر. ینه سنهٔ مذكوره ظرفنده ٥٧٦ بیك لیرالق شكر ٢٠٥ بیك لیرالق بقله ١٥٤ بیك لیرالق صوغان ١٠٨ بیك لیرالق یمورطه اخراج اولنمشدر. مصرك اك تجارتگاه اسكله‌سی اسكندریه اولوب اخراجاتی ١٤،٥ وادخالاتی ١٢،٥ ملیون انكلیز لیراسی قیمتنده‌در.

صنایع: مصرده صنایع اعمالیه خیلیجه ترقی ایتمشدر. قاهره‌ده پاموق ویوك نسجنه مخصوص فابریقه‌لری ودمیراده بویه‌خانه‌لری جیزه، قنا وسیوط بلده‌لرنده طوغله وكیره‌مید واوانیٔ ترابیه ومنیاده شكر ودمیاطده ایپك واسكندریه‌ده ایپلك فابریقه‌لری واردر. مصر ٣٨ تجارت واپوریله ٥٥٥ تجارت كمیسنه مالك اولوب عمومی ٦٣٠٠٠ طونیلاتو ثقلته متحملدر.

واردات ومصارف: ١٩٠٠ سنهٔ میلادیه‌سنده خطهٔ مصریه‌نك

وارداتی ١١ ملیون ٦٦٣ بیك ومصارفی ١١ ملیون ١٠٤ بیك مصر لیراسنه رسیده اولمشدر.

پوسته وتلغراف: ١٩٠٠ سنه‌سنده مصرده ٩١٢ پوسته مرکزلری موجود اولوب ١٠ ملیون ٨٩٠ بیك داخلی، ٢٥ ملیون خارجی و ٤٧٥ بیك تعهدلی و ٢ ملیون ٤٠٠ بیك رسمی مکتوب و ١ ملیون ٤٠٠ غزته واوراق مطبوعه تعاطی ایدلمشدر. خطهٔ مصریه ١٠٠ ١٥ کیلومترو طولنده تلغراف خطنه و ٣١٢ تلغراف مرکزینه مالك اوله‌رق تعاطی اولنان مخابرات سنه‌ده ٣ ملیون ٢٨٨ بیك تلغرافنامه‌یه بالغ اولمشدر.

شمندوفر: خدیویته عائد اولان شمندوفر خطوطی ٢٤٥ ٢ وقومپانیه دمیر یوللری ١٤٧ ١ وسودان عسکری دمیر یولی ١ ٢٥٤ کیلومترو طولنده‌در.

§ ٤٢

سودان مصری ونوبه

سودانك جهت شرقیه‌سی مصر خدیویتنه تابع اولوب بیوك (اوغاندا) یاخود (ویقتوریا) و (آلبرت نیانزا) کوللرینه قدر امتداد ایدر. جهت غربیه‌ده (دارفور) و (قوردوفان) اداره‌لری موجود اوله‌رق هیئت عمومیه‌سیله مساحهٔ سطحیه‌سی تقریباً ١ ملیون ٩٠٠ بیك کیلومترو مربعی قدردر.

بو مملکت جنوباً بیوك کوللر یایلاسنی تشکیل ایدن جبال

ایله، شرقاً حبشستان طاغلریله و غرباً (وادای) اراضی مرتفعه‌سیله محاط اوله‌رق بش آلتیوز مترو ارتفاعنده بر یایلا تشکیل ایدر.

اقلیمی حار و راطبدر. یازین بحر محیط هندیدن وزان اولان راطب روزکارلره معروض ایسه‌ده قیشین فوق‌العاده یبوست حکمفرما اولدیغندن کوندزلری تحمل ایدیله‌میه‌جك درجه‌ده صیجاق و کیجه‌لری صویی انجماد ایتدیره‌جك درجه‌ده صوغوق اولور. جهت جنوبیه‌سنده یاغمور موسمی ٩ آی قدر دوام ایدر ایسه‌ده وسط طرفلرنده آلتی آیدن زیاده امتداد ایتمز. سودان مصرینك جهت جنوبیه‌سی (نیل) نهرینه منصب اولان برچوق انهار ایله ریان وفوق‌العاده منبت ومحصولداردر. (بحر العرب) و (تونج = Tondj) آسمیه اولنان نهرلرك اجتماعندن حاصل اولان (بحر الغزال) بوراده جریان ایدر.

سودان مصرینك قوهٔ انباتیه‌سی رطوبتنه تابعاً تزاید وتناقص ایدر. جهت جنوبیه‌سی نهایتسز اورمانلر ایله محاط اولوب شماله چیقلدقجه واسع قوم چوللرینه تصادف اولنور.

نفس مصر قطعه‌سنده نشو ونما بولان هر درلو محصولات سودان مصریده دخی یتشیر. مملکت مذکوره‌نك (دارفور) حوالیسنده باقر، انتیمون معادنی وجنوب طرفنده‌کی طاغلرده دمیر معدنلری کشف ایدلمشدر.

اون ملیون ٨٠٠ بیك قدر تخمین ایدلمکده اولان سودان

مصری سکنه‌سنك مسلمدر. بوخلق (بانتو) عرقه منسوب اولوب الك مشهور قبائلی آوجیلق و چوبانلقله اشتغال ایدن (شیلوق) وزراعتله اشتغال ایدن (دینقا) و (بونغو) قبیله‌لری و (نیام نیام) و (مونبوتتو) طائفه‌لری وبویلری غایت قیصه اولان (عقه) قبیله‌سیدر. (دارفور) طرفلرنده (جالابا) تسمیه اولنان قوم ساکن اولوب قوردوفان سکانی قسماً عرب نسلنه منسوبدر.

سودان مصرینك الك مشهور شهرلری بروجه آتی بیان اولنور: (خرطوم)، (نیل ابیض) و (نیل ازرق)ك محل التصاقنده اولوب (٧٠ بیك) قدر نفوسی حاویدر.

(العبید)، (قوردوفان)ك مقری اولوب (٣٠ بیك) نفوسی محتویدر.

(الفاشر) و(قوبه)، (دارفور) مملکتنده معروف بلده‌لردر.

(ام درمان) و (فاشودا) صوك سنه‌لرده کسب اهمیت ایتمشدر. ساحل بحرده واقع (سواکن) شهری نوبه حوالیسنك الك معروف بلده‌سیدر.

آفریقای شمالی

بربرستان

آفریقانك شمالنده طرابلس غرب ولایتی ایله تونس امارتندن وجزایر و فاس مملکتلرندن عبارت اولان ممالك (بلاد بربریه)، (بربرستان) ویا (مغرب) اسملریله موسومدر.

§ ٤٣

طرابلس غرب ولایتی وتونس امارتی

١) طرابلس غرب ولایتی: طرابلس غرب ولایتی خدیویت مصریه ایله تونس امارتی آره‌سنده بولنه‌رق جنوبی صحرای کبیرده واقع جات کولی حوالیسنه طوغری ایلرولمشدر. اشبو الکای وسیع دولت علیهٔ عثمانیه‌نك زیر اداره‌سنده اولوب طرابلس غرب ولایتیله بنغازی متصرفلغی تشکیل اولنمشدر. (غدامس) واحه‌سیله (برقه) یایلاسی (فزان) و (غاط) واحه‌لری بوالکا داخلنده بولنور. بحرسفیده ساحل اولان طولی ١٥٠٠ کیلومترودن زیاده‌در. اشبو ساحل صیغ وصیفلرله محاط اولوب طرابلس و بنغازی لیمانلرندن بشقه سفائن ایچون قولایلقله یناشمق ممکن اوله‌بیله‌جك مرساره مالك دکلدر. (مصراطه) و(درنه) و(رأس الطین) تسمیه ایدیلان برونلر بوساحلك الك باشلی عارضه‌لریدر. ساحله یقین اوله‌رق (جزیره البارده) یاخود (بومبا) اسمنده بر کوچك اطه حاصل اولمشدر. (سیدره) و (غابس) کورفزلری بو ولایت ساحلنده تشکل ایتمشدر.

مجموع مساحهٔ ارضیه‌سی ١ ٤٠٠ ٠٠٠ کیلومترو مربعی تجاوز ایدر .

طرابلس غربده چبلاق قیالردن متشکل یایلالر ایله واسع قوم چوللری یکدیکرینی توالی ایدر . غرب طرفنده ١٠٠٠ - ١٢٠٠ مترو ارتفاعنه قدر واصل اولان (غریان) جبالی اطلسی منظومه‌سنه التصاق ایدر . جهت شرقیه‌ده برقه یایلاسی موجود اولوب قوم بیغینلرندن متشکل اولان و (سیرت) تسمیه اولنان سلسلهٔ جبال بحر سفیده متوازیاً امتداد ایدر .

طرابلس غربک شمال طرفلرنده بحر سفید اقلیمی هواسی حکمفرما اولوب اکثریا موسم شتایه مصادف اولمق اوزره سنه‌ده بر قاچ دفعه یاغمور یاغار ایسه‌ده مقیاس مطرک ارائه ایتدیکی ارتفاع سنوی ٣٥ سانتیمتره‌یی تجاوز ایتمز . جنوب طرفلری باراندن همان کلیاً محرومدر . بارقه یایلاسنک هواسی معتدل وسالمدر . فزان وغدامس طرفلری یازین فوق العاده صیجاق اولور . سطح ارض اوزرنده شمسیه قدر مشاهده ایدیلان الک شدتلی حرارت فزانک مرکزی اولان (مرزوق) بلده‌سنده کورلمشدر . اوراده مقیاس الحراره بعضاً + ٥٦ درجه‌یه قدر ترفع ایدر . کوندوز فوق العاده صیجاق اولوب کیجه ایسه زیاده صوغوق اولدیغی کبی حرارت صیفیه وشتائیه بیننده‌کی فرق‌ده زیاده‌در . صحرای کبیردن طوغری (سیروقو) روزکارلری وزان اولدیغی زمان حرارت تحملفرسا بر درجه‌یه وارر .

طرابلس غربده دائمی الجریان نهر یوقدر . اوته‌ده بریده

ظهور ایدن بعض ایرماقلر تأثیر حرارتله بر ایکی آی ظرفنده قورر . صو فقداننده حاصل اولان محذوری دفع ایچون ولایت مذکوره‌نک هر طرفنده پک چوق قیولر حفر ایدلمش اولوب قیولرک عددی ٨٠٠٠ قدر تخمین ایدلمکده‌در .

ولایت مذکوره‌نک ثروت معدنیه‌سی زیاده دکلدر . یالکز کثرتلی مقدارده طوز حاصل ایدلمکده اولوب اخراجات سنویه‌سی ١٥ ملیون کیلوغرامه رسیده اولمقده‌در . بعض کوچک کوللردن (نطرون) اخراج اولنور . انشاآتده مستعمل احجار دخی کثرتلیدر . ولایت مذکوره‌نک اکثر محللری شوره وبادیه اولمقله برابر بحر سفیده ساحل اولان جهتلری منبت ومحصولدار اولوب بغدای ، چاودار ، مصر ، قنه ، زعفران ، کوک بویا ، هر درلو سبزه کرک وادیلرده وکرک واحه‌لرده برکتله نشوونما بولور . حصر اعمالنده قوللانیلان (ساز) حاصلاتی دخی وایپک مقامنده قوماشلره قاریشدیریلان وکاغد فابریقه‌لرنده قوللانیلان (حالفا) نام نبات کثرتلیدر . خرما ، پورتقال ، انجیر ، لیمون ، بادم زیتون اشجاریله باغلری‌ده مشهوردر .

طرابلس غربده قاپلان وپانتر نادر ایسه‌ده چوللرده دهشتلی ییلانلر کثرتلیدر . حیوانات اهلیه‌سندن قیصه وسرت قیللی فقط اتلری لذیذ اولان قیونلری مشهور اولوب کچی ، مرکب ، دوه وکومس حیواناتی دخی آز دکلدر . دکزلرده پک چوق سونکر صید وطوز اخراج اولنور . تکیر بالغی دخی پک مبذولدر .

طرابلس غربده تصادف اولنان واحه‌لر پك زیاده منبت ومحصولداردر .

تعریفات ملکیه : طرابلس غرب ولایتی جبل غربیه ، خمس ، فزان سنجاقلرینه انقسام ایدر . [١]

مقرولایت (٣٥٠٠٠) نفوسی حاوی (طرابلس غرب شهری اولوب بحر سفید ساحلنده آچیق بر لیمان اوزرنده مبنیدر . اطرافی سور ایله محاطدر .

(طرابلس غرب)

سودانه کیدن کاربانلرك محل حرکتی اولدیغندن تجارهٔ

[١] طرابلس غرب سنجاغنه ملحق قضالر : زاویه ، عجیلات ، غریان ، قول اوغلی باش آغالغی ، اورفله ، ترهونه .
خمس سنجاغنه ملحق قضالر : سرت ، مسلطه ، ظلتین ، مصراطه .
جبل غربیه سنجاغنه ملحق قضالر : نالوت ، حوض ، غدامس ، فساطو .
فزان سنجاغنه ملحق قضالر : غاط ، توارك ، سوكنه ، شاطی ، هقار ، شطره .

اهمیتی زیاده‌در . خمس قصبه‌سی بحر سفید یقیننده اولوب هواسی لطیفدر . جبل غربیه سنجاغنك مرکزی اولان (نصر الجبل) و فزانك مرکزی اولان (مرزوق) قصبه‌لریله (غدامس) و (شاط) موقعلری مهمدر .

بنغازی متصرفلغی : متقدمینك (سره‌نایق) تسمیه ایتدکلری محل اولوب غیرملحق متصرفلق اوله‌رق اداره ایدلمکده‌در . مرکز اداره‌سی ساحل بحرده (٢٢٠٠٠) نفوسی حاوی (بنغازی) شهریدر .

مذکور سنجاق مرج ، اوجله ، درنه ، توبرق قضالرینی شامل اولوب هواسی لطیف ومعتدلدر . محصولاتی طرابلس غرب ولایتنه مشابهدر .

٢) **تونس امارتی :** تونس مملکتی بحر سفید ایله بحر محیط اطلاسی وصحرای کبیر آره‌سنده‌در . مملکت مزبوره عربلرك (مغرب) تسمیه ایلدکلری یایلانك بر قسمندن متشکل اولوب رأس الابیضدن غدامس واحه‌لرینه قدر امتداد ایدرك (١٠٠٠٠٠) کیلومترو مربعی اراضیی احتوا ایلر .

مملکت مذکوره آفریقانك هواسی الك زیاده صحیح وسالم و مناظری لطیف اولان اقسامی حاویدر . ١٠٠٠ کیلومترو مربعندن زیاده اولان اراضی مزروعه‌سی منبت ومحصولداردر . تونس ایالتنده اطلس طاغلری یکدیگرینه موازی ایکی سلسلهٔ جبال تشکیل ایدوب شمالنده‌کی سلسله‌یه (تل) یاخود بیوك

اطلس طاغلری و جنوبنده‌کی سلسله‌یه (صحرای کبیر) یاخود
(کوچك اطلس) طاغلری تسمیه اولنور . اشبو ایکی سلسلهٔ
جبال آره‌سنده‌کی مرتفع وصوسز یایلا ٧٠ کیلومترودن زیاده
عرضه مالك دکلدر .

صحرای کبیر جبالنك جهت جنوبیه‌سنده‌کی وادی دوز
ومنحط اولوب بحرسفید سطحندن ٣٠ مترو قدر اشاغیده‌در .
شمال طرفلری بحر سفیددن وزان اولان روزکارلره
معروض اولدیغی ایچون راطب ایسه‌ده جنوب جهتلری یابس
وحاردر .

تونسده جریان ایدن انهارك اك مهمی (باغراداس)
تسمیه اولنان (مجرده) نهری اولوب جزایر الکاسنده
ظهور ایده‌رك ایالت مذکوره‌یی غربدن شرقه طوغری اروا
ایتدکدن صکره (تونس) شهرینك شمالنده بحرسفیده انصباب
ایدر . قدیم (اوتیك) خرابه‌لری بو نهرك محل انصبابی
یقیننده‌در .

تونسك اك منبت ومحصولدار یرلری (مجرده) وادیسیدر.
جهت جنوبیه‌ده (جرید) اسمنده واسع بر کول موجوددر .

تعریفات ملکیه: تونس ایالتی دولت علیهٔ عثمانیه‌نك زیر حمایه‌
سنده بر امارت اولوب (١ ٩٠٠ ٠٠٠) نفوسی شاملدر. نفوس
مذکوره ١ ملیون ٨٠٠ بیك مقداری عرب نسانه منسوب ودین

مبین اسلام ایله متدیندرلر. آوروپالیلرك مقداری (١٠٠ ٠٠٠) ی
تجاوز ایتمز . مرکز اداره‌سی ساحله ١٦ کیلومترو بعده
و (بحیرة التونس) تسمیه اولنان صیغ بر بحیرهٔ ساحلیه اوزرنده
مبنی و ١٧٠ بیك نفوسی حاوی (تونس) شهریدر. اشبو کول
دار بر بوغاز واسطه‌سیله تونس لیماننه اتصال ایدر . قرون
اولیده ثروت و تجارتیله مشهور اولان قارطاجه حکومتنك
مقر اداره‌سی بولنان (قارطاجه) شهری خرابه‌سی تونسك
شرق شمالیسنده‌در . تونس لیمانی مخرجنده (لاغولت = Lagou-
lette) کورفزی ساحلنده (لاغولت) موقع مستحکمی تونس
شهرینك دیش لیمانی حکمنده‌در .

داخلده جامع کبیریله مشهور (قیروان) (٢٠ ٠٠٠ نفوس)
شهریله قابس کورفزی ساحلنده (قابس) قصبه‌سی و (حمامه)
کورفزی ساحلنده (حمامه) و(منستر) و (صفاقس) شهریله رأس
الابیضك شرقنده (بیزارطه) شهر مستحکمی بلاد معروفه‌سندندر.

جغرافیای اقتصادی : تونسك ثروت معدنیه‌سی غیرمهم اولوب
یالکز چینقو معدنی خیلی حاصلات ویرر . اراضیسنك یوزده یتمش
مقداری دخی غیر مزروعدر . بونکله برابر زراعت اولنان اراضیسی
فوق العاده منبت ومحصولداردر. اك مشهور حاصلات واخراجاتی حبوبات،
زیتون یاغی ، چنغو ، حلفا، حیوانات ، دری ، بالق ، میشه قبوغی ،
اوزوم وسائر میوه‌در .

ادخالات و اخراجات (١٩٠٠) : تونسك ادخالاتی ٦١,٥ ملیون
واخراجاتی ٤٢,٥ ملیون فرانقدر .

واردات : ١٩٠٠ سنهٔ ملادیه‌سنده وارداتی ٣٩ ملیون فرانقه ومصارفی دخی ینه او مقداره بالغ اولمش ایدی .

پوسته وتلغراف : ٣٠٨ پوسته مرکزی موجود اولوب سنوی ١٥ ملیوندن زیاده مکتوب تعاطی اولنور . ١١٠ تلغراف مرکزینه و ٨ بیك کیلومترودن زیاده تلغراف خطنه مالکدر.

شمندوفر : تونسده ٩٤٨ کیلومترو طولنده دمیر یولی موجوددر.

§ ٤٤

جزایر وفاس

١) جزایر مملکتی : جزایر مملکتی بلاد مغربك وسطنده بولنوب شرقاً تونس و غرباً فاس الکاریله محاط اوله‌رق (٧٩٧,٠٠٠) کیلومترو مربعی اراضی‌یی شاملدر .

تونسده امتداد ایدن بیوك وکوچك اصلی سلسله‌لری بو مملکتدن دخی مرور ایدر . اشبو ایکی سلسله جزایر الکاسنی اوچ منطقه‌یه آییررکه شمالنه (تل) وسطده بولنان منطقه‌یه (یایلا) وجنوبنه (صحرا) ویا بادیه تسمیه اولنور . تل قسمنك هواسی صاغلام اولوب یغمورلری کثرتلی ، قیشی معتدل ، ایلك بهاری راطب ویازی زیاده حاردر. بوقسم جزایرك اك منبت ومعادنده اك زنکین اراضیسنی احتوا ایدر . بحرسفید ایله جبال مذکوره آره‌سنده‌کی محتوی اراضیده برکتلی اولوب دمیر معدنلری کشف ایدلمشدر .

یایلا قسمی ، شمالاً ، بیوك اطلاس طاغلریله محاط اوله‌رق بحر سفید روزکارلرینه مسدود اولدیغی ایچون قیشی و یازی سرت و شدید اولوب یازین حرارت ٤٥ درجه‌یه قدر صعود ایدر . بو قسم آز عارضه‌لی بر یایلا اولوب (حلفا) تسمیه اولنان نبات خدایی نابت اوله‌رق حاصل اولور . جهت جنوبیه‌ده‌کی صحرا اراضیسی ایسه یغموردن همان بالکلیه محروم اوله‌رق کوندوزی زیاده صیجاق وکیجه‌سی پك صغوقدر . قیشین برودتی یازین حرارتی زیاده‌در .

جزایرده جریان ایدن انهارك اك مشهوری (وادی الشلیف) تسمیه اولنان نهردر. جهت جنوبیه‌ده جریان ایدن بعض انهار بحره واصل اولمیه‌رق قومل ایچنده غائب اولور .

جزایرك اك منبت قسمی تل اراضیسی اولوب زیتون ، پورتقال ، لیمون و آصمه وانواع حبوبات حاصل اولور . یایلا قسمی قابل زراعت اولمیوب برچوق کوللری مشتملدر . صحرا جهتی ایسه بعض واحه‌لری استثنا ایدلدیکی حالده هیئت عمومیه‌سیله بیابان‌دن عبارتدر . جزایرده سیملی قورشون ، باقر ، ودمیر ، معادنیله غرانیت طاشی منابعی موجوددر .

جزایر مملکتنده (٤٨٢٤٠٠٠) قدر نفوس موجود اولوب قسم اعظمی تل حوالیسنده ساکندر. اهالی عموماً دین مبین اسلام ایله متدین اوله‌رق عرب وترك اقوامندن مرکبدر.

تعریفات ملکیه : جزایرك اك غلبه‌لك جهتی تل حوالیسی اولدیغی ایچون اك بیوك شهرلری دخی بو حوالیده‌در .

جزایر مملکتی (جزایر) ، (اوران) یاخود (وهران) و (قسطنطین) اسمنده اوچ سنجاغه منقسمدر :

جزایر سنجاغی : مملکتك وسطنده اولوب شرقاً قسطنطین وغرباً اوران سنجاقلری ایله احاطه ایدلمشدر. مرکز اداره‌سی ٩٢ بیك نفوسی حاوی (جزایر) شهریدر .

اتصالنده بولنان (مصطفی) بلده‌سی ٣٠ بیك نفوسی محتوی اولوب جزایرله برلشمشدر .

ساحلده (دەللی = Dellys) (١٣ بیك نفوس) بلده‌سیله داخلده (بلیده) (٢٥ بیك نفوس) و (اورلئان ویل) شهرلری بو قسمك اك معرف بلده‌لرندندر .

جهت شرقیه‌ده بولنان قسطنطین سنجاغنك اك بیوك بلده‌سی ٤٧ بیك نفوسی حاوی قسطنطین شهریدر . بلدهٔ مذکوره‌ده ساحلدن ٦٣ کیلومترو قدر بعید اولوب اسکله‌سی (فلیب ویل = Philippville) (١٩ بیك ٥٠٠ نفوس) شهری ایسه‌ده بو سنجاغك اك بیوك اسکله‌سی ٣٢ بیك نفوسی حاوی (بون = Bône) بلده‌سیدر . ینه ساحلده واقع (بوژی = Bougie) [بجایه] شهری‌ده خیلی تجارت ایدر .

جهت غربیه‌ده بولنان اوران سنجاغنك اك معروف بلده‌سی

ساحل بحرده واقع (اوران=Oran)[وهران] (٨٠ بیك نفوس) شهر مستحکم وتجارتگاهیدر. اورانك مبتنی بولندیغی (مرسی الکبیر) لیمانی آفریقای شمالینك اك کوزل مرساسیدر. لیمانك اغزنده واقع بو اسمده‌کی قصبه‌سی ١٢ بیك نفوسی حاویدر . ینه ساحلده (مستغنم) [مستغانم] شهریله داخلده (تلمسان) (٣٢ بیك نفوس) و (ماسقارا = Mascara) [مسکره] (٢٠ بیك نفوس) و (سیدی بن عباس) بلده‌لری بو قسمك اك معروف شهرلریدر .

یایلا قسمنده معروف ومشهور بر شهر اولمیوب بو قسمك سکانی عمومیتله حال بدویتده‌در . صحرای کبیر جهتنده بعض کوزل ومنبت واحه‌لر موجوددر. اشبو واحه‌لرك اك مشهورلری (وادئ جدی) ایرماغیله ریان اولان (لاغوآت = Lagouat) واحه‌سیله (غاردایا = Gardaïa) و (اوآرغلا = Ouargla) واحه‌لریدر .

جغرافیای اقتصادی : جزایر معادنده افریقانك اك زنکین اقسامندن اولوب جزایر سنجاغنده باقر، دمیر وقورشون طمارلری اوران و قسطنطین سنجاقلرنده سیملی قورشون، توتیا، مانغانز، جیوه، دمیر وکوکرد منابعی کشف ایدلمشدر . معدن کموری قطعیاً موجود دکلدر. انشاآتده مستعمل طاشلری متنوع وکثیرتلیدر. جزایرك حاصلات نباتیه‌سی خیلی کثرتلی اولوب تل قسمنده حبوبات، هرنوع میوه و سبزه اوزوم، بادم، انجیر، حلفا، زیتون نشو ونما بولور. ترفنده میوه وسبزه اخراجاتندن طولایی خیلی استفاده ایدلمکده‌در .

ادخالات واخراجات : ۱۸۹۹ سنه‌سنده جزایر مملکتنك ادخالاتی ۳۲۵،٥ واخراجاتی ۳۱۰ ملیون فرانق قیمتنده ایدی اك مشهور مواد اخراجیه‌سی اوزوم ومواد كئولیه حبوبات ، حیوانات ، توتون ، دری ، یوك ، حلفا ، منطار ، دمیر ، میوه وسائره‌در .

واردات ومصارف : ۱۹۰۰ سنه‌سنده واردات ومصارفك هربری ٥٥ ملیون فرانقه بالغ اولمشدر .

یوللر : جزایر مملکتی ۲ ۹۳۳ کیلومترو طولنده دمیر یولنه ، و ۶ بیك کیلومترو شوسه‌یه مالکدر .

پوسته وتلغراف : جزایرده ٥۹۰ پوسته ٤۸۸ تلغراف مرکزی موجود اولوب تلغراف خطوطنك طولی ۲۷ بیك کیلومترودر .

۲) فاس : فاس مملکتی (مغرب اقصی) اسمیله دخی معروفدر . بلاد بربریه‌نك نهایت غربیه‌سندن عبارت اولان مملکت مذکوره (٤۳۹ ۰۰۰) کیلومترو مربعی مساحهٔ سطحیه‌یی حاویدر .

اطلس سلسلهٔ جبالی بو مملکتده بیوك اطلس وکوچك اطلس نامیله امتداد ایدوب بیوك اطلس جبالی اوزرنده واقع (جبل عیاشی) نام تپه (٤٥۰۰) مترو ارتفاعنه قدر واصل اولور .

جهت جنوبیه‌ده امتداد ایدن کوچك اطلس طاغلرندن بشقه بحر محیط اطلاسی ساحلنه موازی اولمق اوزره (آنتی اطلس) سلسله‌سی امتداد ایدر .

(سبته) یاخود (جبل الطارق) بوغازی مقابلنده (سپارتل = Spartele) بورنی بحر محیط اطلاسی‌یه طوغری ایلرولمش اولوب بحر سفیده طوغری دخی (اوچ چتال = Tres Forcaas) بورنی چیقمشدر . بو ایکی بورون بیننده‌کی اراضی (ریف) اسمیله مسمی اوله‌رق طاغلق ورصیفلر ایله محاطدر.

اطلس طاغلرینك شمال جهتلری راطب ومعتدلدر. بعض مواقعده دوشن یغمورك ارتفاع سنویسی بر مترویه قدر واصل اولور. جبال مذکوره‌نك جنوب طرفی صحرای کبیر اجزاسندن اولوب رطوبتدن تمامیله محرومدر .

مملکت مذکوره‌ده جریان ایدن نهرلرك اك مهملری ، جبل عیاشیدن ظهور ایله بحر سفیده جریان ایدن (ملویه) نهری وبحر محیط اطلاسی‌یه انصباب ایدن (ام الربیعه) ایرماغیدر.

اراضینك قوهٔ انباتیه‌سی ارتفاعنه ودرجهٔ رطوبتنه تابعدر. صوباصار یرلرده سنوی اوچ دفعه محصول آلنه‌بیلور .

تعریفات ملکیه : مملکت مذکوره‌نك سکزدن طقوز ملیون راده‌سنده اولان اهالیسی عمومیتله دین مبین محمدی‌یه سالکدر. اهالیٔ مذکوره آوروپالیلرك (مور) تسمیه ایتدکلری قوم اولوب عرب نسلنه منسوبدر. تخمیناً اللی بیك قدر زنجی بولنور .

مملکت مذکوره‌نك مرکز اداره‌سی (فاس) یاخود (فس) شهری اولوب (سبو) اسمنده بر ایرماق ایله ریان اولان منبت

ومحصولدار بر وادیده مبنی و ١٥٠ بیك نفوسی محتویدر. شهر مذکور دولت ادریسیه زماننده یعنی هجرت نبویه‌نك ایکنجی عصری بدایتلرنده بنا ایدلمشدر. الیومده برچوق جوامع شریفه ومدارس علمیه‌یی محتویدر. اوچیوز مرمر ستون اوزرینه ارتکاز ایتمش اولان (جامع القرویین) شهرك اك بیوك مدار زینتیدر. بو نهرینه قاریشان فاس ایرماغی شهرك اورته‌سندن کچر. مرابطین زماننده انشا ایدلمش اولان (مراکش) شهری فاس حکومتنك ایکنجی مرکزی اولوب اطلاس جبالنك اتکلرنده مبنی وتقریباً ٥٠ بیك نفوسی محتویدر. (٢٠٠٠٠) نفوسی حاوی (مکینه) شهری غایت لطیف برموقعده اولوب فاس امیرلری موسم صیفی اوراده امرار ایدرلر.

فاس مملکتنك اك تجارتکاه شهرلری سواحلده مبنیدر. جبل الطارق بوغازی اوزرنده (طنجه) شهری فاسك اك تجارتکاه بلده‌سیدر. ٢٠ بیکه بالغ اولان نفوسنك ٧ بیکی یهودی و٢ بیکی اوروپالیلردن مرکبدر. سفرای اجنبیه عائله‌لری بوشهرده اقامت ایدرلر.

(تتوان) ٢٠ بیك نفوسی محتوی اولوب ساحلدن ٦ کیلومترو قدر ایچرووده‌در. بحر محیط اطلاسی ساحلنده (العرایش = Larache) (١٥ بیك نفوس) و (رباط = Rabal) و (مزغان)

یاخود (مازاغان = Masagan) (٣٥ بیك نفوس) و (مغادر = Magador) (٢٠ بیك نفوس) شهرلری فاس مملکتنك اك تجارتکاه بلده‌لریدر.

فاسك جهت غرب جنوبیه‌سنده واقع (ترونت = Taruant) بلده‌سی ١٠ بیك قدر نفوسی جامع اولوب صحرای کبیر واحه‌لریله تجارتی رواجلیدر. جغرافیون عربك (درن) تسمیه ایتدکلری اطلس سلسله‌سنك جنوبنده ومغرب اقصانك جهت شرقیه‌سنده (تافله = Tafilet) اراضیسی بولنه‌رق ١٠٠ بیك قدر نفوسی حاویدر. برچوق واحه‌لردن متشکل اولان اراضئ مذکوره‌نك اك معرف قصبه‌سی (آبو آم = Abouam) موقعی اولوب صحرای کبیر ایله خیلی تجارت ایدر.

اسپانیوللر بحر سفید ساحلنده (سبته) شهرینی و (ملیله) قلعه‌سنی و (په‌نون دو وه‌لز = Penon de Velz) و (زافارین = Zaffarine) یاخود (جعفرین) جزایر صغیره‌سنی ضبط ایتمشلردر.

جغرافیای اقتصادی: معادن: مغرب اقصاده باقر، دمیر، آلتون کموش، قورشون، انتیمون معادنی کثرتلی ایسه‌ده هنوز لایقیله استفاده ایدلمامکده‌در. قیا طوزی ومرمر و انشاآتده مستعمل سائر احجارده نادر دکلدر.

نباتات: فاس اراضیسی باخصوص شمال طرفلری منبت ومحصولدار اولوب قناللر و قیولر واسطه‌سیله اراضینك اروا و اسقاسی ممکن اولدیغندن حبوبات، سبزه، کتان، کنویر، اوزوم، زعفران، توتون،

شکر قامشی کبی مزروعاتك برکتله نشو ونماسنه مملکتك اقلیمی مساعددر.

زیتون، عناب، خرنوب، موز، طوت وبادم کبی اشجار میوه‌داری کثرتلی و انشاآتده مستعمل اغاجلری حاوی اورمانلری دخی خیلی وسعتلیدر.

حیوانات: بارکیر استر دوه قویون وکچی کبی حیوانات اهلیه‌سی مملکتك احتیاجاتنه کافی درجه‌ده‌در سواحلده ونهرلرده صید ماهیدن خیلی استفاده اولنور.

صنایع: صنایعی مترقی اولمامقله برابر فسلری و (ماروکن) نامیله تجارتده معروف اولان سختیانلری مشهوردر. منسوجات دستکاهلری خیلی زیاده‌در.

تجارت: ادخالاتی ٤٩ واخراجاتی ٣٩ ملیون فرانق راده‌سنده‌در. باشلیجه اخراجات امتعه‌سی حبوبات، دری، میوه، بال مومی، دوه‌قوشی تویی وماروکندن عبارتدر.

آفریقای داخلی

آفریقای داخلی بربرستان حدودندن قالاهاری چولنه قدر امتداد ایدوب صحرای کبیر، سودان و آفریقای استوائیی حاویدر.

§ ٤٥

صحرای کبیر

صحرای کبیر مصر و نوبه حدودندن بحر محیط اطلاسی‌یه وبربرستانك جنوبندن سنه‌غامبیا وسودانه قدر امتداد ایدر.

سطح ارضك اك بیوك بیابانی اولان صحرای کبیر ٤٥٠٠ کیلومترو طول ٧٥٠ - ١٥٠٠ کیلومترو عرضی اوله‌رق مساحهٔ سطحیه‌سی بلاد بربریه مربوط اولان اراضی ونیل وادیسی‌ده داخل حساب ایدلدیکی حالده ١١ ملیون کیلومترو مربعنه وبونلر خارج اولدیغی صورتده (٦ ٢٠٠ ٠٠٠) کیلومترو مربعنه بالغ اولور. یعنی اوروپا قطعه‌سنك ثلثانی قدر وسعته مالکدر.

مقدما ظن اولندیغی کبی صحرای کبیر عموماً قوملق ودوز دکلدر. بعضیلرینك ادعاسی وجهله صولری چکلمش اولان بربحر داخلینك قعری اولمدیغی‌ده شبهه‌سزدر. جزایرك جنوبنده ومصرك غربنده بعض یرلرك مقدما صو ایله مستور اولدیغی غیر قابل انکار اولمقله برابر هیئت عمومیه‌سی ایله صحرای کبیر ٣٥٠ - ٤٥٠ مترو ارتفاع وسطیده واسع بر یایلادر.

طرابلس غربك وسط طرفلری اقسام سائره سندن دها مرتفع اولوب بر چوق سلاسل جبال بوراده اجتماع ایدرك واسع وعارضه لی یایلالر تشكل ایتمشدر . (اهقار) یایلاسی تسمیه اولنان وبعض نقطه لری ٢٠٠٠ مترودن زیاده ارتفاعه مالك اولان بواراضی مرتفعه دن فزان حدودینه طوغری (تسیلی) و غرب جنوبه طوغری (آیر) و (تیبستی) ویا (تیبو) یایلالری امتداد ایدر .

اشبو تیبستی جبالنك اك مرتفع نقطه سی ٢٥٠٠ مترو قدر ارتفاعنده بر بركان منطفیدر . (اهقار) یایلاسنك جنوب غربیسنده وبحر محیط اطلاسی ساحلی یقیننده طاغلر موجوددر .

صحرای كبیرده نهر اطلاقنه شایان میاه جاریه یوقدر . اهقار جبالندن ظهور ایدن وادیلر برلشه رك (وادئ تفاسا سَتْ) اسمنده بر وادی تشكیل ایدرسه ده كرك بو وكرك جهت غربیه ده (ساقیة الحمرا) تسمیه اولنان وادی صولری چكلمش نهر یتاقلرندن عبارتدر . یاغمور یاغدیغنده بعض وادیلرك چوقور محللرینه بریكن صولر ازمدت ایچنده تبخر ایدر . بعض واحه لرده (سبخه) تسمیه اولنان صیغ كوللر موجوددر .

صحرای كبیرده صولی بر وادی ویا بر سبخه كنارنده ویا بر قیو یقیننده صولاق وسایه دار محللره تصادف اولنور كه عربلرك (واح) تسمیه ایتدكلری اشبو محللر بی پایان بر قوم

عماننده‌ن عبارت اولان بادیه مذكوره ده عادتا بر اطه منظره سنی ارائه ایدر .

بو مملكتك هواسی غایت یابس اولوب حرارتی ایام صیفیه ده تحملفرسا بر درجه ده در . كیجه لری مقیاس الحراره صفر درجه یه قدر نزول ایدر . قیشین بعض طرفلرنده انجماد درجه سنده برودت حاصل اولور . صحرای كبیر هر طرفدن جبال واراضی مرتفعه ایله محاط اولدیغندن دكز هواسندن محروم و بارانی پك نادردر . صحرای كبیرك بعض محللرینك یكرمی سنه ظرفنده بر دانه صو یوزی كورمدیكنی سیاحین بیان ایتمكده درلر . مع مافیه نادراً كونلرجه یاغمور یاغدیغی ده غیر واقع دكلدر .

صحرای كبیر سكاننده‌ن اك معروف اولانلر جهت شرقیه ده دولاشان واقوام اصلیهٔ زنجیه دن بولنان (تیبو) وطرابلس غرب ولایتنك جنوب غربیسنه مصادف اولان اراضیده كشت وگذار ایدن وجنسیت جهتیله بربرستان سكاننه مشابه اولان (توارق) قبیله لریدر . طرابلس غربدن حركت ایدن كاربانلر مرزوق و غات قصبه لرندن مرور ایدرك (تارسو) طاغلرینك جنوبنده واقع (بورقو = Borkou) طریقیله چاد كولی یقیننده (قوقا = Kouka) و (مائو = Maou) قصبه لرینه ویاخود (آیر) یاخود (ئه ر = Air) یولیله نیژر نهری اوزرنده بولنان (تیمبوقتو) یه كیدرلر . حیوانات وحشیه ویرایلرك تجاوزی وقوم فورتنه لری صحرای كبیر سیاحلری ایچون دائما پیش نظره آلنه جق احوال مهمه دن اولدیغندن ایكی اوچ بیك كشی طوپلانمدقجه مرزوقدن قافله حركت ایده مز .

جریان ایدرك هر ایکیسی ده چاد کولنه انصباب ایدر . یاغمور موسمنده شاری نهری فیضان ایدرك اطرافنده‌کی اورمانلقلری احاطه ایدر. چاد کولنه جهت شرقیه‌دن (بحر الغزال) اسمنده بر ایرماق جریان ایدرسه‌ده بو ایرماق یالکز فیضان زمانلرنده جاری اولوب دیکر مواسمده قورر.

حاصلات زراعیه: سودانده رطوبت شمالدن جنوبه طوغری تزاید ایدر. شمال طرفلرینك صحرای کبیردن قطعیاً فرقی یوقدر . جنوبه ایندلجه اراضینك قوهٔ احیائیه‌سی تزاید ایدرك جسیم اورمانلر حاصل اولور . اشبو اورمانلر درونده ارسلان، کرکدان، غزال، زراف، یبانی مانده، فیل، هیپوپوتام، دوه قوشی وانواع طیور وزواحفدن زهرلی ییلانلر و بطاقلق یرلرده و نهر ساحللرنده قپلان و تمساح کبی ییرتیجی حیوانلر متعیشدر .

چاد کولی حوضه‌سنده حبوبات، مصر، پر فستیغی، داری، پرنج وانواع سبزه حاصل اولور.

اشبو اورمانلری تشکیل ایدن اشجارك اك مهمی یاغ اغاجی ویا (قاری‌ته) تسمیه اولنان اغاجدرکه، جوز جسامتنده اولان میوه‌سندن ، یاغ اخراج اولنور. سودان مرکزینك حاصلات معدنیه‌سی همان مفقوددر.

سکنه: سودان مرکزینك نفوسی ۱۲ ملیون قدر تخمین

ایدلمکده‌در . مع مافیه بو مملکت الیوم اوزرنده ساکن اولان نفوسك برقاچ مثلنی بسلیه‌بیله‌جك درجه‌ده ثروت طبیعیه‌یه مالکدر . اشبو اهالینك قسم اعظمی دین مبین اسلام ایله متدیندرلر. سودانك ثروت طبیعیه‌سی جوارنده اولان اهالی‌یی جلب ایلدیکندن بو حال سودان اهالیسنك پك مختلف عروق وشعباته انقسامنی انتاج ایتمشدر .

انتوغرافیا اربابی سودان اهالیسنی باشلیجه اوچ جنسه تفریق ایتمکده‌درلر : اولا (قانوری = Canouri) ، (مارکی = Marghi) ، (موسقو = Mouskou) و (ماندارا = Mandara) وسائر قبیله‌لردن مرکب اولان اهالیٔ اصلیه، که رنکلری غایت سیاهدر . بو قبائل زنجی عرقنك هر درلو اوصاف ممتازه‌سنی حائزدرلر . ثانیاً (بربر) و (قابل) اقوامندن منشعب اولان طائفه‌لردرکه رنکلری دها آچیق وبنیه‌لری قوتلیدر. چاد کولی ساحلنده ساکن اولان (قامن-بو = Camen-Bou) یاخود (غنم) ویا (قانم) و بونلرك ساکن اولدقلری اراضی ایله (تیبستی) و (بورنو) ممالکی اره‌سنده واقع (اکیه = Eghié) و (بودوله = Bodolé) اراضیسنده اقامت ایدن (دایا = Daya) و (نیژر) و (بنوئه) حوضه‌لرنده ساکن اولوب (پول = Pouls) و (فلان = Fellan) ناملریله دخی تسمیه اولنان (فلاته = Fellata) اقوامی بو جنسدندر . ثالثاً (وادای) طرفلرنده‌کی مرعالرده

جریان ایدرك هر ایکیسی ده چاد کولنه انصباب ایدر . یاغمور موسمنده شاری نهری فیضان ایدرك اطرافنده‌کی اورمانلقلری احاطه ایدر . چاد کولنه جهت شرقیه‌دن (بحر الغزال) اسمنده بر ایرماق جریان ایدرسه‌ده بو ایرماق یالکز فیضان زمانلرنده جاری اولوب دیکر مواسمده قورور .

حاصلات زراعیه : سودانده رطوبت شمالدن جنوبه طوغری تزاید ایدر . شمال طرفلرینك صحرای کبیردن قطعیاً فرقی یوقدر . جنوبه اینلدکجه اراضینك قوۀ احیائیه‌سی تزاید ایدرك جسیم اورمانلر حاصل اولور . اشبو اورمانلر درونده ارسلان ، کرکدان ، غزال ، زرافه ، یبانی مانده ، فیل ، هیپوپوتام ، دوه قوشی وانواع طیور وزواحفدن زهرلی ییلانلر وبطاقلق یرلرده و نهر ساحللرنده قپلان و تمساح کبی یرتیجی حیوانلر متعیشدر .

چاد کولی حوضه‌سنده حبوبات ، مصر ، یر فستیغی ، داری ، پرنج وانواع سبزه حاصل اولور .

اشبو اورمانلری تشکیل ایدن اشجارك اڭ مهمی یاغ اغاجی ویا (قاری‌ته) تسمیه اولنان اغاجدرکه ، جوز جسامتنده اولان میوه‌سندن ، یاغ اخراج اولنور . سودان مرکزینك حاصلات معدنیه‌سی همان مفقوددر .

سکنه : سودان مرکزینك نفوسی ۱۲ ملیون قدر تخمین

ایدلمکده‌در . مع مافیه بو مملکت الیوم اوزرنده ساکن اولان نفوسك برقاچ مثلنی بسلیه‌بیله‌جك درجه‌ده ثروت طبیعیه‌یه مالکدر . اشبو اهالینك قسم اعظمی دین مبین اسلام ایله متدیندرلر . سودانك ثروت طبیعیه‌سی جوارنده اولان اهالی‌یی جلب ایلدیکندن بو حال سودان اهالیسنك پك مختلف عروق وشعباته انقسامنی انتاج ایتمشدر .

انتوغرافیا اربابی سودان اهالیسنی باشلیجه اوچ جنسه تفریق ایتمکده‌درلر : اولا (قانوری = Canouri) ، (مارکی = Marghi) ، (موسقو = Mouskou) و (ماندارا = Mandara) وسائر قبیله‌لردن مرکب اولان اهالی اصلیه ، که رنکلری غایت سیاهدر . بو قبائل زنجی عرقنك هر درلو اوصاف ممتازه‌سنی حائزدرلر . ثانیاً (بربر) و (قابل) اقوامندن منشعب اولان طائفه‌لردرکه رنکلری دها آچیق وبنیه‌لری قوتلیدر . چاد کولی ساحلنده ساکن اولان (قامن - بو = Camen-Bou) یاخود (غنم) ویا (قانم) و بونلرك ساکن اولدقلری اراضی ایله (تیبستی) و (بورنو) مملکتی اره‌سنده واقع (اکیه = Eghié) و (بودوله = Bodolé) اراضیسنده اقامت ایدن (دایا = Daya) و (نیژر) و (بنوئه) حوضه‌لرنده ساکن اولوب (پول = Pouls) و (فللان = Fellan) نامریله دخی تسمیه اولنان (فلاته = Fellata) اقوامی بو جنسدندر . ثالثاً (وادای) طرفلرنده‌کی مرعالرده

حالت بدویتده کشت و گذار ایدن اهالی اولوب عرب نسلنه
منسوبدرلر .

سودان غربی برطاقم کوچك قبائله منقسمدر. یکرمی اوتوز سنه مقدم سودان سکاننده وادایلیلر مملکت مذکوره‌ده اولدقجه قوی بر حکومت تشکیلنه سعی ایده‌رك شاری نهری حوضهٔ سفلاسنده (باغرمی=Bagrimi) و حوضهٔ علیاسنده (دار ـ رونغا=Dar-Ronga) طرفلرینی و (غنم) اراضیسنی ضبط ایتمشلر ایسه‌ده برمدت صکره قوت و مکنتلری زائل اولمشدر .

سودان مرکزنده الیوم (وادای=Ouadaï) ، (بورنو=Bornou) ، (سقوطو=Sokoto) و (آداموآ=Adamaoua) اسمنده درت یرلی حکومتی موجوددر .

وادای: سودان مرکزینك اك غربی جهتی اولوب (باغرمی = Baghrimi) (فیتری = Fitri) (قانم = Kanem) (دار-رونغا = Dar-Ronga) حوالیسی بو حکومتك زیر اداره‌سنده‌در. مملکت مذکوره ٤٤٠ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی شامل اولوب (٢٦٠٠٠٠٠) قدر تخمین ایدیلان نفوسی عموماً دین مبین اسلامه متدیندرلر. مرکز اداره‌سی (آبشر = Apcher) شهری اولوب یکرمی اوتوز بیك قدر نفوسی حاویدر. بو قصبه خرطومدن و بنغازیدن چادکولی جوا- رینه کیدن کاربانلرك اوغراغی اولدیغی ایچون اهمیت تجاریه‌سی زیاده‌در. (آبشر) ك شمالنده واقع وادایك مرکز قدیمی اولان

(وارا) یاخود (اوآرا=Ouara) قصبه‌سنده آفریقا سیاحیندن (فوغل=Vogel) تلف اولمشدر. باغرمی حکومتنك اداره‌سنده بولنان اراضینك وسعتی ١٨٣ بیك کیلومترو مربعی و نفوسی ١,٥ ملیون قدر تخمین اولنور. مرکزی اولان (ماسنیا = Massenya) شهری بو حوالینك بلاد معروفه‌سندندر .

بورنو: (بورنو) یاخود (برنوح) حکومتی چاد کولنك ساحل غربیسنده اولوب اراضیسی ١٤٨ بیك کیلومترو مربعدن عبارت اولدیغی حالده نفوسی ٥ میلیوندن زیاده اوله‌رق سودان حکومتلرینك اك ذی اقتداریدر .

سیاحیندن (بارت) و (ناحتیغال) بو مملکتده سیاحت ایده‌رك احوالی ارباب فنه طانتمشلردر . مقری ٧٠٠٠٠ نفوسی حاوی اولان (قوقا=Kouka) بلده‌سیدر. شهر مذکور چاد کولنك ساحل غربیسنه ١٦ کیلومترو بعید اولوب آفریقای داخلینك اك بیوك و تجارتگاه بلده‌لرندن بریدر. مرکز قدیم اولان (برنی=Birini) شهری (قوقا) قصبه‌سنك جنوبنده بولنوب (مرزوق) شهری ایله اره‌لرنده‌کی مسافه ١٦٠٠ کیلو- مترودر. صحرای کبیر حدودنده (سیندر = Sinder) قصبه‌سی ١٠ بیك نفوسی حاویدر. بورنولیلر (غنم) طرفلرینی دخی ضبط ایتدکلرندن مرکزی اولان (ماو=Mao) قصبه‌سیله برابر (قانم)

اراضیسی بورنو اجزاسندن معدوددر. شاری نهرینك حوضهٔ یسا-
رنده (قاثوق=Kasok) و (لاغوز=Lagone) اراضیسی دخی
١٥ بیك نفوسی حاوی (فارناق) شهریله برابر بورنویه تابعدر.
(لاغون) و (آداموآ) اراسنده واقع (ماندا=Manda) اراضیسی
قرانیت صحره‌لرندن متشكل جبال ایله محاط اولوب بو حوالیدن
واقع (مندیف=Mendif) قصبه‌سی ١٨٠٠ مترو ارتفاعنده‌در.
قوقانك جنوبنده (وغورفو) شهریله (ماندارا) قبیله‌سنك
مركزی اولان (دولوئو=Doloo) قصبه‌سی بودیارك شایان ذكر
بلده‌لرندندر.

سقوطو : سقوطو حكومتی سودانك غرب شمال طرفلرنده
ونیژر و بنوئه نهریله بورنو اراضیسی اره‌سنده بولنه‌رق ١٣٧
كیلومترو مربعی اراضیی (آداموآ) ایله برابر ١٢ ملیون قدر
نفوسی حاویدر. مركزی (وورنو=Wourno) شهریدر.
مركز قدیم اولان (سقوطو) مقدما ١٢٠٠٠٠ قدر نفوسی
حاوی اولدیغی حالده الیوم انجق (٨٠٠٠) نفوسی جامعدر.
سودانك اك بیوك شهرلری سقوطو حوالیسنده‌در. (قانو)
بلده‌سی ٣٥ بیك نفوسی حاوی تجارتگاه بر شهردر. نیژر نهری
حوضه‌سنده سقوطو حاكمنه تابع اولان (نوبه) حكومتنك
مركزی اولان (بیدا=Bida) شهری ٩٠ بیك و (یوروبا=
Youroba) حكومتنك مركزی اولان (ایلورین=Ylorin)
بلده‌سی ٧٠ بیك نفوسی محتوی بیوك و معمور شهرلردر.

آداموآ : آداموآ حكومتی سودان مركزینك غرب
جنوبنده بولنوب ٣٣٤ بیك كیلومترو مربعی اراضیی احتوا
ایدر. مركزی بنوئه نهری اوزرنده (١٥٠٠٠) نفوسی حاوی
(یولا=Yola) قصبه‌سی ایسه‌ده اك بیوك بلده‌سی ٢٥ الی ٣٠
بیك نفوسی محتوی (نغائون دره=Ngaoundéré) شهریدر.
جنوبده (بانیو=Banio) بلده‌سی فیل دیشی اخذ واعطاسیله
مشهوردر. سقوطو و آداموآ اراضیسی بعض جغرافیون سودان
مركزی صره‌سنده تعداد ایتمكده ایسه‌لرده بو محلك سودان
غربی اجزاسندن عد ایدلمسی دها مناسبدر.

سودان غربی

§ ٤٧

احوال طبیعیه‌سی

نیژر نهری، کینه کورفزی، بحر محیط اطلاسی و صحرای کبیر اره‌سنده‌کی اقلیم وسیع (سودان غربی) اسمیله معروفدر.

سودان غربی هیئت عمومیه‌سیله سطح بحردن پك آز مرتفع بر اووه تشکیل ایدر.

آنجق بش‌التیوز مترو ارتفاعنه واصل اوله‌بیلن (قونغو = Congo) جبالی، (نیژر) نهرینك مجرای علیاسی ایله (بیبر) و(فیل دیشی) ساحللری اره‌سنده امتداد ایدر. بو طاغلرك ارتفاعی آز اولوب سلسلهٔ جبالدن زیاده عارضه‌لی بر یایلایه مشابهدر.

جهت غربیه‌ده و (سیرالئونا) مملکتنك شرقنده (فوتا جالون = Futa-Djalon) طاغلری عارضه‌لی بر یایلا حصوله کتیرمشدر.

سودان غربینك اقلیمی سودان مرکزی اقلیمنه مشابه اولوب قیشین یبوست وحرارت متفاوته و یازین رطوبت وحرارت ثابته حکمفرمادر.

جنوبه تقرب ایلدکجه یاغمورلرك مقداری و مدت دوامی

تزاید ایدر. کینه کورفزنده سنه‌ده ٢٠٠ - ٢٥٠ کون (نیساندن تشرین ثانی‌یه قدر) یاغمور دوام ایتدیکی حالده (سیرالئونا) ساحلنده انجق سنه‌ده ١٤٠ کون و (سن‌لوئی) جوارنده ٣٥ کون یاغمور یاغمقده‌در.

سودان غربی سواحلی عظیم بر نصف دائره تشکیل ایدرك شمالدن جنوبه طوغری آتیده‌کی اسملرله تسمیه ایدلمشدر. (بلانقو) بروننده‌ن (یشیل برون) ه قدر (سنه‌غال ساحلی) و (یشیل برون) دن (روقسو = Roxo) برونه قدر (غامبیا) ساحلی تسمیه اولنوب دها اشاغیسی صره‌سیله (بیبر)، (فیل دیشی)، (آلتون) و (اسرا) سواحلی اسملرینی الور. (اسرا) سواحلنك شمال طرفنده (بنن = Benin) جنوب جهتنده (بیافرا = Biafra) کورفزلری واردر. سودانك سواحل شمالیه‌سی قیالق اولوب وسط طرفلرنده بر چوق قویلر و درین لیمانلر حاصل اولمشدر. بالخصوص جنوب جهتلری یعنی کینه کورفزی سواحلی صیغ وچامورلی اولوب سواحله یقین اوله‌رق طوزلی کوللر وبطاقلقلر زیاده‌در. سواحلنك بو صورتله تسمیه‌سی الیوم پك مستعمل اولمیوب آوروپالیلرك تأسیس ایتدکلری مستعمره‌لرك اسامیسیله توسیم ایدلمکده ایسه‌ده قدیماً موضوع اولان اسامینك دخی ذکری مناسب کورلمشدر.

انهار: بو مملکتده جاری اولان انهارك اك مشهورلری

شمالده (سنه‌غال) و(غامبيا) نهرلريله جهت جنوبيه‌ده (نيژر) نهر كبيريدر .

سنه‌غال نهری (باقهوی = Ba-khoy) و(بافينغ = Bafing) [١] ايافلرندن حاصل اولمشدر. يالكز فيضان زماننده، يعنی تموزدن تشرين‌اوله قدر، مجرای سفلا ووسطاسی آيری آيری سيرسفائنه قابل اولوب مجرای علياسنده شلاله‌لر بولنديغی ايچون سير سفائنه مساعد دكلدر. مجرای سفلاسی بحره موازی اوله‌رق دار و آلچق وقومسال بر ديل ايله دكزدن تفريق ايدلمشدر.

(نيژر) نهری ٤٢٠٠ كيلومترو طولنده اولوب حوضه‌سی ٢٠٥٠٠٠٠ كيلومترو مربعندن زياده‌در . نهر مذكور ليبريا حدودی يقيننده ظهور ايدوب شرق شماله طوغری جريان ايدرك (ده‌بو = Dhebo) و (فاژی‌بی = Fagibi) كوللرينی تشكيل ايدر . (نيژر) ك صاغ طرفندن اك مشهور اياغی اولان (بانی = Bani) نهری (ده‌بو) كولنك بر آز جنوبنده نهر اساسی‌يه ملاقی اولور . نهر مذكور (تيمبوقتو) جوارنده تبديل مجرا ايله ابتدا شرقه بعده شرق جنوبه و (بنوئه = Benoué) نهرينك انصبابندن صكره جنوبه توجه ايدرك ٢٥ بيك كيلومترو مربعی وسعتنده بر دلتا تشكيل ايدرك كينه كورفزينه منصب اولور . بو نهر غايت عريض اولوب جريانی

[١] (با) ماندينغا لساننده نهر ديمكدر. (بافينغ) نهر اسود و(باقهوی)، نهر ابيض معناسنی افاده ايدر.

دخی بطيدر . عرضی بعض محللرنده ٧٠٠ مترويه قدر واصل اولور. فيضان زمانلرنده ٢٠٠٠ مترو عرضنه قدر توسع ايدر .

سودان غربيده بو نهرلردن بشقه (غامبيا = Gamia) ، (سيرالئونا) ، (قاوه‌للی = Cavélly) ، (بانداما = Bandama) و(وولتا = volta) اسمنده برقاچ نهر دها جاری ايسه‌ده سير سفائنجه اهميتلری پك محدوددر .

حاصلات زراعيه: سودان غربيده قوهٔ انباتيه شمالدن جنوبه طوغری تزايد ايدر .

داری، مصر، يرفستقی، عرب داريسی وپرنج شايان حيرت درجه‌ده كثرت و بركتله نشو ونما بولور . غايت واسع وضيای شمس دخول ايده‌ميه‌جك درجه‌ده صيق اولان اورمانلری (بااوباب) و(بامبو) وسائر اشجار عظيمه‌يی محتويدر. بو اورمانلرده ارسلان ولئوپار انواعی ايله فيل كركدان وزرافه وسائر وحوش وانواع طيور پك كثرتليدر .

سكنه: سودان غربی سكنه‌سنك مقدارينی طوغرو اوله‌رق تقدير ممكن دكلدر .

جهت شماليه‌ده ساكن اولانلر صحرای كبير سكنه‌سنه مشابه ورنكلری سياه اولوب جنوب طرفلری ساكن اولان قبائلده زنجی عرقنك كافهٔ خواص متمايزه‌سی كوريلور .

اك مشهور قبيله‌لری داخلنده (يولوف = Yeuolofs)

(سونغای = Songhaï)، (ماندینغا = Mandingu)، یاخود (مالینکه = Malinké) وکینه کورفزی ساحلنده (فانتی = Fanti)، (آشانتی = Achanti)، (اثوئه = Eoué) و (داهومه‌ی = Dahomey) قبیله‌لری اولوب اکثریسی پتپرستدر.

تعریفات ملکیه: سودان غربیده فرانسه، انکلتره، پورتکیز، آلمانیا حکومتلری مستعمرات تشکیل ایتمشلردر.

١) فرانسه مستعمراتی: سنه‌غال حوالیسیله نیژر نهری حوضه‌سی وکینه کورفزنده بعض اراضی حکومت مشارالیهانك زیر اداره‌سنده‌در. فرانسه‌نك سنه‌غامبیا مستملکاتی ١٢٠ بیك کیلومترومربعی اراضی‌یی و ١٥٠ بیك نفوسی احتوا ایدر.

مستملکات مذکوره‌نك مرکز اداره‌سی برقسمی سنه‌غال نهرینك ساحل بحردن تقریباً اون کیلومترو قدر ایچرووده تشکیل ایتدیکی اطه اوزرنده ودیکر قسمی نهر مذکور ایله بحر محیط اطلاسی ارهسنده‌کی دیل اوزرنده مبنی و ٢٥ بیك نفوسی محتوی (سن‌لوئی = Saint-Louis) شهری اولوب یشیل برون بقیننده (داراق = Darak) قصبه‌ی لیمان موقعیدر. بر استاسیون حکمنده اولان نقاط مذکوره‌نك مهملری سنه‌غال نهری منصبدن منبعنه‌طوغری (داغانا = Dagana)، (پودور = Podor) (سالده = Saldé) موقعلری واردر.

(یشیل برون) ك قارشوسنده (غوره) تسمیه اولنان

کوچك وقیالق بر اطه اوزرنده واقع بو نامده‌کی قصبه ایله قارشوسنده ویشیل برون اوزرنده واقع اولوب بر دمیر یولی ایله (سن لوئی) یه مربوط اولان (داقار = Dakar) قصبه‌سی سنه‌غامبیانك مهم موقعلرندندر.

پورتکیز مستملکاتنك جنوبنده (پونغو = Pongo) و (مالاقوری = Melacori) نهرلریله ریان اولان اراضی دخی فرانسزلرك مستعمره‌لری اولوب بو اراضی مقدما (جنوب نهرلری = Rivieres du Sud) اسمیله سنه‌غامبیا مستملکاتنه مربوط اولدیغی حالده برقاچ سنه‌دنبری (فرانسز کینه‌سی) نامیله آیریجه براداره‌یه ربط اولنمشدر. بو ساحلده مهم قصبه ولیمان یوقدر. اقسام داخلیه‌سنده فرانسه حمایه‌سنده بولنان (فوتا. جالون = Foutadjalon) مملکتنده (تیمبو = Timbo) و (لابه = Labe) کبی مهم شهرلر واردر.

فرانسزلر سنه‌غال نهرینك شمالنده واقع (قاآرتا = Kaarta) اراضیسنده و نیژر حوضه‌سنده واقع (ساموری) و (قونغ) جهتلرنده دخی تأسیس حمایه ایتمشلردر.

انکلتره مستعمراتی: انکلیزلر ١٨٢١ سنه‌سندنبری غامبیا نهری محل انصبابنده، مرکزی (باتورست) شهری اولان کوچك براراضی‌یه صاحب اولوب اراضیٔ مذکوره‌نك وسعتی ١٠ بیك کیلومترو مربعنه و مقدار نفوسی ٥٠ بیکه بالغ اولمقده‌در.

پورتكيز مستعمراتی : پورتكيزلر سنه‌غامياده‌كی مستملكاتی مستعمرات سائره‌نك جمله‌سندن قديم اولوب ٣٧ بيك كيلومترو مربعی اراضی‌يی و ١٥٠ بيك نفوسی احتوا ايدر . مستملكات مذكوره (ريو غراند = Rio grand) نهری حوضه‌سيله بونك قارشوسنده پيساغوس اطه‌لرندن مركب اوله‌رق پورتكيزلر بوحواليده بعض مراكز تجاريه‌يه صاحبدرلر .

مركز اداره‌سی پيساغوس اطه‌لرندن (بولام) اطه‌سی اوزرنده واقع و ١٠٠٠ قدر نفوسی حاوی (بولام) قصبه‌سيدر . مدزمانده بيوك سفائن قصبه‌نك ليمانه واصل اوله‌بيلير . (پيسائو) اسمنده بر اطه اوزرنده ينه بو نامده‌كی قصبه‌ايله (ريوقاشه‌ئو) تسميه اولنان نهرك كنيش اغزنده واقع (قاشه‌او = Cacheo) (١٨٠٠ نفوس) و (ريوكه‌با) اوزرنده (كه‌با) ياخود (ژه‌با) موقعلری بومستملكه‌نك اك مهم نقاطندندر .

يرلی حكومتلر : سنه‌غال وغاميا نهرلری حوضه‌لرنده ساكن اولان يولوف، مانديه‌نغو وفولبه اقوامی كوچك كوچك حكومتلره منقسمدر . يولوفلرك اك مشهور حكومتلری غاميا حوضه‌سنده و(دانعار = Danaar) ياخود (سنه‌غال) و (سولام = Solam) و(باللای = Ballay) ياخود (بعا = Baa) حكومتلريدر . مانديه‌نغولرك تشكيل ايتدكلری حكومتلرك اك مشهورلری غاميا

نهری محل انصبابنك شمالنده مركزی (جليفره = Djilifrée) قصبه‌سی اولان (باررا = Barra) و (ووللی = Waully) حكومتلريدر .

فولبه حكومتلرينك اك مشهورلری (فوتا - دورو = Fouta-doro) حكومتی اولوب مركزی (مدينااللا = Medinalla) قصبه‌سيدر . سنه‌غاميانك اقسام داخليه‌سنده دها پك كوچك حكومتلر موجوددر .

انوار اسلاميت صحرای كبير وسوداندن بحر محيط اطلاسی ساحلنه طوغری توسع ايتمكده‌در . اقوام مذكوره‌نك اكثری قبول اسلام ايتمشلردر .

§ ٤٨

كينه سواحلی

سنه‌غال و غاميا سواحلنك جنوبندن يعنی (سيراله‌ئونه) بورننندن اعتباراً (لوپز) بورننه قدر امتداد ايدن و تقريباً ٣٧٠٠ كيلومترو طولنده اولان ساحل كينۀ عليا وياكينۀ شمالی ساحلی ناميله معروفدر . غايت صيغ اولديغندن كميلر ساحلدن اون اون ايكی كيلومترو آچيقده دورمغه مجبوردرلر . بوساحللرك جريانلری وفورتنه‌لری پك زياده‌در .

اهالیسی عموماً زنجی عرقنه منسوب اولوب اسلامیت بورالرده کیتدکجه توسع وانتشار ایتمکده‌در .

اونبشنجی عصر میلادیده سواحل مذکوره‌یی کشف ایدن پورتکیزلر یرلی اهالیده آلتون کورملری اوزرینه کینه‌نك نقاط مختلفه‌سنده مستعمره تشکیل ایتمشلر وفرانسزلر، هولانده‌لیلر، دانیمارقه‌لیلر، انکلیزلر، پورتکیزلری تعقیباً بورالره کلمشلردر . صکره‌لری دانیمارقه وهولانده مستملکاتی انکلتره‌یه انتقال ایلمش و ١٨٨٤ سنه‌سندنبری آلمانلر خیلی واسع اراضی استحصاله موفق اولمشلردر . مع مافیه اراضینك بطاقلق اولمسی جهتیله صتمه و سائر خسته‌لقلر کثرتلی اولدیغندن اوروپالیلر بو حوالینك اقلیمنه تحمل ایده‌مامکده‌درلر. بو حوالیدن آلتون توزی ، فیل دیشی ، زیوت نباتیه و بالمومی و صمغ اخراج اولنور .

کینه سواحلی (سیرالئونه) ، (بیبر)، (فیل دیشی)، (آلتون) سواحلی نامله بر طاقم اقسامه تقسیم ایدلمشدر .

سیرالئونه ساحلی : سیرالئونه اسمنده‌کی بورونك براز شمالندن بدأ ایله (مانو) ایرماغنك دکزه قاریشدیغی محله‌قدر دوام ایدن بوساحل واقسام داخلیه‌سی انکلتره دولتنك اداره‌سنده‌در . زنجیلرك اسکانلری ایچون تأسیس ایدلمش اولان اشبو مستملکه

٧١ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ١٢٧ بیك نفوسی حاویدر. اهالیسی پك مختلف اجناسدن متشکلدر . مرکزی اولان (فری توون = Freetown) بلده‌سی ٢٢ بیك نفوسی حاوی اولوب انکلتره‌نك سنه‌غامبیا وکینه‌ده‌کی مستملکات سائره‌سنك‌ده مرکزیدر .

بیبر ساحلی: بیبر ساحلی مانو ایرماغی محل انصبابندن (بالماس) بورونه قدر امتداد ایدر . آمریقاده اعتاق اولنان اسرای زنجیه‌نك اقامه‌سی ایچون تشکیل ایدلمش اولان بو مستملکه الیوم (لیبریا) اسمنده بر زنجی حکومتنك اداره‌سنده‌در. مملکت مذکوره ٨٥ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ١،٥ ملیون قدر نفوسی حاوی اوله‌رق مرکزی برکوچك لیمان اوزرنده ٥ بیك نفوسی محتوی (مونروویا) قصبه‌سیدر. جهت شرقیه‌سنده (ماری لند= Maryland) تسمیه اولنان اراضیده (هارپر=Harper) بلده‌سی ٩ بیك نفوسی حاویدر . اك باشلی اخراجاتی قهوه، هندستان جوزی، قاوچوق، فیل دیشی، خام شکر و بهاراتدر .

فیل دیشی ساحلی : بالماس بورنندن (تره پوآن = Thrée points) بورونه قدر امتداد ایدن ساحل فیل دیشی ساحلی اسمیله معروف اولوب فیل دیشی اخراجاتندن طولایی بو نام ایله تسمیه ایدلمشدر . کینه‌نك اك غلبه‌لك جهتی اولان

بو حوالینك اك مهم موقعلری (باسام = Bassam) و (آسینی = Assini) موقعلریدر . داخلده (قونغ) اسمنده بر حکومت اسلامیه بولنه‌رق مرکزی ینه بو اسمده ١٠ بیك نفوسی حاوی بر شهردر. بو حوالیده ساکن اولان و (قرو = Krou) تسمیه اولنان زنجیلر هر درلو صنایعه مستعددرلر .

آلتون ساحلی : التون توزی اخراجاتندن طولایی بو اسمله تسمیه ایدلمش اولان ساحل (تره‌پوان) [رؤس ثلاثه] برونندن و (ولتا) نهری محل انصبابنه قدر دوام ایدر . (آشانتی) ، (فانتی) ، (آسیم) اسمیله برچوق قبائله منقسم اولان اهالیٔ اصلیه‌سی خیلی ترقی ایتمش اولوب منتظم شهرلر انشا ایتمشلردر .

انکلیزلر ١٨٧١ سنه‌سنده بو ساحله یناشه‌رق ١٨٧٤ سنه‌سنده اشانتی حکومتیله اجرا ایتدکلری محاربه نتیجه‌سنده حوالیٔ مذکوره‌یی استملاك ایتمشلردر .

انکلتره‌نك بوراده‌کی مستملکاتی ١٠١ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ١,٥ ملیون نفوسی جامعدر . ساحلده اك مهم نقطه‌لری مرکز قدیم اولان (قاب قوآست قاستل = Kape coast castel) (١١ بیك نفوس) بلده‌سیله مرکز جدید اولان (آقرا = Accra) (١٦ بیك نفوس) شهریدر .

داخلده انکلیز حمایه‌سنده ٢٥ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی

و ١ ملیون نفوسی حاوی اولان (آشانتی) حکومتی موجود اولوب مرکزی ٧٠ بیك نفوسی محتوی (قوماسی = Koumassi) شهریدر .

آلمانلرك توغو مستملکه‌لری : انکلتره‌نك التون ساحلی مستملکه‌سیله فرانسه‌نك اسرا ساحلنده‌کی مستعمره‌سی اره‌سنده آلمانلرك (توغو) مستملکه‌لری واردر . انجق ٥٠ کیلومترو طولنده بر ساحله مالك اولوب داخله طوغری ١١ نجی عرض شمالی درجه‌سنه قدر امتداد ایدن و (توغولاند = Togo Land) اسمیله موسوم اولان بو مملکت ٨٧ بیك ٢٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی وتقریباً ٢ ملیون نفوسی جامعدر. بو نفوسك برقسمی دین مبین احمدی‌یه سالك اولوب بر چوق حکومات صغیره‌یه منقسمدر .

ساحلده (اوه = Eve) اسمنده بر قوم ساکن اوله‌رق مرکزلری (توغو) موقعیدر .

آلمانلرك موقع تجارتلری ساحلده (لوم = Lome) (پورتو سه‌غورو = Porto seguro) و پورتکیزلر طرفندن (کوچك پوپو) تسمیه ایدلمش اولان (آنه‌هو = Aneho) موقعلریدر . بو مملکتده هندستان جوزی و یاغی ایله قاوچق تجارتندن خیلی استفاده اولنور .

اسرا ساحلی : اسرا سواحلی توغو اراضیسندن نیژر

نهری دلتاسنك شرقنه قدر دوام ایدر. بوراده اولا فرانسزلرك (پو - پو) مستملکه‌لری واردر. اشبو مستملکه‌ده‌کی زنجی حکومتلرینك اك مهمی (داهومه = Dahomé) حکومتی اولوب فوق العاده منبت و محصولدار اولان اراضیسی ٢٠٠ بیك قدر نفوسی حاویدر. مرکزی ١٠ بیك نفوسی محتوی اولان (آبومه = Abomé) شهریدر. داهومه حکمدارینك عساکر خاصه‌سی ٤ بیك قدر قادینلردن متشکلدر. ساحلده واقع (وایدا = Vaida) بلده‌سی ٢٠ بیك نفوسی حاوی اولوب بو دیارك اك مهم مرکز تجارتیدر. وایدانك شرقنده ٣٠ بیك نفوسی حاوی (پورتو نووو = Porto Novo) شهری فرانسه حمایه‌سنده بولنان بر یرلی حکومتك مرکزیدر.

انکلتره‌نك لاغوس مستملکه‌سی: اسرا سواحلندن بیافرا کورفزینه قدر اولان اراضینك و اقسام داخلیه‌سنك برقسمی طوغریدن طوغری‌یه انکلتره اداره‌سنده اولوب دیکر طرفلری دولت مشار الیهانك حمایه‌سنده‌در. ٣٢ بیك نفوسی حاوی اولان لاغوس شهریله اطرافنده ٤٠٠ ٢ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ٩٠ بیك نفوسی احتوا ایدن محللر دولت مشارالیهانك اداره‌سنده‌در.

انکلتره حمایه‌سنده بولنان نیژر اراضیسی غایت واسع اولوب سودان غربیده حوضه حکومتلری اراضیسنه قدر توسع

ایتمشدر. نیژر مجرای سفلاسنك غربنده (یوروبا = Yoruba) حکومتی موجود اولوب مرکزی اولان (آبه او کوتا = Abéocuta) شهری ١٢٠ بیك نفوسی حاوی اوله‌رق بودیارك اك معروف بلده‌سیدر. نیژر نهرینك (بنین) اغزی جوارنده بو اسمده بر حکومت بولنه‌رق مرکزی ساحلده (آدو = Ado) یاخود (آقاسا) بلده‌سیدر.

سودان غربینك اقسام داخلیه‌سنده یعنی نیژر نهری حوضه‌سنده برچوق یرلی حکومتلری موجود اولوب بونلرك اك مهملری (ماسینا = Massina) و (غاندو = Gando) حکومتلریدر.

ماسینا حکومتی اراضیسی نیژر نهرینك تشکیل ایتدیکی نصف دائره‌نك داخلنده واك محدب طرفنده بولنوب تیمبوقتویه قدر امتداد ایدر. مرکزی نیژر نهری یقیننده (بانجه‌غارا = Bandjégara) قصبه‌سیدر. مقدما تیمبوقتو شهری دخی ماسینا اراضیسی داخلنده ایدی. تیمبوقتو بلده‌سی آفریقانك داخلینك اك قدیم واك معروف شهری عد اولنور. سکز یوز سنه اول انشا ایدلمش اولان مذکور شهر طرابلس غرب وسائر بر ستان حوالیسندن کلان کاربانلرك صوك مرحله‌لری اولوب بوراده سودان امتعه‌سیله کاربانلر واسطه‌سیله نقل اولنان اوروپا امتعه‌سی مبادله اولنور. بو شهرك نفوسی تجارت زمانلرنده ٥٠ بیکه تقرب ایتدیکی حالده اوقات سائره‌ده انجق ١٥ بیك راده‌سنده‌در.

ماسینا حکومتی ١٦٨ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ٤،٥ ملیون قدر نفوسی احتوا ایدر . جوارنده‌کی بر چوق یرلی حکومات اوزرینه ماسینالیلرك حکم ونفوذی جاریدر .

غاندو حکومتی اراضیسی دها واسع اولوب ٢٠٠ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یه ٥،٥ ملیون نفوسی شاملدر . مرکزی تقریباً ٣٠ بیك قدر نفوسی شامل اولان (غاندو = Gando) بلده‌سیدر .

بوحوالی قوهٔ خارقهٔ انباتیه‌سی دنیانك بشقه یرلرنده امثالی کوریله‌میه‌جك درجه‌ده واسع صیق اورمانلری ایله مشهور اولوب زنجیلردن عبارت اولان اهالیسی زراعت و حیوان یتیشدیرمکله اشتغال ایدرلر .

§ ٤٩

آفریقای استوائی

بیوك کوللر حوضه‌سندن اعتباراً بحر محیط اطلاسی ساحلنه و (نیژر) نهری دلتاسنك نهایتندن جنوبه طوغری امتداد ایدن اراضئ عظیمه‌که، آفریقانك تقسیمات عتیقه‌سنه کوره، سودان جنوبی وکینهٔ جنوبی حوالیسنی شاملدر. خط استوانك ایکی جهتنده بولندیغندن (آفریقای استوائی) اسمیله تسمیه اولنمشدر .

احوال اراضی وجبال : بو مملکتك اراضیسی سودانه مشابه اولوب وسط طرفلری دوز و بر درجه‌یه قدر منحط واطرافی مرتفع بر یایلا تشکیل ایدر . (تومبا = Tomba) و (ایکنجی لئوپولد) کوللرینك بولندیغی حوضهٔ داخلیه اك منحط جهتی اولوب ، بونك اطرافنده‌کی اراضی یایلا شکلنده کسب ارتفاع ایتمشدر. یالکز محیطك بعض جهتلرنده کتلهٔ منتظمهٔ جبلیه موجوددر . آفریقای استوائینك غرب طرفنده ٤٠٠٠ مترو ارتفاعه قدر واصل اولان (قامرون) جبالی ایله (سیرا شللا) و (سیرا موندا) وشرق جهتنده بیوك کوللر یایلاسنی تفریق ایدن (مفومبیرو = Mfoumbiro) و (قونده‌لونغو = Condeloungo) جبالی بولنور .

بو مملکتك حرارتی مقدما ظن اولندیغی درجه‌دن بك دون اوله‌رق وقت صیفده ٣٥ درجه‌یی کچمدیکی و اك صغوق

مواسمده اون ایکی درجه‌دن اشاغی اینمدیکی کشفیات اخیره ایله معلوم اولمشدر . غربه طوغری یاقلاشدقجه رطوبت تناقص ایدر . بحر محیط اطلاسی ساحلنده دخی شمالدن جنوبه طوغری رطوبت متناقصدر مثلا : (قمرون) ده یاغمورك ارتفاع وسطیسی ٤ متروبه بالغ اولدیغی حالده (غابون) ده آنجق ایکی و (لو آنغو = Loango) ده بر بچق مترویه واصل اوله‌بیلور .

انهار : بو مملکتده اهمیتلری ایکنجی درجه‌ده برچوق نهرلر ایله آفریقانك اك بیوك نهری اولان (قونغو) نهری جریان ایدر ، کوچك نهرلرك اك مهمی (اوغوئه = Ogoué) نهری اولوب ١٢٠٠ کیلومترو طوله مالکدر . (قونغو) نهری مجرای وسطیسنده برچوق شلاله‌لر تشکیل ایتدکدن صکره دوز و منحط اراضی‌یه داخل اوله‌رق ٣٠٠٠ مترو عرضه مالك اولدیغی حالده (لوپز) بورننك ایکی طرفنی احاطه ایدن عظیم بر دلتا ایله بحره انصباب ایدر . بو نهر سنه‌ده ایکی دفعه [شباطدن مایسه و ایلولدن کانون اوله قدر] فیضان ایدوب اطرافنده‌کی اراضی‌یی احاطه ایدر . صولرینك کثرتیله برابر منبعی صیغ و مجرای سفلاسنده عمقی آز ، مجرای وسطیسی برچوق شلاله‌لرله منقطع اولدیغی ایچون سیر سفائنه مساعد دکلدر .

قونغو نهری بالاده دخی بیان ایدیلدیکی وجهله حوضه داخل اولان اراضی اعتباریله آمریقاده واقع (آمازون) و (میسیسی -

میسوری) نهرلرندن صکره دنیانك اك بیوك نهریدر . بو نهر بیوك کوللر پایلاسنده (بانقوئه‌اولو = Bangouéolo) کولندن (لوآپولا=Luapoula) اسمیله ظهور ایدرك شماله توجهله (موئه‌رو) یاخود (مه‌رو) کولنی تشکیل و (تانغانیقا) کولندن چیقان (لوقوغا= Loukouga) ایرماغنی اخذ ایده‌رك خط استوانك بر درجه فوقنده (ستانله‌ی) شلاله‌سنه واصل اولور . قونغونك دیکر ایاغی اولان (لو آلابا = Loualaba) (کیسال) کولنی تشکیل ایده‌رك یدنجی عرض جنوبی درجه‌سنده نهر اساسی‌یه قاریشیر . وصاغدن (اوبانغی = Oubanki) وقاسای (قاسای=Kassaï) نهرلرینی اخذ ایدر . و (ستانله‌ی پول) موقعنده کنیشله‌یه‌رك اورته‌سنده بر کول تشکیل ایدر . دها اشاغیده (یه‌للالا = Yellala) شلاله‌سنی تشکیل ایتدکدن صکره غایت درین و کنیش بر قوی ایله بحر محیط اطلاسی‌یه انصباب ایدر . (قامروم) مستملکاتنده (سانغا=Sannaga)، فرانسه کینه‌سنده (اوغونه =Ogoné) ، پورتکیز والمانیا مستملکاتی اره‌سنده (قونن=Konnen) نهرلری دخی بحر محیط اطلاسی‌یه جریان ایدر . پورتکیز مستملکاتنك شرق جنوب طرفلرنده جریان ایدن (قوبانغو) . نهری قالاهاری چولنده‌کی قوملق اراضیده غائب اولور .

حاصلات نباتیه : آفریقای استوائینك حاصلات نباتیه‌سی سودانه مشابه اولوب شمال طرفی جسیم اورمانلرله و جنوب

جهتلری آمریقا (ساوان) لرینه مشابه واسع اراضیٔ خالیه ایله محاطدر .

اورمانلرنده خرما انواعیله بومبا ، آقازو ، وتیق و قاقاو کبی اشجار موجود اولوب ساوانلرده دخی غایت یوکسك چایرلره ونادراً آغاجلق محللره تصادف اولنور .

فیل ، هیپوپوتام ، پارس ، پانتر . غزال ، یبانی جاموس کبی حیواناتك اك کثرتلی اولدیغی محل بو حوالیدر .

آفریقای استوائیده توتون ، مصر ، داری وانواع سبزه ، پاموق پك کثرتله حاصل اولدیغی کبی قهوه زراعتی دخی خیلی ترقی ایتمشدر . بوجوارده (چه - چه) تسمیه اولنان بر نوع سینك صوقدیغی انسان وحیوانی تلف ایدر .

آفریقای استوائیك نفوسی قطعیاً معین اولمامقله برابر قرق ملیون قدر تخمین ایدلمکده‌در . اهالیٔ مرقومه باشلیجه (بانتو = Bantous) تسمیه اولنان زنجیلردن مرکب اولوب رنکلری سیاه ، صاچلری قیوریجق ، بورونلری باصیق ، الماجق کمیکلری چیقیقدر . مسکنلری یوکسك محللرده و نهر و بطاقلق کنارلرنده آغاج وچاموردن انشا ایتدکلری کلبه‌لردن عبارتدر . انسان اتی ییمك عادت وحشیه‌سی بو اقوامدن بعضیلری بیننده الآن جاریدر . (بانتو) قومی آره‌سنده متفرق اوله‌رق سائر اجناسه منسوب بعض اقوام دخی بولنمقده اولوب جمله‌سی زراعت و آوجیلق ایله تأمین معیشت ایدرلر .

تعریفات ملکیه : آفریقای استوائیده برچوق یرلی حکومتلر موجود اولوب بونلرك اك بیوکلری (بهمبا = Bemba) (مسیری = Msiri) (قازونغو = Kazongo) و (لوندا = Lounda) حکومتلریدر .

فرانسه ، آلمانیا وپورتکیز حکومتلری اولا سواحله ییناشه‌رق تدریجاً داخله طوغری توسیع حدود ایتمشلردر . داخلده دخی (قونغو) حکومت مستقله‌سی بولنمقده‌در .

١) آلمانیانك قامرون مستملکه‌سی : المانلرك بیافرا کورفزینك منتهاسنده یعنی فرناندوپو اطه‌سی قارشوسنده‌کی ساحلی ضبط ایدرك داخله طوغری توسیع حد ایتمشلردر . (قامرون) مستعمره‌سی نامیله معروف اولان بو اراضیده (سن طوما) (پرنسیپ) و (فرناندوپو) اطه‌لرندن مروری تصور اولنان خط مستقیم استقامتنده (قامرون) سلسله جبالی امتداد ایدر . بوجبالك نقطهٔ انتهائیه‌سی ساحل بحرده (مونغا مالوبه = Monga ma Louba) یاخود (قامرون) تسمیه اولنان طاغدرکه ٣٩٦٠ مترو ارتفاعنه قدر واصل اولان یاماجلری ٣٠٠٠ مترو ارتفاعنه قدر تمامیله اورمانلرله مستوردر .

بو مملکتده جریان ایدن نهرلرك اك بیوکلری (سانه‌غا) و (مونغو = Moung) نهرلری اولوب منصبلرندن اعتباراً ٦٠ کیلومترویه قدر سیر سفائنه مساعددرلر .

بیافرا کورفزینك منتهاسنده تشکل ایدن (قامرون) کورفزندن (بنوئه) مجرای علیاسنك جهت شرقیه‌سنه قدر امتداد ایدن مستملکات مذکوره ٤٩٥ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ٣,٥ ملیون قدر نفوسی احتوا ایدر . اهالیسنك عمومیته یقین مقداری (بانتو) زنجیلرندن مرکبدر . مرکز اداره‌سی (ووری=Wori) اسمنده برکوچك نهرك محل انصبابنده (قامرون) بلده‌سیدر . (مونغا مالوبا) طاغنك جنوبنده وساحل بحرده (ویقتوریا) موقعی کوندن کونه ترقی ایتمکده‌در.

(قامرون) جبالی اتکنده (دوآللا = Doualla) قومی ساکن اولوب مرکزی ٧٠٠ مترو ارتفاعنده (بوئه آ=Boea موقعیدر . داخلده (بارومبی = Barombi) ، (یه‌اوندو = Yeundo) و(قایزرویلهلمس بورغ=Kaiser Wilhelmsburg استاسیونلری مشهوردر .

فرانسز مستعمراتی: فرانسزلر (غابون) ایرماغی محل انصبابنده برکوچك مستعمره تشکیل ایتدکلری حالده تدریجاً (لوآنغو) ساحلنه و (اوغوئه آ) نهری مجرای علیاسنه طوغری توسیع ایدرك داخلاً قونغو مجرای وسطاسنه قدر واصل اولمشلردر. مقدما (غابون) اسمیله معروف اولدیغی حالده، الیوم (فرانسز قونغوسی) تسمیه اولنان بو اراضی (٦٧٠ ٠٠٠) کیلومترو مربعی مساحه‌یی وبش ملیونه قریب نفوسی حاویدر . غابون نهرینك اغزنده حاصل اولان لیمان اوزرنده (لیبرویل=Libreville)

شهری ایله ساحلده (لوآنغو) بلده‌سی و(اوغوئه) مجرای علیاسنده (فرانسویل) و (قونغو) نهری اوزرنده (برازاویل = Brazzavile) موقعلری موجوددر . بو مستملکاتك زیوت نباتیه، فیل دیشی، قاوچوق اخراجاتی زیاده‌در .

پورتکیز مستملکاتی: آفریقای استوائیده قونغو نهرینك صاغ طرفنده بولنان (قابندا) اراضیسی پورتکیز حکومتنه عائد اولوب دولت مشارالیهانك انغولا مستملکاتنه مربوطدر .

قونغو حکومت مستقله‌سی: قونغو نهری محل انصبابندن (بیوك کوللر) یایلاسنه قدر بتون حوالئ داخلیه‌یی محتوی اولوب ٢ ملیون ٢٢٥ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی جامعدر. مقدار نفوسی ، بعضیلری ١٥ ملیون تخمین ایتدکلری حالده بعض جغرافیون ٣٠ ملیونه قدر چیقارمقده‌درلر . بو حکومت (قونغو) نهری محل انصبابنك شمالنده ٣٧ کیلومترو طولنده دار بر ساحله مالکدر . مملکت مذکوره بلجیقا ایله قرالنك تحت حکومتنده اولوب (بوما)ده مقیم بر والئ عمومی معرفتیله اداره ایدلمکده‌در .

مرکزی قونغو نهرینك محل انصبابندن ٩٥ کیلومترو ایچروده وصاغ ساحلنده (بوما = Boma) شهریدر. ساحلده (ماتادی = Matadi) و (بانانا Banana) لیمانلریله داخلده قونغو نهرینك (ستانله‌ی پول) تسمیه اولنان کنیش

محلنده (لئوپولدویل) شهری و (کینشاسا = Kinchassa) و(ستانله‌ی فال= Stanley-fall) موقعلری اوروپالیلرك تجارت محللریدر .

جغرافیای اقتصادی : حاصلات ارضیه . - قونغو حوضه‌سنده باقر ، دمیر ، قورشون ، وکوکورد منابعی کشف ایدلمشدر . یرلیلر اولدنبری باقر اخراج و اذابه ایتمك صنعتنه واقفدرلر . قونغو نهری حوضه‌سی قومسال محللری حاوی اولمقله برابر منبت و محصولدار اراضیسی دخی نادر دکلدر . پاموق ، کتان ، کندیر ، قهوه ، قاقاو ، ومانیوقا حاصلاتی سنه‌دن سنه‌یه تزاید ایتمکده‌در . اورمانلری تصور اولنه‌میه‌جق درجه‌ده وسعتلی وصیقدر .

بو اورمانلرده ارسلان ، پانتر پارس کبی ییرتیجی حیوانلر و بطاقلق محللرده دهشتلی تمساحلر پك زیاده‌در . فیللرك و میمونلرك اك کثرتلی بولندیغی حوالی بورالریدر .

بودجه : ١٨٩١ سنه‌سنده وارداتی ٣٠ ومصارفی ٣١ ملیون فرانقدن عبارت ایدی .

تجارت : ١٨٩٠ سنهٔ میلادیه‌سنده ادخالاتی ٣١ ملیون واخراجاتی ٥١ ملیون فرانق ایدی . اك باشلی اخراجات امتعه‌سی قاوچوق ، فیل دیشی ، زیوت نباتیه وهندستان جویزیدر .

شمندوفر : ماتادی‌ایله لئوپولد ویل اره‌سنده ٣٩٨ کیلومترو طولنده بر دمیر یولی خطی انشا ایدلمشدر .

پوسته : قونغو حکومتی پوسته اتحاد عمومیسنه داخل ایسه‌ده پوسته معاملاتی هنوز توسع ایده‌مدیکندن یالکز ٢٠ پوسته مرکزینه مالك اولوب تعاطی اولنان مکاتیبك مقدار سنویسی انجق ٢٠٠ بیك راده‌سنده‌در .

§ ٥٠

آفریقای جنوبی

آفریقای جنوبی رووما نهرینك جنوبنده بولنان اراضیی محتویدر .

احوال اراضی وجبال : آفریقای جنوبی اوچ جهتدن یعنی غرب ، جنوب وشرق طرفلرندن اراضی مرتفعه ایله محاط اوله‌رق (قالاهاری) چوللك شمال طرفلری یعنی نغامی کولی حوضه سائر یرلردن دها منحطدر .

جهت غربیه‌ده امتداد ایدن سلاسلك یوکسك نقطه‌لری انجق ایکی بیك مترو ارتفاعنه واصل اوله‌بیلور . جنوب طرفنده (قارره=Karrée)یایلاسیله (روققه‌ولد=Rokkeveld) و (نیوه‌ولد = Nieuweveld) و (جوارت = Zwart) . شرق طرفنده (دراقنبرغ = Drakenberg) و (راندبرغ = Randberg) سلسله‌لری امتداد ایدر . (دراقنبرغ) سلسله‌سی جمله‌سندن مرتفع اولوب بعض نقاطی ٣٠٠٠ مترو ارتفاعه واصل اولور .

انهار : آفریقای جنوبیده جریان ایدن انهارك اك مهملری (رووما)، (لیمپوپو)، (اورانژ) و (زامبزی) نهرلریدر .

(رووما) نهری، موزامبیك مملکتنك شمالنده بحره منصب اولور .

(لیمپوپو = Limpopo) نهری ، ترانسوال مملکتنك حدود شمالیه‌سنی تحدید ایدرك بحر محیط هندی‌یه انصباب ایدر. ترانسوال ایله اورانژ مملکتلرینی یکدیکرندن تفریق ایدن (اورانژ = Orange) نهری (دراقنبرغ) طاغلرندن ظهور و (وال = Waal) ایاغیله کسب جسامت ایدرك آفریقای جنوبی‌یی شرقدن غربه طوغری قطع ایتدکدنصکره بحر محیط اطلاسی‌یه دوکیلور. ١٨٠٠ کیلومترودن زیاده طوله مالك اولان بو نهرك مجراسنده بر چوق شلاله‌لر بولندیغی ایچون ، سیر سفائنه مساعد دکلدر .

(زامبزی = Zambezi) آفریقای داخلیده قونغونك قاسای ایاغنك منبعی جوارندن ظهور ایدوب غربدن شرقه طوغری جریان ایدرك بیوك بر دلتا ایله (موزامبیق) قنالنه منصب اولور. ٢٩٦٠ کیلومترو طولنده اولان نهر مذکورك حوضه‌سنه واصل اولان اراضینك وسعتی ١,٥ ملیون کیلومترو مربعنه یقیندر.

اقلیم : آفریقای جنوبینك اقلیمی بحر سفیددن سودانه قدر اولان ممالکك اقلیمنه مشابهدر . هر ایکیسنده‌ده خط استوایه تقرب اولندقجه رطوبت تزاید ایدر. آفریقای جنوبیده خط استوانك یکرمی درجه جنوبنه قدر اولان محللرده (نصف کرهٔ شمالیده قیش موسمنه مصادف اولان) موسم صیفده کثرتله

یاغمورلر دوشه‌رك (نصف کرهٔ شمالیده زمان صیفه مصادف اولان) قیش موسمنده یبوست حکمفرمادر.

آفریقای جنوبیده شمالدن جنوبه طوغری حرارت تناقص ایدر. ٢٠-٢٣ عرض درجه‌سنده‌کی اراضی، (نصف کرهٔ شمالیده‌کی صحرای کبیره مشابه اوله‌رق) یاغموردن تمامیله محروم بیابانلردن عبارتدر . اشبو عرض درجه‌لری اره‌سنده بولنان (قالاهاری) چولی آفریقای جنوبینك صحرای کبیری عد اولنور. ٣٢ درجه‌نك جنوبنده بولنان ممالك ایسه بربرستان حوالیسنه مشابه اوله‌رق حرارتی و رطوبتی معتدل وادیلردن متشکلدر .

آفریقای جنوبی سواحلنك طولی مملکتك وسعتنه و آفریقانك اقسام سائره‌سنه نسبتله زیاده ایسه‌ده غرب ساحلی بالنسبه دوز و هموار اولوب قوی و لیمانلری پك آزدر . جنوب طرفلرنده جبال ، دکزه قدر واصل اولدیغندن درین اولوب برونلری وقوی و لیمانلری کثرتلیدر. سواحل شرقیه‌سی صیغلق اوله‌رق قورای یبغینلریله محاطدر .

حاصلات نباتیه ومعدنیه : آفریقای جنوبینك اقلیمی کبی حاصلات نباتیه‌سی دخی مختلف اولوب باشلیجه اوچ منطقهٔ زراعته تقسیم اولنور: شمال طرفلرنده‌کی (ساوان) منطقه‌سنده غایت واسع چایرلقلر موجوددر . تأثیر حرارت شمسیه ایله بو چایرلر وقت وقت محترق اولدیغندن و اکثریا فیضان

میاهه معروض بولندیغندن بورالرده متعیش اولان حیوانات وحشیه خط استوانك شمال طرفلرینه نسبتله پك آزدر. دیكر طرفدن (چه - چه) تسمیه اولنان زهرلی سنكلر دخی حیوانات اهلیه‌یه ضرر ایراث ایتمكده‌در . ایكنجی منطقه اولان قالاهاری چولی صحرای كبیرك بر كوچك مودلی حكمنده اولوب قوهٔ انباتیه‌دن محرومدر . اوچنجی منطقه بحرسفید اقلیمنه مشابه اولوب انواع حبوبات ولیمون وپورتقال حاصل اولور .

آفریقای جنوبینك ثروت معدنیه‌سی پك مهمدر. وهمان هر كون وقوعبولان كشفیات جدیده ایله بو اهمیت تزاید ایتمكده‌در . وال نهرینك شرق طرفنده (غریقا-لند = Gri-qua-Land) اراضیسنده و بالخصوص (كیمبرله‌ی = Kimberley) و (بارقله‌ی = Barkley) جوارلرنده الماس و ترانسوالده (قلرقس‌دورپ = Klerksdorp) ، (مافكینغ = Mafeking) ، (یوهانسبورغ = Yohannsbourg) و (لیدسدورپ = Leydsdorp) یقینلرنده و مملكت مذكوره‌نك جهت شرق جنوبنه مصادف اولان (سوازی لند = Swasi-Land) و(ماتابل‌لند = Matabel-Land) اراضیسنده آلتون حاصلاتی پك زیاده‌در . دمیر ، باقر ، كمور ، منابعی دخی خیلی بركتلیدر .

سكنه : آفریقای جنوبی اهالیسنك اكثری باتو جنسنه منسوب قبائل زنجیه‌دن مركب اولوب اك مشهورلری (آمبوئللا =

Amboella) ، (باروچه = Barotsé) ، (مابوندا = Mabonnda) ، (په‌چوآنه = Petsouana) ، (ماتابه‌له = Matabélé) ، (قافر) و(زولو = Solos) قبیله‌لریدر . بونلر حیوانات یتشدیرمك ایله وزراعت وحراثت ایله اشتغال ایدرلر. زولولر جسور وجنكجو برقبیله‌در. جهت غربیه‌ده اقامت ایدن (هوتانتو = Hotantots) قومی باشلی باشنه برعرق تشكیل ایدر .

هولانده مهاجرلری (بور) [١] یعنی زراع وكویلی اسمیله معروف اولوب نفس قاپ مستملكه‌سنده، اورانژ وترانسوال مملكتلرنده ساكندرلر .

تعریفات ملكیه : اوروپا حكومتلرندن اوچی آفریقای جنوبیده مستملكات جسیمه‌یه صاحبدرلر :

پورتكیز مستملكاتی : پورتكیزلر جهت غربیه‌ده آنغولا و جهت شرقیه‌ده موزامبیق مستملكاتنه مالكدرلر .

آنغولا مستملكاتی : (١ ٣١٥ ٠٠٠) كیلومترو مربعی اراضیی وایكی ملیون قدر نفوسی شامل اولوب قونغو نهری محل انصبابنك جنوبندن قونن نهری منصبنه وداخلاً زامبزی نهری ساحلنه قدر امتداد ایدر . (انغولا) اسم عمومیسیله موسوم اولان مملكت مذكوره‌نك شمال طرفنده (قونغو) و (انغولا)

[١] (بویر = Bauer) كلمه‌سی طوغری اوله‌رق (بور = Bour) تلفظ اولنور .

و وسطنه (بنغالا = Bengala) و جنوبنه (موسامدس = Mossamedes) تسمیه اولنور. مرکز اداره‌سی ساحل بحرده (لوآندا = San Polo de Loanda) قصبه‌سی اولوب ١٢ بیك نفوسی حاویدر. (بنغوئلا = Bengouella) و (موسامدس = Mossamédés) موقعلری ساحل بحرده تجارت مرکزلریدر.

جهت شمالیه‌ده قونغو حوالیسنده (سان آنتونیو = San Antonio) قصبه‌سی ایله داخلده و (قوآنزا) نهری اوزرنده (پونغو - آنتونیو = Poungo - Antonio) بلده‌سی بو حوالینك معروف موقعلرندندر.

آفریقای شرقی یاخود (موزامبیه = Mozambique) مستملکاتی: پورتکیز حکومتنك آفریقای شرقی مستعمره‌سی (دلاغوآ = Delagoua) قویندن (دلغادو = Delgado) برونه قدر امتداد ایدر. قافرستان ساحلی نامی دخی ویریلان بو ساحل الجق و قومسال اولوب سفائنه مرجع اوله‌بیله‌جك لیمانلره مالك دکلدر. جغرافیون عرب طرفندن الجق معناسنی مفید اولمق اوزره (سفاله) تسمیه ایدلمسی بوندن نشئت ایتمش اولدیغی شبهه‌سزدر.

آفریقای شرقینك الڭ بیوك ماء جاریسی اولان (زامبزی) نهریله (نهر التمساح) نامی‌ده ویریلان (لیمپوپو) نهری بوراده جریان ایدر. جنوباً انکلتره‌نك قاب مستملکاتی ملحقاتندن

(زولولاند) و شمالاً آلمانیانك آفریقای شرقی مستعمره‌سیله محاط اولوب غربی ترانسوال مملکتنه و آفریقای وسطی‌یه ونیاسه کولی ساحلنه قدر امتدادایدن مملکت مذکوره (زامبزی) نهریله ایکی قسمه ایریلورکه شمال طرفنه (موزامبیك) وجنوب جهتنه (لورانسومارکز) نامی ویریلور. مملکت مذکوره ١٨٩٢ سنه‌سی غوتا سالنامه‌سنه نظراً ٧٦٧ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی ٣ ملیون ١٢٠ بیك نفوسی محتویدر.

اشبو مستعمره‌نك مرکز اداره‌سی ساحله پك یقین براطه اوزرنده‌واقع (موزامبیق) بلده‌سی اولوب ٧ بیك نفوسی حاویدر. اوروپالیلرك (سوفالا) تسمیه ایتدکلری (سفاله) یاخود (سفالة السودان) قصبه‌سی تقریباً ٢٠ نجی درجه‌سنده بولنوب قرون وسطاده تجارت ومعموریتندن و باخصوص آلتون توزی وفیل دیشی اخراجاتندن طولایی پك مشهور ومعمور برشهر اولدیغی حالده الیوم یالکز ٢٠٠٠ نفوسی محتوی کوچك بر قصبه‌در. دلاغوآ لیمانی اوزرنده (لورانسومارکز) شهری (٣ بیك نفوس) ٢٨٢ کیلومترو طولنده بر دمیر یولی ایله ترانسوال خطوط حدیدیه‌سنه ربط ایدلدیکی ایچون اهمیت تجاریه‌سی کوندن کونه ارتمقده‌در. مدار سرطانك براز جنوبنده (اینهامبه = Inhambé) (١٠ بیك نفوس) شهریله (زامبزی) دلتاسنده (کلیمان) (٦ بیك نفوس) بلده‌سی وزامبزی اوزرنده (تته = Tété) موقع لطیفی بو مستعمره‌نك الڭ معروف بلادندندر.

غربیسی ١٤°٤٥′ عرض شمالیده و ١٤°٣٥′ طول غربیده بولنان (بشیل برون) اولدیغندن قطعهٔ مذکوره‌نك (اطه‌لر خارج اولمق اوزره) عرض شمالینك ٣٧°٢٠′ سیله عرض جنوبینك ٣٤°٥١′ سی بیننده و طول شرقینك ٥١°٢٨′ سیله طول غربینك ١٤°٣٥′ سی اره‌سنده بولندیغی آکلاشیلور .

آفریقا شمالدن جنوبه طوغری ٨٠٠٠ بیك واك کنیش محلنده، شرقدن غربه طوغری ٧٥٠٠ کیلومترو امتدادنده‌در.

آفریقانك سواحلی کیرینتیلی چیقینتیلی اولمیوب اکثریت اوزره دوز وهموواردر . آوروپاده و آسیاده اولدیغی کبی بیوك کورفزلر و جسیم یارم اطه‌لر آفریقاده کورلمز . یالکز شرق شمالده (صومالی) اراضیسی بحر محیط هندی‌یه طوغری براز ایلروليه‌رك بر شبه جزیره حصوله کتیرمش وشمالده بیوك وکوچك (سدره)، غربده (کینه) [کینه آ] وشرقده (عدن) کورفزلری حاصل اولمشدر . وسعتنه نظراً سواحلنك طولی اك آز اولان قطعه آفریقا قطعه‌سیدر. سواحلنك مجموع طولی ٢٧ بیك ٦٤٠ کیلومترو اولدیغندن بر کیلومترو طولنده‌کی ساحله ١٠٦٧ کیلومترو مربعی اراضی اصابت ایدر . حالبوکه اوروپا قطعه‌سنده بونسبت ١ : ٢٢٨ در.

آفریقا سواحلنه یقین اوله‌رق بیوك کوچك برخیلی جزائر موجود اولوب بو قطعه‌یه عائد اولان جزائرك مجموع مساحهٔ

سطحیه‌سی (٦٢٦٠٠٠) کیلومترو مربعنه یعنی بتون قطعه‌نك بیکده ٢١ مقدارینه مساویدر .

§ ٣٤

احوال اراضی وجبال، نهرلر وکوللر

آفریقاده، بیوك مجامع جبلیه و واسع اراضئ منحطه بولنمدیغی کبی قطعهٔ مذکوره‌ده اوروپا، آسیا و آمریقاده اولدیغی کبی اراضئ منحطه ومرتفعه‌ده یکدیکرینی ولی ایتمز . آفریقا هیئت عمومیه‌سیله عظیم بر یایلا اولوب اشبو یایلا بعضاً منحط ودار حوضه‌لر، بعضاً سلاسل جبال واسطه‌سیله متعدد کوچك یایلالره انقسام ایتمشدر .

آفریقا قطعه‌سنك ارتفاع وسطیسی ٦٥٠ مترو قدر تخمین ایدلمکده‌در . حالبوکه اوروپانك ارتفاع وسطیسی انجق ٣٠٠ مترودن عبارتدر . بو واسع اراضئ مرتفعه‌ده دیکر اقسامه نظراً براز منحط اوچ حوضه تفریق اولنه‌بیلیرکه بری ٢٠٠ مترو ارتفاعنده (چاد = جاده) کولی حوضه‌سی دیکری ٢٤٠ مترو ارتفاعنده بولنان (قونغو) نهری حوضهٔ وسطیسی واوچنجیسی (نغامی) کولی حوضه‌سیدر .

آفریقا ایکی قدمه‌یه ایریله‌بیلیر : بری دها مرتفع اولان جنوب قسمی، دیکری ارتفاعی دها آز اولان شمال قسمیدر .

اعتباریله‌ده قطعهٔ مذکوره‌نك اك معتدل و اسکان و اقامته اك مساعد یرلرندن بریدر. (اورانژ) یاخود (غاریب = Gariep) نهریله جهت غرب شمالیده آلمانیا حکومتندن مفرز اولان الکای مذکور ارتفاعی یکدیکرندن متفاوت، اوچ یایلادن متشکلدر. جهت شمالیده‌کی یایلا جنوبی آفریقه‌نك همان عرضی امتدادنجه بویدن بویه قطع ایدن فقط شلاله‌لرینك و سریع جریانلرینك کثرتی جهتیله سیر و سفائنه مساعد اولمیان اورانژ نهری حوضه‌سندن متشکل اولوب جنوباً (روغه‌ولد = Roggevld)، (نیوولد = Nieuwevelde) و (شنه‌برغ = Schneeberg) طاغلریله ایکنجی قدمه اولان (قاررو = Karro) یایلاسندن تفریق اولنور. بو برنجی یایلانك ارتفاع وسطیسی (١٠٠٠-١٥٠٠) مترو راده‌سنده اولدیغی حالده (قاررو) یایلاسی انجق (٨٠٠-١٠٠٠) مترو ارتفاعنده‌در. یبوست زماننده دهشتلی برچول حالنی آلان مذکور یایلا ایلوله تصادف ایدن یاغمور زمانلرینی متعاقب چایر و چمنلرله قاپلانه‌رق بو زمانلرده سوریلرله غزال وسائر حیوانات مجترّه‌نك جولانکاهی اولور.

غایت سرت طین طبقه‌لرندن متشکل اولان اشبو اراضینك قوهٔ انباتیه‌سی پك آز مدت دوام ایده‌رك ایکی آی صکره صولر چکلمکله هر طرف یکیدن چول منظره‌سنی آلمغه باشلار. قاررو یایلاسی جهت جنوبیه‌ده (١٣٠٠-١٦٠٠) مترو ارتفاعه قدر واصل اولان (شوارت = Schwarte) طاغلریله اوچنجی

یایلادن تفریق اولنور اوچنجی قدمهٔ اراضی مارالذکر (شوارت) طاغلریله ساحل بیننده‌کی صحنوی اراضیدن عبارت اولوب اقلیمی معتدل ایسه‌ده حرارتك تحولاتی یومیه و سنویه‌سی صحتی اخلال ایده‌جك درجه‌ده زیاده‌در. مثلا قاپ شهرنده حرارت وسطیهٔ سنویه ١٦°٨ اولدیغی حالده بو مقدار بعضاً ٣٣° درجه‌یه قدر چیقار. بعضاً‌ده ٤° درجه‌یه قدر اینر.

قاپ مملکتنده ربیع، ایلولده باشلایه‌رق کانون اوله قدر دوام ایدر. یازی کانون اول ایله مارت، صوك بهاری مارت ایله تموز وقیشی تموز ایله ایلول آره‌سنده‌در.

مملکت مذکوره‌نك اهالئ اصلیه‌سی (بوسیشمان) و (قافر) وقافرلرك بر شعبه‌سی اولان (زولو) اقوامندن مرکب اولوب بوسیشمانلر جهت شمالیه‌ده و دیکرلری وسط وجنوب طرفلرنده ساکندرلر.

بو حوالی ١٤٨٦ سنهٔ میلادیه‌سنده (بارتلمی دیاز) طرفندن کشف اولنه‌رق ١٤٩٨ سنه‌سنده (واسقودوغاما) امید برونه یناشمش ایدی. هولانده‌لیلر هندستان طریقنده بر استاسیون اولمق اوزره ١٦٥٢ سنه‌سنده شمدیکی قاپ شهرینك بولندیغی موقعده براستحکام تأسیس ایلمشلردر. بو صورتله تأسس ایتمش اولان مستملکه‌نك حدودی سرعتله توسع ایده‌رك هولانده‌لیلر مملکت مذکوره‌نك اقسام مهمه‌سنی الده ایتمشلر سه‌ده ١٧٩٥ سنه‌سنده

مستملکهٔ مذکوره انکلیزلره انتقال ایتمش وهولانده‌لیلر داخله طوغری چکیله‌رك ایکی حکومت صغیره تشکیل ایلمشلردر. انکلتره حکومتی قاپ مستعمره‌سنك حدودینی متوالیاً توسیع ایده‌رك (لیم پوپو) نهرینك شمالنده‌کی اراضی‌یی دخی ضبط ایله افریقای مرکزی‌یه واصل اولمشدر. الیوم انکلتره‌نك زیر اداره‌سنده بولنان ممالك نفس قاپ مملکتی ایله شرقی وغربی (غریقالند = Griqualand) ، (تمبولند = Tembauland) ، (ترانسقه‌ی = Transkey) ، (به‌چوآنه = Bétchauanes) و (پوندولند = Pondoland)، (ناتال) (بازوتو = Basautau) و (زولولاند = Soulou Land) تسمیه اولنان اراضیدن و اخیراً انکلتره‌یه انتقال ایدن (بویر) مملکتلرندن عبارتدر.

نفس قاپ مستعمره‌سی: نفس قاپ مستعمره‌سی جمله‌سنك مهمی اولوب یدی ولایته منقسمدر. مستملکهٔ مذکوره‌نك مرکزی اولان (قاپ = Capetown) شهری امید برونك ١٦ کیلومتره شمالنده و (ته‌بل) کورفزی اوزرنده بولنه‌رق (٨٤) بیك نفوسی حاویدر. بوشهرك اطرافنده‌کی قرا وقصبات غایت معمور وهواسی پك معتدل اولدیغندن علی الاکثر هندستاندن خسته‌لر برای تبدیل هوا بورایه سوق اولنور. لطافت آب هواسیله مشهور اولان قصبه‌لر (رون ده بوش = Ron de Bosh) و(وینبرغ = Wynberg) موقعلریدر. (شتللن بوش = Stellen-bosh) بلده‌سی قاپ شهرینك ٤٠ کیلومترو شرقنده (پارل =

Parl) بو شهردن ٢٢ کیلومترو شمالده مبنیدر. (وورشستر = Worcester) باغلریله (قاله‌دون = Caledon) (١٢ ٠٠٠ نفوس) یوك تجارتیله مشهوردر. قاپ مستملکاتنك جهت غرب شمالیسی (کوچك ناما) اراضیسی نامیله معروف اولوب مرکزی (ئوکیب = Okib) بلده‌سیدر. جهت شرقیه‌ده واقع (پور الیزابت = Portelizabeth) لیمانی ٢٣ ٠٠٠ نفوسی حاوی (آلغوا) اسمنده بر لیمان اوزرنده مبنی اوله‌رق تجارتی پك رواجلیدر. (غراهامستوون = Grahamstown) ، (١٠ ٠٠٠ نفوس) قاپ مستملکه‌سنك جهت غرب جنوبیه‌سنده وغایت کوزل بر موقعده مبنیدر. (قافرلند) تسمیه اولنان اراضینك مرکزی (کینغ ویلیامستوون = King-willimstown) شهری اولوب (٧ ٠٠٠) نفوسی جامعدر. (غربی غریقالند) اراضیسنك مرکزی اوراناژ حدودی یقینده الماس معدنیله مشهور اولان (کمبرله‌ی = Kimberly) شهری اولوب (٢٩ ٠٠٠) نفوسی حاویدر.

ناتال: مملکتی شمالاً (توکه‌لا = Tougela) نهریله زولو اراضیسندن مفروز اولوب مرکزی (پیتر ماریجبورغ = Piter-Maritsburg) (١٢ ٠٠٠ نفوس) قصبه‌سی واك بیوك بلده‌سی ساحل بحرده (دوربان = Durban) یاخود (پورناتال = Pornatal) (٢٢ ٠٠٠ نفوس) شهریدر.

جغرافیای اقتصادی : قاپ مملکتی معادنده پك زنكین اولوب (نیوولد) و(ستروموبرغ) جبالنده برکتلی معدن دامارلری واردر. باخصوص باقر مملکتك باشلیجه منابع ثروتندن معدودر . قاپ مملکتنك اراضیٔ مزروعه‌سی اطرافی غیرمنبت چوللر یاخود یوکسك طاغلر ایله آیرلمش واحه طرزنده متفرق صولاق محللردن عبارتدر . بورالرده اوزوم ، پورتقال، لیمون ، حبوبات و بغدای برکتله حاصل اولور . حیواناتی باخصوص قویون وصیغیرلری ایله اخیراً یتشدیرلمکده اولان تفتیك کچیلری کثرتلیدر .

تجارت : مملکت مذکوره‌نك تجارتی سنه‌دن سنه‌یه تزاید اتمکده‌در. الیوم تجارت عمومیه‌سی ٣٦ ملیون انکلیز لیراسنه بالغ اولوب بونك ٢٢ ملیون اخراجات ١٤ ملیونی ادخالاتدر . الك باشلی اخراجات امتعه‌سی الماس، (٣ ملیون ٤٢٤ بیك لیرالق) دوه قوشی تویی، (٨٧٧ بیك لیرالق) یوك، باقر، تفتیك، دری والتوندر .

شمندوفر : ١٩٠٠ سنه‌سنده قاپ مستملکاتی دمیر یوللرینك طولی ٤ بیك کیلو مترودن فضله ایدی.

پوسته وتلغراف : پوسته معاملاتی غایت منتظم اولوب تعاطی اولنان مکاتیب وسائره‌نك مقدار سنویسی ١٠ ملیونه قریبدر. ٤٩٤ تلغراف مرکزینه و ١٢ بیك کیلومترو طولنده تلغراف خطنه مالك اولان قاپ مملکتنده تعاطی اولنان تلغرافنامه‌لرك مقدار سنویسی ٣,٥ ملیونه بالغ اولمقده‌در.

بویر حکومتلری : قاپ مستملکه‌سنده ساکن اولان هولانده مهاجرلری مملکت مذکوره‌نك انکلتره‌یه انتقالندن صکره شمدیکی ناتال طرفلرینه چکیله‌رك ١٨٣٧ تاریخنده اوراده بر حکومت تأسیس ایتمشلر ایسه‌ده مقدما حوالیٔ مذکوره‌یه عطف اهمیت ایتمامش اولان انکلتره حکومتی بوئرلرك هجرتی

متعاقب عسکر سوق ایتدیکندن سنه‌لرجه دوام ایدن محارباتدن صکره بوئرلر بوراسنی دخی ترك ایدرك وال نهریله لیمپوپو نهری اره‌سنده ایکی حکومت صغیره تأسیس ایتمشلردرکه بو حکومتلرك برینه (اورانژ) حکومتی و دیکرینه (آفریقای جنوبی) یاخود (ترانسوال) حکومتی تسمیه ایدلمش ایدی .

اورانژ : جنوباً اورانژ نهریله قاپ مستملکاتندن مفرز اولوب شرقی مستملکات مذکوره اجزاسندن (بازوتولند = Basouto Land) وناتال و غربی (غریقا لند) ایله هم حدود اوله‌رق شمالی (وال) ایرماغیله قدیم قاپ اراضیسندن تفریق ایدلمشدر . پك واسع مرعا و چایرلری حاوی اولدیغندن اهالیسی حیوان یتشدرمکله اشتغال ایدرلر. باخصوص قویونلری پك چوقدر .

١٣١ بیك کیلومترو مربعی وسعتی حائز اولان مملکت مذکوره‌نك مجموع نفوسی ٢٠٧ بیکدن عبارت اولوب بونك ٧٧ بیکی عرق ابیضه متباقیسی عرق زنجی‌یه منسوبدر. مرکز اداره‌سی (بلوم فونتاین = Bloemfontein) بلده‌سیدر . جهت شرقیه‌ده (لادی براند = Ladibrand) قصبه‌سی بلاد معروفه‌سندندر .

جغرافیای اقتصادی: الك باشلی حاصلات واخراجاتی یوك ، دوه قوشی تویی ، قویون و صغر دریسی ، و مجوهراتدن عبارت اولوب ادخالاتی ١ ملیون ١٩١ بیك و اخراجاتی ١ ملیون ٩٠٠ بیك انکلیز

لیراسنه بالغ اولمقده‌در . وارداتی ٨٥٠ بیك مصارفی ٩٤٠ بیك لیرا راده‌سنده‌در . ٨٢٨ کیلومترو دمیر یولنه ٤٠ پوسته مرکزینه ٣٦٠٠ کیلومترو تلغراف خطیله ٣٥ مرکزه مالکدر .

آفریقای جنوبی حکومتی : قدیماً ترانسوال اسمیله معروف اولوب الیوم اورانژ مملکتی کبی انکلتره‌نك آفریقای جنوبیه‌ده‌کی ممالکی اجزاسندن بولنان بو مملکت (وال) (ولیمپوپو) نهرلری آراسنده بولنه‌رق شرقی (زولو) اراضیسیله پورتکیز مستملکاتنه متصل اوله‌رق شمالاً وغرباً انکلتره‌نك سائر مستملکاتی وجنوباً اورانژ ایله محاطدر .

(٣٠٨ ٥٠٠) کیلومترو مربعی مساحهٔ سطحیه‌یی حاوی اولان مملکت مذکوره‌نك مقدار نفوسی (١٠٤٣ ٠٠٠) راده‌سنده اولوب بوندن (٢٨٨ ٠٠٠) ی عرق ابیضه منسوب دیکرلری (به‌چوآن) و (زولو) اقوامندن مرکبدر . ارتفاع وسطیسی (١٢٠٠) مترودن زیاده اولان مملکت مذکوره‌نك اقلیمی صحیح وسالم ایسه‌ده حرارتك تحولات یومیه‌سی غایت زیاده‌در . شرق شماله طوغری لیمپوپو نهری حوضه‌سنده بولنان اراضی بالنسبه دها آچیق وراطب اولوب اقلیمی اقالیم مداریه‌یه مشابهدر . اوروپاده نشو ونما بولان بالجمله محصولات مملکت مذکوره‌ده دخی حاصل اولور . الك باشلی محصولی حبوبات ، لیمون ، پورتقال ، پاموق ، شکر قامشی ، توتون ، قهوه‌در .

ترانسوالك اصل منبع ثروتی معدنلریدر . دمیر ، قالای ،

باقر ، معدن کموری باخصوص التون منابعی پك برکتلیدر . ١٨٦٨ سنه‌سنده ایلك التون منبعی کشف ایدلمش اولمسی معدن متحریلرینك نظر دقتلرینی جلب ایدرك تحریاته کرمی ویرلدیکندن هرسنه یکیدن یکی‌یه معدن کشف ایدلمکده‌در . ١٨٨٦ سنه‌سنده حاصلات (٨٠) ملیون غروشدن عبارت اولدیغی حالده ١٨٩٥ سنه‌سنده (٩٠٠) ملیون غروشه بالغ اولمشدر .

مرکز اداره‌سی ٨ بیك نفوسی حاوی (پره‌توریا) شهری ایسه‌ده الك بیوك بلده‌سی ١٠٠ بیك نفوسی حاوی (یوهانسبورغ) شهریدر . (لیدنبورغ = Lydenburg) (میده‌لبرغ = Middenburg) (هایدلبرغ = Hiedelburg) شهرلری بلاد معروفه‌سندندر .

جغرافیای اقتصادی : حاصلات ارضیه : ترانسوالك الك بیوك ثروتی حاصلات معدنیه‌سنده‌در . یوهانسبورغ جوارنده‌کی آلتون معدنلری شمدی‌یه قدر بولنان معادنك جمله‌سندن دها زنکیندر . (راند) طاغلری همان بالجمله معادنی محتویدر . اراضیٔ مزروعه‌سی غایت واسع اولوب هر درلو محصولات نشو ونما بولور . حیواناتی باخصوص صغرلری مشهوردر .

تجارت : ادخالاتی ١,١٣ اخراجاتی ١٦ ملیون انکلیز لیراسیدر .

شمندوفر : ١٣٥٠ کیلومترو طولنده‌در .

تلغراف : ١٤٥ مرکز ٣٥٣٧ کیلومترو تلغراف خطی موجوددر .

آفریقا جزائری

آفریقا ساحلنه جوار اولان اطه‌لر یا بیوك واپورلك دکز یوللری اوزرینه مصادف اولملری ویا ثروت معدنیه و نباتیه‌لری یاخود اقلیملرینك جیادت و صافیق جهتلریله حائز اهمیت اولدیغندن جزائر مذکوره حقنده آیریجه تفصیلات اعطاسنه لزوم کورلدی .

§ ٥١

بحر محیط اطلاسیده بولنان آطه‌لر

آصور آطه‌لری : پورتکیز ساحلندن ٣٠٠ وفاس ساحلندن ٨٥٠ کیلومترو مسافه‌ده بولندیغندن آفریقادن زیاده اوروپایه یقین اولوب پورتکیزك تحت تملکنده‌در . جزائر مذکوره‌نك هواسی معتدلدر . اراضی لاینقطع زرع ایدلمکله برابر سنه‌ده ایکی دفعه محصول ویرمکده‌در . باشلوجه محصولاتی آناناس ، هندستان جوزی ، لیمون ، پورتقال ، الما ، آرمود ، اوزوم ، انجیر اولوب اراضیسی وولقانی اولدیغندن زلازل ارضیه‌سی کثیرتلیدر .

آصور اطه‌لری ٢٤٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی (٢٥٥ ٥٠٠) نفوسی شامل اولوب (سن میکل = San Migeul) اطه‌سی اوزرنده (پونتا دلغاده = Ponta Delgada) (١٨ ٠٠٠

نفوس) شهریله (ترسرا = Terceira) اطه‌سی اوزرنده (انغرا = Angra) (١٥ ٠٠٠ نفوس) شهری بلاد معروفه‌سندندر .

ماده‌ر آطه‌لری : اشبو مجمع جزائر (ماده‌ر) و (پورتوسانتو) اسمنده ایکی جزیرهٔ مسکونه ایله برقاچ خالی آطه‌دن مرکب اوله‌رق (آصور) آطه‌لرینك جنوب شرقیسنده و آفریقا ساحلندن (٦٦٠) کیلومترو مسافه‌ده بولنور . ٣ ١٤٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و (١٣٤ ٠٠٠) نفوسی حاوی اولوب بونلرك اکثری پورتکیزلیلردن مرکبدر .

(ماده‌ر) یاخود (ماده‌یرا) اطه‌سی اشبو مجمعك اك بیوك جزیره‌سی اولوب سواحلی جبال رفیعه ایله محاط اوله‌رق داخل جزیره‌ده واسع ومنبت برایالا موجوددر . اشبو جزائر دخی وولقانی اوله‌رق هواسی معتدل وسالم وقوهٔ انباتیه‌سی زیاده‌در . ماده‌یرانك باغلری مشهوردر . مرکزی درین بر لیمان نهایتده کائن (فونشال) (١٨ ٠٠٠ نفوس) قصبه‌سیدر .

آصور وماده‌ر آطه‌لری مستملکات صورتنده اداره ایدلمیوب پورتکیزك طوغریدن طوغری‌یه برر ولایتی مقامنده‌در .

قناریه آطه‌لری : جزائر مذکور عرب جغرافیونك (جزایر خالدات) تسمیه ایتدکلری اطه‌لر اولوب صحرای کبیر حذاسنده بولندیغی ایچون اقلیمی صیجاق وزیاده یابسدر . باشلیجه یکرمی عدد جزیره‌دن عبارتدر . (٧ ٣٧٠) کیلومترو

مربعی اراضی‌یی شامل اوله‌رق نفوسی (۳۱۱) بیك قدر تخمین اولنور. اسپانیانك تحت تملکنده بولنان اشبو جزایر عموماً برکانی اولوب الیوم حال فورانده ایکی وولقان موجوددر.

جزایر مذکوره‌نك اك مهم واك غلبه‌لکی (تنه‌ریف) آطه‌سیدر. بو جزیره همان کاملاً اورمانله مستور اولوب جهت جنوبیه‌سنده (۳۷۰۰) مترو ارتفاعنه قدر واصل اولان (اشه‌ید = Echeyde) طاغی موجوددر. (۱۴۰۰۰) نفوسی حاوی (سنت قرووا) یاخود (سانتاقروز) بلده‌سی اشبو تنه‌ریف اطه‌سی اوزرنده اولوب قناریه آطه‌لرینك مرکزیدر. (لاغونا) بلده‌سیله امراض صدریه ایچون مشهور بر تداوی خانه‌یی محتوی اولان (اوروتاوا = Orotava) و (لاتزارون) اطه‌سنده (ته‌کیز = Teguise) (۱۶ بیك نفوس) شهری بلاد مشهوره‌سندندر.

اشبو جزائردن (فرو = Ferro) اطه‌سنك جهت غربیه‌سندن مرور ایدن نصف النهار دائره‌سی مقدما بالجمله جغرافیون طرفندن مبدأ اول اتخاذ ایدلمش ایدی.

یشیل برونه آطه‌لری : ۳۸۵۰ کیلومترو مربعی اراضی‌یی (۱۱۰۰۰۰) نفوسی حاوی اولان یشیل برون آطه‌لری مرتفع وبرکانی اون عدد آطه‌دن عبارت اولوب ۱۴۴۶ سنه‌سنده

پورتکیز گمیجیلری طرفندن کشف ایدیله‌رك الیوم دولت مشار الیهانك تحت تملکنده بولنمقده‌در. هواسی وخیم وداعی امراضدر. اورماندن کلیاً محرومدر. بو آطه‌لرده دکز طوزی اخراج ایدلدیکی کبی چوید، ترز هندی، قهوه، و کوك بویا ولیمون وپورتقال حاصل اولمقده‌در. آمریقای جنوبی طریقی اوزرنده، آمریقا و اوروپادن عین مسافه‌ده، بولندیغی ایچون اهمیتلی بر استاسیوندر.

جزائر مذکوره‌نك مرکزی سانتیاغو اطه‌سی اوزرنده (ویلاپرایا) ویاخود (پورتوپرایا) قصبه‌سی اولوب ۱۲۰۰۰ نفوسی حاویدر. اك مهم لیمانی وکمور دپوسی (سن ونسان) و (میله‌للو = Milello) موقعلریدر. یشیل برون اطه‌لرندن (فوغو) یاخود (فو) تسمیه ایدیلان جزیره اوزرنده بر یانار طاغ موجوددر.

بیساغوس (Bissagos) اطه‌لری : سنه‌غامبیا ساحلنده الجق ولحق بر چوق کوچك جزائردن مرکب اولوب پورتکیز دولتنك تحت اداره‌سنده‌در.

کینه کورفزنده بولنان جزایر : کینه کورفزنده شرق شمالدن غرب جنوبه طوغری برصره اوزرینه برکانی برسلسله جزایر امتداد ایدر. بو اطه‌لرك اقلیمی راطب وحار، اراضیسی فوق العاده محصولدار اوله‌رق قاقائو، شکر وقهوه حاصلاتی زیاده‌در. مذکور اطه‌لردن (فرناندوپو) و (آنتاون) اطه‌لری اسپانیانك تحت

تملکنده اولوب (٢٠٠٠) کیلو مترو مربعی اراضی‌یی وجماً (٣٠٠٠٠) نفوسی حاوی اوله‌رق مرکزی [سانتا ایزابللا] موقعیدر. مذکور فرناندوپو اطه‌سی اسپانیایه عائد اولمغله برابر انکلتره حکومتنك (قله‌رانس) اسمنده بر کوچك موقعی‌ده حاویدر. ینه (گینه) کورفزنده (پرنس) [پرنسیپ] و (سن طوما=Sao Thomeo) اسمنده ایکی جزیره پورتکیز دولتنه تابع اولوب (١٠٠٠) کیلومترو اراضی‌یی و (٢٠) بیك قدر نفوسی شاملدر .

بحر محیط اطلاسینك قسم جنوبیسنده بولنان جزایر: آفریقا و آمریقا بینده‌کی مسافه‌نك تخمیناً نصفنده و بحر محیط اطلاسی اورته‌سنده یکدیکرندن بعید اوله‌رق اوچ عدد جزیرهٔ بر کانیه موجوددر .

جزایر مذکوره انکلتره دولتنك زیر اداره‌سنده اولوب هندستان طریق قدیمی اوزرنده بولندقلری ایچون سویش قنالنك کشادندن مقدم اهمیتلری پك زیاده ایدی .

آسانسیون اطه‌سی : گینه کورفزینك شرق جنوبنده بولنوب (٨٨) کیلو مترو مربعی اراضی‌یی حاویدر. نفوسی یالکز (٣٠٠) کشیدن عبارت اولمغله برابر او جوارده بارینه بیله‌جك یکانه لیمانی محتوی اولمق حسبیله اهمیتی زیاده‌در. بو اطه‌ده انکلیزلر برخسته‌خانه ایله بیوك کومور دپولری تأسیس ایتمشلردر.

سنت الن اطه‌سی : بحر محیط اطلاسی اورته‌سنه آتیلمش بر جزیرهٔ منفرده اولوب (٥٠٠٠) قدر نفوسی محتوی اوله‌رق جنوب دکزلرینه کیدن کمیلر ایچون استاسیوندر.

تریستاندا کونها اطه‌لری : سنت النك غرب جنوبنده تصادف ایدن واوچ اطه‌دن مرکب اولان اشبو جزائر (٣٧°) عرض جنوبیده بولنوب مجموع نفوسی ١٠٠ کشیدن عبارتدر .

§ ٥٢

بحر محیط هندیده‌کی جزایر

امید برونی طولاشیله‌رق آفریقانك ساحل شرقیسندن شماله توجه ایدلدکده، (یکی گینه) و (بورنه‌ئو) اطه‌لرندن صکره دنیانك اك بیوك جزیره‌سی اولان و ٥٩٢ ٠٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی محتوی بولنان (ماداغسقار) یاخود (مالغاش) اطه‌سنه تصادف اولنور. یرلیلر بو اطه‌یه (نوسی ندامبو=Nossi-Ndambo)[١] تسمیه ایدرلر .

ماداغسقار، (١٧٠٠) کیلومترو طولنده و (٤٠٠) کیلومترو عرضنده بولنان (موزامبیق) قنالی واسطه‌سیله آفریقادن تفریق اولنور . اشبو اطه اعصار تاریخیه‌دن مقدم آفریقا قطعه‌سنه ملتصق اولدیغی حالده انحطاط اراضی سببیله مذکور قنالك مؤخراً حصوله کلش اولدیغنی ارباب فن ادعا ایدییورلر .

[١] نوسی اطه دیمکدر .

بر سلسلهٔ عظیمهٔ جبال ماداغسقارك جهت منتهای شمالنده واقع (آمبر = Ambre) برونندن جنوبنده كائن (سنت ماری) برونه قدر امتداد ایدر. بو سلسله اوزرنده (چیا - فایاوونا = Tsia-Fajavona) نام جبل (٢٦٠٠) مترو ارتفاعنده‌در . مداغاسقارك هواسی راطب، حرارتی ٣٢° ایله ٣٤° ارەسنده‌در. بر چوق كوچك انهار اشبو طاغلردن چیقارق اطه‌نك ایكی سطح مائلنه طوغری جریان ایدر . اك مشهوری (بچی بوقا = Betsi Boka) نهریدر. شرق ساحلنده (آنتونژیل = Antongil) و(آمبر) برونك شرقنده (انتومبوقا = Antomboka) یاخود (دی یه‌غو - سوارەز = Diégo-Suaréz) لیمانلری بولنور . سواحلی بتاقلق وا كثریا داعیٔ امراض اولمغله برابر داخلده لطیف وحوش منظر یرلر نادر دكلدر .

ماداغسقار طاغلرنده قیمتلی معادن موجود اولوب غرب شمال ساحلنده (هوی) معدنی كشف ایدلمشدر. باشلیجه محصولاتی پرنج، مصر، شكر قامشی، جیوید، پاموق، توتون وسائره‌دن عبارتدر .

ماداغسقار اهالیسی ٢ ملیون ٢٤٤ بیك قدردر . اشبو نفوس سواحلده ساكن اولوب عرق ابیضه منسوب اولان ملحش قومی ایله (هاواس = Havas) تسمیه اولنان زنجیلردن وملز جنسندن مركبدر .

(١٦٤١) سنه‌سنده فرانسزلر اشبو جزیره‌نك جنوب طرفنده

بعض نقاط الده ایدرك تدریجاً توسیع حدود ایله الیوم كاملاً تحت تصرفلرینه آلمشلردر .

جزیرهٔ مذكوره‌نك مركز اداره‌سی داخلده واقع و ٥٠ بیك نفوسی جامع (تاناناریو = Tananarive) بلده‌سی و اك مهم تجارت مركزی شرق ساحلنده (تاماتاو = Tamatave) شهریدر. غرب ساحلنده واقع (مایونغا = Majung) (٨٠٠٠ نفوس) قصبه‌سی دخی مذكور جزیره‌نك معروف بلده‌لرندندر.

(سنت ماری) یاخود (نوسی براهه) [نوسی ابراهیم] اطه‌سی (٧٠٠٠) نفوسی حاوی بر جزیرهٔ صغیره اولوب ماداغسقارك شرق ساحلنده و (آنتونژیل) كورفزینك جنوبنده‌در. مركزی (سنت ماری) یاخود (پورلوئی) موقعیدر. (نوسی به) و (نوسی میجیو = N. Mitsiu) نام اطه‌لرده فرانسه‌یه عائد اوله‌رق ماداغسقارك شمال طرفنده بولنورلر.

ماسقارین اطه‌لری : بوجزائر مجتمعه ماداغسقارك شرقنده ویكرمنجی عرض درجه‌سی اوزرنده بولنه‌رق (رەونیون، موریس رودریك = Rodigo Rodriguez) اطه‌لرندن مركبدر. رئونیون یاخود (بوربون) فرانسه‌یه ودیگر ایكیسی انكلتره‌یه عائددر.

رئونیون اطه‌سی (١٩٠٠٠) كیلومتره مربعی اراضی‌یی و ١٧٠ بیك نفوسی شامل اولوب دنیانك اك كوزل هوالی

مواقعندن بری عد اولنور . مرکزی ٤٠ بیك نفوسی حاوی (سن دهنیس) قصبه‌سی اولوب ٢٨٠٠٠ نفوسلی (سن پیه‌ر) و ٢٥٠٠٠ نفوسلی (سن پول) قصبه‌لری معروف بلده‌لرندندر .

(موریس) یاخود (موریسیوس) ویاخود (ایل دوفرانس) تسمیه ایدیلان جزیره مقدما فرانسه مستملکاتندن معدود اولدیغی حالده الیوم انکلتره اداره‌سنده بولنوب (٨٠٠٠) کیلومترومربعی اراضیی و (٣٧٥) بیك نفوسی حاویدر . مرکزی (٨٥٠٠٠) نفوسی حاوی (پورلوئی) قصبه‌سیدر .

(رودریك) آطه‌سی دخی مقدما فرانسزلر اداره‌سنده بولندیغی حالده بوکون انکلتره‌نك تحت تملکنده‌در .

قومور جزائر مجتمعه‌سی : موزامبیق قنالینك جهت جنوبیه‌سنده بولنان قومور جزائر مجتمعه‌سندن (مایوت) آطه‌سی طوغریدن طوغری‌یه فرانسه‌نك اداره‌سنده ودیکرلری دولت مشارالیهانك تحت حمایه‌سنده بولنمقده‌درلر .

آمیرانت وسیشل اطه‌لری : ماداغسقارك شرق شمالنده بولنان اشبو ایکی مجمع جزائر انکلتره اداره‌سنده‌در .

سقوطره آطه‌سی : مذکور جزیره غاردافوی برونی حذاسنده بولنوب موقعی مهم واهالیسی کاملاً مسلمدر .

آفریقانك شرق جنوبیده و (٣٧°) عرض جنوبیده (سن

پول) و (آمستردام) اسمیله ایکی جزیره دها موجود ایسه‌ده ایکیسیده وولقانی وغیر مسکوندر .

کرغلن اراضیسی : دها جنوبده و (٥٠) نجی درجه عرض جنوبی دائره‌سی اوزرنده بر طاقم آطه‌لردن مرکب اولوب غیر مسکوندر .

اشبو اراضیدن بشقه بحر محیطك اقسام جنوبیه‌سنده (ماقدونالد) و (پرنس ادوارد) آطه‌لری موجوددر .

اندربه اراضیسی : (٦٦) درجه عرض جنوبیده بولنوب (١٨٣١) سنه‌سنده (بیسقو) نام قپودان طرفندن کشف اولنمشدر .

آمریقا قطعه‌سی

بحر محیط اطلاسی ایله بر محیط کبیر آره‌سنده شمالدن جنوبه طوغری امتداد ایدن قطعهٔ عظیمه‌یه (آمریقا) تسمیه اولنوب بر جدیدك قسم مهمنی تشکیل ایلر.

اطه‌لر خارج اولدیغی حالده آمریقا قطعه‌سنك منتهای شمالیسی (بوتیا=Bothia) شبه جزیره‌سنك شمالنده و ´٤٤ ,°٧١ عرض شمالیده بولنان (مورشیزون = Murchison) یاخود (فلیقس) برونی ومنتهای جنوبیسی ´٣٤ ,°٥٣ عرض جنوبیده واقع (فرووارد = Frouvard) [Froueurd] ویاخود ارض النارك جنوبنده و٦٥ درجه عرض جنوبیده واقع (هورن) برونیدر. نهایت غربیه‌سی (آلاسقا) شبه جزیره‌سی اوزرنده و °١٦٨ طول غربیده بولنان (پرنس دوغال =P. of Ouels) برونی و منتهای شرقیسی ´٤٦ ,°٣٤ طول غربیده بولنان (برانقو) برونیدر.

بناءً علیه آمریقا قطعه‌سی، اطه‌لر خارج اولدیغی حالده، عرض شمالینك ´٥٠ ,°٧١ دقیقه‌سیله عرض جنوبینك ´٥٤ ,°٥٣ سی وطول غربینك ´٩ ,°٧ دقیقه‌سیله °١٦٨ سی بیننده امتداد ایدر. اطه‌لر داخل ایدلدیکی حالده ٨٣ درجه عرض شمالیدن ٥٦ درجه عرض جنوبیه قدر واصل اولور. شمالدن جنوبه قدر

مسافهٔ طولی ١٤ بیك کیلومترودن نقصان دکلدر. هیچ بر قطعه آمریقا قدر قطب شمالی و جنوبیه تقرب ایده‌مامشدر.

اطه‌لر خارج اولدیغی حالده قطعهٔ مذکوره‌نك مساحهٔ سطحیه‌سی (٣٨ ٣٤٨ ٠٠٠) کیلومترو مربعه و مقدار نفوسی (١٢٤) ملیونه بالغ اولدیغندن بهر کیلومترو مربعه ٣،٢ نفوس اصابت ایدر. جزایر واراضیٔ قطبیه داخل حساب ایدلدیکی صورتده وسعتی ٤١ ملیون ٨٦٠ کیلومترو مربعه واصل اوله‌رق آسیا خارج اولدیغی حالده سائر قطعه‌لرك جمله‌سندن بیوکدر.

آمریقا قطعه‌سی ١٤٩٢ سنهٔ میلادیه‌سنده مشهور (قریستوف قولومب) طرفندن کشف ایدلمش ویاخود دها طوغریسی یکیدن بولنمشدر. چونکه نورمانلرك و نوروج کمیجیلرینك (قریستوف قولومب) دن (٥٠٠) سنه مقدم ایسلانده طریقیله مکرراً آمریقای شمالیه یناشمش اولدقلری محققدر.

نوروچلیلردن صکره آمریقانك کاشف اولی (قریستوف قولومب) [قریستوبال قولومبوس] اولدیغی حالده مومی الیه کشف ایتدیکی ممالکك بر قطعهٔ عظیمه اولدیغی آکلایه‌میوب هندستان اجزاسندن عد ایتدیکی ایچون قطعهٔ مذکوره کندیسندن صکره آمریقا اراضیسنه یناشان (آمریق وسپوس) [آمریغو وسپوجی] نك اسمنه نسبتله (آمریقا) تسمیه ایدلمشدر.

آمریقا قطعات سائره‌دن کاملاً مفرز اولدیغی کبی نفس قطعه‌ده ایکی قسمدن ترکب ایتمشدر . بری آمریقای شمالی (٢٣ میلیون کیلومترو مربعی) دینلان قسمدرکه شمالاً بحر منجمد شمالی غرباً بحر محیط کبیر شرقاً مکسیقا کورفزی و بحر محیط اطلاسی ایله محاط و جنوبی دار بر برزخ ایله آمریقای جنوبی‌یه متصلدر . دیگری آمریقای جنوبی (١٨ میلیون کیلومترو مربعی) درکه شمالدن آنتیل دکزی شرقدن بحر محیط اطلاسی غربدن بحر محیط کبیر ایله چورلمشدر . بو ایکی قسم آره‌سنده واسطهٔ اتصال اولوب (آمریقای وسطی) دینلان دار بر قره پارچه‌سی و آنتیل دینلان بر صره آطه‌لر آمریقایی اکمال ایدرلر .

شمالی و جنوبی آمریقانک محیطلری اولدقجه منتظم وشکللری مثلثه مشابهدر . و مثلثلرک سیوری وأسلری جنوبه متوجهدر .

آمریقای شمالی

§ ٥٣

موقع ، حدود ، سواحل

آمریقای شمالی اوچ بیوک بحر محیط ایله محاطدرکه انلرده بحر محیط منجمد شمالی، بحر محیط کبیر، وبحر محیط اطلاسیدر.

بحر محیط منجمد شمالی (بهرینغ) بوغازندن (غروئنلاند) اراضیسنه قدر امتداد ایدر . (هودسون=Hads'n) کورفزی بو دکزدن حصوله کلدیکی کبی (بانق=Banks) ، (ویقتوریا=Victoria) ، (بافن=Baiffine) اراضیلری و(پارری=Parry) اطه‌لری و (غروئنلاند) ارض جسیمی بحر منجمد شمالیده بولنورلر .

بحر محیط اطلاسی ایله (هودسون) کورفزی آره‌سنده (لابرادور=Labrador) شبه جزیره‌سی موجود اولوب بحر محیط طرفندن (ارض جدید = Terrs Neuve) جزیره‌سی و (یکی اسقوچیا) یارم اطه‌سی ایله اورتلمش اولان (سن لوران=Saint-Laurent) کورفزی و (یکی اسقوچیا=Nouvelle-Ecosse) شبه جزیره‌سی (فوندی=Fundy) ، (من=Maine) ، (دلاوار=Delaware) و(شزاپه‌ق =Chesapake) لیمانلری و (هاتراس = Hatteras) برونی بحر محیط اطلاسی‌ده تشکل ایتمشدر .

شمالی آمریقانک قسم جنوبیسنده (فلورید=Fleorid) و (یوقاتان=Yucatan) شبه جزیره‌لریله کوبا اطه‌سی بیننده مکسیقا کورفزی بولنور.

آمریقای شمالینک بحرمحیط اطلاسی ساحلی غایت عارضه‌لی اولوب بیوک کورفزلری وهردرلو روزکاردن محفوظ لیمانلری حاوی اولدیغی حالده بحرمحیط کبیر ساحلی او درجه عارضه‌لی

قناده ده (کالیفرنی) متحده امریقاده (نیویورق) (بوستون) لیما[illegible]
[illegible] لیمانلری [illegible] مکسیقا کورفزنده [illegible]

دکلدر یالکز جنوبدن شماله طوغری امتدادایدن (قالیفورنیا=Californie) کورفزیله (قالیفورنیا) شبه جزیره‌سی وهردرلو روزکارلردن محفوظ اولان (سان فرانسیسقو=San Francisco) لیمانی و(وانقوور=Vancouver) [Vainkouvr] و(قرالیچه شارلوت=Reine-charlotte) اطه‌لری و شمالده آلاسقا شبه جزیره‌سی واشبو شبه جزیره‌دن آسیایه طوغری امتداد ایدن (آله اوسیه‌ن=Aléoutiennes) جزایر مجتمعه‌سی موجوددر.

§ ٥٤

احوال اراضی وجبال

آمریقای شمالیده بحر محیط کبیر ساحلنه یقین اوله‌رق بر سلسلهٔ عظیمه ایله اشبو سلسله‌نك براز شرقنده دیکر بر سلسله جبال، شمالدن جنوبه طوغری اوزانمش اولوب بونلرك اره‌سنده، شمال طرفی جنوبندن دها کنیش اولق اوزره، بحر منجمددن مکسیقا کورفزینه قدر جسیم بر یالا ممتد اولور. جهت شرقیه‌ده دخی باشلی باشنه بر دیکر سلسله امتداد ایدر.

جهت غربیه‌ده‌کی جبال (روشوز=Rocheuses) [Rokki maountains] و (سیه‌را نوادا=Sierra Nevada) و جبال شرقیه (آپالاش=Appalaches) و (آل له غانی=Allegany) اسملریله تسمیه اولنور.

(سیه‌را نوادا) یعنی قارلی طاغلر سلسله‌سی بحر محیط کبیر

ساحلنی تعقیب ایدر. (روشوز) طاغلری دها داخلده اولوب ریوغران نهری مجرای علیاسنده ٥٠٠٠ مترو ارتفاعنه واصل اوله‌رق مسکیقا داخلنده (پوپوقاته‌پتل=Popocatepetl) و (اوریزابا=Orizaba) (٥٤٠٠) و ولقانلرینی حاصل ایلر.

(روشوز) و (سیه‌را نوادا) طاغلری آره‌سنده‌کی یایلا غایت قوراق اولوب بعض یرلرنده حصوله کلان داخلی کوللرك درینلکلری پك زیاده‌در. بونلر میاننده (بیوك طوزلی کول=Grand lac salé) و(قانون دو قولورادو=Canon du Colorado) کوللری شایان دکزدر.

جهت شرقیه‌ده امتداد ایدن (آپالاش) جبال متسلسله‌سی (سیرا نوادا) قدر مرتفع اولمیوب (آل له غانی=Alleghenys) شعبه‌سی اوزرنده بولنان (بلاق دوم=Black Dome) تپه‌سی انجق ٢٠٠٠ مترو ارتفاعه واصل اوله‌بیلور.

روشوز طاغلری و آپالاش سلسله‌سی اره‌سنده‌کی اراضی منحط ودوزدر. بوراده جریان ایدن انهارك میللری غایت آزدر. وبر چوق بیوك کوللر واردر.

§ ٥٥

منظرهٔ عمومیه ومزاج آب وهوا

آمریقای شمالینك منظرهٔ عمومیه‌سنده عظمت و علویت مشاهده ایدیلور. بیوك نهرلر، واسع کوللر، کوزل شلاله‌لر،

غایت ممتد سلاسل جبال ، مدهش و ولقانلر، صیق اورمانلر. نهایتسز بیابانلر بو قطعهٔ اجتماع ایتمشدر.

اقلیم نقطهٔ نظرندن آمریقای شمالی بروجه آتی درت قسمه تقسیم ایدیله‌بیلور .

اولا ، اقلیم قطبی اولوب حرارت وسطیهٔ سنویه‌سی صفر درجه‌نك دوننده‌در. (الاسقا) شبه جزیره‌سی ، (ماکنزی) اراضیسی ، (لابرادور) یارم آطه‌سی و (هودسون) دکزی جوارنده‌کی اراضی بواقلیم داخلنده‌در.

ثانیاً، بحر محیط اطلاسی اقلیمی اولوب قیشی ویازی زیاده شدتلیدر . بو اقلیم قناده قطعه‌سنی و متحدهٔ آمریقا ممالکنك قسم شرقیسنی محتویدر .

ثالثاً، اقلیم داخلی اولوب قورو وسرت یایلا هواسنك تحت تأثیرنده‌در. اشبو اقلیم (سیرانوادا) تسمیه اولنان جبال جوارنده‌کی ممالکی محیطدر.

رابعاً، بحر محیط کبیر اقلیمیدرکه هواسی معتدل اوله‌رق کثرتلی قیش یاغمورلرینه معروضدر.

شمالی آمریقانك اوروپایه تقابل ایدن عرضلرنده صوئوق دها زیاده‌در . باخصوص بحر محیط اطلاسی ساحلی قطب روز کارلرینه معروض اولدیغی وحار جریانلردن اوزاق بولندیغی ایچون اقلیمی پك سرتدر . نویورقده قیشك شدتی اوروپاده

دها شمالده بولنان (برست) و (ایورپول) دن زیاده‌در. شمالدن کلان صغوق روزکارلرك ، مکسیقا و آنتیل دکزلرینه قدر جریاننی منع ایده‌جك حائل اولمدیغی ایچون، وسطده‌کی اراضیٔ منحطه‌ده دخی اقلیم شدیدر.

§ ٥٦

نهرلر و کوللر

آمریقای شمالی همان هر طرفدن بحار جسیمه ایله محاط اولدیغندن یاغمورلری بالنسبه بولدر. روشوز و آپالاش طاغلرینه دوشن یاغمورلرك قسم اعظمی وسطی وادیده بریکه‌رك برچوق منابع تولید ایدر .

آمریقای شمالی بحر محیط کبیر، بحر محیط منجمد شمالی، بحر محیط اطلاسی و مکسیقا کورفزی مائله‌لرینه آیرلمشدر .

بحر محیط کبیره باشلیجه درت نهر منصب اولورکه یوقاری مجرالری جبال مرتفعه آره‌سنده بولندیغی ایچون برچوق شلاله‌لر تشکیل ایتمشلردر. بونلردن اك بیوکی (یوقون=Youkon) نهری اولوب ٤٠٠٠ کیلومترو طولنده‌در. دیکری (قولومبیا = Colombia) یاخود (اوره‌غون=Oregon) ، اوچنجیسی ، منصبنده (ریو سان فرانسیسقو) ایله برلشه‌رك بونامنده‌کی لیمانی تشکیل ایدن (ریو ساقره‌منتو=Rio Sacramento) ودردنجیسی

قالیفورنیا کورفزینه انصباب ایدن (ریو قولورادو=Rio Co-
lorado) اسمنده‌کی نهرلردر .

بحر محیط منجمد شمالی‌یه (ماکنزی=Mackenzie) نهری
آقفده‌در. بو نهر (اسیر=Eslave) و (دب کبیر=Grand Ours)
کوللرینك صولرینی آلیر .

بحر محیط اطلانتی‌یه شمالی آمریقادن (سن لوران) نهری
جاریدر . بو نهر (سوپه‌ریور = Supérieur) یعنی (بحیرهٔ
علیا) ، (میشیغان = Michigan) [Michigaïn] (هورن=
Huron) [Juron] (اریه = Erié) [Iri] (اونتاریو =
Ontario) کوللرینك صولرینی الیر . منصبی جواری عادتا بر
کورفز کبی کنیشدر. بونلردن (اریه) و (اونتاریو) کوللری
اره‌سنده دنیانك اك بیوك شلاله‌سی اولان (نیاغارا) شلاله‌سی
موجوددر .

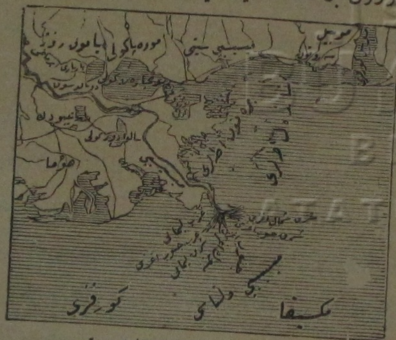
سن لوران نهری منصبندن اعتباراً ٦٠٠ کیلومترویه قدر
سیر سفائنه مساعدر. منصبنده اکثریا بوز کتله‌لری بولنور.

(پوتوماق=Potomac) ، (هودسون=Hudson) وده‌لاوار
(Delaware) [de la-ouèr] نهرلری دخی بحر محیط اطلانتی‌یه
جاریدر .

مکسیقا کورفزینه (میسیسیپی=Mississippi) و (ریو

غراند دل نورته = Rio grande del Norte) نهرلری
جاریدر .

میسیسیپی ، طولی اعتباریله دنیانك اك بیوك نهریدر .
شمالدن جنوبه طوغری جریان ایدرك ، (روشوز) طاغلرندن
نبعان ایدن (میسوری) ایاغیله صاغ طرفده (آرقانساس =
Arkansas) و صول طرفده (اوهیو=Ohio) آیاقلرینی آلیر.
میسوری آیاغی میسیسیپی‌دن دها اوزون ایسه‌ده انك قدر
سیر سفائنه مساعد دکلدر . (اوهیو) ایاغی ساکن اقارق سیر
سفائنه قابلیتلی اولدیغی کبی غلبه‌لك و منبت اراضیدن جریان
ایتدیکی ایچون اهمیتی زیاده‌در . میسیسیپی نهری منصبنده
دار و اوزون بر دلتا تشکیل ایتمشدر.

(میسیسیپی دلتاسی)

§ ٥٧

محصولات .

آمریقای شمالی اراضیسنك اوچده بری زراعت وفلاحته واسکان واقامته مساعد دکلدر . بو قسمده دائمی صورتده بوزلرله مستور اولان حوالیٔ شمالیه‌در . اوچده ایکی قسمی (جبال مرتفعه مستثنا اولمق اوزره) نباتاتك نشوونماسنه مساعد اوله‌جق درجه‌ده رطوبت وحرارته مالك اولدیغندن حاصلاتی زیاده‌در . هر یرده اولدیغی کبی بوراده دخی منطقهٔ مداریه یقینلرنده قوهٔ انباتیه‌دن محروم شوره‌لر بولنور ایسه‌ده قطعات سائره‌ده کیلره نظراً وسعتسز و اهمیتسزدر .

منطقهٔ منجمده غیرمسکون اولوب بونك جنوب طرفلرنده مرعی اتخاذینه مساعد غایت واسع چایرلر وصیق اورمانلر واردر . جنوبی قنادا ایله ممالك متحده‌نك بو مملکته جوار اولان قسملرنده حبوبات زرع اولنور . جنوبه طوغری حرارت تزاید ایدرك (لویزیان=Louisiane) طرفلرنده پاموق، آنتیللرده ومکسیقاده قاقائو، شکر قامشی یتیشیر . رطوبتلی مواقعده بالطه کیرمامش اورمانلر موجوددر .

آمریقای شمالی حیوانات جهتندن دخی زنکیندر .

اوروپاده بولنان حیواناتك کافه‌سی بوراده‌ده بولنور . دکزلرنده هر نوع بالق واردر . مورینا بالقلری، ارض جدید جوارنده‌کی بانقلرده و بالینا بالقلری صوغوق دکزلرده یشارلر . شمال طرفلرنده هر نوع کورکلی حیوانات صید اولنور .

معادن ، آمریقاده پك بولدر . (قنادا) ، (یکی اسقوچیا) حوالیسی ، (سوپه‌ریور) کولی حوضه‌سی ، بحر محیط کبیر سواحلی و (آپالاش) جبالی منطقه‌سی هوی ، پترول ، جیوه ، کهرچله ، دمیر ، قورشون... وسائره معدنلرینی محتوی اولوب و (روشوز) طاغلری جواری و مکسیقا یایلاسی بالخاصه آلتون وکموش معدنلرنده پك زنکیندر .

§ ٥٨

سکنه

اوروپانك ایکی مثلندن دها بیوك اولان آمریقای شمالیده انجق ٩٤،٥ ملیون قدر نفوس موجود اولمق حسبیله بالنسبه پك آزمسکوندر . کیلومترومربعی باشنه ٤،١ کشی اصابت ایدر .

بونفوس باشلیجه ایکی عرقه منسوبدر:

برنجی عرق ، عرق احمر اولوب اوروپالیلرك ورودندن اول آمریقاده ساکن اولان اهالیٔ اصلیه‌دن عبارتدر . بونلر

مكسيقا و پرو طرفلرندن منتظم حكومتلر تشكيل ايتمش اولدقلرى حالده آمريقانك كشفندن صكره آقين آقين صولت ايدن اوروپاليلرك تعرضاتنه دايانه‌مدقلرندن عددلرى كتدكجه تناقص ايده‌رك ٥ ميليونه قدر تنزيل ايتمشدر. قناده و حكومات متحدهٔ آمريقاده يرلى اهاليه نادراً تصادف اولنور ايسه‌ده مكسيقا و آمريقاى وسطى‌ده يرليلر بالنسبه دها كثرتليدر. بياضلر آمريقانك كشفندن صكره هجرت ايدنلر اولوب ٩٠ مليونه قريب اوله‌رق دنيانك هر طرفندن واقع اولان مهاجرت سببيله كوندن كونه تكثر ايتمكده‌در. آمريقاى شماليده‌كى بياضلرك اوچده ايكيسى انكليز اوله‌رق پروتستان مذهبنده‌درلر. فرانسز و آلمان مهاجرلرى انكليزلر آره‌سنده همان غائب اولمشلردر دينله‌بيلور.

اسپانيوللر آمريقاى شمالينك جنوب طرفلرنده و وسطى آمريقاده ساكن اولوب اورالره كندى لسانلريله قتوليك مذهبنى يرلشدرمشلردر. آمريقاده يرليلر و بياضلردن ماعدا وقتيله آفريقادن نقل اولنه‌رق سنه‌لرجه تحت اسارتده و خدمات شاقه‌ده استخدام ايدلمش اولان، زنجيلر و چينليلر دخى كثرتليدر.

تقسيمات سياسيه: اوروپا دولتلرينك آمريقا قطعه‌سنده مالك اولدقلرى اراضى، قطعات سائره‌ده‌كى مستملكه‌لرينه نظراً غير مهمدر. اون سكزنجى عصرك نهايتنه طوغرى، متحدهٔ

آمريقا، و اون طقوزنجى عصرك ابتدالرنده مكسيقا، مملكتلرى اوروپاليلرك اداره‌سندن چيقارق باشلى باشلرينه برر حكومت

آمريقاى شمالينك تقسيمات سياسيه‌سى

تشكيل ايتديلر. الآن غروئنلاند اراضيسى دانيمارقه‌نك، قنادا انكلتره‌نك اداره‌سنده اولوب آنتيل آطه‌لرينك بعضيلرى اوروپا حكومتلرينك تحت استملاكارنده ايسه‌ده آمريقانك اقسام سائره‌سى تماميله آمريقاليلره عائددر.

آمریقای جنوبی

آمریقای جنوبی ، سیوری رأسی جنوبده اولمق اوزره ، مثلث شکلنده برقطعه اولوب اوچ طرفدن بیوك دکزلرله احاطه ایدلمشدر، شمالنده آنتیل دکزی، شرقنده بحر محیط اطلاسی غربنده بحر محیط کبیر بولنور .

سواحلنده شایان اهمیت کیرنتیلر یوقدر. یالکز آنتیل دکزنده (ماراقایبو=Maracaïbo) و بحر محیط کبیرده (کوواياکیل= Guayaquil) کورفزلری شایان ذکردر . بو قطعه‌یه منسوب آطه‌لرده پك آزدر. جنوب شرقده (مالوین = Malouine) یاخود (فالقلاند) و (جنوبی ژه‌ئورژی = Georgie de Sud) وجنوب غربیده (ژان فرناندز= Juan-Fernandez) وغربده (غالاپاغوس=Gâllapagos) آطه‌لری تعداد اولنه‌بیلیر. قطعه‌نك جنوبنده (شیلوئه=Chiloé) جزائر مجتمعه‌سیله (ارض النار= Terre de feu) بولنور. ارض النار اصل قطعه‌دن (ماجللان= Magellan) [ماغلهاس] بوغازی تفریق ایدلمشدر. بو جزائر مجتمعه امریقای جنوبی‌یی باشدن باشه قطع ایدن سلسلهٔ جبالك تمادیسندن بشقه برشی دکلدر .

§ ٥٩

احوال اراضی و جبال ، اقلیم

آمریقای جنوبیده اراضینك ارائه ایتدیکی ارتفاعات پك

بسیط اولوب غربده (قوردیره‌ده زانذ = Cordillère des Andes) [آند طاغلری] سلسلهٔ عظیمه‌سی بحر محیط کبیر سواحلی استقامتنجه امتداد ایدرك قطعه‌یی باشدن باشه قطع ایلمشدر. جهت شرقیه‌ده بحر محیط اطلاسی‌یه پك اوزاق اولمیه‌رق (بره‌زلیا) و (کوییان) یایلالری موجوددر . وسطده آنتیل دکزندن ماجللان بوغازینه قدر قطعه‌نك طولنجه متحد بر وادی امتداد ایلر .

آند سلسلهٔ جبالی دنیانك اك اوزون سلسله‌سی اولوب (آقونقاغوا ٦٩٧٠= Aconcagaa) تپه‌سی بتون آمریقانك اك یوکسك نقطه‌سیدر . آند سلسله‌لری اکثری یرلرده یکدیکرینه موازی بر چوق قسملره آیریله‌رق بونلرك اره‌سنده یوکسك یایلالر حاصل اولمشدر . اشبو سلسله‌لر آمریقای جنوبینك وسط جهتلرنده بربرندن زیاده‌جه آیریله‌رق غایت یوکسك اولان (بولیویا) یایلاسنی تشکیل ایلرلرکه هواسی سرت، قوهٔ انباتیه‌سی آزدر.

(آند) سلسلهٔ جبالك شرق اتکلرندن بدأ ایله بتون آمریقای جنوبی‌یی استیعاب ایلیان بیوك اووه خفیف بر میل ایله بر طرفدن شمال شرقی‌یه دیکر طرفدن جنوب شرقی‌یه طوغری یایله‌رق (کویان) و (بره‌زیلیا) اراضیٔ مرتفعه‌لرینه قدر امتداد ایتمشدر.

بو اووه‌لر، (آند) طاغلری ایله (کویان) یایلاسی اره‌سنده

(لانوس=Lanos) نامیله موسوم اوله‌رق یاغمورلی موسملرده چمن ایله مستور بطاقلقلر حاصل اولور. خط استوانک جنوبنده (سلواس=Selvas) تسمیه اولنان دوز محللر هنوز بالطه گیرمامش اورمانلری حاویدر . دها جنوبده (پامپاس=Pampas) تعبیر اولنان غایت واسع چایرلقلر موجوددر. جنوبه طوغری اراضی یوکسلدیکی نسبتده دارلاشارق (پاتاغونیا) یایلاسنی تشکیل ایلر.

دائرهٔ استوا آمریقای جنوبی‌یی عرضاً قطع ایلدیکی جهتله اقلیمی حار ورطبدر . یالکز جبال مرتفعه شواهقی ایله سائر یوکسک محللر معتدل ویا بارددر. هیئت عمومیه‌سیله آمریقای جنوبی دنیانک اک کوزل اروا اولنان و اک زیاده محصول ویرن اراضیسی شاملدر. خط استوا خذاسنه تصادف ایلیان مواقعه بتون سنه متمادیاً یاغمور دوشر. شمال و جنوبه طوغری کیدلدکجه یابس اقلیملر و دها اوته‌ده هواسی معتدل و اراضیسی منبت ممالک بولنوب قطعه‌نک منتهای جنوبیه‌سی سنه‌نک برقسمنده بوزلرله مستوردر.

§ ٦٠

انهار

آمریقای جنوبینک قسم وسطیسنی سیللر التنده براقان یاغمورلرک تشکیل ایتدیکی شبکهٔ انهار غایت صیق اولوب روی ارضک اک بیوک ما جاریسی اولان (آمازون) نهری دخی بو قطعه‌ده‌در .

آند سلسله‌سی بحر محیط کبیر سواحلنه یقین اولمق حسبیله اوجهته کوچک وانجق سورکنسز سیللر دوکیله‌رک، بتون بیوک صولر،(آنتیل) دکزینه وبحر محیط اطلاسی‌یه آقفده اولدیغندن آمریقای جنوبی یالکز بحر محیط اطلاسی سطح مائلنه مالک عد اولنه‌بیلیر . بو قطعه‌نک اک بیوک انهاری شمالده (ماغداله‌نا = Magdalena)، (اوره‌نوق=Orénoque) وسطده، (آمازون= Amazone) جنوبنده (ریو دو لاپلاتا=Rio de la plata) دن عبارتدر .

(ماغداله‌نا) نهری آند طاغلرندن چیقارق آنتیل دکزینه منصب اولور .

(اوره‌نوق) نهری (لانوس) اووه‌سنی کچه‌رک برمحیط دائره‌نک اوچ ربعنی دولاشدقدن صکره بیوک بر دلتا ایله بحر محیط اطلاسی‌یه قاریشور. بونک ایاقلرندن (قازی‌کیار=Casiquiare) ایرماغی بر قول ایله آمازون نهرینک ایاقلرندن (نه‌غرو = Negro) ایرماغنه متصل اولمغله هر ایکی نهر، سیر سفائنه مساعد طبیعی بر قنال ایله برلشمشدر .

آمازون یاخود (ماره‌نون = Marainon) نهری آند سلسله‌سنک خط استوا خذاسنه تصادف ایدن برنقطه‌سندن ظهور ایدرک بر چوق آیاقلر ایله کسب جسامت ایتدکدن صکره بحر محیط اطلاسی‌یه منصب اولور. آیاقلرینک باشلجه‌لری (نه‌غرو)، (یاپورا=Iapora) ، (ناپو=Napo) ، (اوقایالی=Ucayali) ،

(ماده‌یرا=Madeira) ایرماقلریدر . آمازون نهرینك ایکی ساحلی یکدیکرندن ۱۵ الی ۲۰ کیلومترو بعیددر .

(توقانتن = Tocantin) ایرماغی دخی مقدما آمازون نهرینك توابعندن اولدیغی حالده محل تلاقیسنه ییغدیغی طوپراق سببیله آمازوندن ایرلدیغندن بو کون آیری بر مجرا ایله دکزه انصباب ایلر .

لاپلاتا نهری آمریقای جنوبینك جنوب شرقیسنی اروا و (پاراغوای=Paraguay) ، (پارانا=Parana) ، (اوراغوای =Uruguay) ایاقلریله کسب جسامت ایدرك بحر محیط اطلاسی‌یه انصباب ایلر .

§ ٦١

محصولات ، سکنه

آمریقای جنوبی محصولات ارضیه و معدنیه‌جه غایت زنکیندر .

امازون حوضه‌سنده ۷ میلیون کیلومترو مربعنده‌کی اراضینك قسم مهمی ضیای شمس کیره‌میه‌جك درجه‌ده صیق آغاجلری حاوی ، غایت جسیم اورمانلرله مستوردر . اشبو منطقهٔ شجریه‌نك اوته‌سنده بریسندن آغاجدن خالی دوز وراطب ، منبت و محصولدار اراضی‌یه تصادف اولنور . دها شمالده هر سنه اوچ آی یاغمور یاغار و آغاجلر سیرکلشه‌رك (لانوس) تسمیه اولنان چمنزار

اووه‌لر باشلار . برەزیلیا اووه‌لرنده موز ، قاقائو ، قهوه ، شکر قامشی ، توتون ، پاموق کثرتله ییتیشور . لاپلاتا اراضیسنی تشکیل ایدن (پامپاس) لرده طبیعی و نهایتسز چایرلقلر موجود ایسه‌ده بواراضی تدریجاً زراعت تارلالرینه تبدل ایتمکده‌در .

ثروت معدنیه‌یه کلنجه : آند ، کویان ، برەزیلیا مناطق جبالیه‌سنك ثروت معدنیه‌سی پك زیاده‌در . آلتون ، کموش ، باقر ، آند طاغلرینك پەرو ، بولیویا وشیلی‌یه تصادف ایدن محللرنده ، آلتون طبقه‌لری ، کویانده ، الماس معدنلری برەزیلیاده بولنور .

سکنه : آمریقای شمالیدن دها کوچك اولان آمریقای جنوبی ۳۶ میلیون نفوسه مالك ایسه‌ده وسعت اراضیسنه نسبتله بو نفوس پك آزدر . اشبو نفوسك قسم اعظمی اوروپا مهاجرلرندن مرکب اوله‌رق اوروپالیلرك هندی تسمیه ایتدکلری یرلیلر بالنسبه آزدر . بونلردن بشقه آفریقا زنجیلری وچینلیلر دخی بولنور .

وقتیله آمریقای جنوبینك برەزیلیا قسمی پورتکیزلر واقسام سائره‌سی کاملاً اسپانیوللر طرفندن استیلا ایدلمش اولدیغی جهتله کندی لسان و مذهبلرینی اورالرده یرلشدرمشلردر . بناءً علیه آمریقای جنوبی اهالیسی کاملاً قتولیکدر .

آمریقای جنوبینك تقسیمات سیاسیه‌سی : اون التنجی عصردنبرو جنوبی آمریقایه صاحب اولان اسپانیا و پورتکیز حکومتلری

عصر حاضرك بدایتلرنده اوراری ترکه مجبور اولمشلردر .

الیوم آمریقای جنوبیده اون حکومت تأسس ایلمشدر. بو اون حکومتدن (ونه‌زوئه‌لا) و (قولومبیا) آنتیل دکزینه ساحل اولوب (اکوادور) ، (په‌رو) ، (بولیویا) ، (شیلی) بحر محیط کبیر و (بره‌زیلیا) ، (اوروغوای) ، (آرژانتین) بحر محیط اطلاسی حوضه‌لرنده‌در.

(آمریقای جنوبینك تقسیمات سیاسیه‌سی)

هنوز اوروپالیلرك اداره‌سنده بولنان (کوییاز=غوایانا) مملکتی دخی بحر محیط اطلاسی ساحلنده‌در.

آمریقای شمالی

§ ٦٢

قنادا حکومتی

موقع : انکلیزلرك اداره‌سنده اوله‌رق (دومینیون اوف قنادا = Dominion of canada) (قنادا مالکانه‌سی) یاخود (قنادا حکومتی=Puissance du canada) دینیلان قطعهٔ اراضی، حکومات متحدهٔ آمریقایه عائد اولان آلاسقا شبه جزیره‌سی مستثنا اولمق اوزره، آمریقای شمالینك قسم شمالیسنی کاملاً احاطه ایلمشدر. مساحهٔ سطحیه‌سی (٨ ٧٦٧ ٠٠٠) کیلومترو مربعی اوله‌رق عموم اوروپادن پك آز کوچکدر .

احوال اراضی و جبال: قنادا الکاسی غربدن شرقه طوغری میللی اولوب غرب جهتی شمالدن جنوبه طوغری غرانیت، مرمر، شیست، صُفّاقی قیالرندن متشکل و یکدیکرینه موازی بر طاقم صره طاغلرله مستوردر .

جبال مذکوره باشلیجه اوچ سلسله‌دن متشکلدر : اولا شرقده (روشوز) [روقیکی] سلسله‌سی بولنه‌رق: (بروون= Brown) و (هوکر=Hooker) تپه‌لرنده (٥ ٠٠٠) مترویه قدر یوکسلیر . بو طاغلرده جمودیه‌لری پك کثرتلیدر .

ثانیاً وسطده (قاسقاد=Cascade) طاغلری موجوداولوب

شواهقی (٢٥٠٠) مترو ارتفاعی تجاوز ایده‌مز . ثالثاً جهت غربیه‌ده ساحل بونجه امتداد ایدرک ، بحر محیط کبیرده بر چوق جزایر حصوله کتیرن سلسلهٔ جبال اولوب (وانقوور) و (رن شالتوت) اطه‌لری بو سلسله‌نك نقاط مرتفعه‌سندن تشکیل ایتمشدر .

(روشوز) جبالندن اعتباراً شرقه طوغری میللی وعارضه‌لی واسع براووه امتداد ایدرکه (دب اکبر) ، (اسیر) ، (آتاباسقا = Athabasca) ، (قاریبو = Caribou) و (وینی‌پغ = Winnipeg) کوللری بو اووه‌نك منحط اولان جهتلرنده تشکیل ایتمشلردر .

اقلیم : قنادا اقلیمی متحول اولوب قیشی و یازی غایت شدتلیدر . شمال طرفنده قیش ٨ الی ٩ آی امتداد ایدرك مقیاس الحراره -٥٥ درجه‌یه قدر اینر . الك متعدل سمتی اولمق لازم کلان جنوب طرفلرنده ، مثلا (کبك) حوالیسنده ، درت آی قدر صولر منجمد بولنور . یازین ایسه شمال سمتلرنده بیله زیاده حرارت حکمفرما اوله‌رق مقیاس الحراره +٣٠ درجه‌یه قدر صعود ایلر . صوك بهار ، ایلك بهار کبی مواسم متوسطه‌نك امتدادی پك آزدر .

بحر محیط کبیره جوار اولان محلّرك اقلیمی دها معتدل اولوب عادتا انکلتره اقلیمنه مشابه ایسه‌ده یالکز قیشی برازدها صغوق و مدید یازی براز صیجاق و قلیل الامتداددر .

قنادا سواحلی غایت واسع اولوب (اوقیانوس کبیر) ، (اوقیانوس منجمد) (اوقیانوس اطلاسی) کبی اوچ بیوك دکزه ساحلدر .

بحر محیط کبیر ساحلی ، قیالر وساحله موازی اطه‌لر ایله محاط اولوب (اسقوچیا) و (نوروچ) ساحللرینه بیوك برمشابهت ابراز ایدر .

اوقیانوس منجمد ساحلی بر چوق کورفزلری و بیوك اطه‌لری حاوی ایسه‌ده صولری همان دائما حال انجماده‌ده بولندیغندن سیر و سفر قابل اوله‌مامقده‌در .

(هودسون) کورفزی بو دکزده بولنوب سطحی غایت واسع (١٣٠٠٠٠٠ کیلومترو مربعی) ایسه‌ده درینلکی پك آزدر . الك درین جهتلرینك عمقی ١٠٠ متروبی تجاوز ایتمز .

بحر محیط اطلاسی ساحلنده (لابرادور) ، (یکی اسقوچیا) شبه جزیره‌لریله (ارض جدید) . (آنتی قوسطی) ، (ماغدالن = Magdeleine) (پرنس ادوار) ، (قاپ بره‌تون = Cap-Breton) اطه‌لری بولنور . بو اطه‌لر وقتیله یکدیکرینه متصل اولدقلری حالده انحطاط اراضی سببیله آیرلمشلردر .

انهار : قناداده جاری اولان انهار اوچ مائله‌یه منسوبدر . اراضی زیاده مرتفع و عارضه‌لی اولمدیغی ایچون نهرلر عریض

و جریانلری بطی اولوب مجرالرنده بر چوق کوللر تشکیل ایدرلر، و اکثریسی سیر سفائنه مساعددر.

اوقیانوس منجمده (اسیر) کولنك صویی آلان و (آتاباسقا = Athabasca) و (لیارد = Liard) ایرمقلریله برلشان (ماکنزی) (٢٦٠٠ کیلومترو طول) نهری جاریدر. (نهلسون = Nelson) نهری (هودسون) کورفزینه آقار.

بحر محیط کبیره الاسقا شبه جزیرهسنی بویدن بویه قطع ایدن (یوقون) نهر جسیمی ایله (روشوز) طاغلرندن نبعان ایدرك (وانقوور) اطهسی قارشوسنده بحرمنصب اولان (فرازهر = Fraser) و منصبی متحدهٔ آمریقاده بولنان (قولومبیا = Columbia) نهرلری جریان ایدر.

بحر محیط اطلاسییه (سن لوران) نهری جاریدر. بو نهر (سوپریور)، (هورون)، (میشیغان)، (اری یه)، (اونتاویو) کوللرینك صولرینی آلیر و (اوتتاوا = Ottawa) اسمنده بر ایاقله برلشیر، اغزی عادتا بر کورفز کبی کنیشدر.

ثروت نباتیه ومعدنیه: قنادا قطعهسی حاصلات نباتیهجه زنکین صاییلهمز. ارضینك قیالق و اقلیمنك سرت اولمسی وبعض نواحیسنده یاغمورك ندرتی قوهٔ نباتیهیی تقلیل ایلمکدهدر. ٦٢ و ٦٣ درجهدن یوقاری اولان موقعلرده (توندوراس = Tounduras) تسمیه اولنان واسع چایرلقلر موجوددر. بو درجهدن دها اشاغیده کورکن، چام، قاین، ترهمنتی آغاجلرینی

حاوی اورمانلر و دها جنوبده حبوبات تارلالری، میوهلی اغاجلر بولنور.

بو مملکتده هر نوع معادن موجود اولوب اك بركتلیلری التون، کموش، دمیر، باقر، هوی، پترول معدنلریدر. طبقات معدنیهنك وسعتی نقطهٔ نظرندن (قنادا) اك زنکین مملکتلردن عد اولنهبیلور.

سکنه: قنادانك نفوسی ٥ میلیونی متجاوزدر. بو حسابه کوره ١ کیلومترو مربعی اراضییه ١,٦ کشی اصابت ایدر. بو نفوسك همان کافهسی (سن لوران) نهری حوضهسنده ساکندر.

قناداده اوچ مختلف عرق موجوددر:

اولا: (هندو) دینلن یرلی اهالیدرکه (ایری قوا=Iriquoie) و (هورون = Hurone) اسمنده بعض قبائله منقسم اولوب مقدارلری کیتدکجه ازالمقدهدر.

ثانیاً: فرانسزلردرکه ١٦٠٨ تاریخنده ١٠٠٠٠ کشیدن عبارت اولهرق بو مملکته واصل اولدقلری حالده بوکون بر بچق ملیونه بالغ اولمشلردر.

ثالثاً: آنغلو ساقسونلردرکه عموماً پروتستان مذهبنه سالك اولوب انکلیزجه تکلم ایدرلر. مقدارلری اوچ ملیون رادهسنده اولهرق سن لوران نهری حوضهسنی وکوللرك بولندیغی حوالییی اشغال ایلمشدر.

تعریفات ملکیه: اشبو الکای عظیم اداره جهتیله (یکی

اسقوچیا)، (یكی برونسویق)، (پرنس ادور اطه‌سی)، (كبك) ، (اونتاریو)، (مانیتوبا) و(قلومبیا) اسمنده یدی قسمله جزایر منجمده‌یی دخی شامل اولان بر (تریتوار)دن مركبدر .

(یكی اسقوچیا) و(یكی برونسویق) شبه جزیره‌لری ایله (پرنس‌ادوار) اطه‌سی بحر محیط اطلاسی حوالیسنده بولنه‌رق اك مشهور شهرلری یكی‌اسقوچیاده واقع (هالیفاقس) (۴۰ ۰۰۰ نفوس) و (پرنس ادوار) اطه‌سی اوزرنده (شارلوت طوون) بلده‌لریدر.

كبك قسمی اسكی تقسیماتده اشاغی قنادا یاخود فرانسز قنادامی نامی ویریلان قسم اولوب اهالیسی همان كاملاً فرانسزدر. مركز اداره‌سی (كبك = Québec) [Kvébek] (۶۹ بیك نفوس) شهریدر. (سن لوران) نهرینك تشكیل ایتدیكی اطه‌لردن بری اوزرنده و (اوتتاوا) ایاغنك محل انصبابنده كائن (مونتره آل=Montréal) [Montriol] (۲۶۶ بیك نفوس) شهری قنادانك اك بیوك بلده‌سیدر.

(یوقاری قنادا) نامی‌ده ویریلان (اونتاریو) حوالیسی كوللره جوار اولمق حسبیله (قنادا) مالكانه‌سنك اك معتدل اراضیسنی جامع اولوب هر نوع حبوبات ایله میوه‌لی آغاجلر یتیشور . آنغلوساقسونلرك ساكن اولدقلری بو مملكتك مشهور شهرلری (اونتاریو) كولی اوزرنده (تورونتو=Toronto) (۲۰۷ ۰۰۰

نفوس) و(اوتتاوا=Ottavata) (۸۰ ۰۰۰ نفوس) بلده‌لریدر. (اوتتاوا) شهری بتون قنادا حكومتنك مركز اداره‌سیدر.

(قنادا) نك حوالئ وسطیه‌سی آز وقتدنبرو اعمار اولنمغه باشلایوب (وینی‌په‌غ) كولی اطرافنده بولنان (مانیتوبا = Manitoba) حوالیسی منبت و محصولداردر . (مانیتوبا) ده بولنان (وینی‌په‌غ) شهری (۴۲ ۰۰۰) نفوسی حاویدر .

غربده بولنان بحر محیط كبیر حوالیسی یاخود انكلیز قولومبیاسی راطب و معتدل بر اقلیمه مالك اولمق حسبیله اراضیسی دخی منبت ومحصولداردر . اورمانلری ومعادنی دخی كثیرلیدر. شمدیلك سكنه‌سی آزایسه‌ده كوندن كونه چوغالمقده‌در. مركز اداره‌سی (ویقتوریا) (۲۰ ۰۰۰ نفوسی) شهری اولوب كندی اسمیله مسما برلیمان اوزرنده بولنان (وانقوور) بلده‌سی مشهور شهریدر .

حوالئ شمالیه‌ده بولنان (لابرادور) شبه جزیره‌سنك اكثر جهتلری دائما بوزلرله مستور اولان و (توندوراس) تسمیه اولنان صحاری منجمده متشكلدر .

سكنه‌سی بیاضلرك استیلاسندن قاچان (هندو) لر ایله (اسكیمو) لردن عبارت اولوب آوجیلق ایله تعیش ایتدكلری جهتله بالغی كثیر اولان انهار كنارلرنده یشارلر . شهرلری یوقدر. یالكز آولرینی محافظه ایتدكلری مغاره‌لر ایله اقامتلرینه مخصوص قلبه‌لردن بشقه بر شی كورلمز.

سن لوران نهرینك محل انصبابی قارشوسنده بولنان ارض جدید هر نقدر پارس عرضنده ایسه‌ده اوزرندن بوزلر هیچ اکسیك اولمدیغی کبی اطرافی‌ده بوز کتله‌لریله مملودر . بو اطه انکلتره مستملکاتندن اولمغله برابر قنادادن آیری اوله‌رق اداره اولنور .

(٢٠٠ ٠٠٠) کشیدن عبارت اولان سکنه‌سی مورینا بالغی صید و تجارتی ایله اشتغال ایدرلر . ارض جدیدك جنوبنده بولنان (سن پیه‌ر=Saint-Pierre) و (میکه‌لون=Miquelon) اطه‌لری فرانسه‌نك تحت تملکنده‌در .

(قنادا) اون التنجی عصرده فرانسه‌لی (ژاق قارتیه) طرفندن کشف اولنوب اون یدنجی عصرده فرانسه مستملکاتی عدادینه ادخال ایدلمش ایسه‌ده مؤخراً انکلیزلرك ید استیلاسنه دوشه‌رك او وقتلر سن لوران نهری حوضه‌سندن عبارت ایکن تدریجاً بحر محیط کبیره قدر توسع ایتمشدر .

حکومات متحدهٔ آمریقا

§ ٦٣

احوال طبیعه‌سی

موقع وسعت: حکومت متحدهٔ آمریقا ، شمالاً قنادا مملکتی ، شرقاً بحر محیط اطلاسی ، جنوباً مکسیقا کورفزی و مکسیقا اراضیسی ، غرباً بحر محیط کبیر ایله محاطدر .

آمریقانك منتهای شمال غربیسنده بولنان (آلاسقا) شبه جزیره‌سی‌ده متحدهٔ آمریقایه عائددر. مجتمعهٔ آمریقانك مساحهٔ سطحیه‌سی آلاسقاده داخل اولدیغی حالده ٩ ٢١٢ ٢٧٣ کیلومترو مربعی اوله‌رق اوروپانك $\frac{٩٣}{١٠٠}$ نه مساویدر . یالکز (آلاسقا) یارم اطه‌سی ١ ٣٧٦ ٠٠٠ کیلومترو مربعی سطحه مالکدر .

احوال اراضی وجبال: قناداده اولدیغی کبی، ممالك متحده‌نك غرب حوالیسنده دخی یکدیکرینه موازی ، بر قاچ سلسله امتداد ایدر .

بو حوالینك اك مشهور جبالی اولان (روشوز) یاخود (قیا) طاغلری اولوب (پیق بلانقا = Pic Blanca) تپه‌سی ٤٤٠٠ مترو ارتفاعنه واصل اولمشدر. بو سلسلهٔ جبالك شعباتندن اولان (پارق ناسیونال) یاخود پارق (یللوویتون=Yellowiton)

جبالی غایت دار بوغازلری، وادیلر ارەسنه صیقشمش کوللری، (غایز) لری ایله مشهوردر.

اراضینك بالنسبه منحط اولان طرفلری اولنلری (قولومبیا) اووەسی ایله (غران باسەن = Grand Bassin) (بیوك حوضه) دینلان محل اولوب بیوك طوزلی کول بو اووەنك وسطندەدر.

حوالئ شرقیەدەکی ترفعات ارضیەیی (آپالاش) طاغلری تشکیل ایدر. بوجبال ٢٠٠٠ کیلومترو طوله و ٢٠٠ الی ٣٠٠ کیلومترو عرضه مالکدر.

جبال مذکوره سن لوران مجرای سفلاسنك شرقنده (ویت مونتەن = White Mountaine) (غرەن مونتەن = Green Mouutaine) شعبەلرینی تشکیل ایدرك جنوبه طوغری، (آللەغانی = Alleghannys) اسمیله امتداد ایدر. بو طاغلرده برچوق کهوف واردر. اك مشهوری (ماموت) مغارەسی درکه داخلنده ٢٢٣ بوله و کچید بولنەرق ٢٤٠ کیلومترو وسعته مالکدر.

قناداده (قاسقاد) اسمیله امتداد ایدن جبال ینه بو اسمله ممالك متحدەیه داخل اولەرق جنوبه طوغری (سیر انوادا) نامیله بحر محیط کبیر ساحلنه متوازیاً امتداد ایدر. دها غرب طرفنده، منحط جهتلری، بحر محیط ایله اورتیلەرك یالکز نقاط شاخصەسی اطه و قیا شکلنده خارجده قالمش دیکر بر سلسله موجوددر.

اقلیم: ممالك متحدهٔ آمریقانك اقلیمی هیئت عمومیەسی اعتباریله اوروپایه نظراً سرت و شدیددر. شمال طرفلرنده قیش موسمی غایت صغوق اولوب بیوك کوللر سنەنك ربعنده بوزلرله مستوردر. جنوبده ایسه قیش پك خفیف اولەرق مقیاس الحراره نادراً ٨ یاخود ٩ درجەیه قدر اینر. یاز موسمی غایت شدتلیدر. داخلده و شمالده یبوست زیادەدر. مکسیقا کورفزینه طوغری اراضی راطب اولەرق سودان اقلیمنی آکدیرر. ایلك بهار و صوك بهار موسملری امتدادسزدر.

بحر محیط کبیر سواحلی اقالیم بحریەدن اولوب شدتلی روزکارلره و مبذول یاغمورلره معروضدر. صیجاق جریانلره قریب اولمسی حسبیله اقلیمی معتدلدر.

سواحل: ممالك متحده بحر محیط کبیر، بحر محیط اطلاسی و مکسیقا کورفزلری ساحلرینه مالکدر.

منتهای غربده امتداد ایدن سلاسل جبالدن بحر محیط کبیر ساحلنده بر چوق آطەلر تشکل ایلمشدر. بو ساحلده (قولومبیا)، (سان فرانسیسقو)، (مونتەری=Monterey) کورفزلریله (سانتا روزا = Santa Rosa)، (سانتا قروز = Santa Cruz) و (سانتا قاتالینا = Santa Catalina) آطەلری حاصل اولمشدر. سان فرانسیسقو کورفزی غایت امین بر مرسی اولوب (غولدن قات = Golden Gate) اسمنده بر بوغاز واسطەسیله بحر محیط کبیره اتصال ایدر.

بحر محیط اطلاسی ساحلی بر چوق لیمانلری و کوچك کورفزلری مشتملدر . بو ساحلده شمالدن اعتباراً (بوستون) یقیننده (ماساکوزه‌ت = Massachusette) [مه‌سه‌جوزه‌ت] کورفزی و شمال و جنوبدن (قود) و (بوزارد = Buzzard) لیمانلری احاطه ایدلمش اولان (قوت = Cod) برونی (لونغ ایسلاند = Long Island) و (دلاوار) ، (شه‌زاپه‌ك = Chésapéake) کورفزلری بولنور . بوندن صکره ساحل بطاقلق اولوب فلورید شبه جزیره‌سنه قدر امتداد ایدر . بو شبه جزیره ایله کوبا آطه‌سی آره‌سنده (فلوریدا) بوغازی یاخود (یکی باهاما) قنالی موجوددر .

انهار : بو مملکت بحر محیط کبیر و بحر محیط اطلاسی ومکسیقا کورفزی سطح مائللرینه آیریلیر . بحر محیط کبیره انصباب ایدن انهار جبال غربیه‌دن ظهور و قدمه‌لی اراضیده برچوق شلالر تشکیل ایدوك بحر وصوله استعجال ایدرلر . بوانهارك باشلیجه‌لری (قولومبیا) و(سان فرانسیسقو) کورفزینه دوکیلان (ساقره‌مانتو) و(ورمه‌ی = Vermeille) دکزینه یعنی قالیفورنیا کورفزینه دوکیلان (قولارادو = Colorado) [نهر احمر] نهرلرندن عبارتدر .

بحر محیط اطلاسی‌یه دوکیلان انهار (آپالاش) طاغلرندن نبعان ایدر . بونلرك باشلیجه‌لری (لونغ ایسلاند) کورفزینك شرقنده بحره قاریشان (قونه‌کتیکوت = Connecticut) ،

(نیورق) دن کچن (هودسون) وکندی اسمنده کی کورفزه جریان ایدن (دلاوار) و (شه‌زاپه‌ق) کورفزینه اقان (سوسکه‌هانا = Susquéhanna) و (پوتوماق = Potomac) نهرلریدر.

وسطده‌کی اراضی منحطه‌یه منسوب اولان انهار، مکسیقا کورفزینه جاری اوله‌رق اك مشهورلری (میسیسیپی) ، (ریو غراندل نورته = Rio grande del norté) نهرلریدر. وآلاباما وقولورادو نهری واردر

میسیسیپی : (میسیسیپی=Mississipi) ایاغی اولان میسوری ایله برابر دنیانك اك اوزون نهری اولوب قناداده بولنان بیوك کوللر حوالیسندن تولد ایدرك منبعی جوارنده (ایتاسقا = Ytasca) کولنی تشکیل ایدر. وصره‌سیله صولدن (سنت قروا = Saite-Croix) ، وصاغدن (موان = Moine) وصولدن (ایللینوا = Yllinois) وصاغدن، (روشوز) طاغلرندن نبعان ایدن وطولی کندیسندن زیاده اولان (میسوری) وصولدن (اوهیو) [کوزل نهر] ، (آرقانزاس) و (رد = Red) تسمیه اولنان توابعنی آلوب (مکسیقا) کورفزنده بیوك بر دلتا تشکیل ایدرك نهایت بولور. میسیسیپی نهرینك ثانیه‌ده دکزه دوکدیکی صو ١٧٣٦٠ مترو مکعبی حجمنده‌در .

محصولات نباتیه و معدنیه : ممالك متحده‌نك محصولات نباتیه‌سی متنوعدر . روشوز طاغلری حوالیسی نشو و نمای نباتاته مقتضی اولان رطوبتی حاوی اولمامق و صفوق بولنمق حسبیله قوه انباتیه‌سی آز و محصولاتی قلیلدر . وسطده‌کی

اراضیٔ منحطه‌نك غرب قسمی زراعته غیر صالح اولمادیغندن (باد لند = Bad Lands) (فنا طوپراق) نامیله توسیم اولنور. شمال یاخود شمال شرق قسمی عمومیتله منبت اوله‌رق کوزل اورمانلری و مرعالری حاویدر. بغدای، مصر محصولاتی برکتلیدر. جنوبه طوغری تدریجاً توتون، پاموق، پرنج، شکر قامشی، قهوه نشو و نما بولور. اوزوم بو مملکتك اکثر طرفلرنده یتیشور.

مملکت مذکوره‌نك ثروت معدنیه‌سی پك مشهوردر. آلتون، کموش، جیوه کبی قیمتلی و باقر، قورشون، توتیا، قالای کبی فائده‌لی وهوی وپترول کبی محروقاته متعلق معادن فوق‌العاده چوقدر. ارض اوزرنده بولنان بالعموم معدنلردن چیقاریلان کموش و باقرك ۲/۵ ی و آلتونك ۱/۳ ی قورشونك ۱/۴ ی توتیانك ۱/۶ سی ممالك متحده‌ده حاصل اولمقده‌در. هوی معدنلرینی جامع اولان محل (۵۰۰۰۰۰) کیلومترو مربعی وسعتنده‌در. پترول منابعی دخی پك برکتلیدر.

سکنه: ۱۹۰۰ سنه‌سنده اجرا اولنان تحریره نظراً حکومات متفقه‌ده ۷۶ ملیون ۳۸۸ بیك نفوس بولنمقده‌در. نفوس مذکور سنه‌دن سنه‌یه تکثر ایتمکده اولوب بو نسبت اوزره تزاید ایده‌جك اولور ایسه متحدهٔ آمریقا اهالیسی ۱۹۶۰ سنه‌سنده اوروپا نفوسنه معادل اوله‌جقدر. مع‌مافیه بو مملکتك سطحنه کوره اهالیسی هنوز آزدر. هر کیلومترو سنه انجق ۸ کشی اصابت ایلر.

روشوز جبالیله یایلا حوالیسی آز مسکون اولوب بحر محیط اطلاسی سواحلی ومیسیسیپی حوضه‌سی غلبه‌لکدر.

ممالك متحده‌ده ساکن اولان اهالی درت مختلف جنسدن مرکبدر که نسبتلری:

بیاضلر	۹۲,۰
سیاهلر	۷,۵
هندولر	۰,۴
چینلیلر	۰,۱
	۱۰۰,۰

۱۰۰,۰ دن عبارتدر.

هندولر آمریقانك اصل اهالیسی اولوب اوروپالیلرك ورودنده ۵ میلیون راده‌سنده ایدیلر. اوروپالیلرك مهاجماتی اوزرینه روشوز طاغلرینه طوغری چکیلمکه مجبور اولمشلردر. زنجیلر دخی هندولر کبی کتدکجه آزالمقده‌درلر. مقدما قارولین و ویرژینی ایالتلرنده‌کی چفتلکلرنده استخدام ایدلمك ایچون آفریقادن نقل ایدلمشلر ایدی. زنجیلر بر چوق سنه‌لر مدنیت و انسانیت ایله قابل تطبیق اولمیه‌جق طرزده خدمات شاقه‌ده استخدام ایدیله‌رك یقین زمانده حقوق مدنیه‌لرینه مالك اوله‌بیلمشلردر. باشلیجه مسکنلری (واشینغتون)، (سن لوئی) و (میسوری) حوالیسی و (غران دل نورته) نهری منصبی و مکسیقا کورفز جواری کبی صیجاق و راطب محللردر.

چینلیلر قالیفورنیا معدنلرده و فابریقه‌لرده ایش بولق

ایچون آمریقایه هجرت ایتمکه باشلایوب از زمانده پك زیاده تكثر ایتمشلردر . بونلر چالشقان ، طوغری ، حلیم ، هر صنعته مستعد و قناعتكاردرلر .

بیاضلر همان مملكتك هرطرفنه یاییلان انكلیزلردن عبارت كبیدر . بونلردن بشقه بیوك كوللر حوالیسنده و میسیسیپی حوضهٔ علیاسنده المانلر ، و متفرق صورتده فرانسزلر ، اسوج و نوروچالیلر ، چهلر ، مجارلر ، ایتالیانلر موجوددر .

مملكتك هر طرفنده انكلیزجه تكلم اولندیغی كبی لسان رسمی ده بولسانددر .

متحدهٔ آمریقاده كافهٔ مذاهب سربستدر . انكلیز و المانلر و اسقاندیناویالیلر پروتستان اولوب ملل سائره‌نك بعضیلری قتولیك مذهبنه سالكدرلر .

§ ٦٤

تعریفات ملكیه [*]

ممالك متحده‌نك شمال شرقی حوالیسی یكی بریتانیا ساحلندن آللهغانی جبالی و اوهیو نهری حوضه‌سنه قدر امتداد ایدوب

[*] متحدهٔ آمریقا ٤٥ حكومت صغیره ایله بش (تریتور) دن و حكومات متفقه‌نك عمومنه شامل اولوب مركز حكومت اولان (واشینغتون) شهرینی حاوی بر دیستریقدن متشكلدر .
حكومات مذكوره موقعلرینه كوره آلتی قسمه تفریق اولنه‌بیلیر:

هواسی راطب و معتدلدر . بو حوالینك ثروت نباتیه‌سی

كیلومترو

(نویورق حوالیسی)

پك مبذول اولوب معادنك كثرتی حرف و صنایعه رواج تام بخش ایلمشدر .

---

١) یكی انكلتره حكومتلری :

(شرق شمال جهتنده اولوب تجارت و صنایعده واصل اقصای ترقی اولمشلردر .)

١) «من» (Manie) .

٢) «نوو-هامپشیر» [Niou-Haimpchir] .

٣) «ورمونت» (Vermont) .

٤) «ماساشوزەت» [Méssetsusetts] ، (بوستون [بوستن] شهری بوراده‌در .)

٥) «رود آیلند» [Reud Aïlend] .

٦) «قونكتیكت» یاخود «قونكتیكوت» [Konnettikot] .

بوحوالیده بیوك برلیمان نهایتنده بولنان وحیوانات وحبوبات اخراجاتیله مشهور «بوستون» [بوستن] (٤٦٠ ٠٠٠ نفوس) وایپلك فابریقه‌لری ایله مشهور اولان (پروویدانس=Providense) (١٧٥ ٠٠٠ نفوس) شهرلری ایله حکومات متحده‌نك اك بیوك مرکز تجارتی اولان (نیوکرق=New-York) (١ ٥١٥ ٠٠٠) شهری بولنور . جوارنده بولنوب مذکور بلده ایله برلشمش اولان (بروقلین = Brooklyn) ، (٨٣٤ ٠٠٠ نفوس) ، (ژرزه‌ی سیتی = Jersey City) ، (نه‌وارق = Newark) ، (هوبوکن = Hoboken) قصبه‌لری داخل اولدیغی حالده (نویورق) شهرینك نفوسی اوچ بچق میلیونه بالغ اولور .

٢) حکومات وسطیه :

(آلله‌غانی جبالنك ایکی طرفنده کائن اولوب زراعت و حرفت وتجارتلریله مشهوردرلر .)

٧) « نیورق » [Niou york] (بونامده‌کی شهرایله «بروقلین [Brok-lin] « بوفالو » بلده‌لری بوحکومت داخلنده‌در .)

٨) «پانسلوانیا»[Pannsylvanie](فلادلفیا شهری بورادەدر.)

٩) « نوو ژرزه‌ی » [Nion djersé] .

١٠) « دلاوار » [Dela ouére] .

١١) « ماری‌لند » [Mériland] .

(متحدهٔ آمریقایه عائد اولوب بالعموم « قولومبیا » تسمیه اولنان « دیستریق » [Distriict] « ماری ـ لند » مملکه‌سنه متصلدر. اشبو حکومتلری تشکیل ایدن اراضی بحر محیط اطلاسی ساحلنده بر چوق محفوظ لیمانلره مالك اولدیغی کبی اوروپایه دخی اك یقین بولندیغندن متحدهٔ آمریقانك اك مهم مراکز تجاریه‌سی بورالرده‌در.)

« ده‌لاوار » قوبی اوزرنده غایت بیوك تجارت لیمانی اولان « فلادلفیا » (١ ٢٩٣ ٠٠٠) و « شه‌زاپه‌ق » کورفزی ساحلنده توتون اخراجاتیله شهرتشعار (بالتیمور = Baltimore) [Boultimeur] (٥٠٩ ٠٠٠) و حکومات متحده‌نك مرکزی اولوب شمال و جنوب ایالتلری حدودنده بولنان (واشینغتون= Wshington)[Ouachingat'n](٢٧٨ ٠٠٠ نفوس) شهرلری ده بو حوالیده یعنی بحر محیط اطلاسی ایله آلله‌غانی جبالی آره‌سنده‌در .

آلله‌غانی سلسله‌سنك دیکر ورسانده (روشه‌ستر = Rochester) (١٦٢بیك نفوس) (بوفالو=Buffalo) (٣٥٢ ٠٠٠ نفوس) شهرلری واریه‌کولی اوزرنده (قله‌ولاند=Clevland)

٣) حکومات مرکزیه :

(بحر محیط اطلاسیدن « پره‌ری » [Prérie] تسمیه اولنان محلره قدر امتداد ایدر. بو یرلر زراعتده، تکثیر مواشیده ترقی ایتمشلردر.)

١٢) « اوهیو » [Ohio] [Ohêio] ([سین سیناتی] شهری بورادەدر .)

١٣) « شرقی ویرژینیا » [Virginie] .

١٤) « غربی ویرژینیا » .

١٥) « شمالی قارولینا » [N. Carolinie] .

١٦) « کنتوقی » [Kentuck] [Kentakki] .

١٧) « ته‌نسه » (Tennssée) [Tennessi] .

١٨) « میسوری » ([سن لوئی] شهری بورادەدر) .

١٩) « آرقانساس » (Arkansas) [Arkênsas] .

٤) زراعتده ترقی ایدن جهتلر :

(بورالرده غایت بیوك چفتلکلر بولنوب شکر پانجاری ، توتون ، پرنج باخصوص پاموق زراعتی پك مترقیدر .)

(٣٨٢٠٠٠ نفوس) ودمیر اضاعه خانه‌لریله مشهور (پیتسبورغ= Pittesburg) (٣٢٨٠٠٠ نفوس) و(آلله‌غه‌نی=Allegheny) (١٢٩٠٠٠ نفوس) و (جینچیناتی = Cincinnati) [سین سیناتی] (٢٣٥٠٠٠ نفوس) و (لوی‌ویل = Louisivlle) (و ایندیانا پولیس = Indianapolis) (١٦٩ بیك نفوس) شهرلری موجوددر.

جنوب شرقی حوالیسی صیجاق ومبذول یاغمورلره معروض اولدیغی ایچون مزروعاتجه زنکین ایسه‌ده اراضیسنك بطاقلق اولمسی حسبیله نفوسی بالنسبه قلیلدر.

بوحوالیده توتون، شکر قامشی، قهوه کبی هر نوع نباتات یتیشور.

٢٠) «جنوبی قارولین» («شارلستون» Charlston) [Tserlston] شهری بوراده‌در.)
٢١) «ژه‌اورژیا» [Georgia].
٢٢) «فلوریدا».
٢٣) «آلاباما».
٢٤) «میسیسیپی».
٢٥) «لوزیانا» [Louisiana].
٢٦) «تکساس».

٥) غرب شمال حکومتلری:
(منحصراً زراعت ومعدنجیلك ایله اشتهار ایتمشلردر.)
٢٧) «میشیغان» [Michigain].
٢٨) «ایندیانا» [Indiana].
٢٩) «ایللینوا» («شیقاغو» شهری بوراده‌در.)

(شارلستون=Charleston) (٥٥ بیك نفوس) و(ساوانا= Savannah) (٥٤ بیك نفوس) شهرلریله میسیسیپی نهری منصبنده واقع تجارتگاه بر بلده اولان (یکی اورلئان) (٢٨٧٠٠٠ شهری بلاد مهمه‌سندندر. زنجیلرك اك غلبه‌لك اولدیغی محل بورالریدر.

وسط حوالیسی کافی مقدار یاغمورلره معروض اولمق حسبیله غایت منبتدر. فقط (روشوز) طاغلرینه تقرب ایدلدکجه قوهٔ انباتیه آزالور. بیوك کوللر ایله میسیسیپی حوضه‌سنده هر نوع حبوبات نشو ونما بولدیغی کبی بالخاصه مصر کثرتله حصوله کلیر. جنوب وغرب طرفلری قوراقلق اولمق حسبیله

٣٠) «ویسقونسین» (Wiskonsin) [Huiskonsin] «ملووق» (Milwaukee) [Milouoki] شهری بوراده‌در.)
٣١) «مینه‌زوتا» [Minessota].
٣٢) «یووا» (Yowa) [Aiewé].
٣٣) «قانساس» [Kênses].
٣٤) «قولورادو».
٣٥) «نبراسقا» [Neprasca].
٣٦) «جنوبی داقوتا» [Dacota].
٣٧) «شمالی داقوتا».
٣٨) «مونتانا» [Montan a].
٣٩) «ویومینغ» (Wyoming) [Ooioming].
٤٠) «یاداهو» (Yadaho) [Aidaho].
٤١) «اوتاه» [Utah].

زراعته غیرمساعددر. کوللر ساحلنده ایکی بیوك شهر موجود اولوب بونلردن بری (میلووکه = Milwaukee) (٢٨٥ ٠٠٠ نفوس) بلده‌سی دیکری میشیغان کولی کنارنده (شیقاغو) شهریدر . (شیقاغو) شهری آمریقا شمندوفرلرینك مرکزی اولوب باشلی باشنه (١ ١٠٠ ٠٠٠) نفوسی حاوی اولدیغی حالده ملحقاتیله برابر ١ ملیون ٦٩٨ بیك نفوسی جامعدر . (میسیسیپی) نهری اوزرنده (سن لوئی = Saint-louis) (٥٧٥ ٠٠٠) ، (سن پول = Saint-paul) (١٦٣ بیك نفوس) ، (مینه آپولیس = Minneapolis) (٢٠٢ بیك نفوس) ، (اوماها = Hmaha) (١٠٢ بیك نفوس) سن لوئینك غربنده (قانزاس سیتی) (١٦٢

---

٦) بحر محیط کبیر حکومتلری :

(بحر محیط ساحلنده اولوب زراعت ومعدنجیلك ایله مشغولدرلر .)

٤١) « واشینغتون » .

٤٣) « اوره‌غون » .

٤٤) « قالیفورنیا » یاخود « یکی قالیفورنیا » و یاخود « یوقاری قالیفورنیا » (دنیانك اك زنکین آلتون معدنلرینی محتویدر .)

٤٥) « نوادا » .

٧) تریتوارلر :

« آریزونا » [Arizona] ، « یکی مکسیقا » ، « اوقلاهوما » [Okla-homa] ، « اوتا » = [Outah] ، « اینديانا » ، « آلاسقا » .

بیك نفوس) وروشوز طاغلری اتکنده (دانوه‌ر = Denver) (١٣٣ بیك نفوس) شهرلری بلاد معروفه‌دندر .

٠ ٢ ٤ ٦ ٨ ١٠ کیلومتره

(شیقاغو شهری وحوالیسی)

روشوز حوالیسی فقیر وغیرمنبت اولوب . صفوق ویابس یایلالری و ایاقسز کوللری محتویدر . قناللر واسطه‌سیله صو اساله ایدیله‌مین محللرده حیات نباتیه مفقود کیدر . مع‌مافیه بوحوالی هرنوع معادنی حاوی اولدیغی جهتله اهمیتلیدر. مشهور شهری (غره آ ـ صالت ـ لاق ـ سیتی = Salt - lake - sity) اسمنده‌کی شهر اولوب ٥٢ بیك نفوسی محتویدر .

بحر محیط کبیر حوالیسی شمالده ، بیوك اورمانلری وبطاقلقلری

حاوی اولان (اوره‌غون=Oregon) حوضه‌سیله جنوبده محصولات معدنیه و نباتیه‌جه زنکین اولان شمالی (قالیفورنیا) اراضیسنی جامعدر . اڭ مشهور شهری (سان فرانسیسقو = ۳۴۲ ۰۰۰ نفوس) بلده‌سی اولوب کوزل بر لیمانی حاویدر. (لوس آنژل= Los Angeles) ، (پورتلند = Portland) (۵۰ بیڭ نفوس) (ساقرامانتو= Sacramento) شهرلری بلاد معروفه‌سندندر.

آلاسقا اراضیسی ۱۸۶۷ده (آله‌اوسیه‌ن) جزائر مجتمعه‌ برکانیه‌سیله برلکده ، روسیه‌دن اشترا اولنمشدر . بوراده بولنان جبال مرتفعه‌نڭ اکثری حال فورانده بولنان وولقانلردن متشکل اولوب شبه جزیرهٔ مذکوره‌نڭ اقسام سائره‌سی بوزلر ایله مستوردر. پوستلرندن کورك اعمال اولنان حیوانات بو حوالیده غایت چوق اولدیغی کبی معادنی دخی کثرتلیدر . ۱،۵ ملیون کیلومترو مربعندن زیاده وسعتی حاوی اولدیغی حالده سکنه‌سی (۸۴۰۰۰) کشیدن عبارتدر . مقر اداره‌سی (بارانوف= Baranoff) اطه‌سی اوزرنده واقع (سیتقا=Sitka) قصبه‌سیدر. (آله اوسیه‌ن) جزائر مجتمعه‌سنده (۱۰ ۰۰۰) نفوس بولنه‌رق بالق آوجیلغیله تعیش ایتمکده‌درلر.

اون یدنجی عصر میلادیده شمدیکی حکومات متحده اراضیسنده انکلتره ، هولانده ، اسوج ، اسپانیا وفرانسه‌لیلر برر مستملکه تشکیل ایتمشلر ایسه‌ده موخراً انکلیزلر جمله‌سنه غلبه ایده‌رك بو الکایی تماميله ضبط ایتمشلردر ۱۸۴۷ محاربه‌سی

اوزرینه انکلتره حکومتی دخی بو مملکتدن فراغت ایتمشدر. بوکونکی کونده متحدهٔ آمریقا ادارهٔ داخلیه‌لرنجه مستقل ۴۵ عدد حکومات صغیره‌نڭ اتحادندن متشکل بر هیئت متفقه حالنده اداره اولنور . بو ۴۵ حکومتدن بشقه ادارهٔ مرکزیه‌نڭ بولندیغی (واشینغتون) حوالیسی ایله (تریتوار=Territoirs) ناميله بش مملکت دها آمریقا اتحادینه داخلدر.

متحدهٔ آمریقا فوق‌العاده سرعتله ترقی ایتمکده‌در . دمیر یولی خطوطنڭ مجموع طولی بتون اوروپا خطوطنه معادلدر. خطوط تلغرافیه و تلفونیه‌سی صوڭ درجه‌ده مکمل و کثرتلی اوله‌رق دنیانڭ هر جهتیله ارتباطی واردر . ممالك متحده آز زمان ایچنده حبوبات ، لحم و پاموق اخراج ایدن مملکتلر میاننده برنجی درجه‌یی احراز ایتمش و صنایع و تجارت سیر سفائن ایچون غایت بیوك سرمایه‌لرله سیندیقالر تشکیل ایده‌رك اوروپالیلر ایله هر خصوصده رقابت ایتمکده بولنمشدر .

جغرافیای اقتصادی

حاصلات ارضیه: معادن : متحدهٔ آمریقا معادن قیمتدار حاصلاتندن طولایی دنیانڭ اڭ زنکین ممالکندن معدوددر . (الله‌غانی) و(روشوز) جبالیله بحر محیط کبیر حوضه‌سنده (واشینغتون)،(اوره‌غون) و بالخصوص (سان فرانسسقو) حوالیسی زنکین آلتون منابعنی محتویدر. ۱۸۹۲ سنه‌سندن آلتون اخراجاتی ۱۶۰ ملیون فرانق قیمتنده ایدی.

کموش، (آریزونا) و(مکسیقا) وبالخصوص نوادا طرفلرنده کثرتلی اولوب ۱۸۹۲ سنه‌سنده حاصلات ۲۷۵ ملیون فرانقه بالغ اولمشدر .

(آریزونا) و (تکساس) طرفلرنده باقر، میسوری وقولورادو حوضه . لرنده قورشون و دمیر و قالیفارنیاده جیوه و اللەغانی جبالنده وباخصوص (پانسیلوانیا) و (پیترسبورغ) حوالیسنده کمور معادنی و مختلف یرلرده مرمر و غرانیت کبی انشاآته الویرشلی احجار پك کثرتلیدر .

حاصلات زراعیه : محصولات زراعیەسی اعتباریله دخی ممالك متحده دنیانك اك زنکین ممالکندن معدوددر . شمال طرفلرنده مصر سنوی ۳ ملیار قیمتنده) و بغدای جنوب طرفلرنده پاموق (سنوی ۹,٥ ملیون بالیه) شکرقامشی(۱۰۰ملیون‌فرانق)وتوتون (۱۷٥ملیون‌فرانق) و قالیفورنیا جهتلرنده اوزوم حاصل اولور . اورمانلری غایت واسع اولوب بتون اللەغانی جبالنی احاطه ایتمشدر . بعض جغرافیای اربابی بو مملکتده بولنان جسیم چام اغاجلرینك مقدارینی (۱۳۰) میاره قدر چیقاریورلر.

حیوانات : حیوانات اهلیه ، اوروپایه نسبتله زیاده اولوب ۱٦ ملیون بارکیر ٥۳ ملیون صیغر ٤٤ ملیون قیون و کچی بولنمقده‌در .

آمریقا دکز وکوللرنده صید بحری غایت رواجلی اولوب بو یوزدن سنه‌ده یکرمی التی ملیون فرانق استفاده ایدلمکده‌در .

صنایع : آمریقالیلر صنایعی بتون اوروپالیلرله رقابت ایده‌بیله‌جك بر درجه‌یه اصعاد ایتمشلردر . نویورق فلادلفیا پیترسبورغ، هاریسبورغ شهرلرنده‌کی فابریقه‌لرده اعمال اولنان اشیا و باخصوص زراعت و صنایع ماکنه‌لری پازار تجارتده برر موقع رجحان قزانمشلردر . بو مملکتلرده سنوی ۱۰ ملیون طونیلاتو ثقلتده دوکمه ، چلیك ، دمیر اذابه اولنیور. ۱۰۰ ملیون کیلوغرام وزننده یوك قماشه تحویل‌اولنور. بر سنه‌ده ۱۰٥ ملیون فرانق قیمتنده حریر اقشه اعمال ایدیلیر . باخصوص ساعتجیلك اوروپا اعمالات خانه‌لرینی معطل ایده‌جك درجه‌ده ترقی ایتمشدر.

تجارت ۱۸۹۹ — ۱۹۰۰ سنه‌سنده متحدهٔ آمریقانك ادخالاتی ۸٥۰ ملیون و اخراجاتی ۱ ملیار ۳۷۰ ملیون دولار قیمتنده ایدی .

اك باشلی اخراجاتی حبوبات، پاموق، یاغ، باقر، ماکینه، حیوانات، کرسته ، دمیر ، توتون ، معمولات حریریه ، منسوجات قطنیه و معدن کموروندن عبارتدر .

۱۹۹۹ —— ۱۹۰۰ سنه‌سنده آمریقا لیمانلرینه ۲۷ ملیون ۱٦۳ بیك طونیلاتو استیعابنده ۳٤۰۱٤ سفینه کیرمش و ۲۸ ملیون ۲۸۱ بیك طونیلاتو استیعابنده ۳٤۰٦۷ سفینه چیقمشدر .

مملکت مذکوره ۰٥۰ ٦٥۷ ۲ طونیلاتو استیعابنه ۷۰٥۳ تجار واپورینه و ۲ ملیون ٥۷۹ بیك طونیلاتو استیعابنده (۲۷۰ ۱٦) یلکن کیسنه مالکدر ،

قوهٔ بریه: وقت حضرده قوهٔ عسکریه‌سی یوز بیك نفردن عبارت اولوب ۱۱٤ بیك قدر ملیس عسکری موجوددر.

قوهٔ بحریه : (۳۰٤) بیك طونیلاتو تحملنده و۳۸٥ بیك بارکیر قوتنده یدییوز یکرمی اوچ طوپی و یکرمی بیك کمیجی و عسکری حاوی ۱۰۳ قطعه سفینه‌یه مالك اولوب ٤۱ سفینهٔ حربیه دردست انشادر .

مهاجرت : متحدهٔ آمریقا غایت واسع و منبت ومحصولدار وکونا کون معادنی حاوی اراضی‌یی مشتمل اولدیغی ایچون دنیانك هرطرفندن برچوق اشخاص مملکت مذکوره‌یه هجرت ایتمکده‌در . ۱۸۲۱ سنه‌سندن ۱۹۰۰ سنه‌سینه قدر هجرتله آمریقاده یرلشنلرك عددی ۱٤,٥ ملیونه بالغ اولمشدر. یالکز ۱۸۹٦ —— ۱۹۰۰ سنه‌لری آره‌سنده بو مملکته ۱ ملیون ٥٦۲ بیك نفوس هجرت ایتمشدر.

بودجه : (۱۸۹۹ —— ۱۹۰۰) واردات ٦۷۰ ملیون مصارف ٥۹۰ ملیون دولار (بر دولار = ٥,۲۰ فرانقدر) .

دیون عمومیه : ۹۹۲ ملیون دولار .

شمندوفر : ۳۰۷۱۱۲ کیلومترو .

پوسته : ٩٨٩٨—١٨٩٨ ٧٦٢٨٥ پوسته مرکزی موجود اولوب پوسته وارداتی ٤٩٢ و مصارفی ٥٢٥ ملیون فرانقه بالغ اولمقده‌در .

بر سنه ظرفنده تعاطی اولنان :

	مکاتیب	قارت پوستال	اوراق مطبوعه ونمونه
داخلی	٣ ٠١٥ ٠٩٢ ٠٠٠	٧٧٢ ٦٣٤ ٠٠٠	٢ ٩٦٧ ٥٨٤ ٠٠٠
خارجی	١٠٨ ٨٩٨ ٠٠٠	٦ ٩٤٢ ٠٠٠	١١٠ ٢٨٥ ٠٠٠

تلغراف : (١٩٠٠) ٢٢ ٩٠٠ تلغراف مرکزی ٣١٠ ١٢٠ کیلومترو تلغراف خطی موجود اولوب سنوی ٦٣ ملیون تلغرافنامه تعاطی اولنمشدر .

§ ٦٥

مکسیقا

موقع حدود: مکسیقا مملکتی ١٨٤٨ سنهٔ میلادیه‌سنده عقد اولنان (غوآدالوب=Guadaloupe) معاهده‌سی اوزرینه متحدهٔ آمریقانک جنوبی ولایتلرندن آیریله‌رق مستقل بر حکومت حالنه منقلب اولمشدر. (مکسیقا) حکومتنه عائد اولان اراضی ، حال حاضرده‌کی حدودی ایله، کنیش بر بوینوزه شبیه اولوب شمالدن جنوبه (٢ ٥٠٠) کیلومترو طوله و غربدن شرقه (٢١٠) الی (٢ ٠٠٠) کیلومترو عرضه مالکدر . مساحهٔ تربیعیه‌سی (١ ٩٨٧ ٠٠٠) کیلومترو مربعیدر . غرباً (بحر محیط اطلاسی)، جنوباً (آمریقای وسطی) حکومتلری اراضیسی و (مکسیقا) کورفزی ، شرقاً ینه (مکسیقا) کورفزی و شمالاً ممالک متحدهٔ آمریقا ایله محدوددر. (قالیفورنیا) شبه جزیره‌سی دخی مکسیقایه عائددر .

احوال اراضی و جبال: مکسیقا اراضیسی غرب طرفدن (بحر محیط کبیر سیه‌رامادرا=Sierra madre de Pasifique) سی وشرقدن (کورفز سیه‌رامادرا=Sierra madre du Golfe) سی تسمیه اولنان جبال ایله محاط اولوب (مکسیقو) شهرینه حاکم اولان (پوپوقاته‌په‌تل) (٥ ٤٢٠) ایله و (اوریزابا=Orizaba) (٥ ٥٨٢) ینار طاغلری اشبو جبالک اک یوکسک

نقطه‌لریدر . بو طاغلرك اكثری بركانی اولوب اره صره غایت شدتله فوران ایدر . اشبو سلسله‌لردن شرقده‌كی سلسله (سیرانوادا) جبالنك و غربده‌كی سلسله روشوز طاغلرینك امتدادندن حاصل اولمشدر .

بو ایكی سلسلهٔ جبال ایله قوشادلمش وسطی یایلا ، شمالدن جنوبه طوغری تدریجاً یوكسه‌له‌رك شمالده (بیوك حوضه) ، و جنوبده (آناهوآق = Anahuak) یایلاسی نامنی آلیر . (آناهوآق) یایلاسی اوزرنده (مكسیقو) شهری بولنوركه سطح بحردن (٢٢٧٠) مترو مرتفعدر .

اقلیم: مكسیقانك اقلیمی حار اولوب بری، یاز ویا یاغمور دیكری ، قیش ویا قوراقلق موسمی اولمق اوزره ایكی موسم حكمراندر . قسم شمالیسنده ، صحرای كبیرده اولدیغی كبی ، یاغمورلر قلیل، قسم جنوبیسنده، سودانده اولدیغی كبی كثرتلیدر.

اراضینك ارتفاعی عرض بلده‌دن متولد تأثیراتی تخفیف ایلدیكندن مكسیقا اقلیمی ارتفاعنه قیاساً اوچه تفریق اولنه‌بیلیر. برنجیسی (تیه‌ررا قالیانت = Tierras Calientes) دینلان باصیق ، صیجاق ، راطب ، هواسی غیر متبدل وداعیٔ امراض اولان اراضیی شاملدر. ایكنجیسی (تیه‌ررا تامپلارا = Tierras Templaras) دینان و ١٠٠٠ متردن ٢٠٠٠ مترویه قدر مرتفع اولوب ٢٣ الی ٢٥ عرض درجه‌سی آره‌سنده بولنان محللری احتوا ایدر. اوچنجیسی (تیه‌ررا فریاس = Tierras

Ferias) دینلان و مرتفع اولوب بالخاصه شمال روزكارلرینك هبوبی اثناسنده صوك درجه‌ده برودت اظهار ایدن حوالیی احتوا ایلر .

مكسیقانك بحر محیط كبیر ساحلی طاغلق اولوب جبال مذكوره‌نك شعباتی دكزه قدر امتداد ایدر. شرقده مكسیقا كورفزی ساحلی طاغلردن اوزاق اوله‌رق دوز وبعض جهتلری بطاقلقدر.

انهار: مكسیقاده شایان اهمیت نهر یوقدر یالكز (ریو غراندل نورته) قسماً حدود شمالیه‌یی تحدید ایلر. «شاپالا» كولندن چیقان (ریو سانتیاغو) مختلف شلاله‌لر تشكیل ایدرك كمال سرعتله بحر محیط كبیره دوكیلیر .

مكسیقا یایلاسنده كوللر چوقدر. اك بیوكی مارالذكر (شاپالا) كولیدر. مكسیقایه جوار اولان (تكس قوقو = Texcoco) كولی دخی شایان ذكردر. آسیای علیاده دخی اولدیغی كبی مكسیقاده‌كی كوللرك وسعتلری دخی تدریجاً تناقص ایتمكده‌در.

سكنه: مكسیقاده (١٣٥٤٥٠٠٠) نفوس ساكن اولوب بونفوسك یوزده ٣٧ قسمی هندو تسمیه اولنان یرلیلردن مركبدر. آوروپادن كله‌رك مملكتی ضبط ایدن اسپانیوللر یوزده یكرمی درجه‌سنده ایسه‌ده مملكتك منابع ثروتی بونلرك النده‌در. (مه‌تیس = Métis) تسمیه ایدیلان ، اهالیٔ متباقیه ملزلردن متشكلدر .

مكسيقانك مذهب رسميسى قتوليك و لسان رسميسى اسپانيولجه‌در.

تعريفات ملكيه: مكسيقا ٢٧ حكومت صغيره‌ ايله ايكى (ترييتوار = Territoirs) و بر (ديستريك = District) اتحادندن متشكلدر. مملكت مذكوره‌نك اك منبت واك غلبه‌لك اولان قسمى، جنوب يايلاسى اولوب بيوك شهرلر اوراده‌در. مقر اداره‌سى بو يايلانك

٠ ١ ٢ ٣ ٤ كيلومترو

(مكسيقو حواليسى)

وسطنده كائن مكسيقو (٣٣٠ ٠٠٠ نفوس) شهريدر. مكسيقونك جنوب غربيسنده صنايعيله مشهور (پوئبلا = Puebla) (٨٨ ٠٠٠ نفوس) و شمالنده معدن اوجاقلرى و فابريقه‌لرى و حبوبات ديپولرى ايله مشهور (غوادالاجارا = Guadalajara) (١٠٥ ٠٠٠ نفوس) و متعدد فابريقه‌لرى حاوى (له‌اون =

Léon) (٨٠ ٠٠٠ نفوس) و آلتون و كموش معادنى اوجاقلرى جوارنده (غوآناجوآتو = Guanajuato) (٥٩ ٠٠٠ نفوس) وينه آلتون و كموش معدنلرى آره‌سنده (سان لوى پوتوزى = San Luis Potosi) (٧٠ ٠٠٠) (زاقاته‌قاس = Zacatecas) شهرلرى بلاد معروفه‌سندندر.

بحر محيط كبير ساحلى برقاچ مهم و تجارتگاه شهرى محتوى اولوب اك مشهورى (آقاپولقو = Acapulco) شهريدر. مكسيقا كورفزى ساحلنده بولنان (وراقروز = Vera Gruz) (٢١ ٠٠٠ نفوس) (تاپيقو = Tempico) و «يوقاتان» شبه جزيره‌سى اوزرنده (مريدا = Mérida) (٦٣ ٠٠٠ نفوس) و آبانوس و بويا آغاجلرى اخراجاتيله مشهور (قامپش = Campéche) بلده‌لرى موجوددر.

جغرافیای اقتصادى: حيوانات: اوروپاده بولنان حيوانات اهليه انواعى مكسيقايه ادخال اولنه‌رق اقليمه آلشديرلمشدر. صيجاق محللرده ژاقار و قوغار كبى اورايه مخصوص يرتيجى حيوانلر و يايلالرده قورد و آيى كثرتليدر. زهرلى حشرات و بالخصوص پك تهلكه‌لى سيورى سينكلر و بيوك و مهلك ييلانلر پك چوقدر.

صنايع: مكسيقاده صنايع معدنيه خيلى مترقى اولوب سلاح و اشياى زجاجيه اعماله مخصوص بيوجك اعمالخانه‌لر ايله پاموق بوك نسجنه مخصوص برقاچ فابريقه واردر. قوبجيلق پك زياده ترقى ايتمش بر صنعتدر.

تجارت : (۱۸۹۹ — ۱۹۰۰) سنه‌سنده مکسیقانك ادخالاتی ٦١ ملیون واخراجاتی ١٥٠ ملیون پەزو (١پەزو=٠٠،٥ فرانقدر.) قیمتنده اولوب بونك ٧٩ ملیونی اشیای عادیه و ٧١ ملیونی قیمتدار معادندن عبارتدر . اك مشهور اخراجاتی خام معدن (اغاو) اسمنده‌کی معدن (هنه کن = Henequen) تعبیر اولنان و لیفلریله قماش نسج ایدیلان وقهوه وحیوانات ودری وسائره‌در .

شمندوفر : (١٩٠١) ١٥٤٤٥ کیلومترو طولنده‌در.

پوسته : (١٩٠٠ — ١٩٠١) ٥٩٤ پوسته مرکزی موجود اولوب سنوی تعاطی اولنان مکاتیب ١٤٩ ملیونه بالغ اولور.

تلغراف : (١٩٠١) ٣٦٢ تلغراف مرکزی و ٤٥٨٠٠ کیلومترو طولنده تلغراف خطی موجود اولوب ٢،٥ ملیون تلغرافنامه تعاطی ایدلمکده‌در.

§ ٦٦

آمریقای وسطی

موقع : وسطی آمریقا ٢٣٠٠ کیلومترو طولنده مرتفع ودار بر قطعهٔ اراضیدن متشکل اولوب آمریقای شمالیده‌کی طاغلرك امتدادندن تحصل ایدرك هرایکی آمریقایی بربرینه برلشدیرمشدر.

احوال‌طبیعیه : امریقای وسطی موقع جغرافیجه عرض شمالینك ٧ درجه‌سیله ١٨ درجه‌سی آره‌سنده بولنوب شرقدن بحر محیط اطلاسی‌یه وغربدن بحر محیط کبیره ساحلدر. بوراده برچوق برزخلر حاصل اولمشدر.

اولا : (ته او آن ته پك = Tehuantepec) ومکسیقا کورفزلری میاننده (ته او آن ته پك) برزخی بولنوب بو برزخده برقنال ویا شمندوفر انشاسیله ایکی بحرمحیط آره‌سنده بررابطهٔ مراسله وجوده کتیرلمسی تصور ایدلمکده‌در.

ثانیاً : (هوندوراس = Honduras) کورفزی ایله بحر محیط (هوندوراس) برزخی موجوددر .

ثالثاً : (نیقاراغوا) برزخی اولوب (سن ژان) ایرماغی مجراسنی تعقیب ایده‌رك (نیقاراغوآ) کولنه وکولك غرب ساحلندن خط مستقیم استقامتنده بحرمحیط کبیره واصل اولور.

رابعاً : آنتیل دکزنده (شیریکی = Chiriqui) تسمیه

اولنان کوچک کورفز ایله بحر محیط کبیرده (دولس = Dulce) کورفزی بیننده‌کی برزخدر.

خامساً : (پاناما) برزخی اولوب (پاناما) و (قولون) شهرلری اره‌سنده‌در .

سادساً : (سان بلاس) برزخی اولوب جمله‌سندن دار اوله‌رق یالکز ٤٤ کیلومترو کنیشلکنده‌در.

سابعاً : (دریه‌ن) برزخی اولوب دها جنوبده‌در.

بونلردن یالکز (پاناما) برزخی برشمندوفرله قطع ایدلمش اولوب شمندوفره موازی اوله‌رق بر قنال حفر ایتمک اوزره فرانسز سرمایه‌دارانندن مرکب بر شرکت تشکیل اولنه‌رق، مقدما سویش برزخنک حفرینه موفق اولمش اولان، متوفی (فردیناند دولسپس = Ferdinend de lessepsse) معرفتیله عملیات حفریه‌یه باشلانمش ایسه‌ده تصادف اولنان مشکلات متعدده‌دن طولایی تعطیل عملیاته مجبوریت حاصل اولمشدر . انجق اخیراً حکومت متحده بو قنالک حقوق و امتیازاتنی شرکتدن مبایعه ایتدیکندن یقینده ایکی بحر محیطک التصاق ایده‌جکی مأمولدر.

احوال اراضی وجبال : آمریقای وسطی عموماً طاغلق اولوب اشبو جبال یکدیکرندن درین اوچوروملر ودره‌لر ایله

آیرلمشدر. جبال مذکوره‌نک اکثری ملتهب ویا منطفی برکانلردن متشکلدر . (آقاته‌نانغو = Acaténango) (٤٥٠٠ مترو)

٠ ٥٠ ٢٠٠ کیلومترو

(برزخ کبیر)

و (فوئه‌غو = Fuego) (٤٢٦٠ مترو) وولقانلری معروفدر. تزلزلات ارضیه واندفاعات برکانیه بوراده غایت شدتلی اولور.

اقلیم : بوقطعه‌نک اقلیمی مکسیقا کبی حار ایسه‌ده ارتفاعات اراضی شدت حرارتی تعدیل ایتمکده‌در . منحط نقاط ، بک زیاده صیجاق اولوب مواقع مرتفعه‌ده اعتدال نمایاندر. ٢٠٠٠ ٢٥٠٠ مترودن یوقاری مواقعده ایسه برودت حکمفرما اولور. بوراده‌ایکی موسم بولنوب بری‌یاز ویا قوراقلق موسمی ودیکری

قيش ياخود موسم مطردر . ياغمورلرى غايت مبذول اولەرق قسم شرقيدە بحر محيط كبير ساحلندن دها زيادەدر .

آمريقاى وسطىنك شرق ساحلى ميللى طوپراقدن متشكل اولەرق منجطدر . غرب ساحلى ايسە ياڭجين قيالردن و درين قويلردن تشكل ايدەرك (فونسەقا = Fonseca)، (دولس = Dulce) و (آزوئەرو = Azuéro) شبه جزيرەسيله محافظه اولنان (پاناما = Panama) كورفز وليمانلرينى و (پرلاس = Perlas) جزاير مجتمعەسنى حاويدر .

نهرلر : اراضيسنك دارلغندن ناشى بو مملكتك نهرلرى اهميتلى دكلدر . باشليجه ماء جاريسى (ماناغوآ) و (نيقاراغوآ) كوللرينك صولرينى آلەرق بحر محيط اطلاسىيە دوكيلان (سان ژوآن = San Juan) نهرندن عبارتدر .

(يوقاتان = Yaucatan) و (اوندوراس) كورفزلرى بورادەدر .

حاصلات نباتيه ومعدنيه : اقسام منحطەسى بطاقلق اولوب اورمانلرنده چام ، بامبو ، آبانوس ، وسائر اشجار نشو ونما بولور . ٥٠٠ مترودن يوقارى اولان اراضيدە شكر قامشى ، قهوه اغاجى يتيشور . ٢ ٠٠٠ مترو ارتفاعنه طوغرى هر نوع حبوبات ، پاتاتس وميوەلى آغاجلر كماله ايرر .

مملكت مذكورەدە آلتون وكموش منابعى پك كثرتلى اولوب همان هر نقطەسنده بو معدنلره تصادف ايديلور . دمير ايله معادن سائرۀ مفيده دخى موجوددر .

سكنه : آمريقاى وسطى ٣ ٤٦٣ ٠٠٠ نفوسه مالك اولەرق كيلومترو باشنه ٦ نفوس اصابت ايدر . مواقع مرتفعه آز مسكون اولديغى كبى بطاقلق واورمانلق اولان مواقع منحطه همان غير مسكوندر .

اهالى قاتوليك مذهبنده اولەرق اسپانيولجه متكلمدرلر . نفوس مذكوره (تولتەك = Tolteque) و (آزتەك) قبيلەلرينه منسوب اولان هندولر ايله ، اكثريتى تشكيل ايدن بياضلردن و (مەتيس) دينلان ملزدن عبارتدر .

تعريفات ملكيه : آمريقاى وسطى اسپانيوللرك النده ايكن واسع بر مستملكه ايدى . اخيراً بورادە بش مستقل حكومت تشكل ايتمشدركه انلردە (غوآتەمالا=Goatemala)، (سالوادور= Salvador)، (هوندوراس = Honduras)، (نيقاراغوآ = Nicaragua)، (قوستاريقا=Costa-rica) دن عبارتدر . انكليز هوندراسى ياخود (بليز = Beliz) دينلن مملكت دخى آمريقاى وسطادەدر . بو حكومتلر اتحاد ايدرك (امريقاى وسطى هيئت متحدەسى) نامنده بر حكومت وجوده كتيرمشلر ايسەدە مؤخراً ينه انفراق ايلەمشلردر . اليوم هر برى باشلى باشنه ادارە ايدلمكدەدرلر .

١) انكليز هوندراسى (٢١ ٣٠٠ كيلومترو مربعى وسعت) ساحلى بر قطعەدن عبارت اولەرق اراضيسى آلچق ورطب واورمانلرى كثيردر . (٣٧ ٠٠٠) كشىيه بالغ اولان اهاليسنك درت يوزقدرى بياض ومتباقيسى يرليدر . مقرى قيالق بر ساحلده واقع (بليز) (٦ ٠٠٠ نفوس) شهريدر .

٢) غواتمالا (١٢٥ ٠٠٠ کیلومترو مربعی وسعت) حکومتی برزخك اڭ عریضی قسمنی ویوکسك یایلالری حاویدر. اقلیمی بالنسبه معتدل اولوب قهوه حاصلاتی زیاده‌در. نفوسی (٥٧٤ ٠٠٠) راده‌سنده اوله‌رق بر کیلومترو مربعی محله ١٢ کشی اصابت ایتمکده‌در. مقری (غواتمالا) (٧١ ٠٠٠ نفوس) شهریدر. مشهور شهری (کزالته‌نانغو = Quesaltenango) (٢٥ ٠٠٠) شهریدر.

٣) سالوادور حکومتی (٢١ ٠٠٠ کیلومترو مربعی وسعت) بحر محیط کبیر ساحلنده طولانی بر اراضی‌یی وداخلده مرتفع بر یایلایی حاوی اوله‌رق قهوه مزروعاتی ایله مشهوردر. برقاچ کموش معدنی دخی واردر. (٩١٥ ٠٠٠) نفوسه مالك اولدیغندن کیلومترو مربعنه ٣٩ نفوس اصابت ایلر. مقری (سان‌سالوادور) (٥٠ ٠٠٠ نفوس) شهری اولوب بحر محیط کبیر ساحلنده (لالیبرتاد = La Libertad) شهری معروف قصبه‌سیدر.

٤) هوندوراس [اوندرواس] (١٢٠ ٠٠٠ کیلومترو مربعی وسعت) حکومتی دخی بحر محیط اطلاسی‌یه ساحلدر. اراضیسی منبت اولوب کموش، دمیر وسائر معدنلری دخی کثیرلیدر. نفوس (٥٨٧ ٠٠٠) کشیدن عبارت اولدیغندن کیلومترو مربعنه ٥ نفوس اصابت ایلر. مقری (تکوزیغالپا = Tegucigalpa) شهری اوله‌رق بحر محیط کبیر ساحلنده (آماپالا = Amapala) (٣٠ ٠٠٠ نفوس) وبحر محیط اطلاسی ساحلنده (سه‌یبا = Ceïba) قصبه‌لری بلاد معروفه‌سندندر.

٥) (نیقاراغوآ ١٢٨ ٤٥٠) کیلومترو مربعنه بالغ اولان اراضیسی غربده طاغلق وولقانیك اولوب وسطده منبت ومعدنلری چوق بر یایلایی وشرقده الچق وبطاقلق واورمانلق اراضی‌یی حاویدر. قاقاو، بو مملکتده کلیتله یتیشور.

نفوسی (٥٠٠ ٠٠٠) کشیدن عبارت اولوب کیلومترو مربعنه ٤ نفوس اصابت ایلر.

مقری (لئون = Léon) ومشهور بلده‌لری (ماناغا = Managa) (١٨ ٠٠٠ نفوس) بلده‌لری (ریوا = Rivas) (غرانادا = Granada) شهرلریدر.

بوراده دخی (سان‌ژوآن) نهری و(نیقاراغوآ) کولی استعمال اوله‌رق بر قنال کشادیله ایکی بحر محیطك برلشدیرلمسی تصور ایدلمکده‌در.

٦) (قوستاریقا) (٥٤ ٠٠٠ کیلومترو مربعی وسعت) اراضیسی برکانی و دار بر یایلادن متشکل اولوب قهوه زراعتی خیلی رواجلی و آلتون معدنلری برکتلیدر. نفوسی (٣١٠ ٠٠٠) کشی اوله‌رق کیلومترو مربعنه ٦ نفوس اصابت ایلر. مقری (سان ژوزه = San José) (٣٥ ٠٠٠) شهریدر. بحر محیط اطلاسیده (لیمون = Limon) وبحر محیط کبیر ساحلنده (پونتاآره‌ناس = Ponta Arenas) قصبه‌لری مشهوردر.

§ ٦٧

آنتیللر

آنتیل جزایر مجتمعه‌سی آمریقای شمالی‌یه عائد ایچ دکزلری بحر محیط اطلاسیدن آییران بر طاقم صیره آطه‌لر اولوب مکسیقا کورفزی ایله (آنتیل) ویا (قارایب = Caraïbe) دکزی بینی تفریق ایلمشلردر. (فلورید) یارم اطه‌سندن (ماراقایبو = Maracaïbo) کورفزینه قدر امتداد ایدن بو جزائر متسلسله‌نك طولی (٣٠٠٠) کیلومترو اولوب پك مختلف وسعتده بر چوق جزایردن مرکبدر. عمومنك سطحی (٢٤٤٠٠٠) کیلومترو مربعنه بالغ اولور.

آنتیل جزائر مجتمعه‌سی اوچ طاقه تفریق ایدیلور.

١) شمال شرقیده (لوقای = Lucaye) [Bahama] (١٤٦٠٠) کیلومترو مربعی وسعت) جزایری .

٢) شمال غربیده بیوك آنتیللرکه باشلیجه‌لری (کوبا ١١٨٨٠٠ کیلومترو مربعی) (هایتی ٧٧٢٥٠) (ژامایق = Jamaica) (١٠٨٠٠ کیلومترو مربعی) (پورتوریقو = Portorico) (٩٦٢٠ کیلومترو مربعی) اسمنده‌کی اطه‌لردر.

٣) جنوب شرقیده کوچك آنتیللرکه (روزکار اوستی) و(روزکار آلتی) اطه‌لری نامیله ایکی طاقمدن مرکبدر.

اشبو اطه‌لر (غوآدلوپ = Guadeloupe) (دومینیك)

یاخود (دومینیقا = Dominica) (مارتینك = Martinique) (سن لوسیا St. Lusia) (سن ونسان = St. Vinsent) و (غره‌نادا = Grenada) اسملریله آمریقای جنوبینك ساحل شمالیسی استقامتنجه امتداد ایدن جزایر اولوب الك مشهورلری (کوراسائو = Curaçao) و ماراقایبو کورفزی اغزنده (آروبا = Aroba) اطه‌لرندن عبارتدرکه شمالدن جنوبه طوغری اوزانه‌رق بحر محیط اطلاسیدن وزان اولان آلیزه روزکارلرینه معروضدر.

آنتیللر عرض شمالینك ١٠ و ٢٥ وطول غربینك ٥٩ و ٨٥ درجه‌لری آره‌سنده‌در. آمریقانك آوروپایه متوجه اولان ساحلنده بولنمق حسبیله موقعاً حائز اهمیت درلر.

بو اطه‌لرك اراضیسی عمومیتله طاغلقدر. بر اطه اوزرنده بولنان طاغلر دیکرینه طوغری منتظم بر صورتده امتداد ایلمشدر.

کوچك آنتیللردن (سن لوسی)، (مارتینك)، (سن ونسان) اطه‌لرنده‌کی ترفعات ارضیه برکانی اولوب (آنتیغوا = Antigua)، (ماری غالاند = Marie-Galante) و (بارباد = Barbade) اطه‌لری اوزرنده‌کی جبال کلسیدر.

آنتیللرك اقلیمی حاردر. هواسی صیجاق و فورطنه‌لی اوله‌رق یاغمورلری مبذولدر. اراضیٔ منحطه صیجاق و راطب اولوب اکثریا حمای اصفر تولیدینه بادی اولور. اراضیٔ مرتفعه‌نك اقلیمی معتدلدر.

آنتیللرده ایکی موسم بولنوب بری یاغمور یاخود قیش موسمیدرکه مایسدن تشرین ثانی‌یه قدر امتداد ایدر. دیکری یاز موسمی یاخود موسم یبوستدر. یاز موسمی علی‌الاکثر شدتلی فورطنه وسیقلونلر ایله نهایت بولور.

آنتیللرده شایان ذکر نهر یوقدر. اطه‌لرک ساحللری کسمه قیالردن متشکل اولمق حسبیله لیمانلری کثیردر. بولیمانلر برچوق رصیفلر ایله محاط اولدیغی ایچون سیر سفائن مشکلدر.

بواطه‌لرک ثروت نباتیه‌سی پك زیاده‌در. آنتیللری احاطه ایتمش اولان اورمانلر غایت صیق اولوب درونه ضیای شمس نفوذ ایده‌من.

منحط قسملرده شکر قامشی ویوکسک طرفلرده قهوه، پاموق، توتون میوه‌لی اغاجلر وانلیا. مانیوقا، جوید وحبوبات یتیشور.

آنتیللرک ثروت معدنیه‌سی زیاده دکلدر. یالکز کوباده براز باقر، ژامایقده قورشون، باقر ودمیر معدنلری واردر.

اشبو جزائرده ٥ ملیون نفوس بولنه‌رق کیلومترو مربعی محله ٢٠ کشی اصابت ایدر. اهالئ اصلیه‌دن اولوب اون بشنجی عصرده آنتیللرده یشایان (قاراییب = Caraïbe) قبیله‌سی اسپانیوللرک تعدیاتنه دایانه‌میه‌رق کلیاً محو اولمشلردر.

زنجیلر، سکنهٔ موجوده‌نك ١٠٠ده ٥٦سی، بیاضلر ١٠٠ده

١٧ سی مه‌تیسلر ایله چینلیلر متباقی اهالینی تشکیل ایتمکده‌در اهالینك قسم اعظمی قتولیك اوله‌رق اسپانیوللرجه تکلم ایدرلر.

تقسیمات سیاسیه: آنتیللرده یالکز هایتی آطه‌سی مستقل اولوب دیکرلری متحدهٔ آمریقا، انکلتره، فرانسه، فلمنك، ودانیمارقه‌یه تابعدر.

١٨٩٨ نه قدر اسپانیانك تحت اداره‌سنده بولنان (کوبا) (پورتوریقو) اطه‌لریله سائر برقاچ کوچك جزیره سنهٔ مرقومه اغستوسنده عقد اولنان معاهدهٔ صلحیه ایجابنجه متحدهٔ آمریقایه انتقال ایتمشدر. جزایر مذکوره‌نك هیئت عمومیه‌سیله مساحهٔ سطحیه‌سی ١٢٨ ٤٥٣ کیلومترو مربعنه و مقدار نفوسی ١ ٥٢٥ ٠٠٠ نه بالغ اولور.

کوبا: (کوبا) یاخود (قوبا) اطه‌سی ١٣٠٠ کیلومترو طوله و ٤٠ دن ١٥٠ کیلومترو قدر عرضه مالك بیوك بر اطه اولوب جنوب شرقیسی طاغلق ایسه‌ده اقسام سائره منحط ودوزدر. اقلیمی راطب وصیجاق اولمق حسبیله قوهٔ انباتیه‌سی غایت مبذول اولدیغندن (آنتیللرک قرالیجه‌سی) یاخود آنتیللرک اینجوسی نامی ویرلمشدر. اك مشهور محصولاتی شکر قامشی وتوتوندر. سکنه‌سی ١ ٥٧٣ ٠٠٠ کشیدن عبارت اوله‌رق بونك قسم اعظمی غرب جهتنده ساکندر.

مقری (هاوانا = La Havane). (٢٣٦ بیك نفوس)

شهری اوله‌رق (سانتیاغو = Santiago) (٤٣ بیك نفوس) (ماتانزاس=Matanzas) (٣٦ بیك نفوس) ، (قارداناس = Cardenas) ، (٢١ بیك نفوس) (لاس‌توناس=Las-Tunas) و(لاتیرینیداد=Latirinidad) شهرلری بلاد معروفه‌سندندر. جهت شرقیه‌ده (پوئه‌رتو پرنسیب = Puerto - Prinsib) (٢٥ ٠٠٠ نفوس) و (چیه‌ن فوغوس=Cien Fugos) شهرلری بلاد معروفه‌سندندر .

پورتوریقو — (پورتوریقو) کوبادن اون ایکی، اون اوچ دفعه دها کوچك اوله‌رق ٩٣١٤ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ٩٥٣ بیك نفوس حاویدر. منابع ثروتی قهوه، توتون، شکر قامشندن عبارتدر. مقری ساحل شمالیده (سان ژوان = San Juan) (٣٢ ٠٠٠ نفوس) قصبه‌سی اولوب (پونس=Pons) (٢٨ بیك نفوس) بلده‌سی معروف شهرلرندندر.

٢) انکلتره حکومتی ، بیوك آنتیللردن (ژامایق = Jamaïque) اطه‌سنه و او جوارده‌کی (باهاما = Bahama) (ویه‌رژ=Vierge) اطه‌لرینه و کوچك آنتیللرك قسم اعظمنه یعنی (دومینیك)، (سن لوسی) ، (سن ونسان) ، (غره‌ناد) ، (بارباد)، (تاباغو)،(تیرینیته) یاخود (ترینیداد=Tirinidad) جزایرینه صاحب اولوب اشبو مستملکاتك وسعتی (٣٨ ٣٠٠) کیلومترو مربعه و (١ ١١٣ ٠٠٠) نفوسه بالغ اولور .

یالکز (ژامایق) اطه‌سی(١٨٦٠) کیلومترو مربعی سطحه و(٧٩٣ ٠٠٠) نفوسه مالکدر. اراضیسی طاغلق، اقلیمی حار اولمق حسبیله اراضیسی منبت اولوب شکر قامشی حاصلاتی پك زیاده‌در. مقری (کینغستون = Kingeston) [Kingest'n] (٣٨ ٥٠٠ نفوس) شهریدر.

٣) فرانسه‌نك اداره‌سنده (غوآدلوپ = Guadeloupe) و(مارتینیك) اطه‌لریله برقاچ کوچك اطه بولنمقده‌در. بو مستعمراتك مجموع مساحه‌سی (٢٨٩٠) کیلومترو مربعه و مقدار نفوسی (٣٨١ ٠٠٠)ه بالغ اولور.

(غوآده‌لوپ) اطه‌سنك اراضیسی طاغلق، برکانی، راطب اوله‌رق طاغلرنده اورمان وصودن اثر بولنمز. شکر قامشی باشلیجه حاصلاتندندر. اشبو جزیره‌ده (١٧٠ ٠٠٠) نفوس ساکندر. مقری (باس تەر = Basse-Terre) (١٢ ٠٠٠ نفوس) بلده‌سی اولوب (پوانت – آ – پیتر = Poante-a-pitre) (١٧ ٠٠٠ نفوس) قصبه‌سی مشهور شهریدر.

مارتینیك اطه‌سی دخی طاغلق وبرکانیدر. ایرمقلری، اورمانلری کثیر اولوب شکر قامشی، قهوه، قاقاو محصولاتی برکتله یتیشور. سکنه‌سی (١٨٧ ٠٠٠) کشیدن عبارتدر. مقری (فور دوفرانس = Fort ds France) (١٥ ٠٠٠ نفوس) شهری اولوب (سن‌پیه‌ر = Sent-pierre) (٢٦ ٠٠٠ نفوس)

قصبه‌سی‌اك مشهور بلده‌سی ایكن اخیراً بو جزیره‌ده فوران ایدن (پله) یانار طاغی قصبهٔ مذكوره‌یی خراب ایتمش و ٢٠ بیكدن زیاده نفوسك تلفنه بادی اوله‌رق الآن اجرای تخریبات ایتمكده بولنمشدر.

٤) هوللاندا حكومتی روزكار اوستی اطه‌لرندن (سن اوستاش = Saint-Eusttche) و (سابا = Saba) اطه‌لرینه وروزكار التی اطه‌لرندن اوچ كوچك آطه‌یه مالكدركه بونلرك مشهوری (١٣٠) كیلومترو مربعی وسعته و (٤٤ ٠٠٠) نفوسه مالك اولان (كوراساو = Curaçao) اطه‌سیدر.

٥) دانیمارقه حكومتی (ویه‌رژ) جزائر مجتمعه‌سندن (سنت قرووا = Sainte-Croix) ، (سن توما = Saint-Tomas) (سن ژان = Saint-Jean) اطه‌لرینه مالكدر. بو اطه‌لرك سطحی (٣٦٠) كیلومترو مربعنه وسكنه‌سی تقریباً ٤٠ بیك نفوسه بالغ اولور.

٦) بیوك آنتیللردن هایتی آطه‌سنده مستقل ایكی حكومت بولنوب بری غربده (هایتی) دیكری شرقده (سن دومینیك = Sainte-Dominique) حكومتلریدر.

(هایتی) حكومتی (٢٨ ٢٠٠) كیلومترو مربعی اراضی‌یی (١ ٢١٠ ٠٠٠) نفوسی حاویدر. مساحه‌سی دیكر قسمدن آز ایسه‌ده نفوسی زیاده‌در. اراضی طاغلق اولوب منبت و كنیش

وادیلری ویایلالری محتویدر. قسم اعظمی زنجی اولان اهالیسی فرانسزجه متكلم اولوب مركزی بیوك وكوزل بر كورفزك كنارنده (پورتوپرنس = Port-au-Prince) قصبه‌سیدر. (قاپ هایتیه‌ن = Cap Haïtien) (٢٩ ٠٠٠ نفوس) و (له‌قای = Les Cayes) (٢٥ بیك نفوس) شهرلری معروف بلده‌لرندندر.

٧) (سن دومینیك) یاخود (دومینیكن = Dominisine) حكومتی (٤٨ ٥٠٠) كیلومترو مربعی اراضی‌یی (٤١٧ ٠٠٠) نفوسی حاویدر. مقری سن دومینك یاخود (سانتو دومینقو = Doming) (٢٥ ٠٠٠ نفوس) شهری اولوب ساحل جنوبیده‌در. اهالیسی اسپانیولجه متكلمدر.

آمریقای جنوبی

§ ٦٨

قولومبیا، ونه‌زوئه‌لا، کویان [غوایانا]

بواوچ مملکت آمریقای جنوبینك، خط استوانك قسم شمالیسنه تصادف ایدن محلنی اشغال ایلمکده‌در.

احوال طبیعیه : بوممالکك بحر محیط کبیره و آنتیل دکزینه ساحل اولان قسمی اولدقجه عارضه‌لی اولوب بوعارضه‌لر یکدیکرندن کنیش بروادی ایله آیرلمش ایکی کتلهٔ جبله‌دن متشکلدر .

غربده‌کی (قوردیله‌رده زاند) یعنی (آند) سلسله‌سنك امتدادندن متحصل اولان کتلات جبالیه غایت عظیم اولوب اوزرنده بر چوق وولقانلر بولنور. آند طاغلری بومملکتده (٥٦٠٠) مترو ارتفاعنه قدر واصل اولمشدر.

جهت شرقیه‌ده ارتفاعلری (٢٠٠٠) متروبی تجاوز ایده‌میان (سیه‌را پاریما = Siera Parima) (سیه‌را پاقاره‌یما = Sierra Pacaraima) سلسله‌لری بولنور. آند طاغلری ایله بو ایکی سلسله آره‌سنده بولنان اراضی همان هرنقطه‌سنده تمامیله افقیدر.

بومملکتك اقلیمی حار ایسه‌ده مرتفع جهتلرینك هواسی معتدلدر. (٦٠٠) مترودن منحط اولان نقاط غایت صیجاق

و (٦٠٠) دن (٢٢٠٠) مترویه قدر مرتفع اولان محللر معتدل و (٢٢٠٠) مترودن یوقاریسی صغوقدر. (٢٥٠٠) مترودن مرتفع اولان محللر ایسه دائما قارایله مستوردر. یاغمورلر طرفنده غایت مبذولدر.

آنتیل دکزی سواحلی عمومیتله میللی و آلچاق اراضیدن متشکلدر. بحر محیط کبیر ساحلی کسمه قیالردن متشکل اوله‌رق کوچك کوچك لیمانلری حاویدر

مبذول یاغمورلر ایله بسلانان نهرلری غایت کثیر وجسیم اولوب سرعتلریله مشهوردرلر. باشلیجه‌لری آند سلسلهٔ جبالندن نشأت ایدن آیاقلرندن (ماغدلنا = Magdalena) ، (قوقار = Couca) یاخود (ریو قا-اوقا = Rio Ka-uca) ، ایرماقلری ایله (اورینوق = Orinoque) نهریدر. بومملکتك راطب وادیلری غایت جسیم اورمانلر ایله مستوردر . اورمانلر آره‌سنده‌کی بوشلقلرده مختلف مزروعات نما بولور. قاقاو ، توتون ، شکر قامشی، پاموق، وانلیا الك باشلی محصولاتندر . ٦٠٠ مترودن یوقاری اولان محللرنده موز، شکر قامشی نشوونما بولور. ٢٠٠٠ - ٢٢٠٠ مترودن دها مرتفع اولان محللرده حبوبات و پاتاتس زرع اولنور . قوراق وادیلرده صوسزلقدن ناشی اغاجلر ندرت پیدا ایده‌رك (لانوس = Lanos) تسمیه اولنان صحاری خالیه امتداد ایلر . بو وادینك چایرلری زیاده ایسه‌ده زهرلی حیوانلرك ، سیوری سینك و حشرات سائره‌نك

وباخصوص صنعه‌نك كثرتی حیوانات موذیه سوریلرینك رعی وتكثیرینه مانع اولمقده‌در .

طاغلرنده مختلف معدنلر واردر : آند سلسله‌سنده دمیر ومعدن كموری كوبیانلرده التون وسائر معادن اوجاقلری بولنور .

سكنه : قولومبیا ، ونه‌زوئلا وغوایانا تسمیه اولنان اراضی (٢ ٩٠٠ ٠٠٠) كیلومترو مربعنه یقین وسعتی حاوی اوله‌رق نفوس (٧ ٠٠٠ ٠٠٠) تقرب ایدركه بركیلومترو مربعی محله ٣ نفوس اصابت ایدر .

اسپانیوللرك ورودندن اول بوراده یدی سكز ملیون قدر قرمزی آدم ساكن ایدی .

بوكونكی كونده یرلی اهالی (٣٠٠ ٠٠٠) ایله (٤٠٠ ٠٠٠) راده‌سنه تنزل ایده‌رك بر قسمی قتولیك مذهبنی قبول ایلمشلر واسپانیولجه تكلم ایتمكده بولنمشلردر .

بیاضلر ایله زنجیلر [*] سكنهٔ موجوده‌نك اكثریتنی تشكیل ایدرلر .

تعریفات ملكیه : بوممكلت اون آلتنجی عصر میلادی ابتدالرنده اسپانیوللر طرفندن ضبط ایدلمش مؤخراً فرانسه ، هولاندا وانكلتره حكومتلری مختلف محللرنده قولونیلر تشكیل ایلمشلر

[*] بیاضلر ایله هندولرك ذریتنه (شولوس = Cholos) بیاضلر ایله زنجیلرك ذریتنه (مولاتر = Mulatr) زنجیلر ایله هندولرك ذریتنه (زامپوس = Zampos) دینور .

ایدی . ١٨٢١ ده اسپانیوللر بورادن الچكمكه مجبور اولدقلری كبی دیكرلرینك دائرهٔ نفوذی دخی كوییانلره انحصار ایلمشدر .

آمریقای جنوبینك شمال قسمی حال حاضرده (قولومبیا) (ونه‌زوئلا) مستقل حكومتلریله انكلتره ، هولانده وفرانسه بیننده تقسیم ایدلمش اولان (كوییان) [غوایانا] مملكتنی حاویدر .

١) قولومبیا : (١ ٢٠٣ ١٠٠ كیلومترو مربعی وسعت) بو حوالینك غرب طرفنی اشغال ایدرك (پاناما) برزخنی دخی مشتملدر . منحط اولان اراضیسی پاموق ، توتون ، قهوه ، قاقاو شكرقامشی ، چیوید ، وانلیا ، حاصل ایلدیكی كبی اراضی مرتفعه‌ده آبانوس واشجار لونیه نشو ونما بولور . منابع معدنیه‌سی دخی بركتلیدر . قولومبیایه عائد اولان لانوسلرده حیوانات رعینه الویریشلی مرعالر كثیردر .

سكنه‌سی (٣ ٨٧٩ ٠٠٠) كشیدن عبارت اوله‌رق قسم اعظمی طاغلق محللرده ساكندر . مركز اداره‌سی اولان (بوغوتا = Bogota) (١٢٠ ٠٠٠ نفوس) شهری سطح بحردن ٢ ٦٠٠ مترو ارتفاعنده‌در . آلتون اوجاقلرینه قریب اولان (مه‌دلن = Medellin) (٤٠ ٠٠٠ نفوس) و(آنتیوكیا = Antioquia) بلده‌لری ایله پاناما (٣٠ ٠٠٠ نفوس) و (قارتاژه‌نا = Cartagena) قصبه‌لری معروف بلادندندر . پاناما بردمیر یولی ایله (قولون = Colon) شهرینه ربط ایدلمشدر .

وقتیله قولومبیا طقوز حکومتدن مترکب ایدی‌ده ۱۸۸٦ ده کافه‌سی برلشه‌رك برحکومت تأسیس ایتمشلر ومذکور طقوز حکومت برر ولایت مقامنه قائم اولمشدر.

جغرافیای اقتصادی : قولومبیانك آلتون معدنلری اولدن بری مشهور اولوب اك اول بورایه واصل اولان اسپانیوللر یرلی اهالیدن پك مبذول آلتون بولمشلردر. آلتون اذابه‌سنك قولومبیاده ساکن اولان یرلی اهالی عندنده مجهول اولدیغی شبهه‌سزدر. یالکز آنتیوکیو جوارنده‌کی معادندن سنوی ۱۰ ملیون فرانق قیمتنده آلتون اخراج ایدیلیر. وبوندن بشقه مملکتك مختلف طرفلرنده کموش، پلاتین، قورشون، دمیر وهوی منابعی وقیا طوزی کثرتله بولنمقده‌در.

نباتات : اقلیم منطقه به خاص اولان قوهٔ خارقهٔ نامیه‌یه مالك اولوب اورمانلری غایت صیقدر.

صنایعی مترقی دکلدر. یالکز معدنجیلکه متعلق ایشلرله تجارتده پناما شابقه‌سی نامیله معروف اولان سرپوش شایان ذکردر. (۱۸۹۸)ده ادخالاتی ۱۱ ملیون واخراجاتی نصفنه‌یقین مقداری معدن جوهری اولمق اوزره ۱۹ ملیون فرانقه بالغ اولمشدر. سفائن تجاریه‌سی بر واپورله سکز یلکن کمیسندن عبارتدر.

شمندوفر : ۱۹۰۰ سنه‌سنده ٦۰۵ کیلو مترو طولنده دمیر یوله مالك ایدی.

پوسته : بر سنه ظرفنده تعاطی اولنان مکاتیب ۲ ملیون ۷۹٤ بیك واوراق مطبوعه ونمونه ۱ ملیون ۲۳۳ بیك عددینه بالغ اولمشیدی.

تلغراف : (٤٤۸) تلغراف مرکزینه و۱۳ بیك ۸۰۰ کیلومترو طولنده تلغراف خطنه مالکدر. قوهٔ عسکریه‌سی وقت صلحده بیك نفردن عبارت اولوب زمان حربده هرکس حربه اشتراکه مجبوردر.

۲) ونه‌زوئه‌لا : (ونه‌زوئه‌لا = Vénéssuela) ۱ ملیون

۲۷ بیك کیلومترو مربعی وسعت) قولومبیانك شرقنه مصادفدر. اقلیمی ومحصولاتی قولومبیایه مشابهدر.

سکنه‌سی (۲ ٤٤٤ ۵۰۰) نفوسدن عبارت اولوب مقری (قاراقاس = Caracas) (۷۲ ۰۰۰ نفوس) شهری اوله‌رق ۸۰۰ مترو ارتفاعنده صاغلام هوالی برپایلاده مبنیدر. مشهور شهرلری قاراقاسك لیمانی اولان (غوئه‌را = Guaïra)، (والانسیا = Valensia) (۳۸ ۰۰۰ نفوس) (ماراقایبو = Macaïbo) (۳٤ ۰۰۰ نفوس) قصبه‌لریدر.

ونه‌زوئه‌لا (بردیستریق) ایله طقوز حکومت صغیره‌نك اتحادندن متشکلدر.

جغرافیای اقتصادی : ونه‌زوئه‌لانك حاصلات معدنیه‌سی پك مهم اولمیه‌رق آز مقدارده آلتون وباقر، پترول، آسفالت، غرانیت، قیا طوزی موجوددر.

بالعموم جبال انشا آتیه الوپرشلی اشجار ایله مملودر.

نباتات: شکر قامشی، قهوه، پرنج، توتون، چیوید، مانیلیا حاصلاتی زیاده‌در.

حیوانات: حیوانات اهلیه‌سندن صغیر، بارکیر، واسترشایان ذکردر. اوره‌نوق نهرنده (قایمان) دینلان امریقا تمساحی بولنور.

صنایع : صنایعی هیچ مقلبه‌سنده‌در.

تجارت: ۱۸۹۸ سنه‌سنده ادخالاتی ٤۲,۵ واخراجاتی ۷٤,۵ بولیواره [۱ بولیوار بر فرانقه معادلدر] بالغ اولمشیدی.

۱۸۹۹ ده (۸۵۲) کیلومترو دمیر یولنه و(۲۱٤) پوسته مرکزینه و ۵٦۰۰ کیلو مترو طولنده تلغراف خطنه مالکدی. قوهٔ عسکریه‌سی بحری التمشر موجودلی بش بلوکدن مرکب اولمق اوزره اوتوز طابوردن عبارتدر.

٣) غوایانا مملکتی : ١) انکلیز غوییانی: (اوره‌نوق) نهریله (قورانتین = Corentyne) نهرینك اغزلری آره‌سنده‌کی اراضی غویانلرك اك بیوك، اك زنکین واك غلبه‌لك قسمیدر. ٩٥١٦٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی شامل اوله‌رق سکنه‌سی ٢٩٥ ٠٠٠ کشیدن عبارتدر. مرکزی ساحلدن ایکی کیلومترو اوزاقده (ژورژ طوون = Georgetown) (٥٦ ٠٠٠ نفوس) قصبه‌سیدر.

٢) فلمنك غوییانی: انکلیز غویانك شرقنده اولوب ساحلی اورمانلقدر. سکنه‌سی (٨٦ ٠٠٠) کشیدن عبارتدر. مقری (پاراماریبو = Paramaribo) (٣١ ٠٠٠ نفوس) شهریدر.

٣) فرانسز غوییانی : غوایانانك اك شرق قسمی اولوب ساحلی بطاقلق وقسم داخلیسی صرپ اورمانلری حاویدر. ٧٨ ٩٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی شامل اولدیغی حالده نفوسی انجق ٣٠ راده‌سنده‌در. سکنه‌سی (٢٥ ٠٠٠) ایله (٣٠ ٠٠٠) اره‌سنده اوله‌رق مقری (قاییه‌ن = Cayenne) (١٢ ٥٠٠ نفوس شهریدر.

§ ٦٩

اقواتور، په‌رو، بولیویا

عرض شمالینك ٢ درجه‌سیله عرض جنوبینك ٢٣ درجه‌سی بیننده اقامت ایدن (اقوادور)، (په‌رو)، (بولیویا) اهالیسی عین جنس ومذهبه منسوب عین لسانله متکلمدرلر.

احوال طبیعیه : بو اوچ مملکت بحر محیط کبیر مائله‌سنده بولنه‌رق شمالندن جنوبه طوغری (آند) سلسله‌سی شعباتیله احاطه ایدلمشدر. بو شعبه‌لرك ارەسنده واسع ویوکسك یایلالر بولنور. جانب غربیده‌کی سلسلهٔ جبالك اك یوکسك نقطه‌سی (شیمبورازو= Chimborazo) (٦٣١٠ مترو ارتفاع) وجهت شرقیه‌ده سلسله‌نك اك مرتفع نقطه‌سی (قوتوپاقسی = Cotopaxi) (٥٩٤٣ مترو ارتفاع) تپه‌سیدر. بو مملکتك (پاراموس = Paramos) دینلان یایلالری طاشلق وعارضه‌لی اولوب بعض محللرنده بطاقلقلر وکوللر حاصل اولمشدر. ٢٨٠٠ مترو مرتفع ارتفاعنده (کیتو= Quito) و٣٨٠٠ مترو ارتفاعنده بولنان و (تیتی قاقا = Titicac) کولنی دخی حاوی (بولیویا) یایلالری بو حوالیده‌در.

بو مملکت اقالیم حاره‌یه مصادف ایسه‌ده موقعنك مرتفع اولمسی عرض جغرافیانك تأثیراتی تعدیل ایتمکده‌در. منحط محللری پك زیاده حار اولوب ارتفاع نسبتنده هوا کسب اعتدال

ایدر. بوالکانک وسط طرفلری طاغلق اوله‌رق شرق وغربه طوغری اراضی منحطدر. (آند) طاغلرینک مائلهٔ شرقیه‌سی راطب اولوب (مارانون) نهر کبیری ایله توابعندن بعضیلرینک مجرای علیالری بوراده‌در. (اقوادور) مملکتی مستثنا اولمق اوزره غرب طرفی غایت یابس ومیاه جاریه‌سی قلیلدر. بو منطقه‌نک سواحلی آلچق وبطاقلق اولمق حسبیله بیوک برونلر، ودرین کورفزلر یوقدر. موجود اولان لیمانلر دخی محافظه‌لی دکلدرلر. (اقوادور) ساحلنده (پونا = Puna) اطه‌سیله محافظه اولنان (غوآیاکیل = Guayaquil) کورفزی وپه‌رو ساحلنده جنوبدن (شینشا = Chincha) اطه‌جقلری ایله محفوظ (پیسقو = Pisco) کورفزی بولنور.

آند طاغلرینک مائله غربیه‌سنده بیوک شهرلر اولمدیغی کبی یاغمور همان مفقود اولدیغندن بورالری صحرای کبیر قدر غیر منبت اولوب داخلده بعض وادیلری توتون وشکر قامشی، پاموق، پرنج، مصر حاصل ایلیه‌جك قدر قوهٔ انباتیه‌یی حائزدر، وسطده (۲۰۰۰ الی ۴۰۰۰) مترو مرتفع اولان یایلالرده شکر قامشی، چاویدار، حبوبات، پاتاتس یتیشور. مرعالرنده لاما وطاغ کچیسی بسلنور. ۴۰۰۰ متروden یوقاری‌ده مزروعاتدن اثر کورنمز. شرقده حرارت ورطوبت زیاده اولدیغندن اورمانلری کثیردر. باقر، پترول وکموش معدنلری دخی مبذولدر.

سکنه: بو اوچ مملکتده (۸ ۲۹۰ ۰۰۰) نفوس بولنه‌رق

کیلومترو مربعنه ۲,۴ کشی اصابت ایلر. بو اهالینک اصلی یرلیلردن شمالده (کیشوعا = Quichua) جنوبده (آیمارا = Aymara) قبیله‌لری تشکیل ایلمکده‌در. بونلر اسپانیوللرك ورودندن اول تمدن ایدرك اولدقجه منتظم حکومتلر، بیوك شهرلر تأسیس ایتمش اولدقلری حالده اسپانیوللرك استیلاسی اوزرینه مواقع غیر منبته‌یه چکیلمکه مجبور اوله‌رق بو کونکی کونده وحشت حالنده امرار حیات ایتمکده‌درلر.

تعریفات ملکیه: اون التنجی عصرده اسپانیوللر طرفندن مستملکه اتخاذ ایدیلان بو منطقه‌ده بو کون (اقووادور)، (بولیویا) (په‌رو) نامیله اوچ حکومت بولنمقده‌در.

۱) (اقوادور = Equadore) (خط استوا) مملکتی بحر محیط (غلاپاغوس) اطه‌لریله برابر (۳۰۷ ۰۰۰) کیلومترو مربعی اراضی‌یی حاویدر. اقلیمی سواحلده صیجاق وراطب اولوب (آند) حوالیسنده معتدل، وآمازون حوضه‌سنه طوغری ینه صیجاق وراطبدر. محصولاتی کثیر اولوب طاغلرنده معادن مختلفه بولنور.

مملکت مذکوره ۱ ۴۰۰ ۰۰۰ قدر نفوسه حاوی اولدیغی تخمین ایدلمکده ایسه‌ده برقسمی حال وحشتده بولنان اهالی اصلیه‌دن مرکب اولوب داخل تحریر اولان اهالی متباقیه «مه‌تیسلر» ایله زنجی وچینلیلردن ۶۰۰ بیك الی ۷۰۰ بیك قدر بیاضلردن عبارت اوله‌رق ۱۲۰ ۰۰۰ رادده‌سنده‌در. بیاضلرك

قسم اعظمی اسپانیولدر. لسان رسمی اسپانیولجه اولوب مذهبلری قاتولیکدر.

مرکزی (کیتو=Quito) (٨٠ ٠٠٠ نفوس) شهریدر. (کیتو) ، یوکسك بر یایلا اوزرنده مبنی اولدیغی ایچون خط استوا آلتنده بولنمغله برابر هواسی معتدلدر . اطرافنده برکانی طاغلر بولنمق حسبیله اره صره مدهش زلزلەلرك صدماتنه اوغرامقدەدر. مشهور اسکلەسی کندی اسمنده غایت امین بر مرسی نهایتنده (٥١ ٠٠٠) نفوسی حاوی (غوآیاکیل=Guayaquil) شهریدر. جهت جنوبیەده واقع (کونقا = Cuenca) بلدەسی ٣٠ بیك نفوسی حاویدر.

جغرافیای اقتصادی : معادن : اقوو آتورده آلتون کموش پلاتین جیوا کمور معدنلریله قیا طوزی موجود ایسەده غایت صرب جبال اوزرنده بولندقلریچون لایقیله اخراج اولنەمیور .

نباتات : مزروعاتنك اك مهمی قاقائودر پاموق، توتون، وانیلیا، شکر قامشی، پرنج، آناناس، وشیب تسمیه ایدیلان وبویاجیلقده استعمال اولنان بر نوع نبات پورتقال قنه قنه قهوه قائوچق صمغ رچینه وهرنوع حبوبات حاصل اولور.

حیوانات : حیواناتدن صغیر ، بارکیر ، مرکب ، استر ، لاما وآلپاغا دینلن حوانات شایان ذکردر.

صنایع : صنایعی متدنی اولوب پاموقدن ویوکدن بعض قبا شیلر نسج ایدلمکدەدر. بویاجیلق وحصیر شابقه اعمالی بالنسبه مترقیدر.

١٩٠٠ سنەسنده ادخالاتی ١٣,٥ واخراجاتی ١٥,٥ ملیون (سوقر)ه (١ سوقره بش فرانقدر) بالغ اولمشیدی. باشلوجه اخراجات امتعەسی

قاقائو، قائوچوق، دری. کموش، حصیر شابقه، شکر، قهوه وآلتوندن عبارتدر .

شمندوفری (٩٦) کیلومترودن عبارتدر.

پوسته : برسنه ظرفنده ١ ٨٠٠ ٠٠٠ مکتوب وآلتی ملیون پاکت واوراق مطبوعه وسائره تعاطی ایدلمشدر.

تلغراف: تلغراف خطلری خیلی زیاده اولوب (غواکیل) شهری قابلو ایله (تەئوآنتەپك) موقعنه واورادن نویورقه ربط ایدلمشدر .

قوۀ عسکریەسی ٣١٢٠ کشیدن عبارت اولوب ٢٠٠ قدری بحریەیه منسوبدر .

٢) (پەرو = Pérou) (١ ٧٦٩ ٨٠٠) کیلومترو مربعی اراضیی (آند) طاغلری بو مملکتی دخی بوندن بویله احاطه ایلمشدر. پرونك غرب طرفلری (قوسقا) اسمیله مسمی اولوب قوراق، میاه جاریەدن محروم قوۀ انباتیەسی آزدر. (آند) طاغلرینك تشکیل ایتدیکی یایلا (سییره) اسمیله موسوم اولەرق جبال مذکورەنك مائله شرقیەسنده واقع حار وراطب وغایت منبت ومحصولدار اولان اراضییه (مونتانا = Montana) نامی ویریلور.

پەرو (٤ ٥٥٩ ٠٠٠) نفوسه مالکدر. مقری (لیما = Lima) (١١٣ ٠٠٠ نفوس) شهری اولەرق لیمانی (قاللائو = Callao) (٤٩ ٠٠٠ نفوس) شهریدر. زلزلەلری کثرتلی اولان (آرەکیپا = Arequiba) شهری ایله (کوزقو = Cuzco) (٣٠ ٠٠٠ نفوس) (قاقااوس = Cacaos) و (ایاقوشو = Ayacucho) وکموش معدنلریله مشتهر (سەررو دوپاسقو =

(Cerro de Passco و (پونو = Puno) شهرلری معروف بلادندندر .

جغرافیای اقتصادی : معادن: پروده آلتون، کموش، جیوا، باقر معدنلری مبذول ایسه‌ده مملکت مذکوره‌نك اك باشلی منبع ثروتی ساحله یقین جزائر صغیره‌دن اخراج اولنان و(غوآنو) ایله اخیراً شیلی‌یه ترك ایدیلن (ترایاقا)، ولایتنده حاصل اولان (نیرات دوسود = Nirade de Soude) ماده‌سیدر. بوایکی ماده کوبره مقامنده قوللانیلدیغی ایچون صرفیاتی پك زیاده‌در. یالکز غوانودن سنوی ۱۶۰ ملیون فرانقه قدر اخراجات وقوعبولدیغی حالده بوجزایرك قسم اعظمی شیلی‌یه انتقال ایتمشدر.

زراعت : زراعتی پك کیرو اولوب حبوبات ، پرنج ، قهوه ، شکر قامشی، مانیوقا، توتون ، چوید ، پاموق ، وقنه‌قنه ایله زیتون ، اوزم و توت یتشمکده حاصلات مقدارجه زیاده دکلدر.

حیوانات: بومملکتك حیواناتی لاما، آلپاقا، (ویغونی = Vigones) دینلان طاغ کچیسله قیون واستردن عبارتدر.

صنایع : بورانك صنایعی غایت کیروده‌در.

تجارت : ۱۸۹۹ ده ادخالاتی برملیون ۸۷۳ بیك واخراجاتی اوچ ملیون انکلیزلیراسنه بالغ اولمشدر. اك مشهور اخراجات امتعه‌سی معادن، شکر، پاموق، یوك، فوقائین، دری و پرنجدن عبارتدر.

شمندوفر : (۱۸۹۹) سنه‌سنده (۱۶۶۷) کیلومترو دمیر یولنه مالك ایدی.

پوسته وتلغراف: ۳٤۰ پوسته و٤۸ تلغراف مرکزی موجوداولوب سنوی ۹ ملیون مکتوب و۱۲۱ بیك تلغرافنامه تعاطی ایدلمشدر. تلغراف خطوطی ۳۱۱۰ کیلومترو طولنده‌در.

قوهٔ عسکریه : وقت صلحده قوهٔ عمومیه‌سی درت بیك نفردن عبارتدر.

۳) (بولیویا = Bolovie) ۱۳۳٤۰۰۰ کیلومترو مربعی اراضی‌یی شامل اولوب ساحله مالك دکلدر. اراضیسنك برقسمی غایت مرتفع وعارضه‌لی یایلالردن متشکل اولوب قسم دیکری (آمازون) و (ریو دولاپلاتا) حوضه‌لرینه طوغری منحطدر. قوهٔ انباتیه‌سی پك زیاده‌در. معادنی، باخصوص آلتون معادنی، پك برکتلیدر.

بومملکتده ۲ ملیون ۱۵۹ بیك وحالت وحشتده بولنان ورلیلرله برابر ۲ ملیون ۳۱۰ بیك قدر نفوس بولنه‌رق مقری (لاپاز = Lapaz) (۵۷۰۰۰ نفوس) شهریدر. بوشهر غایت یوکسك بر یایلا اوزرنده و (تیتی قاقا) کولنك جنوب شرق طرفنده مبنیدر. مشهور بلادی مقدما مرکز حکومت اولان (سوقر = Sucre) یاخود (شوکیزاقا = Chuqussaca) (۲۸۰۰۰ نفوس) وجوارنده‌کی کموش معدنلریله مشهور اولان (پوتوزی = Potosi) (۱٤۰۰۰) ومنبت بر وایده مبنی (قوشابامبا = Cochabamba) (۳۰ بیك نفوس) بلده‌لریدر

جغرافیای اقتصادی: معادن: بولیویا مملکتی باقر، قلای، کموش وآلتون معادننه مالك اولوب بونلرك اك زنکینی کموش معدنلریدر.

نباتات وحیوانات : بولیویانك جنوب جهتلری شوره وسطی طاغلق اولوب یالکز شمال طرفی قابل زراعت اوله‌رق حبوبات ، قهوه، قاقائو وتوتون یتیشور، اورمانلری ومرعالری غایت واسعدر. حیواناتی آلپاقا، لاما وبیان کچیسندن عبارتدر.

صنایع : همان هیچ مثابه‌سنده‌در .

تجارت : اخراجاتی ٧ ملیون ادخالاتی ١٣,٥ ملیون (بولیوین)دن [بربولیوین ٢,٢٠ فرانق] عبارتدر .

شمندوفری ٩٧٢ کیلومترو طولنده‌در.

پوسته وتلغراف : ٣٣٠ پوسته ١٣٥ تلراف مرکزینه مالك اولوب سنوی تقریباً ٢ ملیون قدر مکتوب تعاطی اولنور.

قوهٔ عسکریه : وقت صلحده قوهٔ عسکریه‌سی ٣ بیك کشیدن عبارتدر .

٧٠ §

شیلی [چیله]

آرژانتیندن آلنان اراضی ایله کسب وسعت ایدن شیلی [چیله] مملکتی آمریقای جنوبینك بحر محیط ساحانك قسم اعظمنی محتوی اولوب طولاً ٤٠٠٠ کیلومترو قدر امتداد ایتدیکی حالده عرضی ١٥٠ - ٢٠٠ کیلومترودن عبارتدر. مساحهٔ سطحیه‌سی بالحساب ٧٧٦ بیك کیلومترو مربعه بالغ اولمقده‌در .

عرض جنوبینك ١٨ درجه‌سی ایله ٥٦ درجه‌سی بیننده واقع شیلی قطعه‌سی (آند) سلسلهٔ جبالی ایله بحر محیط کبیر آره‌سنه صیقشمشدر. اند طاغلرینك اك یوکسك نقطه‌سی اولوب ٧٠٣٧ مترودن ارتفاعه مالك اولان (آقونقاغو آ=Aconcagua) طاغی بو مملکت ایله (آرژانتین) مملکتی حدودی اوزرنده‌در.

شیلینك اقلیمی شمال وجنوبده مختلف اولوب شماله طوغری تدریجاً رطوبت آزاله‌رق منتهای شمالیسی رطوبتدن کاملاً محرومدر .

شیلیده اوچ مختلف اقلیم جاریدر: شمال جهتلری، صحرای کبیری آندیره‌جق درجه‌ده صیجاق ویابس، وسط طرفلری صیجاق اولمقله برابر رطوبتلی اولوب جنوب جهتلرینك ایسه یاغموری غایت مبذول واراضیسی قسماً بطاقلقدر.

سواحلده‌کی عوارضی شایان اهمیت اولمیه‌رق جبال ساحلیه‌نك

امتدادندن متحصل (شیلوئه=Chiloé) جزیره‌سیله (شونوس= Chonos) جزائر مجتمعه‌سی و (وللینغتون = Wellington) اطه‌سی بو ساحلده‌در .

شیلی اراضیسی دار اولدیغی ایچون شایان اهمیت انهاری یوقدر . یالکز جهت جنوبیه‌ده (بیو بیو = bio-bio) اسمنده و ۳۵۶ کیلومترو طولنده بر نهر اراضیی ارو ایدر .

شمال طرفلری یابس اولمق جهتیله غیرمنبت اولوب انجق صو کنارلرنده زراعت وحراثت ممکندر . وسط طرفلری ، رطوبت زیاده بولنمق واراضی برچوق ایرمقلر ایله ریان اولمق حسبیله واسع اورمانلری محتوی اولوب بو حوالیده اوزوم باغلری ، میوه‌لی اغاجلر ، حبوبات ، هرنوع سبزه یتشیر . بورالرك مرعالری دخی چوقدر . جنوب طرفلری دخی اورمانلرله مستوردر . آتش اراضیسنده ایسه بطاقلقلر چوقدر .

شمالده‌کی اراضئ غیر منبته معادنجه زنکیندر . بالخصوص التون ، کوش وباقر طمارلری واردر . حوالئ وسطیه‌ده معدنلر قلیل اولوب جنوبده ایسه عادی برقاچ هوی طمارلرندن بشقه برشی بولنمز . بحر محیط کبیرده واقع (پاق) اطه‌سی دخی شیلی حکومتنك اداره‌سنده‌در .

سکنه : شیلیده ۳ ملیون ۱۱۰ بیك اهالی بولنوب کیلومترو مربعنه ٤ نفوس اصابت ایلر . شمالی غیرمنبت و جنوبی بطاقلق اولدیغندن شیلینك اك غلبه‌لك یرلری وسط جهتلری یعنی ۲۷ ایله ٤۲ عرض درجه‌لری اره‌سنده‌کی محالکدر .

اشبو نفوسك بر قسم قلیلی هندولر تشکیل ایدر . قسم اعظمی یرلیلر ایله اسپانیوللرك اختلاطندن متحصل (مه‌تیسلر)دن مرکبدر . شیلی اهالیسی غایت ذکی اولوب اسپانیولجه متکلم وقاتولیك مذهبنه سالکدرلر . شیلیده (۹۰ ۰۰۰) قدر اجنبی بولنمقده‌در .

تعریفات ملکیه : جهت شمالیه‌ده (۱۲۰ ۰۰۰) قدر نفوس ساکن اولوب معدن اوجاقلری جوارنده واقع (ایکیك=Iquique) (آنتوفاغاستا=Antofagasta) (۱۸ بیك نفوس) شهرلری وبو بلده‌نك براز جنوبنده معدنلریله مشهور (قوپیاپو=Copiapo) (۹ ۵۰۰ نفوس) قصبه‌سی حوالئ شمالیه‌نك معروف بلده‌لریدر .

زنکین وغلبه‌لك اولان حوالئ وسطیه‌ده مقر حکومت اولان (سانتیاغو=Santiago) (۳۲۰ ۰۰۰ نفوس) وبیوك برلیمانی حاوی اولان (والپاره‌زو=Valparaiso) (۱٤۳ ۰۰۰ نفوس) شهرلری بولنور . بوشهرلر اکثریا تزلزلات ارضیه‌ایله دوچار خسار اولمقده‌درلر . (قونسپسیون=Conception) (۵۵ ۰۰۰ نفوس) و (والدیویا=Valdivia) لیمانلری حبوبات مخرجلریدر .

٤۲ درجه‌نك جنوبنده‌کی اراضیده انجق برقاچ بیك کشی ساکندر . باشلیجه قصبه‌سی (ماجلان) بوغازی اوزرنده ۱۲۰۰ - ۱۵۰۰ قدر نفوسی حاوی اولان (پونتا آره‌ناس= Punta Arenas) موقعیدر .

جغرافیای اقتصادی؛ معادن : پرونك شمال طرفلری ثروت معدنیه‌سی، وسط جهتلری قوۀ انباتیه‌سی، جنوبی واسع اورمانلری و برکتلی (هوی) طبقه‌لریله مشهوردر . ۱۷-۳۳ عرض درجه‌لری اراسنده‌کی اراضی کموش، باقر، دمیر، قورشون، نیکل، قوبالت معدنلریله مملو اولوب نهرلرده قومله قاریشیق اوله‌رق آلتون بولنور .

نباتات : بغدای، اوزوم، مصر، چاودار، کتان، کنوبر، زیتون، شکر قامشی، توتون، چیلك واوروپاده نشو ونما بولان هر نوع سبزه وبناتس شیلینك وسط طرفلرنده خارق العاده بر صورتده یتشیر. جنوب طرفلری چام، میشه وطفلان وسائر اورمانلرله احاطه ایدلمشدر. (شیلوئه) و (آراقانی) اطه‌لری تماميله اورمانله مستوردر .

حیوانات : شیلی‌ده بارگیر، صیغر، کچی پك کثرتلی اولدیغی کبی بال آریلری‌ده آمریقانك سائر جهتلرندن زیاده‌در.

صنایع : صنایعی باقر و معادن ایشلریله دکرمنجیلکه و قوری ات احضارینه منحصر اولوب صنایع تزیینیه واعمالیه همان مفقوددر .

تجارت : ۱۹۰۰ سنه‌سنده ادخالاتی ۱۲۸٫۵ واخراجاتی ۲٦۷٫۵ (پزو)یه بالغ اولمشدی (۱ پزو = ۵ فرانقدر). باشلوجه اخراجات امتعه‌سی (سالپتر) یاخود نیترات دوسود، باقر، ایود، هوی، آلتون، کموش، کوسله، چاودار وغوآنودن عبارتدر. شیلی ٤٩ تجارت واپوریله ۱۱۲ یلکن سفینه‌سنه مالکدر .

شمندوفر : مملکت مذکوره‌ده (٤٥٨٦) کیلومتره طولنده شمندوفر واردر.

پوسته وتلغراف : (۷۲۳) پوسته مرکزی موجود اولوب سنوی (٦٠) ملیوندن زیاده مکتوب وسائره تعاطی اولنور . ۲۲ بیك کیلومتره طولنده تلغراف خطی واردر .

قوۀ عسکریه : وقت صلحده قوۀ عسکریه‌سی ۱۷ بیك اوچیوز کشیدن عبارت اولوب زمان حربده ۱۵۰ بیکه قدر تزییدی ممکندر. (شیلی) ۲۹٤ طوپی حاوی ۳۰ حرب کمیسنه مالکدر .

§ ۷۱

برەزیلیا

(برەزیلیا) مملکتی (۸۳۳۷۰۰۰) کیلومترو مربعی سطحه مالك اولدیغندن آمریقای جنوبینك نصفنی احاطه ایتمشدر. (برەزیلیا) شیلیدن بشقه جنوبی آمریقاده بولنان حکومتلك جمله‌سیله هم حدوددر.

موقع: برەزیلیا اراضیسی عرض شمالینك ٥ درجه‌سیله عرض جنوبینك ٤٥ درجه‌سی آره‌سنده بولنه‌رق غرباً (آند) سلسله‌سنه قدر ممتد اولور. شرقاً بحر محیط اطلاسی ایله محاطدر. برەزیلیا آفریقا عرضنده اوله‌رق شرقده واقع (سان روقا = San Roque) برونی کینه کورفزینه مقابلدر .

احوال اراضی وجبال: برەزیلیا اراضیسی، بری (یایلا) ودیکری (اووه) اولمق اوزره، یکدیکرندن آیری، ایکی قسمه آیریلور. اووه غایت کنیش ودوز اولدیغندن، فیضان ایدن نهرلر یوزلرجه کیلومترو مسافه‌یی احاطه ایدر .

یایلا، جنوب شرقیده بحر محیط اطلاسی‌یه ساحل اوله‌رق، مثنی الشکلدر . ارتفاعی ٦٠٠ مترو ایله ۱۵۰۰ مترو اره‌سنده تخلف ایدر. (سەررادومار = Serra do Mar)، (دکز سلسله‌سی) (سەررادومانتاکەیرا = Serra da Mantaqueira) و (سەررادو اسپنهاسو = Serra do Espinhaço) تسمیه سلاسل جبال اشبو یایلاده امتداد ایدرلر .

اقلیم : مملکت مذکوره‌نك اقلیمی شمال وجنوبنده تخلف ایدوب شمال وشمال غربیسنه مصادف اولان اراضی خط استوا تحتنده بولندیغی ایچون غایت صیجاق وراطبدر . بورانك حرارت وسطیه‌سی ۲۸ درجه‌دن اشاغی دوشمز . بتون سنه کثرتلی یاغمورلره معروضدر .

یایلانك اقلیمی مرتفع اولمق حسبیله دها معتدل اولوب سنه‌نك نصفنده یاغمور ندرتله دوشدیکی حالده دیکر نصفنده صوك درجه‌ده مبذولیتله یاغار . جنوبه طوغری برودت زیاده‌لشوب قار یاغار ونادراً صولر انجماد ایدر .

سواحل : ۷۵۰۰ کیلومترو امتداد ایدن برزیلیا ساحلی باشلیجه ایکی منظره ارائه ایلر : (سان روقا) برونك قسم شمالیسی آلچق وقوملی وسیر سفائن ایچون تهلکه‌لیدر . قسم جنوبیسی ایسه ، بالعکس قیالق وبوکسك اولمق حسبیله ، برچوق قوی وکورفزلری حاویدر . بولیمانلرك باشلیجه‌لری (باهیا = Bahia) و (ریو دو ژانه‌یرو = Rio de Janaïro) کورفزلریدر . (ریو دو ژانه‌یرو) لیمانی ، دنیانك اك کوزل واك امین مرساندن بریدر .

انهار : برزیلیاده جاری اولان نهرلر هم بیوك وهم کثرتلیدر . بونلرك برقسمی اووه‌دن اینه‌رك کنیش ، بطی الحرکه وسیر سفائنه قابلیتدار ، دیکر قسمی ، یایلاده جریان ایتدکلری ایچون ، مجرالری طار وطاشلق اولوب جریانلری سریعدر .

برزیلیا اووه‌سنده جریان ایدن انهارك اك مهمی (آمازون) نهریدر . نهر مزبور (پرو) یایلاسندن (مارانون) نامیله نبعان ایدرك منصب اولدیغی (سانتاروزا = Santa Rosa) کورفزینه قدر (۶۰۰۰) کیلومترو طوله مالکدر . آمازون نهری ، دکزه دوکدیکی صو اعتباریله دنیانك اك بیوك ماء جاریسی اولوب صولدن (نابو = Napo) ، (ایسا = Iça) ، (یاپورا = Iapura) ، (نه‌غرو = Negro) وصاغ طرفدن پرو مملکتی اروا واسقا ایدن (اوقایالی = Ucayali) یاخود (قاکه‌تا = Caquéta) و (ژوروآ = Jurua) ، (پوروس = Purus) ، (مادیررا = Madoria) ، (تاپاژوز = Tapajoz) ، (قسینکو = Xsingu) ایرماقلرینی آلمقده‌در .

(توقانتن = Toecantins) نهری دخی جنوبدن شماله طوغری جریان ایله آمازون منصبنك شرقنده بحره منصب اولور . یایلاده جریان ایدن نهرلرك اك مهمی (سانفرانسیسقو) نهری اولوب مجراسنده برچوق شلاله‌لری حاویدر . (ریودو لاپلاتا) یی تشکیل ایدن (پارانا = Parana) [پاراغوآی] و (اوروغوآی) نهرلرینك مجرای علیالری دخی برزیلیاده‌در .

ثروت نباتیه ومعدنیه : برزیلیانك حاصلات نباتیه‌سی مختلف ومبذولدر . شمالده ، متمادی یاغمورلر آلتنده بولنان واقلیمی حار اولان اراضی ، غایت جسیم اورمانلری حاویدر .
اورمانلرنده (آقاژو = Acajou) ، بلسنك ، قاوچوق ،

قاقائو، وانیلیا کبی قیمتدار اشجارده بولنور. (سلوا = Selva) دینیلان بواورمانلره دخول ایچون نهر مجرالرنده بشقه طریق یوقدر.

یایلا منطقه‌سنك ثروت معدنیه‌سی زیاده اوله‌رق آلتون معدنلری وهوی دبولری ودمیر دامارلری پك بركتلیدر. دمیرك كثرتندن بعض محللرده قالدیرملر بومعدن ایله دوشنمشدر. (ریودو جانه‌یرو) نك شمال غربیسنده الماس معدنی بولنمقده‌در.

سكنه: ١٩٠٠ سنه‌سنده اتمام اولنان تحریره نظراً برهزیلیاده ١٤ ملیون ٣٠٠ بیك نفوس بولنوب بوحسابجه بركیلو مترو مربعی محله ٢ نفوس اصابت ایلر. قسم اعظمی ایتالیان اولمق اوزره هرسنه برزیلیایه پورتكیز، آلمان، فرانسه وانكلیزلردن مركب برچوق اهالی مهاجرت ایتمكده اولدقلرندن بوصورتله خارجدن نفوس اهالی‌یه سنه‌ده ٢٥٠-٣٠٠ بیك شخص التحاق ایتمكده‌در.

برزیلیا اهالیسی بیاضلر، هندولر، زنجیلر ومه‌تیسلردن مركبدر. هندولر آمازون نهری حوضه‌سنده‌كی اورمانلرده یشارلر. وقتیله اسیر اوله‌رق كتیریلان زنجیلر، ١٨٨٨ده اطلاق ایدلمشدر. برهزیلیا اهالیسی كاملاً قتولیك اولوب پورتكیز لسانیله تكلم ایدر.

تعریفات ملكیه: آمازون حوالیسی غایت صیجاق، راطب اولوب اقلیمی داعیٔ امراض واراضیسی بطاقلق وغیر قابل مرور اورمانلرله مستور اولدیغندن پك آز مسكوندر. بوقسمك مساحهٔ تربیعیه‌سی ٥٠٠ ٠٠٠ ٤ كیلومترو مربعی اولدیغی حالده سكنه‌سی ٥٠٠ ٠٠٠ كشیدن عبارتدر.

بوحوالیده بولنان باشلیجه قصبه‌لر (ریونه غرو) اوزرنده (ماناوس = Manaos) (٢٩ ٠٠٠ نفوس)؛ (توقانته‌ن) منصبی جوارنده (به‌له‌م = Belem) یاخود (پارا = Para) (٥٠ ٠٠٠) و (آمازون) نهری محل انصبابی یقیننده وصول ساحلنده (ماراقاپا = Maracapa) بلده‌لریدر.

ساحلده (سن لویز = Saint Luiz) یاخود (مارانهائو = Maranhào) (٣٩ ٠٠٠ نفوس) و (فورتاله‌زا = Fortaléza) یاخود (سه آرا = Seara) (٤٠ بیك نفوس) بلده‌لری موجوددر.

برهزیلیا یایلاسنده برچوق جسیم شهرلر بولنوب همان اكثری ساحل بحرده‌در.

برهزیلیانك مقر اداره‌سی، دنیانك اك كوزل لیمانلرندن بری اوزرنده بولنان (ریو دوژانه‌یرو = Rio de Janeiro)

(ریودوژانه‌یرو كورفزی)

[Riou de Djaniéeiro] (٥٢٢ ٠٠٠ نفوس) بلده‌سیدر. بو شهرك براز شمالنده وامین برلیمان نهایتنده (سان‌سالوادور) یاخود (باهیا = Bahia) [Baïa] (١٧٤ ٠٠٠ نفوس) وتجارتگاه بر بلده اولان (ره‌سیف) یاخود(پرنامبوقو = Pernambuco) (١٩١ ٠٠٠ نفوس) وجنوبده (ساوپولو = Sao Paulo) (٦٥ ٠٠٠ نفوس) وبونك اسکله‌سی اولان (سانتو=Santo) شهرلریله (پورتو آله‌غر Porto Alegre) (٥٢ بیك نفوس) قصبه‌سی بلاد مشهوره‌سندندر.

جغرافیای اقتصادی؛ معادن : بره‌زیلیاده آلتون (سنوی ١٠ ملیون فرانق) دمیر، باقر، گموش، قورشون، چنقو، قالای معادنیله الماس وسائر احجار ذی‌قیم موجوددر.

نباتات : بره‌زیلیانك نباتاتی غایت متنوع اولوب شمدی‌یه قدر ١٢ بیك مختلف نوع نبات کشف ایدلمشدر. اورمانلری کرك انشاآتده وکرك خصوصات سائره‌ده مستعمل اشجار ایله احاطه ایدلمشدر. تارلالرنده طاپیوقا، مصر، موز، مختلف میوه وسبزه، قهوه، پاموق، شکر قامشی، قاقائو وانیلیا، توتون واوزوم حاصل اولور.

حیوانات : حیوانات اهلیه‌سی صغیره، بارگیر، استر، قیون وسائره‌دن عبارتدر.

صنایع : صنایعی هیچ مثابه‌سنده‌در.

تجارت : ادخالاتی (٦٧١,٥) واخراجاتی (٨٣٢) (میلره‌ی

[بر میلره‌ی ٢,٥ فرانقدر] دن عبارتدر. بره‌زیلیا (٢٣٣) تجار واپورینه و(٣٥٨) یلکن گمیسنه مالکدر.

شمندوفر : ١٤ بیك کیلومترو طولنده دمیریولنه مالك اولوب بوندن بشقه ٨ بیك کیلومترو دمیر یولی‌ده دردست انشادر.

پوسته: ٢٦٩٠ پوسته مرکزینه مالك اولوب سنوی ٣٧,٥ ملیون مکتوب و٢٨ ملیون نمونه واوراق مطبوعه تعاطی ایدلمکده‌در. تلغراف خطوطنك طولی ٣٠ بیك کیلومترو اولوب ٣٦٨ تلغراف مرکزی موجوددر.

قوۀ عسکریه : وقت صلحده ٢٨ بیك نفردن عبارتدر. بوندن بشقه ٢٠ بیك ژاندارمه واردر. بره‌زیلیا حکومتی ٤٢١ طوپی حاوی ٤٩ حرب گمیسنه مالکدر.

§ ٧٢

لاپلاتا حکومتی

لاپلاتا دینیلن مملکت آمریقای جنوبینك قسم شرقیسنده بولنه‌رق (پاراغوای) ، (اوروغوای) و (آرژانتین) حکومتلرینی شاملدر .

موقع: لاپلاتا مملکتی عرض جنوبینك ٢٢ درجه‌سی ایله ٥٥ درجه‌سی اره‌سنده محصوردر .

احوال اراضی وجبال : غربده شیلی ایله آرژانتین مملکتی اره‌سنده (آند) جبالی متمادی اولوب (آقونقاغو آ= Aeoncagua) (٧٠٠٠ مترو ارتفاع) تپه‌سی بو ایکی مملکتك حدودی اوزرنده‌در . شرقده ، بحر محیط اطلاسی ساحلنده ، بیك مترو ارتفاعنده بر یایلا ، لاپلاتا داخلندن بالمرور (پاتاغونیا) شبه جزیره‌سی طولنجه امتداد ایلر . وسطده ایسه بیوك بر براووه بولنوب انجق (٢٠٠٠) مترو مرتفع اولان (قرطبه= Sierra de Gordoba) جبالندن بشقه مستویتی اخلال ایده‌جك عارضه یوقدر .

اقلیم : بو منطقه‌نك اقلیمی شمالده غایت صیجاق وراطبدر ، ٣٣ درجه‌نك جنوبنده ، یاغموردن محروم ، بر قطعهٔ اراضی امتداد ایدر . عرضی ٥٠ درجه‌دن دون اولان محلرده حرارت صفر درجه‌نك فوقنه چیقمز .

لاپلاتا حکومتی اراضیسی یالکز بحر محیط اطلاسی‌یه ساحل اوله‌رق بو دکزده باشلیجه (ریو دو لاپلاتا) اغزی ایله ، (سن ماتیاس) ، (سن ژورژ) کورفزلری تشکل ایلمشدر . جنوبده ، (ماجللان) بوغازندن اعتباراً ، ارض النار امتداد ایلر . (ماجللان) بوغازینك بش یوز کیلومترو شرقنده ١٩٠ قدر اطه‌دن متشکل اولوب انکلتره‌نك زیر اداره‌سنده بولنان (مالوین) یاخود (فالقلاند) جزائر مجتمعه‌سی موجوددر .

انهار : بو حوالینك انهاری کثیر اولوب اك بیوکلری جهت شمالیه‌دن جاریدر . بونلردن باشلیجه‌لری (ریو دو لاپلاتا) یی تشکیل ایدن (پاراغوای) ، (پارانا) ، (اوروغوای) نهرلریدر .

پاتاغونیا یایلاسنده ایسه (قولورادو = Colorado) ، (نه‌غرو = Negro) و (سانتاقروز = SantaCruz) نهرلری جاریدر .

ثروت نباتیه ومعدنیه : مملکتك حاصلات نباتیه‌سی زیاده اولوب شمال طرفنده شکر قامشی ، قهوه ، توتون ، مصر ، پرنج ووسط طرفلرنده باغ وحبوبات حاصل اولور . یایلالری پك برکتلی چایرلری حاویدر .

جنوب جهتنده بولنان پاتاغونیا یایلاسی ، اقلیمی صغوق وسرت واراضیسی بطاقلق . اولدیغندن زراعته مساعد دکلدر .

سکنه : لاپلاتا اراضیسی ٣ ٢٠٠ ٠٠٠ کیلومترو مربعی

سطحنده اوله‌رق بش ملیون قدر نفوسی حاویدر. کیلومترو مربعی محله ١،٥ نفوس اصابت ایلر . مع مافیه هر سنه وقوعبولان مهاجرت سببیله نفوسی کوندن کونه تزاید ایلمکده‌در . یالکز ریو دو لاپلاتا لیمانه هر سنه یوز بیکی متجاوز ایتالیان ، اسپانیول ، فرانسز مهاجرلری ورود ایلمکده‌در.

اون التنجی عصرده اسپانیوللر بو قطعه‌یه استیلا ایلدکلری صره‌ده بوراده باشلیجه (غارانی=Guarani)، (شارروآ=Charruas) قبیله‌لری ساکن ایدیلر . مستولیلرك تعدیات کونا کونی مقدارلرینی تنقیص ایلدیکی کبی کندیلری مدنیته الیشه‌مدقلرندن حالا وحشته یقین بر حالده یشامقده‌درلر . بونلردن ، پاتاغونیا کبی سرت بر اقلیمده ، ویاری چپلاق بر حالده یشایان (ته‌هوئه‌لش=Tehu-elches) و (فوئه‌ژیه‌ن = Fuégien) قبیله‌لری تماميله حال وحشتده‌درلر . اسپانیوللر ایله یرلیلرك اختلاطندن حصوله کلن ملزلره (غوشو = Cauchos) دینور . سکنهٔ موجوده اسپانیولجه متکلم اولوب قتولیك مذهبنده درلر .

تقسیمات سیاسیه : اون التنجی عصرك نصف اخیرنده اسپانیوللرك ید ضبطنه دوشن (لاپلاتا) مملکتی ١٨١٠ ده شمالده (پاراغوای) ، شرقده (اوروغوای) جنوبده (آرژانتین) ناملری التنده اوچ حکومته انقسام ایلمشدر . (آرژانتین) حکومتی (لاپلاتا) اراضیسنك یوزده سکساننه صاحبدر .

١) پاراغوای : (پاراغوای = Paraguay) [Paragvaï]

مملکتی (پارانا) نهریله برازلیادن مفرز اولوب (٢٥٣ ٠٠٠) کیلومترو مربعی اراضیی شاملدر . اراضی عموماً دوز وغایت منبتدر . مرعالری وتوتون ، پاموق ، پرنج ، مصر ، قهوه تارلالری کثیردر . پاراغوای حکومتی دکزه ساحل اولمیوب ادخالات واخراجاتی (پارانا) و (پاراغوای) نهرلری واسطه‌سیله اجرا اولنور .

سکنه‌سی ٦٣٥ ٠٠٠ کشیدن عبارت ایسه‌ده سرعتله تکثر ایلمکده در . مقر اداره‌سی پاراغوای نهری اوزرنده (آسو-نسیون = Assomption) [Assounsion] (٥١ ٠٠٠ نفوس) شهریدر . (پاراغوای) ایله (پارانا) نهرلری اره‌سنده‌کی یایلاده واقع (ویللاریقا = Villa Rica) (١١ ٠٠٠ نفوس) قصبه‌سی ایکنجی بلده‌سیدر .

٢) اوروغوای : اوروغوای مملکتی (١٨٦ ٧٠٠) کیلومترو مربعی اراضیی شاملدر . اراضی غایت کوزل اروا اولمقده بولندیغندن قوهٔ انباتیه‌سی زیاده‌در. وهواسی صاغلمدر. هرنوع محصولات یتشور . واسع باغلر ، مرعالر ، التون معدنلری ، قورشون ، باقر ، دمیر طمارلری موجوددر .

سکنه‌سی ١٧٩٦ ده (٣٠ ٠٠٠) کشیدن عبارت ایکن الیوم (٩٣٠ ٠٠٠) کشی‌یه بالغ اولمش وسنوی ١٥ ، ٢٠ بیك کشی تزاید ایلمکده بولنمشدر . مقر اداره‌سی (مونته‌ویده‌ئو = Montévidéo) (١٧٥ ٠٠٠) شهری اوله‌رق ریو دو لاپلاتانك

ساحلنده واقعدر. ساحل بحرده واقع (قولونیا = Colonia) (۱۰ ۰۰۰ نفوس) شهری ایله (اوروغوای) نهری اوزرنده واقع (پهیزاندو = Peysandeu) و (سالتو = Salto) قصبه‌لری مشهور شهرلرندر .

۳) آرژانتین: آرژانتین حکومتی (۲ ۸۸۵ ۰۰۰) کیلومترو مربعی اراضی‌یه مالکدر. اقلیمی معتدل واراضیسی منبت اولوب، مرعالری غایت کثیر اولان بو مملکت حبوبات و حیوانات اخراجاتندن طولایی مشهوردر. آند سلسله‌سنده مختلف معدن طمارلری و (پاتاغونیا) ایله (ارض اتنار) ده آلتون معادنی بولنور. ۱۹۰۰ سنه‌سندن اجرا اولنان تحریره نظراً سکنه‌سی (٤ ۷۹٤ ۰۰۰) کشیدن عبارتدر، سنوی بورالره (۲۰۰ ۰۰۰) کشی هجرت ایلر . مقری (بوئه‌نوس آیرس = Buenos Aïres شهری اوله‌رق (۸۳٦ ۰۰۰ نفوس) (ریودوپلاتا) نك صاغ ساحلنده کائندر .

(لاپلاتا = la Plata) (٤٥ ۰۰۰ نفوس) اسکله‌سیله (پارانا) نهری اوزرنده (روزاریو = Rosario) (۹۳ ۰۰۰ نفوس) و(قرطبه = Cordoba)(٤۷ ۰۰۰ نفوس) ودها غربده (توکو-مان= Tucuman)(۳٤ ۰۰۰ نفوس) و آند سلسله‌سی اتکلرنده (ماندوزا = Mendoza) شهرلری بلاد مشهوره‌سندندر .

جغرافیای اقتصادی : معادن: معادنی، بالخصوص آندطاغلری جوارنده، غایت مبذول ایسه‌ده وسائط نقلیه‌نك فقدانی جهتیله لایقیله

استفاده ایدیله‌مامکده‌در. هیچ برسنه باقر، دمیر، وقورشون، کموش، التون، واحجار ذی‌قیمه اخراجاتی برملیون فرانغه بالغ اوله‌مامشدر .

نباتات : حبوبات اوزوم، میوه، وسبزه، شایان حیرت بر برکتله حاصل اولور . شکر قامشی ، توتون ، پاموق ، قاقائو ، قهوه ، زیتون ، پورتقال و(یرباماته Yer bamaté) تسمیه ایدیلان برنوع چای دخی پك برکتله نشوونما بولور .

حیوانات : مملکتك الك باشلی ثروتی پامپاسلرده رعی اولنان حیوانات اهلیه‌در. قیون، صیغر، کچی، نسبتله‌جمان دنیانك هرطرفندن زیاده بوراده کثرتلیدر .

صنایع: صنایعی پك کیرو اولوب همان صنایع زراعیه‌یه منحصر کبیدر.

تجارت : ادخالاتی (۱۱۷) ملیون واخراجاتی (۱٤۹) ملیون (پزو)در، الك باشلی اخراجاتی حبوبات یوك دری لحم وحیواناتدر. ۱۰۱ تجارت واپورینه و (۱۰۰) یلکن سفینه‌سنه مالکدر .

شمندوفر: ۱٦ ۷٦۲ کیلومترودر .

پوسته‌وتلغراف: ۱۸۳۰ پوسته و۱۱۳۷ تلغراف مرکزینه مالکدر. سنوی تعاطی اولنان مکاتیب (۲٤۰) ملیونه و تلغراف نامه بش ملیونه بالغ اولور .

قوهٔ عسکریه : وقت صلحده قوهٔ عسکریه‌سی (٦ ۰۰۰) نفردر . آورژانتین حکومتی ۲٤۷ طوپلی حاوی ٤٤ حرب سفینه‌سنه مالکدر .

قطعهٔ اوقیانوسیا

اوقیانوسیا تسمیه ایدیلان قطعهٔ اراضی آسیانك شرق جنوبنده و آمریقانك غربنده بولنوب بحر محیط هندی ایله بحر محیط کبیر آره‌سنده بر چوق اطه‌لردن متشکلدر . قطعهٔ اوقیانوس بحر محیط کبیر ایله بحر محیط هندیده غایت واسع بر محل اشغال ایدوب و (٩٠) درجه طول غربیدن (١١٠) درجه طول شرقی‌یه قدر امتداد ایلر .

(اوقیانوسیه‌نك تقسیمات سیاسیه‌سی)

اطه‌لر آره‌سنده‌کی دکزلردن صرف نظر ایدلدیکی حالده قطعهٔ مذکوره‌نك مساحهٔ سطحیه‌سی اوروپادن بر آز کوچکدر .

نفس (آوسترالیا) یاخود (فلمنك جدید) قطعه‌سی جزایرایله برابر هیئت عمومیه‌سی ایله ٨ ملیون ٧٥٨ بیك کیلومترو تربیعنده‌در .

اوقیانوسیا قطعه‌سی اوج قسمه تفریق اولنور : غرب جنوبیده (ملانزیا) . شمالده (میقروتزیا) . شرقده (پولینزیا) . بعض جغرافیون ماورای هند جزائرینی دخی اوقیانوسیا اجزاسندن عد ایدرك (مالزیا) تسمیه ایلمشلر ایسه‌ده بز جزائر مذکوره‌یی آسیا قطعه‌سیله برابر تعداد ایتمش ایدك .

ملانزیا

ملانزیاقطعه‌سی ، (اوسترالزی Australsie) نامی آلتنده جمع اولنان (اوسترالیا) یاخود (فلمنك جدید) قطعه‌سی ، (تاسمانیا) اطه‌سی و (یکی زه‌لاند) جزیرهٔ مضاعفه‌سی ایله اشبو اطه‌نك شمالندن یکی کینه‌یه قدر امتداد جزایردن مرکب اوله‌رق باشلیجه (یکی بریتانیا) ، (یکی ایرلانده) ، (سالامون) ، (یکی هبرید) ، (لوایبوته) ، (یکی قالادونیا) و (ویجی) اطه‌لرینی شاملدر .

§ ٧٣

فلمنك جدید یاخود اوسترالیا

احوال طبیعیه‌سی : (اوسترالزی Australsi) تسمیه اولنان اوج جزیره‌نك اك بیوك مشهوری (اوسترالیا) ارض وسیعی اولوب (فلمنك جدید) اسمیله مسمی اوله‌رق بر اطه‌دن زیاده برقطعه‌یه

مشاهدر، بحر محیط کبیر ایله بحر محیط هندی آره‌سنده بولنه‌رق شرقدن غربه طوغری (٣٨٧٠) کیلومترو عرضه وشمالدن جنوبه قدر (٣١٧٠) کیلومترو طوله مالك اولان بو قطعه تقریباً ٧٧٠٠٠٠٠ کیلومتر مربعی اراضی‌یی احتوا ایدر.

موقع : (اوسترالیا) یاخود (فلمنك جدید) نصف کرهٔ جنوبیده بولنه‌رق اوروپانك سمت قدمنه مصادفدر. سواحلی کیرینتیلی چیقنتیلی اولمیوب، آفریقا وآمریقای جنوبی ساحللری کبی دوز وهموار در. یالکز شمال طرفنده (قارپانتاریا = Carpantarie) کورفزی. (یورق) یارم اطه‌سی وجنوب جهتنده (بیوك اوسترالیا = Grande Baie Australienne) و (سپنسر = Sepencer) کورفزلری بولنور.

(ویلسون) بورنی بو قطعه‌نك اك جنوبی نقطه‌سی اولوب اوسترالیایی طاسمانیادن تفریق ایدن (باس) بوغازینه طوغرو ایلرولمشدر.

اوسترالیانك سواحل شرقیه‌سی برچوق قیالیقلرله محاط اولدیغندن سیر سفائن دوچار مشکلات اولمقده‌در.

احوال اراضی وجبال : اوسترالیا اراضیسی (قارپانتریا) و(سپنسر) کورفزلری آره‌سنده منحط بر وادی ایله ایکی‌یه آیرلمش، عظیم بر یایلادن عبارتدر. اشبو یایلانك شرق طرفنده‌کی قسمی دها یوکسك اولوب (ماوی طاغلر) و(اوسترالیا آلپلری) و(پیرهنه = Pyrenes) و(غرامپیه‌ن = Grampiens) اسمنده‌کی

جبال بوراده امتداد ایدرلر. غرب طرفنده قسمك ارتفاع وسطیسی اوچیوز مترودن زیاده دکلدر.

وسطده‌کی ارض منحط عارضه‌سز اولوب یاغمور زمانلرنده فیضان ایدن انهار بو اراضی‌یی تمامیله احاطه ایدر. (توررهن = Torrens) و (ایر = Ayre) کوللری بو حوضهٔ منحطه‌نك جنوب جهتنده‌در.

اقلیم : اوسترالیانك اقلیمی سرت وشدیددر. خط استوایه اولان بعدی صحرای کبیر وعربستانك بعدینه همان مساویدر. اقسام داخلیه‌سنده حرارت برودت بیننده‌کی تفاوت پك زیاده اولوب کوندزلری غایت صیجاق اولدیغی حالده کیجه‌لری انجماد درجه‌سنده صوغوق اولور. یازی صحرای کبیر قدر صیجاق اولان بو اقلیمك قیشی سیبریایه مشابهدر. برسنه ظرفنده حرارت +٥٠ درجه‌دن —١٠ درجه‌یه قدر تبدل ایدر.

اوسترالیا ایکی منطقهٔ اقلیمه آیریلور. بری اقلیم داخلی اولوب یاغموری نادر، یبوستی زیاده‌در. ایکنجیسی اقلیم بحری اولوب قطعه‌نك ساحلنده‌کی اراضی‌یی احتوا ایدر. بو اقلیمه مصادف اولان اراضینك شمال طرفلری صیجاق وبرکتلی یاغمورلره معروض اولوب جنوب طرفلرنده باران بو درجه مبذول اولمامغله برابر ینه هر درلو محصولاتك کثرت وبرکتله تماسنه کافی مرتبه‌ده‌در.

شکلی برمسدسه مشابه اولوب عوارض ساحلیه‌سی پك غیر مهم اولدیغندن اقسام داخلیه‌سی دکز هواسندن و بناءً علیه باراندن محرومدر .

سواحل : قطعهٔ مذکوره‌نك سواحلی ۱٤ ٥٥٠ کیلومترو طولنده اولوب غرب طرفی بالنسبه عارضه‌سز اوله‌رق (۱۰۰-۲۰۰) مترو ارتفاعنده قیالق جبال ایله محاطدر. شرق جهتنده جبال محیطه اره‌سنده‌کی وادیلر، برچوق لیمانلر و (فیورد) لر حاصل ایتمشدر. اك مشهورلری (پورفیلیپ = Port Fillip) و (سیدنه‌ی) ك شمالنده (ژاقسون = Jakson) وجنوبنده (بوتانی = Botany) لیمانلریدر.

جهت شرق شمالیه‌ده (ساندی) برونندن (یورق) برونه قدر (۲ ۰۰۰) کیلومترو طولنده (بیوك سد= GrandeBarrière) اسمیله قورای اطه‌لرندن مرکب صره واری برقیالق امتداد ایدر .

انهار: اوستralیاده بولنان جبال جودیه تشکیل ایده‌جك درجه‌ده مرتفع اولمامق وداخل قطعه قوراق اولمق حسبیله بوراده جریان ایدن انهار کوچك واهمیتسزدر. جهت غربیه‌یه (یول=Yul)، (لیون=Lyon) یاخود (غاسقوان=Gascoyne) و (مورشیزون=Morchison)

اسمنده‌کی ایرماقلر جریان ایدر. بونلر نهر اطلاقنه بیله شایان اولمیوب یبوست زماننده صولری چکیلور .

وسطده‌کی حوضهٔ منحطه‌ده جریان ایدن (موررای = Murray) نهری ۱۸۰۰ کیلومترو طولنده اولوب اوستralیانك اك مهم ماء جاریسیدر. (دارلینغ = Darling) تسمیه اولنان ایاغی کندیسندن دها بیوك ومهمدر.

شمالده قارپانتاریا کورفزینه (فلیندر = Flinders) نهری جریان ایدر.

حاصلات معدنیه ونباتیه : اوستralیانك حاصلات نباتیه‌سی متنوع وکثرتلی دکلدر. رطوبتی درجهٔ کافیه‌ده اولمیان، مملکت مذکوره‌نك، اورمانلرنده کثرت اوزره (اقاسیا) و (اوقالیپتوس= Eucaliptus) اغاجلری موجوددر.

خط استوایه قریب اولان حوالیٔ شمالیه‌سنده مصر، شکرقامشی، پاموق و (آروروت = Arrow - root) وسواحل شرقیه‌سنده حبوبات واوزوم ومیوه‌لی اغاجلر حاصل اولور. داخلی، یاغموردن محروم اولدیغی ایچون قابل زراعت دکلدر.

مملکت مذکوره‌نك ثروت معدنیه‌سی فوق‌العاده مهم اولوب باخصوص جهت شرقیه‌ده باقر، هوی، کموش، قورشون، دمیر، قالای و آنتیمون معادنی کثرتلیدر .

سكنه : اك يكى ايستاتستيق جدوللرنده استنباط اولنان معلوماته نظراً اوستراليا ياخود فلمنك جديد جزيره‌سى ٣ ميليون ٨٢٤ بيك نفوسى حاويدر . بوحسابجه ايكى كيلومترو مربعى اراضى‌يه انجق بر نفوس اصابت ايدر. شرق ووسط جهتلرى شوره وباديه اولديغندن اشبو اهالينك همان عمومى شرق وجنوب طرفلرنده اقامت ايتمكده‌در . اوستراليا‌ده ٣ مليون قدر اوروپالى بولنوب بونك ثلثاندن زياده انكليزدر. متباقيسى اوروپا اقوام سائره‌سندن مركبدر .

مقدما (٣٠٠ ٠٠٠) قدر تخمين اولنان يرليلر تدريجاً ازاله‌رق بوكون مقدارلرى (٥٠ ٠٠٠) نفوسه تنزل ايتمشدر. اهالى مرقومه زنجى عرقنه منسوب اولوب رنكلرى سياه باشلرى كوچك وسيورى، چكه‌لرى چيقيق، بطنلرى عريض ساچلرى سياه ودوزدر. اليوم حال وحشتده يشامقده‌درلر.

برقاچ سنه‌دنبرى چين مهاجرلرينك مقدارى كيتدكجه چوغالمقده‌در.

§ ٧٤

تعريفات ملكيه

اوستراليا قطعه‌سى انكلتره دولتنك تحت تملكنده اولوب آلتى قسمه تقسيم اولنمشدر :

اولاً : جنوبى يكى غال ، (شرقده)

ثانياً : ويقتوريا ايالتى ، (شرق جنوبده)

ثالثاً : كنسلاند (شرق شمالده)

رابعاً : اوستراليای شمالى (شمالده)

خامساً : اوستراليای غربى (غربده)

سادساً : اوستراليای جنوبى (جنوبده)

جنوبى يكى غال : بو ولايتك نفوسى (١٣٦٠ ٠٠٠) راده‌سنده‌در . مركزى بحر محيط هندى ساحلنده ٤٨٨ بيك نفوسى حاوى (سيدنه‌ى = Seydney) شهريدر . شهر مذكورك (ژاقسون = Jackson) تسميه ايديلن ليمانى روى ارضك اك امين مرسالرندن بريدر . (پاراماتا=Parramatta) بلده‌سى (سيدنه‌ى)ك شمالنه مصادفدر .

جنوبى يكى غال ولايتى ، اوستراليانك اك منبت قسمنى حاوى اولديغى كبى آلتون وكموش و هوى معادنى دخى بركتلى اولديغندن قطعهٔ مذكوره‌نك اك معمور اك غلبه‌لك جهتيدر.

ويقتوريا ايالتى : ويقتوريا ايالتى اوستراليانك منتهاى شرق جنوبيسنده بولنوب اوستراليا آلپه‌لرنده‌كى زنكين آلتون معدنلرى سايه‌سنده پك سرعتله ترقى ايتمشدر . (١ ١٩٥ ٠٠٠) نفوسى حاوى اوله‌رق مركزى (پور فيليپ) تسميه ايديلن غايت واسع وامين بر مرسانك نهايتنده (٤٧٧ ٠٠٠) نفوسى

حاوی (ملبورن = Melbourne) شهریدر . بو شهر بوندن (٥٠) سنه مقدم یالکز (٢٢٤) نفوسلی بر کویدن عبارت

۰ ۲۰ کیلومترو

(ملبورن شهری و حوالیسی)

ایدی . ملبورنك جنوب شرقنده (ژه‌لونغ = Geelong) قصبه‌سیله (باللارات = Ballarat) (٢٤ بیك نفوس) و (بندیغو = Bendigo) (٢٦ بیك نفوس) شهرلری بو ولایتك معروف

بلده‌لرندندر . (بالاراد) جوارنده برکتلی آلتون معادنی بولنور .

کنسلاند : کنسلاند ایالتی (٥٠٠) بیك قدر نفوسی جامع اوله‌رق جنوبی یکی غالك شمالندن بدأ ایله (یورق) [*] یارم اطه‌سی منتهاسنه قدر امتداد ایدر . مقری (٢١٠) بیك نفوسی حاوی (بریسبان = Brisbane) شهریدر .

اوسترالیای شمالی ایالتی : (١ ٣٥٨ ٠٠٠) کیلو مترو مربعی اراضی‌یی حاوی اولدیغی حالده نفوسی یالکز (٥) بیکدن عبارت اولان اشبو ولایت اوسترالیای جنوبی ولایتنه مربوطاً ادا ایدلمکده‌در .

اوسترالیای جنوبی ایالتی : (٩٨٤ ٠٠٠) کیلومترو مربعی اراضی‌یی و (٣٥٧ ٠٠٠) نفوسی حاوی اولوب مرکزی (سن ونسان) کورفزی اوزرنده (١٦٢ ٠٠٠) نفوسی حاوی (آده‌لاید = Adélaïde) شهریدر .

اوسترالیای غربی ایالتی : اوسترالیای شمالی ایالتیله برابر بو ایالت اوسترالیانك اك واسع واك آز مسکون جهتیدر . وسعتی ٢ ملیون ٥٢٥ بیك کیلومترو مربعنه یعنی بتون قطعه‌نك ثلثنه مساوی اولدیغی حالده یالکز (١٨٢) بیك نفوسی حاوی اوله‌رق مرکزی (پرت = Perth) (٣٥ بیك نفوس) شهریدر .

[*] اوسترالیاده بواسمده ایکی یارم اطه اولوب بری شمالده (یورق = York) یارم اطه‌سی ودیکری جنوبده (سپنسر) کورفزینك یاننده بولنان (یورق = Yorke) شبه جزیره‌سیدر .

§ ٧٥

« اوسترالزی » اجزاسندن معدود اولان « طاسمانیا » و « یکی زه‌لاند » اطه‌لریله « مالنزیا » یه منسوب سائر جزائر

طاسمانیا آطه‌سی : (٦٨٠٠٠) کیلومتر مربع اراضیبی و (١٧٢٠٠٠) نفوسی شامل اولوب اوسترالیانک شرق جنوبنده بوله‌رق قطعهٔ مذکوره‌دن (باس) بوغازیله تفریق اولنور . مملکت طاغلق وسواحلی عارضه‌لی اولوب بر چوق کورفزلر حاصل اولمشدر . اقلیمی معتدل وراطب اوله‌رق انکلتره اقلیمنه مشابهدر . مرکزی (هوبارت - توون = Hobart-town) (٤١٠٠٠ نفوس) شهری اولوب (لونستون = Launceston) قصبه‌سی معروف شهریدر . جزیرهٔ مذکوره دخی انکلتره‌نک اجزای ممالکندن معدود اوله‌رق کرک بو اطه وکرک (لورد هوو = Lord Howe) . (نورفولق = Noafolk) جزائر مجتمعهٔ صغیره‌سی ادارةً اوسترالیایه مربوطدر .

یکی زه‌لاند آطه‌سی : یکی زه‌لاند تسمیه ایدیلان جزیرهٔ کبیره اوسترالیانک شرق جنوبنه مصادف اولوب تقریباً ٤٠ عرض جنوبیده واقع (قوق) بوغازی واسطه‌سیله ایکی‌یه آیرلمشدر . شمال طرفنده بولنان قسم (١١٨٠٠٠) کیلومترو

مربع وسعتده اوله‌رق (ته‌ایقا آماآوئی = Té-Ika-a-Maoui) یاخود (یکی اوسلتر = N. Uslter) وجنوب طرفنده بولنان قسم (١٥٠٠٠٠) کیلومترو مربع سطحنده اولوب (ته‌واهی پونامو = Té-Vahi-Pounamou) یاخود (یکی مونستر = N. Monster) تسمیه اولنور . یوکسک وعمومیتله وولقانیک بر سلسلهٔ جبال بویدن بویه امتداد ایلیه‌رک اشبو جبالدن ظهور ایدن انهار صغیره سرعت جریانلری ومجرالرنده تشکل ایدن کوزل شلاله‌لری ایله مشهوردر .

جزیرهٔ مذکوره‌نک جنوبنده (ستوارت = Stewart) اسمنده برجزیره دها موجود اولوب (فووو = Foveaux) بوغازی واسطه‌سیله (یکی مونستر) اطه‌سندن تفریق اولنور . یکی زه‌لاندک هواسی اوروپانک اقالیم معتدله‌سنه معادل ایسه‌ده شدتلی فورطنه‌لری کثیرالوقوعدر . اراضی فوق‌العاده منبت اولوب اوروپاده نشو ونما بولان بالجمله محصولات زرع ایدیله‌بیلور . بو اطه‌یه مخصوص الک مهم محصول (فورمیوم ته‌ناقس = Phormium ténax) تسمیه ایدیلان نبات اولوب یاپراقلرندن چیقاریلان الیاف ایپک کبی اینجه اولدیغندن اوروپا فابریقه‌لرنده ایپک مقامنده قوللانلمقده‌در . یکی مونستر اطه‌سنده برکتلی بر آلتون معدنی‌ده موجوددر .

اشبو قطعهٔ اراضی ، مائوری تسمیه اولنان ومقدارلری الیوم ٤٣ بیک قدر تخمین ایدیلان اهالیٔ اصلیه خارج اولدیغی حالده

(٧٧٢٠٠٠) نفوسی حاوی اوله‌رق انکلتره دولتنك زیر اداره‌سنده‌در . مركزی (یکی اوسلتر) اطه‌سنده و (قوق) بوغازنده (وللینغتون = Wellington) بلده‌سی اولوب (٤٤ بیك) نفوسی جامعدر . ینه بو اطه‌ده وشمالده بولنان بر کوچك شبه جزیره‌یی یکی اوسلتر اطه‌سنه ربط ایدن برزخ اوزرنده

٥ کیلومترو

(اوقلاند برزخی)

واقع (اوقلاند = Auckland) (٣٤٠٠٠ نفوس) شهری و (یکی مونتر) اطه‌سنده (دوندین = Dunedin) (٢٥

بیك نفوس) و (قریستشورش=Christ Church) بلده‌لری معروف شهرلردندر .

یکی زه‌لاند جزیرهٔ کبیره‌سنك شرقنده وتقریباً ٤٤ عرض جنوبیده واقع (شاتام = Chatam) (٩٧١ کیلومترو مربعی وسعت و ٢٠٠ نفوس) مجمع جزایرله تقریباً ٣٠ نجی عرض جنوبی درجه‌سنده (کرمادك = Kermadec) و (شاتام) جزایرینك جنوبنده (بونتی = Bonnti) و (واتی پود = Antipodes) دهاجنوبده (اوقلاند=Ockland) و (قامپل= Campbel) جزایر مجتمعه‌سی و (قوق = Kook) اطه‌لری دخی ادارهٔ (یکی زه‌لاند) ه مربوطدر .

کینهٔ جدید : یکی کینه یاخود (پاپو آزی) تسمیه ایدیلان جزیرهٔ کبیره اوستر الیانك شمال طرفنده اولوب غربی هولانده‌لیلرك، شرق جنوبی انکلیزلرك وشرق شمال طرفی دخی آلمانلرك تحت تملکنده‌در. کینهٔ جدید اطه‌سی دنیانك اك بیوك جزیره‌سی اوله‌رق (٧٨٥٣١٠) کیلومترومربعی سطحه مالکدر. هولانده‌لیلر اشبو جزیرهٔ عظیمه‌نك تقریباً نصفنی [(٣٩٧٠٠٠) کیلومترو مربعی] استیلا ایتمشلردر. دیکر نصفی دخی انکلیزلر ایله آلمانلر بیننده تقسیم ایدلمشدر. آلمانلرك کینهٔ جدید مستملکاتی ١٨١ بیك ٦٥٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ١١٠ بیك نفوسی احتوا ایدر . بو مستعمره (ایمپراطور ویلهلم اراضیسی = Kaiser Wilhelms Land) نامیله معروفدر .

بسمارق جزائر مجتمعه‌سی : بو جزائر مجتمعه ایله جوارنده بولنان (یکی پومرنیا=Neu-Pommern) ، (یکی مکلنبورغ= Neu Mecklemburg) (یکی هانوور) اطه‌لری (آمیروته) مجمع جزائری آلمانلر طرفندن ضبط اولنه‌رق عمومنه بردن (بسمارق) جزائر مجتمعه‌سی اسمی ویرلمشدر .

سالومون اطه‌لری : (یکی پومرانیا) و (یکی مکلورغ) اطه‌لرینك شرقندن اعتباراً جنوب شرقه طوغری امتداد ایدن مجمع جزایر طاغلق برچوق اطه‌لردن مرکب اولوب (سالومون) جزایر مجتمعه‌سی نامیله معروف اوله‌رق آلمانلرك تحت اداره‌سنده‌در . مذکور اطه‌لر بسمارق مجمع جزایریله برابر ٥٧ بیك کیلومترو مربعی اراضی‌یی ٢٥٠ بیك نفوسی جامعدر .

یکی هبرید اطه‌لری : غایت منبت و محصولدار اولوب سالومون اطه‌لرینك شرق جنوبنه مصادف اوله‌رق برچوق جزائردن ترکب ایتمشدر . اك مهم اطه‌سی (سنت اسپری) جزیره‌سیدر .

یکی قالدونیا جزائر مجتمعه‌سی : شرق شمالنه مصادف اولان (لوایالتی = Loyalty) اطه‌لریله برابر ١٩٠٠٠ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ٥١ بیك نفوسی محتویدر مرکزی (مومه آ = Mumea) شهریدر . اشبو ایکی مجمع جزائر فرانسه‌نك تحت تملکنده‌در .

ویتی یاخود (فیجی) اطه‌لری : یکی قالهدونیانك جهت شرقیه

سنده بولنوب (٢٠٠٠٠) کیلومترو مربعی اراضی‌یی و (١٢٢) بیك نفوسی حاوی اوله‌رق انکلتره دولتنك تحت تملکنده‌در .

§ ٧٦

میقرونزیا

(میقرونزیا) اطه‌لری بحر محیط کبیرده (یکی کینه)نك شمالندن (فیلیپین) اطه‌لرینك جنوبنه قدر اولان محللرده متفرق صورتده سرپیلمش بر چوق کوچك جزائردن مرکب اولوب هیئت عمومیه‌سی (٣٥٠٠) کیلومترو مربعی اراضی‌یی شاملدر . (ماریان) اطه‌لریله (قاروابن) و (مارشال) و (ژیلبر) جزائر مجتمعه‌سی بو قسمه داخلدر .

ماریانه اطه‌لری : (لادرون = Ladron) اطه‌لری نامیله دخی معروف اولان ماریان جزائر مجتمعه‌سی ١٧ اطه‌دن مرکب اولوب فیلیپین اطه‌لرندن (٢٠٠٠) کیلومترو قدر بعدده شمالدن جنوبه طوغری امتداد ایلر . اراضی بر کانی اولوب جزایر مذکوره‌ده برسلسله جبالك سطح بحردن بوقاریده قالان اقسامندن متشکلدر . تزلزلات ارضیه‌سی کثیرتلیدر . اشبو تزلزلات بعضاً شدتلی فورانلره مقارن اولور .

قاروابن اطه‌لری : بو مجمع جزائر ٥٠٠ قدر کوچك اطه‌دن عبارت اولوب (کینه جدید) اطه‌سنه متوازیاً مذکور اطه‌نك شمالنده شرقدن غربه طوغری امتداد ایدر . ١٤٥ کیلومترو

مربعی وسعتی حائز اولان جزایر مذکوره‌سنك نفوسی (۳۹ بیك) کشیدن عبارتدر .

مارشال جزائری : (قارولین) آطه‌لرینك شرق شمالنه مصادف اوله‌رق (رالیك) و (راتاق) اسمیله ایکی مجمع جزائره آیریلور . ۲۸ جزیرهٔ صغیره‌دن عبارت اولان اشبو مجمع جزایر (٤۰۰) کیلو مترو مربعی اراضی‌یی و (۱۵ بیك) قدر نفوسی محتویدر . (ماریان) ، (قارولین) و (مارشال) اطه‌لری آلمانیانك تحت استملاکنده‌در .

ژیلبر اطه‌لری: (مارشال) آطه‌لرینك جنوبنده و خط استوا تحتنده بولنوب (٤۳۰) کیلومترو مربعی وسعتنده ۱۸ آطه‌دن مرکب اوله‌رق (۳۵ بیك) نفوسی شاملدر .

(ژیلبر) جزایری (قورای) قیالرندن متشکل اولوب انکلتره‌یه عائددر .

۷۷ §

پولینزیا

پولینزیا : پولینزیا، اوسترالیانك قسم شرقیسنده‌کی لایعد ولایحصا اطه‌لردن مرکبدر . طولاً وعرضاً یدیشر بیك کیلومترو ممتد اولان واسع دکز سطحنه صاچلمش اولان پولینزیا جزایری هیئت مجموعه‌سیله (۲۸ بیك) کیلومترو مربعی اراضی‌یی احتوا ایدر .

جزائر مذکوره غرب شمالدن شرق جنوبه طوغری طاقم طاقم یکدیکرینه موازی بر چوق سلاسل جزائردن مرکبدر . باشلیجه التی مجموعه‌دن عبارت اولان پولینزیا جزائرینك منتهای شمالی وجنوبیسنه تصادف ایدن اطه‌لر برکانی اولوب دیکرلری حیوانات بحریه‌دن پولیپلرك اثری اولان قورای قیالرندن متشکلدر . بو اطه‌لرك اقلیمی حار ورطب اولوب اراضیسی منبت ، هواسی لطیف ومناظری خوشدر .

جزائر مذکور سکنه‌سنك بویلری اوزون چهره‌لری متناسب ، صاچلری یموشاق و پك آز قیویرجقدر . لونلری زیتونیدر . انسان اتی یمك کبی عادات وحشیه هنوز بعضیلری نزدنده جاری اولمقله برابر اهالی مرقومه اولدقجه ذکی وچالیشقان وتمدنه مستعد اولوب سیاحت بحریه‌ده پك ماهردرلر .

پولینزیانك قسم اعظمی انکلتره وفرانسه حکومتلرینك تحت اداره‌سنده‌در .

ساندویچ یاخود هاوایی اطه‌لری : (ساندویق = Sanduick) یاخود (هاوایی = Havaii) اطه‌لری اوقیانوسیانك الك خوش منظر والك هوادار جزائری اولوب قطعهٔ مذکوره‌نك منتهای شرق شمالیسنده و یکرمنجی عرض شمالی دائره‌سی اوزرنده وآسیا ساحلندن ۸ بیك وآفریقا ساحلندن ٤ بیك کیلومترو مسافه‌ده بولنور . موقعی اقتضاسنجه بحر محیط کبیرده کشت وکذار ایدن سفائن ایچون پك مهم بر استاسیوندر . بوجزایر

(هاوای) و (اوآئو = Oaou) اسمنده ایکی بیوك و بر قاچ کچوك جزیره‌دن عبارتدر . برکانی اراضیدن متشکل اولوب (مائونا-لو = Mauna-Lua) و (مائونا-که‌آ = Mauna-Kéa) طاغلری دردبیك متره‌دن زیاده مرتفعدرلر .

شکر ، پرنج ، موز ، توتون و پاموق حاصلاتی پك کثرتلی وبرکتلی اولوب تجارتی دخی مترقیدر .

اشبو جزایر (۱۷۰۰۰) کیلومترو مربعی اراضی‌یی و (۱۱۰ بیك) نفوسی حاوی اوله‌رق مستقل برحکومتك تحت اداره‌سنده‌در .

جزایر مذکوره‌نك مقر اداره‌سی (اوآئو) اطه‌سی اوزرنده (هونولولو) شهری اولوب (۲٤ بیك نفوسی) حاوی ودنیانك اك کوزل اك هوادار مواقعندن بریدر . آمریقا اصحاب ثروت ویساری ایام شتایی کچیرمك اوزره بو شهره کلیرلر . (هاوای) اطه‌سنده (هیلو) بلدهٔ صغیره‌سی دخی لطافت هواسیله مشهوردر .

اسپوراد آطه‌لری : پولینزیا اسپورادی نامیله معروف اولان بواطه‌لر ساندویق اطه‌لرینك جنوبنده ودائرهٔ استوانك طرفینده متفرق بعض جزایردن مرکب اولوب انکلیزلوك زیر تملکنده‌در .

ساموآ آطه‌لری : (۲۸۰۰) کیلومترو مربعی اراضی‌یی شامل اولان اشبو جزایر (ساوائی = Savaii) ، (اوبولو) (توتوئیلا = Tutuila) و (مانوآ = Manua) اسمنده درت بیوجك و اون کوچك اطه‌دن عبارت اوله‌رق (۳۷۰۰۰)

نفوسی حاویدر . مقدما مستقلاً اداره ایدلدیکی حالده بر مدت انکلتره ، آلمانیا ومتحدهٔ آمریقانك ادارهٔ مشترکه‌لری تحتنده بولنمش واخیراً قسم اعظمی آلمانیایه (۲۵۹۰ کیلومترو مربعی اراضی و ۳۳ بیك نفوس) ومتباقیسی (۲۰۰ کیلومترو مربعی اراضی و ٤۰۰۰ بیك نفوس) متحدهٔ آمریقایه انتقال ایتمشدر . اك بیوك شهری (اوبولو) اطه‌سی اوزرنده (آپیا) بلده‌سیدر .

اشبو جزائرك غرب جنوبنده (والیس = Valis) یاخود (اووه‌آ = Ovéa) تسمیه ایدیلان مجمع جزایر فرانسه‌یه عائددر .

تونغا آطه‌لری : ساموآ اطه‌لریله فیجی جزائر مجتمعه‌سی بیننده بولنان (تونغا) یاخود (آمی‌تی‌یه = Amitié) تسمیه اولنان مجمع جزائر بولنور . اوچ مجمعه منقسم اولوب هیئت عمومیه‌سیله ۱۱۳۷ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ۲۶ بیك نفوسی محتوی اولان (تونغا) اطه‌لری انکلتره حمایه‌سنده‌در .

سوسیته یاخود تاهیتی : ساموآ اطه‌لرینك شرقنده بولنان اشبو جزایر مجتمعه (لاو) تسمیه اولنان اندفاعات برکانیه ایله (بازالت) قیالرندن متشکل اولدیغی حالده اطرافی (قورایله) تسمیه ایدیلان حیوانات صغیرهٔ بحریه یوالرندن عبارت اولان قیالقلر وکوچك اطه‌لر ایله محاطدر . سوسیته یاخود تاهیتی جزایری ۱۶۵۰ کیلومترو مربعی شامل اوله‌رق غرب شمالدن شرق جنوبه طوغری امتداد ایدر . وکنیش برقنال واسطه‌سیله

ایکی قسمه انقسام ایدرکه باشلیجه (ماوپیتی = Mupiti) (توبا = Tubaï) و (تاهاآ = Tahaa) اطه‌لرندن مرکب اولان غرب قسمنه (ویندوارد ایزلاند = Vindvard Island) [روزکار اوستی] و (موره‌آ = Moorea) یاخود (آئیو = Aïmo) و (تاهیتی = Tahiti) اطه‌لرینی جامع اولان شرق قسمنه (له‌وارد ایسلاند = Lavard Island) [روزکار التی اطه‌لری] تسمیه اولنور .

بو مجمعك اك بیوکی اولان تاهیتی اطه‌سی دار بر برزخ واسطه‌سیله ایکی قسمه منقسم اولوب بیوکنه (تاهیتی=Tahiti) وکوچکنه (Tayaralan) تسمیه اولنور . اورزنده بولنان (اوره‌هیا) طاغی (۲۰۰۰) مترودن زیاده مرتفعدر. (۱۰۰۰) کیلومترو مربعندن زیاده وسعتی حائز اولان بو جزیره‌نك نفوسی (۱۱ بیك) کشیدن عبارتدر . مرکزی (پاپه‌ئیتی=Papéiti) قصبه‌سیدر .

بو جزایر فرانسه‌نك تحت اداره‌سنده‌در .

(پوموتو = Paumotou) آطه‌لری : سوسیه‌ته جزائرینك شرقنده بولنه‌رق ۸۰ قدر اطه‌دن مرکبدر . ۷۰۰ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ۵۰۰۰ دن زیاده نفوسی جامع اولان اشبو جزایر دخی کذلك فرانسزلرك زیر تملکنده‌در .

منداناً یاخود مارکیز آطه‌لری : اشبو مجمع جزائر توآموتو یعنی پوموتو اطه‌لرینك شمالنه مصادف اولوب ۶۲۷۰ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ۴۵۰۰ نفوسی جامعدر. جزایر مذکوره (مارکی مندوزا) و (واشینغتون) اسمنده ایکی مجمعه آیریلور.

هواسی لطیف وصاغلام اوله‌رق آناناس، لیمون، پورتقال، رچینه و آراروت محصولاتی زیاده‌در .

اشبو جزایر دخی فرانسزلرك زیر تملکنده‌در .

هروه‌ی وقوق آطه‌لری : (هروه‌ی = Hervey) جزایر مجتمعه‌سیله بونك جنوبنده واقع (قوق = Cook) اطه‌لری تونغا جزایرینك شرقنده ۲۰ نجی عرض جنوبی درجه‌سی طرفینده بوله‌رق ۳۷۰ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ۹۰۰۰ قدر نفوسی حاویدر. بو اطه‌لر بریرلی حکومتك اداره‌سنده اولدیغی حالده ۱۸۸۸ سنه‌سنده انکلتره حمایه‌سنده ادخال ایدلمشدر.

اوسترال یاخود توبوآی اطه‌لری: (اوسترال = Oustral) یاخود (توبوآی = Tubuai) جزایری مدار جدینك جنوبه مصادف اولوب ۲۸۶ کیلومترو مربعی مساحه‌یی و ۲ بیك نفوس جامع اوله‌رق فرانسه‌نك زیر تملکنده‌در.

ماناهیکی اطه‌لری : (پنرهین = Penrhyn) اسیله دخی معروف اولان (ماناهیکی = Manahiki) اطه‌لری مارکیز اطه‌لرینك غربنده واوننجی عرض جنوبی درجه‌سی اوزرنده بولنه‌رق ۳۵ کیلومترو مربعی اراضی‌یی و ۱۲۰۰ نفوس احتوا ایدر. بو اطه‌لر انکلتره‌نك اداره‌سیده‌در.

کرمادك اطه‌لری : یکی قاله دونیانك شرق جنوبنده واوتوزنجی عرض جنوبی درجه‌سی اوزره (کرمادك = Kermadec) اطه‌لری انکلتره‌نك اداره‌سنده‌در.

لاحقه

﴿ مناطق قطبیه ﴾

١ ــ قطب شمالی

قطب شمالی کشفیاتی : اون بشنجی عصرك نهایتلرندن بدأ ایله زمانمزه قدر منطقهٔ شمالیه‌یی کشف ایچون پك چوق تشبثات وقوعبولمشدر.

اشبو تشبثات اساساً اوروپای غربیدن اقصای شرقه قیصه برطریق مواصله بولمق مقصدینه مبتنی اولمغله برابر منحصراً ترقیات فنیه خدمت ابرازی آرزوسیله، حیاتی تهلکه‌یه قویارق حوالیٔ مذکوره‌ده اجرای کشفیات ایدن سیاحین دخی نادر دکلدر.

اون بشنجی عصرده سیاحیندن (قورته‌ره آل = Cortéreal) برادرلر، (هودسون) کورفزینه قدر واصل اولمشلر وبوندن براز صکره انکلتره خدمتنده بولنان جنوه‌لی (سباستیان قابو = Sébastien Cabo) شماله متوجهاً خیلی ایلرولمش ایدی. ١٥٨٥ دن ١٥٨٧ یه قدر (داوی = Davis) کندی نامیله موسوم بوغازی مرورایله ٧٢° درجه‌یه واصل و ١٦١٠ ده (هانری هودسون =

Henri Hudson)(لابرادوری) کچه‌رك (هودسون) بوغازینه داخل اولمش واوراده شدت سرمایه تحمل ایده‌میان معیتی طرفندن ترك

(حوالیٔ قطبیهٔ شمالیه)

اولنه‌رق وفات ایلمشدر. ١٦١٦ ده (بافن = Baffin) ٧٧ نجی درجه‌یی کچه‌رك الیوم کندی نامیله توسیم اولنان کورفزی کشف ایله (لانقاستر = Lancastre) بوغازینه واصل اولمش ایسه‌ده، بوزلر یولی قپادیغندن، عودته مجبور اوله‌رق غرب شمال کچیدینك

موجود اولمدیغنی اعلان ایلدی. نهایت اون طقوزنجی عصرده (جون روس = John roes)، (پاری = Parry)، (جیمس روس = James Ross)، (جون فرانقلن = John Franklin نام سیاحلر ممر مذکوری تکرار تحری یه باشلادیلر. بو تحریات اثناسنده (جون فرانقلن)ك بوزلر آره سنده قاله رق تلف اولمق اوزره بولندیغی شایع اولمسی اوزرینه همان تحریسنه تشبث ایدلمشدر. تشبثات اثناسنده (ماقلور = Mac-Clure)ك، بهرنك بوغازندن کیره رك، ١٨٢٠ده پاری‌نك، بحر محیط اطلاسیدن کله رك، یناشدیغی (بانق) اراضیسنه مواصلات ایتمسی شمال غرب ممرینك وجودینی میدانه قویمشدر.

دیکر جهتدن اون التنجی عصردن اعتباراً اوروپا و آسیانك شمالندن مرور ایله بحر محیط کبیره کیریله جك بر طریق تحریسنه بدأ اولنمش و بوکاده شرق شمال کچیدی نامی ویرلمشدی. (ویلوغبی = Willoughby) و (شان سلور = Chancellor) ١٥٥٣ده (نووایا زملیا = Novaïa Zemlia) و (بارنج = Barantz) ١٥٦٩ده (سپیچبرغ = Spitzberg) اطه لرینی کشف ایلمشلردر. انجق معلومات بو درجه ده قالوب، روسلر سیبریایی استیلا ایتدکدن صکره آسیانك سواحل شمالیه سی حقنده معلومات صحیحه حاصل ایدیله بیلمشدر.

١٨٦٩ سنه سنده غروئنلاندك ساحل شرقیسنی تعاقباً یوله چیقان (هانزه آ = Hansea) اسمنده کی آلمان کمیسی بوزلر آره سنده قاله رق بوزلرك سوقیله غروئنلاندك جنوبنده کی (فاروه‌ل = Farvel) بورننه قدر ایتمشدر. ١٨٧٢ده حرکت ایدن (تهکه‌توف = Togetthoff) نامنده کی آوستریا کمیسی ایسه ٨٢ درجه ٥ دقیقه یه قدر ایلرولمکه موفق اوله رق فرانسوا ژوزف اطه لرینی کشف ایلمشدر.

یالکز غروئنلاندك غربنده کی یوللر ایلرولمکه بر درجه قدر مساعددر.

١٨٥٨ده آمریقالی (قان = Kane)، (سمیت) قنالنه داخل اولوب صوئوغه، خسته لغه، کوکس کره رك، اوکنه کلان برچوق موانعی اقتحام ایله، دائما ایلرولمکه چالیشه رق ایلك قیشلادیغی سنه جیوه نك ٤ آی مدتله منجمد قالدیغنی کورمشدر. عودتنده ایلرولمش اولدیغی قنالك قسم ممتدینك قولایلقله مروری قابل اولدیغنی وانك ایلروسنده بوزدن خالی بر دکز بولنه رق قطبه قدر اوصورتده دوام ایلدیکنی اشاعه ایلمشدر. مقدما (قان) ایله برلکده بولنان دوقتور (هایه‌س = Hayes) ١٨٦٠ دیکر بر طریقدن تکرار شماله متوجه اولمش و (سمیت سوند) ده بوزلرك اوزرندن آشه رق یولنه دوام ایلمش ایسه ده (قان)ك ایلك سیاحتنده کی تصادف ایلدیکنی بیان ایتدیکی بوزسز قنالی بولمغه موفق اوله مامشدر. ١٨٧١ده (پولاری) کمیسیله عزیمت ایدن (هال = Hall) روبنسون قنالی

طریقیله ٨٠ْ‌ـ١٦َ یه مواصلتنده بوزدن خالی اولدیغی ادعا ایدیلن دکزی کورمدن وفات ایلمش وارقداشلری عودتلری صره‌سنده کیلرینک پارچه‌لانمسی اوزرینه بوزلر اوزرنده قالمشلردر . بك چوق مشکلاتدن صکره جنوبه حرکت ایدن بر بوزه بینه‌رك (لابرادور) سواحلنه یناشمغه موفق اولمشلر واوراده آلتی آی قالدقدن صکره بر کمی طرفندن تخلیص ایدلمشلردر .

١٨٧٥ ده انکلیز (نارەس = Nares) و (مارقهام = Markham) ، (روبنسون) قنالی مرور ایدرك غایت واسع و ٢٥ - ٣٠ مترو قالینلغنده قالین بر بوز طبقه‌سیله مستور بر دکزه واصل اولمشلردر . بونلر عرض شمالینك ٨٢ درجه ٢٠ دقیقه‌سنه قدر ایلرولدکاری حالده بوزدن خالی بر دکزه تصادف ایده‌مدکلرندن (سربست دکز) نامنی (بحر جمودیة العتیقه) یه (Mer Paléocristique) تبدیل ایلمشلردر .

١٨٨٢ ده آمریقالی (لوقوود = Lock wood) و (برەنار = Brainard) ٨٢ْ‌ـ٢٤َ یه قدر ونهایت ١٨٩٦ ده نوروجلی (نانسن) ، (فرام = Frvm) نامنده‌کی واپورینه راکباً ، ٨٦ْ‌ـ١٥َ یه مواصلت ایلمشدر . فرام کمیسی ٨٥ْ‌ـ٥٣َ یه قدر ایلرولیه‌بیلوب بوندن ایلروده‌کی مسافه‌یی (نانسه‌ن) قزاقلرله قطع ایلمشدر .

ایتالیا خاندان حکمرانیسی افرادندن (دوق دابروزا)

(ستللا پولارا) سفینه‌سیله اجرا ایتدیکی سیاحتده دها زیاده ایلرولیه‌رك ٨٦ْ‌ـ٣٣َ یه قدر وصوله موفق اولمشدر .

اخیراً (آندره) اسمنده‌کی سیاح جسور قطبه تقرب ایچون بحراً وبراً موجود اولان موانعی نظر دقته اله‌رق طریق هوائی ایله قطبه واصل اولمغی تصور ایتمش وبو تصورینی کمال جسارتله موقع فعله قویمغه تشبث ایدرك اعمال کرده‌سی اولان بر بالونله قطبه متوجهاً حرکت ایتمش ایسه‌ده شمدی‌یه قدر تام ونشانی ایشیدیله‌مامشدر .

خلاصه بونجه مساعی وفداکارلغه رغماً الیوم قطب شمالی نقطه‌سی کشف اولنه‌مامشدر .

اوروپا دولتلرندن بعضیلری قطب شمالی اطرافنده مختلف نقاطه ارزاق ولوازم سائره دپولری تأسیس ایلمشلردر . بو دپولرك باشلیجه‌لری فرانسوا ژوزف اطه‌لرنده (ژان مایه‌ن = Jan Mayen) و (توردسه‌ن = Thordsen) ، شمالی آمریقاده (پوانت باروو = Pointe Barrow) ، غروئنلاندك ساحل غربیسنده (غودهاون = Godhavn) وروبنسون قنالنك شمالنده (فور قونژه = Fort Conger) مواقعنده‌در .

اراضیء شمالیه : قطب شمالیده کشف اولنان اوروپا آسیا وآمریقا قطعه‌لرینه عائددر .

اوروپانك شمالنده (ماتوشکین = Matochkin) بوغازی ایله ایکی قسمه تفریق ایدلمش اولان (نوویا زملیا)

ودائمی قاروجمودیه‌لر التنده بولنان (سپچبرغ) واوزری وولقانلر ایله دلیك دشیك اولمش بولنان (ژان مایه‌ن) اطه‌لری وبرچوق منجمد اطه‌لردن متشکل فرانسوا ژوزف اراضیسی بولنور.

آسیانك شمالنده (لیاخوف) ، (آنژو = Anjou)، (لونغ = Long) و (ورانژل) [ورانکل] اطه‌لری بولنه‌رق جوارلری بانکلیزله مستوردر.

آمریقانك شمالنده وغربده ، ویقتوریا)، (پرنس آلبر) و(بانق) اراضیسی وبوندن بانق بوغازیله آیریلان (ملوویل = Melville) اطه‌سی کائندر . وسطده (پوتیا - فلیکس = Boothia-Felix) شبه جزیره‌سنه طوغرو (قرال کیوم) اراضیسی (نورت سومه‌رسه‌ت = North-Somerset) اطه‌لری، و(بافن اراضیسی) وبونك شمالنده لانقاستر بوغازینه یقین (نورت دهوون = North-Devon) اراضیسی ممتددر. نهایت دها اوزاقده مختلف جهتلری (لنقولن = Lincoln) (غرینه‌ل = Grinell) (غراند = Grand) اراضیسیناملریله یاد اولنان غایت بیوك براطه موجوددر. شرقده ایسه (داوی) بوغازی، (بافن) کورفزی، و(سمت) (قانه‌ده‌ی) (روبنسون) بوغازلرینك برطرفنده غروئلاند ارض جسیمی کائندر.

قطبده حیات: قطب اقلیمی غایت سرتدر. قطبه طوغری ایلرولندکجه کیجه ایله کوندوزك یکدیکرینی تعقیبنده‌کی انتظامی ضایع اولور.

مدار قطب شمالی تحتنه تصادف ایدن محللرده یعنی ٦٦ درجه عرضنده یازین وقیشین اك اوزون کون وکیجه یکرمی درت ساعتی تجاوز ایتمز ٧٠ درجه عرضنده‌کی مواقعده اك اوزون کیجه ٦٠ کوندن و ٨٠ درجه عرضنده بولنان محللرده اك اوزون کیجه یوز قرق کوندن عبارتدر.

قطبده ایسه کوندز مارت افرنجینك ٢١ نده بدأ ایده‌رك ٢٣ ایلولده ختام بولور. بوندنبشقه فجروشفق حادثه‌لری اللیشر کون قدر دوام ایدر . بوجهتله حقیقی کیجه ایکی بچق آیدن عبارت قالور. بومدت، فجر شمالی دنیلان حادثهٔ جویه سببیله، برمقدار دهـا تناقص ایتمکده‌در. بواوزون کیجه‌نك وانی تعاقب ایدن فجرك دخولی شدتلی صوغوقلرك ورودینی اخطار ایلر. اووقت مقیاس الحراره برقاچ هفته‌لر −٣٠ درجه‌ده قالدیغی کبی بعضاً −٦٠ درجه‌یه قدر تنزل ایدر. بهارك ورودیله انجق حس اولنه‌بیله‌جك درجه‌ده صیجاقلق منتشر اولمغه باشلار. اك صیجاق موسم اولان تموز وحزیرانده مقیاس الحراره +٩.٨ درجه‌یی اشعار ایلر. آغستوسده انجماد باشلایه‌رق سیاه سیاه بلوطلر. فورطنه‌لر جمودیه‌لر وبانکیزلر اوزرندن کچوب کلان بارد وشدتلی روزکارلر سکوتی اخلال ایدرلر.

بحرمحیط شمالی همان هرنقطه‌سنده منجمددر. یالکز صیجاق آقینتیلره معروض اولان محللرده بوز بولنمز. نقاط متباقیه غایت واسع وباقلدیغی وقت تمامیله عارضه‌سز ظن اولنان بوزطبقاتیله

مستوردر. حالبوکه بو بوز طبقه‌سنك اوزرنده ینه بوزدن، کسمه قیالره مشابه طاغلر، اوچورملر، درین بوغازلر موجوددر. یازین بانکیزلر چوزیلوب، روزکارك سوقیله حرکت ایده‌رك، اوقوجه بحر محیط، متحرك بر قطعهٔ جسیمه حالنه کلیر. بو بانکیزلر بوزلرجه کیلومترو اوزاقلره قدر کیدرلر. جودیه‌لردن قوپوب کلان و (ایسه‌به‌رغ = Isebsrg) یاخود (آیس برغ) نامی ویریلان ۱۰۰ و ۱۵۰ متر ارتفاعنده، بر قاچ ملیار مترو مکعبی حجمنده، وصو دروننده‌کی قسمی خارجده قالان قسمندن، سکز ویا اون دفعه زیاده اولان بوز پارچه‌لری ٤٥ درجه عرضنده بولنان ارض حدید سواحلنه قدر اینرلر.

منطقهٔ شمالیه‌نك قره‌لری دکزلری بوزلرله مستوردر. روزکارك حوالیٔ جنوبیه‌دن کتیردیکی صو بخاری اورالرده بیوك قار پارچه‌لری حالنده نزول ایده‌رك سطح ارضده یوکسك قار تپه‌لری تشکل ایدرکه مؤخراً بونلرك انجمادندن جودیه‌لری حاصل اولور. یازین اریین قارلردن حاصل اولان سیللر بوزلر اوزرنده بیوك بیوك شلاله‌لر تشکیل ایده‌رك جریان ایدرلر.

صیفك ورودنده بو حوالی‌یه مخصوص اولان اوردك وقیرلانغجلر هر طرفه اوچمغه باشلادقلری کبی مورس، و فوق سوریلری بوزلر اوزرینه چیقه‌رق حرارت شمسیه‌دن استفاضه ایدرلر.

اراضیٔ قطبیه‌ده محصولاتدن، اورمانلردن اثر کورونمز.

قطب اراضیسندن یتیشان نباتات یره یاپیشمش بر طاقم حقیر اوتلردن عبارتدر. جنوب جهتلرنده بعض میوه‌لی اغاجلر، یازین چیچك آچه‌رق هیچ غروب ایتمیان شمسك حرارتی تأثیریله آلتی هفته ظرفنده میوه ویررلر.

حوالیٔ قطبیه‌ده وقتیله بیوك بیوك اورمانلرك موجود اولدیغی (سپچبرغ). (غروئنلاند) و (پاردی) اطه‌لرنده وسبریانك شمالنده معدن کوری طبقاتنك بولنمسیله ثابتدر.

حوالیٔ قطبیه‌ده متعیش اولان حیوانات پك متنوع دکلدر. قره‌ده قوردلر، بیاض آییلر، یازین اسمر قرمزی، وقیشین قار کبی بیاض رنکده بولنان، تلکیلر، طاوشانلر، مسك اوکوزلری سورولرله ره‌نلر بولندیغی کبی دکزلرنده (بالنا) ، (فوق)، (مورس) تسمیه اولنان ثدیای بحریه پك کثرتلیدر. بو حیوانلرك صیدی ایچون اوطرفلره هر سنه برچوق کمیلر حرکت ایدرلر.

بو اقلیمده انسان دخی یشامقده‌در. بونلرك جنسی مختلف اولدیغی حالده اقلیمده‌کی عدم تحول کافه‌سنی بر برینه بکزتمشدر. مدار تعیشلری قره ودکز اوجیلغی اولدیغی جهتله کوچبه حالنده یشامغه مجبور اوله‌رق مسکنلرینی برابرلرندن طاشیرلر. وتوقف ایتمك ایستدکلری یرلرده همان انشا ایدیویررلر. بورالرده شهرلردن، تنسیقات وتأسیسات مدنیه‌دن بالطبع اثر کورنمز. حوالیٔ قطبیه سکانی صنعته، علم ومعرفته، بر هیئت تشکیلنه پك بیانجیدرلر. حتی بعضاً بر عائله افرادی یکدیکرندن آیری

اوله‌رق آو آرقه‌سنده طولاشور طورر. بونلر مغاره‌لرده، بوزدن یاپیلمش قلبه‌لرده امرار حیات ایدرلر.

اقطار قطبیه‌ده الڭ زیاده کثرتلی اولان طائفه اسکیمو قبیله‌سیدر. بونلر، آمریقای شمالیده، (پاردی) اطه‌لری ایله (غروئنلاند) ڭ جانب غربیسنده ۸۲ درجه‌یه قدر اولان محللرده یشارلر.

اسکیمولر، کوچك بویلی، ایری قفالی، کنیش ویاصی یوزلو، آلماجق کمیکلری چیقیق، کوزلری سیاه وکوچك آدملردر. یازین، بربرینه (رەن) بوینوزی ویا قیطیسه نوعندن بالقلرڭ کمیکلری ایله بتشدیرلمش، پوستلردن یاپیلمه، چادرلر آلتنده، وقیشین طاش وطوپراقدن یاپیلمش ونصفاً طوپراغه کیرمش اولان قلبه‌لر ایچنده امرار حیات ایدرلر. بو قلبه‌لرڭ قپوسی بر آلتنده اویولمش بر بودرومدن عبارتدرکه بورالره دیزلری اوزرینه یورونه‌رك کیروب چیقارلر.

منطقهٔ قطبیه‌نڭ سکنهٔ سائره‌سی (ساموید = Samoyèdes)، (چوقچن = Tchouktches)، (قورياق = Koriaks) و (لاپون = Lapons) دینلان اقوامدر. بو اقوام اراضئ قطبیه‌ده، کوپك ویا رن کیکلری ایله جر اولنان قیزاقلره بینه‌رك لاینقطع دور ایدرلر. بو قیزاقلر کمیکدن ایکی آیاق اوزرینه کریلمش فوق دریلرندن یاپیلمشدر.

غروئنلاند: اراضئ قطبیه‌نڭ الڭ اهمیتلی قسمی غروئنلاند اراضیسی اولوب مساحهٔ سطحیه ۲ میلیون کیلومترو مربعه مساویدر.

طبیعت اراضیجه نوروجه‌یه مشابهدر. غرب ساحلی بر طاقم شبه جزیره واوفق اطه‌لر ایله محاطدر. ساحل بونجه بعض نقطه‌لری (۲۰۰۰ - ۳۰۰۰) مترو ارتفاعنه قدر واصل اولان بر سلسله امتداد ایلر. شرق طرفه طوغری ایسه (۴۰۰) مترو ارتفاعنده واسع بر یایلا ممتد اولور. بورانڭ اقلیمی فوق العاده صوغوقدر.

سیاحیندن (اریك لوروژ = Erik le Rouge) بوراسنی کشف ایلدیکی وقت یشیل اراضی نامیله تسمیه ایتمش ایسه‌ده بو کونکی حالنه نظراً (ارض منجمد) نامنی اعطا ایتمك دها مناسبدر. سکنه‌سی پك طاغینیقدر. کافه‌سی نسبةً صیجاق اولان ساحل غربیده ساکندر. ۱۰ ۰۰۰ کشیدن عبارت اولان نفوسی اسکیمو، دانیمارقه‌لی واسکیمو - دانیمارقه مه‌تیسلرندن عبارتدر. بیاضلر، تجارلر ایله اداره مأمورلری، مکتب معلملری وسائره اولمق اوزره قلیل المقداردرلر. اسکیمولر هر نوع صید ایله تعیش ایدرلر.

غروئنلاند اراضیسی ۱۷۲۳ دن بری دانیمارقه‌نڭ تحت اداره‌سنده‌در. مرکزی اداره‌سی (دیسقو) کورفزینڭ جنوبنده واقع (قریستیانسهاب = Christianshaab) قصبهٔ صغیره‌سی اولوب (ژولیانه‌هاب = Julianehaab) مشهور موقعیدر.

٢ — قطب جنوبی

بحر محیط منجمد جنوبی، محیط منجمد شمالی کبی، قره‌لر اره‌سنده‌ صیقشمش کورفز و بوغازلردن متشکل اولمیوب غایت واسع

(حوالیٔ قطبیه جنوبیه)

بر دکزدر. (هورن)، (امید)، (طاسمانیا). برونلری (٢٥ ٥٠٠)

کیلومترولق بر محیط اوزرنده بولنه‌رق قطعات جسیمه‌نک نقط انتهائیه‌سنی تشکیل ایلمشلردر.

قطب جنوبیده کشفیات: متقدمین جغرافیونجه مجهول اولان قطب جنوبی جهتلری ابتدا اوروپا کمیجیلری طرفندن زیارت ایدلمشدر. فی الحقیقه بعض جغرافیون، قطب جنوبیده بیوك بر قره‌نك بولندیغی ادعا ایله « تەررا » (Terra) نامنی ویرمشلر ایسه‌ده بو حوالی حقنده بشقه معلومات موجود دکلدی. مدار قطب جنوبی‌یی ایلك مرور ایدن کمی ١٥٩٩ ده هولانده‌نك (بون نوول) نامنده‌کی کمیسیدر. اون یدنجی عصرده بورالرده بعض اراضی مشاهده ایدلمش ایسه‌ده کشفیات حقیقیه اون سکزنجی عصرك نصف اخیرنده واقع اولمشدر. فرانسه‌لی (که‌رکه‌له‌ن = Kerguelen)، (موریون = Morion) وقروزه = Crozet) اسمنده‌کی سیاحلر ١٧٧٢ ده برچوق اطه‌لر کشف ایلمشلر ایسه‌ده ١٧٧٣ دن ١٧٧٥ ه قدر (قوق = (Cook) اجرا ایلدیکی تحریات نتیجه‌سنده بو حوالیده جغرافیونك تصور ایلدیکی نسبتده واسع اراضی بولنمدیغنی بیان ایله کاشفلرك غیرتلرینه ایراث فتور ایده‌رك بر مدت بو جهت خریطهٔ تحریانده منسی حکمنه کیرمشدر.

نهایت (١٨١٩ - ١٨٢١) ده روسیه‌لی (بەللنغهاوزن = Bellinghausen) ایله بالینا آوجیلرینك اشاغاقی کاشفلرك نظر دقتی قطب جنوبی‌یه چویرمشدر.

١٨٣٥ دن اعتباراً فرانسه، انکلتره و متحدهٔ آمریقا

حکومتلری قطب جنوبی ایچون هیأت کشفیه احضار ایله سوق ایلدیلر. فرانسه سیاحی (دومون دوریل=Dumont d'Urville) یکدیکرینی متعاقب (لووی فیلیب)، (آده‌لی) و (قوت قلاری=Côte Clarie) اراضیسنی کشف ایلدی. انکلیز کاشفی قبودان (جیمس روس) ۷۸° ۹′ ۳۰″ عرضنه قدر واصل اوله‌رق (ترور=Terrore) و (اره‌بوس=Erèbus) ولقانلرینی کشف ایلمشدر.

(شاللانکر=Challenger)، (غازه‌ل=Gazelle) ودها بعض سیاحین دخی بورالره کلمشلر ایسه‌ده اهمیتلی کشفیاته موافق اوله‌مدقلری کبی بعضیلری جیمس روسک واصل اولدیغی نقطه‌یه بیله یتیشه‌مامشلردر.

اخیراً المانلر ارباب علوم مدن و برلین جغرافیا جمعیتی اعضاسندن معلم (دریغالسکی) نک تحت ریاستنده اوله‌رق (وتا) سفینه‌سیله قطب جنوبی‌یه بر هیئت کشفیه کوندرمشلردر. الیوم حوالئ قطبیه‌ده بولنان هیئت مذکوره‌دن پک مهم کشفیات انتظار ایدلمکده‌در.

بر و بحر جنوبی: قطب جنوبی قطب شمالیدن دها صغوقدر. کرهٔ ارضک وضعیت هیئه‌سی سببیله قطب جنوبیه‌سنده ۱۶۸ کون کیجه مدتی کوندوز مدتندن زیاده وبالعکس قطب شمالیده ۱۶۸ کون کوندوز مدتی کیجه مدتندن اوزوندر.

بو جهتله قطب جنوبی‌ده کونشدن محروم اولان محللر قطب شمالیدن دها چوق اولوب بوز طبقاتی دخی دها واسع ودها قالیندر.

قطب جنوبیده‌کی سایح بوزلر خط استوایه وسطی اوله‌رق قطب شمالیده‌کیلردن ٤٠٠٠ کیلومترو دها زیاده یاقلاشیر.

جمودیه‌لردن نزول ایدن بوز پارچه‌لری دخی غایت جسیمدر.

قطب جنوبی‌ده، بوزلرک آلتنده واسع بر قره بولنمسی محتملدر. بورالرده یوزمکده اولان جمودیه پارچه‌لری جنوبده یوکسک طاغلرک وجودینه دلیل عد اولندیغی کبی اجرا ایدیلان تنقیب عملیاتنده یکی پارچه‌لنمش غرانیت، شیست، تباشیر، کلس پارچه‌لری وغایت اوزاقده سیاحینک کوردکلری ویا کوردر کبی اولدقلری قرالیتلر بر قطعه اراضینک وجودینه برهان طوتلمقده‌در.

اراضئ قطبیهٔ جنوبیه اوچ قسمه تقسیم اولنور.

۱) آمریقا ایله بحر محیط اطلاسینک جنوبنه مصادف اولان قسمدرکه (برنجی الکساندر) (غراهام) (لووی فیلیب) اراضیلریله (ژوان‌ویل=Joinville)، (جنوبی شتلاند)، (جنوبی اورقاد)، (جنوبی ژورژ) اطه‌لرینی حاویدر. (لووی فیلیب) اراضیسنده (هادینغتون) تپه‌سی (۲۱٤۸ مترو) ارتفاعنه واصل اولور.

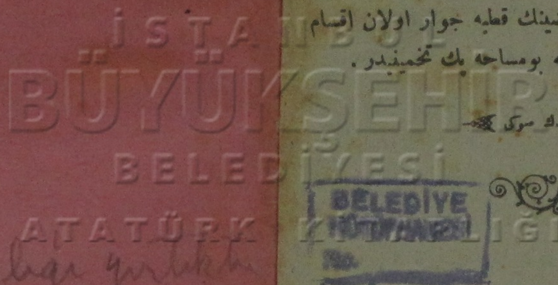
۲) آفریقانک وبحر محیط هندینک جنوبنه مصادق اولان برکانی (ماریون=Marion) جزائری ایله (قروزت=Crozet) مجمع جزائری (که‌رغه‌له‌ن=Kerguelen) اطه‌سی و مدار قطب جنوبی اوزرنده (آندربی=Enderby) اراضیسی واردر.

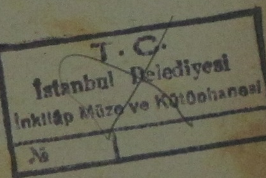
۳) اوستراليا ایله بحر محیط کبیرک جنوبنه مصادف اولوب

(رەپولس = Bepulse) کورفزینی حاوی اولان (ترمیناسیون = Termination) و (قنوقس = Knox) (بود = Bud) سابرینا = Sabrina) اراضیسی ایله (قلاری) ساحلی و (آدەلی) اراضیسی ومخروط شکلنده برو ولقانی (۳۶۰۰ مترو ارتفاع) شامل (باللەنی = Balleny) اطەلری واوزرنده (آرەبوس = Erebus (۳۷۶۵ مترو) (تەررو = Terror) (۳۳۱۶ مترو) طاغلری محتوی بولنان (ویقتوریا) اراضیسی موجوددر. (ویقتوریا) اراضیسنك شرقنده برداخلی دکز بولنەرق قطبه طوغری کیرمش بولنمق حسیله (جیمس روس) ۷۸۰ درجەیە قدر کیتمکه واسطه اولمشدر.

اراضیٔ قطبیهٔ جنوبیەنك مساحەسی (۶۶۰۱۰۰) کیلومترو مربعندن عبارت ایسەده بو اراضینك قطبه جوار اولان اقسام جسیمەسی معلوم اولمدیغی جهتله بومساحه پك تخمینیدر.

ایکنجی جلدك صوكی

اخطار. — مقدمات ایله اوروپایی محتوی اولان برنجی جلد دستگاه طبعده اولدیغی کبی ممالك محروسهٔ حضرت ملوكانەدن باحث اولان اوچنجی جلد دخی دردست ترتیب وطبعدر.